

METHODS OF KALATE ZAMBESI

BS325
.B95
1926

11-2-26

LIBRARY OF THE THEOLOGICAL SEMINARY

PRINCETON, N. J.

Division BS325

Section B95
1926

MFEFE KALATE ZAMBE

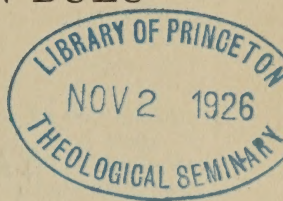
LE
NOUVEAU TESTAMENT

AMERICAN BIBLE SOCIETY
INSTITUTED IN THE YEAR 1816
NEW YORK

ulu New Testament, 12mo]

Bible. N.T. Bulu. 1926.

THE NEW TESTAMENT IN BULU

THE FOUR GOSPELS

TRANSLATED BY

THE REV. A. C. GOOD, Ph.D.

AND REVISED AT DIFFERENT TIMES BY

THE REV. MELVIN FRASER, D.D., THE REV. CHARLES McCLEARY
THE REV. W. M. DAGER, THE REV. W. C. JOHNSTON, D.D.
S. F. JOHNSON, M.D., AND THE REV. A. I. GOOD

THE ACTS OF THE APOSTLES

TRANSLATED BY

THE REV. MELVIN FRASER, D.D.

AND

THE REV. CHARLES McCLEARY

AND REVISED AT DIFFERENT TIMES BY

THE REV. W. M. DAGER, THE REV. W. C. JOHNSTON, D.D., THE REV. MELVIN
FRASER, D.D., S. F. JOHNSON, M.D., AND THE REV. A. I. GOOD

ROMANS TO REVELATION

TRANSLATED BY

THE REV. MELVIN FRASER, D.D.

1926

BEKALATE

YA MFEFE KALATE ZAMBE

Matthieu.....	5	I Timothée.....	210
Marc.....	37	II Timothée.....	214
Luc.....	57	Tite.....	216
Jean.....	92	Philémon.....	218
Mam Minlôman.....	118	Behébreu.....	219
Beromain.....	152	Jacques.....	230
I Becorinthien.....	166	I Pierre.....	234
II Becorinthien.....	180	II Pierre.....	238
Begalate.....	189	I Jean.....	240
Beéphésien.....	194	II Jean.....	244
Bephillipien.....	198	III Jean.....	245
Becolossien.....	202	Jude.....	245
I Bethessalonicien.....	205	Nlitan.....	247
II Bethessalonicien.....	208		

MBAMBA FOE MATTHIEU A NGA TILI

1 Kalate môé me bôt be nga biaé Jêsus Christ, mone David, mon Abraham.

2 Abraham a nga biaé Isaac; Isaac a nga biaé Jacob; Jacob a nga biaé Juda a bobenyañe bé; **3** Juda ba minga wé Thamar be nga biaé Pharès a Zara; Pharès a nga biaé Esrom; Esrom a nga biaé Aram; **4** Aram a nga biaé Aminadab; Aminadab a nga biaé Naasson; Naasson a nga biaé Salmon; **5** Salmon ba minga wé Rahab be nga biaé Booz; Booz ba minga wé Ruth be nga biaé Jobed; Jobed a nga biaé Issaï; **6** Issaï a nga biaé njô bôt David.

David ba minga a mbe nkus Urie be nga biaé Salomon; **7** Salomon a nga biaé Roboam; Roboam a nga biaé Abia; Abia a nga biaé Asa; **8** Asa a nga biaé Josaphat; Josaphat a nga biaé Joram; Joram a nga biaé Ozias; **9** Ozias a nga biaé Joatham; Joatham a nga biaé Achaz; Achaz a nga biaé Ézéchias; **10** Ézéchias a nga biaé Manassé; Manassé a nga biaé Amos; Amos a nga biaé Josias; **11** Josias a nga biaé Jéchonias a bobenyañe bé éyoñ bôt be nga ke be minkôm Babylone.

12 Nkeane minkôme ya Babylone ô maneya, Jéchonias a nga biaé Salathiel; Salathiel a nga biaé Zorobabel; **13** Zorobabel a nga biaé Abioud; Abioud a nga biaé Éliacim; Éliacim a nga biaé Azor; **14** Azor a nga biaé Sadoc; Sadoc a nga biaé Achim; Achim a nga biaé Élioud; **15** Élioud a nga biaé Éléazar; Éléazar a nga biaé Matthan; Matthan a nga biaé Jacob; **16** Jacob a nga biaé Joseph, nnôme Marie, nnye a nga biaé Jêsus, be aloene nye na, Christ.

17 Nalé miaé mise mi nga taté Abraham azukui David mi mbe miaé awôm a minyin; ataté David azukui

éyoñ bôt be nga ke be minkôm Babylone, miaé mi mbe awôm a minyin; ataté éyoñ bôt be nga ke be minkôm Babylone azukui Christ, miaé mi mbe awôm a minyin.

18 Abialé Jêsus Christ e mbe avale di: Eyoñ nyia wé Marie, ba Joseph be nga tiñeti na be aye lu'an, be ngenan te jô'ôbô, ane be nga yene nye a nto abum, Mbamba Nsisim a nga ve nye. **19** Amu Joseph nnôme wé, a mbe môte ya zôsô, a nji kômbô ve nye ôson mise me bôt, a nga ye jô'é nye asoé. **20** Ve éyoñ a nga simesane mejô mete, ateme na a nga yem biyeyem, ange Tate a za'a jô na, A Joseph, mone David, te ko wofi ya nyoñe Marie nyo nga: amu mon a ne nye abum, Mbamba Nsisim a nga ve nye. **21** A ye biaé mona fam; wo aye yôlé nye jôé na, Jêsus; amu nnye a ne môt a ye nyii bôte bé mfa'a ya mbia be mam map. **22** Mam mete mese me nga bo nalé, amu mejô me nga yiane boban ane Tate a nga jô nkulu mejô na,

23 Tama yenan, ngon é ngenan ba fam te bômbô, a ye nyoñ abum a biaé mona fam,

Be aye yôlé nye jôé na Emmanuel; ajô te e ne na, Zambe a ne be bia.

24 Ane Joseph a nga vee ôyo a kôlô si, a bo ane ange Tate a nga jô nye, a nyoñ nga; **25** a nga bo te fulane nye énoñ, ve éyoñe te a biaéya mona fam: ane a nga yôlé nye jôé na, Jêsus.

2 Eyoñ Jêsus a nga bialé Bethléhem, nname ya Judée, melu mete Hérode a mbe njô bôt, beyem mam be nga so mfa'a jôp de atôô a ke Jérusalem, a jô na, **2** Môt a nga bialé Njô Bejuif a ne vé? amu bi nga yen ôteté vié mfa'a jôp de atôô, bi zuya kañe nye. **3** Eyoñ Hérode njô bôt, a nga wô' ajô te, a nga ko

woñ, émien a bôte bese ya Jérusalem.

4 Ane a nga sulane bemie beprêtre bese a betili bekalate ya Bejuif, a sili be vôm Christ a ye bialé.

5 Ane be nga jô nye na, Bethléhem, n'lame ya Judée: amu nalé ate e ne ntilane kalate nkulu mejô na,

6 A Bethléhem, si ya Judée,

O nji tu'a dañe minlam mife ya Juda tyôtyoé:

Amu njô bôt a ye so be wo,

A ye bo mba'ale bôte bam, Israël.

7 Ane Hérode a nga loene beyem mam bete asoé, a tu'a yemelan éyoñ ôteté ô nga té. 8 Ane a nga lôme be Bethléhem, a jô na, Kelan, mi ke tu'a yemelan ajô nkeñelé mon ôte; éyoñ mi aye yene wô, mi zu kate me foé, me fe me aye ke kañe wô. 9 Eyoñ be nga wô'ô njô bôt a kobô'ô, be nga ke mfa'a be nga ke; ateme na, ôteté be nga yen mfa'a jôp de atôô ô nga ke be ôsu, ve ke tebe yôp vôm nkeñelé mon ô nga to. 10 Eyoñ be nga yen ôteté, be nga dañe vak. 11 Ane be nga nyi nda a yen nkeñelé mon, ba Marie nyia wé; ane be nga kute meboñe si a kañe wô; be nga kuli mba be biôm be nga so bie, or a meyemete me élé me ne mbamba menyum a myrrhe. 12 Zambe a nga kate be biyeyeme na be aye bo te bulane be Hérode, ane be nga kôlô a yale zene fe, a ke si jap.

13 Eyoñ be nga kôlô, ateme na, Joseph a nga yem biyeyem, ange Tate a za'a jô na, Kôlô'ô si, a nyoñ nkeñelé mon ba nyia wé, ô mate a ke Égypte, ô tabe'e wôé akekui éyoñ me aye kate wo: amu Hérode a ye jeñ nkeñelé mon a wôé wô. 14 Ane a nga kôlô si alu, a nyoñ nkeñelé mon ba nyia wé, a kôlô a ke Égypte; 15 a nga tabe wôé akekui éyoñ Hérode a nga wu: e nga bo nalé amu mejô me nga yiane boban ane Tate a nga jô nkulu mejô na, Me nga loene mone wom a so Égypte.

16 Eyoñ Hérode a nga yene na beyem mam bete be nga biasé nye, a nga yaa beta ñyaan, a lôme bôt be ke wôé minkeñelé mi bo' be fam mise ya Bethléhem a afôla te se, mi mi mbe mimbu mibaé, a mi mi za

bo'o mimbu mibaé, abim melu a nga tu'a fas be beyem mam. 17 Eyoñe te jam e nga bo, nde Jérémie nkulu mejô a nga jô na,

18 Bôt be nga wô'ô ñyône Rama, Miñyôn a du abui,

Rachel a nga yi bone bé;

A nga bene bôt be volô'ô nye nlem, amu be mbe momo.

19 A nga bo na, éyoñ Hérode a nga wu, Joseph a to Égypte, a nga yem biyeyem ange Tate a za'a jô na, 20 Kôlô'ô si, ô nyoñ nkeñelé mon ba nyia wé, ô ke si ya Israël: amu ba be nga kômbô wôé nkeñelé mon be wuya. 21 Ane a nga kôlô si, a nyoñ nkeñelé mon ba nyia, a bulane si ya Israël. 22 Eyoñ a nga wô'ô na, Archélaüs a nto éjian ésa wé Hérode, a jôô bôte ya Judée, a nga ko woñ ya ke wôé; amu Zambe a nga tu'a lepe nye biyeyem, a nga kôlô a ke afôla ya Galilée, 23 a ke tabe nlam ô mbe jôé na Nazareth; e nga bo nalé amu mejô me nga yiane boban ane bekulu mejô be nga jô na, a ye loene nye na, môte ya Nazareth.

3 Melu mete Jean Baptiste a nga 3 zu, a kate mejô me Zambe fé ya Judée, a jô na, 2 Kôñela'ane minlem; amu ayoñ ya yôp e nto bebé.

3 Amu nyina a ne môt nkulu mejô Esaie a nga kobô ajô dé a jô na,

Môt a kobô tyiñe yôp fé été, a jô na,

Kômane zene Tate,

Sô'ane mezene mé zôsô.

4 Jean émien a nga be'e ngômesan mevule me chameau, asese dé e mbe ékôpe tit; a bidi bié bi mbe bamba'a a wôé ya fé. 5 Eyoñe te bôte ya Jérusalem be nga ke be nye, a bôte bese ya Judée, a bôte bese be nga to afôla ya Jourdain; 6 ane be nga baptizôban ôsôé Jourdain, be ve mem mbia be mam map. 7 Ve éyoñ a nga yene Bepharisien a Besadducéen abui be za'ak, be yi na a baptizô be, a nga jô be na, A bone mekpwe, za a nga kate mia mi mate aypa Zambe de aye zu? 8 Ajô te wuma'ane bibuma ane môt a kôñelaneya nlem a yiane wum: 9 te simesane minlem mienane na, Abraham a ne ésa wongan: amu

me ajô mia na, Zambe a ne ngule ya bo meko'o ma bone be Abraham. 10 Akôsa bo éyoñe ji ôvôn ô bô tine bilé si: élé ése je abo te wum bibuma bi ne mvaé, je aye ba'aban a wuaban nduan. 11 Ma me abaptizô fo'o mia a mendim mfa'a ya nkôñelane minlem: ve nyô a zu me mvus a dañe me ngu, me nji bo mô't a yiane be'e nye bikôndé: émien a ye baptizô mia a Mba-mba Nsisim a nduan: 12 éfeba'a jé é ne nye wo, a ye tu'a kôme vôm a ye va bikôla'a bidi bié; a ye kôane minsoé a naane mie nda bidi, ve a ye di'i bikôla'a nduan é vo'o dim.

13 Melu mete Jésus a nga so Galilée, a ke ôsôé Jourdain be Jean, a nga kômbô na a baptizô nye. 14 Ve Jean a nga ye kame nye a jô na, Ke wo wo ayiane baptizô ma, ye wo wo azu be ma? 15 Ane Jésus a nga yalan a jô nye na, Tame jibi bo éyoñe ji: amu nalé bi ayiane bo mam mese me ne zôsô. Ane a nga jibi bo. 16 Eyoñ Jésus a nga mane baptizô-ban, a nga ji'a kôlô ôsôé: atemeteme na yôp e nga kandan, ane a nga yen Nsisime Zambe ô sisik aval ane zum, ô za'a be nye; 17 ane tyiñ é nga so yôp, a jô na, Nyina a ne Mone wom me anye'e, me lô nye mvaé.

4 Melu mete Nsisim ô nga ke Jésus fé, amu Satan a ye ve'ele nye. 2 Eyoñ a nga bômbô zaé môse mewôm menyin a melu mewôm menyin, ane a nga wô'ô zaé. 3 Ane mve'ele bôt a nga zu a jô nye na, Nge ô ne Mone Zambe, jô'ô meko'o ma me veñesa'ane fembé. 4 Ane a nga yalan a jô na, E ne ntilane na, Mô't a ye nyiñ a fembé étam, ve a mejô mese me aso anyu Zambe. 5 Ane Satan a nga ke nye mbamba nlam; a nga ke nye mone vôm temple yôp, 6 a jô nye na, Nge ô ne Mone Zambe, kpwa'a si: amu e ne ntilane na,

A ye jô beange bé be ba'ale wo:

Be aye bete wo a mo map,

Abo dôé e za kômô'tô akok.

7 Jésus a nga jô nye na, E ne fe ntilane na, Te ve'ele Eso Zambe wôé. 8 Satan a nga beta ke nye nkôle wo adañ ôyape yôp, a liti nye meyoñe mese ya si nyô, a duma ya été;

9 ane a nga jô nye na, Me aye ve wo mam ma mese, nge wo aye kute meboñe si a kañe ma. 10 Ane Jésus a nga jô nye na, A Satan, kôlô'ô: amu e ne ntilane na, Kañe' Eso Zambe wôé, ô bo nye bisaé étam. 11 Ane Satan a nga kôlô vôm a nga to; ane beange be nga zu volô nye.

12 Eyoñ a nga wô'ô na be keya Jean nda mimbôk, a nga kôlô a ke si ya Galilée; 13 akôlô a nga kôlô Nazareth, a nga ke tabe Caperna-oum, nlam ôte ô ne bébé atok, mfa'a ya minné ya Zabulon a Nephthali: 14 e nga bo nalé amu mejô me nga yiane boban ane Ésaïe nkulu mejô a nga jô na,

15 Si ya Zabulon a si ya Nephthali, Mfa'a ya atok, Jourdain yat, Galilée ya meyoñ me ne te yeme Zambe,

16 Bôt be nga to dibi

Be nga yene beta éfufup,

A bôt be nga to vôme ya awu a dibi se,

Efufup é nga taté faé be.

17 Melu mete Jésus a nga taté kate mejô me Zambe, a jô na, Kôñe-la'ane minlem; amu ayôñ ya yôp e nto bébé.

18 Eyoñ a nga wulu mfôm ato'o ya Galilée, a nga yene bôte bebaé be mbe bobenyañ, Simon be aloene nye na Pierre, ba André monyañ, be ya avot atok; amu be mbe bewôé kos.

19 Ane a nga jô be na, Tôñiane ma, me aye bo mia bedutu bôt. 20 Ane

be nga ji'a li'i mevot, a tôñe nye.

21 Ane a nga beta ke ôsu, a yene bôte befe bebaé be mbe bobenyañ, Jacques mone Zébédée, ba Jean monyañ, ba be Zébédée ésa wop be to éfunga, be loé mevote map; ane a nga loene be. 22 Ane be nga ji'a li'i éfunga a ésa wop, a tôñe nye.

23 Ane Jésus a nga ke si se ya Galilée, a ye'ele bôt menda me Zambe map, a kat mbamba foé ya ayôñe Zambe, a saé akon mevale mese a bôte bese be nga ya'a, 24 Ane duma dé e nga ke si se ya Syrie: ane be nga ke bôte bese be nga ya'a vôm a nga to, ba be nga kon akon mevale meva a wô'ô mintae abui, a ba be mbe

mimbria minsisim, a bôt be nga ku ésesé, a ba be mbe ne yemeleyemele; ane a nga saé be. 25 Ane étua abui bôt é nga tôñe nye, be so'o Galilée a Décapole a Jérusalem a Judée a Jourdain yat.

5 Eyoñ a nga yene jama bôt ate, ane a nga ke nkô: éyoñ a nga to si, beyé'é bé be nga ke vôm a nga to: 2 ane a nga taté kobô a ye'ele be a jô na,

3 Ebotan a bôt be ne minlem évôvoé: amu ayoñ ya yôp e ne éndap.

4 Ebotan a bôt be awô' ôlun: amu be aye volôbane minlem.

5 Ebotan a bôt be ne minlem ne mieññ! amu be aye nyoñe si nyô.

6 Ebotan a bôt be awô'ô mame ya zôsô zaé a évé: amu be aye jaé.

7 Ebotan a bôt be awô'ô bôte befe éngôngo: amu be aye fe wô'ô be éngôngo.

8 Ebotan a bôt be ne mfbane minlem: amu be aye yene Zambe.

9 Ebotan a bôt be adutu bôt be lat fibwa: amu be aye lobane na, bone be Zambe.

10 Ebotan a ba be ayen ékpwe'ele amu mame ya zôsô: amu ayoñ ya yôp e ne éndap. 11 Ebotan a mia, éyoñ bôt be aye biasé mia, a kpwe'ele mia, a kobô mia mam abé mese me ne mina, amu ma. 12 Va'an, mi dañe yen mvaé; amu mvaé mi aye yen je aye bo anene yôp: amu nalé be nga kpwe'ele bekulu mejô be mbe mia ôsu.

13 Mi ne nku ya si nyô: nge nku ô sameya zam, jé je aye beta ve wô zam? ô nji beta bo mvaé, bôt ve kute wô fé, a tibi wô a mebo. 14 Mi ne éfufupe ya si nyô. Nlam ô ne nldñan nkôle yôp ô nji bo ngule ya sobô. 15 Nalé fe bôt éyoñ be abo'é lampe, be nji solé nye éwolo si, ve telé nye tawôlô yôp; a ve bôte bese be ne nda été éfufup. 16 Nalé fe mia, fa'an éfufupe jenan vôm bôt be to; ajô te be aye yen mba be mam mi abo, a ve Eso wônan a ne yôp duma.

17 Te si'a ko na me zuya tyam metiñe me Zambe nge mejô bekulu mejô: me nji zu tyame me, ve bo me. 18 Amu me abele ane me ajô mia na, Akekui éyoñ yôp a si nyô bi aye lô,

metiñe me Zambe ékanga je adañe tyôtyoé nge ôfufus ékanga bi aye vas, ve éyoñ mejô mese me aye boban.

19 Ajô te, bôte bese mô't a tyam ôyôme mon atiñe via ya metiñe me Zambe, a ye'ele bôte nalé, be aye yene nye tyôtyoé ayoñ ya yôp: ve mô't a bo me a ye'ele me bôt, be aye yene nye anen ayoñ ya yôp. 20 Amu me ajô mia na, nge zôsô wônan te dañe zôsô betili bekalate a Bepharisien, mi aye bo te ke ayoñ ya yôp.

21 Mi wô'ôya ane be nga jô bôte betôle na, Te wôé mô't; a za bo na, nge mô't a wôé mô't, a kele be betyi'i mejô: 22 ve ma me ajô mia na, nge mô't a yaa monyañ, a ne ngule ya ke be betyi'i mejô; nge mô't a jô monyañ na, O ne ndimi, a ne ngule ya ke be benya betyi'i mejô; nge mô't a jô na, O ne ôkukut, a ne ngule ya ke nduane mekua. 23 Ajô te, nge wo ave Zambe jôm ô ye'e bôé je autel, a simesane wôé na, monyoñ a bili wo ajô, 24 li'i jôme jôé wôé fefel autel, ô ke taté late monyoñ ñbwa, wôna ô zu ve jôm wo aye ve. 25 Bo' avôle ya late mô't mia nye mi ne ajô ñbwa, éyoñ mi ngenane zen; mô't ate a za ke wo be betyi'i mejô, a ntyi'i mejô a ke wo be mba'ale mimbôk, nnye a ye ke wo nda mimbôk. 26 Me ajô fo'o wo na, wo aye kôlô valé, te tame ya'an akum ete se, te li'i étune kaba.

27 Mi wô'ôya ane be nga jô na, Te bo mejian: 28 ve ma me ajô mia na, nge mô't a lôbô minga amu a kômbô nye, wôna a jiya nye nlem. 29 Nge dise dôé ya mbo nnôm de adutu wo ô kôlô ôbak, va'a de, ô wua de fé: amu e ne wo mvaé na, jôme ya nyôle jôé jia je ajañ, sa na be aye wua wo nyôl ése hel été. 30 Nge mbo nnôme wôé wo adutu wo ô kôlô ôbak, tyi'i wô, ô wua wô fé: amu e ne wo mvaé na, jôme ya nyôle jôé jia je ajañ, sa na nyôle jôé ése je ake hel été. 31 Be nga jô fe na, Bôte bese mô't a ye va minga wé, a va'a nye kalate ya va nye: 32 ve ma me ajô mia na, bôte bese mô't a va minga wé, te yen a za ji'an, a bo nye ane minga a jianeya: a

môt a lu'u minga éyoñ nnôm a vaya nye, a jiya minga ate.

33 Mi wô'ôya fe ane be nga jô bôte betôle na, Te laa minsos éyoñ wo akalane minka, ve bo Zambe ane ô nga jô na wo aye bo: 34 ve ma me ajô mia na, Te kalane minka; te kalane yôp, amu yôp e ne éto Zambe; 35 te kalane si, amu si é ne jôm a telé mebo mé; te kalane Jérusalem, amu a ne nname ya beta Njô bôt. 36 Te kalane fe nlô wôé, amu ô nji bo ngule ya bo koñ ésilé jia éfumulu nge évindi. 37 Minlañe mianan mi bo'o ve ya, ya; momo, momo: nge mejô mefe me abebe mejô mete yôp, mme me aso be mbia môt.

38 Mi wô'ôya ane be nga jô na, Dis de atañe dis, asôñ de atañ asôñ: 39 ve ma me ajô mia na, Jiba'an abé môt a bo wo: bôte bese môt a bibi wo amañ ya mbo nnôm, veñesa'ane nye da vok. 40 Nge môt a ye ke wo be ntyi'i mejô, a nyoñe wo éwoman, jôké'é fe nye alô'ô dôé. 41 Nge môt a bi wo na ô ke telé nye zen mille jia, kele' telé nye mille ébaé. 42 Va'a môt a ja'é wo, nge môt a ye kôlé wo jôm, te tyili.

43 Mi wô'ôya ane be nga jô na, Nyeke'e môt a ne wo mvôé, a vini nyô a siñe wo: 44 ve ma me ajô mia na, Nyeka'ane bôt be asiñe mia, mi ye'elane Zambe ajô bôt be akpwe'ele mia; 45 nalé mi aye bo bone ya Eso wônan a ne yôp; amu a teléya jôpe dé de atôô bôt be ne abé, a ba be ne mvaé; nalé fe a lôme bôt be ne zôsô a ba be ne bikotekot mveñ. 46 Amu nge mi anye'e bôt be anye'e mia, za mvaé mi aye yen? akôsa bo benyoñe taxe, ke be abo aval ete? 47 Nge mi abatan ve bobenyoñe benan étam, mi adañe bôte befe za jômô? akôsa bo meyoñ me ne te yeme Zambe, ke be abo aval ete? 48 Ajô te nde mi aye bo zôsô, aval ane Eso wônan a ne yôp a ne zôsô.

6 Taba'an ntye, te boane zôsô mi abo vôm bôt be to, be yene mia: mi za bo te nyoñe jôm be Eso wônan a ne yôp.

2 Ajô te, éyoñ wo ave minzôzoé biôm, te loñe toñ ane bôt be ne

medu'an be abo menda me Zambe été a minseñ, be ayi na bôt be wumu be. Me ajô fo'o mia na, Be yeneya mvaé be aye yen. 3 Eyoñ wo ave minzôzoé biôm, te me'ete na mbo ngal ô yem ane mbo nnôm wo abo: 4 nalé mvaé wo abo minzôzoé wo aye bo je asoé: Eso wôé, a yeme mam bôt be abo asoé, a ye ve wo mam me ayian.

5 Eyoñ mi aye'elane Zambe, te boan ane bôt be ne medu'an be abo: amu be anye'e be tebe'e a ye'elane Zambe menda me Zambe a ma'ane minseñ, bôt be yene be. Me ajô fo'o mia na, Be yeneya mvaé be aye yen. 6 Ve wo, éyoñ wo aye'elane Zambe, nyi'i nda ya ôbema, ô dip mbé a ye'elan Eso wôé a ne asoé, Eso wôé a yene mam bôt be abo asoé, a ye ve wo mam me ayian. 7 Eyoñ wo aye'elane Zambe, te kobô ékobôkobô ane meyoñ me ne te yeme Zambe me abo: amu be afuna ko na be aye wô'ôban amu be ajaé kobô. 8 Ajô te, te boan ane be abo: amu Eso wônan a yeme mam me ayiane mia, éyoñe te mi ngenan te ja'é nye. 9 Ajô te, ye'ela'ane Zambe ana: A Tate wongan a ne yôp, Jôé dôé e bo' étyi. 10 Ayoñe dôé e za'ak. Mam wo anye'e me bo'o si nyô, aval ane me abo yôp. 11 Va'a bia bidi bi ayiane bia môse ya den. 12 Jamé'é bia mbia be mam bi nga bo, ane bi jaméya bôt be nga bo bia abé. 13 Te me'ete meve'ele me zu be bia, ve va bia be mbia môt. 14 Amu nge mi ajamé bôt mbia be mam be abo mia, wôna Eso wônan a ne yôp a ye jamé mia. 15 Ve nge mi abo te jamé bôt mbia be mam be abo, nalé fe Eso wônan a ye bo te jamé mia mbia be mam mi abo.

16 Nalé fe, éyoñ mi abômbô zaé ya kañe Zambe, te boane mimbote mesu ane bôt be ne medu'an be abo: amu be andamane mesu map a kômbô na, bôt be yene be ane be abômbô zaé ya kañe Zambe. Me ajô fo'o mia na, Be yeneya mvaé be aye yen. 17 Ve wo, éyoñ wo abômbô zaé ya kañe Zambe, woko'o mbon nlô wôé, a tu' asu dôé; 18 nde bôt be aye bo te yen ane wo abômbô zaé ya kañe Zambe, ve Eso wôé a ne asoé a ye

yen: ane Eso wôé, nnye a yene mam me ne asoé, a ye ve wo mam me ayian.

19 Te kôan akume si nyô vôm bibiam a miengele bi adi, a miñwuwup mi atupe menda, a wup: 20 ve mi kô'an akum n'lame ya yôp, vôm bibiam a miengele bi ne te di, a miñwuwup te tupe menda a wup: 21 amu vôm a ne wo akum, vôm ate fe nleme wôé ô né. 22 Dis e ne lampe ya nyô: nge dise dôé e ne mvo'é, wôna nyôle jôé ése é ne éfufup. 23 Nge dise dôé e ne abé, wôna nyôle jôé ése é ne dibi. Ajô te nge éfufup é ne wo nlem je abo dibi, dibi te e ne fo'o abui! 24 Te ke mô't a ne ngule ya wô'ô beésa bebaé: amu a ye vini wua a nye'e nyô mbok; nge sa nalé, wôna a ye wô'ô wua a biasé nyô mbok. Mi nji bo ngule ya tôñe Zambe ba akum. 25 Ajô te me ajô mia na, Te tyelane minleme yôp ajô ényiñe jenan, mfa'a ya jôm mi aye di, a jôm mi aye nyu; nalé fe mfa'a ya menyôle menan, biôm mi aye jaé. Ke ényiñ je adañe bidi, a nyôle je adañ ngômesan? 26 Tameka yenan anone ya yôp, ane de abo te bé bidi, te kôane bie, te naane bie menda; Eso wônan a ne yôp a ve de bidi. Ke mi adañe beta ndañan? 27 Mia za a ne, nge a tyelé nleme wé yôp, a ne ngule ya limeti ényiñe jé nta ényi'a wo? 28 Nalé fe mi atyelé minleme yôp amu ngômesan a jé? Tameka simesane sam ayañ ya fé, ane je ayaé; é ne te bo ésaé, te tiñe bindelé: 29 ve ma me ajô mia na, akôsa bo Salomon a étôto'ô jé ése a nji bo abeñ ngômesan ane sam ayañ. 30 Nge Zambe a jalé bilo'o ya fé ngômesane nalé, bilo'o bite bi ne ve den, be awua bie nduan akiti, ke a ye dañe jalé mia, a bôte ya ôyôm mbunan? 31 Ajô te, te tyelane minleme yôp a jô na, Bi aye di jé? Bi aye nyu jé? Za ngômesan bi aye jaé? 32 Amu meyoñ me ne te yeme Zambe me ajeñe biôm bite bise; amu Eso wônan a ne yôp a yeme na, mi ayiane nyoñe biôm bite bise. 33 Tata'a jeñan ayoñe dé, a zôsô wé; wôna biôm bite bise bi aye kô'ôlane mia. 34 Ajô te, te tyelane minleme yôp ajô mam me aye boban akiti: amu

mame ya mi atyelé minleme yôp akiti, me aye boban akiti. Mam abé ya môse wua me ayiane môs ôte.

7 Te veane bôte mekua, mi za nyoñe mekua. 2 Amu mekua mi ave bôt, mekua mete mi aye nyoñ: abim mi ave, abim ete fe be aye ve mia. 3 Wo aviane yen ôyôme jôm ô ne monyoñe dis amu jé, te simesan nko' ô ne dise dôé womien? 4 Jé wo aviane jô monyoñe na, Za'a me va wo ôyôme jôm ô ne wo dis; nde ô ne nko'o dise dôé womien? 5 A môte ya medu'an, tamé taté va nko' ô ne dise dôé womien; nalé wo aye tu'a yen a va mone jôm a ne monyoñe dis.

6 Te veane bemvu biôm bi ne étyi, nalé fe te veane bengôé señe jenan é ne édima, be za tibi je a mebo, a kôñelan a lôpe mia.

7 Jaka'an, wôna mi aye nyoñ; jeñan, wôna mi aye yen; kutan mbé, ndemben a ye dii mia wô: 8 amu mô't ase a ja'é, a ye nyoñ; mô't a jeñ, a ye yen; a nyô a kut mbé, be aye dii nye wô. 9 Mia bôt mi to va, za mô't a ne na, nge mona fame wé a ja'é nye bidi, a ye viane ve nye akok? 10 Nge a ja'é nye kos, ye a ye viane ve nye nsañelete? 11 Nge mia bôt mi ne abé, mi ayeme ve bone benan biôm bi ne mvaé, ke Eso wônan a ne yôp a ye dañe ve bôt be aja'é nye biôm bi ne mvaé? 12 Ajô te, mam mese mi anye'e bôt be bo'o mia, bo'ane fe be aval ete: amu metiñe me Zambe a mejô bekulu mejô, mme le.

13 Nyi'an mbé ô ne tyôtyoé: amu mbé ô ne anen, a zen é ne ndam, je ake vôm bôt be ajañ, a bôt be ake wôé abui. 14 Amu mbé ô ne tyôtyoé, a zen é ne zôsô, je ake vôm bôt be anyiñ, a bôt be ayene je be ne tyôtyoé.

15 Taba'ane bekulu mejô be ne medu'an ntye, be aye zu vôm mi to, be be'e mengômesan ane mintômba, ve minlem mi ne ane beze. 16 Mi aye yemelane be a bibuma biap. Ye bôt be afaté tome bôngô, nge faté sa ndôé? 17 Nalé élé ése é ne mvaé je awum bibuma bi ne mvaé; ve élé é ne abé je awum bibuma bi ne

abé. 18 Elé é ne mvaé é nji bo ngule ya wum bibuma bi ne abé, nalé fe élé é ne abé é nji bo ngule ya wum bibuma bi ne mvaé. 19 Elé ése je abo te wum bibuma bi ne mvaé, be aye ba'é je, ve wua je nduan. 20 Ajô te mi aye yemelane be a bibuma biap. 21 Sa mô't ase a jô me na, A Tat, A Tat, a ye ke ayoñ ya yôp; ve nyô a bo ane Tate a ne yôp a nye'e. 22 Môs ôte, bôt abui be aye jô me na, A Tat, A Tat, ke bi nga kulu mejô a jôé dôé, a va mimbiana minsisim a jôé dôé, a bo beta be mam abui a jôé dôé? 23 Eyoñe te me aye jô be na, Me nji yeme mia: kôla'ane vôm me to, mia bôt mi abo mbia be mam.

24 Ajô te, mô't ase a wô'ô mejô me akobô ma, a bo me, a ye funan ane mô't a ne fek, a nga lôñ nda jé ako'o yôp: 25 ane mveñ é nga noñ, ane ndôn é nga kui, ane évuñulu é nga vuñ, ve jimbi nda éte; é nji ku: amu é mbe nlôñan ako'o yôp. 26 Ve mô't ase a wô'ô mejô me akobô ma, te bo me, a ye funan ane akute mô't, a nga lôñ nda jé nselek: 27 ane mveñ é nga noñ, ane ndôn é nga kui, ane évuñulu é nga vuñ, a jimbi nda éte; je ve ku beta nkuan.

28 A nga bo na, éyoñ Jésus a nga mane jô mejô mete, jama bôt ate ase a nga semé ñye'elane wé: 29 amu a nga ye'ele be aval ane émien a ne njôd, sa ane betili bekalate bap.

8 Eyoñ a nga siliki nkô, étua abui bôt é nga tôñe nye. 2 A nga bo na, nzezam ô nga zu be nye, a kute meboñe si, a jô na, A Tat, nge wo ame'ete, ô ne ngule ya bo me mvo'é. 3 Ane a nga same wo, a nambe nye, a jô na, Me me'eteya; bo'o mvo'é. Ane zam é nga jî'a mane nye nyô. 4 Jésus a nga jô nye na, Bo'o te kate mô't; ve ke liti prêtre nyôle jôé, ô ve biôm ane Moïse a nga jô, ajô te nde bôt be aye yeme de ajô dôé.

5 Eyoñ a nga kui Capernaoum, évete bezimbi ntete wua é nga zu be nye, a ye'elane nye, 6 a jô na, A Tat, mbo ésaé wom a bô nda, a ne ñyemel-an, a dañe wô'ô mintaté. 7 Ane a nga jô nye na, Me aye zu saé nye. 8 Ane évete bezimbi ntete wua é nga

yalan a jô na, A Tat, me nji bo abime zôsô wo ayiane nyi nda; jô'ô ve ajô, wôna mbo ésaé wom a ye bo mvo'é. 9 Amu me fe me ne mô't bôte befe be ajôd nye, me ne fe bezimbi me ajôd be: me ajô nyina na, Kelek, nnye ve ke; nyô mbo'o na, Za'ak, nnye ve zu; a mbo ésaé wome na, Bo'o jame di, nnye ve bo. 10 Eyoñ Jésus a nga wô' ajô te, a nga semé, a jô bôt be nga tôñe nye na, Me ajô fo'o mia na, Me nji yen aka'a mbunane di, akôsa bo Israël. 11 Me ajô mia na bôt abui be aye so mfa'a jôp de atôd a mfa'a jôp de adim, a tabe si ayoñ ya yôp, ba be Abraham, a Isaac, a Jacob: 12 be aye wua bone ya ayoñ dibi e ne atan: vôm ate be aye yi a late mesôñ. 13 Ane Jésus a nga jô évete bezimbi ntete wua na, Kele' wo ake; ane wo ate buni, aval ete de aye bô wo. Ane mbo ésaé ate a nga bo mvo'é awolo te.

14 Eyoñ Jésus a nga nyi nda Pierre, a nga yene nyia nga Simon a bô si a kone nyôl ayôñ. 15 Ane a nga nambe nye wo, ôkon ve mane nye nyô; ane minga ate a nga kôlô si a bo nye ésaé. 16 Eyoñ ngô'é é nga bo, be nga zu bôt abui be mbe mimbiana minsisim be nye: ane a nga va mimbiana minsisim mite a nkobô ya anyu, a saé bôte bese be nga kon: 17 e nga bo nalé amu mejô me nga yiane boban ane nkulu mejô Ésaie a nga jô na, Emien a nga wô'ô mintaté miangan, a nyoñ akone dangan.

18 Eyoñ Jésus a nga yene bôt abui be bôma'ane nye, a nga jô na, Nkeane kindi'i yat. 19 Ane ntili bekalate a nga zu a jô nye na, A Nye'ele, me aye tôñe wo vôm ase wo ake. 20 Jésus a nga jô nye na, Minkemvak mi ne mefu, a anone ya ñiyem e ne mumba'a; ve Mone mô't a se vôme ya bô nlô wé. 21 Ane ñyé'é mbok a nga jô nye na, A Tat, jôké'é ma, me tame taté ke jame tate soñ. 22 Ve Jésus a nga jô nye na, Tôñe' ma; ô li'i mimbim mi jame mimbim miape soñ.

23 Eyoñ a nga ke éfunga été, beyé'é bé be nga tôñe nye. 24 Ate me na beta ôkôs a nga vuñ atok, ane mi-

ntyôa mi nga yandan éfunga yôp: ve émien a nga bô ôyo. 25 Ane be nga ke vele nye, a jô na, A Tat, nyi'i bia; bi nga ye jañ. 26 Ane a nga jô be na, A bôt mi abuni tyôtyoé, mi ako woñ amu jé? Ane a nga kôlô si a bam évuñulu a mintyôa; ato'o ve bo ne mieññ! 27 Ane bôte bete be nga semé a jô na, Za aka'a môte di? akôsa bo évuñulu ba mintyôa ve wô'ô nye.

28 Eyoñ a nga kui kindi'i yat si ya bôte ya Gadare, bôte bebaé be nga tôbane nye be mbe mimbiaminsisim, be nga so mesofi, be mbe mimvôvô, nde te ke mô't a nga bo ngule ya lôte zen éte. 29 Atemeteme na be nga bete metyiñ, a jô na, A Mone Zambe, bia be wo bi ne za ajô? ye ô zuya kpwe'ele bia, te yen melu me za kpwa'an? 30 Mbam bengôé abui ô nga di wôé, ô mbe ôyap. 31 Ane mimbiaminsisim mite mi nga ye'elane nye, a jô na, Nge wo ava bia, lôme' bia bi ke nyin mbam bengôé. 32 Ane a nga jô mie na, Kelan. Ane mi nga kôlô be bôt a ke nyine bengôé: ateme na mbam bengôé ôse ô nga siliki mbil nlumbu nkô, ve su'ulan atok a wu mendim éte. 33 Ane bôt be nga ba'ale bengôé be nga mate, a ke nlam, a kate bôt mam mese, a jam e nga bo bôt be mbe mimbiaminsisim. 34 Ane bôte bese ya nlam be nga zu tôbane Jésus: éyoñ be nga yene nye, be nga ye'elane nye na a kôlô si jap.

9 Ane a nga ke éfunga éte, a ke ato'o yat, a ke nlamé wé. 2 Ane be nga zu nye mô't a mbe ñyemelan, a nga bô énoñ: éyoñ Jésus a nga yen ane be nga buni, a nga jô mô't a mbe ñyemelane na, A mon, volô'ô nlem; amu mbia be mam môé me nto njaman. 3 Ane betili bekalate bevo'o be nga jô minlem miape na, Môte nyô a biasé Zambe. 4 Jésus a nga yeme mejô be nga simesane minlem miap, a jô na, Mi asimesan mbia be mam minlem mienan a jé? 5 Ye jô na, Mbia be mam môé me nto njaman; ye jô na, Kôlô'ô si, ô wulu, jé é ne tyi'ibi? 6 Amu me akômbô mi aye yeme na, Mone mô't a ne ngule ya jamé mbia be mam si nyô

(ane a nga jô mô't a mbe ñyemelane na), Kôlô'ô si, ô to'é énoñe jôé, ô ke nda jôé. 7 Ane a nga kôlô si, a ke nda jé. 8 Eyoñ jama bôt a nga yen ajô te, a nga ko woñ, a kañe Zambe, nnye a nga ve bôt ngul aval ete.

9 Eyoñ Jésus a nga kôlô vôm ate a ke, a nga yene mô't a mbe jôé na Matthieu, a nga to vôm bôt be nga bo be va'a moné ya taxe: ane a nga jô nye na, Tôñe' ma. Ane a nga kôlô si, ve tôñe nye.

10 A nga bo na, éyoñ a nga to nda a ja'ak, ane benyoñe taxe abui, a bôt be mbe abé, be nga zu tabe si vôm Jésus ba be bey'éé be nga to.

11 Eyoñ Bepharisien be nga yen ajô te, be nga jô bey'éé bé na, Nye'ele wônan, ba be benyoñe taxe a bôt be ne abé be adi vôme wua amu jé?

12 Ve éyoñ a nga wô' ajô te, a nga jô na, Bôt be ne mvo'é be nji yiane nyoñ ngengañ, ve ba be akon. 13 Kelan, mi ke ye'é ane ajô di e né, na, Me anye'e éngôngo, sa biôm bôt be ave ma: amu me nji zu loene bôt be ne zôsô, ve ba be ne abé.

14 Eyoñe te bey'éé be Jean be nga zu vôm a nga to, a jô na, Bia be Bepharisien bi wô'ô bo bi bômbô'ô zaé ya kañe Zambe mebômbô abui amu jé, ve bey'éé bôé be ne te bômbô zaé ya kañe Zambe? 15 Ane Jésus a nga jô be na, Ye bemvôé be mô't a lu'u minga be ne ngule ya wô' ôlun éyoñ mô't a lu'u minga a ngenan a, to? ve melu me aye kpwan éyoñ be aye va mô't a lu'u minga vôm be to,

éyoñe te be aye bômbô zaé ya ôlun. 16 Amu mô't a nji beté abaka éndelé e ne te ñwutan ntu'u ngômesan; amu abaka de ayiane dipe nyaban ngômesan, de aye viane limiti ntu'u ngômesan, ve nyaé, abé ve bo anen.

17 Nalé fe bôt te loé mfefé vin minnôm mende'e bikôp: mende'e me za tui, vin ve sôé si, mende'e bikôp vé wu ntuk: ve bôt be aloé mfefé vin mimfefé mende'e bikôp, wôna bi aye bo mvaé bibaane.

18 A ngenan a kobô'ô be mejô mete, ane évete ya nda Zambe é nga zu, a kute meboñe si, a jô na, Mone wom

a ne mona minga a ndôme wu: za'a beté nye wo, wôna a ye nyiñ. 19 Ane Jésus a nga kôlô a tôñe nye, a beyé'é bé. 20 A nga bo na, minga, metyi me nga kui nye nyô mimbu awôm a mibaé, a nga zu nye mvus, a nambe nye ñwôndé ngômesan: 21 amu a nga jô nleme wé na, Nge me anambe nye, akôsa bo ve ngômesan, me aye bo mvo'é. 22 Ane Jésus a nga kôñelan a yene nye, a jô na, A ngo' jam, volô'ô nlem; mbunan wo ate buni ô boyo wo mvo'é. Ane minga a nga bo mvo'é awolo te. 23 Eyoñ Jésus a nga nyin nda évet éte, a nga yene bôt be loñô' mindiñ, a ékôane bôt é bo'ô zô'é, 24 ane a nga jô na, Kôla'an: amu mona minga a nji wu, a ne ôyo. Ane be nga dañe woé nye. 25 Ve éyoñ be nga va bôt, a nga nyi nda a bi nye wo; ane mona minga a nga kôlô si. 26 Ane foé ya ajô te é nga yiane si éte ése.

27 Eyoñ Jésus a nga kôlô vôm ate a ke, mindindim mibaé mi nga tôñe nye, a bete metyiñe yôp a jô na, A mone David, ko bia éngôngo. 28 Eyoñ a nga nyi nda, ane mindindim mite mi nga zu vôm a nga to: ane Jésus a nga jô mie na, Ye mi abuni na me ne ngule ya bo jame di? Be na, Ya, A Tat. 29 Ane a nga nambe be mis, a jô na, E bo'ô mia ane mi abuni. 30 Ane mise map me nga kuiban. Ane Jésus a nga tu'a jô be na, Tuka'a bo te katane mô't. 31 Ve be nga kôlô, a kat ajô dé si éte ése.

32 Eyoñ be nga ke, bôt be nga zu mvumvu'u be nye, ô mbe mbia nsisim. 33 Eyoñ mbia nsisim a nga vas, mvumvuk ô nga kobô: ane jama bôt ate a nga semé a jô na, Mô't a nji yen aka'a jame di, Israël. 34 Ve Bepharisien be nga jô na, A va mimbiaminsisim a ngul njô mimbiaminsisim.

35 Ane Jésus a nga ke minlam mise a male mese, a ye'ele bôt menda me Zambe map, a kate foé ya ayoñe Zambe, ane a nga bo bôt be nga wô'ô mintae akon mevale mese mvo'é. 36 Ve éyoñ a nga yen étua jama bôt, a nga wô'ô be éngôngo, amu be nga wô'ô njuk, a bo ne mialamialan ane

mintômba mi nji bo mô't a ba'ale mie. 37 Eyoñe te a nga jô beyé'é na, Bidi abui bi nto bitôtôlô, ve bebo bisaé be ne tyôtyoé. 38 Ajô te ye'ela'ane mie bidii na, a lôme beva bidi afupe dé.

10 Ane a nga loene beyé'é bé awôm a bebaé, a ve be ngule ya va mimbiaminsisim, a saé bôt akon a mintae mevale mese.

2 Môé minlôman awôm a mibaé ma: wu ya ôsu na, Simon, be aloene nye na, Pierre, a André monyañ; Jacques mone Zébédée, a Jean monyañ; 3 Philippe a Barthélemi; Thomas a Matthieu a mbe nyoñe taxe; Jacques mon Alphée, a Thaddée; 4 Simon mô'te ya Cana, a Judas Iscariot, nnye a nga koñe nye.

5 Jésus a nga lôme bôte bete awôm a bebaé, a lepe be, a jô na, Te keane mezene ya meyoñ me ne te yeme Zambe, te keane fe nname wua ya Samarie: 6 ve keane be mintômba ya nda Israël mi dimiya. 7 Eyoñ mi ake, katane mejô me Zambe, a jô na, Ayoñ ya yôp e nto bebé. 8 Saéane bôt be aya'a, wômôla'ane mimbim, bo'ane minnezam mvo'é, va'ane mimbiaminsisim: mi nyoñeya te kus, va'ane te kuan. 9 Te futan or, nge argent, nge mvot bikpwaé bienan; 10 te keane fe mfek éyoñ mi ake, te ke biwomane bibaé, nge bikôndé bife, te ke ntum: amu mbo ésaé a yiane nyoñe bidi. 11 Minlam mise a male mese mi akui, jeñane mô't a ye bo mia mvam; mi tabe'be be nye akekui éyoñ mi aye kôlô. 12 Eyoñ mi anyi nda, bata'ane bôte ya été. 13 Nge bôte ya nda éte be aye mvamane mia, wôna mvo'é jenan je aye tabe été: nge bôte ya nda éte be aye bo te mvamane mia, wôna mvo'é jenan je aye bulane be mia. 14 Bôte bese mô't a ye bo te nyoñe mia, te wô'ô mejô menan, éyoñ mi akôlô nda éte nge nlam ôte, sasan mbulu'u mebo menan. 15 Me ajô fo'ô mia na, A sî ya Sodome a Gomorrhe, a nlam ôte, si ya Sodome a Gomorrhe je aye dañe yen mvaé mô's Zambe a ye tyi'i bôte mejô.

16 Mi lô, me alôme mia mi ke ane mintômba mi ne vôm beze be né:

ajô te, bo'ane mefek ane benyo, a minlem évôvoé ane bezum. 17 Ve taba'ane bôt ntye: amu be aye ke mia be betyi'i mejô, be aye bibi mia minkasa menda me Zambe map; 18 ajô afe di, be aye ke mia be bejô bôt be ne tyôtyoé a ba be ne anen amu ajô dam, nalé mi aye liti bôte bete a meyoñ me ne te yeme Zambe ane mi abuni. 19 Eyoñ be aye ti mia, te tyelane minleme yôp a jô na, Bi aye kobô aya? za mejô bi aye jô? amu éyoñe te mi aye nyoñe mejô mi aye kobô. 20 Amu sa mia mi akobô, ve Nsisim Eso wônan ñwô wo akobô mia minlem été. 21 Môt a ye ti monyañ, bôt be wôé nye, nalé fe ésa a ye bo mon: bon be aye siñe bebiaé bap, a ke be be bôt be wôé be. 22 Bôte bese be aye siñe mia amu jôé dam: ve mô't a jibi akekui asu'ulan, nnye a ye yen ényiiñ. 23 Eyoñ be akpwe'ele mia n'lame wu, mata'an, mi ke wu ô ne ôsu: me ajô fo'o mia na, Mi aye bo te mane lôte min'lame ya Israë'l, Mone mô't ve tame so.

24 Môt a yé'é, te dañe mô't a ye'ele nye; mbo ésaé te dañe mô't a ne nye. 25 De ayiane na, mô't a yé'é a bo ane mô't a ye'ele nye, nalé fe na mbo ésaé a bo ane mô't a ne nye. Nge be loeneya mie ndaa na Beelzébul, nalé be aye dañe loene bôte ya nda jé. 26 Ajô te, te koane be woñ: amu te ke ajô e ne mbutan, de aye bo te kui atan; nge nsolan, be aye bo te yeme de. 27 Mejô me ajô mia dibi, koba'ane me éfufup; a mejô mi awô' ôfôfoé, katane me menda yôp. 28 Te koane bôt be awôé nyôle woñ, ve be se ngule ya wôé nsisim: ve koane mô'te woñ a ne ngule ya wôé nyôl a nsisim bibaane hel été. 29 Ke be akuane bemvokuma bebaé étune kaba? te ke wua a ku si Eso wônan te yene nye: 30 koñ ésil ése é ne mia nlô é ne nlañan. 31 Ajô te, te koane woñ: mi adañe bemvokuma abui. 32 Nde mô't ase a ye meme na vôm bôt be to, me fe me aye meme nye be Esa wom a ne yôp. 33 Ve bôte bese mô't a ye kate ma vôm bôt be to, me fe me aye kate nye be Esa wom a ne yôp.

34 Te si'a ko na me zuya ve mvo'é si nyô: me nji zu ve mvo'é, ve nkpwaté mekôn. 35 Amu me nga zu bo mô't ba ésa wé be kanda'an, a minga ba nyia wé be kanda'an, a mbom ba ntyi be kanda'an: 36 bôt be asiñe mô't be aye bo bôte ya nda jé. 37 Mô't a nye'e ésa nge nyia a dañ abim a nye'e ma, a nji bo aka'a mô't de ayiane bo mô'te wom; nalé fe mô't a nye'e mona fame wé nge mona minga wé a dañ abim a nye'e ma, a nji bo aka'a mô't de ayiane bo mô'te wom. 38 Mô't a bo te be'e croix jé a tôñe ma, a nji bo aka'a mô't de ayiane bo mô'te wom. 39 Mô't a ba'ale ényiiñ jé, a ye dimeli je; a nyô a dimeli ényiiñ jé amu ma, nnye a ye yene je.

40 Mô't a nyoñe mia, a nyoñe fe ma; a mô't a nyoñe ma, a nyoñe fe mô't a nga lôme ma. 41 Mô't a nyoñ nkulu mejô a jôé nkulu mejô, a ye yen mvaé nkulu mejô a ye yen: mô't a nyoñe mô'te ya zôsô a jôé mô'te ya zôsô, a ye yen mvaé mô'te ya zôsô a ye yen. 42 Bôte bese mô't a ve mô'te wua ya bongô ba akôsa bo élaé mendim me ne avoé, amu jôé ñy'é'é, me ajô fo'o mia na, a vo'o dimeli mvaé jé.

11 A nga bo na, éyoñ Jésus a nga mane jô bey'é'é bé awôm a bebaé, a nga kôlô vôm ate a ke ye'ele bôt, a kate be mejô me Zambe minlam miap.

2 Eyoñ Jean a mbe nda mimbôk, a nga wô'd mam Christ a nga bo, ane a nga lôme bey'é'é bé, 3 a jô nye na, Ye ô ne mô't bi abuni na a ye zu, ye bi yange mô't mfe? 4 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Kelan mi ake, mi kate Jean mam mi awôk a yen: 5 mindindim mi ayen, miñyeyem mi awulu, minzezam mi abo mvo'é, mindôndo'o mi awôk, mimbim mi awô-mô, a minzôzoé mi awô'd mbamba foé. 6 Ebotan a mô't a yene ma, te jôm je akolé nye ôbak.

7 Eyoñ bôte bete be nga kôlô, Jésus a nga taté jô ékôane bôt ajô Jean na, Jé mi nga ke yene fé? ye nkaé wo afô'san a évuñulu? 8 Mi nga ke yene jé? ye mô't a be'e ébubut ngômesan? Bôt be be'e ébubut ngô-

mesan be to menda bejô bôt. 9 Mi nga ke a jé? ye yen nkulu mejô? Ya, me kafeseya, a dañe fe nkulu mejô. 10 Nyina a ne nyô e ne ntilan ajô dé na,

O lô, me alôme môte wom nlôman ôsu viôé,

Nnye a ye kôme wo zen ôsu.

11 Me ajô fo'o mia na, Bôt binga be nga biaé, môt a dañe Jean Baptiste a nji bialé: ve ayonñ ya yôp, nyô a ne mongô a dañe nye. 12 Ataté melu me Jean Baptiste azukui éyoñe ji, bôt be nga bo ngu amu be aye ke ayonñ ya yôp, a bôt be nga bo bivet be nga nyoñe de a ngu. 13 Amu bekulu mejô bese a bôt be nga tili metiñe me Zambe be nga kulu mejô akekui éyoñ Jean a nga to. 14 Nge mi aye nyoñe nye, nyina a ne Élie, e ne ntilane na a ye zu. 15 Môt a ne melo ya wôk, a wô'ok. 16 Za jôm me aye funane je bôte ya miaé wu? Be afunan ane bongô be to si vôm bôt be bo be sula'an, be aloene ba be vok 17 a jô na, Bi maneya loñe mindiñ, mi te jem; bi maneya yi du, mi te yi. 18 Amu Jean a nga zu, te di, te nyu, be ajô na, A ne mbia nsisim. 19 Mone môt a nga zu, ve di, ve nyu, nde be ajô na, Tameka yenane môt a ne mbia ndian, a dañe nyu vin, a ne mvôé benyoñe taxe, a bôt be ne abé! Nyeman wo akabe amu mimboane mié.

20 Eyoñe te a nga taté ve bôte bijô minlam a nga dañe bo beta be mam abui, amu be nji kôñelane minlem. 21 Ngo'o mia bôte ya Chozazin! ngo'o mia bôte ya Bethsaïda! amu beta be mam me nga bobane be mia, nge me nga bobane Tyr a Sidon, wôna bôte ya minlam mite be nga ye ji'a kôñelane minlem, a jaé minkuta, a tabe asup été. 22 Ve me ajô mia na, a bôte ya Tyr a Sidon, a mia bôte ya minlam mi, bôte ya Tyr a Sidon be aye dañe yen mvaé môs Zambe a ye tyi'i bôte mejô. 23 A mia, bôte ya Capernaoum, ye mi aye betebane yôp? mi aye sise si, a ke étôtôlan: amu beta be mam me maneya bobane be mia, nge me nga bobane Sodome, ve nlam ôte ô nga

ye tabe a kui môse wu. 24 Ve me ajô mia na, a bôte ya Sodome a mia, bôte ya Sodome be aye dañe yen mvaé môs Zambe a ye tyi'i bôte mejô.

25 Eyoñe te Jésus a nga kobô a jô na, A Tat, Njôô ya yôp a si, me ave wo akéva amu ô nga solé beyem mam a bôt be ne mefek mejô ma, a kate me minkeñelé mi bon: 26 ya, A Tat, amu ô nga yene jam ete mvaé nalé. 27 Esa wom a nga ve ma mam mese: môt a nji yeme Mon, ve Esa; nalé fe môt a nji yem Esa, ve Mon, a bôt Mon a yeliti be nye. 28 Za'ane be ma, mia bese mi awô'ô njuk, a kate mimbe'e, ma me aye ve mia awo'an. 29 Beka'an mbe'e wom, a yé'é be ma; amu me ne évôvoé, a nlem ne mieññ! wôna minlem mienan mi aye wo'an. 30 Amu ésaé jam é ne tyi'ibi, a mbe'e wom ô ne éveves.

12 Eyoñe te Jésus a nga lôte mefup môse sondô: ane beyé'é bé be nga wô'ô zaé, a di bidi. 2 Ve éyoñ Bepharisien be nga yene jam ete, be nga jô nye na, Tame yen, beyé'é bôé be abo jam de atyam atiñ ya môse sondô. 3 Ane a nga jô be na, Ye mi nji lañ ane David a nga bo éyoñ a nga wô'ô zaé, émien a bôt ba be be be mbe nsamba: 4 ane a nga nyi nda Zambe a di bidi bi ya nda Zambe, bi mbe nye étyi ya di, a bôt be mbe nsamba wé, ve beprêtre étam? 5 Ye mi nji lañe kalate metiñe me Zambe ane beprêtre be andamane môse sondô temple été, ve tabe te bijô? 6 Ve ma me ajô mia na, môt a dañe temple a ne va. 7 Ve nge mi nga yem ane ajô di de asu'ulan, ane Zambe a nga jô de na, Me anye'e éngôngo, sa biôm be ave ma, ve mi ate bo te ve bôt be ne te bijô mekua. 8 Amu Mone môt a ne njôô ya môse sondô.

9 Ane a nga kôlô vôm ate a ke nda Zambe jap: 10 ane a nga yene môt a mbe éyeme wo. Be nga sili nye na, Ye a ne mvaé a saé môt môse sondô? nalé be nga jeñ ajô ya bo nye jam. 11 Ane a nga jô be na, Mi to va, za a ne, nge a ne ntômba wua, nge wo aku ébé môse sondô, ke a ye bi wô a va wô? 12 Ajô te, ke môt a dañ ntômba beta ndañan! Nde

a ne mvaé nge môt a bo ésaé éngôngo môse sondô. 13 Ane a nga jô môt ate na, Same' wo. Ane a nga same wô; ane ô nga bo mvo'é ane wu mbok. 14 Ane Bepharisien be nga kôlô a ke émo'o ajô dé, ane be aye wôé nye.

15 Eyoñ Jêsus a nga yem ajô te, a nga kôlô vôm ate: ane bôt abui be nga tôñe nye; ane a nga saé be bese, 16 a tu'a jô be na, be bo te kate bôte foé ajô dé: 17 e nga bo nalé, amu mejô me nga yiane boban ane Ésaie nkulu mejô a nga jô na,

18 Mi lô, mbo ésaé wom me nga top: Nnye me anye'e, nleme wom wo ayene nye mvaé:

Me aye ve nye Nsissime wom,
Nnye a ye kate bôt be ne te yeme Zambe mejô me ne zôsô.

19 A ye bo te bo ntañete, te bam; Nalé fe te ke môt a ye wô'ô tyiñe jé minseñ.

20 Nkaé ô ne ntusan, a ye bo te té wô,

Nsañ ô ngenan ôtita, a ye bo te dime wô,

Akekuî éyoñ mame ya si nyô me aye yiane si se.

21 A bôt be ne te yeme Zambe be aye buni jôé dé.

22 Eyoñe te be nga zu nye môt a mbe mbia nsisim, a mbe ndindim a mvumvuk: ane a nga saé nye, nde mvumvuk ô nga kobô a yen. 23 Ane jama bôt ate ase a nga semé, a jô na, Ye nyina a ne mone David? 24 Eyoñ Bepharisien be nga wô' ajô te, be nga jô na, Môte nyô a nji va mimbiaminsisim a ngule jé, ve a ngule Beelzébul, njô mimbiaminsisim. 25 Jêsus a nga yeme mejô be nga simesan, ane a nga jô be na, Ayoñ ese de akandane zañ a siñ ébien, de aye jañ; nlam ôse a nda ése, nge be akandane zañ a siñe bebien, be aye tabe: 26 nalé ate nge Satan a va Satan, a salé zañ a siñ émien: wôna ayoñe dé de aye tabe aya? 27 Nge me ava mimbiaminsisim a ngule Beelzébul, benyo bon be ava mie a ngule za? mbe be aye tyi'i mia ajô te. 28 Ve nge me ava mimbiaminsisim a ngul Nsissime Zambe, wôna ayoñe Zambe e zuya be mia. 29 Môt a ne ngule ya nyi nda

ngungu, a wôlé nye biôm bié aya, te taté ka'a ngungu? wôna a ye sa nda jé. 30 Môt a bo te kame ma, a siñe ma; a nyô a bo te volô kôane ma, nnye a tyam. 31 Ajô te me ajô mia na, Abé se a ébiasé ése bi' aye jamban: ve ébiasé môt a biasé Mbamba Nsirim, je aye jambane nye. 32 Bôte bese môt a kobô Mone môt abé, ajô te de aye jambane nye; ve môt a kobô Mbamba Nsirim abé, ajô te de aye jambane nye, te ke'e si nyô, te ke'e awu yat. 33 E ne na, nge élé é ne mvaé, bibuma bi ne mvaé; e ne fe na, nge élé é ne abé, bibuma bi ne abé: amu bi ayem élé amu bibuma bié. 34 A bone mekpwe, mi ne ngule ya kobô mam me ne mvaé éyoñ mi ne abé aya? amu môt a kobô abui mejô e ne nye nlem. 35 Mba môt a bo mbamba be mam me aso nye mba nlem: a mbia môt a bo mbia be mam me aso nye mbia nlem. 36 Me ajô mia na, Bikobôkobô bise bôt be aye kobô, be aye yalane bise môs Zambe a ye tyi'i mejô. 37 Amu wo aye kabe a mejô môé, wo aye fe ku a mejô môé.

38 Eyoñe te betili bekalate a Bepharisien bevo'o be nga beta jô na, A Nye'ele bôt, bi akômbô yen ndem wo aye bo. 39 Ve a nga yalan a jô be na, Bôte ya miaé wu be ne abé a bijabô be ajeñ ndem: me aye ve be ndem, ve ndeme Jonas nkulu mejô: 40 amu aval ane Jonas a nga to môse mila, a melu fe mela abume beta kos; nalé fe Mone môt a ye tabe môse mila a melu fe mela soñe si. 41 Bôte ya Ninive ba be bôte ya miaé wu be aye tebe éyoñ Zambe a ye tyi'i mejô, be aye ve be mekua: amu be nga kôñelan éyoñ Jonas a nga kate be mejô me Zambe; mi lô, môt a ne va a dañe Jonas. 42 Mínga a mbe njô bôt mfa'a ya sud, ba be bôte ya miaé wu be aye tebe, a ve be mekua: amu a nga so susu'a si a wô'ô benya mejô me Salomon; mi lô, môt a ne va a dañe Salomon. 43 Eyoñ mbiaminsisim a kôlôya môt nlem, wôna a ke lôte vôm a ne te mendim, a jeñ awo'an, te yene de. 44 Wôna a jô na, Me aye bulan a ke nda jam vôm

me nga so; éyoñ a soya, a yene je te ke jôm été, é nto mvosan a nkôman. 45 Wôna a ke nyoñe minsisim mife zañbwa mi adañe nye abé, mi ve nyin été a tabe wôé: éto môt ate a su'ulane tabe je adañ étó a nga taté tabe, abé. Nalé ate a ye bo mbia be bôte ya miaé wu.

46 A ngenan a kobô'ô ékôane bôt, ane nyia wé a bobenyañ be nga tebe atan, be kômbô kobô nye. 47 Ane môt a nga jô nye na, O lô, nyua a bobenyoñ be tele atan, be akômbô kobô wo. 48 Ane a nga yalan a jô môt a nga kate nye foé na, Za a ne nyia wom? beza be ne bobējañe bam? 49 Ane a nga same wo mfa'a bey'é bé, a jô na, Mi lô, nyia wom a bobējañ? 50 Amu bôte bese môt a bo ane Eso wom a ne yôp a nye'e, nnye a ne me monyañ, a ka, a nyia wom.

13 Môs ôte Jésus a nga kôlô nda, a ke tabe si mfôm atok. 2 Ane ékôane bôt ése é nga tebe, nde a nga ke éfunga a tabe si; ékôane bôt ése é nga tele mfôm atok. 3 Ane a nga kobô be mejô abui a minkana, a jô na, Tama yenan, môt a nga ke miase fes; 4 éyoñ a nga miase fes, fese fo' é nga ku zene yôp, ane anon e nga zu di je: 5 fese fo' é nga ku vôm a mbe mekok, te mete' abui: ane é nga ji'a fa, amu mete'e me mbe tyô-tyoé: 6 éyoñ jôp e nga tôô, é nga viele; ane é nga kôt amu é mbe te minkañ. 7 Fese fo' é nga ku minsini' été; ane minsini'i mi nga yaé a yame-tane je: 8 fese fo' é nga ku mbamba si, a wum bibuma, fes éziñ ntet, nyô fo'o mewôm mesaman, nyô fo'o mewôm mela. 9 Môt a ne melo, a wô'ók.

10 Ane bey'é é be nga zu, a jô nye na, Wo akane be minkana a jé? 11 Ane a nga yalan a jô be na, Zambe a nga ve mia ngule ya yeme mame ya yôp me ne asoé, ve a nji ve be ngul éte. 12 Amu bôte bese môt a bili, nnye be aye beta ve, wôna a ye bi abui: ve môt a ne momo, be aye va nye jôm a bili. 13 Ajô te me akane be minkana: amu be ayen, te tu'a yen, be awôk, te tu'a wôk, nalé be ne te tu'a yem. 14 Nde mejô me boya be ane nkulu mejô Ésaie a nga jô na,

Awô'ô mi aye wôk, ve mi aye bo te yem;

Ayen mi aye yen, ve mi aye bo te yemelan:

15 Amu minlem mi bôte ba mi ne ayaé ya buni,

A melo map me ne te tu'a wôk;

Be nga dipe mise map;

Be za yen a mise map,

A wô' a melo map,

A yem a minlem miap,

Be za beta kôñelan,

Ane me aye saé be.

16 Ve ébotan a mise menan, amu me ayen; ébotan a melo menan, amu me awôk. 17 Amu me ajô fo'o mia na, bekulu mejô abui a bôte ya zôsô be nga kômbô yene mam mi ayen, te yene me; be nga kômbô wô'ô mejô mi awôk, te wô'ô me. 18 Ajô te, vô'ôla'an nkana ya môt a nga miase fes. 19 Eyoñ môt a wô' ajô ya ayoñ ya yôp, te tu'a yeme de nlem, wôna mbia môt a zu, a wôlé mejô me ne nye mmiasan nlem. Nyina é ne fes é nga miasebane zene yôp. 20 A nyô é nga miasebane meko'o yôp, nyina a ne môt a wô'ô mejô, a ji'a nyoñe me a vak; 21 ve émien a nji bo minkañ, ve jibi ôbe nté; ve éyoñ njuk a ékpwe'ele bi azu amu mejô me Zambe, a ji'a kolé ôbak. 22 Nyô é nga miasebane minsini' été, nyina a ne môt a wô'ô mejô; a mame ya si nyô me atyelé môt nleme yôp, a medu'ane ya akum, me ayametane mejô, nnye a ne te wum bibuma. 23 Nyô é nga miaseban mbamba si, a ne môt a wô'ô mejô, a tu'a yeme me; a wume fo'o bibuma; nnye fe a wum bibuma, mbo' éziñ ntet, mbo' éziñ mewôm mesaman, mbo' éziñ mewôm mela.

24 A nga beta kane be nkana mfe, a jô na, Ayoñ ya yôp de afunan ane môt a nga miase nya fese afupe dé: 25 éyoñ bôt be nga ke ôyo, môt a nga siñe nye a nga zu miase fe fes mbia élo'o bidi été, ane a nga kôlô. 26 Ve éyoñ bidi bi nga fa a wum, mbia élok a nga yené fe été. 27 Ane bebo bisaé be mie ndaa be nga zu a jô nye na, A tat, ke ô nga miase nya fese afupe dôé? nne mbia élo' a so

vé? 28 Ane a nga jô be na, Môt a siñe ma, a nga bo nalé. Ane bebo bisaé be nga jô nye na, Ajô te ye wo ayi na bi ke kôan mbia élo' a ne été? 29 Ve a nga jô na, Momo; a za bo na, éyoñ mi ava mbia élok, mi za té ba be bidi até da. 30 Jôka'ane bie bi yaé bibaane, akekui melu be aye va bidi: éyoñ be ava bidi, me aye jô bôt be ava bidi na, Tata'a kôan mbia élok, a dutu nye mimbom, a di'i nye nduan; ve kô'ane bidi nda bidi jam.

31 A nga beta kane be nkana mfe, a jô na, Ayoñ ya yôp de afunan ane fes été jia, nje môt a nga nyoñ, a bé je afupe dé: 32 nyina fo'o je adañe fes ése tyôtyoé; ve éyoñ é maneya yaé, je adañe bilo' anen a bo élé, nalé anone ya yôp de azu tabe je mintya.

33 A nga beta kane be nkana mfe na; Ayoñ ya yôp de afunan ane jôm je avusu fembé, nje minga a nga nyoñ, a futi je bikanda bi avute fembé bila, akekui éyoñ avut ese e nga vus.

34 Jésus a nga kobô abui bôt e nga to ésulán mam mete mese a minkana; a nji kobô be ajô, te kan nkana: 35 e nga bo nalé, amu mejô me nga yiane boban ane nkulu mejô a nga jô na,

Me aye kobô a minkana;

Me aye kate mam me mbe nsolan ane si é nga taté bo.

36 Eyoñe te a nga kôlô vôme jama bôt a nga to, a ke nda été: ane bey'é'é bé be nga ke be nye, a jô na, Kate'e bia nkana mbia élo'o ya afup. 37 Ane a nga yalan a jô na, Môt a miase nya fese a ne Mone môt; 38 afup e ne si nyô; nya fese, nnye a ne bone ya ayoñe Zambe; mbia élok a ne bone be mbia môt; 39 môt a nga siñe nye a mias mbia élo' ate, nnye a ne Satan: melu ya va bidi me ne éyoñ si nyô je aye su'ulan; bôt be ava bidi be ne beange. 40 Ajô te aval ane be akôan mbia élok a di'i nye; nalé fe a ye bo asu'ulane ya si nyô. 41 Mone môt a ye lôme beange bé, be aye va mam mese me akolé bôt ôbak ayoñe dé, a bôt be abo mbia

be mam, 42 ve wua be nda nduan: vôm ate be aye bo ve yi a late mesôñ. 43 Eyoñe te bôt be ne zôsô be aye faé ayoñ Esa wop ane jôp. Môt a ne melo, a wô'ok.

44 Ayoñ ya yôp de afunan ane jôm é ne édima é solô afup: nje môt a nga yen, ane a nga solé je; amu a nga wô' avak, ajô te a nga kuan akume dé se, ve kus afup ete.

45 Ayoñ ya yôp de abeta funan ane môt a kuan abom, a ke jeñe señ é ne édima: 46 ane a nga yene señe jia tañ anen, ane a nga ke kuane biôm bié bise, a kuse je.

47 Ayoñ ya yôp de abeta funan ane avot be nga ya ôsôé, a dutu mevale me kose mese: 48 éyoñ e nga jaé ne lut, be nga dutu de kindik; ane be nga tabe si, a tope kos é mbe mvaé, a futi je bikanda, ve be nga wua nyô é mbe abé fé. 49 Nalé a ye bo asu'ulane ya si nyô: beange be aye zu va bôt be ne abé vôm bôt be ne mvaé be to, 50 a wua be nda nduan: vôm ate be aye bo ve yi a late mesôñ.

51 Ye mi tu'aya wô'ô mejô ma mese? Be na, Ya. 52 Ane a nga jô be na, Ajô te ntili bekalate ase a boya ñy'é'é ya ayoñ ya yôp, a funan ane mie ndaa a kuli mimfefé mi biôm a minnôm mi biôm nda akume jé.

53 A nga bo na, éyoñ Jésus a nga mane kane minkana mite, a nga kôlô vôm ate.

54 Ane a nga ke si jé émien, a ye'ele be nda Zambe jap, ajô te nde be nga semé, a jô na, Môte nyô a koé aka'a fe'é dina vé, a bitua bi mam a bo? 55 Ke nyina a ne mone môt a ne ntyetyeñ? ke nyia wé a ne jôé na Marie? bobenyañe fe na, Jacques, a Joseph, a Simon, a Jude? 56 A bekale bé, ke bia be be bese bi to? Ajô te môte nyô a koé mam mana mese vé? 57 Ane be nga kolé ajô dé ôbak. Ane Jésus a nga jô be na, Nkulu mejô a ne te wum si jé a nda jé, ve minlam mife. 58 Ane a nga bo te bo bitua bi mam abui, amu be nga bo te buni.

14 Melu mete Hérode, njô bôt, a nga wô'otan ajô Jésus, 2 a jô bôte bé na, Nyina a ne Jean

Baptiste; a wômôya soñ; ajô te a bo mam me ne ngule ma. 3 Amu Hérode a nga bi Jean, a ka'a nye, a ke nye nda mimbôk amu Hérodiade, nga monyañe wé Philippe. 4 Amu Jean a nga jô nye na, O tyameya metiñe me Zambe amu ô lu'uya nye. 5 Eyoñ a nga ye wôé Jean, ane a nga ko jama bôte woñ, amu be nga yene nye nkulu mejô. 6 Ve éyoñ môs Hérode a nga bialé ô nga kpwan, ngone Hérodiade é nga jem abô'ô bôte zañ, ane Hérode a nga yene de mvaé. 7 Ajô te a nga kan ngana na biôm bise jôm a ye ja'é, a ye ve nye. 8 Ngon éte, éyoñ nyia wé a nga lepe je, é nga jô na, Va'a me nlô Jean Baptiste be'e éte. 9 Ane njô bôt a nga wô' abé; ve amu ngana a nga kan, amu fe bôt ba be be be nga to be ja'ak, a nga jô bôte na, Va'ane nye wô; 10 ane a nga lôme bôt be ke tyi'i Jean nlô, nda mimbôk. 11 Ane be nga zu nlô wé be'e éte, a ve wô ngon: ane é nga ke wô nyia wé. 12 Ane beyé'é bé be nga ke nyoñ mbim, a jame wô soñ; ane be nga ke kate Jésus foé.

13 Eyoñ Jésus a nga wô'ô foé éte, a nga ke éfunga éte a kôlô vôm ate, a ke fé vôm bôt be mbe momo: éyoñ jama bôt a nga wô' ajô te, be nga so minlam minlam, a tône nye, be wulu' a mebo. 14 Ane a nga suan, a yene bôt abui be nga sulan, a ko be éngôngo, a saé minkôkone miap. 15 Eyoñ môs ô nga ndeñ, beyé'é be nga zu vôm a nga to, a jô na, Vana a ne fé, môs ô nga ndeñ; lôme' bôte ba be ke minlam minlam, a kuse bidi be aye di. 16 Ve Jésus a nga jô be na, Be nji yiane ke; miabebien, va'ane be bidi be aye di. 17 Ane be nga jô nye na, Bi bili va ve mimamane mi fembé mitan, a kos ébaé. 18 Ane a nga jô na, Za'ane bie me ne nne. 19 Ane a nga jô ékôane bôte na, Tabane si ôbut; ane a nga nyoñe mimamane mi fembé mitan a kos ébaé, a lôbô yôp, a ye'elane Zambe, ane a nga be'e fembé, a ve beyé'é, ane beyé'é be nga ve ékôane bôt. 20 Be nga di bese, ve jaé: ane be nga kôan afufuse bidi e nga li'i, minkoé awôm a mibaé. 21 Bôt be

nga di be nga ye bo befam betoyini betan, te lañe binga a bongô.

22 Ane a nga ji'a tindi beyé'é be ke éfunga éte, a ke nye ôsu kindi'i yat; ane a nga li'i a jô ékôane bôte na, Kelan. 23 Eyoñ a nga jô ékôane bôte na, Kôla'an, ane a nga ke nkôle yôp étam, a ye'elane Zambe: éyoñ ngô'é é nga bo, a mbe wôé étam. 24 Eyoñe te éfunga é mbe ato'o zañ, mintyôa mi nga ndeñe je; amu évuñulu é nga so mfa'a be nga ye ke. 25 Eyoñ dibi tyé e nga bo, a nga ke vôm be nga to éfunga, a wulu ôsôé yôp. 26 Eyoñ beyé'é be nga yene nye a wulu' ôsôé yôp, be nga to fe'e ne vema! a jô na, A ne kôn; ane be nga yôn amu woñ. 27 Ane Jésus a nga ji'a kobô be, a jô na, Taban mvo'é; me le; te koane wôn. 28 Ane Pierre a nga yalan a jô na, A Tat, nge a ne wo, jô'ô ma me zu vôm ô tele le, me wulu mendime yôp. 29 Nye na, Za'ak. Ane Pierre a nga kôlô éfunga a wulu mendime yôp, a ye'e ke vôm Jésus a nga tele. 30 Ve éyoñ a nga yen ane évuñulu je avuñ, a nga ko woñ; a taté nyoñ ôsôé si, ane a nga yôn, a jô na, A Tat, nyi'i ma. 31 Ane Jésus a nga bo avôle ya same wo, a bi nye, a jô nye na, A môt wo abuni tyôtyoé, wo ate sôan amu jé? 32 Eyoñ be nga ke éfunga éte, évuñulu é nga man. 33 Bôt be nga to éfunga éte be nga kañe nye, a jô na, O ne fo'o Mone Zambe.

34 Be maneya dañ atok, ane be nga kui kindi'i si ya Gennésareth. 35 Eyoñ bôte ya vôm ate be nga yeme nye, be nga lôme bôt afôla te se, be zu bôte bese be nga kon be nye; 36 ane be nga ye'elane nye na be nambe nye akôsa bo ñwôndé ngômesan; abime bôt e nga nambe nye e nga bo mvo'é.

15 Eyoñe te Bepharisien ba be betili bekalate be nga ke be Jésus be so'o Jérusalem, a jô na, 2 Beyé'é bôé be abiasé biyem bi bôte betôl a jé? amu be abo te sôpe mo map éyoñ be adi. 3 Ane a nga yalan a jô be na, Mi abiasé fe metiñe me Zambe amu biyem bi bôte betôl amu

jé? 4 Amu Zambe a nga jô na, Tuka'a wô' éso ba nyua: a nga jô fe na, Môt a kobô ésa nge nyia abé, a ye fo'o wu. 5 Ve mia mi ajô na, Bôte bese mô't a jô ésa nge nyia na, Jôm ô nga ye yen mvaé nge me nga ve wo je, me veyá je Zambe; 6 nnye a ye bo te wô' ésa wé. Ajô te mi veyá atiñe Zambe momo, amu biyem bienane ya bôte betô. 7 A bôt mi ne medu'an, nkulu mejô Ésaie a nga bele éyoñ a nga jô ajô denane na,

8 Bôte ba be awumu me biyaé;

Ve minlem miap mi ne me óyap.

9 Be akañe me momo nkañan,

Amu be aye'ele bôt mejô me ne mejô me bôt.

10 Ane a nga loen ékôane bôt, a jô be na, Vô'ôla'an, a wôk: 11 Sa jôm je ake mô't anyu je andamane nye; ve jam de aso mô't anyu, nde de andamane mô't. 12 Eyoñe te beyé'é be nga zu a jô nye na, Ye wo ayeme na Bepharisien be ate yaa éyoñ be ate wô'ô njôan ôte? 13 A nga yalan a jô na, Mvoñ ése Tate a ne yôp a nji bé, je aye tébane si. 14 Jôka'ane be: be ne mindindim mi aliti bôte zen. Nge ndindim wo awulu ndindim mbok, mi aye ku ébé mibaane. 15 Ane Pierre a nga yalan a jô nye na, Kate'e bia nkana ôte. 16 Ane a nga jô na, Ye mi ngegan te tu'a yeme mejô? 17 Ye mi nji yeme na, jôm ése je ake anyu je alôt a ke abum a ke fé? 18 Ve mam me akui anyu me aso nlem; mme me andamane mô't. 19 Amu mam me aso bôte minlem, mme ma: mbia be mam bôt be asimesan, fîwôane bôt, mejian, bibon, wup, bi-bôta, a ébiasé; 20 mme me ne mam me andamane bôt; ve ajô ya di, te taté sôpe mo, nde e ne te ndamane bôt.

21 Ane Jésus a nga kôlô vôm ate, a ke mefôla ya Tyr a Sidon. 22 A nga bo na, minga ya Canaan a nga so mfa' ôte, a bete tyiñ a jô na, A Tat, mone David, ko me éngôngo; ngo' jam je adañe yen abé amu mbia nsisim. 23 Ve a nji yalane nye ajô. Ane beyé'é bé be nga zu ye'elane nye a jô na, Jô'ô nye a ke; amu a bo ve zu a loene bia mvus. 24 Ve a nga yalan a jô na, Me nji zu nlôman mfe

ve amu mintômba ya nda Israël mi dimiya. 25 Ane a nga zu kute meboñe si, a ye'elane nye na, A Tat, volô'ô ma. 26 Ane a nga yalan a jô na, A nji bo mvaé a nyoñe bidi bi bon, a wua bie bemvu. 27 Ane a nga jô na, Ya, A Tat: akôsa bo bemvu be adi afufus de aku tawôlô mô't a ne be. 28 Ane Jésus a nga yalan a jô nye na, A minga, mbunane wôé ô dañeya: e bo'o wo ane wo anye'e. Ane ngo' jé é nga bo mvo'é awolo te.

29 Ane Jésus a nga kôlô vôm ate, a ke bebé ato'o ya Galilée: ane a nga ke nkôle yôp, a tabe si wôé. 30 Ane abui bôt e nga zu mimbôbôk, a mindindim, a mimvumvuk, a miñyeyem, a bôte befe abui, a bôé nye be bebé; ane a nga saé be: 31 nde ékôane bôt é nga semé éyoñ é nga yene mimvumvu'u mi kobô'ô, miñyeyem mi bo'o mvo'é, mimbôbô'ô mi wulu'u, a mindindim mi yenek: ane be nga kañe Zambe ya Israël.

32 Ane Jésus a nga loene beyé'é bé a jô na, Me ako jama bôte nyina éngôngo, amu éyoñe ji bia be be bi nto môse mila, be nji bo jôme ya di: me aye lôme be be ke zaé, be za ku some zen. 33 Beyé'é be nga jô nye na, Bi aye koé abim mimamane mi fembé de aye yiane jama bôte nyina fé été vana vé? 34 Ane Jésus a nga jô be na, Mi bili mimamane miañembé? Be na, Zañbwa, a ayôme kose tyôtyoé. 35 Ane a nga jô ékôane bôte na, Taba'ane si; 36 ane a nga nyoñe mimamane mite zañbwa, a kos; a ve Zambe akéva, a bek, a ve beyé'é, ane beyé'é be nga ke be ake ékôane bôt. 37 Ane be nga di bese, ve jaé: ane be nga kôan afufuse bidi e nga li'i, minkoé zañbwa. 38 Bôt be nga di be mbe befam betoyini benyin, te lañe binga a bongô. 39 Ane a nga jô ékôane bôte na, Kelan, ane a nga ke éfunga été, a ke mfa'a ya Magadan.

16 Ane Bepharisien a Besaddu-céen be nga zu a ve'ele nye, a sili nye a liti be ndem je aso yôp. 2 Ve a nga yalan a jô be na, Eyoñ mam ngô'é me ne, mi ajô na, Vian vi aye faé: amu yôp e ne évele. 3 A mame tyé na, Môse ya den wo aye fo'o bo

abé: amu yôp e ne évele a évindi. Mi ayeme kandé mame ya yôp; ve mi ne te yeme mendeme ya mimbu mi. 4 Miaé bôte wu ô ne mbia be mam a bijabô wo ajeñ ndem; be aye yen ndem, ve ndeme Jonas; ane a nga li'i be a ke.

5 Ane bey'éé be nga ke kindi'i yat, a vuane nyoñe fembé. 6 Ane Jésus a nga jô be na, Fomba'an, a tabe mame ya Bepharisien a Besadducéen me afunan ane jôm je avusu fembé, ntye. 7 Ane bebien be nga kobô a jô na, Bi nji nyoñe fembé. 8 Eyoñ Jésus a nga yem ajô te, a nga jô na, A bôt mi abuni tyôtyoé, miabebien mi akobô amu mi nji nyoñe fembé a jé? 9 Ye mi ngenan te yem, nalé fe te simesane mimamane mi fembé mitan, a bôt betoyini betan, a tañe minkoé mi nga kôan? 10 Nalé fe te simesane fe mimamane mi fembé zañbwa, a bôt betoyini benyin, a tañe minkoé mi nga kôan? 11 A nto aya, mi abo te yeme na me nji kobô mia ajô fembé? ve me ate jô na, Taba'ane mame ya Bepharisien a Besadducéen me afunan ane jôm je avusu fembé, ntye. 12 Eyoñ te be nga yem ane a nga jô be be tabe'e ntye, sa mfa'a ya jôm je avusu fembé, ve mfa'a ya mam Bepharisien a Besadducéen be ye'ele bôt.

13 Eyoñ Jésus a nga ke afôla ya Césarée Philippe, a nga sili bey'éé bé na, Bôt be ajô na Mone mô't a ne za? 14 Ane be nga jô na, Bevo'o na, A ne Jean Baptiste; bevo'o na, Élie; a bevo'o na, Jérémie, nge mô'te wua ya bekulu mejô. 15 A nga jô be na, Ve mia mi ajô na me ne za? 16 Ane Simon Pierre a nga yalan a jô na, O ne Christ, Mone Zambe, nnye a vee. 17 Ane Jésus a nga yalan a jô na, Ebotan a wo, Simon mone Jonas: amu minsôn a metyi bi nji liti wo ajô te, ve Esa wom a ne yôp. 18 Me ajô fe wo na, O ne Pierre, me aye lôñe kirke jam ako'o dina yôp; mame ya étôtôlan me aye dañe je ngu. 19 Me aye ve wo bidiba'a ya ayoñ ya yôp: mam mese jam wo aye tiñeti si nyô, nde de aye bo ntiñetane yôp; a jam wo aye kuli si nyô, nde de aye

kulane yôp. 20 Ane a nga tu'a jô bey'éé na, Te katane mô'te na, me ne Christ.

21 Eyoñ te Jésus a nga taté kate bey'éé bé ane a yiane ke Jérusalem, a jibi mam abui bivete ya menda me Zambe ba be bemie beprê'te a betili bekalate be aye bo nye; a yiane fe wu, a wômô soñ mô'se lale. 22 Ane Pierre a nga nyoñe nye, a taté lepe nye, a jô na, A Tat, jam ete te ke'e bebé be wo: de aye bo wo. 23 Ane a nga kôñelan, a jô Pierre na, A Satan, kele' me mfa'a ya mvus: ô ne jôm je akolé me ôbak: amu ô ne te simesane mame ya Zambe, ve mame ya bôt. 24 Ane Jésus a nga jô bey'éé bé na, Nge mô't a ye tôñe ma, wôna a nyumu' émiene mam, a beke'e croix jé, a bo', ane me abo. 25 Amu bôte bese mô't a ye ba'ale ényîñe jé a ye dimeli je: a mô't a ye dimeli ényîñe jé amu ajô dam, nnye a ye yene je. 26 Za mvaé mô't a ye yen nge a ye nyoñe si nyô ése, a dimeli ényîñe jé? a za jôm mô't a ye folan a ényîñe jé? 27 Amu Mone mô't a ye zu étô'to' Esa wé a beange bé; éyoñ te a ye ve bôte bese abim de ayiane mam be nga bo. 28 Me ajô mia na, Bôt be tele va, bevo'o be aye bo te wu, ve tame yene Mone mô't a za'a ayoñe dé.

17 Melu mesaman me lô'teya, ane Jésus a nga nyoñe Pierre a Jacques a monyañe wé Jean, a ke beta nkôle yôp bebien étam: 2 ane nyôle jé é nga veñesan vôm be nga to; asu dé e nga faé ane jôp, ngômesane jé é nga bo éfumulu ane éfufup. 3 Atemeteme na, Moïse ba Élie be nga kui vôm be nga to, ba be be be nga kobô. 4 Ane Pierre a nga kobô a jô Jésus na, A Tat, a ne mvaé nge bi atabe va: nge wo anye'e, me aye lôñe va bibem bila; wo jia, Moïse jia, a Élie jia. 5 A ngenan a kobô'ô, atemeteme na, éfumulu nkut é nga zu dipe be yôp: ane tyiñ é nga so nkut été, a jô na, Nyina a ne Mone wom me anye'e, me ayene nye mvaé; vô'ôla'ane nye. 6 Eyoñ bey'éé be nga wô' ajô te, be nga buti mesu si, a dañe ko woñ. 7 Ane Jésus

a nga ke nambe be a jô na, Kôla'ane si, te koane woñ. 8 Eyoñ be nga kui mis, be nji yene mô't mfe, ve Jésus étam.

9 Éyoñ be nga siliki nkô, Jésus a nga jô be nya njôane na, Te katane mô't jam mi ate yen, ve éyoñ Mone mô't a ye wômô soñ. 10 Ane beyé'é bé be nga sili nye na, Ajô te betili bekalate be ajô na Élie a ye taté zu amu jé? 11 Ane a nga yalan a jô na, Élie a ye fo'o zu, a beta kôme mam mese: 12 ve ma me ajô mia na, Élie a soya, be nji yeme nye, ve bo nye mam mese be nga kômbô bo. Nalé fe Mone mô't a ye jibi mam be aye bo. 13 Ane beyé'é be nga yeme na, a nga kobô be ajô Jean Baptiste.

14 Eyoñ be nga kui vô'm ékôane bôt é nga to, mô't a nga zu be nye, a kute meboñe si, a jô na, 15 A Tat, ko mona fame wom éngôngo: amu a wô'ô ku ésesé, a yen abé abui; amu a ku nduan été a mendim meku abui. 16 Me nga zu nye be beyé'é bôé, be te ngule ya saé nye. 17 Ane Jésus a nga yalan a jô na, A miaé bôt ô ne te buni, a bo melo, me aye tabe be mia nta vé? me aye jibi mia nta vé? za'ane me nye nne. 18 Ane Jésus a nga bame nye; ane mbia nsisim a nga kôlô be nye; ane mongô a nga bo mvo'é éyoñe te.

19 Jésus a nga to étam, ane beyé'é be nga ke be nye, a jô na, Bi nga bo te ngule ya va wô amu jé? 20 Ane a nga jô be na, Amu mi abuni tyô-tyoé: amu me ajô fo'o mia na, Nge mi bili mbunan abim a fes été, wôna mi aye jô nkôle wuna na, Kôlô'ô va, ô ke tebe valé; wô ve kôlô; te ke jam mi aye bo te ngule ya bo.

22 Be ngenan be to Galilée, ane Jésus a nga jô be na, Be aye ti Mone mô't a ve nye mo me bôt; 23 be aye wôé nye, môse lala a ye wômô. Ane be nga dañe wô' abé.

24 Eyoñ be nga kui Capernaoum, bôt be nga bo be nyoñe' franc be nga bo be va'a temple be nga zu be Pierre, a jô na, Ye ñye'ele wônan a bo te ve franc? 25 Nye na, A ve. Éyoñ a nga nyin nda; Jésus a nga taté kobô nye, a jô na, A Simon, wo

asimesan aya? bejô bôte ya si nyô be anyoñe moné ya taxe mfa'a mbé? ye be bone bap, ye be bôte befe? 26 Eyoñ a nga jô na, Be bôte befe, Jésus a nga jô nye na, Ajô te bon be ne beti. 27 Akôsa bo nalé, bi za kolé be ôbak, kele' atok, ô wua nnop été, a nyoñe kos wo aye taté wôé; éyoñ wo aye kui je anyu wo aye yene franc ébaé: nyoñe'e je, ô ve be je mfa'a wom a mfa'a wôé.

18 Eyoñe te beyé'é be nga zu be Jésus, a jô na, Za a dañ, ayoñ ya yôp. 2 Ane a nga loen étume mon, a telé be je zañ, 3 a jô na, Me ajô fo'o mia na, Nge mi abo te kôñe-lane minlem, a bo ane bitum bi bon, mi aye ke ayoñ ya yôp. 4 Bôte bese mô't a je'ebe nleme si ane étume mone ji, nnye a dañ, ayoñ ya yôp. 5 Bôte bese mô't a nyoñ aval étume mone di a jôé dam, nnye a nyoñe ma: 6 bôte bese mô't a ye bo mone wua ya aka'a bone di be abuni ma jam de akolé nye ôbak, jam afe de aye dañe bo nye mvaé, nde e ne na, nge be aye tiñeti nye ako' anen be ako'o de bidi, tyiñ, a wua nye édo'o ya mañ été.

7 Ngo'o bôte ya si nyô amu mam be akolé bôt ôbak! amu mam mete me aye fo'o bo; ve ngo'o mô't a bo mam me akolé bôt ôbak! 8 Nge wo wôé nge abo dôé jia je akolé wo ôbak, tyi'i je, a wua je fé: e ne wo mvaé na, wo ake tabe ényii a bo éyeme wo nge abo, sa na wo atabe mo mebaé nge mebo mebaé, be wua wo nduane ya nnôm éto. 9 Nge dise dôé de akolé wo ôbak, va'a de, a wua de fé: e ne wo mvaé na, wo ake tabe ényii a dise da, sa na wo atabe mise mebaé be wua wo nduane ya étôtôlan. 10 Taba'an ntye, te biasane mone wua ya aka'a bone di: amu me ajô mia na, nnôm éto beange bap be ne nname ya yôp be lô asu Esa wom a ne yôp. 12 Mi asimesan aya? nge mô't a ne mintômba ntet, wua ô dimiya fé, ke a li'i mewôm ébul a ébu, a ke minkô, a jeñe wu ô dimiya? 13 Nge a yeneya wô, me ajô fo'o mia na, a dañe vak amu ntômba ôte, sa amu mewôm ébul a ébu mi nga bo te dimi.

14 Nalé fe Eso wônan a ne yôp a nji nye'e na mone wua ya avale bone di a ye jañ.

15 Nge monyoñ a bo wo abé, kele' liti nye vôm a kop, mia nye bebaé: nge a wô'ô wo, wôna mia monyoñ mi lateya ñbwa. 16 Ve nge a bo te wô'ô wo, lo'ene môte wua nge bôte bebaé, nalé bôte bebaé nge bela be aye tiñeti mejô mese ane be akobô.

17 Nge a bene wô'ô be, kate'e bôte ya Zambe ajô te: nge a bene fe wô'ô bôte ya Zambe, wôna a ye tabe mfa'a wôe ane môt a ne te yeme Zambe a nyoñe taxe. 18 Me ajô fo'ô mia na, Mam mese jam mi aye tiñeti si nyô, nde de aye bo ntiñetane yôp; a jam mi aye kuli si nyô nde de aye kulane yôp. 19 Me abeta jô mia na, nge bôte bebaé ya be mia be aye fulan nleme wua si nyô jam be aye ja'é, Tate a ne yôp a ye ve be de. 20 Amu vôm bôte bebaé nge bela be asulan a jôé dam, me ne be zañ vôm ate.

21 Eyoñe te Pierre a nga zu a jô nye na, A Tat, mojañ a ye bo me abé mebo mañembé me jam'éé nye? ye mebo zañbwa? 22 Jésus a nga jô nye na, Me ajô wo na, Mebo zañbwa; ve, Zañbwale mewôm zañbwa. 23 Ajô te ayoñ ya yôp de afunan ane nkukum éziñ, a nga ye sili bebo bisaé bé tañ akum. 24 Eyoñ a nga taté sili, bôt be nga zu nye mbo ésaé wua a nga bili nye betalent betoyini awôm. 25 Amu a nji bo akume ya ya'an, ésa wé a nga jô na, be ku'ane nye a minga wé, a bone bé, a biôm bise a nga bili, a nyoñe ma'an. 26 Nde mbo ésaé a nga ku si a ye'elane nye, a jô na, A Tat, tame jibi ma, me aye ya'ane wo tañ ése. 27 Ane ésa mbo ésaé ate a nga ko nye éngôngo, a jô'é nye a ke, a jamé fe nye akum a nga bili. 28 Ve mbo ésaé ate a nga kui atan, a yene môt ba nye be nga to bebo bisaé, môt ate a nga bili nye ntete franc: ane a nga bi nye a miate nye tyiñ, a jô na, Ke'e ma akume dam ô bili. 29 Ane mbo ésaé ate, ba nye be nga to, a nga ku si a ye'elane nye, a jô na, Tame jibi ma, me aye ya'ane wo. 30 A nji kañese: ve ke nye nda

mimbôk, a ye tabe wôe akekui éyoñ a ye ya'ane nye akum a bili nye. 31 Nalé éyoñ ba, ba be be be nga to bebo bisaé be nga yene jam e nga bo, be nga dañe wô' ôlun, a ke kat ésa wop mam mese me nga boban. 32 Ane ésa wé a nga loen mbo ésaé ate, a jô nye na, A mbia mbo ésaé, me jô'éya wo akum ese ô nga bili, amu ô nga ye'elane ma: 33 ke ô nga yiane wô'ô môt mia nye mi nga to bebo bisaé éngôngo, ane me nga ko wo éngôngô? 34 Ane ésa wé a nga yaa, a ke nye bôt be wô'ô kpwe'-ele bôt, akekui éyoñ a ye ya'ane nye tañ ése a nga bili. 35 Nalé fe Tate wom a ne yôp a ye bo mia, nge mia môt ase a bo te jamé monyañ nleme wé.

19 A nga bo na, éyoñ Jésus a nga mane jô mejô mete, a nga kôlô Galilée, a ke afôla ya Judée, Jourdain yat; 2 ane bôt abui be nga tôñe nye: ane a nga saé be woé.

3 Ane Bepharisien be nga ke be nye, a ve'ele nye, a jô na, Ye e ne zôsô metiñ nge môt a suu minga wé a ajô éziñ? 4 Ane a nga yalan a jô na, Ye mi nji lañe na, môt a nga té bôt éyoñ a nga té si nyô, a nga té be nnôme ba nga, 5 a jô na, Amu ajô te, fam je aye li'i ésa ba nyia, ba nga be aye tabe nlatan; be aye bo nsône wua bebaane? 6 Nalé be aye fe bo bôte bebaé, ve nsône wua. Ajô te, jôm Zambe a maneya lat, môt a vo'o kandé je. 7 Ane be nga jô nye na, Amu jé Moïse a nga tiñeti na, môt a ye ve nga kalate ya suu nye? 8 Ane a nga jô be na, Moïse a nga jibi mia mi suu benyo beya, amu minlem mienan mi ne ayet: ve e nji bo nalé aso atata'a. 9 Me ajô mia na, Môt a ye suu nga, te yen a za ji'an, a lu'u mfe, a boya mejian: môt a lu'u minga ate éyoñ nnôm a suya nye, a boya mejian. 10 Ane bey'éé be nga jô nye na, Nge ajô ngale ba nnôm e ne nalé, a ne mvaé nge befam ba be binga be bo te lu'an. 11 Ane a nga jô be na, Bôte bese be se ngule ya nyoñ ajô di, ve ba Zambe a ve de. 12 Amu bôte bevo'o be ne miak, be nga bialé nalé mebum benyia:

bevo'o be ne miak, mbe bôt be nga tup: ba bevo'o be ne miak, be nga bo bebiene miak amu ayoñ ya yôp. Môt a ne ngule ya nyoñ ajô di, a nyoñ'e de.

13 Ane bôt be nga zu ayôme bongô be nye, be nga kômbô na a beté de mo mé, a ye'elane Zambe: ane beyé'é be nga kame be. 14 Ve Jésus a nga jô na, Me'eta'an ayôme bongô e zu be ma; te kamane de: amu ayoñ ya yôp e ne jôme ya aka'a bôte di. 15 Ane a nga beté de mo, a kôlô vôm ate.

16 Ane môt a nga zu be nye, a jô na, A Nye'ele, za jam mvaé me aye bo me aye tabe ényîñ ya melu mese? 17 Ane a nga jô nye na, Wo asili me jam e ne mvaé a jé? Môte wua a ne mvaé: ve nge wo akômbô yen ényîñ, ba'ale' metiñe me Zambe. 18 Nye na, Metiñe mevé? Ane Jésus a nga jô na, Te woé môt, Te jian, Te wup, Te bôte môt ajô, 19 Tuka'a wô' éso ba nyua; nalé fe, Nyeke'e bôte befe ane wo anye'e womien. 20 Ane ndôman éte é nga jô nye na, Me nga ba'ale mam mete mese: za jam afe me aye beta bo? 21 Jésus a nga jô nye na, Nge wo akômbô fo'o bo mvo'é, kele' kuane biôm ô bili, ô ve minzôzoé, nalé wo aye bo akum n'lame ya yôp: wôna ô zu tôñe ma. 22 Ve éyoñ ndôman éte é nga wô' ajô te, a nga kôlô a wô' ôlun; amu a nga bili akum abui.

23 Ane Jésus a nga jô beyé'é bé na, Me ajô fo'o mia na, E ne ayaé na môt a ne akum abui a ke ayoñ ya yôp. 24 Me abeta jô mia na, A ne tyi'ibi chameau a lôt abé ndôndo, sa na môt a ne akum abui a ke ayoñe Zambe. 25 Eyoñ beyé'é be nga wô' ajô te, be nga dañe semé, a jô na, Ajô te, za a ne ngule ya yen ényîñ? 26 Ane Jésus a nga lôbô be a jô be na, Bôt be nji bo ngule ya bo jame di; ve Zambe a ne ngule ya bo mam mese. 27 Eyoñe te Pierre a nga yalan a jô nye na, Tame yen, bi li'ya biôm bise, ve tôñe wo; ajô te bi aye nyoñe jé? 28 Ane Jésus a nga jô be na, Me ajô fo'o mia na, Eyoñ mam me aye bo mimfefé, a Mone môt a ye tabe étôto'o jé, mia

bôt mi nga tôñe ma, mia fe mi aye tabe si bito awôm a bibaé, a tyi'i mejô meyoñ ya Israël awôm a mebaé. 29 Bôte befe môt a nga li'i menda, nge bobenyañ, nge beka, nge ésa, nge nyia, nge bon, nge si a bili, amu jôé dam, nnye a ye nyoñe biôm bite jôme jia ntet, a tabe ényîñ ya melu mese. 30 Ve bôt abui be ne ôsu be aye tebe mvus; a ba be ne mvus be

20 aye tebe ôsu. 1 Amu ayoñ ya yôp de afunan ane môt a ne mie ndaa, a nga ke é sala tyé, a loene bôt be zu bo ésaé afupe dé. 2 Eyoñ a nga tiñeti bebo bisaé na, a ye ve môte wua franc jia môse wua, a nga lôme be afupe dé. 3 Mewolo mela me nga ye lôt, ane a nga ke yene bôte befe be tele nseñ, te bo ésaé; 4 ane a nga jô be na, Mi ke, kelan afupe dam, me aye ya'ane tañ je ayian. Ane be nga ke. 5 Ane a nga beta ke bo aval ete éyoñ mewolo mesaman me nga ye lôt, nalé fe éyoñ mewolo ébu me nga ye lôt. 6 Mewolo awôm a da me nga ye lôt, ane a nga ke yene bôte befe be tele; ane a nga jô be na, Mi atebe va ngume môs, te bo ésaé amu jé? 7 Be nga jô nye na, Amu môt a nji loene bia ésaé. Ane a nga jô be na, Mi ke, kelan afup. 8 Eyoñ ngô'é é nga vin, mie afuba a nga jô môt a nga bo a ba'ale' nye biôme na, Lo'ene bebo bisaé, ô ya'ane be tañe jap, ô taté ya'ane môt a te su'ulane zu, a su'ulane ya'ane môt a te taté zu. 9 Eyoñ bôt be nga su'ulane zu bebé mewolo awôm a da be nga zu ya'an, be nga nyoñ môte wua franc jia. 10 Nde éyoñ bôt be nga taté bo ésaé be nga zu, be nga si'a ko na be aye nyoñe tañe fe yôp; mbe fe be nga nyoñ môte wua franc jia. 11 Eyoñ be nga nyoñe je, be nga kobô mie ndaa abé, 12 a jô na, Bôte ba be ate su'ulane zu be ate bo ésaé be awolo da, wo ate bo be aval ane wo ate bo bia, bi ate wô'ô nju'u ngume môs a vian ôse. 13 Ane a nga yalan a jô môte wua ya été na, A mô, me nji bo wo abé: ke bia wo bi ate li'i atiñe na, wo aye nyoñe franc jia? 14 Tok'é'é jôme jôé, ô ke wo ake; me anye'e me va'a môte nyô a te su'ulane

zu abim me ave wo. 15 Ke a ne zôsô me abo biôm biam ane me anye'e me bo'ok? Ye ô lô abé amu me ne mvaé? 16 Nalé bôt be ne mvus be aye tebe ôsu, a ba be ne ôsu be aye tebe mvus.

17 Eyoñ Jêsus a nga ke Jérusalem, a nga ke beyé'é awôm a bebaé vôm étam, a jô be éyoñ be nga ke zene na, 18 Tama yenan, bi ake Jérusalem; be aye ti Mone mô't a ve nye bemie beprêtre a betili bekalate; mbe be aye ve nye mekuwa ya wôé nye, 19 a ve nye bôt be ne te yeme Zambe be kpwe'ele nye, a bibi nye nkasa, a tyelé nye croix yôp: môse lala Zambe a ye wômôlo nye.

20 Eyoñe te nyia bone be Zébédée a nga zu be nye, a bone bé, a kute meboñe si, a ja'é nye jam éziñ. 21 Jêsus a nga jô nye na, Wo akômbô jé? Nye na, Jô'ô na bone bame ba bebaé be tabe' ayoñe dôé, wua mbo nnôm, nyô mbo'o mbo nga. 22 Ve Jêsus a nga yalan a jô na, Mi nji yeme jam mi aja'é. Ye mi ne ngule ya nyu élaé me aye nyu? Be na, Bi ne ngu. 23 Ane a nga jô be na, Mi aye fo'o nyu élaé jam: ve tabe me mbo nnôm a mbo nga, sa ma me aye bo ajô te; ve bôt Esa wom a nga kôme be de, mbe be aye nyoñe de. 24 Eyoñ beyé'é awôm be nga wô' ajô te, be nga wô' abé amu ajô bobenyañe bete bebaé be nga bo. 25 Ane Jêsus a nga loene be, a jô na, Mi ayeme na, bejô bôte ya meyoñ me ne te yeme Zambe be akpwe'ele be, a beta bejô bôte bap be ajô'd be a ngu. 26 Ve mi aye bo nalé: ve mia, mô't a ye bo mia éwôlo mô't, a ye bo mia bisaé; 27 a bôte bese mô't a kômbô tebe mia ôsu, a ye bo mia mbo ésaé: 28 aval ete Mone mô't a nga zu, sa amu na bôt be bo nye bisaé, ve amu a bo bôte bisaé, a ve ényañe jé ntañe bôt abui.

29 Eyoñ be nga kôlo Jéricho, bôt abui be nga tôñe nye. 30 A nga bo na, mindindim mibaé mi nga to fefeze zen, éyoñ be nga wô'ô na Jêsus a lô't, be nga bete metyiñ, a jô na, A Tat, mone David, ko bia éngôngo. 31 Ane abui bôt ete e nga bame be na, Ta-

ba'ane bivô: ane be nga dañe bete metyiñe yôp, a jô na, A Tat, mone David, ko bia éngôngo. 32 Ane Jêsus a nga tebe, a loene be, a jô na, Mi ayi na me bo mia jé? 33 Be na, A Tat, bi ayi na mise mangan me kuiban. 34 Ane Jêsus a nga ko be éngôngo, a name be mis; be ve ji'a yen, a tôñe nye.

21 Eyoñ be nga kui bebé Jérusalem, akekui Bethphagé, bebé nkôle Beolivier, Jêsus a nga lôme beyé'é bebaé, 2 a jô be na, Kelan nlam ô ne mia ôsu, mi aye ji'a koé éjakas ntiñetan, ba mon: ti'ane be, mi zule me be nne. 3 Nge mô't a ye jô mia ajô, mi jô'ô nye na, Tate a kômbô nyoñe be; wôna a ye ji'a lôme be. 4 E nga bo nalé, amu mejô me nga yiane boban ane nkulu mejô a nga jô na,

5 Katan ngone ya Sion na,
Tame yen, Njô bôte wôé a zu be wo,
A ne ne mieñ, a to éjakase yôp,
Mon éjakase yôp.

6 Ane beyé'é be nga ke bo ane Jêsus a nga jô be, 7 be nga zu éjakas ba mon, a beté be mengômesane map; ane Jêsus a nga tabe je yôp. 8 Bôte bevo' abui ya nsamba be nga ta mengômesane map zene yôp; ba bevo'o be nga tyi'i mebuy bilé, a bôé me zene yôp. 9 Abui bôt e nga tele ôsu, a ba bevo'o be nga tele nye mvus, be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Ebotan a mone David: Ebotan a nyô a zu a jôé Tate; Ebotan é kui' yôp été! 10 Eyoñ a nga kui Jérusalem, bôte bese ya nlam ôte be nga semé, a jô na, Nyina a ne za? 11 Ane nsamba bôt ô nga jô na, Nyina a ne nkulu mejô, Jêsus, a so Nazareth, nname ya Galilé.

12 Ane Jêsus a nga nyi temple ya Zambe, a titane bôt be nga kuan a kuse biôm temple été, a só'ôlo betawôlo be bôt be nga bo be fola'ane moné, a bito bi bôt be nga kuane bezum; 13 ane a nga jô be na, E ne ntilane na, Be aye loene nda jame na, Nda ya be aye'elane Zambe: ve mia mi abo je nda mimvômvô. 14 Ane mindindim a miñyeyem mi nga zu be nye temple été; ane a nga saé

be. 15 Ve éyoñ bemie beprêtre a betili bekalate be nga yene bitua bi mam a nga bo, a bongô be bete'e metyiñ temple éte a jô na, Ebotan a mone David; ane be nga yaa, 16 a jô nye na, Ye wo awô' ane bana be ajô? Ane Jésus a nga jô be na, Ya: ye mi nji lañe na, Bongô a bon be anyañe mebé be aye dañe kañe wo? 17 Ane a nga li'i be, a kôlô nlam ôte a ke Béthanie a bômbô wôé.

18 Tyé kpwa, éyoñ a nga bulan nlam ôte, a nga wô'ô zaé. 19 Ane a nga yen élé ya figuier fefele zen, a ke kui je si, te yene bibuma éte, ve mekaé mekaé; ane a nga jô je na, Wo aye fe wum bibuma melu mese. Ane élé ya figuier é nga ji'a viele. 20 Eyoñ beyé'é be nga yene jam ete, be nga semé, a jô na, Elé ya figuier je ate ji'a viele aya? 21 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Me ajô fo'o mia na, Nge mi abuni, te sôane bisô, mi aye bo sa jam me nga bo élé ya figuier étam, ve akôsa bo nge mi aye jô nkôle wuna na, Kôlô'ô va, ô ke ku mañ, jam ete de aye hoban. 22 A mam mese mi aye ja'é Zambe, éyoñ mi aye'elane nye, nge mi abuni, mi aye nyoñe me.

23 Eyoñ a nga nyi temple, bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe be nga zu be nye éyoñ a nga ye'ele bôt, a jô nye na, Ngule fé wo abo je mam ma? za a nga ve wo ngul éte? 24 Jésus a nga yalan a jô be na, Me fe me aye sili mia nsili wua, nge mi yalane me wô, wôna me ke me aye kate mia ngule me abo je mam ma. 25 Mbaptizô Jean a baptizô bôt, ô nga so vé? ye yôp ye bôt? Ane bebien be nga kobô, a jô na, Nge bi ajô na, O nga so yôp; ke a ye jô bia na, Wôna mi nga bo te buni nye amu jé? 26 Nge bi ajô na, O nga so bôt; bi ako ékôane bôte woñ; amu bôte bese be abuni na Jean a mbe nkulu mejô. 27 Ane be nga yalane Jésus a jô na, Bi te yem. Nnye fe a nga jô be na, Nalé fe ma me aye kate mia ngule me abo je mam ma. 28 Mi asimesan aya? Môt a mbe bo' be fam bebaé; ane a nga ke jô wua na, A mone wom, kele' bo ésaé afupe den. 29 A nga

yalan a jô na, Me aye ke: ve ôbe aboñ ô lôteya, ane a nga kôñelan nlem a ke. 30 Ane a nga ke be mon mbok, a jô nye aval ete. Ane a nga yalan a jô na, A Tat, me ake: ve a nji ke. 31 Bone bete bebaé, mbé a nga bo ane ésa a nga nye'e? Be na, Môte ya ôsu. Jésus a nga jô be na, Me ajô fo'o mia na, benyoñe taxe a binga be ne bijabô be ake mia ayoñe Zambe ôsu. 32 Amu Jean a nga zu be mia a zene ya zôsô, ve mi nji buni nye; ve benyoñe taxe a binga be ne bijabô be nga buni nye: ve mia, éyoñ mi nga yen ajô te, mi nji kôñelane minlem a buni nye.

33 Vô'ôla'an nkana mfe: Mie ndaa éziñ a nga bé afup, a lône de akak, a fa' ébé be aye miate mendim bibuma, a lôñ nda be aye nonô afup, ane a nga li'i de bebo bisaé, a ke si fe. 34 Eyoñ melu ya be nga va bibuma me nga kpwan, a nga lôme bebo bisaé bé be ke be beba'ale afup, be nyoñe nye bibuma. 35 Ane beba'ale afup be nga bi bebo bisaé bé, a bôme wua, a wôé nyô mbok, a lume nyô mbo'o mekok. 36 A nga beta lôme bebo bisaé befe, be nga dañe ba be nga taté ke abui: ane be nga bo fe be aval ete. 37 Wôna a nga su'ulane lôme be mone wé, a jô na, Be aye fo'o semé mone wom. 38 Ve beba'ale afup, éyoñ be nga yene mon, bebien be nga kobô a jô na, Môte nyô a ye bo éjian ésa; nkelan, bi ke wôane nye, bi nyoñ afupe dé. 39 Ane be nga bi nye, a va nye afup, a wôé nye. 40 Ajô te, éyoñ mie afubu a ye zu, a ye bo beba'ale bete aya? 41 Be nga jô nye na, A ye wôé mbia be bôte bete mbia ñwôan, a ye ke bôte befe afup, mbe be aye ve nye bibuma éyoñ bibuma bi aye tôlôbô. 42 Jésus a nga jô be na, Ye mi nji lañe kalate Zambe na,

Ako'o belôñ be nga ben,

Nde Zambe a nga bôé mbamelane si;

Jame di e nga so be Tate,

Nde bi lô e ne jame ya semé?

43 Ajô te me ajô mia na, Zambe a ye va mia ayoñe dé, a ve de bôt be aye wume de bibuma. 44 Môt a ku

ako'o di yôp a ye bu'i bitun: ve mô't
ako'o di de aye ku nye yôp, de aye
fiti nye ane ndup. 45 Eyoñ bemie
bepêre a Bepharisien be nga wô'ô
minkana mié, be nga yeme na a kobô
ajô dap. 46 Eyoñ be nga ye bi nye,
be nga ko ékôane bôte woñ, amu be
nga yene nye nkulu mejô.

22 Ane Jésus a nga kobô, a beta
kane be minkana, a jô na, 2
Ayoñ ya yôp de afunan ane njô bôt
éziñ a nga kuli bidi éyoñ mone wé a
nga luk, 3 ane a nga lôme bebo
bisaé bé be ke loene bôt a nga bañete,
be zu di bidi a nga yam amu mon a
nga luk: ane be nga bene zu. 4 Ane a
nga beta lôme bebo bisaé befe, a jô
be na, Katane bôt me nga bañete na,
Tama yenan, me maneya kôme bidi;
me maneya wôé binyaka biam a betit
be ne avoñ; biôm bise bi nto nkôman:
zaka diane bidi ya aluk. 5 Ve be
nga biasé ajô te a ke be nga ke, wua
a ke afupe dé, nyô mbo' a ke kuan
abom; 6 bevo'o be nga bi bebo
bisaé bé, a dañe kpwe'ele be, a wôé be.
7 Ane njô bôt a nga yaa; a lôme
bezimbi bé be ke wôé bewôé bôte
bete, a di'i nname wop. 8 Ane a nga
jô bebo bisaé bé na, Biôme ya aluk
bi nto nkôman, ve bôt me nga bañete
be nji bo bôt be ayiane zu. 9 Ajô
te, kelane ma'ane^mmezen, abime bôt
mi aye yen, lo'ene be be zu di bidi ya
aluk. 10 Ane bebo bisaé bete be
nga ke mezene mezen, a kôane bôte
bese abim be nga yen, bôt be ne abé
a ba be ne mvaé: nalé nda be nga luk
é nga jaé beyeñ. 11 Eyoñ njô bôt
a nga nyi nda a fombô beyeñ, a nga
yene môte wôé, te yen a be'e ngô-
mesane ya aluk: 12 ane a nga jô
nye na, A mô, wo ate zu nne te ngô-
mesane ya aluk amu jé? Ane a nga
ku évô. 13 Ane njô bôt a nga jô
bebo bisaé na, Ka'ane nye mo a mebo,
a wua nye dibi é ne atan; vôm ate a
ye bo ve yi a late mesôñ. 14 Amu
abui bôt é ne nloen, ve ba be ne
ntoban, be ne tyôtyoé.

15 Eyoñ te Bepharisien be nga
ke bôndé fe' ane be aye bi nye amu
mejô a ye kobô. 16 Ane be nga lôme
beye'é bap a bôt be mbe ngame

Hérode be ke vôm a nga to, a jô na,
A Nye'ele, bi ayeme na ô ne zoso, wo
aye'ele bôt zene ya Zambe zôsô, nalé
fe ô ne te ko môte woñ: amu ô ne te
semé ngume mô't. 17 Ajô te, kate'e
bia wo asimesan aya? Ye a ne mvaé
nge mô't a ve César moné ya taxe, ye
momo? 18 Ane Jésus a nga yem abé
dap, a jô na, A bôt mi ne medu'an,
mi ave'ele ma a jé? 19 Lita'ane me
moné ya taxe. Ane be nga ke nye
éfuse moné. 20 Ane a nga jô be na,
Za a ne éve'ela'a ji a ntilane wu? 21
Ane be nga jô nye na, César. Ane a
nga jô be na, Ajô te, va'ane César
biôm bi César; a Zambe biôm bi
Zambe. 22 Eyoñ be nga wô' ajô te,
be nga semé, a li'i nye, a ke be nga ke.

23 Môs ôte Besadducéen, mbe be
wô'ô jô na bôt be aye wômô mesoñ,
be nga zu be nye, a sili nye na, 24
A Nye'ele, Moïse a nga jô na, Nge
môt a wôé, te li'i bon, monyañ a ye
lu'u minga wé, a biaé monyañe bon.
25 Bobenyañe zañbwa bia be be bi
nga to: nyô a mbe ntô a nga lu'u
minga, ve wu, te ke mon, ane monyañ
a nga lu'u minga a nga lik; 26 mô't
a nga betan ntô a nga bo fe aval ete,
nalé fe môte lale, akekui nyô zañbwale.
27 Bese be nga taté mane wu, ane
minga a nga su'ulane wu. 28 Ajô te,
éyoñ bôt be aye wômô mesoñ, bôte
bete zañbwa, za a ye nyoñe minga
ate? amu bese be nga lu'u nye. 29 Ve
Jésus a nga yalan a jô be na, Mi
akop, amu mi ne te yeme mejô me
ne kalate Zambe, te yeme fe ngule
Zambe. 30 Amu éyoñ bôt be aye
wômô mesoñ, be aye bo te lu'an, te ke
binga meluk, ve tabe ane beange ya
yôp. 31 Ajô ya bôt be aye wômô
mesoñ, ye mi nji lañe mejô Zambe a
nga kobô mia, a jô na, 32 Me ne
Zambe ya Abraham, a Zambe ya
Isaac, a Zambe ya Jacob? A nji bo
Zambe ya bôt be ne miñwuan, ve ba
be vee. 33 Eyoñ ékôane bôt é nga
wô' ajô te, be nga semé ñye'elane wé.

34 Ve éyoñ Bepharisien be nga wô'ô
na, Jésus a kpweya Besadducéen bivô,
be nga sulane vôme wua. 35 Môte
wua ya été, a mbe ñye'ele metiñ, a nga
sili nye nsili, a ve'ele nye; a jô na,

36 A Nye'ele, metiñe me Zambe, atiñ avé de adañ? **37** Ane a nga jô nye na, Nyeke'e Eso Zambe wôé a nleme wôé ôse, a nsisime wôé ôse, a nlô wôé ôse. **38** Dina nde de adañ e tele' metiñe mese ôsu. **39** Di baa e ne aval ete, e ne na, Nyeke'e bôte befe ane wo anye'e womien. **40** Metiñe mese a mejô bekulu mejô me ne metiñe mete mebaé été.

41 Eyoñe te Bepharisien be ngenan be to vôm ate, ane Jésus a nga sili be nsili na, **42** Mi asimesan ajô Christ aya? a ne mone za? Ane be nga jô nye na, A ne mone David. **43** Ane a nga jô be na, Nge nalé, Nsirim ô nga liti David na a loene nye Tate aya, éyoñ a nga jô na,

44 Tate a nga jô Tate wome na,

Tabe'e si mbo nnôme wom,

Akekui éyoñ me aye bôé bôt be asiñe wo mebo môé si?

45 Nge David a loene nye na Tate, wôna a ne mone wé aya? **46** Te ke môt a nga bo ngule ya yalane nye ajô; nalé fe ataté môte ôte, te ke môt a nga jibi sili nye minsili mife.

23 Eyoñe te Jésus a nga kobô ékôane bôt a beyé'é bé, **2** a jô na, Betili bekalate a Bepharisien be to éto Moïse: **3** ajô te mejô mese be ajô mia, bo'ane me a ba'ala'ane me: ve mam be abo, te boane me; amu be ajô mejô te bo me. **4** Be aka'a fo'o mimbe'e mi ne adit a nju'u ya be'e, a ke mie bitule bi bôt; ve bebien be abo te nambe mie a anyu dap. **5** Ve mam mese be abo, be akômbô na bôt be yene be: amu be abo bephylactère bap ndam, a bo fe miñwôndé mengômesan anen, **6** be anye'e be to ôsu bisulane bidi, be anye'e fe benya bito menda me Zambe été, **7** be anye'e fe na, bôt be batane be vôm bôt be wô'ô bo be sula'an, a loene be na, Rabbi. **8** Ve te yebane na, be loene mia na, Rabbi: amu môte wua a ne ñye'ele wônan, a mia bese mi ne bobenyañ. **9** Te loene môte ya si nyina na éso wônan: amu môte wua a ne mia Esa, ve nyô a ne yôp été. **10** Nalé fe te yebane na be loene mia na beye'ele: amu môte wua a ne ñye'ele wônan, nnye a ne Christ. **11** Ve mia, môt a ye dañ, nnye a ye

bo mia mbo ésaé. **12** Bôte bese môt a ye bet émiene yôp, a ye subane si; a môt a ye suu émiene si, a ye betebane yôp.

13 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mi adipe bôte zene ya ayôñ ya yôp: amu miabebien mi ne te nyin, nalé fe mi ne te me'ete na bôt be nga ye nyin, be nyin.

15 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mi ajeñe mañ a kindik, mi aye dutu môte wua a buni mejô mi aye'ele; éyoñ a buniya, mi viane bo nye môte ya étôtôlan a dañe miabebien medañe mebaé.

16 Ngo'o mia mindindim, mi aliti bôte zen! mi ajô na, Bôte bese môt a kalane temple, jam e nji bo été; ve môt a kalane or ya temple, nnye a ne ajô. **17** A bôt mi ne mekut a mindindim: ye or, ye temple a bo or jôme ya Zambe, jé je adañ? **18** Nalé fe, Bôte bese môt a ye kalan autel, jam e nji bo été; ve môt a kalane jôm be bôéya autel yôp, nnye a ne ajô. **19** A bôt mi ne mindindim: ye jôm bôt be ave, ye autel a bo jôm éte jôme ya Zambe, jé je adañ? **20** Ajô te môt a kalan autel, a kalane fo'o autel a biôm bise bi bô autel yôp. **21** Môt a kalane temple, a kalane fo'o temple a môt a to été. **22** Môt a kalane yôp, a kalan éto Zambe a môt a to je yôp.

23 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mfa'a ya ézima a ôndôndô a ôsim, mekap awôm mi ave Zambe akape da, ve mame ya metiñ me adañ, mme ma, mame ya zôsô, a éngôngo, a mbunan bôt be abuni Zambe, mi te bo: ayôme mam mete mi nga yiane bo, ve te li'i benya mame. **24** A mindindim mi aliti bôte zen, mi ava afi, ve mine chameau!

25 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mi asôp élaé a be'e mfa'a ya atan, ve mfa'a ye été bi ne mame ya mvô a mam abé ne lut! **26** A ndindime môte ya Pharisien, taté'é sôp élaé a be'e mfa'a ya été, wôna bi aye bo fe mfuban atan.

27 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mi afunan ane mesoñe mekok me ne nduban éfumulu, bôt be ayene me abeñ mfa'a ya atan, ve mfa'a ya été me ne bivese bi bôt, a mvin ése ne lut! 28 Nalé fe bôt be ayene mia zôsô mfa'a ya atan, ve mi ne medu'an a ékotekot mfa'a ya été ne lut!

29 Ngo'o mia betili bekalate a Bepharisien, mia bôt mi ne medu'an! amu mi alôñe bekulu mejô mesoñe mekok, a kôme mesoñe me bôt be ne zôsô mvaé, 30 a jô na, Nge bi nga to melu bimvam biangan bi nga to, bi nga ye bo te fulan ngame jap éyoñ be nga wôé bekulu mejô. 31 Ajô te miabebien mi ameme na, mi ne bone be bôt be nga wôé bekulu mejô. 32 Nde tameka jalane mam bimvam bienan bi nga taté bo. 33 A benyo, a mvoñe mekpwe, mi aye sa'ale mekua me ya étôtôlan aya? 34 Ajô te, mi lô, me alôme mia bekulu mejô, a beyem mam, a betili bekalate: mbe bevo'o mi aye wôé, a tyelé be croix yôp; mbe bevo'o mi aye bibi be nkasa menda me Zambe menan, a kpwe'ele be minlam minlam: 35 ajô te mi aye nyoñe mekua ya metyi me bôt be ne zôsô mese me nga kui si nyô, ataté metyi me Abel, a mbe môte ya zôsô, akekui metyi me Zacharie mone Barachie, nnye mi nga wôé zañe temple ba autel. 36 Me ajô fo'o mia na, Mam mete mese me aye kui be bôte ya miaé wu.

37 A bôte ya Jérusalem, a bôte ya Jérusalem, mi wô'ô wôé bekulu mejô, a lume bôt be azu mia minlôman mekok! me nga kômbô kôane bone benan mekôan abui, ane nyia kup a kôane bone bé mefape si, mi ve ben! 38 Tama yenan, nda jenan é li'ya momo, te ke môt. 39 Amu me ajô mia na, Mi aye fe yene ma, ve éyoñ mi aye jô na, Ebotan a môt a zu jôé Tate.

24 Ane Jésus a nga kôlô temple, a ke mfa'a a nga ke; ane beyé'é bé be nga zu be nye, a liti nye nlôñane temple. 2 Ane a nga yalan a jô be na, Ke mi yeneya biôm bi bise? me ajô fo'o mia na, Ako'o de aye li'i e bete' ako' afe yôp, te ku si.

3 Eyoñ a nga to si nkôle Beolivier,

beyé'é be nga ke vôm a nga to bebien étam, a jô na, Kate'e bia, mam mete me aye boban éyoñ évé? Za ndem je aye bo nzuan wo aye zu, a asu'ulane ya si nyô? 4 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Taba'an ntye, môt a za yale mia zene fe. 5 Amu bôt abui be aye zu jôé dam, a jô na, Ma me ne Christ; a yale bôt abui zene fe. 6 Mi aye wô'ô mefoé me ôban a befe'e; te koane woñ: amu mam mete me ayiane taté boban; ve asu'ulan e ngenan te bo. 7 Amu ayoñ de aye wosan ayoñ afe, a njô bôt a ye wosan njô bôt mfe; bemfum bane ya zaé a mimfô'ôsane mi si bi aye bo mimfa' abui. 8 Mam mete mese me ne atata'a abé. 9 Eyoñe te be aye ve mia bôt be aye kpwe'ele mia, ve wôé mia: a meyoñe mese me aye vini mia amu jôé dam. 10 Eyoñe te bôt abui be aye kolé ôbak a koñe bebien a siñe bebien. 11 Abui bekulu mejô be ne minsos de aye zu, a yale bôt abui mezene mefe. 12 Amu mbia be mam me aye bo abui, nye'an bôt abui be anye'e ma wo aye bo momo. 13 Ve môt a ye jibi akekui asu'ulan, nnye a ye yen ényîñ. 14 Mbamba foé ya ayoñe Zambe nyô a ye katebane si se, a ye bo meyoñe mese ndem; wôna asu'ulan de aye bo.

15 Ajô te éyoñ mi ayen mbia jam a jiane bôt, Daniel nkulu mejô a nga kobô de, a to mbamba vôm (môt a lañ ajô di, a wô'ô de), 16 bôt be ne si ya Judée, be kele' mimbile minkô: 17 môt a ne nda jé yôp, a ye sise si a va biôm bi ne nye nda: 18 môt a ne afup, a ye bulan a nyoñ éwomane jé. 19 Ngo'o binga be ne mebum éyoñe te, a ba be anyia bone mebél 20 Ye'ela'ane Zambe na mi bo te mate éyoñ ôyôn ô ne, nalé fe môse sondô: 21 amu éyoñe te abé abui de aye bo, aval abé te e nji tame bo ane si nyô é nga téban azukui éyoñe ji, momo, de aye fe beta bo melu ôsu. 22 Nge melu mete me nga ye bo te ji'a man, te ke môte wua a nga ye nyîñ: ve amu bôt Zambe a nga top, melu mete me aye ji'a man. 23 Eyoñe te nge môt a ye jô mia na, Mi lô, Christ a ne va, nge na, Va; mi te

bunan. 24 Amu Bechrist be ne medu'an a bekulu mejô be ne medu'an be aye zu a liti bôt beta mendem a bitua bi mam; be aye yale bôt Zambe a nga top zene fe, nge jam ete e ne ngule ya bo. 25 Tama yenan, me jôya mia ajô te, te yen e za bo'ok. 26 Ajô te nge be ajô mia na, A ne fé été; te keane wôé: nge be ajô na, A ne menda ya ôbema; te bunan. 27 Ane feleves je aso mfa'a jôp de atôô, a yené akekui mfa'a jôp de adim; aval ete Mone mô't a ye zu. 28 Vôm mbim ô jô'ô, vôm ate bendôé be aye sulan.

29 Abé ya melu mete e maneya, wôna jôp de aye ji'a dim, ngon je aye bo te fe faé mie, ateté de aye ku a so yôp, a beta be biôme ya yôp bi aye fô'osan: 30 éyoñe te ndeme ya Mone mô't je aye yéné yôp été: éyoñe te meyoñe mese ya si nyô me aye yi du, a yene Mone mô't a za'a minkute yôp a ngu a étôto' énen. 31 A ye lôme beange bé a beta nkobô toñ, be aye kôane bôt Zambe a nga top be so'o mimfa'a minyine ya si nyô, ataté mfa'a yôpe wua, akekui mfa'a yôp mbok.

32 Yéka'an nkana élé ya figuier: éyoñ je abo mintya bitetek, a kui mekaé, mi ayeme na ésep é nto bebé; 33 nalé fe mia, éyoñ mi ayene mam ma mese, yemane na a nto bebé, akôsa bo mimbé yôp. 34 Me ajô fo'o mia na, Bôte ya miaé wu be aye bo te tame wu, ve mam ma mese me aye taté bo. 35 Yôp a si bi aye lô't, ve mejô mam te lô't. 36 Ve alu te a awolo te, te ke mô't a yem, ja'ane beange ya yôp, nge Mon, ve Esa étam. 37 Aval ane mam me nga boban melu Noé a nga to, aval ete fe nde me aye boban éyoñ Mone mô't a ye so. 38 Avalé be nga bo melu mete, éyoñe te ndôn é za kuik, be nga bo ve di, te nyu, ve lu'u binga, a ke binga meluk, akekui mô's Noé a nga ke arche été, 39 be nji yem ve éyoñ ndôn é nga kui, a jiane be bese; aval ete fe nde de aye bo éyoñ Mone mô't a ye so. 40 Eyoñe te befam bebaé be aye tabe afup; mô'te wua a ye nyoñeban, nyô mbo' a ye

li'i: 41 binga bebaé be aye ko'o bidi ako'o da; wua a ye nyoñeban, nyô mbo' a ye li'i. 42 Ajô te, momba'an: amu mi te yem alu Eso wônan a ye so de. 43 Yeman ajô dina na, nge mie ndaa a nga yem éyoñ ñwuwup wo azu, ve a nga mombô, te me'ete mô't a tupe nye nda. 44 Ajô te, mia fe taba'an nkôman; amu Mone mô't a ye so awolo mi ne te simesane na a ye zu.

45 Za a ne mbo ésaé a ne mewôk, a yeme mam, ésa wé a ye telé nye a ba'ale nda jé, a ve bôte bidi éyoñ a yiane ve? 46 Ebotan a mbo ésaé ate, nnye ésa wé, éyoñ a ye so, a ye koé nye a bo'o nalé. 47 Me ajô fo'o mia na, a ye telé nye a ba'ale biôm bise a bili. 48 Ve nge mbia mbo ésaé ate a ye jô nleme wé na, Tate wom te ji'a so; 49 ve taté bôme bebo bisaé befe ba be be to, ba be bôt be awu bilam ve di a nyu; 50 ésa mbo ésaé ate a ye so alu a ne te simesan, a awolo a ne te yeme na a ye zu, 51 a ye tyi'i nye zañ, a ve nye ma'ane mé mfa'a ya bôt be ne medu'an: vôm ate be aye bo ve yi a late mesôñ.

25 Eyoñe te ayoñ ya yôp de aye funan ane bengon awôm, be nga nyoñe belampe bap, a ke tôbane mô't a nga zu lu'u minga. 2 Ane betan be nga bo mekut, betane bevo'o be nga bo fek. 3 Amu ba be mbe mekut, éyoñ be nga nyoñe belampe, be nji nyoñ mbon: 4 ve ba be nga bo fek be nga nyoñe mende'e me mbone map, a belampe bap. 5 Eyoñ mô't a nga zu lu'u minga a nga bem, bese be nga ndeñ ôyo a ke fe ôyo. 6 Ve zañ alu be nga wô'ô nloene na, Mô't a zu lu'u minga a soya! Zaka ke tôbane nye. 7 Wôna bengone bete bese be nga kôlô si, a kôme belampe bap. 8 Ane ba be mbe mekut be nga jô ba be mbe fe'e na, Va'ane bia mbone wônan; amu belampe bangan be nga ye dim. 9 Ane ba be mbe fek be nga yalan a jô na, Ndô'ôto wo aye yiane bia be mia, kelane vôm bôt be akuan, mi kus. 10 Be ngenan be nga ke kus, ane mô't a nga zu lu'u minga a nga so; ane ba be mbe nkôman, ba be be be nga ke vôm be nga di bidi ya aluk: ane be nga dip mbé. 11 Eyoñ ôbe aboñ

ô nga lô, wôna bengone bevo'o be nga su'ulane zu, a jô na, A tat, A tat, di'i bia mbé. 12 Ve a nga yalan a jô na, Me ajô fo'o mia na, me ayeme mia. 13 Ajô te momba'an, amu mi te yem alu nge awolo.

14 Amu a ne aval ane mô't a nga ye ke si fe, a nga loene bebo bisaé bé, a ve be akume dé. 15 Ane a nga ve mô'te wua betalent betan, nyô mbo'o bebaé, nyô mbo'o wua; a nga ve mô't ase abim de ayian ngule jé; ane a nga ke mfa' a nga ke. 16 Ane mô't a nga nyoñe betalent betan a nga ji'a ke kuan abom, a yene betalent befe betan. 17 Nalé fe mô't a nga nyoñe betalent bebaé, a nga yene betalent befe bebaé. 18 Ve mô't a nga nyoñe talent wua a nga kôlô a fa'a si, a solé moné ésa wé si. 19 Melu abui me nga lô, ane ésa bebo bisaé bete a nga zu sili be tañ. 20 Ane mô't a nga nyoñe betalent betan a nga zu betalent befe betan, a jô na, A tat, ô nga ve ma betalent betan: ô lô, me yeneya betalent befe betan. 21 Esa wé a nga jô nye na, O boyá mvaé, ô ne mbamba mbo ésaé, wo abo mewôk: ô nga ba'ale biôme tyôtyoé mvaé, me aye telé wo ô ba'ale biôm abui; za'a ke tabe mbamba éto éso wôé a ve wo. 22 Nalé fe mô't a nga nyoñe betalent bebaé a nga zu a jô na, A tat, ô nga ve ma betalent bebaé: ô lô, me yeneya betalent befe bebaé. 23 Esa wé a nga jô nye na, O boyá mvaé, ô ne mbamba mbo ésaé, wo abo mewôk: ô nga ba'ale biôme tyôtyoé mvaé, me aye telé wo ô ba'ale biôm abui; za'a ke tabe mbamba éto éso wôé a ve wo. 24 Nalé fe mô't a nga nyoñe talent wua a nga zu, a jô na, A tat, me nga yeme na ô ne ayete mô't, wo ava bidi vôm ô nga bo te bé, a kôan vôm ô nga bo te mias; 25 ane me nga ko woñ, a ke solé talent wôé si été: tame yen, ô bili jôme jôé. 26 Esa wé a nga yalan a jô nye na, O ne mbia éles mbo ésaé, ô nga yeme na me ava bidi vôm me nga bo te bé, a kôan vôm me nga bo te mias; 27 ajô te, ô nga yiane ke moné wom be bôt be wô'ô folane moné, éyoñ me nga so, me nga ye nyoñe moné wom a nsenge. 28 Ajô te nyoñane talent a bili, mi ke

nye mô't a ne betalent awôm. 29 Amu mô't ase a bili, nnye be aye beta ve, wôna a ye bi abui: ve mô't a ne momo, be aye fo'o va nye jôm a bili. 30 Wua'an mbo ésaé a ne te bo ésaé dibi e ne atan: vôm ate be aye bo ve yi a late mesôñ.

31 Eyoñ Mone mô't a ye zu étôto'ô jé, ba be beange bese, wôna a ye tabe si étôto' éto jé: 32 a meyoñe mese me aye sulan asu dé: a ye kandé bôt, aval ane mba'ale a kandé mintômba a bikela; 33 a ye telé mintômba mbo nnôme wé, ve bikela mbo nga. 34 Eyoñe te Njô bôt a ye jô ba ne ne nye mbo nnôme na, A bôt Esa wom a nga botan, za'an, mi ke ayoñ Zambe a nga kôme mia de, ataté éyoñ si nyô é nga téban: 35 amu me nga wô'ô zaé, mi nga ve ma bidi; me nga wô' évé, mi nga nyuu me mendim; me mbe nneñ, mi nga ve me nda; 36 me mbe soé, mi nga jalé me ngômesan; me mbe ôkon, mi nga zu yene ma; me mbe nda mimbôk, mi nga jome ma. 37 Wôna bôte ya zôsô be aye yalane nye, a jô na, A Tat, éyoñ évé bi nga yene wo ô wô'ô zaé, a ve wo bidi? nge évé, a nyuu wo mendim? 38 Eyoñ évé bi nga yene wo nneñ, a ve wo nda? nge soé, a jalé me ngômesan? 39 Eyoñ évé bi nga yene wo ôkon, nge nda mimbôk, a zu yene wo? 40 Wôna Njô bôt a ye yalan a jô be na, Me ajô fo'o mia na, Vôm mi nga bo bobejañe bame ba wua nalé, akôsa bo be nga dañe tyôtyoé, vôm ate mi nga bo ma. 41 Wôna a ye jô fe bôt be ne nye mbo ngale na, A bôt be ne biyo'é, kôla'ane vôm me to, kelan nduane ya melu mese, Zambe a nga kôme je Satan a beange bé: 42 amu me nga wô'ô zaé, mi te ve me bidi; me nga wô' évé mi te nyuu me mendim; 43 me mbe nneñ, mi te ve me nda; me mbe soé, mi te jalé me ngômesan; me mbe ôkon, a nda mimbô' été, mi te zu yene na. 44 Mbe fe be aye yalan, a jô na, A Tat, éyoñ évé bi nga yene wo ô wô'ô zaé, nge évé, nge nneñ, nge soé, nge ôkon, nge nda mimbô' été, bi te bo wo mvam? 45 Wôna a ye yalane be, a jô na, Me ajô fo'o mia na, Vôm mi nga bo te bo bôte ba wua a dañe

tyôtyoé nalé, vôm ate mi nji bo ma.
 46 Bôte ba be aye kôlô a ke yen nlebane ya melu mese: ve bôt be ne zôsô be aye ke yen ényîñ ya melu mese.

26 A nga bo na, éyoñ Jêsus a nga mane kobô mejô mete mese, a nga jô beyé'é bé na, **2** Mi ayeme na pâque é li'ya melu mebaé, Mone mô't a ye tiban a tyelebane croix yôp. **3** Eyoñ te bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe be nga sulan nda njô beprêtre, a mbe jôé na Caïphe: **4** ane be nga bôndé fe' ane be aye bi Jêsus a medu'an, a wôé nye. **5** Ve be nga jô na, Sa éyoñ fête je abo, bôt be za bo ézezam.

6 Eyoñ Jêsus a mbe Béthanie nda Simon, mô't a mbe nzezam, **7** minga a nga zu be nye a bili nde' albâtre, mbon ô mbe étua beta tañ ô to été, ane a nga sôé nye wô nlô, éyoñ a nga to tawôlô a ja'ak. **8** Eyoñ beyé'é be nga yen ajô te, be nga wô' abé, a jô na, Be abo aka' éndamane di amu jé? **9** Amu mbone wu ô nga ye kuan beta tañ, a ve je minzôzoé. **10** Ane Jêsus a nga yem ajô te, a jô be na, Mi andeñele minga ate amu jé? amu a te bo me jam e ne mvaé. **11** Amu mia be minzôzoé mi to melu mese; ve bia be mia bi aye tabe melu mese. **12** Amu a te sôé me mbone wu nyôle jam, ajô te a te kôme ma me ke jambane soñ. **13** Me ajô fo'ô mia na, Vôm ase mbamba foé nyô a ye katebane si se, jam minga nyô a te bo' di be aye kate de bôt a simesane nye.

14 Eyoñ te môte wua ya beyé'é awôm a bebaé a mbe jôé na Judas Iscariot, a nga ke be bemie beprêtre, **15** a jô na, Mi aye ve me jé me koñe mia nye? Ane be nga ve'e bifase bi argent mewôm melale kop, a ve nye. **16** Ataté éyoñ te a nga jeñe zene ya koñe nye.

17 Môs bôt be nga bo be taté' di fembé é ne te vus, beyé'é be nga zu be Jêsus, a jô na, Za vôm wo akômbô na bi ke kôme fête ya pâque wo aye di?

18 Ane a nga jô na, Kelan nlam, mi aye koé mô't, mi jô'ô nye na, Nye'ele a jô na, Eyoñe jam é nto bebé; me

aye di pâque nda jôé, a beyé'é bam. **19** Ane beyé'é be nga bo ane Jêsus a nga jô be; ane be nga ke kôme fête ya pâque.

20 Eyoñ ngô'é é nga bo, ba be beyé'é awôm a bebaé be nga to si tawôlô be ja'ak; **21** éyoñ be nga di, a nga jô na, Me ajô fo'ô mia na, mi to va, môte wua a ye koñe ma. **22** Ane be nga dañe wô' ôlun, a taté jô nye mô't ase na, A Tat, ye ma? **23** Ane a nga yalan a jô na, Mô't bia nye bi ate ke mo be'e été, nnye a ye koñe ma. **24** Mone mô't a ye kôlô, aval ane e ne ntilan ajô dé: ve ngo'ô mô't a koñe Mone mô't! mvaé nge mô't ate a nji bialé. **25** Judas, nyô a nga koñe nye, a nga yalan a jô na, A Rabbi, ye ma? Nye na, Ane wo ajô.

26 Eyoñ be nga di, Jêsus a nga to'é fembé, a ye'elane Zambe, a be'e je; ane a nga ve beyé'é, a jô na, Nyoñan, mi di; nyôle jame nyô. **27** Ane a nga to'é fe élaé, a ve Zambe akéva, a ke be je, a jô na, Mia bese, nya'ane je; **28** metyi mame ma me ne élat, mme me aye kui amu ajô ya va abui bôt mbia be mam map. **29** Me ajô mia na, Me aye fe beta nyu mendime bibuma ma, akeui mô's bia be mia bi aye nyu me mfefé nyuan ayoñ ya Esa wom.

30 Eyoñ be nga mane yia jia, be nga kôlô, a ke nkôle Beolivier.

31 Eyoñ te Jêsus a nga jô be na, Mia bese mi aye kolé ôbak alu di ajô dam: amu e ne ntilane na, Me aye bibi mba'ale, a mintômba ya mbam mi aye tyamelan. **32** Eyoñ Zambe a ye wômôlô me soñ, me aye ke mia ôsu mfa'a ya Galilée. **33** Ane Pierre a nga yalan a jô nye na, Nge bôte bese be aye kolé ôbak amu ajô dôé, ve ma me aye kolé ôbak. **34** Jêsus a nga jô nye na, Me ajô fo'ô wo na, alu di, nnôme kup a ngenan te loñ, wo aye tame kate me mekate mela. **35** Pierre a nga jô nye na, To'ane bia wo bi awu nsamba wua, ve ma me aye kate wo. Nalé beyé'é bese be nga jô.

36 Eyoñ te ba be Jêsus be nga kui vôm a mbe jôé na Gethsémané, ane a nga jô beyé'é bé na, Taba'ane si va,

me tame ke ye'elane Zambe valé. 37 Ane a nga loene Pierre a bone be Zébédée bebaé a ke, ane a nga taté wô' ôlun, a dañe yen abé. 38 Ane a nga jô be na, Me adañe wô' ôlun nleme wom, abim awu: taba'ane va, bia be mia bi mombô'ô. 39 Ane a nga ke ôsu ôbe nté, a buti asu si, a ye'elane Zambe, a jô na, A Tate wom, nge e ne ngule ya bo, élaé ji é vase' be ma: akôsa bo nalé, sa ane me anye'e, ve ane wo anye'e. 40 Ane a nga zu, a koé beyé'é be nto ôyo, ane a nga jô Pierre na, Aya, ye mi se ngule ya mombô awolo da a ma? 41 Momba'an, a ye'elane Zambe, ndemben meve'ele me aye bo te zu be mia: nsisim wo ame'ete, ve minsôn mi ne atek. 42 Ane a nga beta ke ake baa, a ye'elane Zambe, a jô na, A Tate wom, nge élaé ji é nji bo ngule ya vas, ve ma me anyu je, jam wo anye'e e bo'ok. 43 Ane a nga beta timan, a koé be ôyo, amu ôyo ô mbe be mis. 44 Ane a nga beta li'i be, a ke ye'elane Zambe aye'elane lale, a beta jô mejô a nga taté jô. 45 Ane a nga zu vôm beyé'é be nga to, a jô be na, Kelan ôyo éyoñe ji, mi wo'an: mi lô, awolo e kpwanya, Mone mô't a ne nkoñane mo me bôt be ne abé. 46 Kôla'ane si, bi ke: mi lô, mô't a koñe ma a soya.

47 A ngenan a kobô'ô, ane Judas a mbe mô'te wua ya beyé'é awôm a bebaé, a nga zu ba be beta nsamba bôt be bili minkpwaté mekôn a mimbeñ, be nga so be bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe. 48 Mô't a nga koñe nye a nga ve be ndem, a jô na, Mô't me aye latane nye anyu, nnye le: biane nye. 49 Ane a nga ji'a ke vôm Jésus a nga tele, a jô na, Mbô'lô Rabbi; ve latane nye anyu. 50 Ve Jésus a nga jô nye na, A mô, bo'o jam wo ate zu bo. Ane be nga bi Jésus, a ke nye. 51 Mô'te wua ya bôt be mbe nsamba Jésus a nga same wo, a té nkpwaté mekône wé, a ba'é mbo ésaé njô beprêtre, a tyi'i nye alo. 52 Ane Jésus a nga jô nye na, Somô' nkpwaté mekône wôé abam: amu bôte bese be abi nkpwaté mekôn be aye wu a nkpwaté mekôn. 53 Ye wo asimesane

na me nji bo ngule ya ye'elan Esa wom, nnye ve lôme me éyoñe ji beange be adañe bizuk awôm a bibaé? 54 Nge nalé, wôna mejô me ya kalate Zambe me aye bo aya, amu e ne ntilane na, de aye bo ana? 55 Awolo te Jésus a nga jô bôt be nga to nsamba na, Ye mi azu bi ma a minkpwaté mekôn a mimbeñ ane bôt be ake bi mvômvo? Melu mese me nga to temple été a ye'ele bôt, mi nji bi ma. 56 Ve mam ma mese me abo ana, amu mejô me ya bekulu mejô me ayiane boban. Ane beyé'é bese be nga li'i nye, ve mate.

57 Bôt be nga bi Jésus be nga ke nye nda Caïphe njô beprêtre, vôm betili bekalate a bivete ya menda me Zambe be maneya sulan. 58 Ane Pierre a nga zu nye ôyap mvus, akekui nda njô beprêtre, a nyin été, ba be bebo bisaé be nga tabe si, a nga kômbô yen ane ajô te de aye su'ulan. 59 Ane bemie beprêtre a betyi'i mejô bese be nga jeñ ajô ya bôte Jésus ane be aye wôé nye; 60 be nji yene de, akôsa bo bôt abui be nga zu bôte nye mejô. Ve bôte bebaé be nga su'ulane zu, 61 a jô na, Mô'te nyô a nga jô na, Me ne ngule ya tyame temple ya Zambe, a beta lôñe nye melu mela. 62 Ane njô beprêtre a nga tebe tetele, a jô nye na, Ye wo te yalan ajô da? za ajô bôte ba be abo'olô wo? 63 Ve Jésus a nga to évô. Ane njô beprêtre a nga jô nye na, Me ajô wo asu Zambe a vee, na, kate'e bia nge ô ne Christ, Mone Zambe. 64 Jésus a nga jô nye na, A ne ane wo ajô: akôsa bo nalé me ajô mia na, Melu ôsu mi aye yene Mone mô't a to si mbo nnôm ô ne Ngu, a za'a minkute yôp. 65 Ane njô beprêtre a nga nyap ngômesane jé, a jô na, A te biasé Zambe: jé bi abeta jeñe bebo'olô? éyoñe ji mi wô'ôya ane a biasé Zambe: 66 mi asimesan aya? Ane be nga yalan a jô na, A yiane wu. 67 Ane be nga tui nye menden asu, a bibi nye bikuta: bevo'o be nga bibi nye mebaé, 68 a jô na, A Christ, kulu' bia ajô: za a te bibi wo?

69 Eyoñ Pierre a nga to nda, ane minga a nga zu vôm a nga to, a jô na, O nga to nsamba Jésus mô'te ya

Galilée. 70 Ane a nga kat, bôte bese be to, a jô na, Me ayem ane wo ajô. 71 Eyoñ a nga ke atan a tabe mbala'a si, minga mfe a nga yene nye, a jô bôt be nga to wôé na, Môte nyina a nga to fe nsamba Jésus môte ya Nazareth. 72 Ane a nga beta kat, a kan ngana, a jô na, Me ayeme môt ate. 73 Obe aboñ ô lôteya, ane bôt be nga to bebé be nga zu, a jô Pierre na, O ne fo'o môte wua ya bôte bete; bi ayem amu nkobô wo akobô. 74 Ane a nga taté kobô abé, a kan ngana, a jô na, Me ayeme môt ate. Ane nnôme kup a nga ji'a loñ. 75 Ane Pierre a nga simesan ajô Jésus a nga jô na, Nnôme kup te loñ, wo aye tame kate me mekate mela. Ane a nga ke atan, a dañe yi.

27 Eyoñ tyé é nga lende, bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe bese be nga bôndé fe' ajô Jésus, ane be aye wôé nye: 2 ane be nga ka'a nye, a ke ve nye Pilate njô bôt.

3 Judas, môt a nga koñe nye, éyoñ a nga yen ane be nga ve Jésus mekua, a nga kôñelan nlem, a bulane bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe bifase bi argent mewôm mela, 4 a jô na, Me nga bo abé amu me nga koñe metyi me môt a ne te bijô. Be nga jô na, Bi ne za ajô mfa' ôte? ajô dôé le. 5 Ane a nga wua bifase bi argent temple été, a kôlô; ane a nga ke timban nko. 6 Ane bemie beprêtre be nga nyoñe bifase bi argent, a jô na, A nji bo mvaé bi afuti bie éwolo akum é ne nda Zambe, amu bi ne tañe metyi. 7 Ane be nga bôndé fek, a kuse bie si mmé meviék, vôm be aye bo be jame' bejine mesoñ. 8 Ajô te be nga loene vôm ate na, Si ya metyi, azukui môse wu. 9 Nalé mejô me nga bo ane Jérémie nkulu mejô a nga jô na, Be nga nyoñe bifase bi argent mewôm mela, tañe môt be nga tubu tañ, bôte ya Israël bevo'o be nga tubu nye tañ; 10 ane be nga ve bie tañe si mmé meviék, ane Tate a nga tiñeti ma.

11 Ane Jésus a nga tele asu njô bôt: ane njô bôt a nga sili nye na, Ye ô ne Njô Bejuif? Jésus a nga jô nye na, Ane wo ajô. 12 Eyoñ bemie beprêtre

a bivete ya menda me Zambe be nga bo'olô nye, a nga bo te yalan. 13 Ane Pilate a nga jô nye na, Ye wo te wô' abui mejô be abo'olô wo? 14 A nga bo te yalane nye, akôsa bo ajô da; ajô te njô bôt a nga semé beta nseman. 15 Eyoñ fête é nga bo é bo'ok, njô bôt a nga bo a su'u mbô'ô wua a ve wô bôt be nga sulan, wu be akômbô na, a suu. 16 Eyoñe te be nga bili mbô' ô mbe duma, ô mbe jôé na Barrabas. 17 Ajô te éyoñ be nga sulane vôme wua, Pilate a nga jô be na, Mi akômbô na, me suu mia za? ye Barrabas, ye Jésus a ne jôé afe na Christ? 18 Amu a nga yeme na be nga ti nye amu mesengan. 19 Eyoñ a nga to éto ya tyi'i mejô, ane ngal a nga lôme nye na, Te bo môt ate jôm, a ne zôsô; amu me ate yem mbia be mam abui biye-yeme den amu nye. 20 Ane bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe be nga tindi ékôane bôte na, be ja'é Pilate a ve be Barrabas, a wôé Jésus. 21 Ane njô bôt a nga yalan a jô be na, Be ne bebaé, me suu mia za? Be na, Barrabas. 22 Pilate a nga jô be na, Me aye bo Jésus a ne jôé afe na Christ, aya? Bese na, Tyelé' nye croix yôp. 23 Nye na, Amu jé? za jam abé a nga bo? Be nga dañe bete metyiñe yôp, a jô na, Tyelé' nye croix yôp. 24 Eyoñ Pilate a nga yene na, a nji bo ngule ya bo jam, ve bôt be nga ye tyaman, a nga nyoñe mendim, a sôpe mo vôm ékôane bôt é nga to, a jô na, Metyi me môte ya zôsô nyô, me nji bo bijô; ajô denane le. 25 Ane bôte bese be nga yalan a jô na, Metyi mé me tabe'e be bia, a kui bon bi aye biaé. 26 Ane a nga suu Barrabas; a bibi Jésus nkasa a ke nye bôt be tyelé' nye croix yôp.

27 Ane bezimbi be njô bôt be nga ke Jésus nda be atyi'i mejô, a sulan ngum nsamba wop. 28 Ane be nga va nye mengômesane mé, a jalé nye évele ngômesan. 29 Ane be nga lôñe couronne biyo, a jalé nye je nlô, a ke nye ôlé wo ya mbo nnôm; ane be nga kute meboñe si asu dé, a kpwe'ele nye, a jô na, Mbôlô, Njô Bejuif! 30 Ane be nga tui nye menden, a nyoñ ôlé ôte, a bibi nye vie nlô. 31 Eyoñ be

nga mane kpwe'ele nye, be nga va nye ngômesan éte, a jalé nye mengômesane mé, a ke tyelé nye croix yôp.

32 Eyoñ be nga kui atan, be nga yene môte ya Cyrène, a mbe jôé na Simon: ane be nga tindi nye a ke a be'e nye croix.

33 Eyoñ be nga kui vôm a mbe jôé na Golgotha, ajô te e ne na, Vôme ya ékôkoé nlô, 34 be nga nyuu nye vin mfulan a zôn: éyoñ a nga tye'e je, a nga bene nyu. 35 Eyoñ be nga mane tyelé nye croix yôp, be nga kabane mengômesane mé, ane be nga do me abia; 36 ane be nga tabe si wôé, a mombô nye. 37 Ane be nga tyelé jôm nlô wé yôp é mbe ntilane mejô be nga bo'olô nye na, NYINA A NE JESUS, NJO BEJUIF. 38 Eyoñe te ba be mimvômvôle mibaé be mbe ntyeleban, wua mbo nnôm, nyô mbo'o mbo nga. 39 Ane bôt be nga lôt be nga kpwe'ele nye, a fô'ô minlô miap, 40 a jô na, A môt wo atyame temple, a lôñe fe nye melu mela, nyi'i womien: nge ô ne Mone Zambe, so'o croix yôp, ô sise si. 41 Aval ete fe bemie beprêtre be nga kpwe'ele nye, a betili bekalate a bivete ya menda me Zambe, a jô na, 42 A nga nyii bôte befe; a nji bo ngule ya nyii émien. A ne Njô bôte ya Israël; éyoñe ji a tame so croix yôp, wôna bi aye buni nye. 43 Nnye a buni Zambe; Zambe a tame nyii nye éyoñe ji, nge a nye'e nye: amu a nga jô na, Ma me ne Mone Zambe. 44 Mimvômvôle mite, ba be be be nga tyele croix yôp, be nga kpwe'ele fe nye aval ete.

45 Dibi e nga bo si se ataté mewolo mesaman a kui mewolo ébu. 46 Mewolo ébu me nga ye bo, ane Jésus a nga bete tyiñe yôp, a jô na, Eli, Eli, lama sabactani? e ne na, Zambe wom, Zambe wom, ô li'iya ma a jé? 47 Bôte bevo'o be nga tele wôé, éyoñ be nga wô' ajô te, be nga jô na, Môte nyô a loen Élie. 48 Ane môte wua a nga ji'a ke mbi, a nyoñ éponge, a dupe je vin é mbe sañ, a nga some je ôlé, a nyuu nye je. 49 Bevo'o be nga jô na, Jôka'an; bi tame yen nge Élie a ye zu nyii nye. 50 Ane Jésus a nga beta

yôn beta ñyônna, a suu nsisime wé.

51 Ate meteme na éndelé é nga tyele temple été é nga nyaé zañ, ataté yôp a kui si; a si é nga fô'ôsan; a meko'o me nga salé; 52 a mesoñ me nga kuiban; a bôt abui ya Zambe be maneya wu, be nga wômô mesoñ; 53 éyoñ Jésus a nga mane wômô, ane be nga kôlô mesoñ, a ke mbamba nlam, bôt abui be nga yene be. 54 Evete bezimbi ntete wua a ba, ba be be nga mombô Jésus, éyoñ be nga yene si é fô'ôsa'an, a mam me nga boban, be nga dañe ko woñ, a jô na, Nyina a mbe fo'o Mone Zambe. 55 Binga abui be nga to wôé be nga yene nye ôyap, mbe be nga tôñe Jésus, be so'o Galilée, be nga bo nye bisaé: 56 be nga to nsamba wop Marie Madeleine, a Marie nyia Jacques ba Joses, a nyia bone be Zébédée.

57 Eyoñ ngô'é é nga bo, môte ya Arimathée a mbe akum abui, a mbe jôé na Joseph, nnye fe a mbe ñyé'é Jésus a nga zu: 58 môt ate a nga ke be Pilate, a ja'é mbime Jésus. Ane Pilate a nga jô bôt be ve nye wô. 59 Ane Joseph a nga nyoñ mbim, a vute wô mfefé ndombo éndelé été, 60 a bôé wô mfefé soñe wé émien, a nga fa'a je ako' été: ane a nga feneke beta akok, a dipe de mbé soñ, ane a nga ke. 61 Marie Madeleine a nga to wôé, a Marie mbok, be nga to si fefele soñ.

62 Môs be nga kôme biôm ô lôteya, tyé kpwa ane bemie beprêtre a Bepharisien be nga sulane be Pilate, 63 a jô na, A tat, bi asimesane na ndu'u bôte ate, éyoñ a nga vee, a nga jô na, Môse mila mi lôteya, wôna me aye wômô soñ. 64 Ajô te, jô'ô bôte na be tuka'a ba'ale soñ melu mela, bey'é'é bé be za zu wupe nye, a jô bôte na, A wômôya: medu'an me asu'ulan me za dañe medu'an me nga taté bo, abé. 65 Pilate a nga jô be na, Nyoñane bezimbi: kelan mi ke mi tuka'a ba'ale je ane mi ne ngule ya bo. 66 Ane ba be bezimbi be nga ke tu'a dipe soñ, a ve ako'o ndem.

28 Môse sondô ô mbeme man, ane tyé é nga taté lende môse ya ôsu, éyoñ sondô mfe a nga taté bo.

Marie Madeleine a nga zu, a Marie mbok, a yene soñ. 2 Atemeteme na si é nga dañe fô'òsan; amu ange Tate a nga so yôp, a zu feneke akok, a tabe de yôp. 3 A nga yené aval ane feleves, ngômesane jé é mbe éfumulu ane sut: 4 ane beba'ale soñ be nga fô'òban amu woñ, a bo ane mimbim. 5 Ane ange a nga kobô a jô binga na, Te koane woñ; amu me ayeme na mi ajeñe Jésus, nnye be nga tyelé croix yôp. 6 A se va; a wômôya, ane a nga jô. Za'a yenane vôm Tate a bô. 7 Kelan avô, mi ke kate beyé'é bé na, A wômôya; a ye ke mia ôsu, a ke Galilée; nne mi aye yene nye wôé: me maneya kate mia. 8 Ane be nga bo avôle ya kôlô soñ a ke, a ko woñ, a dañe wô' avak; ane be nga ke mimbi, a kate beyé'é bé foé. 9 Atemeteme na Jésus a nga tôbane be, a jô na, Mbôlané. Ane be nga bi nye mebo, a kañe nye. 10 Ane Jésus a nga jô be na, Te koane woñ: kele' katane bobajañe na be kôlô'ò be ke Galilée, nne be aye yene me wôé.

11 Be ngenan be kelek, ane beba'ale soñe bevo'o be nga ke nlam, a kate bemie beprêtre mam mese me nga boban. 12 Eyoñ ba be bivete ya menda me Zambe be nga sulan a bôndé fek, be nga ve bezimbi abui moné, 13 a jô be na, Jô'ane na, Beyé'é bé be ate zu wupe nye alu, bi to ôyo. 14 Nge njô bôt a ye wô' ajô te, bi aye tuni nye, a kame mia. 15 Ane be nga nyoñe moné ate, a bo ane be nga ye'ele be: ajô te e nga mialane Bejuif, azukui môse wu.

16 Beyé'é awôm a wua be nga ke Galilée, a kui nkô, vôm Jésus a nga tiñeti be. 17 Eyoñ be nga yene nye, be nga kute meboñe si a kañe nye; ve bevo'o be nji tu'a buni. 18 Ane Jésus a nga zu kobô be, a jô na, Me maneya nyoñ ngul ése ya yôp a si. 19 Ajô te kelan, mi bo meyoñe mese beyé'é, a baptizô be jôé Esa, a Mon, a Mbamba Nsisim: 20 a ye'ele be be ba'ale mejô mese me nga jô mia: me aye tabe be mia melu mese, akekui asu'ulane ya si nyô.

MBAMBA FOE MARC A NGA TILI

1 Ataté mbamba foé ya Jésus Christ, Mone Zambe.

2 Ane e ne ntilane kalate Ésaïe, nkulu mejô na,

O lô, me alôme môte wom ôsu viôé,
A ke kôme wo zen;

3 Môt a kobô tyiñe yôp fé été,

Kômane zene Tate,

Sô'ane mezene mé zôsô;

4 Jean a nga zu, nyô a nga baptizô bôt fé été, a kate bôt mbaptizô ya kôñelane minlem a yen njaman mbia be mam. **5** Ane bôte bese ya si ya Judée be nga ke be nye, a bôte bese ya Jérusalem; ane a nga baptizô be ôsôé Jourdain, be ve mem mbia be mam map. **6** Jean a nga be'e ngôme-sane mevule me chameau, asese dé e mbe êkôpe tit, a nga di bemba'a, a wôé ya fé. **7** Ane a nga kate bôt mbamba foé, a jô na, Môt a ye zu me mvus a dañe me ngu, me nji bo môte ya kumbu si a kuli nye minkole bikôndé. **8** Ma me abaptizô mia a mendim; ve nye a ye baptizô mia a Mbamba Nsisim.

9 A nga bo na melu mete Jésus a nga so Nazareth, nname ya Galilée, Jean a nga baptizô nye ôsôé Jourdain.

10 Eyoñ a nga kôlô mendim, a nga yene yôp e kanda'an, a Nsisim ô sise' be nye aval ane zum: **11** ane tyiñ é nga so yôpe na, O ne Mone wom me anye'e, me lô wo mvaé.

12 Ane Nsisim ô nga ji'a tindi nye a ke fé. **13** A nga to fé melu mewôm menyin, Satan ve ve'ele nye; ba be betite ya fé be nga to; ane beange be nga volô nye.

14 Be maneya ke Jean nda mi-mbôk, ane Jésus a nga ke Galilée, a kate bôt mbamba foé ya Zambe, **15** a jô na, Melu me kpaneyaya, ayôñe Zambe e nto bebé: kôñelane minlem, mi buni'i mbamba foé.

16 Eyoñ a nga wulu mfôm ato'o

ya Galilée, a nga yene Simon ba André, monyañe Simon, be ya avot atok; amu be mbe bewôé kos. **17** Ane Jésus a nga jô be na, Tôñane ma, me aye bo mia bedutu bôt. **18** Ane be nga ji'a li'i mevot, ve tôñe nye. **19** Ane a nga beta ke ôsu ôbe nté, a yene Jacques mone Zébédée, a monyañe wé Jean, mbe fe be nga to éfunga été, be loé mevot. **20** Ane a nga ji'a loene be: ane be nga li'i ésa wop Zébédée, ba be bebo bisaé, éfunga été, a tôñe nye.

21 Ane be nga ke Capernaoum; môse sondô a nga ji'a ke nda Zambe a ye'ele bôt. **22** Ane be nga semé ñye'elane wé: amu a nga ye'ele be aval ane émien a ne njôô, sa ane betili bekalate. **23** Môt a mbe nda Zambe jap a mbe mbia nsisim; ane a nga bete tyiñe yôp, **24** a jô na, A Jésus ya Nazareth, bia wo bi ne za ajô? ye ô zuya jiane bia? Me ayeme wo, ô ne Mbamba Môte ya Zambe. **25** Ane Jésus a nga bame wô, a jô na, Tabé' évô, ô kôlô be nye. **26** Ane mbia nsisim a nga fô'ô nye nyô, a yôn beta ñyônane, a kôlô be nye. **27** Ané bôte bese be nga semé, ajô te be nga sili bebiene na, Za ajô di? mfefé ñye'elan! a jôô a njôane wé ja'ane mimbiaminsisim, mi ve wô'ô nye. **28** Ane foé jé é nga bo avôle ya ke, ve yian afôla se si ya Galilée.

29 Eyoñ be nga kôlô nda Zambe, ane ba be Jacques a Jean be nga ji'a ke nda Simon ba André. **30** Ane nyia nga Simon a nga bô si, a konok, a wô' ayôñe nyô; be nga ji'a kate nye foé ajô dé: **31** ane a nga zu bi nye wo' a bete nye si; ane ayôñ e nga mane nye nyô, ane a nga ba'ale be.

32 Mam ngô'é, éyoñ jôp e nga dim, be nga zu minkôkone mise be nye, a bôt be mbe mimbiaminsisim. **33** Ane bôte bese ya nlam be nga sulan

mbé yôp. 34 Ane a nga saé bôt abui be nga kon akon mevale meva, a va mimbia minsisim abui; a nji me'ete mimbia minsisim mi kobô, amu mi nga yeme nye.

35 Ndip ndip, éyoñe te tyé é nge-nan ôyap, a nga kôlô si a kui atan, a ke fé été, a ye'elane Zambe wôé. 36 Ane Simon a bôt ba be be be nga to, be nga tôñe nye; 37 ane be nga koé nye, a jô nye na, Bôte bese be ajeñe wo. 38 Ane a nga jô be na, Nkelane minlam mife mi ne ôsu, amu me aye fe kate foé wôé; ajô te nde me nga zu de. 39 Ane a nga ke si se ya Galilée a nyi menda me Zambe map, a kate bôt mejô me Zambe, a va mimbia minsisim.

40 Ane nzezam ô nga zu vôm a nga to, a za'a a ye'elan, a kute meboñe si be nye, a jô na, Nge wo ame'ete, ô ne ngule ya saé ma. 41 Ane a nga ko nye éngôngo, a same wo, a nambe nye, a jô nye na, Me kañeseya; bo'o mvo'é. 42 Ane zam é nga ji'a mane nye nyô, nye ve bo mvo'é. 43 Ane a nga tu'a lepe nye, a jô nye na, Kelek, 44 bo'o te kate mô't ajô da: ve kôlô, ô ke liti prêtre nyôle jôé, ô ve biôm amu ntunane ya nyôle jôé ane Moise a nga tiñeti, ajô te nde bôt be aye yeme de ajô dôé. 45 Ane a nga kui atan, a taté kate de foé abui, a ke kañete ajô te minlam minlam, ajô te Jésus a nga bo te ngule ya ke nlam bôt be lô, ane a nga tabe fefé: be nga zu be nye, be so'o mimfa'a mise.

2 Eyoñ melu mevo'o me nga lô't, a nga beta ke Capernaoum, ane be nga wô'd foé na a nto nda été. 2 Ane be nga sulan abui, te fe vôme ya tabe, akôsa bo mbé yôp: ane a nga kate be mejô me Zambe. 3 Ane be nga zu nye mô't a mbe ñyemelan, be nga be'e nye bôte benyin. 4 Eyoñ be nga bo te ngule ya zu nye bébé amu ékôane bôt abui, be nga tup andile vôm a nga to: éyoñ be nga mane tyame de, be nga suu énoñe si, mô't a mbe ñyemelan a nga bô été. 5 Jésus a nga yen mbunan be nga buni nye, ane a nga jô mô't a mbe ñyemelane na, A mon, mam abé môé me nto

njaman. 6 Betili bekalate bevo'o be nga to si wôé, be nga jô minlem été na, 7 Mô'te nyô a kobô nalé amu jé? a biasé Zambe: za a ne ngule ya jamé mam abé, ve mô'te wua, ve Zambe? 8 Ane Jésus a nga ji'a yem nlem été na, be nga jô nalé minlem miap, ane a nga jô be na, Mi asimesane mejô mete minlem mienan amu jé? 9 Ye jô mô't a mbe ñyemelane na, Mam abé môé me nto njaman; ye jô na, Kôlô'ô si, ô to'é ôkala viôé, a wulu; jé é ne tyi'ibi? 10 Amu me akômbô mi yeme na, Mone mô't a ne ngule ya jamé mam abé si nyô (a nga jô mô't a mbe ñyemelane na), 11 Me ajô wo na, Kôlô'ô si, ô to'é ôkala viôé, ô ke nda jôé. 12 Ane a nga kôlô si, a ji'a to'é ôkala, a kôlô, bôte bese be lô; ajô te be nga semé bese, a kañe Zambe, a jô na, Bi nji tame yen aka'a jame di.

13 Ane a nga beta kôlô a ke mfôm atok; ane ékôane bôt ése é nga ke be nye, ane a nga ye'ele be. 14 Eyoñ a nga lô't, a nga yene Lévi mon Alphée, a to si vôm bôt be nga bo be va'a moné ya taxe, a jô nye na, Tôñe' ma. Ane a nga kôlô si a tôñe nye.

15 A nga bo na, éyoñ a nga to si a di nda jé, benyoñe taxe abui a bôt be mbe abé, be nga to si vôm Jésus ba be beyé'é bé be nga to: amu be mbe abui, ane be nga tôñe nye. 16 Ane betili bekalate ya Bepharisien, éyoñ be nga yene nye, ba be bôt be mbe abé a benyoñe taxe be ja'ak, be nga jô beyé'é bé na, Ke a di a nyu a benyoñe taxe, a bôt be ne abé? 17 Eyoñ Jésus a nga wô' ajô te, a nga jô be na, Bôt be ne mvo'é be nji yiane nyoñ ngengañ, ve ba be akon: me nji zu loene bôt be ne zôsô, ve ba be ne abé.

18 Beyé'é be Jean a Bepharisien be nga bômbô zaé ya kañe Zambe: ane be nga zu a jô nye na, Beyé'é be Jean a beyé'é Bepharisien be wô'd bômbô zaé ya kañe Zambe, ve beyé'é bôé te bômbô zaé ya kañe Zambe amu jé? 19 Ane Jésus a nga jô be na, Bemvôé be mô't a lu'u minga, ye be ne ngule ya bômbô zaé ya ôlun, éyoñ mô't a lu'u minga a ngenan a to?

éyoñ môt a lu'u minga a ngenan a to, be se ngule ya bômbô zaé ya ôlun. 20 Ve melu me aye kpwan, éyoñ be aye va môt a lu'u minga vôm be to, éyoñ te be aye bômbô zaé ya ôlun. 21 Môt a nji loé éndelé é ne te fîwutan ntu'u ngômesan: amu abaka de ayiane dipe nyaban ngômesan, de aye viane limiti ntu'u ngômesan; mfefé ve nyoñ mfa'a ya ntu'u ngômesan, ve nyaé, abé ve bo anen. 22 Môt a nji loé mfefé vin minnôm mende'e bikôp; nge a bo nalé, vin a za la'a minnôm mende'e bikôp, vin ba mende'e bikôp ve wu ntuk: ve be aloé mfefé vin mimfefé mende'e bikôp.

23 A nga bo na, éyoñ a nga lôte mefup môse sondô, ane beyé'é bé be nga taté nyoñe bidi éyoñ be nga wulu. 24 Ane Bepharisien be nga jô nye na, Tame yen, be abo jam e ne te yiane boban môse sondô amu jé? 25 Ane a nga jô be na, Ye mi nji lañ ane David a nga bo, éyoñ a nga yi bidi, a wô'ô zaé, émien, a bôt be mbe nsamba wé? 26 Ane a nga nyi nda Zambe éyoñe te Abiathar a mbe njô beprêtre, a di bidi bi ya nda Zambe, mbie bi ne môt mfe étyi ya di, ve beprêtre étam, ane a nga ve fe bôt be mbe nsamba wé? 27 Ane a nga jô be na, Môse sondô ô nga boban amu môt, sa na, môt a nga boban amu môse sondô: 28 nalé Mone môt a ne njôd ya môse sondô.

3 Ane a nga beta nyi nda Zambe; a koé môt a mbe éyeme wo a to. 2 Ane be nga fombô, nge a ye saé nye môse sondô; amu be nga jeñ ajô ya bo'olô nye. 3 Ane a nga jô môt a mbe éyeme wo na, Za'a tebe va. 4 Ane a nga jô be na, Jé je ayiane bobane môse sondô, ye mvaé ye abé? ye nyii môt, ye wôé môt? Ane be nga ku bivô. 5 Eyoñ a nga lôbô bôte bese, ve yaa, a wô' abé amu minlem miap mi mbe ayet, a nga jô môt ate na, Same' wo. Ane a nga same wô; wo ve bo nye mvo'é. 6 Ane Bepharisien be nga kui atan, ba be bôte ya ngame Hérode, be nga ji'a bôndé fe' ane be aye wôé nye.

7 Ane Jésus ba be beyé'é bé be nga kôlô a ke atok: ane beta nsamba bôt

a nga tôñe nye; be so'o Galilée, a Judée, 8 a Jérusalem, a Idumée, a Jourdain yat, a mfa'a ya Tyr a Sidon, beta nsamba bôt be nga wô'ô beta be mam a nga bo, ane be nga zu be nye. 9 Ane a nga jô beyé'é bé na, Za'ane mon éfunga, a yange ma, amu ékôdane bôt é za bametane ma: 10 amu a nga mane saé abui bôt; ajô te nde bôte bese be nga bili mbia be akon be nga bametane nye amu be nga kômbô namba nye. 11 A bôt be mbe mimbia minsisim, éyoñ ése be nga yene nye, be nga bo be kpwa'a si asu dé, a bete metyiñe yôp, a jô na, O ne Mone Zambe. 12 Ane a nga jaé jô be na be bo te kate bôt ajô dé.

13 Ane a nga ke nkôle yôp a loene ba a nga kômbô; ane be nga ke be nye. 14 Ane a nga tope bôt awôm a bebaé, ba be be be aye tabe, émien a ye lôme be be kate bôt mejô me Zambe, 15 a bo ngule ya va mimbia minsisim: 16 Simon a nga yôlé nye jôé afe na Pierre; 17 a Jacques mone Zébédée, a Jean monyañe Jacques; mbe a nga yôlé jôé afe na, Boanerges, e ne na, Bone ya ndum mvefi: 18 a André, a Philippe, a Barthélemi, a Matthieu, a Thomas, a Jacques mon Alphée, a Thaddée, a Simon môte ya Canaan, 19 a Judas Iscariot, nyô a nga koñe nye.

Ane a nga nyi nda été. 20 Ane bôt be nga beta sulan abui, ajô te be nga bo te yen adi ya di bidi. 21 Eyoñ bemvôé bé be nga wô' ajô te, be nga kômbô ke nyoñe nye: amu be nga jô na, A ne ane nyô a so' étyi. 22 Ane betili bekalate be nga so Jérusalem be nga jô na, Beelzébul a ne nye nlem, be nga jô fe na, A va mimbia minsisim amu a ne njô mimbia minsisim. 23 Ane a nga loene be, a kane be minkana na, Satan a ne ngule ya va Satan aya? 24 Nge ayoñ de akandane zañ a siñ ebien, ayoñ ete e se ngule ya tabe 25 A bôte ya nda jia nge be akandane zañ a siñe bebien, be se ngule ya tabe. 26 A Satan, nge a kôlô si a salé zañ a siñ émien, a se ngule ya tabe, ve man. 27 Môt a se ngule ya nyi nda ngungu, a wôlé akume dé, ve tame ka'a ngungu; wôna

a ye sa nda jé. 28 Me abele fo' o ane me ajô mia na, Mam abé mese bôt be abo, a ébiasé ése be abiasé Zambe, bi aye jamban: 29 ve mô't a ye biasé Mbamba Nsisim a se ngule ya jamban, akôsa bo a kui asu'ulan, ve abé dé e to nnôm éto: 30 amu be nga jô na, A ne mbia nsisim.

31 Nyia a bobenyañ be nga zu; ane be nga tebe atan, a lôme bôt be loene nye. 32 Ane ékôane bôt é nga to si vôm a nga to; ane é nga jô nye na, O lô, nyua a bobenyoñ be ne atan, be ajeñe wo. 33 Ane a nga yalane be, a jô na, Nyia wom a bobeyañe bam, be ne beza? 34 Ane a nga lôbô bôt be nga to nye bebé, a jô na, Mi lô, nyia wom a bobeyañ! 35 Amu bôte bese mô't a bo ane Zambe a nye'e, nnye a ne me mojañ, a ka, a nyia wom.

4 Ane a nga beta taté ye'ele bôt mfôm atok. Ane bôt abui be nga sulane wôé, ajô te a nga ke mon éfunga été, a tabe si ato'o yôp; ane ésulane bôt ése é nga tabe mfôm ôsdé. 2 A nga ye'ele be mam abui a minkana, a jô be ñye'elane wé na, 3 Vó'ôla'an: A nga bo na, mô't a nga ke miase fes: 4 éyoñ a nga miase fes, fese fo' é nga ku zene yôp, ane anon e nga zu di je. 5 Fese fo' é nga ku vôm a mbe mekok, te metek abui; ane é nga ji'a fa amu mete'e me mbe tyôtyoé: 6 éyoñ jôp e nga tôd, ane é nga viele; é nga kôt, amu é mbe te minkañ. 7 Fese fo' é nga ku minsini' été, ane minsini'i mi nga yaé, a yametane je, ane é nga bo te wum bibuma. 8 Fese fo' é nga ku mbamba si, a wum bibuma, ve yaé, a bo abui; ane é nga wum bibuma, fes éziñ mewôm mela, fo' éziñ mewôm mesaman, fo' éziñ ntet. 9 Ane a nga jô na, Mô't a ne melo ya wôk, a wô'ôk.

10 Eyoñ a nga li'i étam, bôt awôm a bebaé a bôte befé ba be be be nga to, be nga sili nye minkana mite. 11 Ane a nga jô be na, Zambe a litiya mia mam me ne asoé ayoñe dé: ve bôt be ne te tu'a buni, a ye'ele be mam mese a minkana: 12 aye be aye yen a mis, ve be aye bo te yem; awô'ô be aye wô' a melo, ve be aye bo te yemelan; be za beta kôñelan,

ajô te de aye jambane be. 13 Ane a nga jô be na, Ye mi ne te yem nkana wu? mi aye yeme minkana mise aya? 14 Mô't a miase fes, a miase mejô me Zambe. 15 Vôm mejô me Zambe me ne mmiasan, éyoñ be maneya wôk, Satan ve ji'a zu, a va mejô me ne mmiasane minlem miap; bana be ne bôte ya zene yôp. 16 Aval ete fe fes é ne mmiasane vôm a ne meko' abui, bana be ne bôt éyoñ be maneya wô'ô mejô, be ji'a nyoñe me a avak; 17 ve bebien be ne te minkañ, be atabe ôbe nté; wôna, éyoñ bôt be akpwe'ele be a béé be amu mejô me Zambe, be ve ji'a kolé ôbak. 18 Nyô fo' é ne fes é ne mmiasane minsini' été, bana be ne bôt be nga wô'ô mejô me Zambe, 19 a mame ya si nyô, a medu'an me akum, a mam mefe be akômbô, ve kui a yametane mejô, mbe be abo te wum bibuma. 20 Nyô é ne fes é ne mmiasan mba-mba si; bana be ne bôt be awô'ô mejô me Zambe, a nyoñe me, a wum bibuma, mô'te wua mewôm mela, nyô mbo'o mewôm mesaman, nyô mbo'o ntet.

21 Ane a nga jô be na, Eyoñ bôt be azu lampe, ye be asolé nye éwolo si, nge énoñe si, te telé nye tawôlô yôp? 22 Amu te ke ajô e ne nsolan, de aye bo te kui atan; nalé fe te ke jam e ne asoé, de aye bo te yené. 23 Nge mô't a ne melo ya wôk, a wô'ôk. 24 Ane a nga jô be na, Mi tuka'a simesan ane mi awôk: abim mi ave, abim ete nde be aye beta ve mia; abim ete de aye dañ abim mi nga ve. 25 Amu mô't a bili, nnye be aye beta ve: ve mô't a ne momo, be aye va nye jôm a bili.

26 Ane a nga jô na, Ayoñe Zambe de afunan ane mô't a miase fese si; 27 a ke ôyo, a vee, a kôlô si alu ba môs, fes je afa a yaé, nye te yem ane je abo. 28 Si ébien je awum bibuma; a taté bo kaé, wôna abam, wôna ébuma ébien. 29 Eyoñ bibuma bi maneya tôlôbô, a ye ji'a va bie, amu éyoñ be ava bibuma é kpwaneya.

30 A nga jô fe na, Bi aye funan ayoñe Zambe a jé? bi aye kane de za nkana? 31 De afunan ane fes été

jia, éyoñ be abé je si, akôsa bo je adañe fes ése ya si nyô tyôtyoé, 32 éyoñ be maneya bé je, je ve yaé, a bo anen a dañe bilo'o bise, a bo beta mintya; nalé anone ya yôp e ne ngule ya bebe je amu é ne éjijin.

33 Ane a nga kobô mejô me Zambe a minkana abui aval ete, ane be mbe ngule ya yem: 34 a nji kobô be ajô da te nkana: ve a nga tu'a kate beyé'é bé, be to étam.

35 Môs ôte, éyoñ ngô'é é nga bo, a nga jô be na, Nkelan mfa'a ya ato'o yat. 36 Ane be nga li'i êkôdane bôt, a nyoñe nye éfunga été, a ji'a kôlô, te beta kômesan. Ba be bifunga bife be nga ke. 37 Ane beta ôkôs a nga vuñ, a mintyôda mi nga bemban éfunga été, ajô te éfunga é nga ye jaé mendim. 38 Ve émien a nga to ébôn éfunga, a bô ôyo énoñ: ane be nga vele nye, a jô nye na, A Tat, ye ô nji simesane bia, bi nga ye jañ? 39 Ane a nga vee, a bam évuñulu, a jô ato'o na, Tabe' mvo'é, a bo ne mieññ! Ane évuñulu é nga man, ato'o ve bo ne mieññ! 40 Ane a nga jô be na, Mi ako woñ amu jé? ye mi ngenan te buni? 41 Ane be nga dañe ko woñ, a jô bebiene na, Nyina a ne za, akôsa bo évuñulu a ôsôé ve wô'ô nye?

5 Ane be nga kui kindi' ato'o yat, si bôte ya Gérasa. 2 Eyoñ a nga kôlô éfunga, ane mô't a mbe mbia nsisim a nga ji'a so vôme ya mesoñ, ba nye be nga tôban, 3 a nga bo a tabe'e mesoñ été: mô't a nji beta bo ngule ya ka'a nye, momo, akôsa bo ngôkop; 4 amu be nga ka'a nye ngata'a a ngôkop melu abui, ane a nga bu'i ngôkop, a té fe ngata'a: te ke mô't a nga bo ngule ya toé nye mvo'é. 5 Melu mese, alu ba mô's, a nga bo a tabe'e mesoñ été a minkôle yôp, ve yôn, a tene nyôle jé a mekok. 6 Eyoñ a nga yene Jésus a ngenan ôyap, a nga ke mbi, a kute meboñe si vôm a nga tele; 7 a bete tyiñe yôp, a jô na, A Jésus, Mone Zambe A dañe bôte bese Yôp, bia wo bi ne za ajô? Me ajô wo, Zambe a lô, na, te kpwe'ele ma. 8 Amu a nga jô nye na, A mbia nsisim, kôlô'ô be mô'te nyô. 9 Ane a nga sili nye na, O ne

jôé na za? Nye na, Jôé dam e ne na Ezuk; amu bi ne abui. 10 Ane a nga dañe ye'elane nye a jô na, te titane bia afôla di. 11 Beta mbam bengôé a nga di abum nkôle wôé. 12 Ane mi nga ye'elane nye, a jô na, Lôme' bia bi ke nyin mbam bengôé. 13 Ane a nga me'ete. Ane mimbua minsisim mi nga kôlô, a ke nyine bengôé: ane mbam bengôé ô nga ke mbil nlumbu nkô, a ke su'ulan atok, be nga ye bo betoyini bebaé; ane be nga wu atok. 14 Ane bôt be nga ba'ale bengôé be nga mate, a ke kate foé nlam, a afôla te se. Ane bôt be nga zu yene jam e nga bo. 15 Ane be nga zu vôme Jésus a nga to, a yene mô't a mbe mimbua minsisim a to si, a be'e ngômesan, a to mvo'é, nyô a nga bili ézuk: ane be nga ko woñ. 16 Ane bôt be nga yene jam ete, be nga kate be foé, ane jam e nga bo mô't a mbe mimbua minsisim, nalé fe ajô bengôé. 17 Ane be nga taté ye'elane nye na a kôlô si jap. 18 Eyoñ a nga taté ke éfunga été, mô't mimbua minsisim mi nga kôlô be nye a nga ye'elane nye na, Me aye tabe be wo. 19 A nji me'ete, ve a nga jô nye na, Kele' nda jôé be bôte bôé, ô kate be beta be mam Tate a te bo wo, ô kate fe be ane a te ko wo éngôngo. 20 Ane a nga ke, a taté kate bôte ya Décapole beta be mam Jésus a nga bo nye: ane bôte bese be nga semé.

21 Eyoñ Jésus a nga beta ke éfunga été a kui kindi'i yat, bôt abui be nga sulane be nye; ane a nga tabe mfôm atok. 22 Bivete ya menda me Zambe, jia é nga zu, é mbe jôé na Jairus; éyoñ a nga yene nye, ane a nga ku si mebo mé, 23 a nga dañe ye'elane nye, a jô na, Mone wom a ne mona minga a ye wu: me aye'elane wo na, ô zu beté nye mo môé, wôna a ye nyiñ, a bo mvo'é. 24 Ane ba be be be nga ke; ane beta nsamba bôt a nga tôñe nye, a bametane nye.

25 Minga, metyi me nga kui nye nyô mimbu awôm a mibaé, 26 a nga mane jibi mam abui mingengañ abui mi nga bo nye, a ve akume dé se, te yet, ôkon ve nenenen, 27 éyoñe te a maneya wô'ôtane mame ya

Jésus, ane a nga zu nsamba bôt be nga tôñe nye, a nambe nye ngômesan. 28 Amu a nga jô na, Nge me anambe nye akôsa bo ve ngômesan, me aye bo mvo'é. 29 Ane metyi me nga ji'a len; ane a nga yeme nyôl été na ôkon ô maneya. 30 Ane Jésus a nga yem nlem été na ngul é wô'ô kôlô be nye é kôlôya, a nga tele zañe bôt, ane a nga kôñelan mfa'a vôm bôt be nga to, a jô na, Za a te nambe me ngômesan? 31 Ane beyé'é bé be nga jô nye na, O lô, nsamba bôt wo abame-tane wo, jé wo ajô na, Za a te nambe ma? 32 Ane a nga lôbô bôte bete bese a kômbô yene mô't a te bo jam etc. 33 Ve minga ate a nga ko woñ a fô'ôban, amu a nga yeme jam de ate bo nye, ane a nga zu a ku si mebo mé, a kate nye mam mese me ate boban. 34 Ane a nga jô nye na, A ngo' jam, mbunan wo ate buni ô boya wo mvo'é; kele' mvo'é, ébubua ôkone jôé é maneya.

35 A ngenan a kobô'ô, ane be nga so be évete ya nda Zambe, a jô na, Mone wôé a wuya; wo abeta ndeñele Tate amu jé? 36 Ve Jésus a nji vô'ôlô, ane a nga jô évete ya nda Zambe na, Te ko woñ, ve buni. 37 A nji me'ete mô't mfe a tôñe nye, ve Pierre, a Jacques, a Jean, monyañe Jacques. 38 Ane be nga kui nda évete ya nda Zambe; ane a nga yene bôt be bo'ô zô'é, abui ve yi a dañe yôn. 39 Eyoñ a nga nyi nda, a nga jô be na, Mi abo abui zô'é a yi amu jé? mon a nji wu, a ne ôyo. 40 Ane be nga dañe woé nye. Ane a nga va bôte bese be ke atan, a nyoñe ve ésa mon ba nyia, a bôt ba be be nga so, a nyi vôme mon a nga bô. 41 Ane a nga bi mone wo, a jô nye na, Talitha Koumi; ajô te e ne na, Mona minga, me ajô wo na, Kôlô'ô si. 42 Ane mona minga a nga ji'a kôlô si, ve wulu; amu a nga to mimbu awôm a mibaé. Ane be nga semé beta nse-man. 43 Ane a nga tu'a jô be na, Te katane mô't ajô di: ane a nga jô be na, Va'ane nye jôme ya di.

6 Ane a nga kôlô vôm ate; a kui si jé émien; ane beyé'é bé be nga tôñe nye. 2 Eyoñ môse sondô ô nga

kpwan, a nga taté ye'ele bôt nda Zambe: bôt abui be nga wô'ô nye, ane be nga semé, a jô na, Mô'te nyô a nga koé mam mana vé? Za aka'a ñiyeman mô'te nyô a yeme mam, a za aka'a beta be mam a bo di? 3 Ke nyina a ne ntyetyeñ, mone Marie, a monyañe Jacques, a Joses, a Jude, a Simon? Ke bia be bekale bé bi to va? Ane be nga kolé ajô dé ôbak. 4 Ane Jésus a nga jô be na, Nkulu mejô a nji wume si jé a bôte bé a nda jé, ve minlam mife. 5 Ane a nga bo te ngule ya bo beta be mam wôé, ve a nga beté mo mé minkôkone mivok a saé mie. 6 Ane a nga semé amu be nga bo te buni.

Ane a nga ke minlam minlam a ye'ele bôt.

7 Ane a nga loene beyé'é awôm a bebaé, a ke a ba'atane be bebaé bebaé, a lôme be be ke; a ve be ngule ya jôô mimbua minsisim; 8 ane a nga tu'a jô be be bo te nyoñe jôm éyoñ be ake; te fembé, te ékpwaé, te moné mfe' été, ve mintum mintum; 9 mi beke'e bikôndé: a jô fe na, te jaéane biwo-mane bibaé. 10 Ane a nga jô be na, Vôm ase mi anyi nda, taba'ane wôé akekui éyoñ mi akôlô. 11 Vôm ase be abo te nyoñe mia, te wô'ô mejô menan, éyoñ mi akôlô vôm ate, sasan mbuluk ô ne mia mebo si, ajô te nde mi aye liti be ndem. 12 Ane be nga kôlô a ke, be kate bôte na, Kôñelane minlem. 13 Ane be nga va mimbua minsisim abui, a wo'ô abui minkôkon mbon, a saé mie.

14 Ane njô bôt Hérode a nga wô' ajô te; amu bôt be nga bo be yeme' jôé dé: ane a nga jô na, Jean Baptiste a wômôya soñ, ajô te nde a bo de mam me ne ngule ma. 15 Bôte bevo'ô be nga jô na, A ne Élie. Ba bevo'ô na, A ne nkulu mejô, aval ane mô'te wua ya bekulu mejô. 16 Ve éyoñ Hérode a nga wô' ajô te, a nga jô na, Jean, mô't me nga tyi'i nlô, a wômôya. 17 Amu Hérode émien a nga lôme bôt be ke bi Jean, a ka'a nye nda mimbôk amu Hérodiade, nga monyañ a mbe jôé na Philippe; amu a nga lu'u nye. 18 Amu Jean a nga jô Hérode na, O tyameya metiñe me

Zambe, amu ô lu'uya nga monyoñ.

19 Ane Hérodiade a nga siñe nye, a kômbô wôê nye; ve a nga bo te ngu;

20 amu Hérode a nga ko Jean woñ, amu a nga yeme na a ne mbamba môte ya zôsô, ane a nga ba'ale nye. Eyoñ a nga wô'ô mejô mé, a nga bo fe'e

ne vema! ane a nga wô'ô mejô a nga kobô mvaé.

21 Eyoñ mba môse ya bo jam ete a nga kpwan, môs ôte

Hérode a nga kañe môs a nga bialé, a nga yame benya bôtô bé a bemie

bejô bezimbi a biwôlô bi bôte ya Galilée bidi abui;

22 éyoñ ngone Hérodiade é nga nyi nda a jem, Hérode a bôt ba be be nga to si

be ja'ak, be nga nye'e ane a nga jem; ane njô bôt ate a nga jô ngon éte na,

Jaké'é me jôm wo anye'e, me ve wo je.

23 Ane a nga kan ngana, a jô nye na, Biôm bise jôm wo aye ja'é ma,

me aye ve wo je, to'an me akandé si jam me ajôô je zañ, a ve wo éfase jia.

24 Ane a nga kui atan, a jô nyia wé na, Za jôm me aye ja'é? Nye na,

Nlô Jean Baptiste. 25 Ane a nga bo avôle ya ke be njô bôt a ja'é nye, a

jô na, Me ayi na ô ji'a ve me nlô Jean Baptiste be'e été.

26 Ane njô bôt ate a nga dañe wô' abé; ve amu mengana a nga kan,

amu fe bôt ba be be nga to si be ja'ak, a nji nyume nye wô.

27 Ane njô bôt ate a nga ji'a lôme môte wua ya bezimbi

be nga ba'ale nye, a jô nye na, Za'a nlô wé: ane a nga ke tyi'i nye nlô nda

mimbôk, 28 a zu nlô be'e été, a ke wô ngon éte; ane ngon é nga ke wô

nyia wé. 29 Eyoñ beyé'é bé be nga wô' ajô te, be nga zu nyoñ mbim, a

jame wô soñ.

30 Ane minlôman mi nga sulane be Jésus; ane be nga kate nye mam

mese be nga bo, a mejô mese be nga ye'ele bôt.

31 Ane a nga jô be na, Biabebien, nkeane vôm bôt be ne momo,

bi wo'an ôbe nté. Amu bôt abui be nga bo ve zu ve ke, be nga bo te yen

adi ya di bidi. 32 Ane be nga kôlô a ke éfunga été, a ke vôm bôt be mbe

momo. 33 Ane bôt be nga yene be be kelek, a bôt abui be nga yeme

ate. 34 Ane a nga suan a yen ékôane bôt abui, ane a nga ko be éngôngo,

amu be mbe ane mintômba mi ne te mba'ale: ane a nga taté ye'ele

be mejô abui. 35 Eyoñ môs ô nga ndeñ, beyé'é bé be nga zu vôm a nga to,

a jô na, Vôme nyô a ne fé été, a môs ô nga ndeñ;

36 jô'ô bôte na be ke vôm bôt be né, afôla di, a minlam,

bebien be kuse biôme ya di. 37 Ane a nga yalan a jô be na, Miabebien,

va'ane be bidi. Ane be nga jô nye na, Ye bi aye ke kuse fembé tañe franc

mintete mibaé, a ve be be di? 38 Ane a nga jô be na, Mi ne mimamane

mi fembé miañembé? kenga joman. Eyoñ be nga yem, be nga jô na,

Mimamane mitan, a kos ébaé. 39 Ane a nga jô be na, Bôte bese be

tabe'e si ôbut minnoñ minnoñ. 40 Ane be nga tabe si minnoñ, nnoñ

éziñ ntet, nnoñ éziñ mewôm metan. 41 Ane a nga nyoñe mimamane

mi fembé mitan a kos ébaé, a lôbô yôp, a ye'elane Zambe; ane a nga

be'e mimamane mi fembé, a ke beyé'é, be ve bôt; ane a nga kape kos

ébaé, a ve je bôte bese. 42 Ane be nga di bese, ve jaé.

43 Ane be nga kôan afufuse fembé a afufuse kos, minkoé awôm a mibaé.

44 Bôt be nga di mimamane mi fembé be mbe befam betoyini betan.

45 Ane a nga ji'a tindi beyé'é bé be ke éfunga été, a ke nye ôsu kindi'i

yat mfa'a ya Bethesda, ane émien a nga jô ésulane bôte na, Tyama'an.

46 Eyoñ ba be be be nga mane ya'an, ane a nga kôlô a ke nkô, a ye'elane

Zambe. 47 Eyoñ ngô'é é nga bo, éfunga é nto ato'o zañ, ve émien étam

a nga to kindik. 48 Eyoñ a nga yene be be wô'ô nju'u ya ful éfunga,

amu évuñulu é nga so mfa'a be nga ke, éyoñe te é mbe dibi tyé,

ane a nga wulu mendime yôp a ke vôm éfunga é nga to; a nga bo ane a ye

lôte be: 49 éyoñ be nga yen a wulu'u mendime yôp, be nga si'a ko na a ne

kôn, ane be nga yôn; 50 amu be nga yene nye bese, a ko wôn. Ane a nga

ji'a kobô be, a jô be na, Taba'an mvo'é: me le; te koane woñ.

51 Ane a nga ke be nga to éfunga été; ane évuñulu é

nga man: ane be nga semé beta nseman; 52 amu be nga bo te tu'a yem ajô mimamane mi fembé, amu minlem miap mi mbe ayaé ya buni.

53 Eyoñ be nga mane dañ atok, be nga kui si ya Gennésareth, a tiñeti éfunga kindik. 54 Eyoñ be nga kôlô éfunga, bôt be nga ji'a yeme nye, 55 ane be nga ke mimi mefôla mete mese, a be'e minkôkon binoñe biap vôm ase be nga wô'ôtane na a ne wôé. 56 Vôm ase a nga ke minlam mi ne tyôtyoé a mi mi ne anen a afôla si te, be nga bôé minkôkon vôm bôt be nga bo be sula'an, a ye'elane nye na mi nambe nye, ja'an fîwôndé ngômesan: ane bôte bese be nga nambe nye be nga bo mvo'é.

7 Ane Bepharisien a betili bekalate bevo'o be nga sulane be nye, be nga so Jérusalem, 2 ane be nga yene beyé'é bé bevo'o be bo be ja'a bidi a mvine mo, e ne na, te tame sôpe mo. 3 (Amu Bepharisien a Bejuif bese be nga bo te di, ve taté sôpe mo map nya nsôbane, be nga ba'ale biyem bi bôte betô; 4 nalé fe éyoñ be aso vôm bôt be abo be sula'an be aye taté di, ve tame wobane mendim; mam mefe be nga nyoñ a ba'ale me ne na, be asôpe bilaé, a beminkeñ, a bebe'e be mvot.) 5 Ane Bepharisien a betili bekalate be nga sili nye na, Beyé'é bôé be ne te bo biyem bi bôte betôl amu jé, ve di fembé a mvine mo? 6 Ane a nga jô be na, Ésaie a nga kulu mejô mvaé ajô denan, mia bôt mi abo medu'an, éyoñ a nga tili na,

Bôte ba be awumu me biyaé,

Ve minlem miap mi ne me ôyap.

7 Be akañe me momo nkañan,

Amu be aye'ele bôt mejô me ne mejô me bôt.

8 Mi ali'i metiñe me Zambe a ba'ale biyem bi bôte betô. 9 Ane a nga jô be na, Mi abene metiñe me Zambe, amu mi akômbô ba'ale biyem bienane ya bôte betô. 10 Amu Moise a nga jô na, Tuka'a wô' éso ba nyua; a nga jô fe na, Môt a kobô ésa nge nyia mbia ajô, a ye fo'owu: 11 ve mi ajô na, Nge môt a jô ésa nge nyia na, Jôm ô nga ye yen mvaé nge me

nga ye ve wo je, é ne Corban, ajô te e ne na, Me veyá je Zambe; 12 nalé mi ne te kañese na a bo ésa nge nyia jam e ne mvaé; 13 mi ave mejô me Zambe momo amu biyem bienane ya bôte betô, mbie mi maneya ye'ele bôt: mi abo mam mefe abui aval etc.

14 Ane a nga beta loen ékôdane bôt a jô be na, Mia bese, vô'ôla'ane ma, mi tuka'a yeme mejô ma: 15 sa jôme ya atan je anyi môt anyu été é ne ngule ya ndamane nye; ve mejô me aso môt nlem été, mme me andamane môt. 17 Eyoñ a nga nyi nda été, a li'i ékôdane bôt, beyé'é bé be nga sili nye nkana ôte. 18 Ane a nga jô be na, Ye mia fe mi ne te yeme mam? Ye mi ne te yeme na, biôm bise ya atan, sa jôm je anyi môt anyu été é ne ngule ya ndamane nye; 19 amu je abo te nyin nlem été, ve abum, ve lôt a ke fé? A nga jô nalé a bo bidi bise mvaé. 20 A nga jô fe na, Mejô me aso môt nlem été, mme me andamane môt. 21 Mejô me aso bôte minlem été, mme ma, mam abé bôt be asimesan, bibon, wup, fîwôane bôt, mejian, 22 minyamete, mbia be mam, medu'an, bisôk, mesengan, ékpwe'ele, mebus, ézezam: 23 mbia be mam mete mese me aso môt nlem été, mme me andamane môt.

24 Ane a nga kôlô vôm ate, a ke mefôla ya Tyr a Sidon. Ane a nga nyi nda été, a nji nye'e môt a yem ajô te; ane a nga bo te ngule ya sobô. 25 Ane minga, mone wé a mbe mona minga a mbe mbia nsisim, éyoñ a nga wô'ôtane nye, ane a nga ji'a zu a ku si mebo mé. 26 Minga ate a mbe ngone Begrec, ngone ya Syrophénicien. Ane a nga ye'elane nye na, a va mone wé mbia nsisim. 27 Ane a nga jô nye na, Bongô be tame jaé di: amu a nji bo mvaé a nyoñe bongô bidi, a ve bie bemvu. 28 Ve a nga yalan a jô nye na, Ya, A Tat; akôsa bo bemvu be ne tawôlô si be adi afufus bongô be alik. 29 Ane a nga jô nye na, Amu njôane wu, kele' wo ake; mbia nsisim a kôlôya nyo mona. 30 Ane a nga kôlô a ke nda jé, a koé mon a bô énoñ, mbia nsisim a kôlôya.

31 A nga beta kôlô afôla ya Tyr, a ke lôte Sidon, a ke lôte fe mfa'a ya Décapole akekui ato'o ya Galilée.

32 Ane be nga zu nye mô't a mbe ndôndok, a to te kobô mvaé; ane be nga ye'elane nye na a beté nye mo mé. **33** Ane a nga va nye ékôane bôt été, a ke nye vôm étam, a futi nye anyu melo été, a tui menden, a nambe nye ôyem; **34** ane a nga lôbô yôp, a vebe ngu, a jô nye na, Ephphata, e ne na, Bo'o mvo'é. **35** Ane melo mé me nga bo mvo'é, nkañ ya ôyeme vié ô nga nyokan, ane a nga kobô ne sañesañ! **36** Ane a nga tu'a jô be na, Te katane mô'te foé: ve éyoñ a nga dañe jô be nalé, be nga viane ke kate bôt abui foé ya ajô te. **37** Ane be nga semé beta nseman, a jô na, A maneya bo mam mese mvaé; a bo mindôndo'o mi wôk, a mimvu-mvu'u mi kobô.

8 Melu mete éyoñ bôt abui be nga sulan vôm a nga to, be nga to te jôme ya di, a nga loene bey'é bé, a jô be na, **2** Me awô' ékôane bôt éngôngo, amu bia be be bi nto melu mela, be nji bo bidi: **3** nge me alôme be be ke zaé male map, be aye ku some zen; amu bevo'o be nga so ôyap. **4** Ane bey'é bé be nga yalane nye na, Mô't a ye koé abime fembé de aye yiane bôte bana fé été vana vé? **5** Ane a nga sili be na, Mi bili mimamane mi fembé miañembé? Be na, Zañbwa. **6** Ane a nga jô ékôane bôte na, Taba'ane si: ane a nga nyoñe mimamane mi fembé zañbwa, a ve Zambé akéva, a be'e je, a ve bey'é na be ke bôt; ane be nga ke be ake ékôane bôt. **7** Be nga bili fe ayôme kose tyôtyoé: éyoñ a nga mane ye'elane Zambé, ane a nga jô be na, Ke'ane fe be kos. **8** Ane be nga di, ve jaé: ane be nga kôan afufus e nga li'i, minkoé zañbwa. **9** Bôte bete be nga ye bo betoyini benyin: ane a nga jô be na, Kelan. **10** Ane ba be bey'é bé be nga ji'a ke éfunga été, ane be nga ke mfa'a ya Dalmanutha.

11 Ane Bepharisien be nga zu a taté sili nye minsili, be nga kômbô na a ye liti be ndem je aso yôp, be nga ve'ele nye. **12** Ane a nga vebe ngu

a abuk, a jô na, Bôte ya miaé wu be ajeñ ndem amu jé? me ajô fo'o mia na, Bôte ya miaé wu be aye yen ndem. **13** Ane a nga li'i be a beta ke éfunga été, a kôlô a ke kindi'i yat.

14 Ane be nga vuane nyoñe fembé; fembé be nga bili éfunga été é nga to ve mamane wua. **15** Ane a nga tu'a lepe be, a jô na, Taba'ane mame ya Bepharisien a Hérode me afunane jôm je avusu fembé, ntye. **16** Ane bebien be nga kobô, a jô na, Bi nji bo fembé. **17** Ane Jésus a nga yem ajô te, a jô be na, Miabebien mi akobô amu mi se fembé amu jé? ye mi ngenan te bi mejô, nalé fe te tu'a yem? ye minlem mienan mi ne ayaé ya yeme mam? **18** Mi ne mis, ye mi ne te yen? mi ne melo, ye mi ne te wôk? ye mi ne te simesane mam? **19** Eyoñ me nga be'e mimamane mitan, a ve bôt betoyini betan, mi nga kôan afufus minkoé miañembé? Ane be nga jô nye na, Awôm a mibaé. **20** Eyoñ me nga be'e mimamane zañbwa, a ve bôt betoyini benyin, mi nga kôan afufus minkoé miañembé? Ane be nga jô nye na, Zañbwa. **21** Ane a nga jô be na, Ye mi ngenan te tu'a yem?

22 Ane be nga kui Bethsaïda. Ane be nga zu nye ndindim, a ye'elane nye na a nambe wô. **23** Ane a nga bi ndindime wo, a va nye ja; éyoñ a nga tui nye mendene mis, a beté nye mo, ane a nga sili nye na, Ye wo ayene jôm? **24** Ane a nga lôbô yôp, a jô na, Me ayene bôt; amu me ayene be ane bilé bi awulu. **25** Ane a nga beta nambe nye mo mis; ane a nga bo mbane ya lôbô, ve bo mvo'é, ane a nga tu'a lôbô biôm bise. **26** Ane a nga jô nye na, Te ke nlam, kele' ve nda jôé.

27 Ane Jésus ba be bey'é bé be nga kôlô, a ke minlame ya Césarée Philippe: éyoñ be nga ke zen, ane a nga sili bey'é bé na, Bôt be ajô na me ne za? **28** Be nga yalane nye na, Ba bevo'o na, Jean Baptiste; bevo'o na, Élie; bevo'o na, Wua ya bekulu mejô. **29** Ane a nga sili be na, Ve mia mi ajô na me ne za? Ane Pierre a nga yalan a jô nye na, O ne Christ.

30 Ane a nga lepe be na be bo te kañete môť ajô dé.

31 Ane a nga taté ye'ele be na, Mone môť a yiane jibi mam abui, bivete ya menda me Zambe a bemie beprêtre a betili bekalate be aye vini nye, a wôé nye, môse mila a ye wômô.

32 A nga tu'a kobô be ajô te, be wôk. Ane Pierre a nga nyoñe nye, a taté lepe nye. 33 Ane a nga kôñelan, a lôbô beyé'é bé, a lepe Pierre, a jô na, A Satan, kele' me mvus; amu ô ne te simesane mame ya Zambe, ve mame ya bôt. 34 Ane a nga loen ékôane bôt a beyé'é bé, a jô be na, Nge môť a ye tône ma, wôna a nyumu' émiene mam, a beke'e croix jé, a bo' ane me abo. 35 Amu bôte bese môť a ye ba'ale ényañe jé, a ye dimeli je; ve môť a ye dimeli ényañe jé amu ajô dam a ajô mbamba foé, nnye a ye ba'ale je. 36 Mvaé jé môť a ye yen, nge a nyoñe si nyô ése, a dimeli ényañe jé? 37 Za jômô môť a ne ngule ya folane je a ényañe jé? 38 Amu bôte bese môť a wô'ô me ôson a mejô mam vôm bôte ya miaé wu be ne bijabô a mam abé be to, Mone môť a ye wô'ô nye ôson, éyoñ a ye zu étôto'o ya Esa wé a mbamba beange.

9 1 Ane a nga jô be na, Me ajô fo'o mia na, Bôt be tele va, bevo'o be aye bo te wu, ve tame yen ayoñe Zambe e za'a a ngu.

2 Melu mesamam me nga lôť, ane Jésus a nga loene Pierre a Jacques a Jean, a ke be beta nkôle yôp vôm étam: ane a nga veñesane nyôle jé vôm be nga to; 3 ngômesane jé é nga faé a dañ éfumulu, te ke môťe ya si nyô a ne ngule ya bo je éfumulu aval ete. 4 Ane Élie ba Moïse be nga kui vôm be nga to: ane be nga kobô Jésus. 5 Ane Pierre a nga kobô a jô Jésus na, A Rabbi, a ne mvaé bi atabe va: ntama lôñane bibem bila; wo jia, Moïse jia, a Élie jia. 6 Amu a nji yem ane a ye jô; amu be nga dañe ko woñ. 7 Ane ñkut ô nga zu dipe be yôp: ane tyiñ é nga so nkut été na, Nyina a ne Mone wom me anye'e: vô'ôla'ane nye. 8 Ane be nga ke be alôbô vôm ate, te ke beta yene môť mfe, ve Jésus a bebien.

9 Eyoñ be nga siliki nkô, a nga tu'a jô be na be bo te kate môť mam be ate yen, ve éyoñe te Jésus a wômôya soñ. 10 Ane be nga ba'ale mejô mete, a sili bebiene na, ajô a ye wômô soñ e ne aya? 11 Ane be nga sili nye na, Ke betili bekalate be ajô na Élie a ye taté zu? 12 Ane a nga jô be na, Élie a ye fo'o taté zu, a kôme mam mese: e ne ntilan aya ajô Mone môťe na a ye jibi mam abui, a bôt be aye biasé nye? 13 Ma me ajô mia na, Élie a maneya so, a bôt be nga bo nye ane be nga nye'e, ane e ne ntilan ajô dé.

14 Eyoñ be nga kui vôm beyé'é be nga to, be nga yen ékôane bôt abui é nga bômane be, be nga yene fe betili bekalate be sili' be minsili. 15 Ane bôte bese be nga to, éyoñ be nga yene nye, be nga ji'a semé beta nseman, a ke tóbane nye a batane nye. 16 Ane a nga sili be na, Mi asili be za minsili? 17 Ane môťe wua ya ékôane bôt a nga yalane nye na, A Nye'ele, me ate zu mona fame wom be wo, nsisim wo abo nye mvumvuk; 18 vôm ase wo ake nye, ve dume nye si: avule ve kui nye anyu, a late mesôñ, nnye ve kôt: me ate jô beyé'é bôé be va wô; ve be nji bo ngule ya va. 19 Ane a nga yalane be a jô na, A miaé bôt ô ne te buni Zambe, me aye tabe be mia nta vé? me aye jibi mia nta vé? za'ane nye me ne nne. 20 Ane be nga zu nye vôm a nga to: éyoñ a nga yene nye, ane nsisim ô nga fô'ô nye mbia mfô'an; ane a nga ku si a vuñ, avule ve kui nye anyu. 21 Ane a nga sili ésa wé na, Jôme ji é nga bo nye nta vé? Nye na, Ataté mongô. 22 O nga jaé dume nye nduan a mendim, a kômbô wôé nye: nge ô ne ngule ya bo jam, ko bia éngôngo, a volô bia. 23 Ane Jésus a nga jô nye na, Nge ô ne ngu! Môť a buni a ne ngule ya bo mam mese. 24 Ane ésa mon ate a nga ji'a bete tyiñ, a jô na, Me abuni; volô'ô me vôm me ngenan te buni. 25 Eyoñ Jésus a nga yen ékôane bôt é za'a mbi, a nga lepe mbia nsisim, a jô wô na, A nsisim ô ne mvumvuk a ndôndok, me ajô wo na, kôlô'ô be nye,

te fe beta nyi be nye. 26 Ane a nga yòñ, a fò'ò nye ngu, a kòlò be nye: ane mongò ate a nga bo ane mbim; ajò te bôt abui be nga jò na, A wuya. 27 Ane Jésus a nga bi nye wo, a bete nye si; ane a nga tebe tetele. 28 Eyoñ a nga nyi nda, beyé'é bé be nga sili nye be to étame na, Bi ate bo te ngule ya va wò amu jé? 29 Ane a nga jò be na, Avale di e se ngule ya kòlò a jam afe, ve a meye'elan.

30 Ane be nga kòlò vòm ate, a ke lôte Galilée; a nji nye'e môt a yem ajò te. 31 Ane a nga ye'ele beyé'é bé, a jò be na, Be aye ti Mone môt a ve nye bôt be aye wòe nye; éyoñ a wuya, môse lale a ye wòmò. 32 Ve be nji yem njòan ôte, ane be nga ko woñ ya sili nye.

33 Ane be nga kui Capernaoum: éyoñ a nga to nda été, a nga sili be na, Za ajò mi ate sòane bisò zen? 34 Be ve ku bivò: amu bebien be nga sòane bisò zene na za a dañ? 35 Ane a nga tabe si a loene beyé'é awòm a bebaé; ane a nga jò be na, Nge môt a ye tebe ôsu, wòna a ye fo'o tebe bôte bese mvus, a bo be bese bisaé. 36 Ane a nga nyoñ étume mon, a telé be je zañ: ane a nga nyoñe je a bi je mo, a jò be na, 37 Bôte bese môt a nyoñe mone wua ya aka'a bone di, amu jòé dam, a nyoñe ma: a môt a nyoñe ma, a nji nyoñe ve ma, a nyoñeya fe nyò a nga lôme ma.

38 Jean a nga jò nye na, A Nye'ele, bi nga yene môt a va mimbia minsisim amu jòé dôé; ane bi nga kame nye amu a nga bo te tòñe bia. 39 Ane Jésus a nga jò na, Te kamane nye: amu a se môt a ye bo beta jam amu jòé dam, a ne ngule ya ji'a kobò me abé. 40 Amu môt a ne te siñe bia, nnye a kame bia. 41 Amu bôte bese môt a ye nyuu mia élaé mendim, amu mi ne bôte ya Christ, me ajò fo'o mia na, a ye dimeli mvaé jé. 42 Bôte bese môt a bo mone wua ya bone ba be abuni ma jam de akolé nye ôbak, jam afe de aye dañe bo nye mvaé, nde e ne na, nge be aye tiñeti nye beta ako'o be ako'o bidi tyiñ, a wua nye mañ été. 43 Nge wo wòé wo akolé wo ôbak, tyi'i wò: e

ne wo mvaé nge wo ake tabe ényiiñ éyem, sa na wo atabe mo môé mebaé ô kel étôtòlan, vòm nduan é ne te dim. 45 Nge abo dôé de akolé wo ôbak, tyi'i de: e ne wo mvaé nge wo ake tabe ényiiñ éyem, sa na wo atabe mebo môé mebaé, be wua wo étôtòlan. 47 Nalé fe, nge dise dôé de akolé wo ôbak, va'a de: e ne wo mvaé nge wo ake ayoñe Zambe dise da, sa na wo atabe mise mebaé, be wua wo étôtòlan; 48 vòm ate nsoñe wop ô ne te wu, a nduan é ne te dim. 49 Amu nduan je aye ve bôt mvaé, ane nku wo abo bidi. 50 Nku ô ne mvaé: ve nge nku ô sameya zam, mi aye beta ve wò zam aya? Taba'an nku menyòle menan, miabebien taba'an mvo'é.

10 Ane a nga kòlò vòm ate, a ke si ya Judée, a mfa'a ya Jourdain yat: ane bôt abui be nga beta sulane be nye; ane a nga beta ye'ele be ane a nga bo a bo'ok.

2 Ane Bepharisien be nga zu be nye, a sili nye na, Ye a ne zòsò metiñ fam je asuu minga wé? amu be nga ve'ele nye. 3 Ane a nga yalan a jò be na, Moïse a nga jò mia aya? 4 Be na, Moïse a nga yebe na môt a ne ngule ya tili kalate ya suu nga, a suu nye. 5 Ane Jésus a nga jò be na, A nga tili mia atiñ ete amu ayete minleme denan. 6 Ve ataté si nyò é nga téban, Zambe a nga bo bôt fam ba minga. 7 Amu ajò te fam je aye li'i ésa ba nyia, ba minga wé be aye tabe nlatan; 8 be aye bo nsòne wua bebaane; ajò te be aye fe bo bôte bebaé, ve nsòne wua. 9 Ajò te, bôt Zambe a maneya lat, môt a vo'o kandé be. 10 Ane beyé'é bé be nga beta sili nye ajò te nda été. 11 Ane a nga jò be na, Bôte bese môt a ye suu nga, a lu'u mfe, a boya nye abé amu a jiya éza minga: 12 a minga émien nge a vase be nnòm, a lu'u fame fe, nnye ke a boya mejian.

13 Ane be nga zu nye ayòme bongò, be nga yi na a name de: ane beyé'é be nga bame be. 14 Ve éyoñ Jésus a nga yen ajò te, a nga wò' abé, a jò be na, Me'eta'an ayòme bongò e zu be ma; te kamane de:

amu ayoñe Zambe e ne jôme ya aka'a bôte di. 15 Me ajô fo'o mia na, Bôte bese mô't a bo te nyoñ ayoñe Zambe ane ôyôme mongô, a se ngule ya nyi de. 16 Ane a nga nyoñe be, a bi be mo, a botane be, a beté be mo mé.

17 Eyoñ a nga kôlô a ke zen, mô't a nga ke mbile vôm a nga tele, a kute meboñe si bebé mebo mé, a sili nye na, A Mba Nye'ele bôt, me aye bo aya me aye tabe ényĩñ ya melu mese? 18 Ane Jésus a nga jô nye na, Wo aloene me mba mô't amu jé? mô'te wua a ne mba mô't, ve Zambe étam. 19 Wo ayeme metiñe me Zambe na, Te wôé mô't, Te bo mejian, Te wup, Te bôte mô't ajô, Te bo medu'an, Tuka'a wô' éso ba nyua. 20 Ane a nga jô nye na, A Nye'ele, me maneya ba'ale mejô mete mese aso mongô. 21 Ane Jésus a nga lôbô nye, a nye'e nye, a jô nye na, Jame da ô za bo'ok: kele' kuane biôm bise ô bili, ô ve minzôzoé, nalé wo aye bo akum n'lame ya yôp: wôna za'a tôñe ma. 22 Ane a nga bo mbot asu'éyoñ a nga wô' ajô te, ve kôlô a ke a wô' ôlun: amu a nga bili akum abui.

23 Ane Jésus a nga lôbô bôte bese, a jô beyé'é bé na, Ayaé bôt be ne akum abui be ke ayoñe Zambe! 24 Ane beyé'é be nga semé mejô a nga kobô. Ane Jésus a nga beta jô be na, A bongô, ayaé bôt be anye'e akum be ke ayoñe Zambe! 25 E ne ty'i'ibi chameau a lô't abé ndôndo, sa na mô't a ne akum abui a ke ayoñe Zambe. 26 Ane be nga semé beta nseman, a jô nye na, Wôna za a ne ngule ya yen ényĩñ? 27 Ane Jésus a nga lôbô be a jô na, Bôt be se ngule ya bo ajô te, ve Zambe a ne ngule ya bo de: amu Zambe a ne ngule ya bo mam mese. 28 Ane Pierre a nga taté jô nye na, Tame yen, bi maneya li'i biôm bise, ve tôñe wo. 29 Ane Jésus a nga jô na, Me ajô fo'o mia na, Mô't a nji li'i nda, nga bobenyañ, nge beka, nge nyia, nge ésa, nge bon, nge si a bili, amu ajô dam, a ajô mbamba foé, 30 ve a ye nyoñe biôm bite jôme jia ntet, si nyô: menda, a

bobenyañ, a beka, a benyia, a bon, a si, a fulan ékpwe'ele bôt be aye kpwe'ele nye; a ényĩñ ya melu mese awu yat. 31 Ve bôt abui be ne ôsu be aye tebe mvus, a bôt be ne mvus be aye tebe ôsu.

32 Be mbe zen be kele' Jérusalem; ane Jésus a nga tebe ôsu: ane be nga semé; a ba be nga tôñe nye be nga ko woñ. Ane a nga beta loene beyé'é awôm a bebaé, a taté kate be mam be aye bo nye, 33 a jô na, Tama yenan, bi nga ke Jérusalem; be aye ke Mone mô't bernie beprêtre a betili bekalate; mbe be aye ve nye mekua ya wôé nye, a ke nye bôt be ne te yeme Zambe: 34 mbe be aye kpwe'ele nye, a tui nye menden, a bibi nye nkasa, a wôé nye; a ye wômô soñ môse lale.

35 Ane Jacques ba Jean, bone be Zébédée, be nga zu nye bebé, a jô nye na, A Nye'ele, bi ayi na wo aye bo bia jam bi ajô wo. 36 Ane a nga jô be na, Mi akômbô na me bo mia jé? 37 Ane be nga jô nye na, Me'ete'e na bi tabe étôto'o jôé, wua mbo nnôm, nyô mbo'o mbo nga. 38 Ane Jésus a nga jô be na, Mi nji yeme jôm mi aja'é. Ye mi ne ngule ya nyu élaé me aye nyu? nge jibi mam ane me ajibi? 39 Be na, Bi ne ngu. Ane Jésus a nga jô be na, Elaé me anyu, mi aye fo'o nyu je; mi aye jibi mam ane me ajibi: 40 ve tabe me mbo nnôm a mbo nga, sa ma me aye ve; ve bôt Zambe a nga kôme je, mbe be aye tabe je. 41 Eyoñ beyé'é awôm be nga wô' ajô te, be nga taté wô' abé amu nsili Jacques ba Jean. 42 Ane Jésus a nga loene be, a jô be na, Mi ayeme na bôt be aloene na bejô meyoñ me ne te yeme Zambe be akpwe'ele bôte bap; a bivete biap bi ajô be a ngu. 43 Ve mia mi nji bo aval ete: mia nge mô't a ye bo éwôlô mô't, a ye bo mia bisaé; 44 a nyô a ye tebe mia ôsu, a ye bo mbo ésaé ya bôte bese. 45 Amu Mone mô't a nga zu fo'o, sa amu na bôt be bo nye bisaé, ve amu émien a bo bôte bisaé, a ve ényĩñe jé ntañe bôt abui.

46 Ane be nga kui Jéricho: éyoñ a nga kôlô Jéricho, ba be beyé'é bé

a beta nsamba bôt, Bar-Timée, mone Timée, a nga to ndindim, a bo a jaké'é biôm, a nga to si fefele zen. 47 Eyoñ a nga wô'ô na a ne Jésus ya Nazareth, a nga taté bete tyiñe yôp, a jô na, A Jésus, mone David, ko me éngôngo. 48 Ane bôt abui be nga bame nye, a jô na, Tabe' évô: ve a nga dañe bete tyiñe yôp a jô na, A mone David, ko me éngôngo. 49 Ane Jésus a nga tebe, a jô na, Lo'ene nye. Ane be nga loen ndindim, a jô nye na, Volô'ô nlem: kôlô'ô si, a loene wo. 50 Ane a nga wua ngômesane jé si, a bo avôle ya kôlô si, a ke vôm Jésus a nga tele. 51 Ane Jésus a nga jô nye na, Wo ayi na me bo wo jé? Ane ndindim ô nga jô nye na, A Rabbouni, me ayi na mise mam me kuiban. 52 Ane Jésus a nga jô nye na, Kele' wo ake; mbunan wo ate buni ô boya wo mvô'é. Ane a nga ji'a yen, a tôñe nye mfa'a a nga ke.

11 Eyoñ be nga kui bebé Jérusalem, mfa'a ya Bethphagé a Béthanie, bebé nkôle Beolivier, a nga lôme beyé'é bé bebaé, 2 a jô be na, Kelan nlam ô ne mia ôsu: éyoñ mi aye kui wôé, mi aye koé mon éjakas ntiñetan, mô't a nji tame tabe nye yôp; ti'ane nye, mi zule nye. 3 Nge mô't a jô mia na, Mi abo nalé amu jé? jô'ane nye na, Tate a kômbô nye; a ye beta lôme nye ana'ana. 4 Ane be nga ke, a yene mon éjakas ntiñetan mbala'a si ya nseñ; ane be nga ti nye. 5 Ane bôte bevo'o be nga tele wôé be nga jô be na, Mi abo jé, mi ati mon éjakas? 6 Ane be nga kate be ane Jésus a nga lepe be: ane be nga jô'é be. 7 Ane be nga ke Jésus mon éjakas, a beté nye mengômesane map; ane a nga tabe nye yôp. 8 Ane bôt abui be nga ta mengômesane mape zen; ba bevo'o be nga bôé mebui bilé, be nga tyi'i me mefup. 9 Ane bôt be nga ke nye ôsu, a ba be nga zu mvus, be nga bete metyiñe yôp a jô na, Hosanna; Ebotan a nyô a zu jôé Tate: 10 Ebotan a ayoñ de azu, ayoñ ya Esa wongan David: Bôt be to yôp, kañesa'ane na, Hosanna a kui' yôp été.

11 Ane a nga kui Jérusalem, a

nyi temple été; éyoñ a nga mane lôbô biôm bise, éyoñe te é mbe mam ngô'é, ane a nga kôlô a ke Béthanie, ba be beyé'é awôm a bebaé.

12 Tyé kpwa, éyoñ be nga so Béthanie, ane a nga wô'ô zaé. 13 Eyoñ a nga yen élé ya figuier ôyap, é to mekaé, a nga ke jom, a si'a ko na a ye yen ébuma été: éyoñ a nga kui je si, a nji yen ébuma, ve mekaé mekaé; amu figuier é mbe te wum melu mete. 14 Ane a nga kobô a jô je na, Mô't a ye fe di wo' ébuma melu mese ya ôsu. Ane beyé'é bé be nga wô' ajô te.

15 Ane be nga kui Jérusalem: ane a nga nyi temple été, a taté titane bôt be nga kuan a ba be nga kuse biôm temple été, a sô'ôlô betawôlô be bôt be nga folane moné si, a bito bi bôt be nga kuane bezum; 16 a nji jibi mô't a lôte temple été, a be'e jôm. 17 A nga ye'ele be na, Ke e ne ntilane na, Be aye loen nda jam nda meyoñe mese me aye'elane Zambe? ve mia mi maneya bo je nda mimvô-mvô. 18 Eyoñ bernie beprêtre a betili bekalate be nga wô' ajô te, ane be nga jéñ ane be aye wôé nye: amu be nga ko nye woñ, amu ékôane bôt ése é nga semé mejô a nga ye'ele bôt.

19 A nga bo a kôlô' nlam ngô'é ése.

20 Eyoñ be nga lôte zen mame tyé, be nga yen élé ya figuier é maneya viele ataté mindi. 21 Ane Pierre a nga simesan a jô nye na, A Rabbi, tame yen, élé ya figuier ô nga yo'é é vieleya. 22 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Buna'ane Zambe. 23 Me ajô fo'o mia na, Bôte bese mô't a ye jô nkôle wuna na, Kôlô'ô va, ô ke ku mañ été; a bo te sôan nlem été, ve buni na, ajô a te jô de aye fo'o bo; wôna a ye yene de. 24 Ajô te me ajô mia na, Mam mese mi aye'elane Zambe a ja'é nye, buna'ane na mi yeneya me, wôna mi aye fo'o nyoñe me. 25 Melu mese éyoñ mi aye'elan, nge mi ne mô't ajô, jama'ane nye; nde Eso a ne yôp a ye bo ngule ya jamé mia mam abé menan.

27 Ane be nga beta kui Jérusalem: éyoñ a nga wulu temple été, bernie beprêtre a betili bekalate a bivete ya

menda me Zambe be nga zu be nye; 28 ane be nga jô nye na, Ngule fé wo abo je mam ma? za a nga ve wo ngul éte, nje wo abo je mam ma? 29 Ane Jésus a nga jô be na, Me aye sili mia nsili wua, mi yalane ma, wôna me aye kate mia ngule ma abo je mam ma. 30 Mbaptizô Jean a nga baptizô bôt, ye yôp, ye bôt, ô nga so vé? yala'ane ma. 31 Ane bebien be nga kobô, a jô na, Nge bi ajô na, O nga so yôp; wôna a ye jô na, Mi nga bo te buni nye amu jé? 32 Ve nge bi ajô na, O nga so bôt— be nga ko bôte woñ: amu bôte bese be nga buni fo'o na, Jean a mbe nkulu mejô. 33 Ane be nga yalane Jésus a jô na, Bi te yem. Ane Jésus a nga jô be na, Nalé fe me te kate mia ngule me abo je mam ma.

12 Ane a nga taté kane be minkana. Môt a nga bé afupe bibuma, a lôñe de akak, a fa' ébé ya miate bibuma, a lôñ nda ya be aye nonô afup, a li'i de bôt be abo bisaé, ane a nga ke si fe. 2 Eyoñ bibuma bi nga tâlôbbô, a nga lôm mbo ésaé wua a ke be bôt be nga bo nye bisaé, be ve nye bibuma bié ya afup. 3 Ane be nga bi nye a bôme nye, a bulane nye momo. 4 A nga beta lôm mbo ésaé mbok; ane be nga ba'é nye aveñ nlô, a dañe kpwe'ele nye. 5 Ane a nga beta lôm mfe; nnye be nga wôé: a bôte befe abui; be nga bôm bevok, a wôé bevok. 6 A nga li'i môte wua, ve mone wé a nga dañe nye'e: ane a nga su'ulane lôme nye, a jô na, Be aye fo'o semé mone wom. 7 Ane bôt be nga bo nye bisaé be nga jô bebiene na, Môte nyô a ye nyoñ akum ésa; nkelan, bi ke wôane nye, wôna akum ete de aye bo akume dangan. 8 Ane be nga bi nye, a wôé nye, a va nye afup, a wua nye fé. 9 Ajô te mie afubu ate a ye bo aya? ke a ye zu wôé bebo bisaé bete, a ve bôte befe afup ete. 10 Ye mi nji lañ ntilane wu na,

Ako'o belôñ be nga ben,

Nde Zambe a nga bôé mbame-lane si;

11 Jame di e nga so be Tate,

Nde bi lô e ne jame ya semé?

12 Ane be nga kômbô bi nye; ane be nga ko ékôane bôte woñ; amu be nga yeme na a nga kan nkana ôte amu ajô dap: ane be nga kôlô, a li'i nye.

13 Ane be nga lôm Bepharisien bevok a bôte ya ngame Hérode be nye, be nga ye bi nye amu mejô a ye kobô. 14 Eyoñ be nga kui, be nga jô nye na, A Nye'ele, bi ayeme na ô ne fo'o zôsô, ô nji ko môte woñ; amu ô ne te semé ngume môte, ve ye'ele fo'o bôt ve zene Zambe: Ye a ne mvaé ane bi ave César moné ya taxe, ye momo? 15 Ye bi aye bo bi va'ak, ye bi aye bo te ve? Ane a nga yem medu'ane map, a jô be na, Mi ave'ele ma amu jé? ke'ane me éfuse moné, me yene je. 16 Ane be nga ke nye je. Ane a nga jô be na, Za a ne éve'ela'a ji a ntilane wu? Ane be nga jô nye na, César. 17 Ane Jésus a nga jô be na, Va'ane César biôm bi César, a Zambe biôm bi Zambe. Ane be nga semé nye beta nseman.

18 Ane Besadducéen be nga zu be nye, mbe be wô'ô jô na, Bôt be aye wômô mesoñ; ane be nga sili nye na, 19 A Nye'ele, Moïse a nga tili bia na, Nge monyañe môte a wôé, a li'i minga, te li'i mon, wôna monyañ a ye nyoñe minga wé, a biaé monyañ ate bon. 20 Be nga to bobenyañe zañbwa: nyô a nga to ntô a nga lu'u minga, a wôé, te li'i mon; 21 ane nyô a nga betan ntô, a nga nyoñ nkus, nnye fe a nga wu, te li'i mon; nalé fe nyô lale a nga bo. 22 Be nga bo nalé zañbwa, te li'i mon. Ane minga ke a nga su'ulane wu. 23 Eyoñ bôt be aye wômô mesoñ, minga ate a ye bo nga za? amu bôte zañbwa be nga lu'u nye. 24 Ane Jésus a nga yalane be na, Ke mi akop amu ajô di, amu mi ne te yeme mejô me ne ntilane kalate Zambe, a ngule Zambe? 25 Amu éyoñ bôt be aye wômô, be aye bo te lu'an, te ke binga meluk; ve tabe aval ane beange ya yôp. 26 Ve mfa'a mimbim mi aye fo'o wômô mesoñ; ye mi nji lañe kalate Moïse, vôm a ne ntilan ajô mon Elé, ane Zambe a nga kobô nye, a jô na, Me

ne Zambe ya Abraham, a Zambe ya Isaac, a Zambe ya Jacob? 27 A nji bo Zambe ya miñwuan, ve ba be vee: mi adañe dimi.

28 Ane môte wua ya betili bekalate a nga zu, a wô' ane be nga sili nye minsili, a yeme na a nga yalane be mvaé, a nga sili nye na, Metiñe me Zambe mese, atiñ avé de adañ? 29 Ane Jésus a nga yalane na, Atiñ de adañ nde e ne na, A bôte ya Israël, vô'ôla'an; Tate a ne ve wua, ve Tate Zambe wongan: 30 nyeke'e Eso Zambe wôe a nleme wôe ôse, a nsisime wôe ôse, a nlô wôe ôse, a ngule jôé ése. 31 Di baa nde e ne na, Nyeke'e bôte befe ane wo anye'e womien. Atiñ afe e nji dañe metiñe ma. 32 Ane ntili bekalate ate a nga jô nye na, Wo abele, A Nye'ele, ô jôya fo'o mvaé na a ne ve wua; mfe a nji bo ve nye: 33 nge môt a nye'e nye a nlem ôse, a nlô ôse, a ngul ése, a nye'e fe bôte befe ane a nye'e émien, mejô mete me adañe betite bese be atyi'i a di'i asu Zambe. 34 Eyoñ Jésus a nga yene na a nga yalan mvaé, a nga jô nye na, Ayoñe Zambe e se fe wo ôyap. Ataté éyoñe te môt a nji fe beta jibi sili nye jam.

35 Eyoñ Jésus a nga ye'ele bôt temple été, a nga kobô a jô na, Betili bekalate be ajô na Christ a ne mone David aya? 36 David émien a nga jô a ngul Mbamba Nsisime na,

Tate a nga jô Tate wome na,

Tabé' mbo nnôme wom,

Akekui éyoñ me aye bo bôt be asiñe wo jôme ya telé mebo môté.

37 David émien a nga loene nye na Tate; a beta bo mone wé aya? Ane beta ékôane bôt a nga vak éyoñ be nga wô'ô mejô mé.

38 Eyoñ a nga ye'ele bôt a nga jô na, Taba'an betili bekalate ntye, mbe be akômbô wulu a be'e mengômesan me ne ayap, a kômbô na bôt be batane be vôm bôt be wô'ô bo be sula'an, 39 be anye'e fe benya bito menda me Zambe, a bito bi ne mvaé vôm be abo bisulane bidi: 40 mbe be awólé menda minkus, be aye'elane Zambe ayap amu be ayi na bôt be

yene be; mbe be aye dañe nyoñe mekua.

41 Ane a nga tabe si bebé éwolo bôt be nga bo be futi' akum temple été, a lôbô ane bôt abui be nga futi akum éwolo été: bôt abui be mbe akum abui, mbe be nga futi abui été.

42 Ane minga a mbe nkus, a mbe fe nzôzoé, a nga zu, a futi centime ébaé été, centime ébaé é ne tañ étun ébôbolo. 43 Ane a nga loene bey'éé bé, a jô be na, Me ajô fo'o mia na, Minga nyô a ne nkus a nzôzoé a te futi akum éwolo été, a dañe bôte bese be afuti: 44 amu ba bese be ate futi, be bili akum de ayiane be a di de abuk; ve nye a ne nzôzoé a te futi akume dé se, a ényine jé ése.

13 Eyoñ a nga kôlô temple été, ñy'éé wua ya bey'éé bé a nga jô nye na, A Nye'ele, tame yen aka'a meko'o di, a aka'a nlôñane di? 2 Ane Jésus a nga jô nye na, Ye ô lô beta nlôñan nda nyô? ako'o de aye li'i e bete' ako' afe yôpe va, te vas.

3 Eyoñ a nga to si nkôle Beolivier a lô temple, Pierre a Jacques a Jean a André be nga sili nye bebien étame na, 4 Kate'e bia, mam mete me aye boban éyoñ évé? za ndem je aye taté bo éyoñ mam ma mese me aye boban? 5 Ane Jésus a nga taté jô be na, Fomba'an, môt a za yale mia zene fe. 6 Bôt abui be aye zu jôé dam, a jô na, Ma me ne nye; be aye yale bôt abui zene fe. 7 Eyoñ mi awô'ô mefoé me ôban a befe'e, te koane woñ: mam mete me ayiane taté bo; ve asu'ulan e ngenan te bo. 8 Amu ayoñ de aye wosan ayoñ afe, a njô bôt a ye wosan njô bôt mfe; si je aye fô'ôsan mefôla abui; a mfum mbane ya zaé a ye bo mebo abui: mam mete me ne atata'a abé.

9 Taba'an ntye: amu be aye ke mia be betyi'i mejô; be aye bôme mia menda me Zambe; mi aye tebe vôm bejô bôt be ne tyôtyoé be to, a ba be ne anen, amu ajô dam, nalé mi aye liti be ane mi abuni. 10 Bôt be aye tame taté kat' mbamba foé meyoñe mese. 11 Eyoñ be aye bi mia a ke mia be betyi'i mejô, te taté tyelane minlem mienane yôp ane mi aye jô:

mi aye kobô mejô me aye ve mia éyoñe te; sa mia mi aye kobô, ve Mbamba Nsisim. 12 Môt a ye bi monyañ a ke nye bôt be wôé nye, nalé fe ésa a ye bo mon; bon be aye siñe bôt be nga biaé be, a ke be bôt be ve wôé be. 13 Bôte bese be aye siñe mia amu jôé dam: ve môt a jibi akekui asu'ulan, nnye a ye yen ényañ.

14 Eyoñ mi ayen mbia jam a jiane bôt a to vôm a nji yiane tabe (môt a lañ ajô di, a wô'ô de), bôt be ne si ya Judée, be kele' mimbile minkô: 15 a môt a ne nda jê yôp, te sise si a nyin été, a nyoñe jôm é ne nye nda: 16 a môt a ne afup, te bulan a zu to'é alô'ô dé. 17 Ngo'o binga be ne mebum melu mete a ba be anyia bone mebé! 18 Ye'ela'ane Zambe na ajô te e bo'o te bo ôyôn. 19 Amu melu mete me aye bo mbia be mam, bôt be nji yen aka'a mbia be mam mete ataté éyoñ Zambe a nga taté té si nyô, azukui éyoñe ji, me aye fe beta bo nalé melu ôsu. 20 Nge Tate a nji tyi'i na melu mete me aye ji'a man, te ke môte wua a nga ye nyiñ; ve amu bôte bé a nga top, nde a nga ji'a mane de melu mete. 21 Eyoñe te nge môt a ye jô mia na, Mi lô, Christ a ne va; Mi lô, a ne li; te bunane nye: 22 amu Bechrist be ne medu'an a bekulu mejô be ne minal be aye zu, a liti bôte mendem a beta be mam, nge be ne ngu, be aye yale bôt Zambe a nga top zene fe. 23 Taba'an ntye: mi lô, me maneya kate mia mam mese éyoñe te me ngenan te boban.

24 Melu mete, mbia be mam mete me maneya, wôna jôp de aye dim, a ngon je aye bo te fe faé mie, 25 ataté de aye ku e so'o yôp, a biwôlô bi biôme ya yôp bi aye fô'ôsan. 26 Eyoñe te be aye yene Mone môt a za'a minkute ya yôp a ngu a étôto' énen. 27 Eyoñe te a ye lôm beange bé be ke be kôane bôte bé a nga top be so'o mimfa'a minyin, ataté susu'a si akekui susu'a yôp.

28 Yemekan nkana ya élé ya figuier: éyoñ je abo mintya bisôsoñ, a kui mekaé, mi ayeme na ésep é nto bebé; 29 nalé fe mia, éyoñ mi ayene mam

mete me taté' bo, yemekane na a nto fo'o bebé, mimbé yôp. 30 Me ajô fo'o mia na, Bôte ya miaé wu be aye bo te tame wu, ve mam mete mese me aye taté boban. 31 Yôp a si bi aye lôt: ve mejô mam te lôt. 32 Môt a nji yeme môs ôte nge awolo te, akôsa bo beange ya yôp, a Mon, ve Esa étam.

33 Fomba'an, mi momba'an a ye'elane Zambe: amu mi ne te yem éyoñe te. 34 A ye bo aval ane môt a maneya ke si fe, éyoñ a nga li'i nda jé, a jô bebo bisaé bé be ba'ale nye biôm, môt ase ésaé jé, a nga jô fe môt a nga ba'ale mbé na, Mombô'ô. 35 Ajô te momba'an: amu mi ne te yem éyoñ mie ndaa a ye so, nge mam ng'ôé, nge zañ alu, nge éyoñ nnôme kup a taté loñ, nge mame tyé; 36 mi za temetem a soya a koé mia ôyo. 37 Ajô me ajô mia, nde fe me ajô bôte bese na, Momba'an.

14 Esulane ya pâque, éyoñ be nga bo be ja'a fembé é ne te mvusan, é nga li'i melu mebaé: ane bemie beprêtre a betili bekalate be nga jeñ ane be aye bi nye a medu'an, a wôé nye: 2 ve be nga jô na, Sa éyoñ ésulane je abo, bôt be za tyaman.

3 Eyoñ a nga to Béthanie nda Simon, môt a mbe nzezam, a nga to si a ja'ak, ane minga a nga zu a bili nde' albâtre, mbon ô mbe mbambaenyum ô to été, ô mbe tañ anen; ane a nga hôé ndek, a sôé nye wô nlô. 4 Bevo'o be nga dañe wô' abé, a jô na, Za ajô be andamane de mbone wu? 5 Amu mbone wu wo ate ye kuane franc mintete mila, a ve je minzôzoé. Ane be nga kobô nye menyañ. 6 Ve Jésus a nga jô na, Jôka'ane nye; mi andeñeñe nye amu jé? a maneya bo ma mba jam. 7 Amu mia be minzôzoé mi to melu mese, éyoñ mi anye'e mi ne ngule ya bo mie mvam: ve bia be mia bi aye tabe melu mese. 8 A boya ane a ne ngule ya bo; a maneya wo'o me mbone nyô éyoñe ji aval ane nge be ajame me soñ. 9 Me ajô fo'o mia na, Vôm ase be aye kat mbamba foé si se, ajô minga nyô a te bo di be aye kate de bôt, a sime-sane nye.

10 Ane Judas Iscariot, môte wua ya beyé'é awôm a bebaé, a nga ke be bemie beprêtre a kômbô koñe be nye.

11 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga vak, a tiñeti na be aye ve nye moné. Ane a nga jeñ ane a ye koñe be nye tyi'ibi.

12 Môs bôt be nga bo be taté' di fembé é ne te mvusan, éyoñe te be nga bo be tyi' bone mintômba, beyé'é bé be nga jô nye na, Za vôm wo ayi na bi ke kôme pâque wo aye di? 13 Ane a nga lôme beyé'é bé bebaé, a jô be na, Kelan nlam, mi aye tôbane mô't a be'e nka'a mendim: tôñane nye; 14 nda a ye nyi, jô'ane mie ndaa na, Nye'ele a jô na, Nda jam é ne vé, vôm bia be beyé'é bam bi aye di pâque? 15 Emien a ye liti mia beta nda mfa'a ya menda mefe yôp, biôm bi ne nkôman été: vôm ate kômane bia. 16 Ane beyé'é bete be nga ke, a kui nlam, a yen ane a nga jô be: ane be nga kôme pâque.

17 Eyoñ ngô'é é nga bo, ba be beyé'é awôm a bebaé be nga zu. 18 Eyoñ be nga to tawôlô be ja'ak, ane Jésus a nga jô na, Me ajô fo'o mia na, Mi to va, môte wua a ye koñe ma, nnye bia nye bi adi. 19 Ane be nga taté wô' ôlun, ane bese be nga ke be ajô nye wua wua na, Ye ma? 20 Ane a nga jô be na, A ne môte wua ya bôt awôm a bebaé, nnye bia nye bi ake mo be'e. 21 Amu Mone mô't a ye ke, ane e ne ntilan ajô dé: ve ngo'o mô't a koñe Mone mô't! a mbe mô't ate mvaé nge a nga bo te bialé.

22 Eyoñ be nga di, a nga to'é fembé, a ye'elane Zambe, a be'e je, a ve be, a jô na, Nyoñan: nyôle jame nyô. 23 Ane a nga to'é élaé, a ye'elane Zambe, a ve be je: ane be nga nyu je bese. 24 Ane a nga jô be na, Metyi mame ma me ne élat, mme me akui ajô bôt abui. 25 Me ajô fo'o mia na, Me aye fe beta nyu mendime bibuma ma, akekui mô's me aye nyu me mfefé nyuan ayoñe Zambe.

26 Eyoñ be nga mane yia jia, be nga kôlô, a ke nkôle Beolivier.

27 Ane Jésus a nga jô be na, Mia bese mi aye kolé ôbak: amu e ne ntilane na, Me aye bibi mba'ale mi-

ntômba, mintômba mi aye tyaman.

28 Akôsa bo nalé, éyoñ me aye wômô soñ, me aye ke mia ôsu, a ke Galilée.

29 Ane Pierre a nga jô nye na, Akôsa bo bôte bese be aye kolé ôbak, ve' ma me aye kolé ôbak. 30 Ane Jésus a nga jô nye na, Me ajô fo'o wo na, alu ya den, nnôme kup te loñ meloñe mebaé, ve wo aye tame kate ma mekate mela. 31 Ane a nga beta jô nya njôane na, Akôsa bo bia wo bí awu, me aye kate wo. Nalé bese be nga jô.

32 Ane be nga kui vôm a mbe jôé na Gethsémané: ane a nga jô beyé'é bé na, Tabane si va, me tame ke ye'elane Zambe. 33 Ane a nga loene Pierre a Jacques a Jean a ke, a taté semé beta nseman, a dañe wô' abé nlem. 34 Ane a nga jô be na, Nleme wom wo adañe wô' ôlun ane me aye wu: tabane va, mi mombô'ô. 35 Ane a nga beta ke ôsu ôbe nté, a ku si, a ye'elane Zambe na, Nge e ne ngule ya bo, awolo te de aye tame lôte ma. 36 Ane a nga jô fe na, Abba Tate, ô ne ngule ya bo mam mese; va'a me élaé ji: ve sa ane me anye'e, ve ane wo anye'e. 37 Ane a nga zu, a koé be ôyo, a jô Pierre na, A Simon, ye ô ne ôyo? ye ô se ngule ya mombô awolo da? 38 Mombamba'an, mi ye'elane Zambe, ndemben meve'ele me aye bo te zu be mia: nsisime fo'o wo ame'ete, ve minsôn mi ne atek. 39 Ane a nga beta kôlô, a ke ye'elane Zambe, a beta jô mejô a nga taté jô. 40 Ane a nga beta zu a koé be ôyo, amu ôyo ô mbe be mis; ane be nga bo te yem ajô be aye yalane nye. 41 Ane a nga beta zu azu lale, a jô be na, Kelan ôyo éyoñe ji, mi wo'an: a maneya; awolo te e kpwaneya; mi lô, Mone mô't a ne nkoñane mo me bôt be ne abé. 42 Kôla'ane si, bi ke: mi lô, mô't a koñe ma a soya.

43 A ngenan a kobô'ô, ane Judas, môte wua ya beyé'é awôm a bebaé, a nga ji'a zu ba be nsamba bôt, be bili minkpwaté mekôn a mimbeñ, be nga so be bemie beprêtre a betili bekalate a bivete ya menda me Zambe. 44 Mô't a nga koñe nye a

nga ve be ndem, a jô na, Môt me aye latane nye anyu, nnye le; biane nye, mi ke nye mvo'é. 45 Eyoñ a nga kui, a nga ji'a ke vôm a nga tele, a jô na, A Rabbi; ve latane nye anyu. 46 Ane be nga bi nye, a ke nye. 47 Môte wua ya bôt be nga tele a nga té nkwaté mekôn abam, a ba'é mbo ésaé njô beprêtre, a tyi'i nye alo. 48 Ane Jésus a nga kobô a jô na, Ye mi azu bi ma a minkpwaté mekôn a mimbeñ, ane bôt be ake bi mvô-mvô? 49 Bia be mia bi nga to melu mese temple été éyoñ me nga ye'ele bôt, mi nji bi ma: ajô di e boya nalé amu mejô me ne ntilane kalate Zambe me ayiane boban. 50 Ane be nga li'i nye bese, ve mate.

51 Ndôman éziñ é nga tôñe nye, é nga buti ndombo éndelé nyôle jé, amu a mbe soé: ane be nga bi nye; 52 ane a nga li'i ndombo éndelé, a mate soé.

53 Ane be nga ke Jésus be njô beprêtre: ane bemie beprêtre bese a bivete ya menda me Zambe a betili bekalate be nga sulane vôm a nga to. 54 Ane Pierre a nga zu nye ôyap mvus, a ke nyi nda njô beprêtre; ane ba be bebo bisaé be nga tabe si, a woban nduan. 55 Ane bemie beprêtre a betyi'i mejô bese be nga jeñ ajô ya jô Jésus, be wôé nye; ve be nji yene de. 56 Amu bôt abui be nga bôte nye mejô, ve mejô map me nga selan. 57 Ane bôte bevo'o be nga tebe a bôte nye mejô, a jô na, 58 Bi nga wô' a jô'ô na, Me aye tyame temple nyô a ne nlôñan a mo, a lôn mfe môse mila a ne te nlôñan a mo. 59 Ve akôsa bo nalé mejô map me nga selan. 60 Ane njô beprêtre a nga tebe bôte zañ, a sili Jésus, a jô na, Ye wo te yalan ajô da? za ajô bôte ba be abo'olô wo? 61 A nga to ve évô, te ke yalan ajô da. Ane njô beprêtre a nga beta sili nye na, Ye ô ne Christ, Mone Zambe a ne Bibotan? 62 Ane Jésus a nga jô na, Ya, me le: mi aye yene Mone môt a to si mbo nnôm ô ne Ngu, a za'a minkute ya yôp. 63 Ane njô beprêtre a nga nyap ngômesane jé, a jô na, Bi aye beta jeñe bôt be abo'olô nye amu jé?

64 Mi wô'ôya ane a biasé Zambe: mi ajô aya? Ane bese be nga ve nye mekua, a jô na, a yiane wu. 65 Ane bevo'o be nga taté tui nye menden, a buti nye jôm asu, a bibi nye mebaé, a jô nye na, Kulu' mejô: ane bebo bisaé be nga nyoñe nye a bibi nye.

66 Eyoñ Pierre a nga to nda, ane minga wua ya binga be nga ba'ale nda njô beprêtre a nga zu; 67 éyoñ a nga yene Pierre a woban nduan, a nga lôbô nye, a jô na, Wo fe ô mbe nsamba Jésus ya Nazareth. 68 Ane a nga kat, a jô na, Me ayeme nye, te yeme fe ane wo ajô: ane a nga kôlô a ke mbala'a si; ane nnôme kup a nga loñ. 69 Ane minga ate a nga yene nye, a beta jô bôt be nga tele wôé na, Nyina a ne môte wua ya bôte bete. 70 Ane a nga beta kat. Obe aboñ ô lôteya, ane bôt be nga tele wôé be nga jô Pierre na, O ne fo'o môte wua ya bôte bete; amu ô ne môte ya Galilée. 71 Ane a nga taté kobô abé, a kan ngana, a jô na, Me ayeme môt mi wô'ô jô nye nyô. 72 Ane nnôme kup a nga ji'a loñ aloñe baa. Ane Pierre a nga simesan ajô Jésus a nga jô nye na, Nnôme kup te loñe meloñe mebaé, wo aye tame kate me mekate mela. Eyoñ a nga simesan ajô te, ane a nga yi.

15 Mame tyé bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe a betili bekalate a betyi'i mejô bese, be nga ji'a bôndé fek, a ka'a Jésus a ke nye, a ve nye Pilate. 2 Ane Pilate a nga sili nye na, Ye ô ne Njô Bejuif? 3 Ane a nga yalan a jô nye na, Ane wo ajô. Ane bemie beprêtre be nga bo'olô nye mejô abui. 4 Ane Pilate a nga beta sili nye na, Ye wo te yalan? ke wo awô' ane be abo'olô wo mejô abui? 5 Ane Jésus a nga bo te yalan ajô da; ane Pilate a nga semé ajô te.

6 Eyoñ ésulane pâque é nga bo é bo'ok, a nga bo a su'u mbô'ô bôt be ajô nye na, Su'u. 7 Mbô' éziñ ô mbe wôé ô mbe jôé na Barrabas, a nga to nka'an ba be bôte befe be nga wosane bejô bôt, mbe be nga wôé bôt éyoñ be nga wosan. 8 Ane ékôane bôt é nga ke be nye a taté sili nye a bo be ane a nga bo a bo'ok. 9 Ane Pilate

a nga yalane be, a jô na, Ye mi akômbô na me aye suu mia Njô Bejuif? 10 Amu a nga yeme na bemie beprêtre be nga ti nye amu mesengan. 11 Ane bemie beprêtre be nga jô bôte na, Mi dañe jô nye na, Su'u bia Barrabas. 12 Ane Pilate a nga beta yalan a jô be na, Wôna me aye bo nyô mi aloene nye Njô Bejuif, aya? 13 Ane be nga beta bete metyiñe yôp, a jô na, Tyelé' nye croix yôp. 14 Ane Pilate a nga jô be na, Amu jé, za mbia jam a nga bo? Ane be nga dañe bete metyiñe yôp a jô na, Tyelé' nye croix yôp. 15 Ve Pilate a nga kômbô bo ane ékôane bôt é nga nye'e, ane a nga suu Barrabas, a ke be Jésus ke be tyelé nye croix yôp, éyoñe te a maneya bibi nye nkasa.

16 Ane bezimbi be nga ke nye nda été be aloene je na Pretoire; ane be nga loen ngum nsamba wop. 17 Ane be nga jalé nye évindi ngômesan, a lôñe couronne biyo, a jalé nye je nlô; 18 ane be nga taté batane nye, a jô na, Mbôlô, Njô Bejuif! 19 Ane be nga bibi nye ôlé nlô, a tui nye menden, a kute meboñe si a kañe nye. 20 Eyoñ be nga mane kpwe'ele nye, be nga ya nye évindi ngômesan, a jalé nye ngômesane jé. Ane be nga ke nye atan, a ke tyelé nye croix yôp.

21 Môt a nga lôte wôé a mbe jôé na Simon, a mbe môte ya Cyrène, ésa Alexandre ba Rufus, a nga so mefup, ane be nga tindi nye a ngu, a ke a be'e nye croix.

22 Ane be nga ke nye vôm a mbe jôé na Golgotha, ajô te e ne na, Vôme ya ékôkoé nlô. 23 Ane be nga nyuu nye vin mbundane myrrhe: ve a nji nyoñ. 24 Ane be nga tyelé nye croix yôp, bebien be nga kabane mengômesane mé, a do me abia, a yen ane bôte bese be aye nyoñ. 25 A mbe mewolo mela, ane be nga tyelé nye croix yôp. 26 Ane be nga tili ajô be nga bôte nye nlô yôpe na, Njô BEJUIF. 27 Be nga tyelé fe nye ba be mimvôm vô mibaé; wua mbo nnôm, nyô mbo'o mbo nga. 29 Ane bôt be nga lôt be nga kpwe'ele nye, a fô'ô minlô miap, a jô na, A môt! wo atyame temple, a beta lôñe nye

melu mela, 30 nyi'i womien, ô sise croix. 31 Aval ete fe bemie beprêtre a betili bekalate be nga kpwe'ele nye, a jô na, A nga nyii bôte befe; a se ngule ya nyii émien. 32 Christ, Njô bôte ya Israël, a tame sise croix éyoñe ji, bi yen a buni. Ane bôt ba be be be nga tyele, be nga kpwe'ele nye.

33 Eyoñ mewolo mesaman me nga kpwan, si se é nga bo dibi akekui mewolo ébu. 34 Eyoñ mewolo ébu me nga kpwan, Jésus a nga bete tyiñe yôp, a jô na, Éloï, Éloï, lema sabachtani? e ne na, Zambe wom, Zambe wom, ô li'ya ma a jé? 35 Bôt be nga tele wôé, éyoñ be nga wô' ajô te, bevo'o be nga jô na, Mi lô, a loen Élie. 36 Ane môte wua a nga ke mbi, a nyoñ éponge, a dupe je vin é mbe sañ, a some je ôlé, a nyuu nye je, a jô na, Jôka'an; bi tame yen nge Élie a zu va nye croix. 37 Ane Jésus a nga bete tyiñe yôp ngu, ve suu nsisim. 38 Ane éndelé é nga tyele temple été, é nga nyaé zañ ataté yôp a kui si. 39 Ane évete bezimbi ntete wua é nga tele wôé, éyoñ a nga yen a wô'ô nalé, a nga jô na, Môte nyô a to fo'o Mone Zambe. 40 Binga be nga tele ôyap a lôbô: bevo'o be mbe môé na, Marie Madeleine, a Marie nyia Jacques, môt ate a mbe étun, a Joses, a Salomé; binga bete éyoñ a nga to Galilée, be nga bo be tôñe' nye, a bo nye bisaé; 41 binga befe abui be mbe wôé be nga ke Jérusalem nsamba wé.

42 Eyoñ ngô'é é nga bo, amu môs ôte ô mbe môs be nga bo be kôme' biôm, éyoñ sondô a li'ya alu da, 43 Joseph, a mbe môte ya Arimathée, a nga zu, nyô a mbe nyti'i mejô bôt be nga semé, émiene fe a nga buni na ayoñe Zambe de aye fo'o zu; ane a nga jibi ke be Pilate, a ja'é nye mbime Jésus. 44 Pilate a nga semé amu a nga ji'a wu: ane a nga loen évete bezimbi ntete wua a sili nye na, Ye a wuya aboñ? 45 Eyoñ évete bezimbi ntete wua é nga kate nye na a wuya, a nga ke Joseph mbim. 46 Ane a nga kus ndombo éndelé, a va mbime croix, a vute wô ndombo éndelé, a jame wô soñ é mbe mfa'an

ako' été; ane a nga feneke akok, a dipe de mbé soñ. 47 Ane Marie Madeleine a Marie nyia Joses be nga yene vôm be nga jame nye.

16 Eyoñ sondô a nga lô, Marie Madeleine a Marie nyia Jacques, a Salomé, be nga kuse biôm bi ne mbamba menyum, be aye wo'o nye bie. 2 Môs sondô mfe a nga taté bo, be nga ke soñ mame tyé éyoñ jôp e nga tôô. 3 Ane be nga jô bebiene na, Za a ye feneke bia akok, a va bia de mbé soñ? 4 Ane be nga lôbô a yene na ako' e vaseya: amu e mbe beta akok. 5 Ane be nga ke soñ été, a yen ndôman é to si mfa'a ya mbo nnôm, a be'e éfumulu ngômesan; ane be nga semé. 6 Ane a nga jô be na, Te seman: mi ajeñe Jêsus ya Nazareth, nnye be nga tyelé croix yôp: a wômôya; a nji bo va: mi lô vôm be nga bôé nye! 7 Kele' katane beyé'é bé a Pierre na, A ye ke mia ôsu a ke Galilée: nne mi aye yene nye wôé, ane a nga jô mia. 8 Ane be nga kôlô soñ, a ke mimbi; ane be nga fô'ôban a semé: ane be nga bo te ke kate môte foé; amu be nga ko woñ.

9 Eyoñ a nga wômô soñ é sala tyé, môs sondô mfe a nga taté bo, Marie Madeleine a nga taté yene nye, nnye Jêsus a nga va mimbia minsisim zañbwa. 10 Ane a nga ke kate bôt

ba be Jêsus be nga bo be tabe'e, foé, éyoñe te be yiik. 11 Eyoñ be nga wô'ô na a vee, Marie a yeneya nye, be nji buni.

12 Mam mete me maneya, bôte bebaé ya nsamba wé be nga yene nye avale nyôl afe, éyoñe te be wulu'u, a ke nlam mfe. 13 Ane be nga kate ba bevo' ajô te: ve be nji buni.

14 Mejô mete me maneya, ane beyé'é awôm a wua be nga yene nye éyoñ be nga to si be ja'ak; ane a nga lepe be amu minlem miap mi' mbe ayaé ya buni, amu be nga bo te buni bôt be nga yene nye a wômôya. 15 Ane a nga jô be na, Kelane si se, mi kate bôte bese mbamba foé. 16 Môt a buni a baptizôban, nnye a ye tabe ényii ya melu mese; ve nyô a ye bo te buni, a ye nyoñe mekua. 17 Mendeme ma me aye tôñe bôt be aye buni: be aye va mimbia minsisim amu jôé dam; be aye kobô mimféfé minkobô; 18 be aye to'é benyo a mo, nge be aye nyu jôm é ne nsu, je aye bo be jôm; be aye beté minkôkone mo, mmie ve bo mvo'é.

19 Eyoñ Tate Jêsus a nga mane kobô be, ane a nga ke yôp été, a tabe si mbo nnôme Zambe. 20 Ane be nga ke kat mbamba foé vôm ase, ane Tate a nga volô be ésaé, a ve mejô map ngu amu bitua bi mam be nga bo. Amen.

MBAMBA FOE LUC A NGA TILI

1 Amu bôt abui be nga ve'ele tili bekalate ajô mam me nga bo fo'ô be bia, **2** aval ane be nga kate bia, mbe be nga yen a bebiene fe be mbe bebo bisaé mfa'a ya mejô me Zambe, aso ane me nga taté, **3** nalé fe ma, A Théophile, wo adañ mbamba mô't, me yeneya mvaé a liti wo ane mam me nga bo, amu me nga tu'a fombô ane mam mese me nga bo aso ane me nga taté; **4** ajô te nde, wo aye fo'ô yeme na, mejô be nga ye'ele wo, me ne zôsô.

5 Melu Hérode njô bôte ya Judée a nga to, a mbe prêtre éziñ a mbe jôé na Zacharie, mô'te ya nsamba Abia: minga wé a mbe ngon Aaron, a mbe jôé na Élisabeth. **6** Be mbe zôsô bebaane asu Zambe, ve wulu mvo'é a ba'ale metiñe me Zambe a mejô me Zambe mese. **7** Be mbe te mon, amu Élisabeth a mbe nkôkôm, a be mbe minnôm bebaane.

8 A nga bo na, éyoñ nsamba wé ô nga bo ésaé, ane Zacharie a nga bo ésaé prêtre vôm Zambe a nga to, **9** ane beprêtre be nga bo be bo'ô ésaé jap, asimba e nga liti nye na a nyine temple Tate a di'i biôm bi ne mbamba menyum. **10** Ane bôte bese be nga to ésulan be nga ye'elane Zambe atan, awolo be nga di'i biôm bi ne mbamba menyum. **11** Ane a nga yen ange Tate a za'a tebe mbo nnôm autel ya be nga di'i biôm bi ne mbamba menyum. **12** Ane Zacharie a nga fô'ôban éyoñ a nga yene nye, a ko woñ. **13** Ane ange a nga jô nye na, A Zacharie, te ko woñ: amu Zambe a wô'ôya meye'elane môé, nyo ngal Élisabeth a ye biaé mona fam, wo aye yôlé nye jôé na Jean. **14** Wo aye vak a muñ; bôt abui be aye vak éyoñ a ye bialé. **15** Amu a ye bo éwôlô mô't mise me Tate, a ye bo te

ke nyu vin nge bilam; Mbamba Nsisim a ye jaé nye nlem ne lut ataté abume nyia. **16** A ye dutu bôte ya Israël abui be ke be Tate Zambe wop. **17** A ye ke Jésus ôsu nsisim a ngu ane Élie, a ye kôñelane beésa minlem be nye'e bone bap, a bôt be ne melo be aye bo benya mame ane bôt be ne zôsô; a ye kôme Tate bôt be tabe nkôman. **18** Ane Zacharie a nga jô ange na, Me aye yem ajô di aya? amu me nto nnôme fam, a nga wome ke a nto mimbu abui. **19** Ane ange a nga yalan a jô nye na, Me ne Gabriel, a tele asu Zambe; me nga zu nlôman a kobô wo, a kate wo mbamba foé nyô. **20** Tame yen, wo aye tabe évô te ngule ya kobô, akekui mô's mam ma me aye boban, amu wo ate bo te buni mejô mam, mme mete me aye boban éyoñ me ayiane boban. **21** Ane bôt be nga yange Zacharie, be nga semé amu a nga beme temple été. **22** Eyoñ a nga kui atan, a mbe te ngule ya kobô be: ane be nga yene na a te yen étua jôm temple été: ane a nga jaé ve'ele be mo, ve tabe ane mvumvuk. **23** A nga bo na, éyoñ melu a nga bo ésaé me nga man, ane a nga kôlô a ke ja dé.

24 Melu mete me lôteya, ane Élisabeth minga wé, a nga nyoñ abum; ane a nga sobô ngon étan, a jô na, **25** Nalé Tate a nga bo ma melu a nga lôbô ma, a va me ôsone nyô vôm bôt be to.

26 Ngon étan é lôteya, ngone samane nje Zambe a nga lôm ange Gabriel a ke nlame ya Galilée ô mbe jôé na, Nazareth, **27** a ke be ngon ba fam é mbe jôé na Joseph, mô'te ya mvô'ô David, be nga tiñeti na be aye lu'an; ngon éte é mbe jôé na Marie. **28** Ane a nga ke be nye, a jô na, Mbôlô, ô maneya yen abui mvam, Tate a ne be wo. **29** Ane a

nga dañe fô'òban amu ajô te, a sili nlem été na, aka'a mbatane di, e ne ne aya? **30** Ane ange a nga jô nye na, A Marie, te ko woñ: amu ô yeneya mvam be Zambe. **31** Tame yen, wo aye nyoñ abum, a biaé mona fam, wo aye yôlé nye jôé na, JÉSUS. **32** A ye bo éwôlô mô't, be aye loene nye na, Mone Mô't A Dañe bôte bese Yôp: Tate Zambe a ye ve nye étó ésa wé David: **33** a ye jôô nda bôte Jacob nnôm étó; ayoñe dé de aye bo te man. **34** Ane Marie a nga jô ange na, Ajô di de aye bo aya, amu me nji yaé fam? **35** Ane ange a nga yalan a jô nye na, Mbamba Nsirim a ye zu be wo, a ngule Mô't A Dañe bôte bese Yôp, nje je aye ve wo abum: ajô te mbamba jôm wo aye biaé a ye lobane na, Mone Zambe. **36** Tame yen, Élisabeth, minga mia nye mi vuman, a nyoñeya abum, éyoñe te a nto nnôm, a ye biaé mona fam; abum ete e nto ngon étan, samane a tele yôpe nyô, be nga jô na a ne nkôkôm. **37** Amu te ke ajô de aso be Zambe de aye bo te ngu. **38** Ane Marie a nga jô na, Tame yene ma, me ne minga a ne mbo ésaé Tate; ajô te bo'o ma ane wo ate jô. Ane ange a nga kôlô vôm a nga to.

39 Ane Marie a nga kôlô si melu mete, a bo avôle ya ke si minkô, a ke nlame ya Judée; **40** ane a nga nyi nda Zacharie a batan Élisabeth. **41** A nga bo na, éyoñ Élisabeth a nga wô'ò mejô Marie a nga kobô éyoñ Marie a nga batane nye, mon a nga fô'òsane nye abum été; ane Mbamba Nsirim a nga jaé Élisabeth nlem ne lut! **42** ane a nga bete tyiñ ngu, a jô na, Ebotan a wo vôm binga be to, ébotan a mon wo aye biaé. **43** Ajô di de ate bo me aya, nyia Tate wom a zu be ma? **44** Amu tame yen, éyoñ me ate wô'ò mejô ya mebatane môé, ane mon a te fô'òsane me abum, amu a te vak. **45** Ebotan a minga a nga buni; amu mam mete Tate a nga jô me aye fo'o boban. **46** Ane Marie a nga jô na,

Nleme wom wo akañe Tate,

47 Ane nsisime wom ô nga vak amu Zambe Nyi wom.

48 Amu a nga lôbô mbia étó ya mbo ésaé wé a ne minga:

Amu ataté éyoñe jì miaé mi bôte mise mi aye jô me na me ne ébotan.

49 Amu nyô a dañ ngu a nga bo me beta be mam; Jôé dé e ne étyi.

50 A mvame jé é ne miaé mi bôt abui Mi ako nye woñ.

51 A nga liti bôt ngu a wo wé; A nga tyame bôt be abo mebun a mam be asimesane minlem miap.

52 A nga va bejô bôt bito biap, A nga bete bôt be nji bi benya bito, yôp.

53 A nga jalé bôt be nga wô'ò zaé bidi bi ne mvaé; A nga jô bôt be mbe akum abui na, Kelane momo.

54 A nga volô mbo ésaé wé Israë'l, Amu a nga kômbô simesan mvam

55 Mfa'a ya Abraham a mvoñe bôte jé melu mese (Aval ane a nga jô betate bangan).

56 Marie a nga to be nye bebé ngon éla, ane a nga bulan nlame wé.

57 Melu Élisabeth a nga biaé me nga kpwan; ane a nga biaé mona fam.

58 Bôt be nga to nye bebé, a ba be nga vumane nye, be nga wô'ò na Tate a maneya bo nye beta mvam; ane ba be be nga vak. **59** Eyoñ melu zañbwa me nga lô't, alu mwome be nga ke tyi'i mon atye; ane be nga ye yôlé nye jôé na Zacharie, amu ésa wé a mbe jôé te. **60** Ane nyia wé a nga yalan a jô na, Sa nalé; jôé dé de aye bo na Jean. **61** Ane be nga jô nye na, Bôt mia be be mi vuman, mô'te wua ya été a nji bo jôé te.

62 Ane be nga ve'ele ésa mo, a sili nye jôé a kômbô yôlé mon. **63** Ane a nga sili be be ke nye jôme ya tili, ane a nga tili na, A ne jôé na Jean.

Ane be nga semé bese. **64** Anyu dé a ôyeme vié bi nga ji'a bo mvo'é, ane a nga kobô, a kañe Zambe. **65**

Ane bôte bese be nga to afôla te be nga ko woñ: ane mejô mete mese me nga mialane si minkôl ése ya Judée.

66 Ane bôte bese be nga wô'ò mejô mete be nga ba'ale me minlem miap,

a jô na, Mone nyô a ye bo za aka'a monô? amu wo Tate ô mbe be nye.

67 Mbamba Nsisim a nga to ésa wé Zacharie nlem ne lut! ane a nga kulu mejô, a jô na,

68 Ebotan a Tate, Zambe ya Israël; Amu a nga zu yene bôte bé, a nyii be,

69 A nga bete mô't a ne ngule ya nyii bia

A so nda bôt mbo ésaé wé David

70 (Aval ane a nga ye'ele mbamba bekulu mejô bé be kobô, mbe be nga zu be atabe ane si nyô é nga téban),

71 A ye kame bia vôm bôt be asiñe bia, a va bia mo me bôte bese be avini bia;

72 Ve liti betate bangan mvam,

A simesan mbamba élat a nga bo;

73 Nje a nga kan ésa wongan Abraham ngana,

74 A ye bo bia na, éyoñ a maneya va bia mo me bôt be asiñe bia,

Bi aye bo nye bisaé, te ko woñ,

75 A tabe mfuban a zôsô asu dé melu mese bi to.

76 Wo, mon, be aye loene wo nkulu mejô ya Mô't A Dañe bôte bese Yôp:

Amu wo wo aye ke Tate ôsu, a kôme nye mezen;

77 Wo aye ye'ele bôte bé be yem ajô ya ényii

Mfa'a ya njamane mam abé map,

78 Amu Zambe wongan a ne mvam nlem,

Ajô te melende me tyé me aye so yôp a zu be bia,

79 A faé bôt be to dibi a bebé awu, éfufup;

A liti mebo mangan zen é ne mvo'é.

80 Ane mon ate a nga yaé, a bo ngu a nsisime wé, ane a nga tabe fé été akekuí éyoñ a nga liti bôte ya Israël nyôle jé.

2 A nga bo na, melu mete, ajô e nga so be César Auguste na, bôte ya si se be aye tilibane môé map kalate. 2 Wuna ô mbe ntilane ya ôsu éyoñ Quirinus a mbe njô bôte ya Syrie. 3 Ane be nga tilibane bese, mô't ase a kele nlam, nda bôte jé.

4 Ane Joseph fe a nga kôlô Nazareth, nname ya Galilé, a ke nname David, ô mbe jôé na Bethléhem, nname ya Judée, amu a mbe ayofie David a mvoñe bôte jé; 5 a nga ke tilibane jôé dé kalate, ba Marie, be mbe ntiñetane na be aye lu'an, éyoñe te abum e nto nye ndu. 6 A nga bo na, be ngenane wôé, ane melu a nga biaé me nga kpwan. 7 Ane a nga biaé ntôle mona fam; ane a nga vute nye bindelé, a bôé nye éwolo vôm binyaka bi nga bo bi ja'ak, amu a mbe te vôme ya tabe nda beyeñ.

8 Beba'ale mintômba be nga to mefupe ya afôla te, be ba'ale mintômba miap alu. 9 Ane ange Tate a nga tebe vôm be nga to, ane étôto'o Tate é nga faé vôm be nga to: ane be nga dañe ko woñ. 10 Ane ange a nga jô be na, Te koane woñ; amu me azu mia mbamba foé ya bôte bese, be aye dañe vak: 11 amu Nyi bôt a te bialé mia nname David den, nnye a ne Christ Tate. 12 Jam de aye bo mia ndem, e ne na, Mi aye yen nkeñielé mon mvutane bindelé, ô bô éwolo vôm binyaka bi wô'ô bo bi ja'ak. 13 Atemeteme na nsamba beange ya yôp ô nga sulane vôm ange ate a nga to, ane be nga kañe Zambe, a jô na,

14 Duma e bo'o Zambe yôp été,

A mvo'é é bo'o bôte ya si nyô, Zambe a yeneya be mvaé.

15 A nga bo na, éyoñ beange be nga kôlô a ke yôp été, ane beba'ale mintômba be nga jô bebiene na, Nke'ane Bethléhem, bi ke yene jam de ate bo wôé, nde Tate a te kate bia. 16 Ane be nga bo avôle ya ke, a yene Marie, a Joseph, a mon a bô éwolo vôm binyaka bi nga bo bi ja'ak. 17 Eyoñ be nga yene nye, be nga kate bôt mejô be ate wôk ajô mon ate. 18 Ane bôte bese be nga wôk, be nga semé mejô beba'ale mintômba be nga kate be. 19 Ve Marie a nga ba'ale mejô mete mese, a simesane me nlem été. 20 Ane beba'ale mintômba be nga bulan, a kañe Zambe a ve nye duma, amu mam mese be ate yen a wôk, ane ange a te jô be.

21 Eyoñ melu me nga bo mwom,

ane be nga tyi'i nye atye, a yôlé nye jôé na JÉSUS, jôé te ange a nga yôlé nye éyoñe te nyia a ngenan te nyoñ abum.

22 Eyoñ melu ya ntunane wop, ane Moïse a nga tiñeti, me nga kpwan, be nga ke nye Jérusalem, a ve nye Tate 23 (ane e ne ntilane metiñe me Tate na, Mona fam ase a taté kui abume nyia a ye loban étyi be Tate), 24 a tyi'i biôm a ve Zambe ane metiñe me Zambe me ajô na, Nge bezum bebaé, nge biyele bi abeñ bibaé. 25 A nga bo na, mô't a nga to Jérusalem, a mbe jôé na Siméon; mô't ate a mbe mô'te ya zôsô; a nga ba'ale mame ya Zambe mvaé, a buni na mvolô minlem bôte ya Israël a ye so: Mbamba Nsisim a nga to nye nlem. 26 Mbamba Nsisim a nga jô nye na, a ye bo te wu, ve tame yene Christ ya Tate. 27 Ane a nga nyi temple été, Nsisim ô nga to nye nlem: éyoñ bebiaé be Jésus be nga zu nye, be ye'e bo nye ane bôt be nga bo be bo'o mame ya metiñe map, 28 ane a nga nyoñe nye mo mé, a kañe Zambe, a jô na, 29 Eyoñe ji jôké'é mbo ésaé wôé a kôlô mvo'é,

Ane ô nga jô, A Tat;

30 Amu mise mam me yeneya nyiane bôte wôé,

31 Nwô ôte ô nga kôm, meyoñe mese me lô;

32 Efulup je aliti bôt be ne te yeme Zambe zen,

A ve bôte bôé ya Israël duma.

33 Ane ésa ba nyia be nga semé mejô a nga kobô ajô mon; 34 ane Siméon a nga botane be, a jô nyia wé Marie na, O lô, Zambe a teléya mone nyô, bôte ya Israël abui be aye ku, abui fe be aye tebe amu nye; a ye bo ndem bôt be aye sôane je; 35 nkpwaté mekôn wo aye ji womien nlem; ajô te mam bôt abui be asimesane minlem miap me aye kui atan. 36 Minga a mbe wôé a mbe nkulu mejô, a to jôé na Anne, ngone Phanuel, ayoñ Aser (a mbe mvendé, ba nnôm be nga lu'an éyoñ a nga taté bo nya minga, ane be nga tabe mimbu zañbwa, 37 ane a nga tabe nkus akekui a nto mimbu mewôm mwom a minyin), ane a nga

bo a tabe'e temple, a bômbô zaé ya kañe Zambe, a ye'elane nye alu ba mô's. 38 Ane a nga zu éyoñe te a ve Zambe akéva, a kobô bôte bese be nga buni na mô't a ye zu nyii bôte ya Jérusalem, ajô mon ate. 39 Eyoñ be maneya bo mam mese aval ane me ne ntilane metiñe me Tate, be nga bulane Galilée, a ke tabe n'lame wop Nazareth.

40 Ane mon a nga yaé, a bo ngu, a dañe yeme mam: mvame Zambe é mbe be nye.

41 Mimbu mise bebiaé bé be nga ke Jérusalem éyoñ ésulane ya pâque é nga bo. 42 Eyoñ a nga to mimbu awôm a mibaé, be nga ke ésulane aval ane bôte bevo'o be nga bo be bo'ok; 43 éyoñ melu be nga bo ésulane me nga man, be nga bulan, ane Jésus a nga li'i Jérusalem; bebiaé bé be nji yeme nalé; 44 be nga si'a ko na a ne nsamba, ane be nga wulu zen mô'se wua; ane be nga jeñe nye nsamba bôt ba be be be mbe avuman, a bôt ba be be be nga yemban: 45 éyoñ be nga bo te yene nye, be nga bulane Jérusalem, a ke jeñe nye. 46 A nga bo na, éyoñ mô'se mila mi nga lô't, be nga koé nye temple été, a to si vôm beye'ele bôt be nga to, a vò'ôlô be, a sili be minsili: 47 a bôte bese be nga w'ô nye be nga semé mam a nga yem a ñyalan a nga yalan. 48 Eyoñ be nga yene nye, be nga semé; ane nyia wé a nga jô nye na, A mone wom, ô nga bo bia nalé amu jé? ô lô, bia éso bi nga jeñe wo a w'ô òlun. 49 Ane a nga jô be na, Mi nga jeñe ma amu jé? ye mi nji yeme na me ayiane bo me tabe'e nda ésa wom? 50 Be nji yem njôan a te jô be. 51 Ane ba be be be nga kôlô a ke Nazareth; ane a nga w'ô be: ane nyia wé a nga ba'ale mejô mete mese nlem été.

52 Ane Jésus a nga yé'é mam a yaé, a tabe ane Zambe ba be bôt be anye'e.

3 Eyoñ Tibère César a nto njô bôt mimbu awôm a minyin a étun, a Ponce Pilate a to njô bôte ya Judée, a Hérode a to njô bôte ya Galilée, a monyañe wé Philippe a to njô bôte ya Iturée a Trachonite, a Lysanias a to njô bôte ya Abilène, 2 éyoñ Anne

ba Caïphe be nga to bejô beprêtre, éyoñe te ajô Zambe e nga zu be Jean mone Zacharie fé été. 3 Ane a nga ke afôla si ya Jourdain, a kate bôt mbaptizô ya nkôñelane minlem mfa'a ya njamane mam abé; 4 ane e ne ntilane kalate mejô me Ésaie nkulu mejô na,

Môt a kobô tyiñe yôp fé été, a jô na, Kômane zene Tate, Sô'ane mezene mé zôsô.

5 Mimb'i'ili mise mi aye bo momo,

A minkôle mise mi ne anen a mi mi ne tyôtyoé mi aye bo nje'ese; Vôm a ne ékotekot a ye bo zôsô,

A mezen me ne abé me aye bo mvaé;

6 Bôte bese be aye yen ane Zambe a ye nyii bôt.

7 Ane bôt abui be nga yi na a baptizô be be nga ke vôm a nga to, ane a nga jô be na, Mia bone mekpwe, za a nga kate mia mi mate ñyaan Zambe a ye yaa? 8 Ajô te wumane bibuma ane môt a maneya kôñelan nlem a yiane wum, te taté jô minlem mienane na, Abraham a ne ésa wongan: amu me ajô mia na, Zambe a ne ngule ya bo meko'o ma bone be Abraham. 9 Akôsa bo éyoñe ji ôvôn ô bô tine bilé: élé ése je abo te wum bibuma bi ne mvaé, je aye ba'aban, a wuaban nduan. 10 Ane bôt be nga to ésulán be nga sili nye na, Nde bi aye bo aya? 11 Ane a nga yalan a jô be na, Môt a ne biwomane bibaé a ye ve môt a ne momo; a nyô a bili bidi, a ye bo aval ete. 12 Benyoñe taxe be nga zu fe be yi na a baptizô be, ane be nga jô nye na, A Nye'ele bi aye bo aya? 13 Ane a nga jô be na, Te nyoñane bôt akum a dañ abim be nga tiñeti mia. 14 Bezimbi fe be nga zu sili nye na, Bi ke bi aye bo jé? Ane a nga jô be na, Te nyoñane môte jôm a évô; nge bôte môt ajô; jika'ane minleme si a nyoñe tañ be ave mia.

15 Eyoñ bôt be nga fombô, bese be nga simesane minlem miap ajô Jean, ndô'ôtô a ne Christ; 16 Jean a nga yalan, a jô bese na, Ma me abaptizô mia a mendim; ve môt a ye zu a dañe me ngu, me nji bo môte ya kuli nye minkole bikôndé bié: émien a ye baptizô mia a Mbamba

Nsisim a nduan: 17 a bili éfeba'a jé wo, a ye tu'a kôme vôm a ye va bikôla'a bidi, a ye kôane minsoé a naane mie nda jé; ve a ye nyoñe bikôla'a a di'i bie nduan je aye bo te dim.

18 Ane a nga lepe bôt melep mefe abui, a kate be mbamba foé; 19 ane Hérode njô bôt, amu Jean a nga lepe nye ajô Hérodiade nga monyañ, a lepe fe nye ajô mbia be mam mese Hérode a nga bo, 20 a nga bete fe ajô di yôp éyoñ a nga futi Jean nda mimbôk.

21 A nga bo na, éyoñ bôte bese be nga mane baptizôban, Jésus fe a nga mane baptizôban a ye'elane Zambe, ane yôp e nga kandan, 22 a Mbamba Nsisim a nga sise be nye, nyôl ane zum, ane tyiñ é nga so yôp, a jô na, O ne mone wom me anye'e; me yeneya wo mvaé.

23 Jésus, éyoñ a nga taté ye'ele bôt, a nga ye bo mimbu mewôm mela, a mbe mone Joseph (nalé bôt be nga simesan), Joseph a mbe mone Héli, 24 Héli a mbe mone Matthat, Matthat a mbe mone Lévi, Lévi a mbe mone Melchi, Melchi a mbe mone Janné, Janné a mbe mone Joseph, 25 Joseph a mbe mone Mattathias, Mattathias a mbe mon Amos, Amos a mbe mone Nahum, Nahum a mbe mone Hesli, Hesli a mbe mone Naggé, 26 Naggé a mbe mone Maath, Maath a mbe mone Mattathias, Mattathias a mbe mone Semei, Semei a mbe mone Josech, Josech a mbe mone Juda, 27 Juda a mbe mone Johanna, Johanna a mbe mone Rhésa, Rhésa a mbe mone Zorobabel, Zorobabel a mbe mone Salathiel, Salathiel a mbe mone Néri, 28 Néri a mbe mone Melchi, Melchi a mbe mon Addi, Addi a mbe mone Cosam, Cosam a mbe mon Elmadan, Elmadan a mbe mone Her, 29 Her a mbe mone Jésus, Jésus a mbe mon Éli-ézer, Éliézer a mbe mone Jorim, Jorim a mbe mone Matthat, Matthat a mbe mone Lévi, 30 Lévi a mbe mone Siméon, Siméon a mbe mone Juda, Juda a mbe mone Joseph, Joseph a mbe mone Jonam, Jonam a mbe mon Éliakim, 31 Éliakim a mbe mone Méléa, Méléa a mbe mone Menna,

Menna a mbe mone Mattatha, Mattatha a mbe mone Nathan, Nathan a mbe mone David, 32 David a mbe mon Issai, Issai a mbe mone Jobed, Jobed a mbe mone Booz, Booz a mbe mone Sala, Sala a mbe mone Naasson, 33 Naasson a mbe mon Aminadab, Aminadab a mbe mon Admin, Admin a mbe mon Arni, Arni a mbe mon Esrom, Esrom a mbe mone Pharès, Pharès a mbe mone Juda, 34 Juda a mbe mone Jacob, Jacob a mbe mon Isaac, Isaac a mbe mon Abraham, Abraham a mbe mone Tharé, Tharé a mbe mone Nachor, 35 Nachor a mbe mone Seruch, Seruch a mbe mone Ragaü, Ragaü a mbe mone Phalec, Phalec a mbe mone Héber, Héber a mbe mone Sala, 36 Sala a mbe mone Caïnam, Caïnam a mbe mon Arpaxad, Arpaxad a mbe mone Sem, Sem a mbe mone Noé, Noé a mbe mone Lamech, 37 Lamech a mbe mone Mathusalem, Mathusalem a mbe mone Hénoch, Hénoch a mbe mone Jared, Jared a mbe mone Maléléel, Maléléel a mbe mone Caïnam, 38 Caïnam a mbe mon Énos, Énos a mbe mone Seth, Seth a mbe mon Adam, Adam a mbe mone Zambe.

4 Eyoñ Jésus a nga so Jourdain Mbamba Nsisim a nga to nye nlem ne lut! ane Nsisim ô nga ke nye fé été, 2 ane a nga tabe wôé melu mewôm menyin, ane Satan a nga ve'ele nye. A nji di bidi melu mete: éyoñ melu mete me nga lôt, ane a nga nga wô'ô zaé. 3 Ane Satan a nga jô nye na, Nge ô ne Mone Zambe, jô' ako'o di e veñesane fembé. 4 Ane Jésus a nga yalane nye a jô na, E ne ntilane na, Môt a ye nyifi a fembé étam. 5 Ane a nga ke nye nkôle yôp, a liti nye meyoñe mese ya si nyô, ane môt a kabeke. 6 Ane Satan a nga jô nye na, Me aye ve wo ngule ya jôd meyoñe mana mese, a дума ya été: amu me nyoñeya ngul éte; a môt me akômbô ve je, me aye ve je. 7 Nge wo aye kute meboñe si a kañe ma, me aye ve wo je ése. 8 Jésus a nga yalan a jô nye na, E ne ntilane na, Wo aye kañe Tate Zambe wôé,

nnye étam wo aye bo bisaé. 9 Ane a nga beta ke nye Jérusalem, a ke nye mone vôm temple yôp, a jô nye na, Nge ô ne Mone Zambe, kpwa'a si: 10 amu e ne ntilane na,

A ye jô beange bé be ba'ale wo:

11 nalé fe na,

Be aye be'e wo a mo map,

Abo dôé e za kômôtô akok.

12 Ane Jésus a nga yalan a jô nye na, Njôan ô ne na, Te ve'ele Eso Zambe wôé.

13 Eyoñ Satan a nga mane meve'ele mese, ane a nga kôlô vôm a nga to, te fe ji'a beta zu.

14 Ane Jésus a nga bulane Galilée a ngul Nsisim: ane дума dé e nga ke minlam minlam afôla te se. 15 Ane a nga ye'ele bôt menda me Zambe map, ane bôte bese be nga kañe nye.

16 Ane a nga kui Nazareth, vôm a nga yaé: a ke nyi nda Zambe môse sondô, ane a nga bo a bo'ok, a tebe tetele, amu a ye lañ. 17 Ane be nga ve nye kalate ya nkulu mejô Ésaie. Ane a nga kui kalate ate, a yene vôm a ne ntilane na,

18 Nsime Tate ô ne be ma,

A nga ve me wô na me kate minzôzoé mbamba foé:

A nga lôme ma me kate minkôm foé ya mi kôlô,

A mindindime na mi yen,

A telé bôt be ayen ékpwe'ele beti,

19 A kate bôte foé mbu Tate a ye nyii wô bôt.

20 Ane a nga dipe kalate, a ke nye môt a nga ba'ale nye, a tabe si: ane bôte bese be nga to nda Zambe be nga lôbô nye mis. 21 Ane a nga taté jô be na, Ajô di e ne ntilane kalate Zambe e boya éyoñe ji, ane mi ate wôk. 22 Ane bôte bese be nga kañete ajô dé, a semé mbamba mejô a nga kobô: ane be nga jô na, Ke nyina a ne mone Joseph? 23 Ane a nga jô be na, Mi aye fo'o kane me nkana wu na, A ngengañ, sa'e womien: mam mese bi nga wô'ô na ô nga bo Capernaoum, bo'o fe me va si jôé womien. 24 Ane a nga jô na, Me ajô fo'o mia na, Bôt be nji buni nkulu mejô si jé émien. 25 Me ajô

fo'o mia na, Minkus abui mi mbe Israël melu Élie a nga to, éyoñ yôp e nga dipe mimbu mila a ngon ésaman, a beta mfum bale ya zaé a nga kui si se; 26 Zambe a nji lôm Élie be nkuse wua ya minkuse mite, ve a nga viane lôme nye be nkuse wua ya Sarepta, si ya Sidon. 27 Minzezam abui mi mbe Israël melu Élisée a mbe nkulu mejô; mmie te ke môte wua a nga saban, ve Naaman étam, môte ya Syrie. 28 Bôte bese be nga to nda Zambe be nga yaa éyoñ be nga wô'ô mejô mete; 29 ane be nga kôlô si, a titane nye nlam, a ke nye ayo nkô, nname wop ô mbe nlôñan nkôl ôte, be nga ye sô'ôlô nye yee si. 30 Ane a nga lôte be zañ, a ke.

31 Ane a nga ke Capernaoum, nname ya Galilée. A nga ye'ele bôt môse sondô: 32 ane be nga semé mejô a nga ye'ele bôt; amu a nga kobô a ngu. 33 Môt a nga to nda Zambe a mbe mvimvin mbia nsisim; ane a nga kobô tyiñe yôp a jô na, 34 A Jésus ya Nazareth, jôké'é bia, bia be wo bi ne za ajô? ye ô zuya jiane bia? me ayeme wo, ô ne Mbamba Môte ya Zambe. 35 Ane Jésus a nga lepe nye, a jô na, Tabé' évd, kôlô'ô be nye. Eyoñ mbia nsisim a nga dume nye si vôm bôt be nga to, a nga kôlô be nye, te ke bo nye jam e ne abé. 36 Ane bôte bese be nga semé, a kobô bebiene na, Za aka' ajô di? amu a jôd mimbua minsisim a ngu ane njô bôt, mi ve kôlô. 37 Ane bôt be nga wô'tan ajô dé vôm ase ya afôla te.

38 Ane a nga kôlô nda Zambe, a nyi nda Simon. Ane nyia nga Simon a nga kone nyôl ayôñ beta nkonan; ane be nga ye'elane nye ajô dé. 39 Ane a nga kumbu nye yôp, a jôd ôkon ôte; ane ô nga man: ane a nga ji'a kôlô si a ho be bisaé.

40 Eyoñ jôp e nga ye dim, bôte bese be nga bili minkôkon mi nga kon akon mevale meva, be nga zu mie vôm a nga to; ane a nga beté mie mise mo, a saé mie. 41 Ane mimbua minsisim mi nga kôlô be bôt abui, ve bete metyiñ, a jô na, O ne Mone Zambe. Ane a nga lepe mie,

a jô mie mi bo te kobô, amu mi nga yeme na a ne Christ.

42 Eyoñ tyé é nga lende, a nga kui atan a ke fé été: ane bôt abui be nga jeñe nye, a ke vôm a nga to, be nga ye bu'u nye, a bo te kôlô. 43 Ane a nga jô be na, Me ayiane ke minlam mife, a kate bôt mbamba foé ya ayôñe Zambe: amu ajô te nde Zambe a nga lôme ma.

44 Ane a nga bo a kate' bôt mejô me Zambe menda me Zambe ya Galilée.

5 É nga bametane nye a wô'ô mejô me Zambe, a nga tele mfôm ato'o ya Génésareth; 2 ane a nga yene bifunga bibaé bi sel ôsôé: bewôé kos be nga kôlô bie, a ke sôpe mevote map. 3 Ane a nga tabe éfunga jia été, é mbe éfunga Simon, a jô nye na, Kele' éfunga ôsôé ôbe nté. Ane a nga tabe si éfunga été, a ye'ele abui bôt e nga to ésulana. 4 Eyoñ a nga mane kobô, a nga jô Simon na, Kele' éfunga vôm a ne édok, mi ya mevote menan ôsôé, mi wôé kos. 5 Ane Simon a nga yalan a jô na, A Tat, bi jaéya njuk ngum alu, te ke wôé jôm: ve amu ajô dôé, nde me aya de mevot. 6 Eyoñ be nga bo nalé, be nga wôé kos abui; ane mevot me nga taté tui; 7 ane be nga fepe bôt ba be be be nga wôé kose mo, be nga to éfunga éfe, be zu volô be. Ane be nga zu a jalé kos bifunga bibaé, be nga ye nyoñ ôsôé si. 8 Eyoñ Simon Pierre a nga yen ajô té, a nga ku si mebo me Jésus, a jô na, A Tat, kôlô'ô vôm me to; amu me ne mbia mô. 9 Amu a nga semé, a bôte bese ba be be be nga to, amu aka' abui kos be nga wôé; 10 nalé fe Jacques ba Jean, bone be Zébédée, be nga semé, ba be Simon be nga bo be wôé' kos. Ane Jésus a nga jô Simon na, Te ko woñ; wo aye bi bôt ataté éyoñe ji. 11 Eyoñ be nga zu bifunga biape kindik, ane be nga li'i biôm bise a tôñe nye.

12 A nga bo na, éyoñ a mbe nlam éziñ, mô a mbe wôé zame nyôle ne nyañ! éyoñ a nga yene Jésus, a nga buti asu si, a ye'elane nye, a jô na,

A Tat, nge wo ame'ete, ô ne ngule ya saé ma. 13 Ane a nga same wo, a nambe nye, a jô na, Me kañeseya; bo'o mvo'é. Ane zam é nga ji'a mane nye nyô. 14 Ane a nga tu'a jô nye na, Te kate môte foé: ve kôlô, ô ke liti prêtre nyôle jôé, ô ve biôm amu ntunane nyôle jôé, ane Moïse a nga tiñeti, ajô te nde bôt be aye yeme de ajô dôé. 15 Ane foé jé é nga dañe ke minlam minlam: ane bôt abui be nga sulan be ye'e wô'ô mejô mé, a kômbô saban akone dap. 16 Ane a nga kôlô a ke fé été, a ye'elane Zambe.

17 Melu mete a nga ye'ele bôt môs éziñ; Bepharisien a bôt be nga ye'ele bôte metiñ be nga to si wôé, be nga so minlam mise ya Galilée, a Judée, a Jérusalem: ngule Tate é mbe be nye a saé bôt. 18 Tama yenan, bôt be nga zu môt a bô énoñ, a mbe ñiyemelan: be nga kômbô ke nye nda été, a bôé nye vôm Jésus a nga to. 19 Eyoñ be nga bo te yene zene ya ke nye nda été amu ésulane bôt, be nga bet andile yôp, a tupe de, a suu nye si a énoñe jé zañe bôt vôm Jésus a nga to. 20 Eyoñ Jésus a nga yen mbunan be nga buni nye, a nga jô na, A môt, mam abé môé me nto njaman. 21 Ane betili bekalate a Bepharisien be nga taté kobô ebien, a jô na, Nyina a ne za, a kobô ébiasé? Za a ne ngule ya jamé bôt mam me ne abé, ke ve Zambe étam? 22 Ane Jésus a nga yem asimesane dap, ane a nga yalane be na, Za ajô mi asôane minlem mienan? 23 Ye jô na, Mam abé môé me nto njaman; ye jô na, Kôlô'ô si, ô wulu, jé é ne tyi'ibi? 24 Amu me akômbô mi yeme na, Mone môt a ne ngule ya jamé bôt mam me ne abé si nyô (ane a nga jô môt a mbe ñiyemelane na), Me ajô wo na, Kôlô'ô si, ô to'é énoñe jôé, ô ke nda jôé. 25 Ane a nga ji'a kôlô si bôt be lô, a to'é jôm a nga bô, a kôlô a ke nda jé, a kañe' Zambe. 26 Ane bôte bese be nga semé, a kañe Zambe; ane be nga dañe ko woñ, a jô na, Bi yeneya mimféfé mi mame den.

27 Mam mete me maneya, ane a nga kôlô a ke, a yene nyoñe taxe, a

mbe jôé na Lévi, a to si vôm bôt be nga bo be va'a moné ya taxe, ane a nga jô nye na, Tôñe' ma. 28 Ane a nga li'i biôm bise, a kôlô si, a tôñe nye.

29 Ane Lévi a nga yame nye abui bidi nda jé: ane beta nsamba ya benyoñe taxe a bôte befe ba be be be nga to si tawôlô. 30 Ane Bepharisien a betili bekalate bap be nga kobô beyé'é bé menyiañ, a jô na, Mi adi a nyu a benyoñe taxe a bôt be ne abé, amu jé? 31 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Bôt be ne mvo'é be nji yiane yen ngengañ; ve bôt be akon. 32 Me nji zu loene bôt be ne zôso be kôñelane minlem, ve ba be ne abé.

33 Ane be nga jô nye na, Beyé'é be Jean be abômbô zaé ya kañe Zambe melu abui, a ye'elane Zambe; nalé fe beyé'é Bepharisien; ve beyé'é bôé mbe be adi a nyu. 34 Ane Jésus a nga jô be na, Ye mi ne ngule ya bo bemvôé be môt a lu'u minga be bômbô'ô zaé ya ôlun, éyoñ ba be môt a lu'u minga be ngenan be to? 35 Ve melu me aye kpwan; éyoñ be aye va môt a lu'u minga vôm be to, éyoñe te be aye bômbô zaé ya ôlun. 36 Ane a nga kane be nkana na: Môt a nji nyap éfus mfefé éndelé, a loé je abaka ntu' éndelé; nge a bo nalé, wôna a ndaman mfefé éndelé, a éfus mfefé éndelé je aye bo te yian ntu' éndelé. 37 Môt a nji loé mfefé vin minnôm mende'e bikôp; nge a bo nalé, wôna vin je aye la'a mende'e bikôp, ve sôé si, a mende'e bikôp me aye wu ntuk. 38 Be ayiane loé mfefé vin mimféfé mende'e bikôp. 39 Môt a se ngule ya bo na, a maneya nyu nnôme vin a beta kômbô mfefé; amu a jô na, Nnôm ô ne mvaé.

6 A nga bo na, a nga lôte mefup môse sondô; ane beyé'é bé be nga wondé bidi, a si'i bie mo a di. 2 Ane Bepharisien bevo'o be nga jô na, Mi abo jam e ne te yiane boban môse sondô amu jé? 3 Ane Jésus a nga yalane be, a jô na, Ye mi nji lañ ane David a nga bo, éyoñ a nga wô'ô zaé, émien, a bôt ba be be be mbe nsamba wua; 4 ane a nga nyi nda Zambe, a nyoñe bidi bi ya nda Zambe, a di bie, a ve fe bôte ya nsamba wé;

bi mbe étyi, bôte befe te di, ve beprê-tre étam? 5 Ane a nga jô be na, Mone mô t nnye a ne njôô ya môse sondô.

6 A nga beta bo môse sondô mfe na, a nga nyi nda Zambe a ye'ele bôt: mô t a nga to wôé a mbe éyem, wo ya mbo nnôm. 7 Ane betili bekalate a Bepharisien be nga fombô, nge a ye saé mô t môse sondô; be nga jeñ ajô ya bo'olô nye. 8 Ve a nga yeme mejô be nga simesane minlem été; ane a nga jô mô t a mbe éyeme wo na, Kôlô'ô si, a tebe tetele bôt été. Ane a nga kôlô si a tebe tetele. 9 Ane Jésus a nga jô be na, Me asili mia na, Jé je ayiane bo môse sondô, ye mvaé ye abé? ye nyii mô t, ye wôé mô t? 10 Ane a nga lôbô bôte bese, a jô nye na, Same' wo. Ane a nga same wô: wo ve bo mvô'é. 11 Ane be nga dañe yaa; bebien be nga kobô ane be aye bo Jésus.

12 A nga bo na, melu mete a nga kôlô a ke nkô, a ye'elane Zambe; ane a nga bo ngum alu, ve ye'elane Zambe. 13 Eyoñ tyé é nga lende, ane a nga loene beyé'é bé; ane a nga tope be awôm a bebaé, a yôlé be jôé afe na minlôman; 14 Simon a nga yôlé nye jôé afe na Pierre, a André monyañe wé, a Jacques a Jean, a Philippe a Barthélemi, 15 a Matthieu a Thomas, a Jacques mon Alphée, a Simon be nga loene nye jôé afe na Zélateur, 16 a Jude mone Jacques, a Judas Iscariot, mô t a nga koñe nye; 17 ane a nga siliki nkô ba be beyé'é, a tebe vôm a mbe nje'ese, a nsamba ônene ya beyé'é bé, a bôte befe abui be nga so si se ya Judée, a Jérusalem, a nsa'a mañ ya Tyr a Sidon, be nga zu wô'ô mejô mé, a saban akone dap; 18 a bôt mimbria minsisim mi nga ndeñele be be nga saban. 19 Ane bôte bese ya ésulán be nga kômbô nambe nye; amu ngul é nga so be nye, a saé be bese.

20 Ane a nga bete mis a lôbô beyé'é bé, a jô na, Ebotan a mia mi ne minzôzé: amu ayoñe Zambe e ne éndenán. 21 Ebotan a mia, mi awô'ô zaé éyoñe ji: amu mi aye jaé. Ebotan a mia mi ayi du éyoñe ji: amu mi aye

woé vioé. 22 Ebotan a mia, éyoñ bôt be aye vini mia, a va mia nsamba wop, a kpwe'ele mia, a va môé menan ane jôm é ne abé, amu ajô Mone mô t. 23 Va'an môs ôte, a tyele si: amu tañ mi aye nyoñ é ne anene yôp; amu beésa bap be nga bo bekulu mejô aval ete. 24 Ve ngo'o mia bôt mi ne akum abui! amu mi maneya yen mvolane minleme wônan. 25 Ngo'o mia bôt mi jaéya éyoñe ji! amu mi aye wô'ô zaé. Ngo'o mia bôt mi awoé vioé éyoñe ji! amu mi aye wô' ôlun a yi. 26 Ngo'o mia éyoñ bôte bese be aye kobô mia mvaé! amu beésa bap be nga bo bekulu mejô be mbe minal aval ete.

27 Bôt be awô'ô mejô me akobô ma, me ajô mia na, Nyeka'ane bôt be asiñe mia, mi bo bôt be avini mia. mvaé, 28 mi botane bôt be abe'e mia, a ye'elane Zambe ajô bôt be abo mia abé nlem. 29 Mô t a bibi wo amañe da, veñesa'ane nye da vok; a mô t a wôlé wo éwoman, te nyume nye alô'ô. 30 Va'a mô t ase a ja'é wo; a mô t a nyoñe wo akume dôé, te fe sili nye de. 31 Ane mi anye'e bôt be bo'o mia, bo'ane fe be aval ete. 32 Nge mi anye'e bôt be anye'e mia, mvaé jé mi aye yen? amu akôsa bo bôt be ne abé be anye'e bôt be anye'e be. 33 A mia, nge mi abo bôt mvaé aval ane be abo mia, mvaé jé mi aye yen? akôsa bo bôt be ne abé be abo aval ete. 34 Nge mi akôlé bôte biôm mi buni'i na mi aye beta nyoñ éjian, mvaé jé mi aye yen? ke bôt be ne abé be akôlé bôt be ne abé biôm, a nyoñe fe abim be nga ve. 35 Ve mia, nyeka'ane bôt be asiñe mia, a bo be mvaé, a kôlé be biôm, te kat njuk; wôna tañ mi aye nyoñ je aye bo anen, a mi aye bo bone ya Mô t A Dañe bôte bese Yôp: amu a mvamane bôt be ne bikalak a mam abé. 36 Koane bôt éngôngo, ane Eso wônan a ko bôt éngôngo. 37 Te veane bôte mekua, wôna be aye bo te ve mia mekua: te ji'a jôane bôte befe na mi ne abé, wôna bôte befe be aye bo te ji'a jô mia na mi ne abé: jôka'ane bôt, ndemben be aye jô'é mia: 38 va'ane bôte biôm, ndemben be aye

ve mia; be aye ve mia biôm, jôm be ave'e je biôm ne lut! be maneya jin, a fô'ô, biôm ve fuku si. Amu abim mi ave, abim ete nde be aye beta ve mia.

39 Ane a nga beta kane be nkana na, Ye ndindim ô ne ngule ya wulu ndindim mbok? ke be aye ku ébé bebaane? **40** Môt a yé'é, te dañe mô't a ye'ele nye: ve beyé'é bese, éyoñ be maneya yé'é, be aye bo ane mô't a nga ye'ele be. **41** Za ajô wo aviane yen ôyôme jôm ô ne monyoñe dis, te simesan nko' ô ne dise dôé womien? **42** Za ajô wo aviane jô monyoñe na, A mojañ, za'a me va wo mone jôm a ne wo dis, womien te yen nko' ô ne dise dôé womien? Wo mô't ô ne medu'an, tame taté va nko' ô ne dise dôé womien, wôna wo aye yen mvaé a zu va mone jôm a ne monyoñe dis. **43** Amu a nji bo élé é ne mvaé é ne ngule ya wum bibuma bi ne abé; nalé fe a nji bo élé é ne abé é ne ngule ya wum bibuma bi ne mvaé. **44** Be aye yemelan élé ése amu bibuma je awum. Amu bôt te kolé sa bôngô, nalé fe te kolé tom minsinik. **45** Mba mô't a bo mbamba be mam me aso nye nlem vôm mbamba be mam me to; a mbia mô't a bo mbia be mam me aso nye nlem vôm mbia be mam me to: amu mô't a kobô abui mejô e ne nye nlem.

46 Mi aloene me na, A Tat, a Tat, amu jé, te bo mam me ajô? **47** Mô't ase a zu be ma, a wô'ô mejô mam, a bo me, be aye liti mia mô't ba nye be afunan: **48** a funan ane mô't a nga lôñ nda, a nga fa'a si édok, a lôñ nda jé ako'o yôp: éyoñ ndôn é nga kui, ane ndôn é nga jimbi nda éte, te ngule ya fô'ô je: amu é mbe nlôñan ngu. **49** Ve mô't a wô'ô mejô mam, te bo me, a funan ane mô't a nga lôñ nda jé te tu'a yemete je si; ane ndôn é nga jimbi je, ane é nga ji'a ku; nda ve ku mbia nkuan.

7 Eyoñ a nga mane kobô mejô mé mese, bôt be wô'ôk, ane a nga ke Capernaoum.

2 Evete bezimbi ntete wua é nga bili mbo ésaé, nnye é nga nye'e, a nga kon, a ye'e wu. **3** Eyoñ a nga wô'ô

foé ajô Jésus, ane a nga lôme bivete ya menda me Zambe ya Bejuif be nye, a sili nye a zu saé mbo ésaé wé. **4** Mbe, éyoñ be nga kui be Jésus, be nga dañe ye'elane nye, a jô na, A ne aka'a mô't wo ayiane bo jam, ete; **5** amu a nye'e ayoñe dangan, nnye fe a nga lôñe bia nda Zambe jangan. **6** Ane ba be Jésus be nga ke. Eyoñ a nga kui bebé nda, évete bezimbi ntete wua é nga lôme nye bemvôé bé, a jô nye na, A Tat, te ndeñele womien; amu me nji bo mô't wo ayiane nyi nda: **7** nalé fe me lô na me nji bo mô't a yiane zu be wo: jô'ô ve ajô, wôna mbo ésaé wom a ye bo mvo'é. **8** Amu me ne mô't bôte befe be ajô ma, me fe me ne bezimbi me ajô be: me ajô nyina na, Kelek, nnye ve ke; nyô mbo'o na, Za'ak, nnye ve zu; a mbo ésaé wome na, Bo'o jame di, nnye ve bo. **9** Eyoñ Jésus a nga wô'ô mejô mete, ane a nga semé nye, a kôñelan a jô nsamba bôt ô nga tôñe nye na, Me ajô mia na, me nji yen aka'a mbunane di, akôsa bo bôte ya Israël. **10** Ane bôt be nga ke minlôman be nga bulan nda, a koé mbo ésaé a nto mvo'é.

11 Obe aboñ ô lôteya, ane a nga ke nlam ô mbe jôé na Naïn; ba be beyé'é bé be nga ke, a beta nsamba bôt. **12** Eyoñ a nga kui bebé mbé aka'a ya nlam, a zu koé na, be be'e mbime mô't, atyi'i mona fam, nyia a mbe nkus; ba be bôt abui ya nlam ôte be nga ke nsamba wua. **13** Eyoñ Tate a nga yene nye, ane a nga ko nye éngôngo, a jô nye na, Te yi du. **14** Ane a nga ke bebé a nambe jôm be nga be'e mbim: ane bôt be nga be'e je be nga tebe. Ane a nga jô na, A ndôman, me ajô wo na, Kôlô'ô si. **15** Ane mô't a nga to mbim a nga tabe teto, a taté kobô. Ane a nga ke nye nyia. **16** Ane bôte bese be nga ko woñ: be nga kañe Zambe, a jô na, Beta nkulu mejô a kuiya be bia: Zambe a zuya yene bôte bé. **17** Ane foé ya ajô te é nga yiane si se ya Judée, a mefôla mete mese.

18 Ane beyé'é be Jean be nga kate nye mejô mete mese. **19** Ane Jean a nga loene beyé'é bé bebaé a lôme

be be Tate, a jô na, Ye ô ne mô't bi abuni na a ye zu, ye bi yange mô't mfe? 20 Eyoñ bôte bete be nga kui vôm a nga to, be nga jô na, Jean Baptiste a nga lôme bia be wo, a jô na, Ye ô ne mô't bi abuni na a ye zu, ye bi yange mô't mfe? 21 Eyoñe te a nga saé bôt abui be nga kon benya akonô a bibubua bi akon a mimbua minsisim; a bôt abui be mbe mindindim, a nga ve be ngule ya yen. 22 Ane a nga yalan a jô be na, Kelan, mi ke kate Jean mam mi ate yen a wôk; mindindim mi yenek, miñyeyem mi wulu'u, minzezam mi bo'o mvo'é, mindôndo'o mi wô'ok, mimbim mi wômô' mesoñ, a minzôzoé mi bili bôt be akate be mbamba foé. 23 Ebotan a mô't a yene ma, te jôme ya kolé ôbak.

24 Eyoñ minlôman mi Jean mi nga kôlô, ane a nga taté jô ékôane bôt ajô Jean na, Mi nga ke fé été a yene jé? ye nkaé wo afô'ôsan a évuñulu? 25 Mi nga ke yene jé? ye mô't a be'e ébubut ngômesan? Bôt be abe'e étôto'o ngômesan, a tabe mbamba bito bi ne mvaé, be to menda bejô bôt. 26 Mi nga ke yene jé? ye nkulu mejô? Ya, me ajô mia na, a dañ nkulu mejô. 27 Nyina a ne mô't a ne ntilan ajô dé na,

O lô, me alôme mô'te wom nlôman ôsu viôé,

Nnye a ke kôme wo zen ôsu.

28 Me ajô mia na, Bôte bese binga be maneya biaé, te ke mô't a dañe Jean: akôsa bo nalé, mô't a ne tyôtyoé ayoñe Zambe, nnye a dañe nye. 29 Ane benyoñe taxe a bôte bese, éyoñ be nga wô'ô mejô mé, be nga jô na Zambe a bo mam me ne zôsô, éyoñe te Jean a maneya baptizô be. 30 Ve Bepharisien a bôt be nga ye'ele bôte metiñ, bebien be nga bene mejô me Zambe, amu be mbe ba be nga bo te baptizôban be Jean. 31 Za jôm me aye funane je bôte ya miaé wu, be ne aval ane jé? 32 Be afunan ane bongô be to si vôm bôt be wô'ô bo be sula'an, bana be aloen, bana be aloen, a jô na, Bi maneya loñe mindiñ, mi te jem; bi maneya yi, mi te yi. 33 Amu Jean Baptiste a nga zu, te di fembé, te nyu vin; a mi ajô na,

A ne mbia nsisim. 34 Mone mô't a soya, ve di, ve nyu; nde mi ajô na, Tameka yenan, mô't a ne mbia ndian, a dañe nyu vin, a ne mvôé benyoñe taxe a bôt be ne abé! 35 Nyeman wo akabe amu bone bé bese.

36 Mô'te wua ya Pharisien a nga loene nye a ke di bidi nda jé. Ane a nga nyi nda mô'te ya Pharisien ate, a tabe si tawôlô. 37 Mbia minga a mbe nlam ôte; éyoñ a nga yeme na a nto tawôlô nda mô'te ya Pharisien, a nga zu nde' albâtre, mbon ô to été, 38 a tebe nye mvus mfa'a ya mebo, a kulu mili'i mis, ane a nga taté bo mebo émunun a milik, a fimi me a ési, a latane me anyu, a wo'o me mbon. 39 Eyoñ mô'te ya Pharisien a nga loene nye a nga yen ajô te, a nga jô nlem été na, Nge mô'te nyô a ne fo'o nkulu mejô, ve a te yem aka'a mô't minga nyina a te nambe nye a né, na, a ne mbia mô't. 40 Ane Jésus a nga jô nye na, A Simon, me ne ajô me aye jô wo. Nye na, Jô'ôk, a Nye'ele. 41 Nye na, Mô't éziñ a mbe bôte bebaé be nga bili nye akum: mô'te wua a nga bili nye franc mintete mitan, a nyô mbo'o mewôm metan. 42 Amu be mbe te jôme ya ya'ane nye, a nga jamé be bebaane. Bôte bete bebaé, mbé a ye dañe nye'e nye? 43 Simon a nga yalan a jô nye na, Me asimesane na, nyô a nga jamé tañ abui. Ane a nga jô nye na, O tyi'iya ajô te zôsô. 44 Ane a nga kôñelan mfa'a minga a nga to, a jô Simon na, Ye ô lô minga nyô? me ate nyi nda jôé, ô nji ve me mendime ya sôpe mebo: ve nnye a maneya ve me mebo émunun a mili'i mé, a fimi me a émile jé. 45 O nji latane me anyu: ve nnye, ane me to nda jôé, a nga latan anyu dé a mebo mam, te jô'é. 46 O nji wo'o me mbon nlô: ve nnye a te viane wo'o me mbone mebo. 47 Ajô te, me ajô wo na, Mam abé mé, me ne abui, me nto njaman; amu a te dañe nye'e ma: mô't a ne njamane tyôtyoé, nnye a nye'e tyôtyoé. 48 Ane a nga jô minga ate na, Mam abé môé me nto njaman. 49 Ane bôt ba be be be nga to tawôlô be nga taté jô minlem miape na, Nyina a ne za,

a jamé bôt mam me ne abé? 50 Ane a nga jô minga na, Mbunane wôé ô nyiya wo; kele' mvo'é.

8 Obe aboñ ô lôteya, ane a nga ke minlam minlam, mi mi ne anen a mi mi ne tyôtyoé, a kate bôt mbamba foé ya ayoñe Zambe, émien a beyé'é bé awôm a bebaé, 2 a binga bevok a nga va be mimbia minsisim a mevale me akone mefe: Marie a mbe jôé afe na Madeleine, mimbia minsisim zañbwa mi nga kôlô be nye, 3 a Jeanne nga Chouza, mô't a nga ba'ale nda Hérode, a Suzanne, a befe abui, mbe be nga bo be bisaé, a kuse be biôm a akume dap.

4 Eyoñ bôt abui be nga sulan, a bôt be nga so minlam mise a zu be nye, ane a nga kane be nkana na: 5 Mô't a nga ke miase fes mvoñ: éyoñ a nga miase fes, fese fo' é nga ku zene yôp; ane bôt be nga tibi je a mebo, a anone ya yôp e nga zu di je. 6 Nyô fo' é nga ku ako'o yôp; éyoñ é nga taté yaé, ane é nga viele, amu é mbe te mendim. 7 Fese fo' é nga ku minsini' été; ane minsini'i mi nga yaé, a yametane je. 8 Fese fo' é nga ku mbamba si, ve yaé, a wum bibuna, fese jia ntet. Eyoñ a nga mane jô mejô mete, ane a nga bete tyiñe yôp a jô na, Mô't a ne melo ya wôk, a wô'ôk.

9 Ane beyé'é bé be nga sili nye ane nkana ôte ô né. 10 Ane a nga jô na, Zambe a nga ve mia ngule ya yeme mam me ne asoé ayoñ ya yôp: ve a nga bo a kane' bôte befe minkana; ajô te be aye yen, te yem; be aye wôk, te tu'a yem. 11 Nkana ôte ô ne na: Mvoñ é ne mejô me Zambe. 12 Ba be afunane fese ya zene yôp, be ne ba be wô'ôya mejô me Zambe; wôna Satan a zu, a va me minlem miap, ajô te nde be aye bo te buni a yen ényiñ. 13 Ba be afunane fese ya ako'o yôp, be ne ba be ne na, éyoñ be maneya wô'ô mejô, be anyoñe me a avak; be se minkañ, be abuni ôbe nté, éyoñ be ayene meve'ele be ve bulan mvus. 14 Fes é nga ku minsini' été é ne aval ane bôt be maneya wô'ô mejô, éyoñ be ake, mam me atyelé bôte minleme yôp, akum, a

mam bôt be anye'e si nyô, mam mete ve yametane be, be te tólôbô bibuma. 15 Fes é nga ku mbamba si, é ne aval ane bôt be ne minlem mi ne zôsô a mvaé, be maneya wô'ô mejô, te vuane me, ve bo mbane ya wum bibuma.

16 Mô't a nji bo'é lampe, a buti nye jôme yôp, nge telé nye énoñe si; ve telé nye tawôlô yôp, bôt be anyi nda ve yen éfufup. 17 Amu te ke ajô e solô, de aye bo te kui atan; nalé fe te ke ajô e ne asoé, de aye bo te kui atan, bôt be yene de. 18 Ajô te, tuka'a simesan ane mi awôk: amu mô't a bili, nnye be aye beta ve; a mô't a ne momo, be aye va nye jôm a simesane na a bili.

19 Nyia wé a bobenyañe bé be nga zu be nye, ane be nga bo te ngule ya kui nye bebé amu ékôane bôt. 20 Ane be nga kate nye foé na, Nyua a bobenyoñe bôé be tele atan, be akômbô yene wo. 21 Ve a nga yalan a jô be na, Nyia wom a bobeyañe bam be ne ba be awô'ô mejô me Zambe, a bo me.

22 A nga bo na, melu mete mô's éziñ a nga ke éfunga été, émien a beyé'é bé; ane a nga jô be na, Ndañan, bi ke ato'o yat: ane be nga kôlô a ke. 23 Ve éyoñ a nga ke éfunga été, ane a nga ke ôyo: ane ôkôs ô nga vuñ atok; ane mendim me nga ye jaé éfunga, be nga ye jañ. 24 Ane be nga ke vele nye, a jô na, A Tat, a Tat, bi nga ye jañ. Ane a nga vee ôyo, a bam évuñulu a mintyôa: ane bi nga man, ve bo ne mieññ! 25 Ane a nga jô be na, Mbunan mi abuni ô ne vé? Ane be nga ko woñ a semé, ane bebien be nga jô na, Nyina a ne za, a jôé évuñulu a mendim, bi ve wô'ô nye?

26 Ane be nga ke si bôte ya Gérasa, é ne si ya Galiléé, kindi'i ya yat. 27 Eyoñ a nga kui kindik, a nga tôbane mô't éziñ a so'o nlam, a mbe mimbia minsisim; mô't ate a nga jaé tabe melu abui, te jaé ngômesan, te tabe nda, ve mesoñ. 28 Eyoñ a nga yene Jésus, a nga bete tyiñe yôp, a ku si vôm a nga tele, a jô tyiñe yôpe na, A Jésus Mone Zambe A Dañe bôte bese Yôp,

bia wo bi ne za ajô? Me aye'elane wo na, te kpwe'ele ma. 29 Amu a nga jô mbia nsisime na a kôlô be mô't ate. Amu ô nga jaé ndeñele nye: ane be nga ba'ale nye, a tiñeti nye ngôkop a ka'a nye mengata'a; ane a nga té mengata'a, mbia nsisim a nga tindi nye a ke vôm a ne fé. 30 Ane Jêsus a nga sili nye na, O ne jôé na za? Nye na, Ezuk; amu mimbia minsisim abui mi nga mane nyi nye nlem. 31 Ane mi nga ye'elane nye na a ye bo te jô mie na mi ke étôtôlan. 32 Beta mbam bengôé a mbe vôm ate, be ja'a biôm nkô: ane mi nga ye'elane nye na a me'ete na mi ke nyine bengôé. Ane a nga me'ete. 33 Ane mimbia minsisim mi nga kôlô be mô't ate, a ke nyine bengôé: ane mbam bengôé ô nga siliki mbil nlumbu nkô, a su'ulan atok, ve wu. 34 Eyoñ bôt be nga ba'ale bengôé be nga yene jam e nga bo, be nga mate, a ke kate foé nlam a si ya afôla te. 35 Ane bôt be nga ke yene jam e nga bo; ane be nga kui vôme Jêsus a nga to, a koé mô't ate, mimbia minsisim mi maneya kôlô be nye, a to Jêsus mfôm mebo, a be'e ngômesan, a nto nlem mvo'é: ane be nga ko woñ. 36 Ane bôt be nga yen ajô te be nga kate be ane mô't a mbe mimbia minsisim a nga saban. 37 Ane bôte bese ya si ya Gérasa a mefôla mete be nga jô nye na, Bi anye'e na ô kôlô si jangan; amu be nga dañe ko woñ: ane a nga beta ke éfunga été, a bulan. 38 Ve mô't mimbia minsisim mi nga kôlô be nye, a nga ye'elane nye a jô nye na, Me aye ke nsamba wôé: ve a nga jô nye na, 39 Bula'an nda jôé, ô kate bôt beta be mam Zambe a boya wo. Ane a nga ke, a kate bôte bese ya nlam beta be mam Jêsus a nga bo nye.

40 Eyoñ Jêsus a nga bulan, êkôane bôt é nga sô nye; amu be nga yange nye bese. 41 A nga bo na, mô't a mbe jôé na Jairus, a mbe évete ya nda Zambe, a nga zu: ane a nga ku si vôm Jêsus a nga to, a ye'elane nye na a ke nda jé; 42 amu a nga bili atyi'i mona minga, a mbe bebé mimbu awôm a mibaé, a nga bô si a

ye'e wu. Ve éyoñ a nga ke zen, bôt abui be nga bametane nye.

43 Minga éziñ, metyi me nga kui nye nyô mimbu awôm a mibaé, a nga mane ve mingengañ akume dé se, te ke mô't a mbe ngule ya saé nye, 44 a nga zu nye mvus, a nambe nye ñwôndé ngômesan: ane metyi me nga ji'a len. 45 Ane Jêsus a nga sili'na, Za a te nambe ma? Eyoñ bôte bese be nga kat, Pierre ba be bôt be mbe nsamba wé, be nga jô na, A Tat, bôt abui ya nsamba be ate tindi wo a bametane wo. 46 Ve Jêsus a nga jô na, Mô't éziñ a te fo'ô nambe ma; amu me ate wô'tan ngul é kôlô'ô be ma. 47 Eyoñ minga a nga yene na a se fe asobô, a nga zu a fô'ôban, a kute meboñe si vôm a nga tele, a kat ajô a nga nambe nye, bôte bese be to, a liti fe ane a nga ji'a bo mvo'é. 48 Ane a nga jô nye na, A ngo' jam, mbunane wôé ô boya wo mvo'é; kele' mvo'é.

49 A ngenan a kobô'ô, ane mô't a nga so nda évete ya nda Zambe, a jô na, Mona minga wôé a wuya; te beta ndeñele Nye'ele. 50 Eyoñ Jêsus a nga wô' ajô te, ane a nga jô nye na, Te ko woñ: ve buni, wôna a ye bo mvo'é. 51 Eyoñ a nga kui nda, a nji nye'e mô't mfe a nyi nda éyoñ a nga nyin, ve Pierre a Jean a Jacques, a ésa mona minga a nyia. 52 Ane bôte bese be nga yi du, a yôn: ane a nga jô na, Te yian; amu a nji wu, a ne ôyo. 53 Ane be nga woé nye, amu be nga yeme na a wuya. 54 Ane a nga bi nye wo, a loen, a jô na, A mona minga, kôlô'ô si. 55 Ane nsisime wé ô nga beta zu be nye, ane a nga ji'a kôlô si: ane a nga jô na, Va'ane nye jôme ya di. 56 Ane bebiaé bé be nga semé: ve a nga jô be na, Te katane mô't jam de ate bo.

9 Ane a nga loene beyé'é awôm a bebaé, a ve be ngule ya jôd mimbia minsisim mise, a saé bôt akon. 2 Ane a nga lôme be be ke kate foé ya ayoñ Zambe, a saé minkôkon. 3 Ane a nga jô be na, Te nyoñane jôm éyoñ mi ake, te ntum, nge ékpwaé, nge fembé, nge moné; te ke biwomane bibaé. 4 A nda ése mi anyin, taba'an

été akekuí éyoñ mi aye kólô vôm ate. 5 Bôte bese be abo te nyoñie mia, éyoñ mi akólô nlam ôte, sasan mbulu'u mebo menan, ajô te nde mi aye liti be ndem. 6 Ane be nga kólô, a ke minlam minlam, a kate bôt mbamba foé, a saé bôt vôm ase be nga ke.

7 Ane Hérode njô bôt a nga wô'ô mam mese me nga boban: ane a nga to ne vema! amu bôte bevo'o be nga jô na, Jean a wômôya soñ; 8 ba bevo'o na, Élie a soya; a befe na, Nkulu mejô éziñ ya kôa a wômôya. 9 Ane Hérode a nga jô na, Me nga tyi'i Jean nlô: ve môt mbé a ne aka'a mam me awô'ô di? A nga kômbô yene nye.

10 Éyoñ minlôman mi nga bulan, mi nga kate nye mam be nga bo. Ane a nga loene be, a ke be vôm étam mfa'a nlam ô mbe jôé na Bethsaïda. 11 Ve bôt abui be nga yem ajô te, ane be nga tôñe nye: ane a nga nye'e a lô be, a kobô be mejô ya ayoñie Zambe, ane a nga saé bôt be nga kômbô saban. 12 Môs ô nga ndeñ; ane bey'éé awôm a bebaé be nga zu, a jô nye na, Jô'ô bôt be ke bômbô minlame ya afôla di, a jeñie bidi: amu bi to fé va. 13 Ve a nga jô be na, Miabebien va'ane be bidi. Ane be nga jô na, Bi bili ve mimamane mi fembé mitan a kos ébaé; bi nji bi jôm éfé, nge bi te ke kuse bidi bi ayiane bôte ba bese. 14 Amu befam be nga ye bo betoyini betan. Ane a nga jô bey'éé bé na, Jô'ane be be tabe si minsamba, nsamba wua bôte mewôm metan. 15 Ane be nga bo nalé, a toé bôte bese si. 16 Ane a nga nyoñie mimamane mi fembé mitan a kos ébaé, a lôbô yôp, a ye'elane Zambe, a be'e mie; ane a nga ke bey'éé bidi be ke be atelé bôt. 17 Ane be nga di, ve jaé bese: ane be nga kôan afufus e nga buk, minkoé awôm a mibaé.

18 A nga bo na, éyoñ a nga ye'elane Zambe, ba be bey'éé be nga to étam: ane a nga sili be na, Bôt be ajô na me ne za? 19 Ane be nga yalane na, Jean Baptiste; bevo'o na, Élie; a ba bevo'o na, Nkulu mejô éziñ ya kôa a betaya wômô. 20 Ane a nga jô

be na, Ve mia mi ajô na me ne za? Ane Pierre a nga yalane na, Christ ya Zambe. 21 Ane a nga tu'a lep, a jô be na, be bo te kate môt ajô te; 22 a nga jô fe na, Mone môt a ye jibi mam abui, a bivete ya menda me Zambe, a bemie beprêtre, a betili bekalate, be aye bene nye, a wôé nye, a ye wômô môse lale. 23 Ane a nga jô be bese na, Nge môt a ye tôñe ma, wôna a nyumu' émiene mam, a beke'e croix jé melu mese, a bo' ane me abo. 24 Amu bôte bese môt a ye ba'ale ényïñe jé, a ye dimeli je; ve môt a ye dimeli ényïñe jé amu ajô dam, nnye a ye ba'ale je. 25 Za mvaé môt a ye yen, nge a bili si nyô ése, a dimeli ényïñe jé, nge supe je? 26 Amu bôte bese môt a ye wô'ô me ðson a mejô mam, Mone môt a ye wô'ô nye ôson, éyoñ a ye zu étôto'o jé, a étôto'o ya Esa wé, a mbamba beange. 27 Me ajô fo'o mia na, Bôt be tele va, bevo'o be aye bo te wu, ve tame yen ayoñie Zambe.

28 A nga bo na, mejô mete me maneya, ane melu me nga lôt nge mwom, ane a nga nyoñie Pierre a Jean a Jacques, a ke be nkôle yôp, a ye'elane Zambe. 29 Éyoñ a nga ye'elan, asu dé e nga veñesan, a ngômesane jé é nga veñesan a bo éfumulu a dañe faé. 30 Atemeteme na, bôte bebaé be nga kobô nye, Moïse ba Élie; 31 menyôle map me mbe étôtok, ane be nga kobô ajô awu Jésus a ye wu Jérusalem. 32 Pierre ba be bôt be nga to, be nga wô' ôyo mis: ve éyoñ ôyo ô nga mane be mis, ane be nga yen étôto'o jé, a bôte bebaé ba be be be nga tele. 33 A nga bo na, éyoñ be nga ye kólô vôm a nga tele, Pierre a nga jô Jésus na, A Tat, a ne mvaé nge bi atabe va: ntama lôñane bibem bila; wo jia, Moïse jia, Élie jia: a nji yem ane a nga kobô. 34 A ngenan a kobô'ô mejô mete, ane nkut ô nga zu dipe be: ane be nga ko woñ éyoñ be nga nyin nkut été. 35 Ane tyiñ é nga so nkut été, a jô na, Nyina a ne Mone wom, me nga top: wô'ane nye. 36 Éyoñ tyiñ éte é nga so, be nga koé ve Jésus étam. Ane be nga tabe bivô, te

kate bôte foé melu mete, mam be nga yen.

37 A nga bo na, éyoñ alu da e nga lô, be soya nkôle yôp, ane ba be beta nsamba bôt be nga tôban. 38 Ate me na môte wua ya nsamba ôte a nga bete tyiñe yôp, a jô na, A Nye'ele, me aye'elane wo na, ô fombô me mona fame wom; amu a ne me atyi'i mon: 39 nsisim ô wô'ô bo ô bi' nye, atemeteme na a nga yôn; a kpwemetan, avule ve kui nye anyu, a ne ayaé ya kôlô, ve ju'u nye nyô. 40 Ane me nga ye'elane bey'éé bôé be va wô; ve be nga bo te ngule ya va wô. 41 Ane Jésus a nga yalan a jô na, A miaé bôt ô ne te buni, mi ne fo'ô ékotekot, me aye tabe be mia a jibi mia nta vé? Za'a nyo mon nne. 42 A ngenan a za'ak, ane mbia nsisim a nga dume nye si, a fô'ô nye nyô mbia mfô'an. Ane Jésus a nga bam mbia nsisim, a saé mona fam ate, a beta ke nye ésa wé. 43 Ane bôte bese be nga semé ngule Zambe.

Bôte bese be ngenan be semé'é mam mese me nga boban, ane a nga jô bey'éé bé na, 44 Me'eta'ane na mejô ma me nyi'i mia melo été: amu be aye ti Mone mô, a ve nye mo me bôt. 45 Ve be nji tu'a yem njôan ôte, ô mbe be nsolan, be te tu'a yeme wô; ane be nga ko woñ ya sili nye ajô te.

46 Ane bebien be nga sôan, a jô na, Bia bese, za a dañ? 47 Eyoñ Jésus a nga yem ane be asôane minlem miap, a nga nyoñ étume mon, a telé je akan, 48 a jô be na, Bôte bese mô, a ye nyoñe mone nyô amu jôé dam, a nyoñe ma; a mô, a nyoñe ma, a nyoñeya fe mô, a nga lôme ma: amu mia bese mô, a dañe tyôtyoé, nnye a ne anen.

49 Ane Jean a nga yalan a jô na, A Tat, bi nga yene mô, a va mibia minsisim amu jôé dôé; ane bi nga kame nye, amu a nji tôñe bia. 50 Ve Jésus a nga jô nye na, Te beta kamane nye: amu mô, a ne te siñe mia, nnye a kame mia.

51 A nga bo na, éyoñ melu a ye ke yôp me nga bo bebé, asu e nga lô nye ve zene ya Jérusalem, ane a nga lôm minlôman ôsu: 52 ane be nga ke

kui nname ya Besamaritain, be nga ye kôme nye biôm. 53 Ane be nga bo te nye'e na a tabe'e, amu be nga yen asu dé ane di de ake Jérusalem. 54 Eyoñ bey'éé bé, Jacques ba Jean, be nga yen ajô te, be nga jô na, A Tat, ye wo ayi na bi loen nduan é so'ô yôp, a jiane be? 55 Ane Jésus a nga kôñelan a lepe be. 56 Ane be nga ke nlam mfe.

57 Eyoñ be nga ke zen, mô, tiziñ a nga jô nye na, Me aye tôñe wo vôm ase wo ake. 58 Ane Jésus a nga jô nye na, Bemva'a be ne mimfu, anone ya yôp e ne mumba'a; ve Mone mô, a nji bo vôme ya bô nlô wé si. 59 Ane a nga jô mô, mfe na, Tôñe' ma. Ve a nga jô na, A Tat, jôké'é ma me ke jame tate soñ. 60 Ane Jésus a nga jô nye na, Jôké'é mimbim mi jame mimbim miap; wo, kele' kate bôte foé ya ayoñe Zambe. 61 Ane mô, mfe a nga jô nye na, A Tat, me aye tôñe wo; tame jô'é ma me ke ya'ane bôt be ne me nda. 62 Ve Jésus a nga jô nye na, Te ke mô, a tôñe charrue, a lôbô mvus, a yiane ke ayoñe Zambe.

10 Mam mete me maneya, ane Tate a nga tope bôte bese mewôm zañbwa, a lôme be bebaé bebaé be ke ôsu minlam mise, vôm ase émien a ye ji'a ke. 2 Ane a nga jô be na, Bidi abui bi nto bitôtôlô, ve bôt be akôane bidi be ne tyôtyoé: ajô te, ye'ela'ane mie bidi na, a lôm bebo bisaé be ke kôane bidi bié. 3 Kelan mi ake; mi lô, me alôme mia ane bone mintômba vôm beze be to. 4 Te kean mfek, nge ékpwaé, nge bikôndé; te batane mô, te zen. 5 A menda mese mi anyin, tata'a jôane na, Mvo'é é bo'ô be bôte ya nda nyô. 6 Nge mone ya mvo'é a ne wôé, mvo'é jenan je aye tabe be nye: nge momo, wôna mvo'é jenan je aye bulane be mia. 7 Taba'an nda éte, mi di a nyu biôm be ave mia: amu mbo ésaé a yiane nyoñ akume ya ésaé a bo. Te keane menda menda. 8 A minlam mise mi akui, a bôt be anyoñe mia, ja'ane biôm be ave mia: 9 saéane bôt be akon été, a jô be na, Ayoñe Zambe e nto mia bebé. 10 Ve mi-

nlam mise mi akui, nge be abo te nyoñe mia, kelane minseñ ya nlam ôte, mi jô na, 11 Akôsa bo mbulu'u ya nname wônan wo akape bia mebo, bi asase wô amu ajô denan: akôsa bo nalé, yemekan ajô dina na, ayoñe Zambe e nto bebé. 12 Me ajô mia na, Môs ôte, a bôte ya Sodome a bôte ya nlam ôte, bôte ya Sodome be aye dañe yen mvaé. 13 Ngo'o mia bôte ya Chorazin! Ngo'o mia bôte ya Bethsaida! amu nge beta be mam me nga bobane be mia me nga bobane Tyr a Sidon, ve bôte ya minlam mite be nga maneya kôñelane minlem, a jaé minkuta, a tabe asup été. 14 A bôte ya Tyr a Sidon a mia, bôte ya Tyr a Sidon be aye dañe yen mvaé, éyoñ Zambe a ye tyi'i mejô. 15 A mia bôte ya Capernaoum, ye mi aye betebane yôp? mi aye siliban étôtôlan. 16 Môt a wô'ô mia a wô'ô fe ma; a nyô a bene mia a bene fe ma; a môt a bene ma, a bene fe nyô a nga lôme ma.

17 Ane bôte bete mewôm zañbwa be nga bulan a vak, a jô na, A Tat, akôsa bo mimbiaminsisim mi awô'ô bia amu jôé dôé. 18 Ane a nga jô be na, Me nga yene Satan a kpwa'ak, a so'o yôp ane feleves. 19 Tama yenan, me maneya ve mia ngule ya tibi benyo a alé, a ngule ya dañe môt a siñe mia: jôm é se ngule ya ndamanã mia. 20 Akôsa bo nalé, te yenan mvaé amu mimbiaminsisim mi awô'ô mia; ve yenan mvaé amu môé menan me ne ntilan nname ya yôp.

21 Awolo te a nga vak a Mbamba Nsisim, a jô na, A Tat, Njôô ya yôp a si, me ave wo akéva amu ô nga solé bôt be ne ñyeman a fek mam ma, a liti me minkeñelé mi bon: ya, A Tat; amu ô nga yene jam ete mvaé nalé. 22 Esa wom a nga ve me mam mese: te ke môt a yeme Mon, ve Esa; te ke môt a yem Esa, ve Mon, a môt Mon a kômbô liti nye. 23 Ane a nga kôñelan mfa'a beyé'é be nga to, a jô ve bebien étame na, Ebotan a mis me ayene mam mi ayen: 24 amu me ajô mia na bekulu mejô abui a bejô bôt be nga kômbô yene mam mi ayen, ve be nji yene me; be nga

kômbô wô'ô mam mi awôk, ve be nji wô'ô me.

25 A nga bo na, môt éziñ a nga bo a ye'ele' bôte metiñ, a nga tebe a ve'ele nye, a jô na, A Nye'ele, me aye bo jé, me aye tabe ényñiñ ya melu mese? 26 A nge jô nye na, Jé é ne ntilane kalate metiñ? wo alañ aya? 27 Ane a nga yalane na, Nyeke'e Tate Zambe wôé a nleme wôé ôse, a nsisime wôé ôse, a ngule jôé ése, a nlô wôé ôse; nyeke'e fe môt a ne wo bebé, ane wo anye'e womien. 28 Ane a nga jô nye na, O yalaneya zôsô: bo'o nalé, wôna wo aye nyiñ. 29 Ve nnye, amu a nga kômbô liti na émien a ne zôsô, a nga jô Jésus na, Môt a ne me bebé a ne za? 30 Ane Jésus a nga yalan a jô na, Môt éziñ a nga kôlô Jérusalem a ke Jéricho; ane a nga koé bôt be nga bo be wôlé' bôte biôm, mbe be nga va nye ngômesan, a bôme nye, a li'i nye ane mbim. ¶ 31 A nga viane bo na, prêtre éziñ a nga lôte zen éte: éyoñ a nga yene nye, ane a nga sa'ale. 32 Aval ete fe, môte ya Lévitte, éyoñ a nga kui vôm ate, a yene nye, a nga sa'ale. 33 Ane môt éziñ ya Samarie, éyoñ a nga ke a wulu, a nga kui vôm a nga bô: éyoñ a nga yene nye, a nga ko nye éngôngo, 34 a ke vôm a nga bô, a tiñeti nye meveñ, a sôé nye mbon a vin meveñ; ane a nga beté nye tite jé yôp, a ke nye nda beyeñ, a ba'ale nye. 35 Alu da e lôteya, ane a nga nyoñe franc ébaé, a ve je mie nda beyeñ, a jô na, O tuka'a ba'ale nye; nge tañ je aye bo abui, éyoñ me aye beta so, me aye ya'ane wo. 36 Bôte bete bela, za wo asimesane na, a nga bo môt a nga koé bôt be nga bo be wôlé' bôte biôm, ane môt a ne nye bebé a yiane bo? 37 Ane a nga jô na, Nyô a nga ko nye éngôngo. Ane Jésus a nga jô nye na, Kele' bo aval ete.

38 Eyoñ be nga ke zen, ane a nga kui nlam éziñ: ane minga éziñ a mbe jôé na Marthe, a nga toé nye nda jé. 39 A mbe monyañ a to jôé na, Marie, a nga to Tate bebé mebo, a wô'ô mejô mé. 40 Ve Marthe a nga wô'ô nju'u ya bo ésaé abui; ane a nga zu vôm a nga to, a jô na, A Tat, ye wo

ayen mvaé ane mojañ a li'i me bo' ésaé étam? jô'ô nye a volô ma. 41 Ane Tate a nga yalan a jô nye na, A Marthe, a Marthe, nleme wôé ô tyele yôp, wo ayen njuk amu mam abui: 42 ve jame da bôt be ayiane bo: amu Marie a tobeya jam e ne mvaé, be se ngule ya va nye de.

11 A nga bo na, éyoñ a nga ye'-elane Zambe vôm éziñ, a maneya ye'elan, ane môte wua ya beyé'é bé a nga jô nye na, A Tat, ye'ele' bia a ye'elane Zambe, ane Jean a nga ye'ele beyé'é bé. 2 Ane a nga jô be na, Eyoñ mi aye'elane Zambe, jô'ane na, A Tat, Jôé dôé e bo' étyi. Ayoñe dôé e za'ak. 3 Va'a bia bidi bi ayiane bia melu mese. 4 Jam'éé bia mam abé bi abo; amu biabebiene fe bi ajamé bôte bese be abo bia abé. Te me'ete mevé'ele me zu be bia.

5 Ane a nga jô be na, Mi to va, za a ne mvôé, nge a ke be nye zañ alu, a jô nye na, A mô, kôlél' me mimamane mi fembé mila; 6 amu mô a te so zen, me se bidi ya ve nye; 7 nnye ke a ye yalan nda été na, Te ndeñele ma: mbé ô nto ndiban, bia be bon bi bô énoñ; me se ngule ya kôlô si a zu ve wo? 8 Me ajô mia na, Akôsa bo a ye bo te kôlô si a ve nye amu a ne nye mvôé, a ye kôlô si a ke ve nye abim a jeñ, amu a bo mbane ya ja'é nye. 9 Me ajô mia na, Jaka'an, wôna mi aye nyoñ; jeñan, wôna mi aye yen; kutan mbé, ndemben a ye dii mia wô. 10 Amu bôte bese mô't a ja'é a ye nyoñ; mô't a jeñ a ye yen; a mô't a kut mbé, a ye dii nye wô. 11 Mi to va, za a ne ésa a ne na, nge mona fame wé a ja'é fembé, a ye viane ve nye akok? nge kos, ye a ye viane ve nye nsañelete? 12 Nge a ja'é nye atyi kup, ye a ye viane ve nye ôlé? 13 Mia bôt mi ne abé, nge mi ayeme ve bone benan biôm bi ne mvaé, ke Eso wônan a ne yôp a ye dañe ve bôt be aja'é nye Mbamba Nsisim.

14 Ane a nga va mvumvu'u mbia nsisim. A nga bo na, éyoñ mbia nsisim a nga kôlô, ane mvumvuk ô nga kobô; ane ékôane bôt é nga semé. 15 Ve bevo'ô be nga jô na, A va

mimbia minsisim a ngule ya Beelzébul, njô mimbia minsisim. 16 Ba bevo'ô be nga ve'ele nye, be nga kômbô na a liti be ndem é so'o yôp. 17 Ve a nga yem asimesane dap, a jô be na, Ayoñ ese de akandane zañ a siñ ebien de aye jañ; a bôte ya nda jia nge be akandane zañ a siñe bebien, be aye tyaman. 18 Nge Satan a saleya zañ a siñ émien, ayoñe dé de aye tabe aya? amu mi ajô na me ava mimbia minsisim a ngule Beelzébul. 19 A ma nge me ava mimbia minsisim a ngule Beelzébul, bone benan be ava mie a ngule za? mbe be aye tyi'i mia ajô te. 20 Ve nge me ava mimbia minsisim a ônyu Zambe, wôna ayoñe Zambe e kuiya be mia. 21 Eyoñ ngungu wo aba'ale nda jé a bili biôm mewosan, akume dé ve tabe mvo'é: 22 ve éyoñ mô't a dañe nye ngu a zu be nye, a dañe nye ngu, wôna a wôlé nye biôm mewosane bise a nga bo a buni'i, a kap akume dé a nga sa. 23 Mô't a bo te kame ma, nnye a siñe ma; a nyô a bo te volô kôane ma, nnye a tyam. 24 Mbia nsisim, éyoñ a kôlôya be mô't, a ke lôte minkôte mi si, a jeñ awo'an; amu a bo te yene de, ajô te a jô na, Me aye timan nda jam vôm me nga so. 25 Eyoñ a kuiya, a koé nda mvosan a nkôman. 26 Wôna a ke a nyoñe minsisim mife zañbwa mi adañ émien abé; mi ve nyin été a tabe wôé: éto mô't ate a su'ulane tabe, je adañ éto a nga taté tabe, abé.

27 A nga bo na, éyoñ a nga kobô mejô mete, minga éziñ a nga to ékôane bôt a nga bete tyiñe yôp, a jô nye na, Ebotan a abum e nga biaé wo, a mebé ô nga nyañ. 28 Ve a nga jô na, Ve ajô de adañe di e ne na, Ebotan a bôt be wô'ô mejô me Zambe a ba'ale me.

29 Eyoñ bôt be nga sulan abui vôm a nga to, a nga taté jô be na, Miaé bôte wu ô ne abé: wo ajeñ ndem; wo aye yen ndem, ve ndeme Jonas. 30 Amu aval ane Jonas a nga boban ndem be bôte ya Ninive, nalé fe Mone mô't a ye boban ndem be bôte ya miaé wu. 31 Eyoñ Zambe a ye tyi'i mejô, minga ya sud a mbe

njô bôt a ye tebe a ve bôte ya miaé wu mekua: amu a nga so susu'a si a zu wô'd mejô me ya nyemane Salomon; mi lô, mô't a ne va a dañe Salomon. 32 Eyoñ Zambe a ye tyi'i mejô, bôte ya Ninive be aye tebe, a ve bôte ya miaé wu mekua: amu be nga kôñelane minlem éyoñ Jonas a nga kate be mejô me Zambe; mi lô, mô't a ne va a dañe Jonas.

33 Mô't a nji bo'é lampe, a telé nye ébé si, nge éwolo si, ve telé nye tawôlô yôp, bôt be anyi nda ve yen éfufup. 34 Dise dôé e ne lampe ya nyôle jôé: éyoñ dise dôé e ne mvo'é, wôna nyôle jôé ése é ne éfufup; éyoñ dise dôé e ne abé, wôna nyôle jôé é ne fe dibi ne lut! 35 Ajô te, fasek a yen nge éfufup é ne be wo, é nji bo dibi. 36 Ajô te, nge nyôle jôé ése é ne éfufup, te vôm a ne dibi, je aye fo'o bo éfufup ne lut! aval ane lampe a dañe faé a ve wo éfufup.

37 A ngenan a kobô'd, ane mô'te ya Pharisien a nga loene nye a ke di bidi nda jé: ane a nga nyi nda, a tabe si tawôlô. 38 Eyoñ mô'te ya Pharisien a nga yene na a nga zu di bidi, te tame sôpe mo, a nga semé. 39 Ane Tate a nga jô nye na, Mia Bepharisien mi asôp élaé a be'e mfa'a ya atan; ve mi ne mvô a mam abé été ne lut! 40 Mia bôt mi ne mekut, ke mô't a nga té mfa'a ya atan, nnye fe a nga té mfa'a ya été? 41 Ve na va'ane minzôzoé mam me ne mfa'a ya été; wôna mam mese me nto mia mfuban.

42 Ngo'o mia Bepharisien! amu ézima a ndôñ a bilo'o bise, mekap awôm mi ave Zambe da, ve mfa'a ya zôsôa ntyi'ane mejô, a nye'ane Zambe, mi ne te bo: ve mam mete mi nga yiane bo, te bu'u mam mevok. 43 Ngo'o mia Bepharisien! amu mi anye'e benya bito menda me Zambe, mi anye'e fe na bôt be batane mia vôm bôt be wô'd sulan. 44 Ngo'o mia! amu mi ne aval ane mesoñ me ne te yené, bôt be awulu me yôp, te yem.

45 Bôt be nga bo be ye'ele' bôte metiñ, wua a nga yalane nye na, A Nye'ele, éyoñ wo akobô nalé, wo abiasé fe bia. 46 Ane a nga jô na,

Ngo'o mia bôt mi aye'ele bôte metiñ! amu mi ave bôte mimbe'e mi ne adit, ve miabebien mi te nambe mimbe'e mite a ônyu via. 47 Ngo'o mia! amu mi alôñe bekulu mejô mesoñe mekok, a beéso benan be nga wôé be. 48 Ajô te, mi ne bekañete; a mi ame'ete mam beéso benan be nga bo: amu be nga wôé be, a mi alôñe be mesoñ. 49 Ajô te Zambe a yeme mam, a nga jô na, Me aye lôme be bekulu mejô a minlôman; be aye wôé bevok, a kpwe'ele bevok; 50 ajô te be aye sili bôte ya miaé wu, ajô metyi bekulu mejô bese bôt be nga wôé be, ane si nyô é nga téban; 51 ataté metyi me Abel akekui metyi me Zacharie, nnye a nga wu zañ autel ba temple: me ajô fo'o mia na, be aye sili bôte ya miaé wu ajô te. 52 Ngo'o mia bôt mi aye'ele bôte metiñ! amu mi nga dipe bôt zene ya be yeme mam: miabebien mi nji wulu été, a bôt be nga ye wulu été, mi nga kame be.

53 Eyoñ a nga kôlô vôm ate, betili bekalate a Bepharisien be nga ke be ayamelane nye a ngu, be soñe nye na a kobô mam abui; 54 be yabe'e nye, be kômbô'd bi ajô éziñ de aye so anyu dé.

12 Eyoñe te bôt be maneya sulan betoyini abui, be tibi bevo'o yôp, ane a nga taté kobô ve beyé'é bé na, Taba'ane mame ya Bepharisien me afunane jôm je avusu fembé, ntye, mme me ne medu'an. 2 Te ke jôm é ne nsolan, je aye bo te kui atan; nge asoé, bôt be aye bo te yeme de. 3 Ajô te mejô mese mi maneya kobô dibi été, me aye wô'dban éfufup été; mejô mi maneya kobô ôfôfoé nda été, me aye katebane menda yôp. 4 A bemô, me ajô mia na, Te koane bôt be awôé nyôle woñ, ve éyoñ be maneya wôé nyô, be se fe ngule ya bo jam afe. 5 Ve ma me aye kate mia mô't mi aye ko woñ: Koane nye woñ, nyô a ne ngule ya wua bôt étôtôlan été, éyoñ a. maneya wôé be; me ajô fo'o mia na, Koane nye woñ. 6 Ke be akuane bemvokuma betan tañe centime ébaé? ve Zambe a se ngule ya vuane jia.

7 Esil ése é ne mia minlô é ne nlañan. Te koane woñ: mi adañe bemvokuma abui beta ndañan. 8 Me ajô fe mia na, Môt ase a meme ma vôm bôt be to, Mone môt a ye fe meme nye vôm beange be Zambe be to: 9 a môt a kate ma vôm bôt be to, Mone môt a ye kate nye vôm beange be Zambe be to. 10 Môt ase a kobô Mone môt ajô da abé, ajô te de aye jambane nye; ve môt a biasé Mbamba Nsisisim, ajô te de aye bo te jamban. 11 Eyoñ be aye ke mia menda me Zambe, a ke mia be betyi'i mejô, a bejô bôt, te tyelane minleme yôp ane mi aye yalan, a mejô mi aye kobô: 12 amu Mbamba Nsisisim a ye ye'ele mia ane mi ayiane kobô éyoñe te.

13 Môte wua ya ékôane bôt a nga jô nye na, A Nye'ele, jô'ô mojañ a kape bia akum tate a nga lik, a ke me éndam. 14 Ve a nga jô nye na, A môt, za a nga telé me ntyi'i mejô nge môt a kape mia akum? 15 Ane a nga jô be na, Taba'an ntye, te boan ôzañ akum: amu akum abui môt a bili, e ne te ve nye ényiñ. 16 Ane a nga kane be nkana, a jô na, Nkukum éziñ ô nga bili si, bidi bi nga yô été abui: 17 ane a nga simesan nlem été, a jô na, Me aye bo aya, amu me se vôme ya naane bidi biam? 18 Ane a nga jô na, Ajô di nde me aye bo na: me aye tyam menda me anaane bidi, a lôñe ma me ne anen; me aye naane bidi biam a akume dam bise été. 19 Wôna me aye jô nleme wome na, A nlem, ô maneya naan akum abui de aye yiane wo mimbu abui; bômbô'ô si, ô di, a nyu, a wô' avak. 20 Ve Zambe a nga jô nye na, O ne akute môt, alu di be aye nyoñ nsisime wé; biôm ô maneya kôan, bi aye bo biôm bi za? 21 Môt a kôan akume dé, te bo akum be Zambe, a ne aval etc.

22 Ane a nga jô beyé'é bé na, Ajô te me ajô mia na, Te tyelane minleme yôp ajô ényiñe jenan, bidi mi aye di; a ngômesan mi aye jaé menyôle menan. 23 Amu ényiñ je adañe bidi, a nyôle je adañ ngômesan. 24 Tama simesan anon, ane de abo te bé bidi, te kôane bidi; nalé fe e nji bo akañ

nge nda bidi; ve Zambe a ve de bidi: ke mi adañ anon beta ndañan! 25 Mi to va, za a ne na, éyoñ a tyelé nleme wé yôp, a ne ngule ya limeti ényiñe jé nta ényi'a wo? 26 Wôna nge mi se ngule ya bo jam de adañe tyôtyoé, mi atyelé minleme yôp amu mam mefe amu jé? 27 Tama sime-sane sam meyañ, ane je ayaé: é ne te bo ésaé, te tiñe bindelé; ve ma me ajô mia na, Akôsa bo Salomon a étôto'o jé ése, a nji bo abeñ ngômesan ane same jia. 28 Ve nge Zambe a bo bilo'o ya fé ngômesane nalé, den bi to, akiti be wua bie nduan; ke a ye dañe jalé mia, mia bôt mi abuni tyôtyoé? 29 Te jeñane bidi mi aye di, a jôm mi aye nyu, te tabane fe biyebé. 30 Amu meyoñe me ya si nyô me ajeñe biôm bite bise: ve Eso wônan a yeme na biôm bite bi ayiane mia. 31 Jeñan ayoñe dé, wôna biôm bite bi aye kô'ôlane mia. 32 Mia mon nsamba mintômba, te koane woñ; amu Eso wônan a nye'e a va'a mia ayoñe dé. 33 Ku'ane biôm mi bili, a ve minzôzoé; bo'ane miabebien mimfe'e mi ne te wu ntuk, kô'an akum nleme ya yôp, de aye bo te man, vôm ñwuwup ô ne te zu bebé, a bibiam te di. 34 Amu vôm akum e ne mia, vôm ate fe minlem mienan mi né.

35 Taba'ane meses ntiñetane mengeteñ, a belampe benan ve yôñ; 36 miabebien, taba'an ane bôt be amombô ésa wop, éyoñ a ye so ésulane ya aluk; be aye bo na, éyoñ a ye zu kut mbé, be aye ji'a dii nye wô. 37 Ebotan a bebo bisaé bete, mbe éyoñ ésa wop a ye so, a ye koé be be mombô'ô: me ajô fo'o mia na, a ye tiñeti ases angeteñ, a loene be be tabe si tawôlô, émien a ye zu bo be ésaé. 38 Nge a ye so éyoñ zañ alu é ngenan te kpwan, nge éyoñ zañ alu é lôteya, a koé be mombô'ô, ébotan a bebo bisaé bete. 39 Yeman ajô dina na, nge mie ndaa a nga yem éyoñ ñwuwup wo aye zu, ve a nga mombô, te li'i nda jé étam, môt a za zu tupe je. 40 Mia fe, taba'an nkôman: amu Mone môt a ye so awolo mi ne te buni.

41 Ane Pierre a nga jô na, A Tat,

ye bia ye bôte ba bese, beza wo akan nkana ôte? 42 Ane Tate a nga jô na, Za a ne mba'ale a yeme mam a bo ésaé mvaé, nnye ésa wé a ye telé mba'ale nda jé ése, a ye ve bôte bidi éyoñ be ayi di bidi? 43 Ebotan a mbo ésaé ate, éyoñ ésa wé a ye so, a koé nye a bo aval ete. 44 Me abele fo'o ane me ajô mia na, a ye telé nye mba'ale ya biôm bié bise. 45 Nge mbo ésaé ate a ye jô nlem été na, Tate a ye ji'a so; ve taté bôme bôt be abo bisaé, befam a binga, ve di, ve nyu, a so'o bilam; 46 ésa mbo ésaé ate a ye so môs a ne te buni na a ye so, a awolo a ne te yem, ve tyi'i nye zañ, a toé nye vôm bôt be ne te bo ésaé mvaé be to. 47 Mbo ésaé a nga yeme mam ésa wé a nye'e, te kôme mam, te bo ane ésa a nye'e, be aye bibi nye mebibi abui; 48 ve nyô a nga bo te yem, ve bo mam be nga yiane bibi nye, be aye bibi nye tyôtyoé. Môt be nga ve abui ya ba'ale, nnye be aye sili abui: mô't be nga ve abui, nnye be aye dañe sili.

49 Me nga zu wua nduan si nyô; me ayi jé, nge é kabeya? 50 Ve me bili mbaptizô me aye baptizôbane wô; nlem ô tyele me yôp, akekui ajô te de aye man. 51 Ye mi asi'a ko na me zuya ve mvo'é si nyô? Me ajô mia na, Momo; ve kandé bôte mengam: 52 amu melu ôsu bôte betan be aye tabe nda jia, ve kandan; bela be aye siñe bebaé, bebaé be aye siñe bela. 53 Be aye kandan, ésa a ye siñe mona fam, a mona fam a ye siñ ésa; nyia a ye siñe mona minga, a mona minga a ye siñe nyia wé; ntyi a ye siñ mbom, a mbom wo aye siñ ntyi.

54 A nga jô fe jama bôt ate na, Eyoñ mi ayen mveñ je avine yôp mfa'a jôp de adim, ana'ana mi ajô na, Mveñ je aye noñ; nalé ve bo. 55 Eyoñ mi ayen évuñulu je avuñ é so'o sud, mi ajô na, Edudu'u je aye bo abui; nalé ve bo. 56 Mia bôt mi ne medu'an, mi ayeme fombô si a yôp; a nto aya, mi te yeme fombô mam me abobane melu ma? 57 A miabebien mi abo te yeme kandé mam me ne zôsô amu jé? 58 Eyoñ mia

môt mi ne ajô mi ake be ntyi'i mejô, mi ngenane zen, mi taté'é mane kôm ajô denan; a za bo na a ye ke wo be ntyi'i mejô, a ntyi'i mejô a ye ke wo be mba'ale mimbôk, a mba'ale mimbôk a ye ke wo nda mimbôk. 59 Me ajô wo na, Wo aye kôlô valé, vé tame mane ya'ane nye akum ete se, te li'i jôm.

13 Bôte bevo'o be nga to éyoñe te, be nga kate nye foé ajô bôte ya Galilée, Pilate a nga fulane metyi map a metyi betit be nga tyi'i Zambé. 2 Ane a nga yalan a jô be na, Ye mi asi'a ko na bôte ya Galilée bete be nga dañe bôte bese ya Galilée abé, amu be nga yene mam mete? 3 Me ajô mia na, Momo: ve nge mi abo te kôñelane minlem, mia bese mi aye jañ aval ete. 4 Bôt awôm a mwom, nda meko'o ya Siloé é nga ku be yôp a wôé be, ye mi asi'a ko na be nga dañe bôte bese be nga to Jérusalem abé? 5 Me ajô mia na, Momo: ve nge mi abo te kôñelane minlem, mia bese mi aye jañ aval ete.

6 A nga kan nkana wu na; Mô't éziñ a nga bé élé ya figuier afupe dé; ane a nga ke jeñe bibuma été, te yen. 7 Ane a nga jô mô't a nga ba'ale afupe na, Tame yen, mimbu mila me za'a me jeñe' bibuma élé ya figuier ji, te yen: bak'é'é je; je adipe si amu jé? 8 Ane a nga yalan a jô nye na, A Tat, tame beta jô'é je mbu wu, me aye fa'a je tine si, a kute je mbuane si: 9 nge je aye wum bibuma, mvo'é; nge momo, wôna wo aye ba'é je.

10 A nga ye'ele bôt nda Zambé mô'se sondô. 11 A nga bo na, minga, nsisim ô nga yemele nye mimbu awôm a mwom; a nga to bebale, te ngule ya nyoé nkuk. 12 Eyoñ Jésus a nga yene nye, a nga loene nye, a jô nye na, A minga, ôkone vidé ô maneya. 13 Ane a nga beté nye mo: ane a nga ji'a nyoé nkuk, a kañe Zambé. 14 Ane évete ya nda Zambé é nga wô' abé, amu Jésus a nga saé mô't mô'se sondô, ane a nga jô ésulane bôte na, Bôt be ayiane bo bisaé melu mesaman: melu mete zaka saban, sa mô'se sondô. 15 Ane Tate a nga yalane nye, a jô na, Mia bôt mi ne medu'an, mia

bese môte wua nge a ne nnôm ényaka nge éjakas nda été, ke a ye ti je, a ke je vôme ya nyu mendim môse sondô? 16 Nde minga nyô, a ne mvoñe bôt Abraham, Satan a nga ve nye ôkon mimbu awôm a mwom, ke me ayiane saé nye môse sondô? 17 Eyoñ a nga kobô mejô mete, bôte bese be nga sôane nye be nga wô' ôson: ane bôte bese be nga to ésulan be nga yen mvaé, amu bitua bi mam bise a nga bo a bo'ok.

18 Ajô te a nga jô na, Ayoñe Zambe de afunane jé? Me aye funane de za jômô? 19 De afunan ane fes été jia, nje môt a nga nyoñ a ke bé afupe dé; ane é nga fa a bo élé; ane anone ya yôp e nga zu tabe je mintya.

20 Ane a nga beta jô na, Za jôm me aye afunane je ayoñe Zambe? 21 De afunan ane jôm je avusu fembâ, minga a nga nyoñ a solé je bikanda bi avute bila été, akekui éyoñ é nga mane vus ése.

22 Ane a nga ke minlam minlam, mi mi ne anen a mi mi ne tyôtyoé, ve ke a ye'ele bôt, a ke zene ya Jérusalem. 23 Ane môt a nga jô nye na, A Tat, bôt be ayen ényañ ya melu mese, ye be ne tyôtyoé? Ane a nga jô be na, 24 Tameka ke ve'-elane nyi ôfanefan mbé: amu ke ajô mia na, bôt abui be aye kômbô nyi, ve be aye bo te ngule ya nyin. 25 Eyoñ mie ndaa a kôlôya si a dip mbé, a mi ataté tebe atan a kut mbé, a jô na, A Tat, di'i bia mbé; a ye yalan a jô mia na, Me te yem mfa'a mi aso; 26 wôna mi aye taté jô na, Bi nga di a nyu vôm ô nga to, wo ô nga ye'ele bôt minseñe miangan; 27 wôna a ye jô na, Me ajô mia na, Me nji yem mfa'a mi aso; mia bese mi abo mam abé, kôla'ane valé. 28 Be aye bo wôé ve yi a latane mesôñ, éyoñ mi ayen Abraham, a Isaac, a Jacob, a bekulu mejô bese ayoñe Zambe, ve miabebien mi wuaban atan. 29 Be aye so mfa'a jôp de atôô a mfa'a jôp de adim, a mfa'a ya nord a mfa'a ya sud, a tabe si ayoñe Zambe. 30 A ye bo na, bôte bevo'o be ne mvus be aye tebe ôsu, a ba be ne ôsu be aye tebe mvus.

31 Eyoñe te Bepharisien bevo'o be nga ke jô nye na, Kôlô'ô va, ô ke: amu Hérode a kômbô wôé wo. 32 Ane a nga jô be na, Kele' jôane kul éte na, O lô, me ava mimbia minsisim a saé bôt den a akiti, me aye man melu mela. 33 Me ayiane ke dulu dame den a akiti a ôjan: amu be aye wôé nkulu mejô vôm mfe, ve Jérusalem. 34 A bôte ya Jérusalem, a bôte ya Jérusalem, mi wô'ô wôé bekulu mejô, a lume bôt be azu mia minlômane mekok! me nga yi kôane bone benan mekôan abui, ane nyia kup a kôane bone bé mefape si, mi ve ben! 35 Tama yenan, nda jenan é lí'ya momo: me ajô mia na, Mi aye bo te yene ma, ve éyoñ mi aye jô na, Ebotan a nyô a zu jôé Tate.

14 A nga bo na, éyoñ a nga nyi nda évete ya Bepharisien môse sondô a di bidi, ane be nga fombô nye. 2 Môt a mbe wôé a nga kone mendime nyô. 3 Ane Jésus a nga kobô bôt be nga bo be ye'ele' bôte metiñ a Bepharisien, a jô na, Nge môt a saé môt môse sondô, ye mvaé ye abé, a bo jé? 4 Ane be nga ku bivô. Ane a nga nyoñe môt'ate, a saé nye, a suu nye. 5 Ane a nga jô be na, Za a ne mina va, nge éjakas nge ényaka é kuya nye ébé, a ye bo te ji'a va je môse sondô? 6 Ane be nga bo te ngule ya beta yalane nye mejô mete.

7 Eyoñ a nga yene bôt be nga loene be be zu di bidi, be tope benya bito, ane a nga kane be nkana na, 8 Eyoñ môt a loene wo ésulane ya luk, te tabe nya éto; a za bo na nge a loene môt mfe a dañe wo, 9 môt a nga loene mia nye, a ye zu jô wo na, Va'a môte nyô éto; wôna wo aye wô' ôson a viane ke tabe éto ya susu'a. 10 Ve éyoñ be aloene wo, kele' tabe si éto ya susu'a; wôna éyoñ môt a loene wo a zu, a ye jô wo na, A mô, kele' tabe nya éto: wôna wo aye bo duma vôm bôte bese be to tawôlô. 11 Amu môt ase a bet émiene yôp a ye subane si; a nyô a suu émiene si, nnye a ye betebane yôp.

12 Ane a nga jô fe môt a nga loene nye na, Eyoñ wo ayame bôte bidi,

nge zañe mōs nge mam ngô'é, te loene bemvôé bôé nge bobenyōñ, nge bôt mia be be mi vuman, nge bôt be ne akum abui mia be be mi to bebé; a za bo na be aye beta loene wo, a bo wo ane ô nga bo be. 13 Ve éyoñ wo ayame bôte bidi, lo'ene minzôzoé, a mimbôbôk, a miñyeyem, a mindindim: 14 wōna wo aye yen ébotan; amu be nji bo jōme ya beta ve wo: amu wo aye yen mvaé jôé éyoñ bôt be ne zôsô be aye wômô.

15 Bôt ba be be be nga to tawôlô, môte wua ya été, éyoñ a nga wô'ô mejô mete, a nga jô nye na, Ebotan a môt a ye di bidi ayoñe Zambé. 16 Ve a nga jô nye na, Môt éziñ a nga kuli bidi abui mam ngô'é; a loene bôt abui: 17 éyoñ bidi bi nga mane bé, a nga lôm mbo ésaé wé a ke jô bôt a nga loene na, Za'an; amu biôm bise bi nto nkôman. 18 Ane be nga taté bo meveñe bese. Môte ya ôsu a nga jô nye na, Me maneya kuse si, me ayiane ke yene je; me aye'elane wo na, Jôké'é ma. 19 Nyô mbo' a nga jô na, Me maneya kuse beyôm binyaka be abo bisaé awôm, me ake ve'ele be; me aye'elane wo na, Jôké'é ma. 20 Nyô mbo' a nga jô na, Me lu'uya minga, ajô te me se ngule ya zu. 21 Ane mbo ésaé ate a nga zu kat ésa wé mam mete. Ane mie ndaa a nga yaa, a jô mbo ésaé wé na, Jika'a ke minseñ a mezene ya nlam, ô zule minzôzoé, a mimbôbôk, a mindindim, a miñyeyem. 22 Ane mbo ésaé ate a nga jô na, A tat, me maneya bo ajô wo ate jô, ve bito bivo'o bi ngenane zesé. 23 Ane mie ndaa a nga jô mbo ésaé ate na, Kele' minsendé a mezene ya mefup, ô tindi bôt be zu, wōna nda jam je aye jaé. 24 Amu me ajô mia na, bôt me nga taté loen, môte wua ya été a ye tye'e bidi biam.

25 Ane ba be bôt abui be nga ke: ane a nga kôñelan, a jô be na, 26 Nge môt a zu be ma, te vini ésa wé ba nyia, a minga wé, a bone bé, a bobenyañ, a beka, nalé fe ényine jé, a se ngule ya bo ñy'é wom. 27 Bôte bese môt a bo te be'e croix jé émien, a zu tôñe ma, a se ngule ya bo ñy'é wom. 28 Mi to va, za a

ye lôñe beta nda mekok, te taté tabe si a fase tañ je aye yian nda éte, nge akume dé de aye bo abim de ayiane mane je? 29 A za bo na, éyoñ a maneya bôé meko'o ya si, ve a se ngule ya sondô, bôte bese be ayen be aye taté woé nye. 30 a jô na, Môte nyô a nga taté lôñ, te ngule ya sondô. 31 Za njô bôt a ke wosan njô bôt mbo'o bita, a ye bo te tame tabe si a bondé fek, nge émien a bezimbi betoyini awôm a ne ngule ya ke tôbane môt a zu wosane nye a ne bezimbi betoyini mewôm mebaé? 32 Nge a se ngu, wōna nyô mbo' a ngenan ôyap, a ye lôme bôt be ke sili ane be aye bo élat. 33 Ajô te, mia bese môt a bo te li'i biôm bise a bili, a se ngule ya bo ñy'é wom. 34 Nku ô ne mvaé: ve nge nku ô sameya zam, jé je aye beta ve wô zam? 35 O nji beta bo jōme ya wua nya sii, nge akun: ve wua wô ôyape fé. Môt a ne melo ya wôk, a wô'ôk.

15 Benyoñe taxe bese a bôt be abo mam me ne abé be nga ke nye bebé, be kômbô wô'ô mejô mé. 2 Ane Bepharisien a betili bekalate be nga kobô menyifñ, a jô na, Môte nyô a nyoñe bôt be ne abé, ba be be ve di.

3 Ane a nga kane be nkana wu, a jô na, 4 Mia môt mbé a ne, nge a ne mintômba ntet, wua ô dimi, ke a ye li'i mintômba mewôm ébul a ébu vôm mi adi, a ke jeñe wu ô dimiya, akekui éyoñ a yeneya wô? 5 Eyoñ a yeneya wô, a beté wô bitu a wô' avak. 6 Eyoñ a kui ja, a loene bemvôé a bôt ba be be be to bebé, a jô be na, Nva'an, amu me yeneya ntômba wom ô nga dimi. 7 Me ajô mia na, aval ete fe be aye dañe va'a nlame ya yôp amu môte wua a ne abé a kôñelaneya nlem, a va'a tyôtyôé amu bôte ya zôsô mewôm ébul a ébu be ne te ajô ya kôñelane minlem.

8 Minga mbé a bili franc awôm, nge franc jia é dimiya nye, a bo te bo'é lampe, a vos nda, a tu'a jeñ akekui éyoñ a yeneya je? 9 Eyoñ a yeneya je, a loene bemvôé bé a bôt ba be be to bebé, a jô be na, Nva'an, amu me yeneya franc é nga dimi ma.

10 Me ajô mia na, aval ete fe be aye va'a vôm beange be Zambe be to, éyoñ môte wua a ne abé a kôñelan nlem.

11 Ane a nga jô na, Môt éziñ a mbe bo' be fam bebaé: 12 nyô a mbe mongô a nga jô ésa wé na, A tat, ke'e me ngape jame ya akume dôé. Ane a nga kape be akume dé. 13 Melu me lôteya tyôtyoé, nyô a mbe mongô a nga kôane biôm bié bise, a ke si é mbe ôyap; vôm ate a nga mias akume dé émiásémiásé, a bo éezam.

14 Eyoñ akume dé se e nga man, beta mfum mbane ya zaé a nga kui si éte; ane a nga taté bo ôsame. 15 Ane a nga ke tabe be môte ya si éte; ane môt ate a nga lôme nye a ke ba'ale bengôé bé fé. 16 Ane a nga yi di bikôla'a bibuma bengôé be nga bo be ja'ak: te ke môt a nga ve nye jôm.

17 Ve éyoñ a nga bo fe'e nlem, a nga jô na, Bebo bisaé be tate bañe-mbé be ne bidi abui, te vo di bise, ve ma me awu zaé va! 18 Me aye kôlô si a bulane be tate, me aye jô nye na, A tat, me nga bo abé mise me Zambe a mise môé: 19 ô nji fe yiane loene me na mone wôé: bo'o ma ane môte wua ya bebo bisaé bôé. 20 Ane a nga kôlô si, a ke be ésa. A ngenan ôyap, ane ésa a nga yene nye, a wô'ô nye éngôngo, a ke mbi, a wubane nye tyiñ, a latane nye anyu. 21 Ane mon a nga jô nye na, A tat, me maneya bo abé mise me Zambe a mise môé: ô nji fe yiane loene me na mone wôé.

22 Ve ésa a nga jô bebo bisaé bé na, Jika'a zuan ngômesan je adañ mvaé, a jalé nye je; jalane fe nye élon dô ônyu, a jalé nye bikôndé mebo: 23 za'ane mon ényaka a ne avoñ, mi wôé nye, bi di, a vak: 24 amu mone wome nyô a nga wu, a nyiñeya; a nga dimi, a yenéya. Ane be nga taté vak. 25 Mon a nga to mvendé a mbe afup: éyoñ a nga so a kui bebé nda, a nga wô'ô bôt be bôme biôm a jem. 26 Ane a nga loen mbo ésaé wua, a sili nye na, Be abo jé?

27 Ane a nga jô nye na, Monyoñ a soya; éso a te wôé mon ényaka a ne avoñ, amu a yeneya nye mvo'é. 28 Ve a nga yaa, te kômbô ke nda

été: ane ésa a nga ke atan, a ye'elane nye. 29 Ve a nga yalan a jô ésa na, O lô, abui mimbu di me nga bo wo bisaé, me nji biasé ajô da ya mejô mese ô nga jô; ô nji ve ma mon ékela, bia bemvôé bam bi vak: 30 ve éyoñ mone wôé nyô a nga man akume dôé a bijabô a soya, ô viane wôé nye mon ényaka a ne avoñ. 31 Ane a nga jô nye na, A mone wom, bia wo bi to melu mese, a biôm biam bise bi ne émbiôé. 32 Bi ayiane yen mvaé a vak: amu monyoñe wôé nyô a nga wu, a nyiñeya; a nga dimi, a yenéya.

16 Ane a nga jô fe beyé'é na, Môt éziñ a mbe akum abui, a nga bili môt a ba'ale nye akum; ane bôt be nga jô nye na, Môt ate a ndamane wo akum. 2 Ane a nga loene nye, a jô nye na, Za aka' ajô me awô' ajô dôé di? liti'i me tañ akum ô bili; amu ô se fe ngule ya ba'ale akume dam. 3 Ane môt a nga ba'ale akum a nga jô nlem été na, Me aye bo aya, amu tate wom a vaya ma ésaé ya ba'ale akum? Me se ngule ya fa'a si; me awô' ôsone ya ja'é bôte biôm. 4 Me yemeya ane me aye bo, ajô te bôt be aye nyoñe me de menda map, éyoñ a ye va ma ésaé ya ba'ale akum. 5 Ane a nga loene môt ase a nga bili ésa wé akum, be zu be nye, ane a nga jô môte ya ôsu na, O bili tate akum tañ aya? 6 Ane a nga jô na, Mende'e me mbon ntet. Ane a nga jô nye na, Nyoñe' kalate wôé, ô ji'a tabe si, a tili mewôm metan.

7 Wôna a nga jô môt mbo'o na, O bili tañ aya? Ane a nga jô nye na, Biate bi nlisi ntet. Ane a nga jô nye na, Nyoñe' kalate wôé, ô tili mewôm mwom. 8 Ane ésa wé a nga se'e mbia mba'ale akum ate, amu a nga bo mefek: amu bôt be atôñe mame ya si nyô be ne fe'e minlem mfa'a ya mam be abo, a dañe bôt be atôñe Zambe fek. 9 Me ajô mia na, Latane bôte meñbwa a mame ya si nyô, mme me ne abé; wôna éyoñ mam mete me aye man, be aye toé mia bito ya melu mese. 10 Môt a tu'a ba'ale biôm bi ne tyôtyoé, nnye fe a ye tu'a ba'ale biôm bi ne abui:

a môt a bo ékotekot mfa'a biôm bi ne tyôtyoé, a ye fe bo ékotekot mfa'a biôm bi ne abui. 11 Ajô te nge mi nji tu'a ba'ale biôm ya si nyô, mbie bi ne abé, za a ye ke mia benya mame ya ba'ale? 12 Nge mi nji tu'a ba'ale éza biôm, za a ye ve mia biôm bienan? 13 Môt a se ngule ya bo beésa bebaé bisaé: amu a ye vini wua, a nye'e nyô mbok; nge sa nalé, a ye wô'ô wua, a biasé nyô mbok. Mi se ngule ya bo ésaé Zambe a ésaé mame ya si nyô.

14 Bepharisien, be mbe benye'e moné, be nga wô'ô mejô mete mese; ane be nga kpwe'ele nye. 15 Ane a nga jô be na, Miabebien mi aliti bôte na mi ne zôsô; ve Zambe a yeme minlem mienan: amu jôm bôt be asemé, Zambe a lô je abé. 16 Metiñe me Zambe a mejô bekulu mejô me nga to akekuí éyoñ Jean a nga to: ataté éyoñe te be nga kat mbamba foé ya ayoñe Zambe, môt ase ve nyi été a ngu. 17 Yôp a si nyô bi aye lôt, ajô te nde e ne tyi'ibi, sa na ékanga jia ya metiñe me Zambe je aye wu ntuk.

18 Môt ase a suu minga wé, a lu'u mfe, a boya mejian: môt a lu'u minga éyoñ nnôm a suya nye, a jiya éza minga.

19 A mbe môt éziñ a mbe akum abui, a nga be'e évindi ngômesan a ndombo éndelé, a di mbamba bidi melu mese: 20 ane ôwutu' éziñ ô nga bo ô jaké'é bôte biôm, ô mbe jôe na Lazare, ô nga bô mbala'a si wé, mefôle nyôle ne nyañ! 21 a nga kômbô di afufuse bidi e nga ku si tawôlô nkukum; ane bemvu be nga viane zu nyiane nye mefô. 22 A nga bo na, ôwutuk ô nga wu, ane beange be nga be'e nye a ke nye tôé Abraham: ane nkukume fe ô nga wu, a jambane soñ. 23 Ane a nga wô' ésbôk étôtôlan, a lôbô yôp, a yen Abraham ôyap, Lazare a bô nye tôé. 24 Ane a nga bete tyiñe yôp a jô na, A tat Abraham, ko me éngôngo, ô lôme Lazare a dup ônyu vié mendim, a ve me ôyem évôvoé; amu me awô' ésbô' abui nduane nyô. 25 Ane Abraham a nga jô nye na, A mon,

simesa'an ane ô nga yen mbarba be mam éyoñ ô nga vee, a Lazare a nga yen abé éyoñe te: ve éyoñe ji, nnye a yeneya mvaé va, ve wo wo awô' ésbôk. 26 Ajô afe di, beta mbi'ili a ne édok a ne bia wo zañ, ajô te bôt be akômbô kôlô va a zu mi ne wôé, be se ngule ya lôt, a bôt be se ngule ya so mi ne wôé a zu bi ne nne. 27 Ane a nga jô na, A tat, ajô te me aye'elane wo na, lôme' nye nda ésa wom; 28 amu me ne bobējañe betan; a ye kate be foé, mbe fe be za zu vôm a ne ésbô'ô nyô. 29 Ve Abraham a nga jô na, Be bili bekalate be Moïse a bekulu mejô; be tame wô'ô be. 30 Ane a nga jô na, Momo, a tat Abraham: ve nge môt a ke be be a so miñwuan nne; wôna be aye kôñelane minlem. 31 Ane a nga jô nye na, Nge be abo te wô'ô Moïse a bekulu mejô, nalé fe be aye bo te wô'ô môt a wômô a so'o miñwuan.

17 Ane a nga jô beyé'é bé na, A se ngule ya bo na mam me akolé bôt ôbak me aye bo te zu; ve ngo'o môt a bo mam mete! 2 A ne nye mvaé nge be atiñeti nye ako' anen be ako'o de bidi tyiñ, a wua nye mañ été, sa na a kolé wua ya bôte ba be ne tyôtyoé ôbak. 3 Tuka'a fomban ane mi aye bo: nge monyoñe wôé a bo abé, lebe' nye; nge a kôñelan nlem, ô jamé' nye. 4 Nge a bo wo abé mebo zañbwa môse wua, a beta zu be wo mezu zañbwa, a jô na, Me kôñelaneya nlem; wo ayiane jamé nye.

5 Ane minlôman mi nga jô Tate na, Kô'ôla'ane bia mbunan bi abuni. 6 Ane Tate a nga jô na, Nge mi abuni ane fese ya été, mi aye jô élé ya sycamore ji na, Té'é si, ô ke bébane mañ été; je ve wô'ô mia. 7 Mia za a ne, nge a ne mbo ésaé, nge a tye si nge ba'ale mintômba, éyoñ a soya afup a ye jô nye na, Tame ji'a zu tabe si ô di; 8 ke a ye viane jô nye na, Tame kôme me tawôlô, ô yemete ases, a bo me ésaé, me tame di a nyu, éyoñ me maneya, wôna wo fe wo aye di a nyu? 9 Ye a ve mbo ésaé ate akéva amu a nga bo mam a nga jô nye? 10 Nalé fe mia éyoñ mi maneya bo mam mese be nga jô mia, jô'ane

na, Bi ne mbia bebo bisaé; bi maneya bo ésaé ve abim bi nga yiane bo.

11 A nga bo na, éyoñ be nga ke Jérusalem, a nga lôte biwome ya Samarie a Galilée. 12 Eyoñ a nga kui nlam éziñ, bôt awôm be nga kone zam be nga tôbane nye, be nga tele nye ôyap: 13 ane be nga bete metyiñe yôp, a jô na, A Tat, Jésus, ko bia éngôngo. 14 Eyoñ a nga yene be, a nga jô be na, Kele' litane beprêtre menyôle menan. A nga bo na, éyoñ be nga ke, ane be nga bo mvo'é. 15 Bôte bete môte wua éyoñ a nga yene na a nto mvo'é, a nga bulan mvus, a bete tyiñe yôp a kañe Zambe; 16 ane a nga buti asu si vôm Jésus a nga tele, a ve nye akéva: a mbe môte ya Samarie. 17 Ane Jésus a nga yalane na, Ke be nga bo mvo'é awôm? ba bevo' ébu be ne vé? 18 Ye be nji bulan a zu ve Zambe дума, ve nyô a ne môte ya ayoñ afe? 19 Ane a nga jô nye na, Kôlô'ô si, ô ke: mbunane wôé ô boya wo mvo'é.

20 Eyoñ Bepharisien be nga sili nye na, Ayoñe Zambe de aye so éyoñ évé? a nga yalane be a jô na, Ayoñe Zambe de aye zu bôt be lô ane de azu: 21 nalé fe be aye bo te jô na, E ne va! E ne li! amu ayoñe Zambe e ne minlem mienan.

22 Ane a nga jô bey'éé bé na, Melu me aye bo, éyoñ mi aye kômbô yen alu da ya melu me Mone môt, ve mi aye bo te yene de. 23 Bôt be aye jô mia na, Mi lô, a ne li! Mi lô, a ne va! te keane wôé a tôñe be: 24 amu ane feleves, éyoñ je avese yôp mfa'a wua je ave éfufup mfa'a yôp mbok; nalé fe Mone môt a ye bo môs a ye so. 25 A ye taté jibi mam abui, a bôte ya miaé wu be aye bene nye. 26 Aval ane mam me nga boban melu Noé a nga to, aval ete fe de aye bo melu Mone môt a ye so. 27 Be nga di, be nga nyu, be nga lu'u binga, a ke bengone meluk, ake-kui môs Noé a nga nyin arche été, a ndôn é nga kui, a jiane be bese. 28 Aval ane mam me nga bobane fe melu Lot a nga to; be nga di, be nga nyu, be nga kus, be nga kuan, be nga bé bidi, be nga lôñe minlam; 29 ve

môs Lot a nga kôlô Sodome, nduan a soufre bi nga so yôp, a jiane be bese: 30 aval ete fe de aye bo môs Mone môt a ye yené. 31 Môs ôte, môt a ne andile yôp, akume dé nda été, a ye bo te sise si a nyoñ akum ete: nalé fe môt a ne afup, te bulan nlam. 32 Simesa'an nga Lot. 33 Bôte bese môt a kômbô ba'ale ényiñe jé, a ye dimeli je: ve nyô a ye dimeli ényiñe jé, nnye a ye ba'ale je. 34 Me ajô mia na, Alu te, befam bebaé be aye bômbô énoñe jia; jia je aye nyoñeban, nyô fo'o je aye li'i. 35 Binga bebaé be aye ko'o bidi ako'o da; wua a ye nyoñeban, nyô mbo' a ye li'i. 37 Ane be nga yalan a jô nye na, E vé, A Tat? Ane a nga jô be na, Vôm mbime tit ô bô, vôm ate fe bendôé be aye ulan.

18 Ane a nga kane be nkana a liti be ane be ayiane bo melu mese, ve ye'elane Zambe, te kat; 2 ane a nga jô be na, Ntyi'i mejô a nga to nlam éziñ, a nga bo te ko Zambe woñ, te semé bôt: 3 nkuse minga ô mbe nlam ôte; ô nga jaé ke be nye, a jô na, Kôme' ma ajô bia môt a siñe ma, zôsô. 4 A nga taté ben: ve éyoñ melu me nga lôt, ane a nga jô nlem été na, Akôsa bo me ne te ko Zambe woñ, te semé bôt; 5 ve amu nkuse wu ô wô'ô bo ô za'a ndeñele ma, me aye tyi'i nye ajô te, a za jalé me njuk amu a bo mbane ya zu. 6 Ane Tate a nga jô na, Vô'ôla'an ane ékotekot ntyi'i mejô a jô. 7 Ye Zambe a ye bo te kame bôte bé a nga top, be abo ve ye'elane nye môs ba alu, nnye fe a dañ njiban mfa'a wop? 8 Me ajô mia na, a ye bo avôle ya kôm mejô map. Ve éyoñ Mone môt a ye so, ye a ye koé mbunan si nyô?

9 Bôte bevo'o be nga buni na bebien be ne zôsô, ve yene bôte befe bese ane momo, a nga kane be nkana, a jô na; 10 Bôte bebaé be nga ke temple été, a ye'elane Zambe; wua a mbe môte ya Pharisien, nyô mbo'o nyoñe taxe. 11 Môte ya Pharisien a nga tebe a ye'elan a émien nlem été na, A Zambe, me ave wo akéva amu me nji bo aval ane bôte befe, be abo mvô, a medu'an, a mejian, nalé fe

me nji bo aval ane nyoñe taxe nyô. 12 Me atyi bidi sondô wua metyi mebaé; biôm bise me ayen awôm, me ave Zambe jia. 13 Ve nyoñe taxe a nga tebe ôyap, akôsa bo mis, te ke bete me yôp, ve kute tôê, a jô na, A Zambe, ko me éngôngo me ne mbia mô. 14 Me ajô mia na, Mô. 15 Me ate a nga ke nda jé njamane mam abé, sa môte ya Pharisien: amu mô. 16 Me ase a bet émiene yôp a ye subane si; a nyô a suu émiene si a ye betebane yôp.

15 Ane be nga zu fe minkeñelé mi bon be nye, be nga kômbô na a nambe mié: éyoñ beyéé be nga yen ajô te, be nga kame be. 16 Ve Jésus a nga loene be, a jô na, Me'eta'an ayôme bongô e zu be na, te kamane de: amu ayoñe Zambe e ne jôme ya aka'a bôte di. 17 Me ajô fo'o mia na, Bôte bese mô. 18 Me te nyoñ ayoñe Zambe ane ôyôme mongô, a se ngule ya nyi de.

18 Njô bôt éziñ a nga sili nye na, A Mba Nye'ele, me aye bo aya, me aye tabe ényiñ ya melu mese? 19 Ane Jésus a nga jô nye na, Wo aloene me mba mô. 20 Me amu jé? te ke mô. 21 Me a ne mba mô, ve Zambe étam. 20 Wo ayem metiñe me Zambe na, Te bo mejian, Te wôé mô, Te wup, Te bôte mô. 21 Me ajô, Tuka'a wô' éso ba nyua. 21 Ane a nga jô na, Me maneya ba'ale mejô mete mese aso mongô. 22 Eyoñ Jésus a nga wô' ajô te, a nga jô nye na, Jame da ô ngenan te bo: ku'ane biôm bise ô bili, ô ve minzôzoé, nalé wo aye bi akum nname ya yôp: wôna za'a tôñe ma. 23 Ve éyoñ a nga wô'ô mejô mete, a nga dañe wô' ôlun; amu a nga bili akum abui. 24 Eyoñ Jésus a nga yene nye, ane a nga jô na, Ayaé bôt be ne akum abui be ake ayoñe Zambe. 25 A ne tyi'ibi chameau a lô. 26 Me abé ndôndo, sa na mô. 27 Me a ne akum abui a ke ayoñe Zambe. 26 Bôt be nga wô' ajô te, be nga jô na, Wôna za a ne ngule ya yen ényiñ? 27 Ane a nga jô na, Mam me se ngule ya bo mfa'a bôt, mam mete me ne ngule ya bo mfa'a Zambe. 28 Ane Pierre a nga jô na, Tame yen, bi maneya li'i biôm biangan, ve tôñe wo. 29 Ane a nga jô

be na, Me ajô fo'o mia na, Te ke mô. 29 Me a nga li'i nda, nge minga, nge bobeyéé, nge bebiaé, nge bon, amu ayoñe Zambe, 30 a ye bo te nyoñe biôm bi adañ abui si nyô, a ényiñ ya melu mese awu yat.

31 Ane a nga loene beyéé awôm a bebaé, a jô be na, Tama yenan, bi nga ke Jérusalem, mam mese me ne ntilane bekalate bekulu mejô ajô Mone mô, mam mete me aye fo'o boban. 32 Amu be aye ve nye bôt be ne te yeme Zambe, be aye kpwe'ele nye, a dañe bo nye abé, a tui nye menden: 33 be aye bibi nye nkasa a wôé nye: môse lale a ye wômô. 34 Be nji yem ajô da ya mejô mete; ajô te e mbe be nsolan, be nji yeme mejô a nga jô.

35 A nga bo na, éyoñ a nga kui bebé Jéricho, ndindim éziñ ô nga to fefele zen ô jakéé bôte biôm: 36 éyoñ a nga wô'ô nsamba bôt ô lô. 37 Ane be nga kate nye na, Jésus ya Nazareth a lô. 38 Ane a nga bete tyiñe yôp, a jô na, A Jésus, mone David, ko me éngôngo. 39 Bôt be nga tele ôsu be nga bame nye na, Tabe' évô: ve a nga dañe bete tyiñe yôp a jô na, A mone David, ko me éngôngo. 40 Ane Jésus a nga tebe, a jô na, Za'ane nye nne: éyoñ a nga kui bebé, a nga sili nye na, 41 Wo ayi na me bo wo jé? Nye na, A Tat, me ayi na mise mam me yen. 42 Ane Jésus a nga jô nye na, Yenek: mbunane wôé ô boya wo mvo'é. 43 Ane a nga ji'a yen, a tôñe nye, a kañe Zambe: a bôte bese, éyoñ be nga yen ajô te, be nga kañe Zambe.

19 Ane a nga kui Jéricho, a lô nlam nlam. 2 Ane a nga koé mô. 3 Me a mbe jôé na, Zachée; a mbe njô benyoñe taxe, a mbe akum abui. 3 A nga kômbô yene Jésus avale mô. 4 Me a né; a nji bo ngule ya yene nye amu nsamba bôt, amu a mbe étun. 4 Ane a nga ke mbil ôsu, a bet élé ya sycomore a kômbô yene nye: amu a ye lôte zen éte. 5 Eyoñ Jésus a nga kui vôm ate, a nga lôbô yôp, a jô nye na, A Zachée, sise' si avô; amu me ayiane tabe nda jôé den. 6 Ane a

nga ji'a sise si, a nyoñe nye a avak. 7 Eyoñ be nga yen ajô te, bese be nga kobô menyiñ, a jô na, A keya bômbô be mô't a bo mam abé. 8 Ane Zachée a nga tebe tetele, a jô Tate na, A Tat, tame yen, me akandé akume dame zañ, a ve minzôzoé; nge me nyoñeya mô'te jôm a medu'an, me aye bulane nye biôm binyin. 9 Ane Jésus a nga jô nye na, Enyiñ é kuiya nda nyina den, amu nye fe a ne mvoñe bôt Abraham. 10 Amu Mone mô't a nga zu jeñe bôt be ne ndiman, a nyii be.

11 Eyoñ be nga wô'ô mejô mete, a nga beta kane be nkana, amu a mbe bebé Jérusalem, a bôt be nga si'a ko na ayoñe Zambe de aye ji'a so. 12 Ajô te a nga jô na, Ewôlô mô't éziñ é nga ke si é mbe ôyap, a ke be ve nye ngule ya jôô bôt, a bulan. 13 Ane a nga loene bebo bisaé bé awôm, a ve be bemine awôm, ane a nga jô be na, Ku'an abom akekui éyoñ me aye so. 14 Ve bôte ya n'lame wé be nga vini nye, a lôme bôt be ke tôñe nye mvus, a jô na, Bi avini mô'te nyina a jô'ô bia. 15 A nga bo na, éyoñ a nga bulan, éyoñe te a maneya nyoñ ngule ya jôô bôt, a nga jô na, Be lo'ene me bebo bisaé me nga ve moné, a nga kômbô yeme tañ akum be nga kuan abom. 16 Mô'te ya ôsu a nga zu be nye, a jô na, A Tat, mine wôé a nto bemine befe awôm. 17 Ane a nga jô nye na, A mbamba mbo ésaé, ô boya mvaé: amu me yeneya na ô nga tu'a ba'ale biôme tyôtyoé, me veyo wo ngule ya jôô minlam awôm. 18 Ane mô'te baa a nga zu, a jô na, A Tat, mine wôé a nto bemine betan. 19 Ane a nga jô fe nye na, Wo fe, jô'ô minlam mitan. 20 Ane mô't mbo' a nga zu a jô na, A Tat, tame yene mine wôé, me nga ba'ale nye ntiñetan éyañese: 21 amu me nga ko wo woñ, amu ô ne ayete mô't: wo ato'é biôm ô nji bôé, wo anyoñe bidi ô nji bé. 22 A nga jô nye na, O ne mbia mbo ésaé, me aye tyi' ajô dôé amu mejô wo akobô. O nga yeme na me ne ayete mô't, ve to'é biôm me nji bôé, a nyoñe bidi me nji bé; 23 jé ô nga bo te ve bôt be

afolan akum moné wom, wôna éyoñ me soya, me ve nyoñe moné wom a nsenge yôp? 24 Ane a nga jô bôt be nga to wôé na, Nyoñane nye mine a bili, mi ke nye mô't a ne bemine awôm. 25 Ane be nga jô nye na, A Tat, a bili bemine awôm. 26 Me ajô mia na, mô't ase a bili, nnye be aye beta ve; ve nyô a ne momo, be aye va nye jôm a bili. 27 Ve bôt be nga siñe ma, be nga vini me jô'ô be, za'ane be nne, me yen ane mi awôé be.

28 Eyoñ a nga mane jô mejô mete, ane a nga tebe ôsu, a ke Jérusalem.

29 A nga bo na, éyoñ a nga kui bebé Bethphagé a Béthanie, bebé nkôl ô mbe jôé na Beolivier, ane a nga lôme bey'éé bé bebaé, 30 a jô be na, Kelan nlam ô ne ôsu: éyoñ mi aye kui wô mi aye koé mon éjakas ntiñetan, angenan te ye mô't a za tabe'nye nye yôp: ti'ane nye, mi zule nye. 31 Nge mô't a sili mia na, Mi ati nye amu jé? jô'ane nye na, Tate a kômbô nye. 32 Ane bôt a nga lôm be nga ke, a yene fo'o ane a nga jô be. 33 Eyoñ be nga ti mon éjakas, ane bôt be mbe nye be nga jô be na, Mi ati mon éjakas amu jé? 34 Be na, Tate a kômbô nye. 35 Ane be nga ke nye be Jésus; a beté mengômesane map mon éjakase yôp, a toé Jésus été. 36 Eyoñ a nga ke, ane be nga ta mengômesane map zene yôp. 37 Eyoñ a nga kui bebé vôm be ataté siliki nkôle Beolivier, ane nsamba bey'éé ôse ô nga taté vak a kañe Zambe tyiñe yôp, amu beta be mam be nga yen; 38 a jô na, Ebotan a Njô bôt a zu jôé Tate: mvo'é é bo'o n'lame Zambe a duma e kui' yôp été. 39 Ane Bepharisien bevo'o be nga to nsamba ôte be nga jô nye na, A Nye'ele, bame' bey'éé bôé. 40 Ane a nga yalan a jô be na, Me ajô mia na, nge bana be aku bivô, meko'o me aye bete metyiñe yôp.

41 Eyoñ a nga kui bebé, a nga yen nlam, ve yi wô, 42 a jô na, Nge ô nga yeme mam me aye bo wo mvo'é môse wu! ve éyoñe ji me ne nsolane mise môé. 43 Amu melu me aye bo, éyoñ besinñe bôé be aye bô'ô wo ékô-

ndôk mimfa'a mise, a bômane wo ne kpwok! a dipe wo mezene mese, 44 be aye bibi wo si, a bone bôé bese; be aye li'i wo, te yen ako' e bete da vo'o yôp; amu ô nga bo te yem éyoñ Zambe a nga zu jome wo.

45 Ane a nga nyi temple été, a taté titane bôt be nga kuan, 46 a jô be na, E ne ntilane na, Nda jam je aye bo nda meye'elan: ve mi vianeya bo je nda mimvômvô.

47 Ane a nga ye'ele bôt temple été môse mise. Ane bemie beprêtre a betili bekalate a biwôlô bi bôt be nga kômbô wôé nye: 48 be nji yem ane be aye bo; amu bôte bese be nga ti be nye, be v'ôlô' mejô mé.

20 A nga bo na, melu mete môs éziñ, éyoñ a nga ye'ele bôt temple été, a kate be mbamba foé, bemie beprêtre a betili bekalate a bivete ya menda me Zambe be nga zu be nye; 2 ane be nga kobô, a jô nye na, Kate'e bia: Ngule za wo abo je mam ma? môt a nga ve wo ngul éte, a ne za? 3 Ane a nga yalan a jô be na, Me fe me aye sili mia nsili; katane ma: 4 Mbaptizô Jean, ye yôp, ye bôt, ô nga so vé? 5 Ane bebieñ be nga kobô, a jô na, Nge bi ajô na, O nga so yôp; a ye jô na, Mi nga bo te buni nye amu jé? 6 Ve nge bi a jô na, O nga so bôt; bôte bese be aye lume bia mekok: amu be abuni na Jean a mbe nkulu mejô. 7 Ane be nga yalan a jô na, Bi nji yem mfa' ô nga so. 8 Ane Jésus a nga jô be na, Nalé fe ma me te kate mia ngule me abo je mam ma.

9 Ane a nga taté kane bôt nkana wu na; Môt a nga bé afup, a li'i de be beba'ale, ane a nga ke si fe, a tabe wôé melu abui. 10 Eyoñ bibuma bi nga tôlôbô, ane a nga lôm mbo ésaé wua be beba'ale, be lôme nye bibuma ya afup: ve beba'ale be nga viane bôme nye, a titane nye, a ke momo. 11 Ane a nga lôm mbo ésaé mfe: ane be nga bôme fe nye, a kpwe'ele nye, a titane nye a ke momo. 12 Ane a nga lôme nyô lale: ane be nga ba'é nye meveñ, a titane nye. 13 Ane mie afubu a nga jô na, Me aye bo aya? Me aye lôme mone wom me

anye'e; ndô'ôtô be aye semé nye. 14 Eyoñ beba'ale be nga yene nye, ane bebieñ be nga kobô, a jô na, Môte nyô a ne éjian ésa; nkelan bi ke wôane nye, wôna biôm bite bi aye bo biôm biangan. 15 Ane be nga va nye afup été, a wôé nye. Ajô te mie afubu a ye bo be aya? 16 A ye ke jiane beba'ale bete, a ve bôte befe afup ete. Eyoñ be nga wô' ajô te, ane be nga jô na, Te ke bebé. 17 Ane a nga lôbô be, a jô na, Wôna za ajô e ne ntilane na,

Ako'ô beloñ be nga ben,

Nde Zambe a nga bôé mbame-lane si?

18 Môt ase a ku ako'o di yôp a ye bu'i bitun; ve môt ako'o di de aye ku yôp, de aye fiti nye ane ndup.

19 Ane betili bekalate a bemie beprêtre be nga kômbô bi nye éyoñe te; ve be nga ko bôte woñ: amu be nga yeme na a nga kan nkana ôte amu ajô dap. 20 Ane be nga mombô nye, a lôme bôt be ke jome nye, be nga veñe na be ne zôsô, be kômbô'ô bi mejô a ye kobô, a ke nye njô bôt a jôd nye. 21 Ane be nga sili nye na, A Nye'ele, bi ayeme na wo akobô mejô a ye'ele bôte zôsô, te semé ngume môt, ve ye'ele fo'o bôt zene Zambe: 22 Ye a ne mvaé bi ve César moné ya taxe, ye momo? 23 Ane a nge yeme medu'ane map, a jô be na, 24 Lita'ane ma moné. Za a ne éve'ela'a ji a ntilane wu? Be na, César. 25 Ane a nga jô be na, Va'ane César biôm bi César, a Zambe biôm bi Zambe. 26 Be nji bo ngule ya ve nye mekua ajô te vôm bôt be nga to: ane be nga semé éyalane jé, ve ku bivô.

27 Besadducéen bevo'o be nga zu be nye, mbe be wô'ô jô na, Bôt be aye wômô mesoñ; 28 ane be nga sili nye na, A Nye'ele, Moïse a nga tili bia na, nge monyañe môt a wôé, a li'i minga, te li'i mon, wôna monyañe wé a ye nyoñe minga ate, a biaé monyañe bon. 29 Be nga to bobeyañe zañbwa: môt a nga to ntô a nga lu'u minga, ve wu, te li'i mon, 30 a nyô baa 31 ba nyô lale be nga nyoñe nye; akeku'i be nga to zañbwa; bese be nga wu, te li'i mon. 32 Ane

minga fe a nga su'ulane wu. **33** Ajô te éyoñ bôt be aye wômô, a ye bo nga za? amu bôte zañbwa be nga lu'u nye. **34** Ane Jésus a nga jô be na, Bôte ya si nyô be aluk, a ke bengone bap meluk: **35** ve bôt Zambe a lô na be ayiane wômô mesoñ a ke nname wé, be te lu'an, te ke bengone bap meluk: **36** amu be se ngule ya beta wu: amu ba be beange be ne avale da; be ne bone be Zambe, be ne fe bôt be maneya wômô. **37** Moïse a nga liti fe na bôt be aye wômô, vôm a nga kobô ajô mon Elé, éyoñ a nga loene Tate na, Zambe ya Abraham, a Zambe ya Isaac, a Zambe ya Jacob. **38** A nji bo Zambe ya miñwuan, ve ba be vee: amu bôte bese be vee mfa'a wé. **39** Ane betili bekalate bevo'o be nga kañese na, A Nye'ele, ô jôya mvaé. **40** Be nji beta jibi sili nye ajô da.

41 Ane a nga jô be na, Bôt be ajô be na, Christ a ne mone David aya? **42** Amu David émien a nga jô kalate Bepsaume na,

Tate a nga jô Tate wome na,
Tab'e si mbo nnôme wom,

43 Akekui éyoñ me aye bo besiñe bôt jôme ya telé mebo môté.

44 Ajô te David a nga loene nye na Tate, a beta bo mone wé aya?

45 Ane a nga jô bey'é bé vôm bôte bese be nga wôk, na, **46** Taba'ane betili bekalate ntye, mbe be akômbô wulu a mengômesan me ne ayap, be anye'e na bôt be batane be vôm bôt be wô'ô bo be sula'an, be anye'e fe benya bito menda me Zambe, a vôm be abo bisulane bidi; **47** mbe be awôlé menda minkus, be aye'elane Zambe ayap amu be akômbô na bôt be semé be: mbe be aye dañe nyoñe mekua.

21 Ane a nga bete mis, a yene bôt be mbe akum abui be futi' akum éwolo be nga bo be futi' akum be aye Zambe. **2** A nga yen nkuse minga éziñ ô mbe nzôzoé, ô nga futi centime ébaé été. **3** Ane a nga jô na, Me ajô fo'o mia na, Nkuse minga wu ô ne nzôzoé wo ate futi akum éwolo été, a dañe bôte bese: **4** amu bôte ba bese be ate ve, be bili abui akum; ve nyô

a ne nzôzoé a te ve akume dé se a bili.

5 Eyoñ bôte bevo'o be nga kobô ajô temple, ane a mbe nkôman a mbamba mekok a biôm bôt be nga ve, a nga jô na, **6** Biôm mi lô bi, melu me aye bo, ako'o de aye li'i e bet' ako' afe yôpe va, te ye be sô'ôlô de si. **7** Ane be nga sili nye na, A Nye'ele, mam mete me aye boban éyoñ évé? Jé je aye bo ndem éyoñ mam mete me aye bo? **8** Ane a nga jô na, Taba'an ntye, be za yale mia zene fe: amu bôt abui be aye zu a jôé dam, a jô na, Ma me ne nye; Melu me kpwanya: te tôñiane be. **9** Eyoñ mi aw'ô mefoé me aban a meluman, te koane woñ: amu mam mete me ayiane taté boban; ve asu'ulan de aye ji'a bo.

10 Wôna a nga jô be na, Ayoñ de aye wosan ayoñ afe, a njô bôt a ye wosan njô bôt mfe; **11** si je aye dañe fô'ôsan, a mfum mbane ya zaé a mbia be akon bi aye bo mimfa' abui; a mam me ne angôndô a beta mendem me so'o yôp me aye boban. **12** Mam mete mese me ngenan te bo, be aye taté bi mia, a kpwe'ele mia, a ke mia menda me Zambe a menda mimbôk, a ke fe mia be bejô bôt be ne anen a ba be ne tyôtyoé amu jôé dam. **13** Mam mete me aye bo mia zene ya kañete mbunane wônan. **14** Ajô te tyi'an ajô di minlem mienane na, mi te taté bôndane fek ane mi aye yalan: **15** amu me aye ve mia mejô a fek, bôte bese be asiñe mia be aye bo te ngule ya yalan nge sôan. **16** Be aye ti mia, akôsa bo bebiaé benan, a bobenyañ, a bôt mia be be mi vuman, a bemvôé benan; be aye wôé mia bevok. **17** Bôte bese be aye siñe mia, amu jôé dam. **18** Koñ ésile jia ya minlô mienan je aye jañ. **19** Mi aye nyii minsisime mienan, amu mi abo mbane ya jibi.

20 Eyoñ mi ayene minsamba bezimbi mi bôma'ane Jérusalem ne kpwok, yemekane na nlam ôte wo aye tyamé ana'ana. **21** Eyoñe te, bôt be ne Judée, be kele' mimbile minkô; a bôt be to nlam ôte, be kôl'ô vôm ate; a bôt be ne mefup, be bo te ke wôé. **22** Amu melu mete me

ne melu ya nkunane bôt, ajô te mam mese me ne ntilan me aye tôban. **23** Ngo'o binga be ne mebum a ba be ne minjejaé melu mete! amu éngôngol abui je aye bo si nyô, a ñyaan bôte ba be aye yen. **24** Bôt be aye wu a meyo me nkpwaté mekôn, be aye ke minkôm meyoñe mese: bôt be ne te yeme Zambe be aye tibi Jérusalem mebo, akekuí éyoñ melu bôt be ne te yeme Zambe be aye bo nalé me aye man.

25 Mendem me aye bo jôp a ngon a ateté; meyoñ ya si nyô me aye bo éngôngo, te fe fe'e minlem amu éduñe mañ a mintyôa; **26** bôt ve ku som amu woñ, amu be ako aka'a mam de aye bo si nyô woñ: amu biôm bi ne ngu bi ne yôp bi aye fô'ôsan. **27** Eyoñe te be aye yene Mone mô't a za'a nkut été a ngu a étôto' énen. **28** Eyoñ mam mete me aye taté boban, lôba'ane yôp, beta'ane minlô mienane yôp; amu nyiane wônan ô nto bebé.

29 Ane a nga kane be nkana na: Tama yenan élé ya figuier, a bilé bise: **30** éyoñ bi akui mimfefé mekaé, mi ayen ajô te, a miabebien mi ayeme na ésep é nto bebé. **31** Nalé fe mia, éyoñ mi ayene mam mete me bo'ok. yemekane na ayoñe Zambe e nto bebé. **32** Me ajô fo'o mia na, Bôte ya miaé wu be aye tame wu, ve mam mese me aye taté boban. **33** Yôp a si nyô bi aye lô't: ve mejô mam te lô't.

34 Miabebien, taba'an ntye, a za bo na minlem mienan mi aye bo atek amu mbia ndian, a nyuane bilam, a nju'u ya si nyô, mi za temeteme mô's ôte ane ôlam vi abi: **35** aval ete nde de aye bo bôte bese be to si se. **36** Ve mia, momba'an melu mese, a ye'-elane Zambe, ajô te nde mi aye bo ngule ya sa'ale mam mete mese me aye boban, a tabe vô'm Mone mô't a to.

37 A nga bo a ye'ele' bôt temple été mô's ôse; ve alu a nga bo a kôlô'ô a ke bômbô nkôl ô mbe jôé na Beolivier, **38** Ane bôte bese be nga ke a nga to temple été ésala tyé, a wô'ô mejô mé.

22 Ane ésulan be nga bo be ja'a fembé é ne te vus, be aloene je na

Pâque, é mbe bebé. **2** Ane bemie beprêtre a betili bekalate be nga jeñ ane be aye wôé nye; amu be nga ko bôte woñ.

3 Ane Satan a nga nyi nleme Judas, a mbe jôé afe na Iscariot, a mbe mô'te wua ya bey'é é awôm a bebaé. **4** Ane a nga kôlô a ke émo'o ba be bemie beprêtre a bivete bezimbi, ane a ye koñe be nye. **5** Ane be nga yen mvaé, a tiñeti na be aye ve nye moné. **6** Ane a nga kañese, a jeñe vô'me ya koñe be nye, te yen abui bôt.

7 Ane mô's be adi fembé é ne te vus, éyoñ be nga bo be tyi'i bone mintômba, ô nga kpwan. **8** Ane a nga lôme Pierre ba Jean a jô na, Kelan, mi ke kôme bia pâque, bi ke di. **9** Ane be nga jô nye na, Wo ayi na bi ke kôme je vé? **10** Ane a nga jô be na, A ye bo na, éyoñ mi akui nlam, mô't a ye tôbane mia a be'e nka'a mendim; tôñane nye, mi nyi nda a ye nyin. **11** Jô'ane mie ndaa na, Nye'ele a jô wo na, Nda beyeñ é ne vé, vô'm bia be bey'é é bam bi aye di pâque? **12** A ye liti mia nda é ne anen, mfa'a ya yôp, é to' nkôman été: kômekane wôé. **13** Ane be nga ke, a yen ane a te jô be: ane be nga kôme pâque.

14 Eyoñ awolo e nga kpwan, ane ba be minlôman be nga to si tawôlô. **15** Ane a nga jô be na, Me nga kômbô nya nkômbane na, bia be mia bi di pâque nyô éyoñ me za wo'ok: **16** amu me ajô mia na, Me aye beta di je, ve éyoñ je aye bo nya mboane ayoñe Zambe. **17** Ane a nga nyoñ élaé, a éyoñ a nga mane ve Zambe akéva, a nga jô na, Nyoñan élaé ji, mi nyu je bese: **18** amu me ajô mia na, Me aye beta nyu mendime ya bibuma, ve éyoñ ayoñe Zambe de aye zu. **19** Ane a nga to'é fembé, éyoñ a nga mane ve Zambe akéva, ane a nga be'e je, a ve be, a jô na, Nyôle jame nyô é ne mvean ajô denan: boka'an mi boane jame di, mi simesa'ane ma. **20** Eyoñ be nga mane di, ane a nga to'é fe élaé, a jô na, Elaé ji é ne mfefé élate ya metyi mam, mme me ne nkuian ajô denan. **21** Tama yenan, wo ya mô't a koñe ma ô ne me tawôlô.

22 Mone môt a ke fo'o, ane e ne ntyi'an ajô dé: ve ngo'o môt a koñe nye! 23 Ane be nga taté sili bebiene na, Bia, za a ye bo jame di?

24 Bebien be nga bo fe ntañete ajô ya nyô a dañ. 25 Ane a nga jô be na, Bejô bôte ya bôt be ne te yeme Zambe be ajôô be a ngu; be aloene bejô bape na, Bevolô bôt. 26 Ve mia mi aye bo nalé: môt a ye bo éwôlô môt be mia, a ye bo ane mongô; a môt a tele mia ôsu, a ye bo ane môt a bo mia bisaé. 27 Ye môt a to si tawôlô, ye môt a bo ésaé tawôlô, mbé a dañ? ke nyô a to si tawôlô, nnye a dañ? ve ma me to nsamba wônan ane môt a bo bisaé. 28 Ve mia mi ne ba be nga tabe be ma mevé'ele mam été; 29 ma me ave mia ngule ya jôô bôt, ane ésa wom a nga ve ma, 30 ajô te mi aye di a nyu tawôlô wom ayoñe dam; mi aye tabe benya bito, a jôô meyoñ ya Israël awôm a mebaé.

31 A Simon, a Simon, O lô, Satan a nga kômbô nyoñe wo, a ye se'ese wo ane nlisi: 32 ve ma me nga ye'elane Zambe ajô dôe na, mbunan wo abuni wo aye bo te man; a wo, éyoñ ô maneya kôñelan nlem, va'a bobenyoñe bôe ngu. 33 Ane a nga jô nye na, A Tat, me ne ngule ya ke vôm wo ake, ja'an nda mimbôk, nge awu. 34 Ane a nga jô na, A Pierre, me ajô wo na, nnôme kup a ye loñ alu di, ve wo wo aye taté kate ma mekate mela, a jô na, Me ayeme nye.

35 Ane a nga jô be na, Eyoñ me nga lôme mia mi ke te mfek, te ékpwaé, te bikôndé, ye mi nga jeñe jôm? Be na, Momo. 36 Ane a nga jô be na, Ve éyoñe ji, môt a ne mfek a kele' wô, nalé fe môt a ne ékpwaé; a môt a ne momo, a ku'an ngômesane jé ya yôp, a kus nkpwaté mekôn. 37 Amu me ajô mia na, ajô e ne ntilane na, Be nga lañe nye nsamba bôt be abo mam abé, ajô te de aye bo ma: amu mejô me ne ntilan ajô dam me aye fo'o tôban. 38 Ane be nga jô na, A Tat, tame yen, minkpwaté mekône mibaé mi ne va. Ane a nga jô be na, Mili mi ayian.

39 Ane a nga kôlô a ke nkôle Be-

olivier, ane a nga bo a bo'ok; ane bey'éé be nga tôñe fe nye. 40 Eyoñ a nga kui vôm ate, a nga jô be na, Ye'ela'ane Zambe na mevé'ele me bo te zu be mia. 41 Ane ba be be be nga kandan nta môt a wua akok; ane a nga kute meboñe si a ye'elane Zambe, 42 a jô na, A Tat, nge wo ame'ete, ô va me élaé ji: ve akôsa bo nalé, sa ane me anye'e, ve ane wo anye'e, e bo'ok. 43 Ane ange a nga zu be nye a so'o yôp, a ve nye ngu. 44 A nga dañe wô' ôlun, ane a nga bo mbane ya ye'elane Zambe; ane édudu' é nga kui nye nyô beta metoé, ane metyi ve toé si. 45 Eyoñ a nga kôlô si vôm a nga ye'elan, a nga ke vôm bey'éé be nga to, a koé be be nto ôyo amu ôlun, 46 ane a nga jô be na, Mi ake ôyo amu jé? kôla'ane si mi ye'elane Zambe na, mevé'ele me bo te zu be mia.

47 A ngenan a kobô'ô, atemeteme na, nsamba bôt ô nga zu, a môt be aloene nye na Judas, a mbe môte wua ya bey'éé awôm a bebaé, a tele ôsu; ane a nga zu Jésus bébé, a ye'e latane nye anyu. 48 Ve Jésus a nga jô nye na, A Judas, ye wo akoñe Mone môt a nlatane ya anyu? 49 Eyoñ bôt be nga to nsamba wé be nga yene jam de aye bo, be nga jô na, A Tat, ye bi ba'é be minkpwaté mekôn? 50 Bôte bete môte wua a nga ba'é mbo ésaé njô beprêtre, a tyi'i nye alo ya mbo nnôm. 51 Ve Jésus a nga yalan a jô na, Jôka'ane nalé. Ane a nga nambe môt ate alo, a saé nye. 52 Ane Jésus a nga jô bemie beprêtre a bejô temple, a bivete ya menda me Zambe be nga zu be nye, na, Ye mi azu bi ma a minkpwaté mekôn a mimbeñ, ane bôt be ake bi mvômvô? 53 Eyoñ bia be mia bi nga bo bi tabe'e temple été môse mise, mi nji same mo a bi ma: ve awolo denane di, a ngule mame ya dibi.

54 Ane be nga bi nye, a ke nye nda njô beprêtre. Ane Pierre a nga tôñe nye ôyap mvus. 55 Eyoñ be nga kôban nduan zañ nda njô beprêtre, a tabe si vôme wua, Pierre a nga tabe si vôm be nga to. 56 Ane minga éziñ a nga yene nye a to si éfufupe

ya nduan, ane a nga lôbô nye ne fonaa, a jô na, Môte nyô a nga to nsamba wé. 57 Ane a nga kat, a jô na, A minga, me ayeme nye. 58 Obe aboñ ô lôteya, ane môt mfe a nga yene nye, a jô na, Wo fe ô ne môte wua ya été. Ane Pierre a nga jô na, A môt, me nji bo été. 59 Eyoñ ôbe aboñ ô nga lôt, bébé awolo da, ane môt mfe a nga jô na, Me abele fo'o ane me ajô na, Môte nyô a mbe fo'o nsamba wé; amu a ne môte ya Galilée. 60 Ve Pierre a nga jô na, A môt, me ayem ane wo ajô. A ngenan a kobô'ô, ane nnôme kup a nga ji'a loñ. 61 Ane Tate a nga kôñelan, a lôbô Pierre. Ane Pierre a nga simesan ajô Tate a nga jô nye na, Alu di te na nnôme kup a loñ, wo aye kate me mekate mela. 62 Ane a nga kui atan, a dañe yi.

63 Bôt be nga bi Jésus be nga kpwe'ele nye, a bibi nye. 64 Ane be nga tiñeti nye éndelé mis, a jô nye na, Kulu' mejô: za a te bibi wo? 65 Ane be nga jô mejô mefe abui ajô dé, a kpwe'ele nye.

66 Eyoñ tyé é nga lende, ane nsamba bivete ya menda me Zambe ô nga sulane vôme wua, bemie beprêtre a betili bekalate; ane be nga ke nye vôm be atyi'i mejô, a jô na, 67 Nge ô ne Christ, kate'e bia. Ane a nga jô be na, Nge me akate mia, mi aye buni: 68 nge me asili mia, mi aye yalan. 69 Ataté éyoñe ji, Mone môt a ye tabe si mbo nnôme ya ngule Zambe. 70 Ane bôte bese be nga jô na, Ye ô ne Mone Zambe? Ane a nga jô be na, Mi ajô nalé. 71 Be na, Bi abeta jeñe mame ya bo'olô nye amu jé? amu biabebien bi wô'ôya a anyu dé?

23 Ane ngum nsamba bôte bete ô nga kôlô si, a ke nye be Pilate. 2 Ane be nga taté bo'olô nye, a jô na, Bi nga yene môte nyô a ye'ele bôte ya ayoñe dangan mejô me ne bikotekot, ve kame bôt be ve César moné ya taxe, a jô na, émien a ne Christ njô bôt. 3 Ane Pilate a nga sili nye na, Ye ô ne Njô Bejuif? Ane a nga yalane nye na, Wo ajô. 4 Ane Pilate a nga jô bemie beprêtre a ékôane bôte na, Me nji yene môte

nyô jam e ne abé. 5 Be nga dañe kobô, a jô na, A zametane bôt, a ye'ele be si se ya Judée, ataté Galilée azukui vôme nyô. 6 Ve éyoñ Pilate a nga wô' ajô te, a nga sili na, Ye môte nyô a ne môte ya Galilée? 7 Eyoñ a nga yeme na a mbe môte ya bôt Hérode a jôô be, a nga lôme nye be Hérode, émiene fe a mbe Jérusalem melu mete.

8 Eyoñ Hérode a nga yene Jésus, a nga dañe vak: amu melu abui a nga kômbô yene nye, amu a nga wô'ô foé ajô dé; a nga kômbô yene nye a bo' étua jam éziñ. 9 Ane a nga sili nye mejô abui; nnye te yalan ajô da. 10 Ane bemie beprêtre a betili bekalate be nga tebe, a dañe bo'olô nye. 11 Ane Hérode a bezimbi bé be nga biasé nye, a kpwe'ele nye, ane be nga jalé nye étôto'o ngômesan, a beta lôme nye be Pilate. 12 Ane Hérode ba Pilate be nga lat ñbwa môs ôte: amu melu mvsv be nga to ziñ.

13 Ane Pilate a nga sulane bemie beprêtre a bejô bôt a bôte bevok, 14 a jô be na, Mi ate zu me môte nyô, mi na, a zametane bôt: tama yenan, me maneya fombô nye mi to, me nji yene môte nyô mbia be mam mi abo'olô nye: 15 nalé fe Hérode a nji yene nye jam abé: amu a bulaneya bia nye; tama yenan, a nji bo ajô a yiane wu de. 16 Ajô te me aye bibi nye, a jô'é nye a ke. 18 Ve be nga bete metyiñe yôp bese, a jô na, O wôé' môte nyô, a suu bia Barrabas: 19 môte ate a mbe nda mimbôk amu a nga té lumane bôt be ajôô nlam ôte, a wôé bôt. 20 Ane Pilate a nga beta kobô be, amu a nga kômbô suu Jésus; 21 ve be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Tyelé' nye croix yôp, tyelé' nye croix yôp. 22 Ane a nga jô be ajô lala na, Amu jé, za jam abé a nga bo? Me nji yene nye ajô a yiane wu de: ajô te me aye bibi nye, a jô'é nye. 23 Be nga dañe bete metyiñe yôp, a ja'é nye a tyelé nye croix yôp. Ane njôane wop ô nga dañ. 24 Ane Pilate a nga tyi' ajô, a jô na e bo' ane be ajô. 25 Ane a nga suu môt a mbe nda mimbôk amu a nga té lumane bôt be ajôô nlam, a wôé bôt, nnye be

nga ja'é; ane a nga ve be Jésus be bo nye ane be anye'e.

26 Eyoñ be nga ke nye, be nga bi Simon môte ya Cyrène, a so'o mefup, a beté nye croix étu, ane a nga be'e je, a tôñe Jésus nvus.

27 Ane beta nsamba bôt a nga tôñe nye, a binga be nga yôn a yi nye.

28 Ane Jésus a nga kôñelan a jô be na, A binga ya Jérusalem, te yian amu ajô dam, ve yiane miabebien a bone benan. 29 Tama yenan, melu me azu, éyoñe te be aye jô na, Ebotan a minkôkôm, a binga be nga bo te biaé, a mebé me nga bo te nyia bon. 30 Eyoñe te be aye taté jô minkôle na, Kpwa'ane bia yôp; a bone minkôle na, Visa'ane bia. 31 Amu nge be abo élé é ne nyumi mam ma, be aye!bo élé é ne nkôt aya?

32 Ane be nga ke bôte befe bebaé nsamba wé, bebo mam abé, be kele wôé be.

33 Eyoñ be nga kui vôm be nga loene na, Ekôkoé nlô, ane be nga tyelé nye croix yôpe wôé, ba be bebo mam abé bete, wua mbo nnôm, nyô mbo'o mbo nga. 34 Ane Jésus a nga jô na, A Tat, jamé'é be; amu be nji yeme jam be abo. Ane bebien be nga kabane mengômesane mé, ve do me abia. 35 Ane bôt be nga tebe a lôbô. Bejô bôte fe be nga kpwe'ele nye, a jô na, A nga nyii bôte befe; a tame nyii émien, nge a ne Christ Zambe a nga top. 36 Bezimbi fe be nga kpwe'ele nye, ve ke vôm a nga tyele, a kômbô nyuu nye vin é mbe sañ, 37 a jô na, Nge ô ne Njô Bejuif, nyi'i womien. 38 E mbe fe ntilan nlô wé yôpe na, NYINA A NE NJO BEJUIF.

39 Môte wua ya bebo mam abé be nga tyelé croix yôp a nga kpwe'ele nye, a jô na, Ke ô ne Christ? nyi'i womien a bia. 40 Ane nyô mbo' a nga kobô, a lepe nye, a jô na, Ye ô ne te ko Zambe woñ, ke mia nye mi anyoñe mekua avale da? 41 Bia fo'o bi ayiane nyoñe mekua ma; amu bi nga bo mam me ne abé: ve môte nyô a nji bo jame da abé. 42 Ane a nga jô na, A Jésus, ô simesa'ane ma éyoñ wo aye kui ayoñe dôé. 43 Ane

a nga jô nye na, Me ajô fo'o wo na, Den bia wo bi aye tabe Paradis.

44 Eyoñe te é mbe bebé mewolo mesaman, ane dibi e nga vine si se akekui mewolo ébu, 45 éfufupe jôp ve dim: ane éndelé é nga tyele temple é nga nyaé zañ. 46 Ane Jésus a nga bete tyiñe yôp a yôn, a jô na, A Tat, me ake wo nsisime wom mo môé: éyoñ a nga mane kobô nalé, ane a nga suu nsisim. 47 Eyoñ évete bezimbi ntete wua é nga yene jam e nga bo, a nga kañe Zambe, a jô na, Nyina a mbe fo'o môte ya zôsô. 48 Ane jama bôt ase a nga zu yen ajô te, éyoñ be nga yene mam me nga boban, be nga bulan a kute metôé. 49 Ane bôte bese ba be be nga yemban, a binga be nga so Galilée a tôñe nye, be nga tebe ôyap, a yene mam mete.

50 Môt a mbe wôé a mbe jôé na Joseph, ntyi'i mejô, mba môte ya zôsô 51 (a nji yebe fe'e jap a jam be nga bo), a mbe môte ya Arimathée, nlame ya Bejuif, a nga bunî na ayoñe Zambe de aye zu: 52 môt ate a nga ke be Pilate, a ja'é mbime Jésus. 53 Ane a nga va wô croix, a vute wô ndombo éndelé, a bôé nye soñ be nga fa'a je ako' été, be ngenan te jame môt été. 54 O mbe môs be nga bo be kôme' biôm, môse sondô ô mbe bebé. 55 Ane binga, ba be nye be nga so Galilée, be nga zu mvus, a yene soñ, a yene fe ane be nga bôé mbim. 56 Ane be nga bulan, a kôme biôm bi ne mbamba menyum a mbon.

Ane be nga wo'an môse sondô amu 24 atiñe Zambe. 1 Môs sondô mfe a nga taté, be nga ke soñ ésala tyé, a ke biôm bi ne mbamba menyum be nga mane kôm. 2 Ane be nga koé ako' e fene-kaneya soñ. 3 Ane be nga nyin été, te yen mbime Tate Jésus. 4 A nga bo na, éyoñ be nga bo te fe fe'e minlem ajô te, atemeteme na bôte bebaé be ntele be fefe be be'e bifumulu mengômesan: 5 éyoñ be nga ko woñ a buti mesu mape si, ane be nga jô be na, Mi ajeñe môt a vee vôm mimbim mi né amu jé? 6 A se va, a wômôya: simesa'an ane a nga jô mia éyoñ a

nga to Galilée na, 7 be aye fo'o ve Mone mô't mo me bôt be ne abé, be aye tyelé nye croix yôp, a ye wômô soñ mô'se lalé. 8 Ane be nga simesane mejô mé, 9 ve kôlô soñ a ke kate bey'é awôm a wua a bôte bese, mam mete mese. 10 Be mbe Marie Madeleine, a Jeanne, a Marie nyia Jacques: ba be binga befe be mbe nsamba wua be nga ke kate minlôman mejô mete. 11 Be nga yene mejô mete ane ma me ne momo; be nji buni me. 12 Ve Pierre a nga kôlô si, a ke mbile soñ; ane a nga kumbu si, a bôte soñ été, a yene ve bendombo bindelé be bô vôm étam: ane a nga kôlô a ke ja dé, a semé jam de ate bo.

13 Mô's ôte bey'é bé bebaé be nga ke nlam ô mbe jôé na Emmaüs, a kôlô Jérusalem a kui nlam ôte, zene mewolo mela. 14 Ane bebien be nga kobô mam mese me nga boban. 15 A nga bo na, be ngenan be kobô'ô a sili bebiene minsili, ane Jésus a nga zu bebé, a fubu nsamba wop. 16 Ve Zambe a nga bo mise mape nalé, be bo te yeme nye. 17 Ane a nga jô be na, Za minlañ mi alaa mi éyoñ mi awulu? Ane be nga tebe, mimbote mesu. 18 Be bebaé mô'te wua, a mbe jôé na Cléopas, a nga yalan a jô nye na, Ye wo étam ô to Jérusalem, te yeme mam me abobane wôé melu ma? 19 Ane a nga jô be na, Za mame? Ane be nga jô nye na, Mam me Jésus ya Nazareth, a mbe nkulu mejô a ngu mfa'a ya mam a nga bo a mejô a nga kobô, ane Zambe ba be bôte bese be nga lô: 20 ye wo te yem ane bemie beprêtre a bejô bôte bangan be nga ve nye mekua ya wôé nye, a tyelé nye croix yôp? 21 Bi nga to ndi minleme na, nnye a ye nyii bôte'ya Israël. Ajô afe di, ane mam na me nga bo, mô's mi nto mila. 22 Bi nto ne yema! amu binga bevo'o ya nsamba wongan be ate kune ke soñ; 23 éyoñ be ate bo te yen mbim, be ate zu, a jô na, be ate yene beange, mbe bete be ate jô na a vee. 24 Bôte bevo'o ya nsamba wongan be ate ke soñ, a yene fo'o ane binga be ate jô: be nji yene nye. 25 Ane a nga jô be na, A bôt mi ne asuk, a

minlem ate'e ya buni mejô mese be-kulu mejô be nga jô! 26 Ke Christ a nga yiane yene mam abé mete, a ke tabe éto be awumu nye? 27 Ataté mejô me Moïse a bekulu mejô bese, a nga kuli be mejô mese ya kalate Zambe mfa'a ya ajô dé émien. 28 Ane be nga kui bebé nlam, vôm be nga ke: a nga bo ane a ye lô't ôsu. 29 Ane be nga bu'u nye, a jô na, Tabé'e; amu ngô'é é nto, a mô's ô jaéya lô't. Ane a nga nyi nda ba be be be tabe. 30 A nga bo na, éyoñ ba be be be nga to si tawôlô, a nga to'é fembé, a ye'elan; ane a nga be'e je, a ve be. 31 Ane mise map me nga kuiban, ane be nga yeme nye; ane a nga jañe be mis. 32 Ane bebien be nga jô na, Ke minlem miangan mi ate yôñ a mevak, éyoñ a te kobô bia zen, a liti bia mejô me ya kalate Zambe? 33 Ane be nga kôlô si awolo te ebien, a bulane Jérusalem, a koé bey'é awôm a wua, a bôte befe be mbe nsamba wop, be to ésulana vôme wua, 34 be jô'ô na, Tate a wômôya fo'o, Simon a yeneya nye. 35 Ane be nga kate be mam be nga yene zen, a kate fe ane be nga yeme nye éyoñ a nga be'e fembé.

36 Be ngenan be kobô'ô mejô mete, atemeteme na émien a ntele be zañ, a jô be na, Taba'an mvo'é. 37 Ane be nga fô'ôban a ko woñ, a si'a ko na be yeneya kôn. 38 Ane a nga jô be na, Mi afô'ôban amu jé? mi asôane minlem été amu jé? 39 Tameka yenane me mo a mebo, a ne mamien: bôla'ane ma, mi yen; amu kôn é se minsôn a bives, ane mi lô me na. 40 Éyoñ a nga jô mejô mete, ane a nga liti be mo mé a mebo. 41 Be ngenan te buni amu mevak, ve semé, ane a nga jô be na, Ye mi ne jômé ya di va? 42 Ane be nga ve nye mbelan étune kos. 43 Ane a nga nyoñe je a di, be lô.

44 Ane a nga jô be na, Mejô mana me nga jô mia, éyoñ bia be mina bi nga to, na, mam mese me ne ntilan ajô dam kalate metiñe me Moïse, a bekulu mejô a bepsaume, me ayiane fo'o boban. 45 Éyoñe te a nga ve be ngule ya yeme mejô ya kalate

Zambe; 46 ane a nga jô be na, E ne ntilane na, Christ a yiane wu, a wômô soñ môse lale; 47 a bôt be aye kate meyoñe mese ajô nkôñelane minlem a njamane mam abé, jôé dé, ataté Jérusalem. 48 Mi ne bekañete ya mam mete. 49 Mi lô, me aye lôme mia Mbamba Nsim ane Tate a nga tiñeti: tama taban nlane wu, akekui

éyoñ mi aye nyoñ ngule je aye so yôp. 50 Ane a nga ke be bebé Béthanie: ane a nga same mo yôp a botane be. 51 A nga bo na, a ngenan a bota'ane be, ane a nga kandane be, a ke yôp été. 52 Ane be nga kañe nye, a bulane Jérusalem, a wô' ava' anen; 53 be nga bo be kele' temple été melu mese, a ye'elane Zambe.

MBAMBA FOE JEAN A NGA TILI

1 Eyoñe te mam me ngenan te bo, Ajô e nga to, Ajô e nga to be Zambe, Ajô e mbe Zambe. **2** Emien a nga to be Zambe éyoñe te mam me ngenan te bo. **3** Emien a nga té mam mese; mam mese me nga téban, te ke jôm é nga téban, a to momo. **4** Enyiñ é nga to be nye; ényiñ éte é mbe éfufupe bôt. **5** Efufup éte je afaé dibi été; a dibi e nji yeme je. **6** Môt a nga so nlômane be Zambe, a mbe jôé na Jean. **7** Nnye ate a nga zu nkate foé, nde a ye kate foé ajô éfufup éte, a kômbô na bôte bese be buni amu nye. **8** Sa émien a mbe éfufup éte, ve a nga kate foé ajô éfufup éte. **9** Nya éfufubu le, éfufup je akoé môť ase, a zu si nyô. **10** A nga to si nyô, a nga té si nyô, bôte ya si nyô te yeme nye. **11** A nga zu vôm biôm bié bi né, bôte bé te nyoñe nye. **12** Abime bôt e nga nyoñe nye, mbe be nga buni jôé dé, a nga ve be ngule ya bo bone be Zambe: **13** mbe be nji bialé a metyi, sa fe'e ya minsôn, sa fe'e ya bôt, ve ngule Zambe. **14** Ajô e nga bialé minsôn e nga to be bia (bi nga yen étôto'o jé aval ane étôto' atyi'i Mon Esa), e mbe mvam a benya mejô ne lut! **15** Jean a nga kate foé ajô dé, a bete tyiñe yôp, a jô na, Nyina a ne môť me nga jô ajô dé na, Môť a zu me mvus a ne me ôsu: amu a nga to me ôsu. **16** Bia bese bi maneya nyoñe mam me ne nye nlem ne lut, a mvam, mvam. **17** Amu Moïse a nga ve bôt metiñe me Zambe; ve Jésus Christ a nga bo bôt mvam a benya mejô. **18** Te ke môs môte wua a nga yene Zambe; ve atyi'i Mon, e to Esa wé tôte, nnye a nga liti bôte Zambe.

19 Nalé Jean a nga jô, éyoñ Bejuif be nga lôme beprêtre a bôte ya Lévi vôm a nga to, be nga so Jérusalem, a sili nye na, O ne za? **20** Emien

a nga mem, a nji kat; a nga jô na, Me nji bo Christ. **21** Ane be nga sili nye na, Wôna, jé? Ye ô ne Élie? Nye na, Me nji bo nye. Be na, Ye ô ne nkulu mejô? Nye na, Momo. **22** Ane be nga jô nye na, O ne za? bi aye yalané bôt be nga lôme bia aya? Wo ajô aya ajô dôé? **23** Nye na, Ma me ne môť a kobô tyiñe yôp fé été, a jô na, Sô'ane zene Tate zôsô, ane Ésaie nkulu mejô a nga jô. **24** Ane bôte bete be nga zu Bepharisien nlôman. **25** Ane be nga sili nye na, Wo abaptizô fe bôt amu jé, nge ô nji bo Christ, nge Élie, nge nkulu mejô? **26** Jean a nga yalane be, a jô na, Ma me abaptizô bôt a mendim: môť a tele mia zañ, mi te yeme nye, **27** môť ate a zu me mvus, me nji bo môte ya kuli nye minkole ya bikôndé bié. **28** Mam mete me nga bobane Béthanie, Jourdain yat, vôm Jean a nga baptizô bôt.

29 Alu da e lôteya, ane a nga yene Jésus a za'a vôm a nga to, a jô na, Mi lô, Mon Ntômba Zambe a va mam abé ya si nyô! **30** Nyina a ne môť me nga jô mia ajô dé na, Môť a zu tôte ma mvus a ne me ôsu: amu a nga to me ôsu. **31** Me nji yeme nye; ve amu me aye liti bôte ya Israël be yeme nye, ajô te nde me nga zu baptizô bôt a mendim. **32** Jean a nga kate foé, a jô na, Me nga yen Nsisim ô so'o yôp ô sisik, aval ane zum; ô za'a tabe be nye. **33** Me nji yeme nye: ve môť a nga lôme ma me baptizô bôt a mendim, nnye a nga jô me na, Môť wo aye yen Nsisim ô sisik, ô tabe' be nye, nnye a ne môť a ye baptizô bôt a Mbamba Nsisim. **34** Me maneya yen, ane me nga kate mia na, Nyina a ne Mone Zambe.

35 Alu afe e lôteya, ane Jean a nga tebe, ba be bey'é bé bebaé; **36** ane a nga yene Jésus a wulu'u,

a jô na, Mi lô, Mon Ntômba Zambe!
37 Beyé'é bete bebaé be nga wô' a kobô'ô, ane be nga ke tône Jésus.
38 Ane Jésus a nga kôñelan, a yene be be tône nye, a jô be na, Mi ajeñe jé? Ane be nga jô nye na, A Rabbi (e ne na, A Nye'ele bôt), ô to vé?
39 Ane a nga jô be na, Za'an, mi aye yen. Ajô te be nga ke yene vôm a nga to; ba be be nga to môs ôte: éyoñe te é mbe bebé mewolo awôm.
40 Bôte bete bebaé be nga wô'ô Jean a kobô'ô, a tône nye, môte wua a mbe André, monyañe Simon Pierre.
41 Nnye a nga taté jeñe monyañe wé Simon, a jô nye na, Bi yeneya Messie (e ne na, Christ).
42 Ane a nga ke nye be Jésus. Jésus a nga lôbô nye, a jô na, O ne Simon mone Jean: be aye loene wo na Céphas (e ne na, Pierre).

43 Alu afe da e betaya lôt, a nga ke Galilée, ane a nga koé Philippe: ane Jésus a nga jô nye na, Tôñe' ma.
44 Philippe a mbe môte ya Bethsaida, nlam André ba Pierre.
45 Philippe a nga koé Nathanaël, a jô nye na, Bi yeneya môt Moïse a nga tili kalate metiñe me Zambe, a bekulu mejô be nga tili ajô dé na, Jésus ya Nazareth, mone Joseph.
46 Nathanaël a nga jô nye na, Ye jôm é ne mvaé é ne ngule ya so Nazareth? Philippe a nga jô nye na, Za'a yen.
47 Jésus a nga yene Nathanaël a za'a vôm a nga to, a kobô bôt ajô dé na, Tama yenan, a ne fo'ô môte ya Israël, a nji bo medu'an!
48 Nathanaël a nga jô nye na, Wo ayeme me aya? Jésus a nga yalan a jô nye na, Te yen Philippe a za lo'ene wo, éyoñ ô nga to élé ya figuier si, me nga yene wo.
49 Nathanaël a nga yalane nye, a jô na, A Rabbi, ô ne Mone Zambe; ô ne Njô bôte ya Israël.
50 Jésus a nga yalan a jô nye na, Amu me ate jô wo na, Me nga yene wo élé ya figuier si, ye wo abuni? wo aye yene mam me adañe mam ma.
51 Ane a nga jô nye na, Me abele fo'ô ane me ajô mia na, Mi aye yene yôp e kanda'an, a beange be Zambe be abet, be asis, a tabe be Mone môt.

2 Môse lale ésulane ya aluk é nga bo Cana ya Galilée; nyia Jésus a mbe wôé: **2** ane be nga bañete Jésus, a beyé'é bé, be zu ésulane ya aluk.
3 Eyoñ vin é nga man, nyia Jésus a nga jô nye na, Be nji fe beta bi vin.
4 Ane Jésus a nga jô nye na, A minga, bia wo bi ne za ajô? éyoñe jam é ngenan te kpwan.
5 Nyia wé a nga jô bebo bisaé na, Jam ese a jô mia, bo'ane de.
6 Minka'a meko'ô misaman mi nga tele wôé, mmie Bejuif be nga bo be tuni' bebien, minka'a mite nka'a wua ô mbe bemétrète bebaé, nge bemétrète bela.
7 Jésus a nga jô be na, Jala'ane minka'a mendim. Ane be nga jalé mie ne lut!
8 Ane a nga jô be na, Bietan éyoñe ji, mi ke ve mie bidii. Ane be nga biet, a ke liti.
9 Eyoñ mie bidii a nga tye'e mendim, éyoñe te me nto vin, émien te yem mfa' é nga so (ve bebo bisaé be nga biete mendim be nga yem), mie bidii a nga loene môt a nga lu'u minga,
10 a jô nye na, Môt ase a taté télé vin é ne mvaé tawôlo yôp; éyoñ bôt be maneya nyu abui, wôna a télé vin é ne te dañ mvaé: ve wo wo ate naane vin é ne mvaé azukui éyoñe ji.
11 Bitua bi mam Jésus a nga bo, ji ya Cana ya Galilée, nje a nga taté bo, ajô te nde a nga liti bôt ngule jé; ane beyé'é be nga buni nye.

12 Eyoñ jam ete e nga man, ane a nga ke Capernaoum, ba nyia wé a bobenyañe bé a beyé'é bé; be nji tabe wôé melu abui.

13 Pâque ya Bejuif é mbe bebé, ane Jésus a nga ke Jérusalem.
14 Ane a nga ke temple été, a koé bôt be kuane binyaka, a mintômba, a bezum, a bôt be folane moné, be to si:
15 ane a nga bo nkasa minko, a titane biôm bise, mintômba a binyaka, bi kôlo temple été; ane a nga kute moné bôt be nga folane si, a sô'ôlo betawôlo bap;
16 ane a nga jô bôt be nga kuane bezume na, Va'ane biôm bi; te boan nda ésa wom nda akum.
17 Beyé'é be nga simesan ane e mbe ntilane na, Amu me adañe nye'e nda jôé, ajô te de aye wôé ma.
18 Ajô te Bejuif be nga kobô, a jô nye na,

Wo aliti bia za ndem, amu wo abo mam ma? 19 Jésus a nga yalan a jô be na, Tyamane temple nyô, me aye fe beta lôñe nye melu mela. 20 Ajô be Bejuif be nga jô na, Be nga lôñe temple nyô mimbu mewôm menyin a misaman, ye wo aye lôñe nye melu mela? 21 Ve a nga kobô ajô temple ya nyôle jé. 22 Ajô te éyoñ a nga wômô soñ, bey'é é bé be nga simesan ane a nga jô ajô te; ane be nga buni ntilane ya kalate Zambe, a ajô Jésus a nga jô.

23 Eyoñ a nga to pâque Jérusalem, melu be nga bo ésulane bidi, bôt abui be nga buni jôé dé, éyoñ be nga yene beta be mam a nga bo. 24 Ve Jésus a nga tabe be ntye, amu a nga yeme minlem mi bôte bese, 25 amu a nji jeñe mô t a kate nye foé ajô bôt; amu émien a nga yeme mam me ne bôte minlem été.

3 A mbe mô te ya Pharisien, a mbe jôé na Nicodème, évete ya Bejuif: 2 nnye ate a nga zu be Jésus alu, a jô na, A Rabbi, bi ayeme na ô ne ñye'ele bôt ô nga so be Zambe; amu te ke mô t a ne ngule ya bo beta be mam ane wo abo, ve Zambe a to be nye. 3 Jésus a nga yalan a jô nye na, Me abele fo'o ane me ajô wo na, Mô t a se ngule ya yen ayoñe Zambe, ve beta bialé. 4 Nicodème a nga jô nye na, Mô t a nto nnôm a ne ngule ya beta bialé aya? ye a ye beta bulan abume nyia, a bialé? 5 Jésus a nga yalan a jô na, Me abele fo'o ane me ajô wo na, Nge mô t a bo te bialé a mendim a Nsisim, a se ngule ya ke ayoñe Zambe. 6 Jôm je abialé a minsôn, nje é ne minsôn; jôm je abialé a Nsisim, nje é ne nsisim. 7 Te semé amu me ate jô wo na, Mi ayiane beta bialé. 8 Evuñulu je avuñ vôm je anye'e, wo awô'jê je éduñ, te yeme je mfa'a je aso a mfa'a je ake: nalé fe mô t ase a bialé a Nsisim a né. 9 Nicodème a nga yalan a jô nye na, Mam ma me ne ngule ya bo aya? 10 Jésus a nga yalan a jô nye na, Ye ô ne ñye'ele bôte ya Israël, te yeme mam mete? 11 Me abele fo'o ane me ajô wo na, Bi akobô mejô bi ayem, a kate mam bi nga yen; mi

te buni mejô bi akat. 12 Nge me nga kate mia mame ya si nyô, mi te buni, mi aye buni aya nge me akate mia mame ya yôp? 13 Mô t a nji bete yôp été, ve nyô a nga so yôp, nnye a ne Mone mô t a ne yôp. 14 Ane Moïse a nga bete nyo fé été, nalé fe Mone mô t a yiane betebane yôp; 15 ajô te nde bôte bese mô t a buni nye a ye tabe ényin ya melu mese.

16 Amu beta nye'an, Zambe a nga nye'e bôte ya si nyô, a nga lôm atyi'i Mone dé, ajô te bôte bese mô t a buni aye, a ye jañ, ve tabe ényin ya melu mese. 17 Amu Zambe a nji lôme Mone wé si nyô, amu na a ve bôte mekua; ve amu na bôte ya si nyô be aye tabe ényin ya melu mese amu nye. 18 Mô t a buni nye a nji fe bo ajô: mô t a bo te buni nye a ne ajô éyoñe ji, amu a nji buni jôé atyi'i Mone Zambe. 19 Ajô te e ne na, éfufup é nga zu si nyô, ane bôt be nga nye'e dibi, te nye'e éfufup: amu mam be nga bo me mbe abé. 20 Amu mô t ase a bo abé a vini éfufup, te zu vôm éfufup é né, mam a nga bo me za ve nye mekua. 21 Ve mô t a bo benya mame, nnye a zu vôm éfufup é né, amu a kômbô bôt be yeme na, mam a nga bo, a nga bo me a ngule Zambe.

22 Mam mete me maneya, ane Jésus ba be bey'é é bé be nga ke si ya Judée; ane ba be be be nga tabe vôm ate, ane a nga baptizô bôt. 23 Jean fe a nga baptizô bôt Énon bébé Salim, amu mendim abui me mbe wôé: ane bôt be nga ke baptizôban. 24 Eyoñe te Jean a ngenan te ke nda mimbôk. 25 Ane bey'é é be Jean a mone Bejuif be nga sôane bisô ajô ntunane menyô. 26 Ane be nga ke vôm Jean a nga to, a jô nye na, A Rabbi, mô t ate, mia nye mi nga to Jourdain yat, ô nga kañete ajô dé, a baptizô bôt, a bôte bese be ake be nye. 27 Jean a nga yalan a jô na, Mô t a nji bo ngule ya nyoñe jôm, ve Zambe a ve nye je, é so'o yôp. 28 Miabebien mi ayem ane me nga jô mia na, Me nji bo Christ, me nga zu nye nlôman ôsu. 29 Mô t a bili mbom, émien a ne nnôm; mô t a ne mvôé nnôm, a tebe a wô'ô nye,

a dañe wô'ô mvaé amu a wô'ô tyiñe nnôm: ava'a dam e jaéya amu ajô di. 30 Nnye a yiane nenenen, ve ma me ayiane wulawulan.

31 Môt a so yôp a dañe bôte bese: mô't a so si nyô, a ne fo'ô ve mô'te ya si nyô, a kobô mejô ya si nyô: mô't a so yôp, a dañe bôte bese. 32 Mam a maneya yen a wôk, mme a kañete bôt; te ke mô't a buni mejô mé. 33 Mô't a maneya buni mejô mé, nnye a memeya na Zambe a ne nya ajôd. 34 Amu mô't Zambe a nga lôm, nnye a kobô mejô me Zambe: amu a ve Nsissime wé, te lañ. 35 Esa a nye'e Mon, ane a nga ve nye mam mese mo. 36 Mô't a buni Mon, nnye a ne ényiñ ya melu mese; ve mô't a bo te wô'ô Mon, a ye yen ényiñ ya melu mese, Zambe a ye bo ve yaa-ajô dé.

4 Ajô te éyoñ Tate a nga yem ane Bepharisien be nga wô'ô na Jésus a bili beyé'é abui a baptizô be, a dañe Jean 2 (akôsa bo Jésus émien a nji baptizô bôt, ve beyé'é bé be nga bo), 3 a nga kôlô Judée, a beta ke Galilée. 4 Ane a nga yiane lôte Samarie. 5 Ane a nga ku'i n'lame ya Samarie ô mbe jôé na Sychar, ô mbe bébé éfuse si Jacob a nga ve Joseph mone wé: 6 anjeñe Jacob e mbe wôé. Jésus a nga ju'u dulu, ane a nga tabe si mfôm anjeñ. Eyoñe te é mbe bébé mewolo mesaman. 7 Minga ya Samarie a nga zu lape mendim: ane Jésus a nga jô nye na, Nyu'u me mendim. 8 Amu beyé'é bé be nga ke kuse bidi nlam. 9 Ajô te minga ya Samarie a nga jô nye na, O ne mone Bejuif, wo aja'é me, minga ya Samarie, mendim amu jé? (Amu Bejuif ba be bôte ya Samarie be ne te fulane mam.) 10 Jésus a nga yalan a jô nye na, Nge wo ate yem mveane Zambe, a yeme fe mô't a jô wo na, Nyu'u me mendim, a ne za; ve wo ate ye ja'é nye, ve nnye fe a te ve wo mendim me ne ényiñ. 11 Ane minga ate a nga jô nye na, A Tat, ô nji bo jôme ya biete mendim, anjeñ e ne édo'ô si été: mendime ya ényiñ ô bili me aso vé? 12 Ye wo adañ ésa wongan Jacob, nnye a nga ve bia anjeñe di, émien a nga nyu fe de, a bone bé, a biyem

bié? 13 Jésus a nga yalan a jô nye na, Mô't ase a nyu mendime ma a ye beta wô' évé: 14 ve mô't a nyu mendim me aye ve nye, a ye fe wô' évé; ve mendim me aye ve nye me aye bo nye anjeñ nlem été, a ve nye ényiñ ya melu mese. 15 Ane minga ate a nga jô nye na, A Tat, va'a me mendim mete, me bo te fe wô' évé, te fe zu ôyap nne a lape mendim. 16 Jésus a nga jô nye na, Kele' loene nyo nnôm, a zu nne. 17 Minga ate a nga yalan a jô nye na, Me nji bo nnôm. Jésus a nga jô nye na, Wo abele fo'ô ane wo ajô na, Me nji bo nnôm: 18 amu ô nga to beyôm betan: a mô't ô bili éyoñe ji, a nji bo nyo nnôm: wo abele fo'ô ajô te. 19 Minga ate a nga jô nye na, A Tat, me yemeya na ô ne nkulu mejô. 20 Betate bangan be nga kañe Zambe nkôle wu; ve mia mi ajô na, Jérusalem a ne vô'm bôt be ayiane kañe Zambe. 21 Jésus a nga jô nye na, A minga, buni'i ma, melu me aye bo, éyoñ mi aye kañe Zambe, sa nkôle wu, sa ke Jérusalem. 22 Mi akañe jôm mi ne te yem: bia bi akañe jôm bi ayem; amu ényiñ je aso Bejuif. 23 Ve awolo de aye bo, nde de ataté éyoñe ji, éyoñ bôt be atu'a kañ, be aye kañ Esa a nsisim a benya mejôd: amu Esa a kômbô bôt be ne aval ete be kañe nye. 24 Zambe a ne Nsisim: a bôt be akañe nye, be ayiane kañe nye a nsisim a benya mejôd. 25 Minga ate a nga jô nye na, Me ayeme na Messie a ye so (be aloene nye na Christ): éyoñ a ye so, a ye kate bia mejô mese. 26 Jésus a nga jô nye na, Me ate nyô, me akobô wo.

27 Eyoñe te beyé'é bé be nga zu; ane be nga semé amu a nga kobô minga; ve mô't a nji jô na, Wo asili nye jé? nge na, Wo akobô nye a jé? 28 Ane minga ate a nga li'i nka'a mendim, ane a nga ke nlam, a jô bôte na, 29 Za'a yenane mô't a te kate me mam mese me nga bo: ye nnye a ne bo Christ? 30 Ane be nga kôlô nlam, a ke vô'm a nga to. 31 Eyoñ be ngenan te so, beyé'é bé be nga ye'elane nye, a jô na, A Rabbi, ja'a bidi. 32 Ve a nga jô be na, Me

ne bidi ya di mi te yeme bie. **33** Ajô te bey'é bé be nga jô bebiene na, Ye mô't a te zu ve nye jôme ya di? **34** Jésus a nga jô be na, Bidi biam bi ne na, me bo mam mô't a nga lôme ma a nye'e, a mane fe ésaé jé. **35** Ke mi ajô na, A li'ya ngon ényin, wôna bôt be aye va bidi mefup? ve ma me ajô mia na, Beta'ane mis, mi lôbô mefup, bidi bi maneya kôt, be ayiane va bie. **36** Mô't a va bidi, nnye a nyoñe ma'an, a kôane fe bibuma ya ényîñ ya melu mese; nalé fe mô't a miase fes a mô't a va bidi, bebaé be aye vak avale da. **37** Amu nkana ô ne zôsô ajô di na, Wua a miasek, mfe a kô'an. **38** Me nga lôme mia mi va bidi vôm mi nga bo te bo ésaé: bôte befe be nga taté bo ésaé, a mia mi nga fubu été.

39 Bôt abui ya Samarie be nga to nlam ôte be nga buni nye amu mejô minga a nga kate be foé na, A te kate ma mam mese me nga bo. **40** Eyoñ bôte ya Samarie be nga zu vôm a nga to, be nga bu'u nye a tame tabe nname wop: ane a nga tabe wôé melu mebaé. **41** Bôte befe abui be nga buni amu mejô mé; **42** ane be nga jô minga ate na, Eyoñe ji bi abuni, sa amu ô nga kate bia: ve amu bia-bebien bi maneya wôk, a yeme na nyina fo'o a ne Nyi bôte ya si nyô.

43 Melu mete mebaé me lôteya, ane a nga kôlô vôm ate a ke Galilée. **44** Amu Jésus émien a nga jô na, Nkulu mejô a nji bo duma si jé émien. **45** Eyoñ a nga kui Galilée, bôte ya Galilée be nga nyoñe nye, amu be nga yene mam mese a nga bo Jérusalem éyoñ a nga to ésulán: amu be mbe ésulán éte.

46 Ane a nga beta ke Cana ya Galilée, vôm a nga kôñelane mendime vin. Evet njô bôt é mbe wôé, mona fame wé a nga ya'a a to Capernaoum. **47** Eyoñ a nga wô'ô na Jésus a soya Judée, a nto Galilée, a nga ke vôm a nga to, a ye'elane nye na a ke saé nye mon; amu a nga ye wu. **48** Ane Jésus a nga jô nye na, Nge mi te yene beta be mam a mame ya semé, mi te buni. **49** Ane évet éte é nga jô nye na, A Tat, za' avô, mon a

za me wu. **50** Jésus a nga jô nye na, Kele' wo ake; mone wôé a nyiñeya. Mô't ate a nga buni mejô Jésus a nga jô nye, ane a nga ke. **51** A ngenan a kelek, ane bebo bisaé bé be nga zu tôbane nye, a jô nye na, Nyo mon a nyiñeya. **52** Ane a nga sili be na, A nga taté bo mvo'é éyoñ évé? Ane be nga jô nye na, Angô'é mewolo zañbwa ayôñ e nga mane nye nyô. **53** Nalé ésa a nga yeme na, awolo te e mbe awolo Jésus a nga jô nye na, Nyo mon a nyiñeya: ane émien a nga buni a bôte befe ya nda jé. **54** Dina e ne beta jame baa Jésus a nga bo éyoñ a nga so Judée, a ke Galilée.

5 Mam mete me maneya, ane ésulane ya Bejuif é nga bo; ane Jésus a nga ke Jérusalem.

2 Ebata é ne Jérusalem, bébé mbé mintômba mi nga bo mi nyi'i, nkobô Hébreu be alo je na Beth-hesda, vôm ate a ne mimbala'a si mitan. **3** Minkôkon abui mi nga bô mimbala'a si, a mindiñdim, a miñyeyem, a bôt be nga to minkôt. **5** Mô't éziñ a mbe wôé a nga kone mambu mewôm mela a mwom. **6** Eyoñ Jésus a nga yene nye a bô, a yeme na a nga to nalé melu abui, a nga jô nye na, Ye wo akômbô bo mvo'é? **7** Nkôkon ôte ô nga yalane nye na, A Tat, me nji bo mô't a ke me ébata éyoñ mendim me afô'osan: ve éyoñ me ngenan me kelek, mô't mfe a viane ke me ôsu. **8** Jésus a nga jô nye na, Kôlô'ô si, ô to'é énoñe jôé, a wulu. **9** Ane mô't ate a nga ji'a bo mvo'é, a to'é énoñe jé a wulu.

Môs ôte ô mbe môse sondô. **10** Ajô te Bejuif be nga jô mô't a nga sabane na, Den a ne môse sondô, wo atyam atiñe Zambe éyoñ wo ato'é énoñe jôé. **11** Ane a nga yalane be a jô na, Mô't a te saé ma, nnye a te jô me na, Toké' énoñe jôé ô ke. **12** Be nga sili nye na, Mô't a te jô wo na, Toké' énoñe jôé, ô wulu, a ne za? **13** Ve mô't a nga saban a nji yeme mô't a nga saé nye; amu Jésus a nga kôlô, a ékôane bôt é nga to vôm ate. **14** Mejô mete me maneya, ane Jésus a nga koé nye temple été, a jô nye na,

Tame yen, ô nto mvo'é: te beta bo mam abé, jam de adañ abé e za zu be wo. 15 Môt ate a nga kôlô, a kate Bejuif na, Môt a te saé ma a ne Jésus. 16 Ajô te Bejuif be nga kpwe'ele Jésus, amu a nga bo mam mete môse sondô. 17 Ane Jésus a nga yalane be a jô na, Esa wom a nga bo ésaé azukui éyoñe ji, me ke me abo ésaé. 18 Ajô te Bejuif be nga dañie kômbô wôé nye, sa amu a nga tyame môse sondô étam, ve amu a nga jô fe na, Zambe a ne Esa wom, a bo émien ba Zambe nté wua.

19 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Mon a nji bo ngule ya bo jam étam, ve mam a wô'ô yen Esa a bo'ok: amu mam mese a bo, mam mete fe Mon a bo. 20 Amu Esa a nye'e Mon, a liti nye mam mese émien a bo: a ye liti nye mam me adañie mam ma, nalé mi aye semé. 21 Amu aval ane Esa a wômôlô mimbim a ve mie ényiiñ, nalé fe Mon a ve ényiiñ bôt a nye'e a va'ak. 22 Amu Esa te tyi'i môt ajô, ve a nga ve Mon ntyi'ane mejô ôse; 23 nalé bôte bese be aye ve Mon дума, ane be ave Esa дума. Môt a bo te ve Mon дума, a bo fe te ve Esa a nga lôme nye, дума. 24 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Môt a wô' ajô dam, a buni môt a nga lôme ma, a ne ényiiñ ya melu mese, a ye nyoñie mekua, a kôlôya awu, a nyiiñeya. 25 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Awolo de aye bo, nde de ataté éyoñe ji, éyoñ bôt be maneya wu be aye wô'ô tyiñie Mone Zambe; ba be aye wô'ô je, mbe be aye nyiiñ. 26 Amu aval ane Esa a ne ényiiñ nyôle jé émien, aval ete fe a nga ve Mon ényiiñ nyôle jé: 27 a nga ve fe nye ngule ya tyi'i mejô, amu a ne mone môt. 28 Te seman ajô di: amu awolo' de aye bo, éyoñ bôte bese be ne mesoñ be aye wô'ô tyiñie jé, 29 be aye so; ba be nga bo mvaé, be aye wômô a nyiiñ; ba be nga bo abé, be aye wômô a nyoñie mekua.

30 Mamien me nji bo ngule ya bo jam: me atyi'i mejô ane me awôk: ntyi'ane mejô wom ô ne zôsô; amu me nji jeñie mam me anye'e, ve mam môt

a nga lôme ma a nye'e. 31 Nge me akañete mejô mam mamien, wôna mejô me akañete me nji bo benya mejôô. 32 Môt mfe a kañete ajô dam; me ayeme na mejô a kañete ajô dam me ne benya mejôô. 33 Mi maneya lôme bôt be Jean, ane a nga kañete benya mejôô. 34 Nkañetan be nga kañete ajô dam ô nji bo nkañetane ya bôt: ve me ajô mejô ma, amu me ayi na mi aye yen ényiiñ. 35 Nnye a mbe lampe a yôñôk a ve éfufup; mi nga kômbô vak a tabe éfufupe jé ôbe nté. 36 Ve nkañetan me bili wo adañie wu Jean a nga kañete ajô dam; amu mam Tate a nga ve ma me bo, mme mete me abo, mam mete me akañete ajô dame na, Tate a nga lôme ma. 37 Tate a nga lôme ma, nnye fe a nga kañete ajô dam. Melu mese mi nji wô'ô tyiñie jé, nalé fe te yene nyôle jé. 38 Mejô mé me nji tabe mia minlem été: amu mi nji buni môt a nga lôm. 39 Mi afombô mejô ya kalate Zambe, amu mi asi'a ko na mi aye yen ényiiñ ya melu mese été; mejô mete mme me akañete ajô dam; 40 ve mia mi nji nye'e mi za'a be ma, a yen ényiiñ. 41 Me nji nyoñie дума de aso bôt. 42 Ve me ayeme mia, nye'ane Zambe ô nji bo minlem mienan. 43 Me soya jôé Esa wom, mi te buni ma: nge môt mfe a ye zu jôé dé émien, nnye mi aye buni. 44 Mia mi anyoñie дума de aso be miabebien, te jeñie дума de aso be Zambe a ne ve wua, mi ne ngule ya buni aya? 45 Te si'a ko na me aye bo'olô mia be Tate: môte wua a bo'olô mia, Moïse nnye mi nga to nye ndi minlem. 46 Amu nge mi nga buni Moïse, ve mi nga buni fe ma; amu a nga tili ajô dam. 47 Nge mi abo te buni mejô a nga tili, mi aye buni mejô me akobô aya?

6 Mejô mete me maneya, ane Jésus a nga kôlô, a ke ato'o ya Galilée yat, e ne jôé na Tibériade. 2 Ane bôt abui be nga tôñe nye, amu be nga yene beta be mam a nga bo minkôkon. 3 Ane Jésus a nga ke nkôle yôp a tabe si wôé, ba be beyé'é bé. 4 Pâque, é ne ésulane ya Bejuif,

é mbe bebé. 5 Ane Jésus a nga bete mis, a yene bôt abui be za'a vôm a nga to, ane a nga jô Philippe na, Bi aye kuse bidi bôte ba be aye di vé? 6 A nga jô ajô te a ve'ele nye: amu émien a nga yem ane a ye bo. 7 Philippe a nga yalane nye na, Abime fembé môt a ye kus a franc mintete mibaé, te yiane be, môt ase a nyoñe ve tyô-tyoé. 8 Beyé'é bé, môte wua a mbe jôé na André, monyañe Simon Pierre, a nga jô nye na, 9 Mona fam a ne va, a bili mimamane mi fembé mitan a kos ébaé: biôm bina bi aye bo aya, bôte ke abim a va? 10 Jésus a nga jô na, To'ane bôte si. Obut abui ô mbe vôm ate. Befam be nga tabe si be mbe bebé betoyini betan.' 11 Ane Jésus a nga nyoñe mimamane mi fembé; éyoñ a nga mane ye'elane Zambe, ane a nga ve bôt be nga to si; ane a nga ve fe be kos abim be nga nye'e. 12 Eyoñ be nga jaé, a nga jô beyé'é bé na, Kô'an afufus de ate buk, jôm te wu ntuk. 13 Ane be nga kôan afufuse mimamane mi fembé é nga buk éyoñ bôt be nga mane di, a jalé minkoé awôm a mibaé. 14 Ajô te, éyoñ bôt be nga yene beta jam a te bo, be nga jô na, Nyina a ne fo'o nkulu mejô be nga jô na a ye zu si nyô.

15 Eyoñ Jésus a nga yene bôt be ye'e zu nyoñe nye a ngu, a télé nye njô bôt, ane émien a nga kôlô a ke nkôl étam.

16 Eyoñ ngô'é é nga bo, ane beyé'é bé be nga ke atok; 17 ane be nga ke éfunga, be ye'e dañ atok a ke Capernaoum. Eyoñe te dibi e nga bo, Jésus a ngenan te koane be. 18 Ato' e nga taté fô'ôsan amu beta évuñulu a nga vuñ. 19 Eyoñ be nga mane ful éfunga nta môt a wulu mebo awolo da nge mebaé, be nga yene Jésus a wulu' ato'o yôp a za'a bebé éfunga: ane be nga ko woñ. 20 Ane a nga jô be na, Me le; te koane woñ. 21 Ajô te be nga me'ete a nyoñe nye éfunga été: atemeteme na éfunga é kuiya kindik vôm be nga ke.

22 Alu da e lôteya ane ékôane bôt é nga tele ato'o yat é nga yene na, éfunga éfe é nji bo wôé, ve éfunga jia

étam, a yeme fe na Jésus a nji ke éfunga beyé'é be nga ke, ve beyé'é bé nga kôlô étam 23 (ve bifunga bife bi nga so Tibériade, bi nga zu vôm be nga di bidi éyoñ Tate a nga ve akéva): 24 éyoñ ékôane bôt éte é nga yene na Jésus ba be beyé'é bé be nji bo wôé, bebien be nga ke bifunga été, a ke Capernaoum, a jeñe Jésus. 25 Eyoñ be nga yene nye ato'o yat, be nga jô nye na, A Rabbi, wo ate zu nne éyoñ évé? 26 Jésus a nga yalane be a jô na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Mi ajeñe ma, sa amu mi nga yene beta be mam, ve amu mi nga di mimamane mi fembé, a jaé. 27 Te boane bisaé ajô bidi bi aye wu ntuk, ve ajô bidi bi aye tabe ényiñ ya melu mese, mbie Mone môt a ye ve mia: amu Esa, a ne Zambe, a nga ve nye ngu, nje bôt be aye yeme na a ne Mone Zambe. 28 Ajô te be nga jô nye na, Bi ayiane bo jé bi aye bo bisaé bi Zambe? 29 Jésus a nga yalan a jô be na, Esaé Zambe é ne na, mi buni môt a nga lôm. 30 Ane be nga jô nye na, Za jam wo abo e ne ndem, bi aye yene de a buni wo? jé wo abo? 31 Betate bangan be nga di manne fé été; ane e ne ntilane na, A nga ve be bidi bi so'o yôp be di. 32 Ajô te Jésus a nga jô be na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Sa Moise a nga ve mia bidi bi nga so yôp; ve Tate wom a ve mia benya bidi bi aso yôp. 33 Amu bidi Zambe a ve, mbie bi aso yôp a ve bôte ya si nyô ényiñ. 34 Ajô te be nga jô nye na, A Tat, va'a bia bidi bite melu mese. 35 Jésus a nga jô be na, Ma me ne bidi ya ényiñ: môt a zu be ma, a ye wô'ô zaé, môt a buni ma, a ye wô' évé. 36 Ve me nga jô mia na, mi yeneya ma, ve mi ngenan te buni. 37 Bôte bese Tate a ve ma, be aye zu be ma; môt a zu be ma, me aye titane nye. 38 Amu me nga so yôp, sa na me bo mam me anye'e, ve mam môt a nga lôme ma a nye'e. 39 Jam môt a nga lôme ma a nye'e e ne na, bôte bese a nga ve ma, me te dimeli môte wua ya été, ve me aye wômôlô be bese alu de aye su'ulan. 40 Amu jam Esa wom a nye'e e

ne na, môt ase a yene Mon, a buni nye, a ye tabe ényiñ ya melu mese; nnye me aye wômôlô alu de aye su'ulan.

41 Ajô te Bejuif be nga kobô nye menyiñ, amu a nga jô na, Ma me ne bidi bi aso yôp. 42 Ane be nga jô na, Ke nyina a ne Jésus, mone Joseph, bi ayem ésa ba nyia? éyoñe ji a jô na, Me soya yôp, aya? 43 Jésus a nga yalan, a jô be na, Miabebien, te kobane menyiñ. 44 Môt a nji bo ngule ya zu be ma, ve Tate a nga lôme ma a dutu nye: nnye me aye wômôlô alu de aye su'ulan. 45 E ne ntilane kalate bekulu mejô na, Zambe a ye ye'ele be bese. Môt ase a maneya wô'ô mejô me aso be Tate, a yé'é me, nnye a zu be ma. 46 Te ke môt a nga yene Tate, ve nyô a nga so be Zambe, nnye a nga yen Esa. 47 Me abele fo'ô ane me ajô mia na, Môt a buni, nnye a ne ényiñ ya melu mese. 48 Me ne bidi ya ényiñ. 49 Beéso benan be nga di manne fé été, ane be nga wu. 50 Bidi bi aso yôpe bi, nge môt a di bie, a ye wu. 51 Ma me ne bidi bi ne ényiñ été, mbie bi nga so yôp: nge môt a di bie, a ye tabe nnôm éto: ya, bidi me aye ve bi ne minsône miam, me aye ve bie bôte ya si nyô be nyiñ.

52 Ajô te Bejuif bebien be nga sôane bisô, a jô na, Môte nyô a ne ngule ya ve bia minsône mié, bi di mie, aya? 53 Ajô te Jésus a nga jô be na, Me abele fo'ô ane me ajô mia na, Nge mi abo te di minsône mi Mone môt a nyu metyi mé, mi nji bo ényiñ minlem été. 54 Môt a di minsône miam a nyu metyi mam, a ne ényiñ ya melu mese; me aye wômôlô nye alu de aye su'ulan. 55 Amu minsône miam mi ne benya bidii, a metyi mam me ne nya jômô ya nyu. 56 Môt a di minsône miam a nyu metyi mam, nnye a to be ma, me fe me to be nye. 57 Ane Tate a vee a nga lôme ma, a ma me anyiñ amu Tate; nalé fe môt a di ma, nnye fe a ye nyiñ amu ma. 58 Bidi bi nga so yôpe bi: bi nji bo bidi ane betate be nga di, a wu; nge môt a di bidi bi, a ye tabe nnôm éto. 59 A nga

kobô mejô mete nda Zambe, éyoñ a nga ye'ele bôt Capernaoum.

60 Beyé'é bé abui, éyoñ be nga wô' ajô te, be nga jô na, Ajô di e ne ayaé; za a ne ngule ya wô'ô de? 61 Ve Jésus a nga yem nleme wé na beyé'é bé be nga wô' abé a kobô, ane a nga jô be na, Ye mi akolé ôbak amu ajô di? 62 Nge mi aye yene Mone môt a kele' yôp vôm a nga taté tabe, mi aye jô aya? 63 A ne nsisim ñwô wo ave ényiñ; minsôn te bo jam mvaé: mejô me maneya kobô mia me ne nsisim a ényiñ. 64 Mi to va, bevo'ô be ne te buni. Amu aso atata'a Jésus a nga yeme ba be nga bo te buni, a nyô a ye koñe nye. 65 Ane a nga jô na, Amu ajô di me ate jô mia na, te ke môt a ne ngule ya zu be ma, ve Tate a ve nye ngul éte.

66 Ajô te beyé'é bé abui be nga tabe si, te fe beta wulu nsamba wé. 67 Ane Jésus a nga jô beyé'é awôm a bebaé na, Ye mia fe mi aye kôlô. 68 Simon Pierre a nga yalane nye na, A Tat, bi aye ke be za mfe? wo ô bili mejô ya ényiñ ya melu mese. 69 Bi buniya a yeme fe na ô ne Mbamba Môte ya Zambe. 70 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Ke me nga tope mia bôt awôm a bebaé, môte wua a ne été a ne Satan? 71 Eyoñe te a nga kobô ajô Judas, mone Simon Iscariot, amu nnye a ye koñe nye, a to fe môte wua ya beyé'é awôm a bebaé.

7 Mam mete me maneya, ane Jésus a nga ke a wulu minlam mi ya Galilée: a nji kômbô ke a wulu minlam mi ya Judée, amu Bejuif be nga kômbô wôé nye. 2 Ane ésulane ya Bejuif, é mbe ésulane be nga bo be tabe'e bibem, é mbe bebé. 3 Ane bobenyañ be nga jô nye na, Kôlô'ô va, ô ke Judée, nalé beyé'é bôé be aye yene mam wo abo. 4 Amu te ke môt a bo jam asoé, émien a kômbô na bôt be tu'a yene nye. Nge wo abo mam ma, liti'i bôte ya si nyô womien. 5 Amu akôsa bo bobenyañe bé be nji buni nye. 6 Ane Jésus a nga jô be na, Eyoñe jam é za bo'ok; ve éyoñe jenan je abo melu mese. 7 Bôte ya si nyô be nji bo ngule ya

vini mia; ve ma be avini, amu me akañete ajô dape na, mam be abo me ne abé. 8 Kelan ésulán: me nji kômbô ke ésulane ji; amu éyoñe jam é ngenan te kpwan. 9 A maneya jô be mejô mete, ane a nga li'i a to Galilée.

10 Ve éyoñ bobenyañe bé be nga mane ke ésulán, nnye fe a nga ke, te ye bôt be lô, ve ane asoé. 11 Ane Bejuif be nga jeñe nye ésulán, a jô na, A ne vé? 12 Ane bôt abui be nga to ésulán be nga dañe kobô menyiiñ ajô dé: bevo'o be nga jô na, A ne môte ya zôsô; bevo'o na, Sa nalé, a yale bôt zene fe. 13 Ve môt a nji kobô ajô dé atan, amu be nga ko Bejuif woñ.

14 Eyoñ ésulán é nga kui ézezañ, Jésus a nga ke temple a ye'ele bôt. 15 Ajô te Bejuif be nga semé, a jô na, Môte nyô a yeme kalate aya, amu a nji ye'é? 16 Ane Jésus a nga yalane be, a jô na, Mejô me aye'ele me nji bo mejô mam, ve mejô môt a nga lôme ma. 17 Nge môt a kômbô bo ane a nye'e, wôna a ye yeme mam me aye'ele, nge me ne mejô me Zambe, nge mejô mam. 18 Môt a kobô ajô dé émien, a jeñe дума dé émien: ve môt a kômbô дума môt a nga lôme nye, môt ate a ne zôsô, jam e ne ékotekot e nji bo be nye. 19 Ke Moïse a nga ve mia metiñe me Zambe, akôsa bo nalé mi to va, te ke môte wua a ba'ale metiñe mete? Mi akômbô wôé me amu jé? 20 Bôt be nga to ésulán be nga yalane na, Wo ô ne mbia nsisim: za a kômbô wôé wo? 21 Jésus a nga yalan a jô be na, Me nga bo jame da, nde mia bese mi asemé. 22 Moïse a nga ve mia atiiñ ya tyi'ibane metye (sa na ajô te e nga so be Moïse, ve bemvamba); a môse sondô mi atyi'i môt atye. 23 Nge môt a tyi'iban atye môse sondô amu atiiñ Moïse e za tyamé; ye mi ayaa ma, amu me nga bo môt mvo'é môse sondô? 24 Te tyi'ane mejô ane mi lô, ve tyi'i ntyi'an ô ne zôsô.

25 Ajô te bôte ya Jérusalem bevo'o be nga jô na, Ke môt be akômbô wôé nyô? 26 Tama yenan, a kobô vôm bôt be to, be te jô nye ajô. Ye bejô

bôt be ayeme fo'o na nyina a ne Christ? 27 Ve bia bi ayeme môte nyô, vôm a nga so: ve éyoñ Christ a ye so, te ke môt a ye yem mfa' a ye so. 28 Ajô te Jésus a nga kobô tyiñe yôp temple été, a ye'ele bôt, a jô na, Mi ayeme ma, mi ayeme fe mfa'a me nga so; me nji zu amu ajô dam, ve nyô a nga lôme ma a ne zôsô, mi ne te yeme nye. 29 Ma me ayeme nye, amu me nga so be nye, nnye a nga lôme ma. 30 Ajô te be nga kômbô bi nye: ve te ke môt a nga nambe nye a mo, amu éyoñe jé é za kpwa'an. 31 Bôt be nga to ésulán, bevo' abui be nga buni nye; ane be nga jô na, Eyoñ Christ a ye so, ye a ye bo beta be mam a dañe ma nyô a boya? 32 Bepharisien be nga wô'ô bôt be nga to ésulán be kobô'ô mejô mete menyiiñ ajô dé; ane bemie beprêtre a Bepharisien be nga lôme bejô bôt be ke bi nye. 33 Ajô te Jésus a nga jô na, Bia be mia bi ngenan bi to ôbe nté, wôna me aye ke be môt a nga lôme ma. 34 Mi aye jeñe ma, te yene ma: vôm me aye tabe, mi se ngule ya zu wôé. 35 Ajô te Bejuif be nga jô bebiene na, Môte nyô a ye ke vé, bi aye bo te yene nye? ye a ye ke Bejuif be nga ke tabe si ya Begrec, a ye'ele Begrec? 36 Za aka' ajô a jô dina na, Mi aye jeñe ma, te yene ma; a vôm me to, mi se ngule ya zu?

37 A nga bo na, môs ésulán é nga su'ulan, môs ôte be nga bo be dañe' kañe Zambe, Jésus a nga tebe, a kobô tyiñe yôp, a jô na, Nge môt a wô' évé, a za'a nyu be ma. 38 Môt a buni ma, asôé e ne ényiiñ de aye so nye abum été, ane e ne ntilane kalate Zambe. 39 Ve a nga jô ajô di mfa'a ya Nsisim, ñwô bôt be nga buni nye be aye nyoñ: amu éyoñe te Nsisim ô ngenan te so; amu Jésus a ngenan te ke vôm be aye wumu nye. 40 Eyoñ bevo'o be nga to ésulán be nga wô'ô mejô mete, be nga jô na, Nyina a ne fo'o nkulu mejô. 41 Bevo'o na, Nyina a ne Christ. Ba bevo'o na, Aya, ye Christ a ye so Galilée? 42 Ke e ne ntilane kalate Zambe na, Christ a ye so mvoñe bôte David,

a ye so Bethléhem, nlam David a nga to? 43 Nalé bôt be nga to ésulan be nga kandane zañ amu ajô dé. 44 Bevo'o be nga ye bi nye; ve mô't a nji nambe nye a mo.

45 Ajô te bejô bôt be nga ke vôm bemie beprê'tre a Bepharisien be nga to; ane be nga jô be na, Mi ate bene zu nye a jé? 46 Bejô bôt be nga yalane na, Mô't a nji kobô ane mô't ate. 47 Ane Bepharisien be nga yalane be na, Ye a yaleya fe mia zene fe? 48 Ye bejô bôte bevo'o a Bepharisien be buniya nye? 49 Ve bôt be ne ékôane ji, be adimi metiñe me Zambe, mbe be ne biyo'é. 50 Nicodème (mô't a nga zu be nye melu mvus, a mbe mô'te wua ya bôte bete) a nga jô be na, 51 Ye metiñe mangan me aliti bia na bi ve mô'te mekua, te tame wô' ane a kat, nge yem ane a bo? 52 Be nga yalan a jô nye na, Wo fe, ye ô ne mô'te ya Galilée? Tuka'a fombô, ô yeme na nkulu mejô a nji so Galilée.

53 [Ane mô't ase a nga ke nda jé:

1 ve Jésus a nga ke nkôle Beolivier. 2 Esala tyé a nga beta ke temple été, ane bôte bese be nga ke vôm a nga to; ane a nga tabe si, a ye'ele be. 3 Ane betili bekalate a Bepharisien be nga zu minga, be nga koé a bo'o mejian; éyoñ be nga telé nye bôte zañ, 4 be nga jô nye na, A Nye'ele, bi ate koé minga nyô a bo'o mejian. 5 Moise a nga jô bia kalate metiñ été na, bi lum aka'a mô'te di mekok: wo ajô aya ajô dé? 6 Be nga kobô nye nalé, a ve'ele nye, amu be nga jeñ ajô ya bo'olô nye. Ve Jésus a nga kumbu si, a tili metek a ônyu. 7 Ve éyoñ be nga jaé sili nye minsili, a nga nyokan, a jô be na, Mi tele va, mô't a ne te abé, nnye a ye taté lume nye akok. 8 Ane a nga beta kumbu si a tili metek a ônyu. 9 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga kôlô wuwua, ataté nyô a mbe mvendé, akekui bese be nga mane ke: ane Jésus a nga li'i étam, a minga, vôm ate. 10 Ane Jésus a nga nyokan, a jô nye na, A minga, be ne vé? ye mô't a nji ve wo mekua? 11 Nye na, A Tat, te ke

môt. Ane Jésus a nga jô na, Nalé fe ma, me te ve wo mekua: kele' wo ake; te fe beta bo abé melu ôsu.]

12 Ane Jésus a nga beta kobô be, a jô na, Me ne éfufupe ya si nyô: mô't a tôñe ma, a ye wulu dibi, ve a ye tabe éfufupe ya ényïñ. 13 Ane Bepharisien be nga jô nye na, Wo akate foé ajô dôé womien; foé jôé é nji bo été. 14 Ane Jésus a nga yalan a jô be na, Akôsa bo me akate foé jam, foé jam é ne été; amu me ayeme vôm me nga so, a vôm me aye ke; ve mia mi te yeme vôm me nga so, a vôm me aye ke. 15 Mi atyi'i mejô mfa'a minsôn; me ne te tyi'i mô't ajô. 16 Nge me atyi'i mô'te mejô, ntyi'ane wom ô ne zôsô; amu me nji bo étam, ye bia Tate a nga lôme ma. 17 Metiñe menan me ne fe ntilane na, mejô bôte bebaé be akat, me ne été. 18 Mamien me akate foé jam, a Tate a nga lôme ma, nnye fe a kate foé ajô dam. 19 Ane be nga jô nye na, Eso a ne vé? Jésus a nga yalane na, Mi ne te yeme ma, te yeme fe Esa wom: nge mi nga yeme ma, ve mi nga yeme fe Esa wom. 20 A nga kobô mejô mete vôm be nga ba'ale akum, éyoñ a nga ye'ele bôt temple été: te ke mô't a nga bi nye; amu éyoñe jé é ngenan te kpwan.

21 Ane a nga beta jô be na, Ma me akôlô, mi aye jeñe ma, mi aye wu mam abé menan été: vôm me aye ke, mi se ngule ya zu wôé. 22 Ane Bejuif be nga jô na, Ye a ye wôé émien? amu a jô na, Vôm me aye ke, mi se ngule ya zu wôé. 23 Ane a nga jô be na, Mi nga so si; ma me nga so yôp: mi ne bôte ya si nyô; me nji bo mô'te ya si nyô. 24 Ajô te me ate jô mia na, mi aye wu mam abé menan été: amu nge mi te buni na me ne nye, mi aye wu mam abé menan été. 25 Ajô te be nga jô nye na, O ne za? Jésus a nga jô be na, Ane me nga jô mia me so'o so. 26 Me ne mejô abui me aye kobô a tyi'i me ajô denan: ve mô't a nga lôme ma, nnye a ne zôsô; mejô me nga wô'ô be nye, mme mete me ajô bôte ya si nyô. 27 Ve be nga bo te yeme na a kobô be ajô Esa.

28 Ajô te Jésus a nga jô na, Eyoñ mi aye mane bete Mone môte yôp, éyoñe te mi aye yeme na me ne nye, a yeme fe na, me ne te bo jame da, ve ane Tate a nga ye'ele ma, nalé me akobô mejô ma. 29 Môt a nga lôme ma a ne be ma; a nji li'i ma étam; amu me abo mam a nye'e melu mese. 30 Eyoñ a nga jô mejô mete, bôt abui be nga buni nye.

31 Ane Jésus a nga jô Bejuif be nga buni nye na, Nge mi aba'ale mejô mam melu mese, wôna mi ne fo'o beyé'é bam; 32 mi aye yeme benya mejôô, a benya mejôô me aye bo mia beti. 33 Be nga yalane nye na, Bi ne mvoñe bôt Abraham, bi nji bo belo be môt: wo ajô na, Mi aye bo beti, aya? 34 Jésus a nga yalane be na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Môt ase a bo abé a ne ôlo ya mam abé. 35 Olo te tabe nda melu mese: ve mon a tabe melu mese. 36 Ajô te nge Mon a ye bo mia beti, mi aye fo'o bo beti. 37 Me ayeme na mi ne mvoñe bôt Abraham; akôsa bo nalé mi akômbô wôé ma, amu mejô mam me ne te yene vôme ya tabe mia minlem été. 38 Me akobô mam me nga yene be Tate: mia fe mi abo mam mi nga wô'ô be éso wônan. 39 Be nga yalan a jô nye na, Abraham a ne ésa wongan. Jésus a nga jô be na, Nge mi ne bone be Abraham, wôna mi aye bo mam be Abraham. 40 Ve éyoñe ji mi akômbô wôé ma, môt a maneya kobô mia benya mejôô, me nga wô'ô me be Zambe: Abraham a nji bo nalé. 41 Mi abo mam me éso wônan. Be nga jô nye na, Bi nji bialé mejian; bi ne Esa wua, ve Zambe. 42 Jésus a nga jô be na, Nge Zambe a ne Eso wônan, ve mi anye'e ma: amu me nga so be Zambe, a me soya; me nji zu amu mamien, ve amu a nga lôme ma. 43 Mi abene wô' ane me akôbô a jé? Ve amu mi nji bo ngule ya wô'ô mejô mam. 44 Mi ne bone be Satan éso wônan, mbia be mam a nye'e, mme mi akômbô bo. Emien a ne ñwôé bôt asoso atata'a, a nji bo mam me ne zôsô, amu mam me ne zôsô me nji bo nye nlem. Eyoñ a kobô minsos, a kobô jôme

jé émien: amu a ne môte ya minsos, a ne fe ésa minsos. 45 Ve amu me akobô mejô me ne zôsô, mi ne te buni ma. 46 Mia bôt mi to va, za a ne liti na me nga bo abé? Nge me akobô mam me ne zôsô, mi abene buni ma a jé? 47 Môt a ne môte ya Zambe, nnye a wô'ô mejô me Zambe: amu ajô di mi ne te wô'ô me: amu mi nji bo bôte ya Zambe. 48 Bejuif be nga yalan a jô nye na, Ke bi akobô zôsô na ô ne môte ya Samarie, ô ne fe mbia nsisim. 49 Jésus a nga yalane na, Me nji bo mbia nsisim; me akañ Esa wom, ve mia mi abiasé ma. 50 Me nji jeñe duma dam: ve môte wua a jeñe de a ty'i fe ajô te. 51 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Nge môt a ba'ale mejô mam, a ye yen awu. 52 Bejuif be nga jô nye na, Eyoñe ji bi ayeme na ô ne mbia nsisim. Abraham a wuya, a bekulu mejô; a wo wo ajô na, Nge môt a ba'ale mejô mam, a ye tye' awu. 53 Ye wo adañ ésa wongan Abraham, a nga wu? a bekulu mejô be nga wu: za jôm wo abo womien? 54 Jésus a nga yalane na, Nge me awumu mamien, duma dam e ne momo: môt a wumu ma a ne Esa wom; mi ajô ajô dé na, a ne Zambe wônan; 55 mi nji yeme nye: ve ma me ayeme nye; nge me ajô na, Me ayeme nye; me za bo minsos ane mia: ve ma me ayeme nye, a ba'ale ajô dé. 56 Eso wônan Abraham a nga kômbô yene môse wom; ane a nga yene wô, a vak. 57 Ane Bejuif be nga jô nye na, O za bo'o mimbu mewôm metan, ye ô nga yen Abraham? 58 Jésus a nga jô be na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Te yen Abraham a za bialé'é, me to. 59 Nde be nga to'é mekok be aye lume nye; ve Jésus a nga sobô a kôlô temple.

9 Eyoñ a nga lôte zen, a nga yene môt a nga bialé ndim. 2 Ane beyé'é bé be nga sili nye na, A Rabbi, za a nga bo abé, ye môte nyô, ye bebiaé bé, amu a nga bialé ndim? 3 Jésus a nga yalane na, Sa môte nyô a nga bo abé, sa ke bebiaé bé: ve amu mimboane mi Zambe mi aye yené be nye. 4 Bi ayiane bo bisaé môt

a nga lôme ma, môs ô ngenan: alu de aye bo, éyoñ môt a se fe ngule ya bo ésaé. **5** Eyoñ me ngenane si nyô, me ne éfufupe ya si nyô. **6** Eyoñ a nga kobô nalé, a nga tui mendene si, a ful éte' a menden, a wo'o je ndindime mis, **7** a jô nye na, Kele' sôp éwobane ya Siloé (ajô te e ne na, Nlôman). Ane a nga ke sôp, ve zu yen mvô'é. **8** Ane bôt ba be be be nga to, a ba be nga yene nye melu mvus a bo a jaké'é bôte biôm, be nga jô na, Ke môte nyô a nga to si a bo a jaké'é bôte biôm? **9** Bevo'o na, Nnye le: ba bevo'o na, Koko, a funane nye. Emien a nga jô na, Me ne nye. **10** Ajô te be nga jô nye na, Mise môé me nga bo mvô'é aya? **11** Ane a nga yalane na, Môt be aloene na, Jésus, a te ful étek, a wo'o me je mis, a jô me na, Kele' sôpe Siloé: ane me ate ke sôp, ve yen mvô'é. **12** Ane be nga jô nye na, A ne vé? Nye na, Me ayem.

13 Be nga ke liti Bepharisien môt a nga to ndim melu mvus. **14** Môs Jésus a nga ful étek a saé nye mis, ô mbe môse sondô. **15** Ajô te éyoñ éfe Bepharisien fe be nga sili nye na, Mise môé me ate bo mvô'é aya? Ane a nga jô be na, A te wo'o me éte'e mis, ane me ate ke sôp, ve yen. **16** Ane Bepharisien bevo'o be nga jô na, Môt ate a nji so be Zambe, amu a bo te ba'ale môse sondô. Bevo'o na, Môt a ne mbo mam abé a ne ngule ya bo aka'a keta be mame dina aya? Ane be nga kandane zañ. **17** Ane be nga beta jô ndindime na, Wo wo ajô aya ajô dé, amu a te saé wo mis? Ane a nga jô na, A ne nkulu mejô. **18** Ve Bejuif be nji buni na a nga to ndindim, a bo fe ngule ya yen, ve akekui éyoñ be nga loene bebiaé be môt a nga sabane mis, **19** a sili be na, Môte nyô mi ajô na a nga bialé ndim, ye a ne mone wônan? a yen éyoñe ji aya? **20** Ane bebiaé bé be nga yalan a jô na, Bi ayeme na môte nyô a ne mone wongan, bi ayeme fe na a nga bialé ndim: **21** bi te yeme jam a yene de éyoñe ji; te yeme fe môt a te saé nye mis: sila'an émien; ke a nto nya môtô? émien a ye kate mia

ajô dé. **22** Bebiaé bé be nga kobô mejô mete, amu be nga ko Bejuif woñ: amu éyoñe te Bejuif be maneya tiñeti na, nge môt a ye meme na a ne Christ, be aye titane nye nda Zambe. **23** Ajô te bebiaé bé be nga jô na, A nto nya môtô; sila'an émien. **24** Ane be nga loene môt a nga to ndim aloene baa, a jô nye na, Va'a Zambe duma: bi ayeme na môt ate a ne mbo mam abé. **25** Ane a nga yalane na, Nge a ne mbo mam abé, me ayem: jame da me ayem, me nga to ndindim, éyoñe ji me nga yen. **26** Ane be nga jô nye na, A te bo wo jé? a te saé wo mis aya? **27** Ane a nga yalane be na, Me ndôme kate mia ana'ana, ve mi nji wôk; mi abeta sili ajô te amu jé? ye mi ke mi aye bo bey'é bé? **28** Ane be nga kpwe'ele nye, a jô na, Wo ô ne fiyé'é wé; ve bia bi ne bey'é be Moïse. **29** Bi ayeme na Zambe a nga kobô Moïse: ve môt ate, bi nji yem mfa' a nga so. **30** Môt ate a nga yalan a jô be na, Aya, jame ya semé di, mi te yem mfa' a nga so, ve a te saé me mis. **31** Bi ayeme na Zambe a ne te wô'ô bôt be abo mam me ne abé: ve môt a kañe Zambe, a bo mam a nye'e, nnye Zambe a wôk. **32** Ane si nyô é nga téban, bôt be nji wô'ô na môt a nga saé môt a nga bialé ndim. **33** Nge môt ate a nji so be Zambe, wôna a nji bo ngule ya bo jam. **34** Ane be nga yalan a jô nye na, Wo ô nga bialé ve mam abé éte, ye wo aviane ye'ele bia? Ane be nga titane nye.

35 Jésus a nga wô'ô na be titaneya nye; ane a nga ke koé nye, a jô nye na, Ye wo abuni Mone Zambe? **36** Ane a nga yalan a jô nye na, A Tat, a ne za? me buni nye. **37** Jésus a nga jô nye na, O yeneya nye, nnye ate a kobô wo nyô. **38** Ane a nga jô na, A Tat, me abuni. Ane a nga kute meboñe si a kañe nye. **39** Ane Jésus a nga jô na, Me nga zu si nyô a tyi'i bôte mejô, nde ba be ne te yen be aye yen; a ba be ayen be aye bo mindindim. **40** Bejuif bevo'o ba be be be nga to, be nga wô'ô mejô mete, ane be nga jô nye na, Ye bia fe bi ne mindindim? **41** Jésus a nga

jô be na, Nge mi nga to mindindim, ve mi nji bo mam me ne abé: ve éyoñe ji mi ajô na, Bi ayen: ajô te mam abé menan me ngenan.

10 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Môt a bo te nyin mbé abemba mintômba, ve bete zene fe, môt ate a ne ñuwup a mvô. **2** Ve môt a nyin mbé, nnye a ne mba'ale mintômba. **3** Môt a nonô mbé a dii nye wô; mintômba mi ayeme tyiñe jé: a loene mintômba mié môté, a liti mie atan. **4** Eyoñ a maneya ke mintômba mié mise atan, émien a tebe ôsu, mintômba ve tôte nye: amu mi ayeme tyiñe jé. **5** Mi aye tôte nneñ, ve mate nye: amu mi ne te yeme metyiñe beyeñ. **6** Jésus a nga kane be nkana ôte: ve be nji yeme mejô a nga jô be.

7 Ane Jésus a nga beta jô be na, Me abele fo'o ane me ajô mia na, Me ne mbé mintômba. **8** Bôte bese be nga zu éyoñe te me ngenan te zu be ne miñuwup a mimvômvô: mintômba mi nji wô'ô be. **9** Ma me ne mbé; nge môt a nyine wô a ye nyiñ, a ye zu été a kui atan, a ke di bidi. **10** Nwuwup wo azu wo aye bo jam afe ve wup, a wôé mintômba, a ndamane biôm: ma me nga zu, nalé ate mintômba mi aye yen ényiñ, a yene je abui. **11** Ma me ne mbamba mba'ale mintômba: mbamba mba'ale a ve ényiñe jé amu mintômba. **12** Môt a ba'ale mintômba amu ajô akum, a nji bo nya mba'ale, mintômba mi nji bo émmié, éyoñ a yene ze, a li' i mintômba, a mate, ze ve bi mie a tyamelane mie: **13** a mate amu a ba'ale mintômba amu akum, te wô'ô mintômba mvam. **14** Me ne mbamba mba'ale; me ayeme mintômba miam, mintômba miam mi ayeme fe ma. **15** Aval ane Tate a yeme ma, a ma fe me ayeme Tate; ma me ave ényiñe jam amu mintômba. **16** Me ne fe mintômba mife, mi ne te tabe abemba di: me ayiane zu fe mie, mi aye wô'ô tyiñe jam; mi aye fulan mbame wua a mba'ale wua. **17** Ajô te Tate a nye'e me de, amu me ave ényiñe jam, nde me aye beta nyoñe je. **18** Te ke môt a wólé ma ényiñe jam, ve

mamien me ave je. Me ne ngule ya ve je, me ne fe ngule ya beta nyoñe je. Me nga nyoñe atiñe di be Esa wom.

19 Bejuif be nga beta kandan amu mejô mete. **20** Bevo' abui be nga jô na, A ne mbia nsisim, a so' étyi; mi avô'ôlô nye amu jé? **21** Bevo'o na, Mejô ma me nji bo mejô me môt a ne mbia nsisim. Ye mbia nsisim a ne ngule ya saé ndindime mis?

22 Esulane ya kañe môs be nga taté ve Zambe temple é nga bo Jérusalem: **23** éyoñe te é mbe ôyôn; ane Jésus a nga wulu temple mbala'a si Salomon. **24** Ane Bejuif be nga zu bômane nye nkuk, a jô nye na, Wo ayi na bi asôane bisô nta vé? Nge ô ne Christ, kate'e bia nya ajô. **25** Jésus a nga yalane be na, Me maneya kate mia, mi te buni: mam me abo a jôé Tate, mme mete me akañete ajô dam. **26** Ve mi ne te buni amu mi nji bo mintômba miam. **27** Mintômba miam mi ayeme tyiñe jam, a ma fe me ayeme mie, mi atôte ma: **28** me ave fe mie ényiñ ya melu mese; mi aye bo te jañ, te ke môt a ye wólé me mie mo mam. **29** Esa wom a nga ve me mie, émien a dañe bôte bese; te ke môt a ne ngule ya wólé mie mo me Esa wom. **30** Bia Tate bi ne jôme jija. **31** Ane Bejuif be nga beta to'é mekok a ye lume nye. **32** Jésus a nga yalane be na, Me nga liti mia mbamba be mam abui me so'o be Tate, mam mete, jam avé mi alume me de mekok? **33** Bejuif be nga yalane nye na, Bi alume wo mekok, sa amu mbamba jam, ve amu wo abiasé Zambe; amu fe na wo ô ne môt, wo ajô na, Me ne Zambe. **34** Jésus a nga yalane be na, Ke e ne ntilane metiñe menane na, Me nga jô na, Mi ne bezambe? **35** Nge a nga loene be na bezambe, ba mejô me Zambe me nga zu be be (bôt be nji bo ngule ya wôé mejô ya kalate Zambe ntuk), **36** ye mi ajô môt, Esa a nga bo nye mbamba môt a lôme nye si nyô, na, Wo abo ébiasé; amu me ate jô na, Me ne Mone Zambe? **37** Nge me ne te bo mam me Esa wom, te bunane ma. **38** Ve nge me abo mam mete, akôsa bo mi ne te

buni ma, buna'ane mam me abo: nde mi aye buni a yeme na Tate a ne be ma, me fe me ne be Tate. 39 Be nga beta kômbô bi nye: ane a nga kôlô vôm be nga to.

40 Ane a nga beta kôlô a ke Jourdain yat, vôm Jean a nga taté baptizô bôt; ane a nga tabe wôé.

41 Bôt abui be nga ke vôm a nga to; ane be nga jô na, Jean a nji ke bo beta jame wua: ve mejô mese Jean a nga jô ajô môte nyô me mbe été. 42 Ane bôt abui be nga buni nye wôé.

11 Môt éziñ a nga kon, a mbe jôé na Lazare, môte ya Béthanie, nlam Marie a nga to, ba monyañ Marthe. 2 Marie ate, ndôme jé Lazare é nga kon, a mbe Marie a nga wo'o Tate mbon, a fimi nye mebo a ési. 3 Bekale bete be nga lôme môt vôm a nga to, a jô na, A Tat, môt wo anye'e a kon. 4 Ve éyoñ Jêsus a nga wô' ajô te, a nga jô na, Okon ôte ô nji bo ôkone ya wu, ve ôkone ya ve Zambe duma, ajô te de aye ve Mone Zambe duma. 5 Jêsus a nga nye'e Marthe ba monyañ, a Lazare. 6 Eyoñ a nga wô'ô na a ya'a, a nga beta bômbô melu mebaé vôm a nga to. 7 Melu mete me lôteya, ane a nga jô beyé'é na, Mbeta'a keane Judée. 8 Beyé'é be nga jô nye na, A Rabbi, Bejuif be ndôme yi lume wo mekok; ye wo aye beta ke wôé? 9 Jêsus a nga yalane na, Ke môs ô ne mewolo awôm a mebaé? Nge môt a wulu a môs, a ye kolé ôbak, amu a yen éfufupe ya si nyô. 10 Ve nge môt a wulu alu, a kolé ôbak, amu éfufup é ne nye momo. 11 A maneya kobô mejô mete: ane a nga jô be na, Mvôé jangon Lazare a ne ôyo; me ake vele nye ôyo. 12 Ane beyé'é be nga jô nye na, A Tat, nge a ne ôyo, wôna a ye nyiñ. 13 Jêsus a nga kate be ajô ya awu dé: ve be nga si'a ko na a nga jô na a bô ôyo. 14 Ane Jêsus a nga tu'a jô be na, Lazare a wuya. 15 Me ayen mvaé amu mia, amu me nji tabe be nye, ajô te nde mi aye buni; akôsa bo nalé, nkeane be nye. 16 Ane Thomas, a mbe jôé afe na Didyme,

a nga jô beyé'é ba be be be nga to, na, Nkeane bia be nye bi wu.

17 Eyoñ Jêsus a nga kui, a zu koé na a mbô soñ melu menyin. 18 Béthanie a mbe bebé Jérusalem, zen nté môt a wulu awolo da; 19 ane Bejuif abui be nga zu be Marthe ba Marié ébeñese, amu ndôme jap é nga wu. 20 Eyoñ Marthe a nga wô'ôtane na Jêsus a zu, a nga ke tôbane nye: Marie a nga li'i a to si nda. 21 Ane Marthe a nga jô Jêsus na, A Tat, nge ô nga to va, ve ndôme jam é nji wu. 22 Akôsa bo éyoñe ji me ayeme na jam wo aja'é Zambe, Zambe a ye ve wo de. 23 Jêsus a nga jô nye na, Nyo ndôm a ye beta wômô. 24 Marthe a nga jô nye na, Me ayeme na a ye wômô éyoñ Zambe a ye wômôlô bôt alu de aye su'ulan. 25 Jêsus a nga jô nye na, Ma me ne ñwômôlô bôt, me ne fe ényii: môt a buni ma, akôsa bo a wu, a ye nyiñ; 26 a bôte bese môt a nyiñ a buni ma, a ye fe wu. Ye wo abuni ajô te? 27 Ane a nga jo nye na, Ya, A Tat: me buniya na ô ne Christ, Mone Zambe, nnye be nga buni na a ye zu si nyô. 28 Eyoñ a nga mane kobô mejô mete, a nga ke loene monyañe wé Marie asoé, a jô nye na, Nye'ele a soya, a loene wo. 29 Eyoñ a nga wô' ajô te, a nga ji'a kôlô si avô, a ke vôm a nga to. 30 (Éyoñe te Jêsus a ngenan te kui nlam, a ngenane vôm ba Marthe be nga tôban.) 31 Bejuif ba be be be nga to nda été, be nga zu nye ébeñese, éyoñ be nga yene Marie a kôlô' si avô a ke atan, ane be nga tôñe nye, be nga si'a ko na a ke yi soñ. 32 Eyoñ Marie a nga kui vôme Jêsus a nga to, a yene nye, a nga ku si mebo mé, a jô nye na, A Tat, nge ô nga to va, ve ndôme jam é nji wu. 33 Ajô te éyoñ Jêsus a nga yene nye a yiik, a yene Bejuif ba be nye be nga zu be yii' fe, a nga dañe wô' abé nlem a ôlun, 34 ane a nga sili be na, Mi nga jame nye vé? Ane be nga jô nye na, A Tat, za'a yen. 35 Ane Jêsus a nga yi. 36 Ane Bejuif be nga jô na, Tama yenan ane a nga nye'e nye! 37 Ve ba bevo'o be nga jô na, Môte nyô a nga saé ndindim,

ke a mbe ngule ya bo môte nyô te wu? 38 Ane Jésus a nga beta wô' abé nlem, a ke soñ. Soñ éte é mbe mbas akok, ane be nga dip ako' afe mbé. 39 Ane Jésus a nga jô na, Tama va'an akok. Marthe, kale mô't a nga wu, a nga jô nye na, A Tat, éyoñe ji a nga nyum; amu a wuya melu menyin. 40 Ane Jésus a nga jô nye na, Ke me ate jô wo na, nge wo abuni, wo aye yen ngule Zambe? 41 Ane be nga va akok. Ane Jésus a nga lôbô yôp, a jô na, A Tat, me ave wo akéva amu ô nga wô'ô ma. 42 Me ayeme na wo awô'ô ma melu mese: me ate jô ajô te amu jama bôt a tele élunga va, nde be aye buni na ô nga lôme na. 43 Eyoñ a nga mane kobô nalé, a nga bete tyiñe yôp a jô na, A Lazare, kui' atan. 44 Ane mô't a nga to mbim a nga kui atan, nka'ane mo a mebo a bindelé ya soñ; éyañese é nga ti nye asu. Jésus a nga jô be na, Ti'ane nye biôme nyô, a ke.

45 Bejuif abui be nga zu be Marie, a yene jam Jésus a nga bo, be nga buni nye. 46 Ba bevo'o be nga kolô a ke vô'm Bepharisien be nga to, a kate be mam Jésus a nga bo.

47 Ajô te bemie beprêtre a Bepharisien be nga loene bôt be bôndé fek, a jô na, Bi bo aya? amu môte nyô a bo aka'a beta be mam abui. 48 Nge bi ajô'é nye nalé, wôna bôte bese be aye buni nye: a bôte ya Rome be aye zu tyam n'lame wongan a bi ayoñe dangan. 49 Bôte bete môte wua a mbe jôé na Caïphe, a nga to njô beprêtre mbu ôte, a nga jô be na, Mi ne te yeme jam, 50 nalé fe mi ne te simesane na a ne mva'é mfa'a wônan nge môte wua a wu ajô bôt, sa na ngum ayoñ ôse wo ajañ. 51 A nji kobô mejô mete mfa'a wé émien: ve amu a nga to njô beprêtre mbu ôte, a nga kulu mejô, a jô na, Jésus a ye wu ajô ayoñe dap; 52 sa amu ayoñ ete étam, ve amu fe a ye kôane bone be Zambe be nga tyaman, a bo be ayoñe da. 53 Ataté môs ôte be nga bôndé fe' ane be aye wôé nye.

54 Ajô te Jésus a nji beta wulu minlame ya Bejuif bôt be lô nye, ve a nga kolô vô'm ate, a ke tabe mfôme fé,

a ke nlam ô mbe jôé na Éphraïm; ba be beyé'é be nga to vô'm ate. 55 Pâque Bejuif é mbe bebé: bôt abui be nga ke Jérusalem be nga so minlami minlam, be ye'e taté tune bebien, pâque é ngenan te bo. 56 Ane be nga jeñe Jésus, a kobô bebien éyoñ be nga to temple été, a jô na, Mi asimesan aya? Ye a ye bo te zu ésulana? 57 Bemie beprêtre a Bepharisien be nga tiñeti atiñe na, nge mô't a yeme vô'm a né, a ye liti be nye, be bi nye.

12 Pâque é li'iya melu mesaman, ane Jésus a nga ke Béthanie vô'm Lazare a nga to, nnye Jésus a nga wômôlô soñ. 2 Ane be nga yame nye bidi ya mam ngô'é wôé: Marthe a nga bo ésaé tawôlô; Lazare a mbe môte wua ya bôt ba be nye be nga to tawôlô. 3 Marie a nga to'é livre mbon ô mbe mbamba menyum, ô mbe mbia tañ, a wo'o Jésus mebo, a fimi nye mebo a ési: ane menyum me mbon me nga jaé nda ne lut! 4 Ve Judas Iscariot, môte wua ya beyé'é bé, nyô a ye koñe nye, a nga jô na, 5 Za ajô be ate bene kuan mbone wu franc mintete mila, a ve je minzôzoé? 6 A nji jô ajô te amu a nga wô'ô minzôzoé mvam; ve amu a mbe fiwuwup, a be'e mfek, a bo a toké'é biôm be nga bo be futi' été. 7 Ane Jésus a nga jô na, Jôka'ane nye, a ba'ale wô akekui môs be aye jame me soñ. 8 Amu mia be minzôzoé mi to melu mese; ve bia be mia bi aye tabe melu mese.

9 Bejuif abui be nga wô'ô na a ne wôé: ane be nga ke, sa amu Jésus étam, ve amu be nga kômbô yene Lazare, nnye Jésus a nga wômôlô soñ. 10 Ve bemie beprêtre be nga bôndé fe' ane be aye wôé Lazare; 11 amu Bejuif abui be nga ke buni Jésus amu nye.

12 Alu da e lôteya, ane beta nsamba bôt a nga zu ésulana; éyoñ be nga wô'ô na Jésus a zu Jérusalem, 13 be nga nyoñe mebui melen, a ke tôbane nye, a bete metyiñe yôpe na, Hosanna: Ebotan a nyô a zu jôé Tate, Njô bôte ya Israël. 14 Ane Jésus a nga koé mon éjakas, a tabe nye yôp; ane

e ne ntilane na, 15 A ngone Sion, te ko woñ: ô lô, Njô bôte wôé a zu, a to mon éjakase yôp. 16 Beyé'é bé be nji taté yeme mejô mete: ve éyoñe te Jésus a nyoñebaneya yôp, wôna be nga simesane na mejô mete me mbe ntilan ajô dé, a simesane fe na be nga bo nye mam mete. 17 Ane abui bôt e nga to éyoñ a nga wômôlô Lazare a jô nye na, Kui' soñ, be nga kañete bôt ajô te. 18 Ajô te nde bôt abui be nga ke tôbane nye, amu be nga wô'ô na a maneya bo beta jam ate. 19 Ane Bepharisien be nga jô bebiene na, Tameka yenan, ane mi ne te bo jam; bôte bese ya si nyô be maneya tôñe nye.

20 Bôt be nga ke ésulana a kañe Zambe, bevo'o be mbe Begrec: 21 ane bôte bete be nga ke vôm Philippe a nga to, a mbe môte ya Bethsaïda, nname ya Galiléé, a jô nye na, A tat, bi akômbô yene Jésus. 22 Philippe a nga ke kat André ajô te: André ba Philippe be nga ke kate de Jésus. 23 Ane Jésus a nga yalane be, a jô na, Awolo e kpwaneya, Zambe a ye ve Mone môt duma. 24 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Nge dise fôn de abo te taté ku si été a boé, de aye tabe étam; ve nge de aye boé, wôna de aye wum bibuma abui. 25 Môt a nye'e ényñe jé a ye dimeli je; a nyô a ben ényñe jé si nyô a ye ba'ale je akekui ényñi ya melu mese. 26 Nge môt a ye bo me ésaé, a za'a tôñe ma; vôm me to, vôm ate fe mbo ésaé wom a ye tabe: nge môt a bo me ésaé, Tate a ye wumu nye. 27 Eyoñe ji me awô' abé nleme wom; me aye jô aya? A Tat, nyi'i me mfa'a ya awolo te. Ve ajô te nde me to de va éyoñe ji. 28 A Tat, wumu'u jôé dôé. Ane tyiñ é nga so yôp, a jô na, Me maneya wumu de, me aye beta wumu de. 29 Bôt abui be nga tele bebé, éyoñ be nga wô' ajô te, be nga jô na, Ndum mveñ wo ate duñ: bevo'o na, Ange a te kobô nye. 30 Jésus a nga yalan a jô na, Tyiñe nyô é nji so amu ajô dam, ve amu ajô denan. 31 Eyoñe ji ntyi'an ajô si nyô ô soya: éyoñe ji njô bôte ya si nyô a ye vas. 32 A ma, nge be abete me si nyô, me aye

dutu bôte bese be zu be ma. 33 A nga jô ajô te, a liti bôt aval awu a ye wu. 34 Ane ékôdane bôt é nga yalane nye na, Bi nga wô'ô metiñe me Zambe na, Christ a ye tabe melu mese: ve wo wo ajô na be aye bete Mone môte yôp a jé? Mone môt wo ajô nye, a ne za? 35 Nde Jésus a nga jô be na, Efufup é ngenane be mia ôbe nté. Wula'an éyoñ éfufup é ngenane be mia, dibi e za koane mia: môt a wulu dibi a bo te yem mfa' a ke. 36 Eyoñ éfufup é ngenane be mia, buna'an éfufup éte, ajô te nde mi aye bo bone ya éfufup.

Jésus a nga jô mejô mete, ane a nga kôlô vôm be nga to, a ke sobô. 37 Akôsa bo a nga bo beta be mam abui vôm be nga to, be nji buni nye: 38 nde e nga bo ane Ésaïe nkulu mejô a ngâ jô na,

A Tat, za a nga buni foé jangan? Tate a nga liti za ngule jé?

39 Amu ajô di be nga bo te ngule ya buni, amu Ésaïe a nga beta jô na,

40 A nga ve be ndime mis, a minlem ayet;

Be za yen a mise map, a yem a minlem miap,

A kôñelan,

A me me aye saé be.

41 Ésaïe a nga jô mejô mete, amu a nga yen étôto'o jé; ane a nga kobô ajô dé. 42 Akôsa bo nalé, bevo' abui ya bejô bôt be nga buni nye; be nji mem ajô te, amu Bepharisien be za titane be nda Zambe: 43 amu be nga nye'e duma de aso be bôt, a dañe duma de aso be Zambe.

44 Ane Jésus a nga bete tyiñe yôp a jô na, Môt a buni ma a nji buni ve ma, a buniya fe môt a nga lôme ma. 45 Môt a yene ma a yeneya fe môt a nga lôme ma. 46 Ma me ne éfufup é nga zu si nyô, bôte bese môt a buni ma a ye tabe dibi. 47 Nge môt a wô'ô mejô me ajô, te ba'ale me, me aye tyi' ajô dé: amu me nji zu si nyô a ve bôte mekua, ve nyii be. 48 Môt a bene ma, te wô'ô mejô mam, môte wua a ye tyi' ajô dé: njôan me nga jô, ñwô wo aye tyi'i nye ajô alu de aye su'ulan. 49 Amu me nji kobô mejô mam mamien; ve Tate a nga

lôme ma, émien a nga tiñeti ma ane me aye kobô, a mejô me aye jô. 50 Me ayeme fe na atiñe dé e ne ényiiñ ya melu mese; ajô te mejô me akobô, me akobô me ane Tate a nga jô ma.

13 Esulane ya pâque é ngenan te bo, ane Jésus a nga yeme na éyoñ a ye kôlô si nyô a ke be Esa é kpwaneya, a nga nye'e bôte bé be nga to si nyô, a nga nye'e be akekui asu'ulan. 2 Be ngenan be ja'a bidi ya pâque, éyoñe te Satan a maneya nyi nleme Judas Iscariot, mone Simon, a ye koñe nye, 3 Jésus a nga yeme na Esa a nga ve nye mam mese mo, a nga yeme fe na a nga so be Zambe, nalé fe a ye beta ke be Zambe, 4 ane a nga kôlô tawôlô, a va ngômesane nyô; ane a nga to'é éyañese, a tiñeti je angeteñ. 5 Ane a nga sôde mendim ékanda été, a taté sôpe beyé'é mebo, a fimi me a éyañese é nga ti nye angeteñ. 6 Nalé a nga ke vôm Simon Pierre a nga to. Ane a nga jô nye na, A Tat, ye wo wo aviane sôpe me mebo? 7 Jésus a nga yalan a jô nye na, Jam me abo ô se ngule ya yeme de éyoñe ji, ve wo aye yeme de melu ôsu. 8 Pierre a nga jô nye na, Wo aye sôpe me mebo. Jésus a nga yalane nye na, Nge me abo te sôpe wo mebo, ô nji bo ngape be ma. 9 Simon Pierre a nga jô nye na, A Tat, sa mebo étam, sôpe' fe me mo a nlô. 10 Jésus a nga jô nye na, Môt a ne ñwoban a yiane sôpe ve mebo étam, wôna nyôl ése je aye bo mfuban: mia mi ne mfuban, ve sa bese. 11 Amu a nga yeme mot a ye koñe nye; ajô te nde a nga jô na, Mi nji bo mfuban bese.

12 Eyoñ a nga mane sôpe be mebo, ane a nga nyoñ ngômesane jé, a beta tabe si, a jô be na, Ye mi ayem ane me ate bo mia? 13 Mi aloene me na, Nye'ele, a Tate: mi abele; amu me ne fo'ô nalé. 14 Me ne Tate a Nye'ele; nge me ate sôpe mia mebo, nalé fe mia mi ayiane sôpe miabebiene mebo. 15 Amu me ate ve mia éve'ela'a, mi aye bo fe ane me ate bo mia. 16 Me abele fo'ô ane me ajô mia na, Mbo ésaé a nji dañ ésa wé; nalé fe môt a ke nlôman te dañe môt a nga

lôme nye. 17 Nge mi ayeme mam ma, ébotan a mia nge mi abo me. 18 Me nji kobô ajô mia bese: me ayeme bôt me nga top: ve amu mejô me aye boban ane me ne ntilane kalate Zambe na, Môt a di bidi biam a nga tibi me a mebo. 19 Eyoñe ji me akate mia, ajô e ngenan te bo, éyoñ ajô te de aye bo, mi aye buni na me ne môt ate. 20 Me abele fo'ô ane me ajô mia na, Môt a nyoñe môt me alôm a nyoñe fe ma; a môt a nyoñe ma a nyoñe fe môt a nga lôme ma.

21 Eyoñ Jésus a nga mane kobô nalé, a nga wô' ôlun nlem, a kañete, a jô na, Me abele fo'ô ane me ajô mia na, mia bôt mi to va, wua a ye koñe ma. 22 Beyé'é be nga lôbô bebien, te yeme môt a te jô nye. 23 Beyé'é bé môte wua a nga to tawôlô a nga ye'e Jésus tôé, nyô Jésus a nga nye'e. 24 Ane Simon Pierre a nga fepe nye wo, a jô nye na, Kate'e bia, a jô za? 25 Nyô a nga ye'e Jésus tôé a nga sili nye, a ye'e nalé na, A Tat, a ne za? 26 Ane Jésus a nga yalane na, Môt me aye dup ôfufus édi'a mfiãñ, a ke nye vie, nnye le. Ane a nga dup ôfufus édi'a mfiãñ été, a to'é vie, a ke vie Judas, mone Simon Iscariot. 27 Eyoñ a nga mane ve nye ôfufus édi'a, Satan a nga nyi nye nlem. Ane Jésus a nga jô nye na, Jam wo abo, bo'ô de avô. 28 Bôt be nga to tawôlô, te ke môte wua a nga yem ajô a nga kobô nye. 29 Amu Judas a nga be'e mfe' akum, bevo'ô be nga si'a ko na Jésus a te jô nye na, Kuse' bia biôm bi aye yiane bia ésulán; nge na a ve minzôzoé jôm. 30 Eyoñ a nga nyoñ ôfufus édi'a, ane a nga ji'a ke atan: éyoñe te alu e nto.

31 Eyoñ a kôlôya, Jésus a nga jô na, Eyoñe ji Mone môt a nga wum, nalé fe Zambe a nga wum amu nye; 32 Zambe a ye wumu nye be émien, a ye fe wumu nye ana'ana. 33 A bone bam, bia be mia bi ngenan bi to. Mi aye jeñe ma: ane me nga jô Bejuif, nalé me ajô mia éyoñe ji, na, Vôm me ake mi se ngule ya zu. 34 Me ave mia mfefé atiñe na, Nye'esa'an; aval ane me nga nye'e mia,

nalé fe miabebien, nye'esa'an. 35 Zene nyô bôte bese be aye yeme na mi ne bey'é bam, nge mi anye'esan.

36 Simon Pierre a nga jô nye na, A Tat, wo aye ke mfa'a mbé? Ane Jésus a nga yalane na, Vôm me ake, ô se ngule ya tôñe me éyoñe ji; ve melu ôsu wo aye tôñe ma. 37 Pierre a nga jô nye na, A Tat, me se ngule ya tôñe wo éyoñe ji amu jé? Me aye ve ényiñe jam amu ajô dôé. 38 Ane Jésus a nga yalane na, Ye wo aye ve ényiñe jôé amu ajô dam? Me abele fo'o ane me ajô wo na, Nnôme kup a ngenan te loñ, wo aye tame kate me mekate mela.

14 Te wô'an abé minlem mienan: buna'ane Zambe, buna'ane fe ma. 2 Nda Esa wom é ne bito abui; nge nalé a ne momo, ve me nga kate mia; amu me ake kôme mia vôm. 3 Nge me ake kôme mia vôm, mamien me aye beta zu nyoñe mia; vôm me to, vôm ate fe mi aye tabe. 4 Mfa'a me ake, mi ayeme zene ya wôé. 5 Thomas a nga jô nye na, A Tat, bi te yem mfa'a wo ake; bi aye yeme zen aya? 6 Jésus a nga jô nye na, Ma me ne zen, me ne fe benya mejôô, a ényiñ: te ke mô't a zu be Tate, ve amu ma. 7 Nge mi nga yeme ma, mi nga ye yeme fe Esa wom: éyoñe ji mi ataté yeme nye, mi yeneya fe nye. 8 Ane Philippe a nga jô nye na, A Tat, liti'i bia Tate, ajô te e yiane bia. 9 Jésus a nga jô nye na, A Philippe, bia wo bi ja'éya tabe vôme wua, ye ô ngenan te yeme ma? mô't a nga yene ma a yeneya fe Tate; wo ajô na, Liti'i bia Tate, aya? 10 Ye ô ne te buni na me ne be Tate, a Tate a ne be ma? mejô me akate mia me nji bo mejô mam: ve Tate a to be ma a bo mam mé. 11 Buna'ane me na me ne be Tate, a Tate a ne be ma: nge sa nalé, buna'ane ma amu mam me abo. 12 Me abele fo'o ane me ajô wo na, Mô't a buni ma, mam me abo, nnye fe a ye bo me; a ye bo fe mam me adañe mam ma; amu me ake be Tate. 13 Mam mese mi aye ja'é a jôé dam, me aye bo me, nalé Mon a ye wumu Esa. 14 Nge mi aye ja'é me jam a jôé dam, me aye

bo de. 15 Nge mi anye'e ma, mi aye ba'ale metiñe mam. 16 Me aye ye'elane Tate, nnye a ye ve mia Mvolô minlem mfe, a ye tabe be mia melu mese, 17 nnye a ne Nsissime ya benya mejôô: bôte ya si nyô be se ngule ya nyoñe wô; amu be nji yene wô, nalé fe te yeme wô: mi ayeme wô; amu ô ne be mia, wo aye fe tabe be mia. 18 Me aye li'i mia bobenyui: me azu be mia. 19 Obe nté ô ngenan, wôna bôte ya si nyô be aye fe yene ma; ve mia mi ayeme ma: amu me anyiñ, mia fe mi aye nyiñ. 20 Môs ôte mi aye yeme na me ne be Tate, mia fe be ma, a ma be mia. 21 Mô't a bili metiñe mam, a ba'ale me, nnye ate a nye'e ma: mô't a nye'e ma, Esa wom a ye nye'e nye, ma fe me aye nye'e nye, me aye liti nye mamien. 22 Judas (sa Iscariot) a nga jô nye na, A Tat, a nto aya, wo aye liti bia womien, te liti bôte ya si nyô? 23 Jésus a nga yalan a jô nye na, Nge mô't a nye'e ma, a ye ba'ale mejô mam: Esa wom a ye nye'e nye, bi aye zu be nye, a tabe be nye. 24 Mô't a bo te nye'e ma, nnye a ne te ba'ale mejô mam: ajô mi awôk e nji bo ajô dam, ve ajô Tate a nga lôme ma.

25 Me maneya kobô mia mejô ma, bia be mia bi ngenan bi to. 26 Ve Mvolô minlem, Mbamba Nsirim, nnye Tate a ye lôm a jôé dam, nnye a ye ye'ele mia mam mese, a volô mia mi simesane mejô mese me nga jô mia. 27 Mvo'é me ali'i mia nyô; mvo'é jam me ave mia nyô: me ave mia mvo'é; bôte ya si nyô be nji ve mia ane me ave. Te wô'an abé minlem mienan, nalé fe te koane woñ. 28 Mi wô'ôya ane me ate jô mia na, Me akôlô, me aye beta zu be mia. Nge mi nga nye'e ma, ve mi wô'ôya mvaé, amu me ake be Tate: amu Tate a dañe ma. 29 Eyoñe ji me maneya kate mia, éyoñe te ajô e za bo'ok, nde éyoñ de aye bo, mi aye buni. 30 Me aye fe kobô mia mejô abui, amu njô bôte ya si nyô a zu: a se ajô be ma; 31 ve a zu amu ajô dina na, bôte ya si nyô be aye yeme na me anye'e Tate, ane Tate a nga

tiñeti ma, aval ete me abo. Kôla'ane si, bi ke.

15 Ma me ne nya ndi'i, Tata wom a ba'ale wô. 2 Afas ese e ti be ma, nge de abo te wum bibuma, a ye va de: afas ese de awum bibuma, a kôme de e wum bibuma abui. 3 Eyoñe ji mi nto mfuban amu ajô me nga kate mia. 4 Taba'ane be ma, a me be mia. Ane afas ndik e se ngule ya wum bibuma ebien, nge te timbi nya ndi'i; nalé fe mia, nge mi te tabe be ma. 5 Ma me ne ndik, mi ne mefas: Môt a tabe be ma, me fe be nye, nnye ate a wum bibuma abui: amu nge me ne momo, mi se ngule ya bo jam. 6 Nge môt a bo te tabe be ma, wôna be aye wua nye fé aval ane afas ndik, ve kôt; a bôt be akôane me, a wua me nduan, me ve dik. 7 Nge mi atabe be ma, a mejô mam me atabe be mia, wôna jaka'ane jam mi anye'e, mi aye yene de. 8 Jam Tate a ye yene duma e ne na, mi wum bibuma abui; nalé ate mi aye bo beyé'é bam. 9 Aval ane Tate a nga nye'e ma, nalé fe me nye'eya mia: taba'an ane me anye'e. 10 Nge mi aba'ale metiñe mam, mi aye tabe ane me anye'e; aval ane me nga ba'ale metiñe me Tate, a tabe ane a nye'e. 11 Me maneya jô mia mejô ma, nde mi aye yen mvaé me ayen, mi aye jaé vak. 12 Me atiñeti mia atiñe dina na, miabebien, nye'esá'an, aval ane me nga nye'e mia. 13 Nye'an bôt be anye'e bôt ô nji dañ ajô di na, môt a ve ényiñe jé amu bemvôé bé. 14 Mi ne bemvôé bam, nge mi abo mam me ajô mia. 15 Me aye fe beta loene mia bebo bisaé; amu mbo ésaé te yeme mam ésa wé a bo: me maneya loene mia bemô; amu mam mese me nga wô'd be Tate wom, me maneya kate mia me. 16 Mi nji tope ma, ve ma me nga tope mia, a telé mia na mi aye ke wum bibuma, nalé fe na bibuma bienan bi aye langan: nalé mam mese jam mi aye ja'é Tate a jôé dam, a ye ve mia de. 17 Me atiñeti mia mejô ma, amu me akômbô na mi nye'esan. 18 Nge bôte ya si nyô be avini mia, mi ayeme na, a ma a mia, ma be nga taté vini.

19 Nge mi nga to bôte ya si nyô, ve bôte ya si nyô be nga nye'e bôte bap: ve amu mi nji bo bôte ya si nyô, ve me nga tope mia mi kandane mame ya si nyô, ajô te bôte ya si nyô be avini mia. 20 Simesa'an ajô me ate jô mia na, Mbo ésaé te dañe môt a ne nye. Nge be nga kpwe'ele ma, be aye fe kpwe'ele mia; nge be nga ba'ale ajô dam, wôna be aye ba'ale éndenán. 21 Ve mam ma mese be aye bo mia amu jôé dam, amu be nji yeme môt a nga lôme ma. 22 Nge me nga bo te zu kobô be, ve be nji bo abé: ve éyoñe ji be nji bo éfia ya kat abé dap. 23 Môt a vini ma a vini fe Esa wom. 24 Nge me nji bo mam môt mfe a nji bo vôm be nga to, ve be nji bo abé: ve éyoñe ji be maneya yen, a vini bia Esa wom. 25 Ve jame di e boya, amu mejô me ne ntilane kalate metiñe wop me nga yiane bo na, Be nga vini ma te étom. 26 Eyoñ Mvolô minlem a ye zu, nnye me aye lôme mia, a ye so be Tate, émien a ne Nsirim ô ne benya mejô, wo aso be Tate, a ye kañete ajô dam: 27 mia fe mi akañete ajô dam, amu mi nga tabe be ma me so'o so.

16 Me maneya kobô mia mejô mete, amu mi za kolé ôbak. 2 Bôt be aye titane mia menda me Zambe: ya, awolo de aye bo éyoñ bôt be aye wôé mia, be aye simesane na be abo Zambe ésaé. 3 Be aye bo mam mete, amu be nji yeme Tate, nge ma. 4 Me maneya kobô mia mejô ma, nde éyoñ mam mete me aye boban, mi aye simesan ane me nga jô mia me. Ane bia be mia bi nga taté tabe me nji kate mia mejô ma, amu bia be mia bi nga to. 5 Eyoñe ji me nga ke be môt a nga lôme ma; mi to va te ke môte wua a sili me na, Wo ake mfa'a mbé? 6 Ve amu me maneya kobô mia mejô ma, ôlun ô ne mia minlem ne lut! 7 Akôsa bo nalé me ajô mia nya ajô na: A ne mia mvaé ane me akôlô; amu nge me abo te kôlô, Mvolô minlem a ye zu be mia; ve nge me ake, me aye lôme mia nye. 8 Emien, éyoñ a ye so, a ye kpwe bôte ya si nyô mfa'a ya mam abé, a mfa'a ya zôsô, a

ntyí'ane mejô: 9 mfa'a ya mam abé, amu be ne te buni ma; 10 mfa'a ya mame ya zôsô, amu me ake be Tate, mi te fe yene ma; 11 mfa'a ya ntyí'ane mejô, amu njôô ya si nyô a kuya. 12 Me ngenane mejô abui me akômbô jô mia, ve éyoñe ji mi se ngule ya jibi wô'ô me. 13 Ve éyoñ nyô a ne Nsisim ô ne benya mejôô, a ye zu, a ye liti mia mam mese me ne zôsô: amu a ye kobô mejô me aso be émien; ve mejô mese a ye wôk, mme a ye jô: a ye kate mia mam me aye boban melu ôsu. 14 A ye wumu ma: amu a ye nyoñe mejô mam, a kate mia me. 15 Mam mese Tate a bili me ne émam: ajô te nde me ate jô na, émien a nyoñe mejô mam, a ye kate mia me. 16 Obe aboñ vi aye lôt mi te yene ma; ôbe aboñ ôfe, ñvie mi aye yene ma. 17 Ane beyé'é bé bevo'o be nga jô bebiene na, Za aka' ajô a jô bia na, Obe aboñ vi aye lôt, mi te yene ma; ôbe aboñ ôfe, ñvie mi aye yene ma: a beta jô fe na, Amu me ake be Tate? 18 Nalé be nga jô na, Za aka' ajô e ne ôbe aboñ? Bi ne te yem ane a jô. 19 Ane Jésus a nga yeme na be akômbô sili nye, ane a nga jô be na, Ye mi asilisi miabebien ajô me ate jô na, Obe aboñ vi aye lôt mi te yene ma, ôbe aboñ ôfe, ñvie mi aye yene ma? 20 Me abele fo'o ane me ajô mia na, Mi aye yi a yôn, bôte ya si nyô be aye vak: mia mi aye wô' ôlun, ve ôlun mi aye wôk vi aye veñesane mevak. 21 Eyoñ minga a kô'ôlô mie, a wô'ô mintae, amu môs a biaé ô kpwanya: ve éyoñ a biaéya, a ye fe simesan ane a nga kô'ôlô mie, ve wô' avak amu a biaéya mona fam si nyô. 22 Nalé fe mia mi awô' ôlun éyoñe ji: ve me aye beta yene mia, a minlem mienan mi aye wô'ô mvaé, mvaé jenán môt a ye va mia je. 23 Mi aye ja'é me jam môs ôte. Me abele fo'o ane me ajô mia na, Nge mi aye ja'é Tate jam, a ye ve mia de amu jôé dam. 24 Azukui éyoñe ji mi nji ja'é jam amu jôé dam: jaka'an, wôna mi aye nyoñ, nalé mi aye jaé vak.

25 Me maneya jô mia mejô mete

a minkana: awolo de aye bo, éyoñe te me aye fe kobô mia a minkana, me aye kate mia mejô me Tate atan. 26 Môs ôte mi aye ja'é mam a jôé dam: ma me nji jô mia na, me aye ye'elane Tate ajô denan; 27 amu Tate émien a nye'e mia, amu mi nga nye'e ma, a buni na me nga so be Tate. 28 Me nga so be Tate, a zu si nyô: me aye beta kôlô si nyô, a ke be Tate. 29 Beyé'é bé be nga jô na, Tame yen, éyoñe ji wo akobô mejô atan, te fe kan nkana. 30 Eyoñe ji bi ayeme na, wo ayeme mam mese, te yiane na môt a ye sili wo jam: ajô te nde bi abuni na ô nga so be Zambe. 31 Jésus a nga yalane be na, Ye mi abuni éyoñe ji? 32 Tama yenan, awolo de aye bo, e boye éyoñe ji, mi aye tyaman, môt ase a kele' ja dé, mi aye li'i me étam: ve ma me nji bo étam, amu Tate a ne be ma. 33 Me maneya jô mia mejô mete, amu me akômbô na mi tabe mvo'é amu ma. Mi aye yen abé si nyô: vola'ane minlem; me dañeya si nyô.

17 Jésus a nga jô mejô mete; ane a nga lôbô yôp, a jô na, A Tat, awolo e kpwanya; wumu' Mone wôé, ajô te Mon a ye wumu wo: 2 aval ane ô nga ve nye ngule ya jôô bôte bese, ajô te nde bôte bese ô nga ve nye, a ye ve be ényíñ ya melu mese. 3 Enyíñ ya melu mese é ne na, be aye yeme wo wo étam ô ne nya Zambe, be aye yeme fe nyô ô nga lôm, nnye a ne Jésus Christ. 4 Me nga wumu wo si nyô, me maneya bo ésaé ô nga ve ma me bo. 5 A Tat, éyoñe ji wumu' ma a womien a duma bia wo bi nga to de, si nyô é ngenan te téban. 6 Me maneya liti jôé dôé bôt ô nga ve ma si nyô: be mbe bôte bôé, ô nga ve me be; be nga ba'ale ajô dôé. 7 Eyoñe ji be yemeya na mam mese ô nga ve ma, me nga so be wo: 8 amu mejô ô nga ve ma me maneya ve be me; be nyoñeya me, a yeme fo'o na me nga so be wo, be buniya fe na wo ô nga lôme ma. 9 Me aye'elan ajô dap: me te ye'elan ajô bôte ya si nyô, ve ajô bôt ô nga ve me; amu be ne émbôé: 10 mam

mese me ne émam me ne fe émôé, a mam mese me ne émôé me ne fe émam: mbe be awumu ma. 11 Me te fe tabe si nyô, ve bôte ba be ne si nyô, me azu be wo. A Mbamba Tate, ba'ale' be a jôé dôé, mbe ô nga ve ma, ajô te nde be aye tabe nleme wua, ane bia wo bi né. 12 Eyoñ me nga to be bôt ô nga ve ma, me nga ba'ale be a jôé dôé: me nga tu'a ba'ale be, bôte bete te ke môte wua a nga jañ, ve nyô a ye jañ; de aye bo nalé amu mejô me ya kalate Zambe me nga yiane boban. 13 Eyoñe ji me azu be wo; mejô ma me akobô bôte ya si nyô, amu me akômbô na be yen mvaé ane me ayen. 14 Me maneya kate be ajô dôé; bôte ya si nyô be nga vini be, amu be nji bo bôte ya si nyô, aval ane ma me nji bo môte ya si nyô. 15 Me te ye'elane wo na va'a be si nyô, me aye'elane wo na ba'ale' be mbia môt a za nyoñe be. 16 Be nji bo bôte ya si nyô, aval ane ma me nji bo môte ya si nyô. 17 Kôme' be a benya mejôd: mejô môé me ne benya mejôd. 18 Ane ô nga lôme ma si nyô, nalé fe me nga lôme be si nyô. 19 Me akôme mamien amu ajô dap, ajô te bebiene fe be aye kômban a benya mejôd. 20 Me te ye'elane wo ajô bôte ba étam, ve ajô bôte fe be aye buni ma amu mejô map; 21 ajô te nde bôte bete besé be aye tabe de nleme wua; aval ane bia wo, A Tat, ô ne be ma, a ma be wo, nalé fe be aye tabe be bia: ajô te bôte ya si nyô be aye buni na ô nga lôme ma. 22 Duma ô nga ve ma, nde me nga ve be; nalé be aye tabe nleme wua ane bia wo bi ne nleme wua; 23 ma be be, a wo be ma, ajô te nde be aye bo de nleme wua; nde bôte ya si nyô be aye yeme na ô nga lôme ma, a nye'e be, aval ane ô nga nye'e ma. 24 A Tat, bôt ô nga ve ma, me anye'e na vôm me atabe, mbe fe be aye tabe vôm ate, nalé be aye yene duma dam ô nga ve ma: amu ô nga nye'e ma, si nyô é ngenan te boban. 25 A Tat ô ne zôsô, bôte ya si nyô be nji yeme wo, ve ma me nga yeme wo; bôte ba be nga yeme na ô nga lôme

ma, 26 me nga liti be jôé dôé, me aye fe beta liti de; ajô te nye'an ô nga nye'e ma, ñwô fe wo aye tabe be be, a ma be be.

18 Eyoñ Jésus a nga mane jô mejô mete, a nga kôlô ba be bey'éé bé, a dañ ôtôñ Cédron, afup e mbe wôé, émien ba be bey'éé bé be nga ke wôé. 2 Judas fe, môt a nga koñe nye, a nga yeme vôm ate: amu Jésus ba be bey'éé bé be nga bo be kele' wôé. 3 Eyoñ Judas a nga mane nyoñ nsamba bezimbi, a bebo bisaé be nga so be bemie beprêtre a Bepharisien, a nga ke wôé a belampe a kômbé a minkpwaté mekôn. 4 Jésus, amu a nga yeme mam mese me aye bo nye, a nga kôlô a ke sili be na, Mi ajeñe za? 5 Be nga yalane nye na, Jésus ya Nazareth. Jésus a nga jô be na, Me nyô. Judas, môt a nga koñe nye, a nga to nsamba ôte. 6 Eyoñ a nga jô be na, Me nyô, ane be nga ke mvumvua, a ku si. 7 Ane a nga beta sili be na, Mi ajeñe za? Be na, Jésus ya Nazareth. 8 Jésus a nga yalane na, Me ate kate mia na, Me nyô: nge ma mi ajeñ, jôka'ane bôte ba be ke: 9 nalé ate ajô de aye bo ane a te jô na, Bôt ô nga ve ma, me nji dimeli môte wua ya été. 10 Simon Pierre a nga be'e nkpwaté mekôn, ane a nga té wô, a ba'é mbo ésaé njô beprêtre, a tyi'i nye alo ya mbo nnôm. Mbo ésaé ate a mbe jôé na Malchus. 11 Ane Jésus a nga jô Pierre na, Somô' nkpwaté mekône wôé abam: élaé Tate a nga ve ma, ye me aye bo te nyu je?

12 Ane nsamba bezimbi a évete bezimbi énen, a bebo bisaé ya Bejuif, be nga bi Jésus a ka'a nye, 13 ane be nga taté ke nye be Anne; amu a mbe ntyi Caïphe a mbe njô beprêtre mbu ôte. 14 Caïphe a mbe môt a nga lepe Bejuif ná, a ne mvaé nge môte wua a ye wu ajô bôt.

15 Ane Simon Pierre a nga tôñe Jésus, ba ñyé'é mfe. Njô beprêtre a nga yem ñyé'é ate, ba Jésus be nga nyi nda njô beprêtre; 16 ve Pierre a nga tele mbala'a si atan. Nalé ñyé'é mfe, njô beprêtre a nga yeme nye, a nga ke atan, a kobô

minga a nga ba'ale mbé, a nyoñe Pierre. 17 Ane minga a nga ba'ale mbé, a nga jô Pierre na, Ye wo fe ô ne ñy'é'é mô't ate? Nye na, Momo. 18 Beba'ale nda a bebo bisaé be nga tele wôé, be maneya kôbane di: amu a mbe avep; ane be nga woban nduan: Pierre fe a nga tele be be, a woban nduan.

19 Ane njô beprêtre a nga sili Jésus ajo bey'é'é bé, a mejô a nga ye'ele bôt. 20 Jésus a nga yalane nye na, Me nga kobô bôt atan: melu mese me nga ye'ele bôt menda me Zambe a temple, vôm Bejuif bese be nga bo be sula'an; me nji kobô ajô asoé. 21 Wo asili me amu jé? sili' bôt be nga wô'ô me kobô'ô, za ajô me nga kobô be: bôte bete mbe be ayeme mejô me nga jô. 22 Eyoñ a nga mane kobô nalé, môte wua ya bebo bisaé a nga tele wôé, a nga bibi nye abae, a jô na, Ye wo ayalan njô beprêtre nalé? 23 Jésus a nga yalane nye na, Nge me ate kobô abé, kate'e me de: nge me ate kobô mvaé, wo abibi me amu jé? 24 Ane Anne angalôme nye nka'an be Caïphe, njô beprêtre.

25 Ane Simon Pierre a nga tele, a woban nduan. Ane be nga jô nye na, Ye ô ne môte wua ya bey'é'é bé? Ane a nga kat, a jô na, Momo. 26 Môte wua ya bebo bisaé njô beprêtre, ba mô't Pierre a nga tyi' alo be nga vuman, a nga jô nye na, Ke me ate yene mia nye afup? 27 Ane Pierre a nga beta kat: nnôme kup a nga ji'a loñ.

28 Ane be nga kôlô Jésus be Caïphe, a ke nye nda be atyi'i mejô: éyoñe te dibi tyé e ngenan; bebien be nji nyin nda be atyi'i mejô, be za sem, be nga ye di bidi ya pâque. 29 Ane Pilate a nga ke vôm be nga to, a jô na, Za ajô mi ajô môte nyô? 30 Be nga yalan a jô nye na, Nge môte nyô a nji bo mbo mam abé, ve bi nji zu ke wo nye. 31 Ane Pilate a nga jô be na, Miabebien nyoñane nye, mi tyi' ajô dé ane metiñe menan. Bejuif be nga jô nye na, Bi za tyam atiñ nge bi wôé mô't: 32 e nga yiane bo nalé amu ajô Jésus a nga jô éyoñ a nga liti bôt aval awu a ye wu.

33 Ane Pilate a nga beta ke nda be atyi'i mejô, a loene Jésus, a jô nye na, Ye ô ne Njô Bejuif? 34 Jésus a nga yalane na, Ye womien wo ajô ajô di, ye bôte befe be nga kate wo de ajô dam? 35 Pilate a nga yalane na, Ye me ne mone Bejuif? Bôte ya ayoñe dôé a bemie beprêtre be ate zu ke me wo: ô nga bo jé? 36 Jésus a nga yalane na, Ayoñe dam e nji bo ayoñ ya si nyô: nge ayoñe dam e nga bo ayoñ ya si nyô, ve bebo bisaé bam be ate wosan, be za ke ma Bejuif: ayoñe dam e nji bo ayoñ ya nne. 37 Ajô te Pilate a nga jô nye na, Ye ô ne njô bôt? Jésus a nga yalane na, Ane wo ajô, me ne njô bôt. Ajô te me nga bialé de, nde fe me nga zu si nyô, nde me aye kañete bôt benya mejôô. Mô't ase a ne zôsô, nnye a ye wô'ô mejô mam. 38 Pilate a nga jô nye na, Jé é ne benya mejôô?

Eyoñ a nga mane jô ajô te, a nga beta ke koé Bejuif atan, a jô be na, Me nji yene nye jam e ne abé. 39 Ve mi ne ngum éyeme na, éyoñ pâque je abo me suu mia mbô'ô wua: ye mi ayi na me suu mia Njô Bejuif? 40 Ane be nga bete metyiñe yôp a jô na, Sa môte nyô, ve Barrabas. Barrabas a mbe mvôm vô.

19 Ane Pilate a nga nyoñe Jésus, a bibi nye nkasa. 2 Ane bezimbi be nga lôñe couronne biyo, a jalé nye je nlô, a jalé fe nye évindi ngômesan; 3 ane be nga ke vôm a nga to, a jô na, Mbôlô, Njô Bejuif! ane be nga bibi nye mebaé. 4 Ane Pilate a nga beta ke atan, a jô be na, Mi lô, me ake mia nye, nalé mi aye yeme na me nji yene nye jam e ne abé. 5 Ane Jésus a nga kui atan, a be'e couronne biyo, a évindi ngômesan. Pilate a nga jô be na, Mi lô mô't ate! 6 Eyoñ bemie beprêtre a bebo bisaé be nga yene nye, be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Tyelé' nye croix yôp, tyelé' nye croix yôp. Pilate a nga jô be na, Miabebien, nyoñane nye, mi ke tyelé' nye croix yôp: amu me nji yene nye jam e ne abé. 7 Bejuif be nga yalane nye na, Bi ne atiñ, nde te a yiane wu de, amu a nga jô na, Me ne Mone Zambe.

8 Eyoñ Pilate a nga wô' ajô te, a nga dañe ko wôn; 9 ane a nga beta nyin nda be atyi'i mejô, a jô Jésus na, O nga so vé? Ve Jésus a nga to évô, te yalan. 10 Ane Pilate a nga jô nye na, Ye wo abo te yalane ma? ye wo te yeme na me ne ngule ya suu wo ô ke, me ne fe ngule ya tyelê wo croix yôp? 11 Jésus a nga yalane nye na, O nga ye bo te ngule ya bo me jam, nge Zambe a nji ve wo ngule je aso yôp: ajô te mô't a te ke me wo, nnye a dañ abé. 12 Ajô te, Pilate a nga jeñ ajô ya suu nye: ve Bejuif be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Nge wo asuu mô'te nyô, wôna ô nji bo mvôé César: amu mô't ase a jô na, Me ne njô bôt, a siñe César. 13 Eyoñ Pilate a nga wô'ô mejô mete, a nga ke Jésus atan, a tabe si éto be atyi'i bôte mejô, a ne vôm be nga loene na, Kasa mekok, ve nkobô Hébreu na Gabbatha. 14 Eyoñ te é mbe mô's be akôme pâque: mewolo mesaman me nga ye bo. Ane a nga jô Bejuif na, Mi lô Njô bôte wônan! 15 Ane be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Va'a nye, va'a nye, ô ke tyelê nye croix yôp. Pilate a nga jô be na, Ye me aye tyelê Njô bôte wônan croix yôp? Ane bemie be-prêtre be nga yalane na, Bi nji bo njô bôt mfe, ve César. 16 Ane a nga ke be nye, be ke tyelê nye croix yôp.

17 Ane be nga nyoñe Jésus: ane a nga ke a be'e croix jé émien, a ke vôm be nga loene na, Vôme ya ékôké nlo, nkobô Hébreu na Golgotha: 18 ane be nga tyelê nye croix yôpe. wôé, a bôte befe bebaé, nyina mbo nga, nyô mbo'o mbo nnôm, Jésus zañ. 19 Ane Pilate a nga tili fe ajô, a bômôlô de croix yôp. E mbe ntilane na, JÉSUS YA NAZARETH NJO BEJUIF. 20 Ane Bejuif abui be nga lañ ajô te, amu vôm be nga tyelê Jésus croix yôp a mbe bebé nlam; e mbe ntilan nkobô Hébreu, a Latin, a Grec. 21 Ane bemie be-prêtre ya Bejuif be nga jô Pilate na, Te tili na, Njô Bejuif; ve tili na, Emien a nga jô na, Me ne Njô Bejuif. 22 Pilate a nga yalane na, Ajô me tiliya, me maneya tili de.

23 Eyoñ bezimbi be nga mane

tyelê Jésus croix yôp, be nga nyoñe mengômesane mé, a kape me ngap ényin, mone bezimbi wua ngape jia; be nga nyoñe fe éwomane jé: éwomane éte é mbe ntiñan aso yôp akekui si, te nloen. 24 Ane bebien be nga jô na, Bi aye nyape je, ve do je abia, a yene mô't a ye nyoñe je: e nga bo nalé amu mejô me ne ntilane kalate Zambe me nga yiane bobane na,

Bebien be nga kabane mengômesane mam,

A nyoñ éwomane jam, a do je abia.

25 Bezimbi be nga bo mam mete. Be nga tele bebé croix Jésus, nyia wé, a monyañe nyia, Marie nga Clopas, a Marie Madeleine. 26 Eyoñ Jésus a nga yene nyia wé, a ñy'é é a nga nye'e be tele wôé, a nga jô nyia na, A minga, tame yene nyo mon! 27 Ane a nga jô ñy'é é ate na, Tame yene nyua wôé! Ataté awolo te ñy'é é ate a nga ba'ale nye nda jé.

28 Mejô mete me maneya, ane Jésus a nga yeme na mam mese me maneya boban, ane a nga jô na, Me awô' évé. E nga bo nalé amu mejô me ne ntilane kalate Zambe. 29 Nka'a vin é mbe sañ ô nga tele wôé ne lut! be nga jalé éponge vin é mbe sañ a futi je hysope, a ke nye je anyu. 30 Eyoñ Jésus a nga nyoñe vin é mbe sañ, a nga jô na, E maneya: ane a nga jomé nlô wé, a suu nsisime wé.

31 Amu mô'se ôte ô mbe mô'se ya be akôme biôme ya pâque, amu fe Bejuif be nji kômbô na mimbim mi tyebe croix yôp mô'se sondô (amu bôt be nga dañe kañe Zambe mô'se sondô ôte), ajô te be nga jô Pilate na be bu'u be mebo, a va be. 32 Ane bezimbi be nga zu a taté bu'u mô'te wua ya ba be be be nga tyele mebo, ane be nga beta ke bu'u nyô mbok: 33 ve éyoñ be nga kui vôm Jésus a nga tyele, a yene nye a wuya, be nji bu'u nye mebo: 34 ve mone bezimbi wua a nga ji nye akoñ mvaé, ane metyi a mendim me nga ji'a kui. 35 Mô't a nga yen ajô te, nnye a maneya kañete de bôt, foé jé é ne été: a yeme na a kobô nya ajô, nde

fe mi aye buni. 36 Mam mete me nga bo nalé, amu mejô me nga yiane boban ane e ne ntilane kalate Zambe na, Bivese bié, jia je aye bo te bu'i. 37 E ne ntilane vôm mfe kalate Zambe na, Be aye yene nyô be nga jî akoñ.

38 Mam mete me maneya, ane Joseph a mbe môte ya Arimathée, a mbe fe ñyé'é Jésus, ve asoé amu a nga ko Bejuif woñ, a nga ke ja'é Pilate mbime Jésus a va wô: ane Pilate a nga me'ete. Ane a nga ke va mbim. 39 Ane Nicodème, môt a nga taté zu be Jésus alu, a nga zu a bili biôme ya mbamba menyum bi mbe mbundan, bi mbe belivre bebé ntete wua. 40 Ane be nga nyoñ mbime Jésus, a vute wô bendombo bindelé a biôme ya mbamba menyum été, aval ane Bejuif be nga bo be jame' bôt. 41 Afup e mbe bebé vôm be nga tyelé nye croix yôp; mfefé soñ ô mbe afup ete, be nji tame jame môt été. 42 Be nga jame Jésus wôé, amu môs ôte ô mbe môse ya be akôme mame ya pâque ya Bejuif (amu soñ éte é mbe bebé).

20 Môs sondô mfe a nga taté, Marie Madeleine a nga ke soñ é sala tyé, éyoñ te dibi e ngenan, ane a nga koé akok e vaseya soñ. 2 Ane a nga ke mbi be Simon Pierre, ba ñyé'é mbo'o Jésus a nga nye'e, a jô be na, Be maneya va Tate soñ, bi te yeme vôm be nga ke bôé nye. 3 Ane Pierre ba ñyé'é mbo'o be nga kôlô, a ke soñ. 4 Be nga ke mimbile bebaane: ane ñyé'é mbok a nga dañe Pierre mbi, a taté kui soñ; 5 ane a nga kumbu a lôbô été, a yene bendombo bindelé be bô, ve a nji ke été. 6 Ane Simon Pierre a nga zu fe a tôñe nye, a nyine soñ été; ane a nga yene bendombo bindelé be bô, 7 a éyañese é nga ti nye nlô, é nji bômbô vôm bendombo bindelé be nga bô, ve é nga bô mvutan vôm étam. 8 Ane ñyé'é mbo'o fe a nga taté kui soñ a nga nyin été, ane a nga yen, a buni. 9 Amu be ngenan te yem ajô e ne ntilane kalate Zambe na, a ye wômô soñ. 10 Ane beyé'é be nga kôlô a beta bulan nlam.

11 Ve Marie a nga tele mfôme soñ, a yiik: éyoñ a nga yi, a nga kumbu si, a lôbô soñ été; 12 ane a nga yene beange bebaé be be'e bifumulu mengômesan be to si, nyina a to mfa'a nlô ô nga bô, nyô mbo'o mfa'a mebo me nga bô, vôm mbime Jésus ô nga jô'ô. 13 Be nga jô nye na, A minga, wo ayi amu jé? Ane a nga jô be na, Amu be vaya Tate wom, me te yeme vôm be nga bôé nye. 14 Eyoñ a nga mane kobô nalé, ane a nga kôñelan, a yene Jésus a tele, te yeme na a ne Jésus. 15 Jésus a nga jô nye na, A minga, Wo ayi amu jé? wo ajeñe za? Ane a nga si'a ko na a ne môt a ba'ale afup ete, ane a nga jô nye na, A tat, nge ô nga va nye, kate'e me vôm ô nga bôé nye, me aye ke to'é nye. 16 Ane Jésus a nga jô nye na, A Marie. Ane a nga kôñelan, a jô nye nkobô Hébreu na, A Rabbouni, e ne na, A Nye'ele. 17 Ane Jésus a nga jô nye na, Te nambe ma: amu me ngenan te ke be Tate a ne yôp: kele' be bobajañe bam, a jô be na, me ake be Esa wom a Eso wônan, a Zambe wom a Zambe wônan. 18 Ane Marie Madeleine a nga zu kate beyé'é na, Me yeneya Tate; a kate fe be ane a nga jô nye mejô mete.

19 Eyoñ ngô'é é nga bo, môs ôte ô mbe môs sondô mfe a nga taté, mimbé mi mbe mindiban vôm beyé'é be nga to, amu be nga ko Bejuif woñ, ane Jésus a nga zu tebe zañ, a jô be na, Taba'an mvo'é. 20 Eyoñ a nga mane jô ajô te, ane a nga liti be mo a mvaé jé. Ane beyé'é be nga wô'ô mvaé, éyoñ be nga yene Tate. 21 Ane Jésus a nga beta jô be na, Taba'an mvo'é: aval ane Tate a nga lôme ma, nalé fe me alôme mia. 22 Eyoñ a nga mane jô ajô te, ane a nga vebe a kute be évuñulu, a jô be na, Nyoñan Mbamba Nsim: 23 bôte bese môt mi ajamé mam abé, mam mete me jambaneya nye; bôte bese môt mi abo te jamé mam abé, mam abé mé me ngenan.

24 Ve Thomas, a mbe jôé afe na Didyme, môte wua ya beyé'é awôm a bebaé, a nji tabe éyoñ Jésus a nga

zu. 25 Ane beyé'é bevo'o be nga jô nye na, Bi maneya yene Tate. Ane a nga jô be na, Nge me te yene meveñe betondô mo mé, a ke ônyu viam meveñe betondô été, a ke fe wo wom mvaé jé, me aye buni.

26 Melu mwom me nga lôt, ane beyé'é bé be nga to nda été, ba be Thomas. Mimbé mi nga to mindiban, ane Jésus a nga zu tebe zañ, a jô na, Taba'an mvo'é. 27 Ane a nga jô Thomas na, Same' ônyu viôé, a fombô mo mam; same' wo wôé, a ke wô mvaé jam: te bo bisô, ve buni. 28 Thomas a nga yalan a jô nye na, A Tate wom a Zambe wom! 29 Ane Jésus a nga jô nye na, Amu ô yeneya ma, ô buniya: ébotan a bôt be nji yen, ve buni.

30 Ane Jésus a nga bo beta be mam mefe abui, beyé'é be nga yene me, me nji bo ntilane kalate nyô: 31 va ma me ne ntilan, mme mi aye buni na Jésus a ne Christ, Mone Zambe; nde nge mi abuni, mi aye yen ényañ amu jôé dé.

21 Mejô mete me maneya, ane Jésus a nga beta liti beyé'é nyôle jé ato'o ya Tibériade; ane a nga liti be nyôle jé avale di. 2 Be nga to vôme wua Simon Pierre, a Thomas a mbe jôé afe na Didyme, a Nathanaël môte ya Cana ya Galilée, a bone be Zébédée, a beyé'é befe bebaé. 3 Simon Pierre a nga jô be na, Me ake wôé kos. Ane be nga jô nye na, Bia be wo bi ake. Be nga kôlô, a ke éfunga été; be nga bo alu te, te ke wôé jôm. 4 Esala tyé Jésus a nga tele mfôm atok: ve beyé'é be nji yeme na a ne Jésus. 5 Ane Jésus a nga jô be na, A bongô, ye mi ne jôme ya di? Be nga yalane nye na, Momo. 6 Ane a nga jô be na, Yaan avot mfa' éfunga ya mbo nnôm, wôna mi aye wôé. Be nga ya de nalé, ane be nga bo te ngule ya dutu de amu kos abui. 7 Ane ñyé'é ate Jésus a nga nye'e, a nga jô Pierre na, Tate le. Eyoñ Simon Pierre a nga wô'ô na a ne Tate, a nga jaé éwoman nyôle jé (amu a mbe soé) ane a nga wua nyôle

jé atok. 8 Ve beyé'é bevo'o be nga zu be to mon éfunga, be nga dutu avot kos été ne lut! (amu kindi' é nji bo be ôyap, ve bebé nté môt a ne wua akok). 9 Eyoñ be nga kôlô éfunga a ke kindik, be nga yene ma'a me nduane wôé, kos é nga bô me yôp, a fembé. 10 Jésus a nga jô be na, Za'ane kos mi ate wôé. 11 Ane Simon Pierre a nga ke dutu avot, a ke de kindik, beta be kos été ne lut! é mbe ntet a mewôm metan a kos éla: akôsa bo é mbe abui nalé, avot e nji tui. 12 Ane Jésus a nga jô be na, Zaka dian. Beyé'é te ke môte wua a nga bo ngule ya sili nye na, O ne za? amu be nga yeme na a ne Tate. 13 Jésus a nga to'é fembé, a ve be je, a kos. 14 Dina e ne aliti lala Jésus a nga liti beyé'é bé nyôle jé, éyoñe te a wômôya.

15 Be maneya di, ane Jésus a nga jô Simon Pierre na, A Simon, mone Jean, a wo a bôte ba, ye wo adañe nye'e ma? Ane a nga jô nye na, Ya, A Tat; wo ayeme na me anye'e wo. Ane a nga jô nye na, Ba'ale' bone mintômba bam. 16 Ane a nga beta jô nye éyoñe baa na, A Simon, mone Jean, ye wo anye'e ma? Ane a nga jô nye na, Ya, A Tat; wo ayeme na me anye'e wo. Ane a nga jô nye na, Ba'ale' mintômba miam. 17 A nga beta jô nye éyoñe lala na, A Simon, mone Jean, ye wo anye'e ma? Pierre a nga wô' abé, amu a nga jô nye éyoñe lala na, Ye wo anye'e ma? Ane a nga jô nye na, A Tat, wo ayeme mam mese; wo ayeme na me anye'e wo. Jésus a nga jô nye na, Ba'ale' mintômba miam. 18 Me abele fo'o ane me ajô wo na, Eyoñ ô nga to mongô, ô nga jaé ngômesan nyôle jôé, a ke vôm ô nga nye'e ô kelek: ve éyoñ wo aye bo mwendé, wo aye same mo, a môt mfe a ye jalé wo ngômesan, a ke wo vôm ô ne te nye'e ô kelek. 19 Eyoñ a nga kobô nalé, a nga liti aval awu a ye kañe de Zambe. A maneya kobô nalé, ane a nga jô nye na, Tôñe' ma. 20 Pierre a nga kôñelan, a yen ñyé'é Jésus a nga nye'e a tôñe nye; nyô a nga ye'e Jésus tôé éyoñ be nga to

tawôlô mam ngô'é mete, a jô na, A Tat, za a ye koñe wo? 21 Pierre a nga yene nye, ane a nga jô Jésus na, A Tat, môte nyô a ye bo jé? 22 Ane Jésus a nga jô nye na, Nge me aye me'ete na a ye tabe akekui éyoñ me aye zu, ô ne za ajô été? womien tôñe' ma. 23 Njôan ôte ô nga ke foé bobenyañ be mbe na, ñiyé'é ate a ye wu: ve Jésus a nji jô nye na, a ye wu;

ve na, Nge me aye me'ete na a ye tabe akekui éyoñ me aye zu, ô ne za ajô été?

24 Nyina a ne ñiyé'é a kañete mejô mete, nnye fe a nga tili mejô ma: bi ayeme na nkañete wé ô ne été.

25 Mam mefe abui Jésus a nga bo, nge me ne ntilane mese, me asimesane na si nyô ébien é ne te yian abim bekalate be nga tili.

MAM MINLOMAN MI NGA BO

1 Ma me nga tili ntilane ya ôsu, a Théophile, ajô mam mese Jésus a nga taté bo a ye'ele bôt, **2** akekui môs a nga nyoñebane yôp, éyoñe te a maneya ve minlôman a nga top atîñ, a ngule ya Mbamba Nsisim: **3** a nga jibi mintae ya awu, ane a nga liti be nyôle jé émien a vee, a mendem abui, ane be nga yene nye melu mewôm menyin, a wô'ô mejô a nga kobô ajô ayoñe Zambe: **4** éyoñ ba be be be nga to ésulan, a nga jô be na, Mi te kôlô Jérusalem, ve yange atîñ Tate a nga tiñeti, nde mi nga wô' a ma: **5** amu Jean a nga baptizô bôt a mendim; ve mia mi aye baptizôban a Mbamba Nsisim te melu abui ôsu.

6 Ajô te, éyoñ be nga sulan, be nga sili nye na, A Tat, éyoñe ji ye wo aye bulane bia bôte ya Israël ayoñe dangan? **7** Ane a nga jô be na, Mi ne te yiane yeme biyoñ nge mimbu Tate a teléya bie a ngule jé. **8** Ve mi aye nyoñ ngu, éyoñ Mbamba Nsisim a ye zu be mia: mi aye bo bekañete bam Jérusalem, a si se ya Judée a Samarie, akekui mfa'a si nyô je adañ ôyap. **9** Eyoñ a nga mane jô mejô mete, be ngenan be lô nye, ane a nga ke yôp; ane nkut ô nga solé nye, be te fe yene nye. **10** Eyoñ be nga bo mbane ya lôbô mfa'a ya yôp, a yen ane Jésus a nga ke yôp, ateme-teme na bôte bebaé be ntele be fefe be be'e bifumulu mengômesan; **11** mbe bete be nga jô na, A bôte ya Galilée, mi atebe a lôbô mfa'a ya yôp amu jé? Jésus nyô a te ke yôp été a li'i mia, nalé fe a ye beta so ane mi ate yene nye a kele' yôp été.

12 Ane be nga bulane Jérusalem be so'o nkôl ô mbe jôé na Beolivier, ô mbe bebé Jérusalem, nta bôt be awulu môse sondô. **13** Eyoñ be nga kui, ane be nga ke étun nda ya yôp, vôm ate be nga to; Pierre ba Jean, a Jacques a André, Philippe a Thomas,

Barthélemi a Matthieu, Jacques mon Alphée, a Simon Zélateur, a Jude mone Jacques. **14** Bôte bete bese be mbe nleme wua, be nga bo mbane ya ye'elane Zambe, ba be binga, a Marie nyia Jésus, a bobenyañe bé.

15 Melu mete Pierre a nga tebe tetele zañe bobenyañ, a jô na (bôte bese be nga to ésulan be nga ye bo bôt ntete wua a mewôm mebaé), **16** A bôt a bobeyañ, mejô ya kalate Zambe me nga yiane boban, ane Mbamba Nsisim a nga taté jô anyu David ajô Judas, nnye a nga ke liti bôt be nga bi Jésus. **17** Amu bi nga lañe nye nsamba wongan, ane a nga nyoñ ngape jé ésaé ji. **18** (Môt ate a nga kus afup a akume ya ajô abé dé; ane a nga ku si bubutu, abume dé ve tui zañ, ane miñya mise mi nga kui atan. **19** Bôte bese be nga to Jérusalem be nga wô' ajô te; ane be nga loen afup ete nkobô wope na, Akeldama, e ne na, Afupe metyi). **20** Amu e ne ntilane kalate Bepsaume na,

Ja dé e bo' élik,

Môt te tabe été:

e ne fe ntilane na,

Môt mfe a nyoñe' éto jé.

21 Ajô te, bôte bese be nga to nsamba wongan melu mese, éyoñ Tate Jésus a nga to be bia, **22** ataté éyoñ Jean a nga baptizô nye, akekui môs a nga nyoñebane yôp, a li'i bia, mbe bete môte wua ya été a yiane bo nkañete, bia be nye bi aye kate bôt ane Jésus a nga wômô. **23** Ane be nga telé bôte bebaé, Joseph be nga loene na Barsabas, a mbe jôé afe na Juste, a Matthias. **24** Ane be nga ye'elane Zambe, a jô na, A Tat, wo wo ayeme minlem mi bôte bese, liti'i bia bôte ba bebaé ô tobeya za, **25** a ye tabe ésaé ji a éto nlôman, nje Judas a nga li'i éyoñ a nga bo abé, amu a nga yiane ke vôme wé.

26 Ane be nga bo asimba ya tope môt; ane asimba e nga liti Matthias; ane be nga lañe nye nsamba minlôman awôm a wua.

2 Eyoñ môse ya Pentecôte ô nga kpwan, be nga to vôme wua bese.

2 Atemeteme na, beta éduñ a nga so yôp aval ane évuñulu je avuñ ngu, a jaé nda ne lut vôm be nga to. 3

Ane be nga yen ayem e sala'an, e funa'an ane nduan; ane e nga bebe bôte bese minlô yôp. 4 Mbamba Nsirim a nga to bôte bese minlem ne lut! ane be nga taté kobô minkobô mife, ane Nsirim ô nga ve be ngule ya kobô.

5 Bejuif be nga to Jérusalem, be mbe bôte ya zôsô, be nga so meyoñe mese ya si se. 6 Eyoñ be nga wô' éduñ éte, bôt abui be nga sulane vôme wua, be nga to fe'e ne vema!

amu môt ase a nga wô'ô be kobô' nkokô wé. 7 Ane be nga bo te fe fe'e minlem, a semé bese, a jô na, Mi lô, bôte bese be akobô ba, ke be ne bôte

ya Galilée? 8 Bia bese bi awô'ô minkobô miangan minkobô bi nga bialé mie, aya? 9 Beparthe a Bemède a Beélamite a bôt be to Mésopotamie,

a ba be to Judée, a ba be to Cappodocce, a ba be to Pont, a ba be to Asie,

10 a ba be to Phrygie, a ba be to Pamphylie, a ba be to Égypte, a ba be to afôla ya Cyrène nname ya Libye,

a beyeñ be nga so Rome, Bejuif a bôte ya meyoñe mefe be nga buni aval ane Bejuif be nga buni, 11 bôte

ya Crête, a ba be to Arabie, bi awô'ô be kobô' beta be mame ya Zambe minkobô miangan. 12 Bese be nga

to ne vema! te fe fe'e minlem, bebien be nga jô na, Ajô di e ne aya? 13

Ane bevo'o be nga kpwe'ele be, a jô na, Be jaéya nyu mfefé vin.

14 Ane Pierre a nga tebe tetele, ba be bôt awôm a môte wua, a bete tyiñ, a jô be na, A bôte ya Judée,

a ba bese be to Jérusalem, yeman ajô di, a vô'ôlô mejô mam. 15 Amu bôte ba be nji so'o vin, ane mi ajô;

amu môs ô nto mewolo mela; 16 ve ajô di e ne ane nkulu mejô, Joél, a nga jô na:

17 Zambe a nga jô na a ye bo melu me ya asu'ulane na,

Me aye sôé bôte bese Nsissime wom:

Bo' be fam benan, a bo' be binga benan be aye kulu mejô,

Bendômane benan be aye yene bitua bi mam,

A bemvendé benan be aye yem biyeyem:

18 Bebo bisaé bam befam a binga, melu mete

Me aye sôé Nsissime wom; mbe be aye kulu mejô.

19 Me aye liti bôt bitua bi mam mfa'a ya yôp,

A mendem mfa'a ya si;

Metyi, a nduan, a nkute ya ôtita:

20 Jôp de aye veñesane dibi,

A ngon je aye veñesane metyi,

Eyoñe te môse ya Tate ô ngenan te bo,

Môs ôte wo aye bo beta mbamba môs:

21 A ye bo na, bôte bese môt a ye loene jôé Tate, a ye nyiñ.

22 A bôte ya Israël, vô'ôla'ane mejô ma: Jésus ya Nazareth, môt Zambe a nga liti mia nye a bitua bi mam a mam bôt be nga semé, a mendem, mam

mete Zambe a nga bo be nye vôm mi nga to aval ane miabebien mi ayem; 23 nnye a mbe nkoñan a mbôndane fe'e wé, amu Zambe a nga

yeme mam me aye boban ôsu, mia mi nga ve nye be bôt be ne te ba'ale metiñ be nga tyelé nye croix yôp a

wôé nye: 24 nnye ate Zambe a nga wômôlô, a maneya kuli nye ngata'a ya awu: amu e mbe te ngule

ya vaé nye. 25 Amu David a nga jô ajô dé na,

Me nga yene Tate melu mese a to me ôsu;

Amu a ne me mbo nnôm, me za fô'ôban:

26 Ajô te nleme wom ô nga wô'ô mvaé, anyu dam e nga kobô mejô me ya avak;

Nalé fe.minsône miam mi vee a mbunane ya mam me aye boban osu:

27 Amu wo wo aye li'i nsissime wom vôme ya miñwuan,

Nalé fe wo aye me'ete Mba Môte wôé a boé soñ.

28 Wo ô nga liti me mezene ya ényîñ;
Wo wo aye jalé me a mevak a
asu dôé.

29 A bôt a bobajañ, me aye tu'a
kate mia ajô Tate David na, a nga
wu, ane be nga jame nye soñ, soñe jé
é ngenane be bia azukui môse wu.

30 A mbe nkulu mejô, ane a nga
yeme na Zambe a nga ka'a nye a
kan ngana na mvoñe bôte jé a ye
telé môte wua éto jé; 31 amu a
nga yem ajô te ôsu, a nga jô ajô
fiwômôlane ya Christ na, a nji li'i
vôme ya miñwuan été, nalé fe minsône
mié mi nji boé soñ. 32 Jésus ate
Zambe a nga wômôlô, ajô te bia bese
bi ne bekañete. 33 Ajô te a nto mbe-
tane yôp mfa'a ya mbo nnôme Zambe,
a nyoñeya fe Mbamba Nsisim ane
Tate a nga tiñeti, nnye ate émien
a te sôé, nnye mi ayen a wôk. 34
Amu David a nji ke yôp été: ve
émien a jô na,

Tate a nga jô Tate wome na,
Tabé'e si mbo nnôme wom,

35 Akekui éyoñ me aye bo bôt be
asiñe wo jôme ya telé mebo môé.

36 Ajô te bôte bese ya Israë'l, yemane
fo'o na, Zambe a maneya bo nye
Tate a Christ, Jésus ate mi nga
tyelé croix yôp.

37 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga
ko woñ minlem été, ane be nga jô
Pierre a minlômane mife na, A bôt
a bobajañ, bi aye bo aya? 38 Ane
Pierre a nga jô be na, Kôñela'ane
minlem, mi baptizôban mia bese, a
jôé Jésus Christ, mfa'a ya njamane
mam abé menan; nalé mi aye nyoñ
Mbamba Nsisim, Tate a ye ve mia.

39 Amu mi bili atiñ, a bone benan,
a bôte bese be ne ôyap, a abime bôt
Tate Zambe wongan a ye loene be
be émien. 40 Ane a nga kañete
mejô mefe abui, a lepe be, a jô na,
Nyi'ane miabebien, mi jô'é ézezam
bôte ya miaé wu be abo. 41 Ane bôt
be nga buni mejô mé be nga baptizô-
ban: ane be nga kô'ôlane be môs ôte
be nga ye bo betoyini bela. 42 Ane
be nga tabe nnôm éto ve bo mam
minlôman mi nga ye'ele be, a tabe
nlatan ñbwa, a be'e fembé a ye'elane
Zambe.

43 Ane bôte bese be nga ko woñ:
minlôman mi nga bo bitua bi mam a
mendem abui. 44 Bôte bese be nga
buni be mbe nsamba wua, ane be
nga fulane biôm bise vôme wua; 45
be nga kuane biôm be nga bili a
akume dap, a bo be kaba'ane bie bôte
bese, mô't ase a nga bo a nyoñ' abim
de ayiane nye. 46 Môse mise be
nga bo be kele' temple été, bese
nleme wua, a di bidi menda map, a
nyoñe bidi biap a avak, a minlem
évôvoé, 47 a kañe Zambe, a bôt be
nga lô be mvo'é. Môse mise Tate
a nga bo a kô'ôla'ane bôt be nga yen
ényîñ.

3 Ane Pierre ba Jean be nga ke
temple awolo be nga bo be ye'ela'-
ane Zambe, mewolo ébu. 2 Mô't
éziñ a nga bialé mbôbôk abume nyia,
melu mese be nga be'e nye a bôé nye
mbé si temple ô mbe jôé na Abeñ,
a nga bo a jak'éé bôt be nga nyi
temple biôm; 3 a nga yene Pierre
ba Jean be ye'e ke temple été, ane a
nga ja'é be biôm. 4 Ane Pierre a nga
lôbô nye, ba Jean, a jô na, Lôbô' bia.
5 Ane a nga lôbô be, a si'a ko na be
aye ve nye jôm. 6 Ane Pierre, a nga
jô na, Argent a or te yen me bili
bie; ve jôm me bili nje me ave wo.
A jôé Jésus Christ ya Nazareth,
wulu'u. 7 Ane a nga bi nye wo ya
mbo nnôm, a bete nye si: ane mebo
mé a bivese ya mvoñelé bi nga ji'a
bo ngu. 8 Ane a nga valé si, a tebe
tetele, a taté wulu; ba be be be nga
ke temple été, ane a nga wulu, a tyele
si, a kañe Zambe. 9 Ane bôte bese
be nga yene nye a wulu'u, a kañe
Zambe: 10 ane be nga yeme na,
nnye ate a nga to si Abeñ Mbé ya
temple a bo a jak'éé bôte biôm; ane
be nga semé beta nseman, te fe fe'e
minlem amu jam e nga bo nye.

11 Eyoñ a nga bi Pierre ba Jean,
bôte bese be nga ke mimi vôm be
nga to mbala'a si ô mbe jôé na,
Mbala'a si Salomon, be nga dañe
semé. 12 Eyoñ Pierre a nga yen
ajô te, a nga jô bôte na, A bôte ya
Israë'l, mi asemé môte nyô amu jé?
mi alôbô bia amu jé, ye mi asi'a ko
na, bi ate saé nye a ngule jangan a

zôsô wongan? **13** Zambe ya Abraham a Isaac a Jacob, Zambe ya bemvamba bangan, a maneya wumu Mbo ésaé wé Jésus; nnye ate mi nga ve Pilate, a kate nye asu dé, éyoñ a nga ye suu nye. **14** Ve mia mi nga kate nyô a ne Mba mô't a Zôsô, a sili nye a suu mia ñwôé bôt, **15** mi nga wôé Mô't a nga té ényïñ; Zambe a nga wômô'lô nye; bi ne bekañete ya ajô te. **16** Amu mbunane ya jôé dé, jôé dé te nde de ate ve mô'te nyô ngu, nnye mi lô a yem: ya, mbunan wo aso be nye, ñwô wo ate bo nye mvo'é ane mia bese mi lô. **17** Eyoñe ji, a bobajañ, me ayeme na mi nga bo de amu mi nga dimi, nalé fe bejô bôte benan be nga bo. **18** Mam Zambe a nga jô bôt ôsu, anyu bekulu mejô bese na, Christ wé a ye jibi mbia be mam, nalé a nga bo. **19** Ajô te kôñela'ane minlem a bulan, nde mam abé menan me aye bo ngule ya vas, nalé melu me ya évôvoé me aye so be Tate; **20** nalé fe a ye lôme Christ a nga telé nye amu mia, Jésus: **21** nnye a ye nyoñeban nname ya yôp, akekui éyoñ mam mese me aye kômban, ane Zambe a nga jô anyu bekulu mejô bese be ne zôsô be nga to aso melu kôa. **22** Moïse a nga bele na, Tate Zambe a ye telé mia nkulu mejô a so'o bobenyôñe benan, a funane ma; nnye ate mi aye wôk, mejô mese a ye jô mia. **23** A ye bo na, mô't ase a bo te wô'ô nkulu mejô ate a ye jañ, te fe beta tabe vôm bôte ya Zambe be to. **24** Ya, bekulu mejô bese, ataté Samuel a ba bese be nga tôñe nye, abime bôt e nga kulu mejô, mbe fe be nga kañete mam me abobane melu ma. **25** Mi ne bone bekulu mejô, a atïñ Zambe a nga bo bimvam bienan éyoñ a nga jô Abraham na, Mvoñe bôte jôé je aye mvamane meyoñe mese ya si nyô. **26** Eyoñ Zambe a nga telé Mbo ésaé wé, a nga taté lôme nye a mvamane mia, a kôñelane mia bese mi jô'é mam abé mi abo.

4 Be ngenan be kobô'ô bôt, ane beprêtre a évete ya temple a Besadducéen be nga ke vôm be nga to, **2** be nga dañe wô' ôlun amu be nga

ye'ele bôt, a kate be na bôt be aye wômô soñ ane Jésus a nga wômô. **3** Ane be nga bi be a ke be nda mimbôk, be tabe'e wôé akekui mame tyé: amu éyoñe te é mbe mam ngô'é. **4** Bôt be nga wô'ô mejô mête, bevo' abui be nga buni; bôt be nga buni be nga ye bo befam betoyini betan.

5 Alu da e lôteya, ane bôt be mbe bejôô hap a bivete ya menda me Zambe a betili bekalate be nga sulane Jérusalem; **6** a Anne njo beprêtre a mbe wôé, a Caïphe, a Jean, a Alexandre, a bôte bese be nga vumane mie prêtre. **7** Eyoñ be nga telé be zañ, be nga sili be na, Ngule za, a jôé za, mi nga bo je jame di? **8** Mbamba Nsisim a nga to Pierre nlem ne lut! ane a nga jô be na, Mia, bejô bôt a bivete ya menda me Zambe, **9** nge mi asili bia den ajô jam mvaé e nga bo fam é mbe te ngu, na, za jôm é nga bo mô'te nyina mvo'é; **10** yemekane na mia bese, a bôte bese ya Israël, a jôé Jésus Christ ya Nazareth, nnye mi nga tyelé croix yôp, nnye ate Zambe a nga wômô'lô soñ, amu nye, mô't mi ayene nyô, a nto mvo'é. **11** Nyina a ne ako'ete mia belôñe menda mi nga vini de, nde Zambe a nga bôte mbamelane si. **12** Mô't mfe a se ngule ya nyii bôt: amu a nji bo jôé afe si se be nga kate de bôt, bi ayiane yen ényïñ été.

13 Eyoñ be nga yen ane Pierre ba Jean be nga biasé mise me bôt, ane be nga yeme na be nji yé'é mam, be adimi fe mam, be nga semé: ane be nga yeme na, be nga to bôte ya nsamba Jésus. **14** Eyoñ be nga yene mô't a nga saban ba be be be tele vôme wua, be nga bo te fe ngule ya jô ajô. **15** Ve éyoñ be nga jô be na, Kôla'ane vôm bi atyi'i mejô, bebien be nga bôndé fek, **16** a jô na, Bi aye bo bôte bana aya? amu be nga bo étua jam bôt be asemé, a bôte bese be to Jérusalem be ayeme de; bi se ngule ya jô na e ne momo. **17** Jam ete e za ke foé bôte bôt, bi tame tu'a jô be na be bo te beta kate mô'te foé jôé dé. **18** Ane be nga loene be, a tu'a jô be na, be bo te beta kobô ajô da, nalé fe te ye'ele bôt jôé Jésus.

19 Ve Pierre ba Jean be nga yalan a jô be na, Nge e ne zôsô mise me Zambe a v'ôlô mia nge Zambe, tyi'an: 20 amu bi se ngule ya bo te kobô mam bi nga yen a wôk. 21 Eyoñ be nga beta tu'a jô be, ane be nga jô'é be, amu be nji yene zene ya lepe be, amu be nga ko bôte woñ; amu bôte bese be nga kañe Zambe amu jam ete. 22 Amu mô't ate a nga to mimbu mewôm menyin, nnye a nga saban étua jam Zambe a nga bo.

23 Eyoñ bôt be nga suu be, be nga ke nsamba wop, a kañete mejô mese bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambe be nga jô be. 24 Eyoñ be nga w'ô' ajô te, be nga bete metyiñe yôp a ye'elane Zambe nleme wua, a jô na, A Tat, womien ô nga té yôp a si a mañ, a biôm bise bi ne été: 25 wo ô nga jô a Mbamba Nsisim, a anyu Esa wongan David, mbo ésaé wôé na,

Bôt be ne te yeme Zambe be nga yaa,

A meyoñ me nga simesane mam me ne momo a jé?

26 Bejô bôte ya si nyô be nga telé bebien nnoñ,

A minkukum mi nga sulan,

Be siñe Tate Christ wé:

27 amu Hérode ba Ponce Pilate, a fulane bôt be ne te yeme Zambe, a meyoñ ya Israë'l, be nga sulane fo'ô n'lame wu, be nga siñ mba Mbo ésaé wôé Jésus, nyô ô nga wo'ô, 28 be bo mam mese ô nga tiñeti ôsu a wo wôé a fe'e jôé na, me aye boban. 29 Eyoñe ji, A Tat, lôbô' ane be akobô bia abé: va'a bebo bisaé bôé ngule ya kobô ajô dôé a biasé mise me bôt, 30 womien same' wo wôé a saé bôt; va'a fe mendem a bitua bi mam bi aye boban a jôé ya mba Mbo ésaé wôé, Jésus. 31 Eyoñ be nga mane ye'elane Zambe, vôm be nga to ésulana a nga fô'ôsan; ane Mbamba Nsisim a nga to be bese minlem ne lut! ane be nga kobô mejô me Zambe, te ko woñ.

32 Nsamba bôt be nga buni ô mbe nleme wua a nsisime wua: mô't ase a nga jô na biôm bise me bili, te ke ngume jôm ô ne énjam; ane be

nga bili biôm bise ve mfula'ane. 33 Minlôman mi nga dañe kobô a ngu éyoñ be nga kañete ajô Tate Jésus a nga wômô: ane mvam abui é nga to be be bese. 34 Bôte bese te ke mô'te wua a nga kômbô jôm: amu ba be nga bili mefup a menda be nga kuane bie, ane be nga zu tañe biôm be nga kuan, 35 a bôé je si mebo minlôman: ane be nga kape je bôte bese, mô't ase ya été a nga nyoñ abim de ayiane nye.

36 Ane Joseph, minlôman mi nga yôlé nye jôé afe na Barnabas (e ne na, Mbamba nlepe bôt), a mbe mô'te ya Lévi, ve a nga bialé Chypre, 37 a nga bili afup, ane a nga kuane de, a zu moné ya été, a bôé nye si mebo minlôman.

5 Mô't éziñ a mbe jôé na Ananias, 5 ba minga wé Saphira, be nga kuane si jap, 2 ane be nga li'i tañe fo'ô be nga kus, a zu nyô fok, a bôé je mebo minlôman, minga wé fe a nga yem ajô te. 3 Ane Pierre a nga jô na, A Ananias, Satan a jaéya wo nlem ne lut, a dutu wo ô laa Mbamba Nsisim minsos, a kame tañe fo'ô ya ô nga kuane si, a jé? 4 Eyoñ si été é nga to, ke é mbe énjôé? éyoñ ô nga kuane je, ke ô mbe ngule ya bo ane wo anye'e? O nga bôndé ajô di fe'e nleme wôé a jé? ô nji laa bôte minsos, ve Zambe. 5 Eyoñ Ananias a nga w'ô'ô mejô mete, a nga ku si a wu: ane bôte bese be nga w'ô' ajô te be nga ko woñ abui. 6 Ane bendôman be nga kôlô si, a vute nye éndelé, a be'e nye a ke nye atan, a jame nye soñ.

7 Eyoñ mewolo mela me nga ye lô't, minga wé a nga nyi nda, te yeme jam de ate bo. 8 Ane Pierre a nga jô nye na, Kate'e ma, nge mi nga kuane si abim a va. Nye na, Ya, abim a va. 9 Ane Pierre a nga jô nye na, Mi maneya bôndé fe'e na mi ve'ele Nsisime Tate a jé? tame yen, mebo me bôt be ate jame nyo nnôme soñ me ne mbé, be aye be'e wo a ke wo atan. 10 Ane a nga ji'a ku si mebo mé a wu: éyoñ bendôman be nga nyi nda, be nga koé nye a wuya, ane be nga be'e nye a ke nye atan a jame

nye soñ fefele nnôm. 11 Ane bôte bese ya kirke a ba bese be nga wô'ô mejô mete be nga ko woñ abui.

12 Ane minlôman mi nga bo mendan a bitua bi mam abui a mo map vôm bôt be nga to: ane bese be nga to nleme wua mbala'a si Salomon.

13 Bôte bese môte wua ya été a nji jibi ke tabe nsamba wop: ve bôt be nga semé be; 14 ane be nga kô'ôlane bôt abui be nga buni Tate, abui bôfam a binga: 15 nde be nga be'e minkôkon a ke mie minseñ, a bôé mie binoñ a akala, be nga kômbô na éyoñ Pierre a ye lôt, nisisiñe wé wo aye nambe mie, ja'ane môte wua.

16 Bôt abui be nga sulan, be nga so minlam afôla ya Jérusalem, be nga zu minkôkon, a bôt mimbria minsisim mi nga kpwe'ele be: ane be nga saban bese.

17 Ve njô beprêtre a nga kôlô si a bôte bese ba be be be nga to (be mbe ngame ya Besadducéen), ane mesengan me nga jaé be minlem, 18 ane be nga bi minlôman a ke mie nda mimbôk. 19 Alu ange Tate a nga dii mbé ya nda mimbôk, a ke be atan, a jô na, 20 Kelan, mi ke tebane temple été a kate bôt mejô mese ya Enyiñe ji. 21 Eyoñ be nga wô'ô mejô mete, be nga nyine temple été ésala tyé, a ye'ele bôt. Ane njô beprêtre a nga zu, a bôt ba be be be nga to, a loene betyi'i mejô a bivete ya menda me Zambe bise ya bôte ya Israël, ane ðe nga lôme bôt nda mimbôk be ke nyoñe be. 22 Ve éyoñ bebo bisaé be nga ke, be nji koé be nda mimbô' été; ane be nga bulan, a kate foé, 23 a jô na, Nda mimbô'ô bi ate yene je ndiban a mfetan, a beba'ale nda mimbô'ô be tele mimbé: éyoñ bi ate dii mbé, bi nji koé môt été. 24 Eyoñ évete ya temple a bemie beprêtre be nga wô'ô mejô mete, be nga bo te fe fe'e minlem amu ajô te, te yem ane jam ete de aye bo. 25 Ane môt a nga zu kate be foé na, Bôt mi nga ke be nda mimbôk be tele' temple été, a ye'ele bôt. 26 Ane évete ya temple é nga ke a bebo bisaé, ane be nga nyoñe be, te évô; amu be nga ko bôte woñ, be za lume

be mekok. 27 Eyoñ be nga zu be, be nga ke be be betyi'i mejô. Ane njô beprêtre a nga sili be, 28 a jô na, Bi nga jô mia nya njôane na, Te ye'elane bôt jôé di: tama yanan, mi jaéya Jérusalem a mejô mi aye'ele bôt, mi aye zu metyi me môt ate be bia. 29 Ane Pierre ba minlôman be nga yalan a jô na, A Zambe a bôt, bi ayiane dañe wô'ô Zambe. 30 Zambe ya bemvamba bangan a nga wômôlô Jésus, nnye mi nga tyelé croix yôp, a wôé nye. 31 Nnye ate Zambe a nga bet a wo ya mbo nnôme wé, a ye bo Njôô a Nyi bôt, a ve bôte ya Israël nkôñelane minlem, a njamane mam abé. 32 Bi ne bekañete ya mejô mete; nalé fe Mbamba Nsisisim, Zambe a nga ve nye bôt be wô'ô nye.

33 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga dañe yaa, a kômbô wôé be. 34 Ve môte wua ya betyi'i mejô a nga tebe tetele, a mbe môte ya Pharisien, a mbe jôé na Gamaliel, a nga bo a ye'ele' bôte metiñ, bôte bese be nga semé nye, a nga jô na, Tama keane bôte bete atan ôbe aboñ. 35 Ane a nga jô be na, A bôte ya Israël, miabebien taba'an ntye ane mi aye bo bôte ba. 36 Amu melu mvus Theudas a nga kôlô si, a jô na, Mamien me ne éwôlô môt; bôt be nga tôñe nye be nga ye bo mintete minyin: bôt be nga wôé nye; ane bôte bese be nga tôñe nye be nga tyaman, ajô dap ve wu ntuk. 37 Ajô môt ate e maneya, Judas môte ya Galilée a nga to melu be nga tili môé, a dutu bôte bevo'ô be tôñe nye: émiene fe a nga wu; ane abime bôt e nga tôñe nye e nga tyaman. 38 Ajô te me ajô mia na, Te boane bôte ba jam, jôka'ane be: amu nge bôt be nga bôndé fe'e nyô a jame di, ajô dap de aye bo momo: 39 ve nge Zambe a ne ajô te, mi se ngule ya tyame de; mi za wosane Zambe. 40 Ane be nga me'ete mejô mé: éyoñ be nga loene minlôman mi zu vôm be nga to, be nga bibi be, a jô be beta njôane na, Mi te beta kobane jôé Jésus, ane be nga jô'é be. 41 Ane be nga kôlô be betyi'i mejô, a wô' avak amu Zambe a nga lô be

aka'a bôt de ayiane jibi ékpwe'ele amu Jôé te. 42 Melu mese temple été a menda menda, be nji jô'é ye'ele bôt a kate be na, Jésus a ne Christ.

6 Melu mete, éyoñ beyé'é be nga bo abui, Behelléniste be nga kobô Behébreu abé, amu be nji bulu sime-sane minkuse miap éyoñ be nga kape bôte biôm môse mise. 2 Ane minlô-man awôm a mibaé mi nga loen nsamba beyé'é ô zu, a jô be na, A nji bo mvaé na bi ali'i mejô me Zambe, a bo ésaé bidi. 3 A bobejañ, jeñane bôte zañbwa nsamba wônan, bôte bese be ajô na be ne mvo'é, be ne Nsisim minlem ne lut! be jaéya yeme mam, mbe bi ne ngule ya telé ésaé ji. 4 Ve bia bi aye bo mbane ya ye'elane Zambe, a kate bôt mejô mé. 5 Ane bôte bese ya nsamba be nga wô' ajô te mvaé: ane be nga top Étienne, môt a nga dañe buni Zambe, Mbamba Nsisim a nga to nye nlem ne lut, a Philippe, a Prochore, a Nicanor, a Timon, a Parménas, a Nicolas môte ya Antioche a nga li'i mejô ya ayoñe dé a buni Zambe; 6 mbe bete be nga telé vôm minlôman mi nga to: éyoñ be nga mane ye'elane Zambe, be nga beté be mo map.

7 Ane mejô me Zambe me nga fôé; ane beyé'é be nga dañe bo abui mfa'a ya Jérusalem; ane beta nsamba ya beprêtre a nga wôk a buni.

8 Étienne a mbe mvam a ngu ne lut! a nga bo beta be mam a mendem vôm bôt be nga to. 9 Ve bôte bevo'o be mbe bôte ya nda Zambe be nga loene je na nda Zambe ya Beaffranchi, a Becyrénéen, a Bealexandrin, a ba bevo'o ya Cilicie a ba be ya Asie be nga sôan Étienne bisô. 10 Ane be nga bo te ngule ya yalane mejô mé, amu a mbe fiyeme mam, a Nsisim ô nga to nye nlem. 11 Ane be nga señe bôt, mbe bete be nga jô na, Bi nga wô'ô nye a kobô'ô Moise a Zambe mejô me ébiasé. 12 Ane be nga dutu bôt, a bivete ya nda Zambe, a betili bekalate, be nga ke vôm a nga to, a bi nye, a ke ve nye betyi'i mejô, 13 a telé bôt be abôte nye mejô, mbe bete be nga jô na, Môte nyô a bo te jô'é kobô mba vôme nyô a metiñe

me Zambe abé: 14 amu bi nga wô'ô nye a jô'ô na, Jésus ya Nazareth a ye tyame vôme nyô, a kôñelane fe biyem Moise a nga ve bia. 15 Bôte bese be nga to si vôm be nga tyi'i mejô, be nga lôbô nye mis, a yen asu dé, nge e mbe asu ange.

7 Ane njô beprêtre a nga jô na, Ye mejô ma me nto nalé? 2 Ane Étienne a nga jô na,

A bôt a bobejañ a betate, vô'ôla'an: Zambe ya étôtok a nga zu be émvame jangan Abraham, éyoñ a nga to Mésopotamie, éyoñe te a ngenan te tabe Charran, 3 ane a nga jô nye na, Kôlô'ô si jôé, be bôt be vumane wo, ô ke mfa'a si me aye liti wo. 4 Ane a nga kôlô si ya Bechaldéen, a ke tabe Charran; éyoñ ésa we a nga wu, Zambe a nga va nye vôm ate, a lôme nye si nyô nje mi to éyoñe ji: 5 a nji ve émien si éte, momo, te ke abime vôme ya telé abo dé: ve a nga tiñeti na a ye ve nye si éte, je aye bo énjé, a bon a ye biaé, éyoñe te a ngenan te mon. 6 Ane Zambe a nga jô fe na mvoñe bôte jé je aye tabe éza si, bôte bete be aye bo be belo, a kpwe'ele be, mimbu mintete minyin. 7 Zambe a nga jô be na, Me aye tyi' ajô bôt be aye bo be belo: éyoñ ajô te e maneya, wôna be aye zu bo me bisaé vôme nyô. 8 Ane a nga ve nye atiñ ya tyi'i metye: nalé Abraham a nga biaé Isaac, a tyi'i nye atye môs mwome; ane Isaac a nga biaé Jacob, a Jacob a nga biaé bimvam biangan awôm a bibaé. 9 Ane bemvamba bete be nga sengane Joseph, a kuane nye bôt be ke nye mfa'a ya Égypte: Zambe a nga to be nye, 10 ane a nga va nye mbia be mam mese be nga bo nye, a bo nye mvam a ve nye fe'e nlem asu Pharaon njô bôte ya Égypte; ane a nga telé nye njô bôte ya Égypte a nda jé ése. 11 Ane mfum bale ya zaé a nga kui si se ya Égypte, a Canaan ase, a mbia be mam abui: bimvam biangan bi nji yene bidi. 12 Eyoñ Jacob a nga wô'ô na bidi bi ne Égypte, a nga taté lôme bimvam biangan alôme da. 13 Alôme baa Joseph a nga kate bobenyañe foé be yeme nye; ane Pharaon a nga yem

ayoñe Joseph. 14 Ane Joseph a nga lôme Jacob ésa wé, a bôt be nga vumane nye bese, bôte mewôm zañbwa a betan, mbañete na be za'ak. 15 Jacob a nga ke Égypte; ane a nga wu, émien a bimvam biangan; 16 ane be nga be'e be a ke be Sichern, a jame be mbas akok, Abraham a nga kuse wô a argent be bone be Hémore, nname ya Sichern. 17 Eyoñ atiñ Zambe a nga tiñeti Abraham e nga bo bebé, bôt be nga dañe fôê abui Égypte, 18 akekui éyoñ njô bôt mfe a nga jô bôte ya Égypte, a nji yeme Joseph. 19 Môt ate a nga du' ayoñe dangan, a kpwe'ele bimvam biangan, nde te be nga ye wua minkeñelé mi bone miape fé, mi bo te nyiñ. 20 Eyoñe te Moise a nga bialé, a nga dañ abeñ; a nga nyañe mebé ngon éla nda ésa wé: 21 éyoñ be nga va nye nda, ngone Pharaon é nga to'é nye, a ba'ale nye ane mone wé. 22 Ane be nga ye'ele Moise mam mese bôte ya Égypte be nga yem; ane a nga bo ngu a mejô a nga kobô a mam a nga bo. 23 Eyoñ a nga ye bo mimbu mewôm menyin, nleme wé ô nga kômbô ke yene bobenyañe bé, bôte ya Israël. 24 A nga yene môte wua, môte mfe a nga kpwe'ele nye, ane a nga kame nyô a nga wu ébôm, a wôe môte ya Égypte ate, a butan abé a nga bo: 25 a nga si'a ko na bobenyañe bé be nga yeme na, Zambe, a wo wé, a nga ye nyii be; ve be nji yem. 26 Tyé kpwa, a nga beta koé bôt be juan, ane a nga kômbô late be fibwa, a jô na, A bôt, mi ne bobenyañ; mi abo miabebien abé a jé? 27 Ve nyô a nga bo monyañ abé a nga tindi nye, a jô na, Za a nga telé wo njôô a ntyi'i mejô wongan? 28 Ye wo aye wôe ma, ane ô nga wôe môte ya Égypte ate angô'e? 29 Ane Moise a nga mate amu njôan ôte, a ke bo ntabe si ya Madian, vôm ate a nga biaé bo' be fam bebaé. 30 Eyoñ mimbu mewôm menyin mi nga lôt, a nga yen ange fé été nkôle ya Sinaï, a to nkaba'a nduan mon élé été. 31 Eyoñ Moise a nga yene jam ete, a nga semé: ane a nga ke bebé a tu'a lôbô, ane Tate a nga jô na.

32 Me ne Zambe ya benyo bimvam, me ne Zambe ya Abraham, a Isaac, a Jacob. Ane Moise a nga fô'ôban, te jibi lôbô. 33 Ane Tate a nga jô nye na, Va'a bikôndé mebo môé: amu vôm ô tele le a ne mbamba si. 34 Me yeneya fo'o mbia be mam bôte bam be ayen Égypte, a wô'ô mintae miap, a ma me soya yôp a zu va be: ajô te za'ak, me aye lôme wo Égypte. 35 Moise ate, nyô be nga ben, a jô nye na, Za a nga telé wo njôô a ntyi'i mejô? nnye ate Zambe a nga lôm a bo njô bôt a nyi bôt, a wo ya ange a nga yene mon élé été. 36 Môt ate a nga nyoñe be a ke be, éyoñe te a maneya bo bitua bi mam a mendem si ya Égypte, a mañ me ne Evele, a fé été, mimbu mewôm menyin. 37 Nnye a ne Moise a nga jô bôte ya Israël na, Nkulu mejô Zambe a ye telé be mia a ye so bobenyoñe benan, a funane ma. 38 Nnye ate fe ba ange a nga kobô nye nkôle ya Sinaï, be nga to ésulane bôt mfa'a fé été, ba be bimvam biangan be nga to: a nga nyoñe mejô ya ényii a ve bia me: 39 nnye ate bimvam biangan bi nga vini be wô'ôk, ane be nga tindi nye a kôlô vôm be nga to, amu be nga kômbô bulan Égypte, 40 ane be nga jô Aaron na, Bo'o bia bezambe befe be aye ke bia ôsu: amu ajô Moise nyô, nnye a nga so bia éyoñ bi nga so si ya Égypte, bi te yeme jam e boya nye. 41 Melu mete be nga bo mon ényaka, a zu ve biôm ngunemelan éte, a wô' avak amu mam hebien be nga bo a mo map. 42 Ane Zambe a nga kôñelan, a li'i be be kañe biôm bise ya yôp; ane e ne ntilane bekalate bekulu mejô na,

Ye mi nga tyi'i me betit, a ve me biôm

Mimbu mewôm menyin fé été, a nda bôte ya Israël?

43 Mi nga be'e nda Moloch, a ôteté ya Zambe a ne jôé na Romphan, Bive'ela'a bite mi nga bo a kañe bie:

Me aye ke mia minkôm Babylone yat.

44 Bimvam biangan bi nga bili nda éndelé ya nkañetane mame ya Zambe

fé été aval ane nyô a nga kobô Moise a nga tiñeti, a jô nye na, Lôñe' je é funa'an éve'ela'a ô nga yen. 45 Nje fe, binvam biangan éyoñ be nga bialé, be nga ke je éyoñ ba be Josué be nga nyoñe mesi ya meyoñe mese Zambe a nga titan, meyoñe mete me nga mate binvam biangan, akekui melu David a nga to; 46 nnye ate a nga yen mvam be Zambe, a kômbô yen nda vôm Zambe ya Jacob a ye tabe. 47 Ve Salomon a nga lôñe nye nda. 48 Akôsa bo nalé, Nyô A dañe Yôp a ne te tabe menda me ne nlôñan a mo; aval ane nkulu mejô a jô na,

49 Yôp e ne éto jam,

A si, jôm me atelé mebo mam:

Tate a jô na, Za aka'a nda mi aye lôñe ma?

Nge vôm me aye wo'an a ne vé?

50 Ke wo wom ô nga té mam ma mese?

51 A bôt mi ne melo, mi te nye'e metiñe me Zambe, te wôk, mi aben Mbamba Nsisim melu mese: ane binvam bienan bi nga bo, nalé fe mi abo. 52 Môt mbé ya bekulu mejô binvam bienan bi nga bo te kpwe'ele? be nga wôé ba be nga liti ôsu na, Môt a ne Zôsô a ye so; éyoñe ji mi maneya koñe nye, a wôé nye; 53 mia mi nga nyoñe metiñe me Zambe ane beange be nga tiñeti, ve mia te ba'ale.

54 Eyoñ be nga wô'ô mejô mete, be nga dañe wô' ôlune minlem, ve ye'e kô'é nye mesôñ. 55 Ve Mbamba Nsisim a nga to nye nlem ne lut! ane a nga bo mbane ya lôbô yôp, a yen étôto'o Zambe, a Jésus a tele mbo nnôme Zambe, 56 a jô na, Tameka yenan, me lô yôp e kanda'an, a Mone mô't a tele mbo nnôme Zambe. 57 Ane be nga bete metyiñ, a dipe melo map, a ke mimbî vôm a nga to, nleme wua; 58 be nga va nye nlam été, a lume nye mekok: beyen be nga bôé mengômesane map mebo me ndôman é mbe jôé na Saul. 59 Ane be nga lum Étienne mekok, a nga loene Tate, a jô na, A Tate Jésus, nyoñe' nsisime wom. 60 Ane a nga kute meboñe si, a bete tyiñe yôp, a jô na, A Tat, te ve bôte ba

mekua mbia ajô nyô. A maneya jô ajô te, ane a nga wu. 1 Ane Saul a nga me'ete na be wôé nye.

Môs ôte be nga taté dañe kpwe'ele kirke é mbe Jérusalem; ane be nga tyamane bese mefôla mese ya Judée a Samarie, ve minlôman étam mi nga li'i. 2 Ane bôte ya zôsô be nga jame Étienne soñ, be nga dañe yi nye. 3 Ane Saul a nga tyame kirke, a nyi menda mese, a dũtu befam a binga, a ke be nda mimbôk.

4 Ajô te bôt be nga tyaman be nga ke minlam a kate bôt mejô me Zambe. 5 Ane Philippe a nga ke nname ya Samarie, a kañete bôte Christ. 6 Bôt be nga to ésulane be nga bo nleme wua a vô'ôlô mejô Philippe a nga kobô, éyoñ be nga wôk, a yene fe mendem a nga bo. 7 Amu mimbîa minsisim mi nga to bôte minlem été abui mi nga kôlô, a yôn, a bete metyiñ: a bôte befe abui be mbe ñyemelan a miñyeyem be nga saban. 8 Ane bôte ya nlam ôte be nga dañe vak.

9 Ane mô't éziñ, a mbe jôé na Simon, a nga bo a bo'o mame ya bemvi'i nlam ôte melu mvus, ane bôte ya Samarie be nga semé nye, émien a nga jô na, Me ne éwôlô mô't: 10 be nga vô'ôlô nye bese, ba be mbe bongô a ba be mbe benya bôtô, a jô na, Mô'te nyô a ne ngule Zambe nje be ajô na é ne Anen. 11 Ane be nga buni nye, amu melu abui be nga semé bitua bi mame ya medu'an a nga bo. 12 Ve éyoñ be nga buni mbamba foé Philippe a nga kate be ajô ayoñe Zambe a jôé Jésus Christ, be nga baptizôban, befam a binga. 13 Ane Simon émiene fe a nga buni: a nga baptizôban, a ke tabe vôm Philippe a nga to; éyoñ a nga yene mendem a beta be mam Philippe a nga bo, a nga semé.

14 Eyoñ minlôman mi nga to Jérusalem mi nga wô'ô na bôte ya Samarie be nyoñeya mejô me Zambe, be nga lôme be Pierre ba Jean: 15 éyoñ be nga kui, be nga ye'elane Zambe ajô dape na be nyoñ Mbamba Nsisim: 16 amu a ngenan te kui be mô'te wua ya nsamba wop: ve be nga

baptizôban a jôé Tate Jésus. 17 Eyoñe te be nga beté be mo, ane be nga nyoñ Mbamba Nsisim. 18 Eyoñ Simon a nga yen ane bôt be nga nyoñ Mbamba Nsisim amu minlôman mi nga beté be mo, a nga ye ve be moné, 19 a jô na, Va'ane fe me ngul éte, wôna mô't ase me abeté mo a ye nyoñ Mbamba Nsisim. 20 Pierre a nga jô nye na, Argent wôé ve jañe be womien, amu wo ate si'a ko na wo aye kuse jôm Zambe a ve, a moné. 21 O nji bo ngap nge jôm ajô di été: amu nleme wôé ô nji bo zôsô asu Zambe. 22 Ajô te kôñela'an nlem jam abé wo ate bo di, ô ye'elane Tate, ndô'ôtô. ajô wo'ate simesan nleme wôé de aye jamban. 23 Amu me yeneya na wo asiñe Zambe, a mam abé me biya wo. 24 Ane Simon a nga yalan a jô na, Mi ye'ela'ane Tate ajô dame na, mam mi ate jô te ke jame da de aye zu be ma.

25 Eyoñ be nga mane kobô a kate mejô me Tate, be nga bulane Jérusalem, a kat mbamba foé minlam abui ya Samarie.

26 Ane ange Tate a nga kobô Philippe, a jô na, Kôlô'ô, ô ke mfa'a ya sud akekui zen je akôlô Jérusalem a ke Gaza: vôm ate a ne fé. 27 Ane a nga kôlô si a ke: ane a nga koé mô'te ya Éthiopie a mbe miak, a mbe beta évete ya Candace, minga a mbe njô bôt si ya Éthiopie, a nga ba'ale akume dé ese, a nga ke Jérusalem a ye'elane Zambe; 28 éyoñ a nga bulan, a nga to si wagon, a lañe kalate nkulu mejô Ésaïe. 29 Nsisim ô nga jô Philippe na, Kele' bébé wagon, ô ke nsamba ôte. 30 Ane Philippe a nga ke mbi, vôm mô't ate a nga ke, a wô' ane a lañe kalate Ésaïe nkulu mejô, a jô nye na, Ye wo ayem mejô wo alañ? 31 Ane a nga jô na, Me ne ngule ya yem aya, nge mô't mfe te liti ma? Ane a nga ye'elane Philippe a jô na, Betek, ô zu tabe nne. 32 Mejô ya kalate Zambe a nga lañ me mbe na,

A mbe ndutan ane ntômba be ake wôé;

Aval ane mon ntômba a to évô éyoñ bôt be atyi'i nye mevú,

Nalé fe a nji kui anyu dé:

33 Eyoñ be nga kpwe'ele nye, be nji tyi' ajô dé zôsô:

Za a ne kañete mame ya miaé wé? Amu be nga wôé nye a va nye si nyô.

34 Ane miak ô nga kobô Philippe, a jô na, Me aye'elane wo na, za a ne ajô nkulu mejô a kobô di? ye émien, ye mô't mfe? 35 Ane Philippe a nga yalan, a kañete mejô me Jésus, ataté vôm a nga lañ. 36 Eyoñ be nga ke zen be nga kui ôsôé; ane miak ô nga jô na, Tame yen, mendim me ne va; jé je akame me me aye baptizôban? 38 Ane a nga jô mba'ale wagon na, Tebe'e: ane be nga ke mendim été bebaane, Philippe ba miak; ane a nga baptizô nye. 39 Eyoñ be nga kôlô mendim été, Nsisime Tate ô nga to'é Philippe; miak ô nji beta yene nye, ane a nga ke zene jé a vak. 40 Ane be nga yene Philippe Azot: éyoñ a nga lô't, a nga kat mbamba foé minlam mise, akekui Césaréul.

9 Saul a ngenan ayo'o nlem, a kômbô wôé bey'éé be Tate, ane a nga ke be njô beprê'tre, 2 a sili nye na a ve nye bekalate a ke menda me Zambe ya Damas, nge a ye yene bôt be abuni Zen éte, nge befam nge binga, a nga ye ke be nka'an ngata'a Jérusalem. 3 A nga bo na, éyoñ a nga ke zen, a nga kui bebé Damas: ateme'teme na éfufup é nga faé vôm a nga tele é so'o yôp: 4 ane a nga ku si, a wô'ô tyiñ é jô'ô nye na, A Saul, a Saul, wo akpwe'ele me a jé? 5 Ane a nga jô na, O ne za, A Tat? Nye na, Me ne Jésus wo akpwe'ele: 6 kôlô'ô si, ô ke nlam, be aye kate wo ane wo ayiane bo. 7 Ane bôt be be be nga ke zen be nga tele bivô, be nga wô'ô tyiñ, te yene mô't. 8 Ane Saul a nga kôlô si; éyoñ a nga kui mise mé, a nji yene jôm; ane be nga bi nye wo, a ke nye Damas. 9 Ane a nga to melu mela, te yen, te di, te nyu.

10 Ve ñyé'é éziñ a nga to Damas, a mbe jôé na Ananias; ane Tate a nga jô nye biyeyeme na, A Ananias. Ane a nga jô na, A Tat, me nyô. 11 Tate a nga jô nye na, Kôlô'ô si, ô ke nseñ

ô ne jôé na Zôsô, ô ke nda Judas a sili mô't a ne jôé na Saul, mô'te ya Tarse: amu a ye'elane Zambe; 12 a yeneya mô't a ne jôé na Ananias a nyin nda, a beté nye mo, ajô te a ye bo ngule ya yen. 13 Ananias a nga yalane na, A Tat, me maneya wô' a bôt abui ajô mô't ate, abim mbia be mam a nga bo mbamba be bôte bôé Jérusalem: 14 nalé fe va, a bili ngule ya ka'a bôte bese be aloene jôé dôé, ngul éte je aso be bemie beprêtre. 15 Ve Tate a nga jô nye na, Kelek: amu a ne mbo ésaé me nga top, a ye kate jôé dam bôt be ne te yeme Zambe, a bejô bôt, a bôte ya Israël: 16 amu me aye liti nye abime mam a yiane jibi amu jôé dam. 17 Ananias a nga kô'lô, a nyi nda; ane a nga beté nye mo mé, a jô na, A mojañe Saul, Tate Jésus, nnye ô nga yene zene yôp éyoñ ô nga zu, émien a lômeya ma, nde wo aye bo ngule ya beta yen a mis, a Mbamba Nsisim a ye jaé wo nlem ne lut! 18 Biôm bi afunan ane bibas bi nga ji'a ku mise mé, ane a nga beta yen; ve kô'lô si a baptizoban; 19 ane a nga di bidi, a bo ngu.

A nga to abe melu Damas ba be beyé'é be mbe wôé. 20 Ane a nga ji'a kañete bôt menda me Zambe éte na, Jésus a ne Mone Zambe. 21 Ajô te bôte bese be nga wô'd nye be nga dañe semé, a jô na, Ke nyina a ne mô't a nga tyame bôt Jérusalem be nga buni jôé di? ane a nga zu nne amu ajô di na, a ye ke be minka'ane be bemie beprêtre. 22 Ane Saul a nga dañe bo ngu, Bejuif be nga to Damas be nga to ne vema amu mejô mé, éyoñ a nga liti be na mô't ate a ne Christ.

23 Eyoñ melu abui me nga lô't, Bejuif be nga bôndé fe' ane be aye wôé nye: 24 ane Saul a nga yeme fe'e jap. Ane be nga mombô mimbé alu ba môs be nga ye wôé nye: 25 ane beyé'é bé be nga nyoñe nye alu, a da nye mbé akak, a suu nye si a to nkoé éte.

26 Eyoñ a nga kui Jérusalem a nga ve'ele tabe nsamba beyé'é: ane be nga ko nye woñ bese, te buni na a ne ñyé'é. 27 Ve Barnabas a nga nyoñe

nye, a ke nye be minlôman, a kate be ane a nga yene Tate zene yôp, a kate fe be ane Tate a nga kobô nye, a kate fe be ane a nga kañete mejô Damas, a jôé Jésus, te ko wôn. 28 Ane a nga tabe nsamba wop a bo a kelek a bulane Jérusalem, 29 ane a nga kate mejô a jôé Tate, te ko woñ: ane a nga kobô, a sôane Behelléniste bisô, ane be nga jeñ ane be ne wôé nye. 30 Eyoñ bobenyañ be nga yem ajô te, be nga ke nye Césarée, a lôme nye Tarse.

31 Nalé bôte ya kirke afôla ya Judée a Galilée a Samarie ase be nga tabe mvo'é, a yé'é benya mejô; éyoñ be nga semé Tate, a Mbamba Nsisim a nga volô be minlem, ane be nga kô'ôlane bôt abui.

32 A nga bo na, éyoñ Pierre a nga ke mefôla mese, a nga ke be bôte ya Zambe be nga to Lydde. 33 Ane a nga koé mô't éziñe wôé, a mbe jôé na Énée, a nga bômbô énoñe jé mimbu mwom; amu a mbe ñiyemelan. 34 Ane Pierre a nga jô nye na, A Énée, Jésus Christ a saé wo: kô'lô'ô si, ô kôm énoñe jôé. Ane a nga ji'a kô'lô si. 35 Bôte bese be nga to Lydde a Saron, be nga yene nye, ane be nga kôñelane minlem a buni Tate.

36 Nyé'é éziñ a nga to Joppé a mbe jôé na Tabitha, nkobô mfe be alo nye na Dorcas: minga ate a nga jaé bo mame ya mvam a éngôngo. 37 A nga bo na, melu mete a nga ya'a, ve wu: éyoñ be nga wo'o nye mendim, be nga bôé nye étun nda ya yôp. 38 Amu Lydde a mbe bebé Joppé, beyé'é, éyoñ be nga wô'd na Pierre a ne wôé, be nga lôme bôte bebaé be ke ye'elane nye na a ji'a zu. 39 Ane Pierre a nga kô'lô si ba be be be nga ke. Eyoñ a nga kui, be nga ke nye étun nda ya yôp: ane binga be nga to minkus bese be nga tele fefele jé, be nga yi, a liti biwoman a mengômesan Dorcas a nga bo bie éyoñ a nga vee. 40 Ane Pierre a nga kuli bôte bese atan, a kute meboñe si, a ye'elane Zambe; ane a nga veñesan mfa'a ya mbim ô nga bô, a jô na, A Tabitha, kô'lô'ô si. Ane a nga kui mis; éyoñ a nga yene Pierre, a nga tabe teto. 41 Ane a

nga bi nye wo, a bete nye si; ane a nga loene bôte ya Zambe a binga be nga to minku, a ve be nye a nyiñeya. 42 Ane bôte bese ya Joppé be nga semé ajô te: abui e nga buni Tate. 43 Ane a nga tabe Joppé melu abui be Simon, mô't a nga bo a kômô' bikôp.

10 Mô't éziñ a nga to Césarée, a mbe jôé na Corneille, évet nsamba bezimbi ntete wua be alo wô na nsamba ya Italie, 2 a mbe mô'te ya zôsô, a nga ko Zambe woñ a nda jé ése, a nga jaé ve bôte biôm a ye'elane Zambe melu mese. 3 A nga yen étua jôm éyoñ mô's ô nga ye bo mewolo ébu, ange ya Zambe a nga zu vôm a nga to, a jô nye na, A Corneille. 4 Ane a nga lôbô nye, a ko wôn, a jô na, E ne aya, A Tat? A nga jô nye na, Meye'elane mô'e a mvean wo ave bôte biôm, Zambe a yen a simesan. 5 Eyoñe ji lôme' bôt Joppé be zu Simon, a ne jôé afe na Pierre: 6 a to be Simon mô't a wô'ô kôme bikôp, nda jé é ne bebé nsele'e mañ. 7 Eyoñ ange a nga kobô a nga kôlô, ane a nga loene bôte bebaé be nga bo ésaé nda jé, a bezimbi ba be be be nga to melu mese, a nga lo wua a mbe zôsô; 8 a maneya kate be mam mese, ane a nga lôme be Joppé.

9 Tyé kpwa, éyoñ be nga ke zen, a kui bebé nlam ôte, Pierre a nga ke ye'elane Zambe andile yôp, éyoñe te é mbe bebé mewolo mesaman: 10 a nga wô'ô zaé, a kômbô di: be ngenan be yame' bidi ane a nga ku som a yen étua jôm; 11 a nga yene yôp e kanda'an, a jôm é sisik, aval ane ndombo éndelé ntiñetane mesu menyin, be nga jô'é je si: 12 betit mevale mese be mbe été, a biôm bi anyi'tane si, a anone ya yôp. 13 Ane tyiñ é nga so a jô nye na, Kôlô'ô si, Pierre; wôék, ô di. 14 Ve Pierre a nga jô na, Sa nalé, A Tat; amu me nji di jôm é ne mvin a étyi. 15 Ane tyiñ é nga so aso baa na, Jôm Zambe a tuneya, wo te yene je ane jôm é ne mvin. 16 Jam ete e nga bo mebo mela: a éndelé éte é nga ji'a bulane yôp été.

17 Pierre a ngenan te fe'e nlem

mfa'a ya étua jôm a te yen ane je aye su'ulan, ateme na bôt Corneille a nga lôm, be maneya sili nda Simon, be nga tele mbé akak, 18 ane be nga loen a sili nge Simon, a ne jôé afe na Pierre, a ne wôé. 19 Pierre a ngenan a simesa'an étua jôm a te yen, ane Nsisim ô nga jô nye na, Tame yen, bôte bela be ajeñe wo. 20 Kôlô'ô si, ô sise si, ô ke nsamba wop, te sôane bisô: amu me nga lôme be. 21 Ane Pierre a nga sise si a ke vôm bôte bete be nga tele, a jô na, Ma me ne mô't mi ajeñ: za jam mi ate zu bo? 22 Ane be nga jô na, Mbamba ange Zambe a nga jô Corneille, évete bezimbi ntete wua, mô'te ya zôsô, a ko fe Zambe woñ, bôte bese ya Bejuif be akañete nye mvaé, na, a lo wo, ô ke nda jé, a wô'ô mejô môé. 23 Ane a nga loene be nda été, a ba'ale be.

Alu da e lôteya, ane a nga kôlô si, a ke nsamba wop, a bobenyañe bevo'o ya Joppé be nga ke liti nye. 24 Tyé kpwa, ane be nga kui Césarée. Corneille a nga yange be, a maneya sulane bôt be nga vumane nye a bemvôé bé. 25 Eyoñ Pierre a nga nyi nda, Corneille a nga tôbane nye, ane a nga ku si bebé mebo mé, a kañe nye. 26 Ane Pierre a nga bete nye si, a jô na, Tebe' tetele; mamiene fe me ne mô't. 27 A ngenan a kobô'ô nye, ane a nga nyi nda, a koé bôt abui be maneya sulan: 28 ane a nga jô be na, Miabebien mi ayeme na metiñ me ne na mô'te ya Bejuif a nji yiane fulane mam a mô'te ya ayoñ afe, nge ke be nye; ve Zambe a maneya liti me na me ne te yiane loene mô'te wua mvin nge étyi: 29 ajô te nde me nga zu te sôane bisô, éyoñ mi nga loene ma. Nde me asili na mi nga loene me a jé? 30 Ane Corneille a nga jô na, Melu me lôteya menyin, nne me nga bo me ye'ela'ane Zambe nda jam ava, éyoñ mô's wo abo mewolo ébu ane bôt be wô'ô bo be ye'ela'an; ateme na mô't a ntele me ôsu a be'e étôto'o ngômesan, 31 a jô na, A Corneille, Zambe a wô'ôya meye'elane môé, a yeneya fe a simesan mvean wo ave bôte biôm. 32 Ajô te, lôme' bôte Joppé, a loene Simon,

a ne jôé afe na Pierre; a to nda Simon mô't a wô'ô bo a kômô' bikôp, é ne mfôme mañ. 33 Ajô te me nga ji'a lôme bôt be zu loene wo; ô boya mvaé amu ô soya. Ajô te bi ne va éyoñe ji, Zambe a lô, a bi aye wô'ô mam mese Tate a nga jô wo. 34 Ane Pierre a nga kobô a jô na,

Me yemeya fo'ô na Zambe a nji nye'e ngumba mô't: 35 ve meyoñe mese mô't a ko nye woñ, a bo mame ya zôsô, nnye Zambe a yen mvaé. 36 Mejô a nga lôme bôte ya Israël, a kate be foé ya mvo'é amu Jésus Christ (nnye a ne Esa bôte bese)—37 mejô mete miabebien mi ayem, mme a nga kañiete si ya Judée ése, ataté Galilée, éyoñe te mbaptizô bôt Jean a nga kañiete ô nga man; 38 akôsa bo Jésus ya Nazareth, ane Zambe a nga wo'ô nye Mbamba Nsisim a ngu: émien a nga ke minlam minlam a bo bôt mvam, a saé bôte bese Satan a nga kpwe'ele; amu Zambe a nga to be nye. 39 Bia bi ne bekañiete ya mam mese a nga bo si ya Bejuif a Jérusalem; nnye fe be nga wôé, a tyelé nye croix yôp. 40 Nnye ate Zambe a nga wômôlô môse lale, a ve nye bôt be yene nye, 41 sa bôte bese, ve ba Zambe a nga taté top, bia be be bi nga di a nyu a nye, éyoñe te a wômôya. 42 Ane a nga jô bia nya njôane na bi kate bôt mejô me Zambe, a kañiete bôte na nyina a ne mô't Zambe a nga telé a bo Ntyi'i mejô ya bôt be vee a ba be ne mi-fiwuan. 43 Bekulu mejô bese be akañiete ajô dé na, mô't ase a buni nye a ye jambane mam abé amu jôé dé.

44 Pierre a ngenan a kobô'ô mejô mete, ane Mbamba Nsisim a nga zu be bôte bese be nga wô'ô mejô me Zambe. 45 Bôt be mbe mintyi'ibane metye a mbunan be nga semé, bôte bete be nga so nsamba Pierre, amu Zambe a nga ve bôt be ne te yeme Zambe Mbamba Nsisim. 46 Amu be nga wô'ô be be kobô'ô minkobô a wumu Zambe. Eyoñe te Pierre a nga jô na, 47 Ye mô't a ne ngule ya kame mendim, bôte ba be bo te baptizôban, mbe bete be maneya nyoñ

Mbamba Nsisim ane bia? 48 Ane a nga jô be na be baptizôban a jôé Jésus Christ. Ane be nga ye'elane nye na, Tame tabe va abe melu.

11 Minlôman a bobenyañ be nga to Judée be nga wô'ô na bôt be ne te yeme Zambe be maneya buni mejô me Zambe. 2 Eyoñ Pierre a nga kui Jérusalem, bôt be mbe mintyi'ibane metye be nga sôane nye bisô, 3 a jô na, O nga ke be bôt be ne minsôso, mia be be mi nga di. 4 Pierre a nga taté kobô, a kañiete be mam mese a nga yen, aval ane me nga boban, a jô na, 5 Me nga to nlam ô ne jôé na Joppé, me ye'elane Zambe: me nga ku som a yene jôm é sise si, aval ane beta ndombo éndelé é so'ô yôp été ntñetane mesu menyin; ane é nga kui vôm me nga to: 6 éyoñ me nga lôbô je, me nga fombô, a yene betite ya nlam a betite ya fé, a biôm bi anyi'itan, a anone ya yôp. 7 Ane me nga wô'ô fe tyiñ é jô'ô me na, Kôlô'ô si, Pierre; wôék, ô di. 8 Ve me nga jô na, Sa nalé, A Tat: amu jôm é ne mvin nge étyi é nji nyine me anyu. 9 Ane tyiñ é nga beta so yôp aso baa, a jô na, Jôm Zambe a tuneya, te yene je mvin. 10 Jam ete e nga bo mebo mela: ane biôm bise bi nga beta bulane yôp été. 11 Atemeteme na bôte bela be ntele mbala'a si nda bi nga to, be nga so Césarée be za'a loene ma. 12 Ane Nsisim ô nga jô me na, Mia be be kelan, te sôan. Bobejañe ba besaman be nga ke liti ma; ane bi nga ke nyi nda mô't ate: 13 ane a nga kate bia ane a nga yen ange a tele nda jé été, a jô na, Lôme' bôte Joppé be loene Simon, a ne jôé afe na Pierre, a zu; 14 nnye a ye jô wo mejô me aye nyii wo a nda jôé ése. 15 Eyoñ me nga taté kobô, Mbamba Nsisim a nga zu be be, aval ane a nga taté zu be bia. 16 Ane me nga simesan ajô Tate a nga jô na, Jean a nga baptizô fo'ô bôt a mendim; ve mia mi aye baptizôban a Mbamba Nsisim. 17 Ajô te nge Zambe a nga ve be Mbamba Nsisim ane a nga ve bia, éyoñ bi nga buni Tate Jésus Christ, me mbe za, me nga bo ngule ya bame Zambe? 18 Eyoñ

be nga wô'ô mejô mete, be nga tabe bivô, a kañe Zambe, a jô na, Nalé ate Zambe a maneya ve fe bôt be ne te yeme Zambe nkôñelane minlem be nyiñ.

19 Ajô te bôt be nga tyamane mimfa'a mise amu ékpwe'ele be nga taté kpwe'ele bôt amu Étienne, be nga ke kui Phénicie a Chypre a Antioche, a kate mejô me Zambe, ve Bejuif étam. 20 Bôte bevo'o be mbe bôte ya Chypre a Cyrène, éyoñ be nga kui Antioche, be nga kobô fe Begrec, a kañete be mejô me Tate Jésus. 21 Ngule Tate é mbe be be: bôt be nga buni abui be nga kôñelane minlem be Tate. 22 Ane foé ya ajô bôte bete é nga ke melo me bôte ya kirke é mbe Jérusalem: ane be nga lôme Barnabas a ke Antioche: 23 éyoñ a nga kui wôé, a yen mvame Zambe, a nga vak; ane a nga tu'a lepe be bese na be tabe'e be Tate ngule minlem: 24 amu a mbe môte ya zôsô, nalé fe Mbamba Nsisim a nga to nye nlem ne lut! a nga jaé buni: be nga kô'ôlane bôt abui be Tate. 25 Ane a nga kôlô a ke Tarse, a jeñe Saul; 26 éyoñ a nga yene nye, a nga ke nye Antioche. A nga bo a bo'o na, ngum mbu be nga sulane kirke, a ye'ele bôt abui; ane be nga taté loene bey'éé na Bechrétien, Antioche.

27 Melu mete bekulu mejô be nga so Jérusalem a ke Antioche. 28 Bôte bete môte wua a nga tebe tetele, a mbe jôé na Agabus, a liti bôt a ngule ya Mbamba Nsisime na, beta mfum bale ya zaé a ye kui si se: jam ete e nga boban melu me ya Claude. 29 Bey'éé be nga jô na be aye volô bonyañ be to Judée, a lôme be biôm, môte wua a ye ve abim a ne ngule ya ve: 30 nalé be nga bo, be nga lôme bie bivet nsamba Barnabas ba Saul.

12 Melu mete njô bôt Hérode a nga taté kpwe'ele bôte bevo'o ya kirke. 2 A nga wôé Jacques, monyañe Jean, a nkwaté mekôn. 3 Eyoñ a nga yene na Bejuif be nga nye'e ajô te, a nga ke fe bi Pierre. Melu mete be nga di fembé é ne te vus. 4 Eyoñ a nga bi nye, a nga ke

nye nda mimbôk, a telé minsamba bezimbi minyin, nsamba wua bôte benyin, be nonô nye; a nga kômbô na Pâque é mane lôt, a ke ve nye bôt. 5 Ajô te Pierre a nga vaa nda mimbôk: ve bôte ya kirke be nga bo mbane ya ye'elane Zambe ajô dé. 6 Eyoñ Hérode a nga ye ke nye atan, alu te Pierre a nga to ôyo zañe bezimbi bebaé, nka'an a ngôkop ébaé: a beba'ale be to mbé si be nonô nda mimbôk. 7 Atemeteme na ange Tate a nga tebe nye fefe, ane éfufup é nga faé nda été: ane a nga bibi Pierre avel abum, a vele nye ôyo, a jô na, Kôlô'ô si avô. Ane ngôkop é nga sotane mo mé. 8 Ane ange a nga jô nye na, Tiñeti' ases angeteñ, a jaé bikôndé mebo. Ane a nga bo nalé. Ane a nga jô nye na, Vutu' ngômesane jôé nyô, ô tône ma. 9 Ane a nga ke atan a tône nye; a nji yeme na ajô ange a te bo e ne nya ajôd, a nga si'a ko na a yem biyeyem. 10 Eyoñ be nga lôt mba'ale wua a nyô baa, be nga kui mbé akak ô mbe étyé mfa'a ya nlam; fiwô ôbien ô nga diiban be tele: ane be nga kui yat a ke lôt nseñe wua; ane ange a nga ji'a jañe nye mis. 11 Eyoñ fe' é nga bo Pierre nlem, a nga jô na, Eyoñe ji me ayeme fo'o na Tate a lôme ya ange wé a va me mo me Hérode, a mbunan ôse Bejuif be nga buni. 12 Eyoñ a nga bôndé fek, a nga ke nda Marie nyia Jean. Jean a mbe jôé afe na Marc: vôm ate bôt abui be nga sulan be ye'ela'ane Zambe. 13 Eyoñ a nga kute mon mbé ya beta mbé ya akak, ngon é nga zu jom, é mbe jôé na Rhode. 14 Eyoñ a nga yeme tyiñe Pierre, a nji dii mbé amu a nga wô' avak, ane a nga ke mbi nda été, a kate bôte na Pierre a tele mbé akak. 15 Ane be nga jô nye na, Wo aso' étyi. Ane a nga tu'a jô na, Me abele, e ne nalé. Ane be nga jô na, A ne ange wé. 16 Ve Pierre a nga bo mbane ya kut mbé: éyoñ be nga dii wô, be nga yene nye, ane be nga semé. 17 Ane a nga fepe be wo be tabe bivô, a kate be ane Tate a nga va nye nda mimbôk. Ane a nga jô na, Mi kate'e Jacques mam ma, a

hobejañ. Ane a nga kôlô a ke vôm mfe. 18 Eyoñ tyé é nga lende, bezimbi be nga dañe fô'ôban, te yeme jam de ate bo Pierre. 19 Eyoñ Hérode a nga jeñe nye, te yene nye, a nga fas ajô te be beba'ale, a jô bôte na, Wôékane be. Ane a nga kôlô Judée a ke Césarée, a langane wôé.

20 A nga dañe yaa bôte ya Tyr a Sidon: ane be nga zu vôm a nga to nleme wuwua, be maneya lat ñbwa be Blaste, mba'ale njô bôt ate, be nga sili na be bo ñbwa, amu bôte ya si jap be nga nyoñe bidi ya si njô bôt ate. 21 Eyoñ môs be nga tiñeti ô nga kpwan, Hérode a nga jaé ngô-mesan njô bôt, ane a nga tabe éto njô bôt, a kobô be mejô. 22 Ane bôt be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Tyiñe Zambe éziñe nyô, é nji bo tyiñe môt. 23 Ane ange Tate a nga ji'a bi nye, amu a nji ve Zambe duma: ane minsoñ mi nga di nye, ane a nga wu.

24 Ane mejô me Zambe me nga fôé a mialan.

25 Ane Barnabas ba Saul be nga bulan be nga ke Jérusalem, éyoñ be nga mane bo ésaé, ane be nga so Jean, a mbe jôé afe na Marc, ba be be be nga ke.

13 Bekulu mejô a beye'ele bôt be nga to kirke ya Antioche, Barnabas a Syméon, a mbe jôé afe na Niger, a Lucius môte ya Cyrène, a Manahem monyañe Hérode njô bôt, bôte befe be nga biaé nye, a Saul. 2 Eyoñ be nga bo Tate bisaé, a bômbô zaé ya kañe nye, Mbamba Nsisim a nga jô na, Tobane me Barnabas ba Saul be bo ésaé me ajô be be bo. 3 Eyoñ be nga bômbô zaé ya kañe Zambe a ye'elane nye, ane be nga beté be mo, a lôme be be ke.

4 Nalé be nga ke Mbamba Nsisim nômman, a ke Séleucie; be nga kôlô vôm ate a ke miel été Chypre. 5 Eyoñ be nga to Salamine, be nga kate mejô me Zambe menda me Zambe ya Bejuif. Jean a nga volô fe be ésaé. 6 Eyoñ be nga lôt ékôte mañ ése a kui Paphos, be nga yene môt éziñ a bo a bo'o mame ya bemvi'i, a mbe

nkulu mejô ya mina, mone Bejuif, a mbe jôé na, Bar-Jésus: 7 a nga to be njô bôt Sérgius Paulus, a mbe ñyeme mam. Môt ate a nga loene Barnabas ba Saul, a kômbô wô'ô mejô me Zambe. 8 Ve Élymas, môt a nga bo a bo'o mame ya bemvi'i (amu jôé dé e ne nalé) a nga kame be, a kômbô dutu njô bôt ate a bo te buni. 9 Ve Saul, a mbe jôé afe na Paul, Mbamba Nsisim a nga to nye nlem ne lut! a nga lôbô nye, 10 a jô na, Wo, medu'an mese a mbia be mam mese bi ne wo nlem ne lut! wo, mone Satan, wo avini mam mese me ne zôsô, ye wo aye bo te jô'é zame-tane mame ya Tate me ne zôsô? 11 Tame yen, éyoñe ji wo Tate ô biya wo, wo aye bo ndim, te yene jôp abe melu. Eyoñe te bijujuk a dibi bi nga bo nye mis; ane a nga ke jeñe môte ya bi nye wo a liti nye zen. 12 Eyoñ njô bôt ate a nga yene jam e nga boban, a nga buni, a semé ñye'elane Tate.

13 Paul ba be nsamba bôte wé be nga ke miel a kôlô Paphos, a kui Perge nleme ya Pamphylie: ane Jean a nga li'i be a timane Jérusalem. 14 Ve éyoñ be nga kôlô Perge, be nga kui Antioche, nleme ya Pisidie; ane be nga nyin nda Zambe môse sondô, a tabe si. 15 Eyoñ be nga mane lañe metiñe me Zambe a mejô ya bekulu mejô, bivete ya nda Zambe be nga lôme be bôt, a jô na, A bobejañ, nge mi ne mejô ya jô bôt, jô'an, 16 Ane Paul a nga tebe tetele a fepe be wo, a jô na,

A bôte ya Israël a bôte befe mi ako Zambe woñ, vô'ôla'an: 17 Zambe bôte ya Israël a nga tope bimvam biangan, a wumu be éyoñ be nga to mintabe si ya Égypte, a nga va be si éte a ngule ya wo wé. 18 Mimbu mi nga ye bo mewôm menyin a nga ba'ale be fé été, ane ésa a ba'ale mon. 19 Eyoñ a nga jiane meyoñe zañbwa si ya Canaan, a nga ve be si éte é bo éto jap tañe mimbu mintete minyin a mewôm metan: 20 éyoñ melu mete me nga man, a nga ve be betyi'i mejô, akekui éyoñ Samuel a mbe nkulu mejô. 21 Melu mete me ma-

neya, be nga kômbô njô bôt: ane Zambe a nga ve be Saül, mone Kis, môte ya ayoñe Benjamin, a nga jôd be mimbu mewôm menyin. 22 Eyoñ a nga va nye, a nga telé David a bo njô bôte wop; a nga kañete ajô dé a jô na, Me yeneya David mon Issai, môta a funan nleme wom, nnye a ye bo mam mese me anye'e. 23 Ane Zambe a nga tiñeti, a veyá Israël Nyi bôt, Jésus, a nga so mvoñe bôt éte; 24 éyoñe te, émien a ngenan te zu, Jean a nga taté kate bôte bese ya Israël mbaptizô ya nkôñelane minlem. 25 Eyoñ Jean a nga bo ésaé jé, a nga jô na, Mi afuna ko na me ne jé? Me nji bo nye. Ve môte wua a zu me mvus, me ne te yiane kuli nye bikôndé mebo. 26 A bobejañ, mvoñe bôt Abraham, a bôte befé mi ako Zambe woñ, a lômeya bia mejô me anyii bia. 27 Amu bôt be to Jérusalem, a bejô bôte bap, amu be nji yeme nye, te yeme fe mejô ya bekulu mejô be alañe me môse mi sondô mise, be nga jaé bo me éyoñ be nga ve nye mekua. 28 Akôsa bo be nji yen ajô ya wôé nye, be nga sili Pilate na be wôé nye. 29 Eyoñ be nga mane bo mam mese me mbe ntilan ajô dé, be nga va nye élé yôp a jame nye soñ. 30 Ane Zambe a nga wômôlô nye ñwuan: 31 bôt be nga so nsamba wé Galilée a ke Jérusalem be nga yene nye melu abui, éyoñe ji be akañete bôt mejô mé. 32 Bi akate mia mbamba foé ajô atiñ be mvamba be nga nyoñ, 33 ane Zambe a nga sondô bo de be bone bangan, éyoñ a nga wômôlô Jésus; e ne fe ntilane psaume ébaé na, O ne mone wom, me biaéya wo den. 34 Ajô Zambe a nga wômôlô nye ñwuan, a bo te beta wu, émien a nga jô ajô te na, Me aye ve wo mbamba be mam me David me ne te selan. 35 Amu a nga jô kalate bepsaume vôm mfe na, Wo aye bo te me'ete mbim mbamba môte wôé ô bo ébo. 36 Amu David, éyoñ a nga mane bo ésaé miaé wé a fe'e Zambe, a nga wu, ane be nga jame nye soñ aval ane be nga jame bimvam bié, ane mbime wé ô nga boé: 37 ve nyô Zambe a nga

wômôlô a nji boé. 38 Ajô te, a bobejañ, yemane na be akañete mia njamane mam abé amu môte nyô: 39 bôte bese be abuni nye, a jamé be mam mese, mam mete metiñe me Moïse me se ngule ya jamé mia. 40 Ajô te taba'an ntye, mam mete me za kui be mia bekulu mejô be nga jô me na,

41 Tama yenan, mia bôt mi abiasé, sema'an, mi aye fe jañ;

Amu me abo ésaé melu menan,

Jam ete mi aye bo te buni, nge môta a kate mia de.

42 Eyoñ be nga ke atan, be nga ye'elane be na be beta kate be mejô mete sondô ya ôsu. 43 Eyoñ ésulane bôte ya nda Zambe é nga man, Bejuif abui a bôte ya zôsô ya meyoñe mefe be nga buni ane Bejuif be abuni, be nga tôñe Paul ba Barnabas; be nga kobô, a tu'a jô be na be bo mbane ya tabe mvame Zambe.

44 Môse sondô ya ôsu, bôte ya nleme ôte be nga sulan a wô'ô mejô me Zambe bebé bese. 45 Ve éyoñ Bejuif be nga yene bôt be nga sulan, be nga dañe bo mesengan, ane be nga sôane mejô Paul a nga jô, a biasé. 46 Ane Paul ba Barnabas be nga kobô, a biasé mise me bôt, a jô na, A nga yiane bo na mejô me Zambe me aye taté katebane be mia. Amu mi avini mejô mete, a tyi'i na mia-bebien mi ne te yiane tabe ényiiñ ya melu mese, mi lô, bi aveñesan a ke be bôt be ne te yeme Zambe. 47 Amu Tate a nga jô bia na,

Me teléya wo éfufupe ya bôt be ne te yeme Zambe,

Ajô te wo aye nyii bôt akekui vôm si je adañ ôyap.

48 Eyoñ bôt be ne te yeme Zambe be nga wô' ajô te, be nga vak, a kañe mejô me Zambe: a tañe bôt Zambe a nga top be aye tabe ényiiñ ya melu mese, é nga buni. 49 Ane mejô me Tate me nga mialan afôla te se. 50 Ve Bejuif be nga dutu binga be nga to benya bito, a benya bôtô ya nlam ôte, a dutu bôt be kpwe'ele Paul ba Barnabas, a titane be be kôlô afôla dap. 51 Ane be nga sas mbulu'u mebo map ajô bôte bete, a ke Icone.

52 Ane beyé'é be nga dañe vak, a Mbamba Nsirim a nga to be minlem ne lut!

14 A nga bo Icone na be nga ke nda Zambe ya Bejuif bebaane, a kobô, ajô te beta nsamba ya Bejuif ba be Begrec be nga buni. **2** Ve Bejuif be nga bo te buni be nga dutu bôte ya meyoñe mefe, be bo ve siñe bobenyañ be nga buni. **3** Ajô te be nga langane wôe melu abui, a kobô a ngule Tate, te ko woñ, nnye a nga kañete bôt ajô ya mvame jé, a ve mendem a bitua bi mam bi aye boban a mo map. **4** Ane ésulane bôte ya nlam ôte é nga kandane zañi; bevo'o be nga tabe mfa'a Bejuif, ba bevo'o mfa'a minlôman. **5** Eyoñ meyoñe mefe a Bejuif a bejô bôte bap be nga ye ke tyame be, a kpwe'ele be a lume be mekok, **6** be nga yem ajô te, ane be nga mate a ke minlame ya Lycaonie, Lystres, a Derbe, a afôla te: **7** vôm ate be nga kat mbamba foé.

8 Môt a nga to si Lystres, te ngule mebo, a nga bialé mbôbôk, a nji wulu. **9** Môt ate a nga wô'ô Paul a kobô'ô: ane Paul a nga lôbô nye, a yeme na a nga buni na a ne ngule ya saban, **10** ane a nga bete tyiñe yôp a jô na, Tebe' tetele mebo môé. Ane a nga valé si a wulu. **11** Eyoñ bôt be nga to ésulane be nga yene jam Paul a nga bo, be nga bete metyiñe yôp a nkobô ya bôte ya Lycaonie na, Bezambe be soya bia yôp be afunane bôt. **12** Ane be nga yôlé Barnabas na Jupiter; a Paul na Mercure, amu a nga dañe kobô. **13** Ane prêtre ya Jupiter, temple wé a mbe mfôm nlam, a nga ke beyôm binyaka a bikate bi sam mimbé mi akak, émien a bôt be nga to ésulane be nga ye tyi'i be binyaka bite. **14** Ve éyoñ minlôman, Barnabas ba Paul, be nga wô' ajô te, be nga nyape mengômesane map, a ke mimi vôm bôt be nga to ésulane, a bete metyiñ, **15** a jô na, A bôt, mi abo mam ma amu jé? Bia fe bi ne bôt, minlem aval ane mia, bi azu mia mbamba foé na, mi kôñelane minlem a kôlô mam ma me ne momo, a zu be Zambe nnye a vee, a nga té yôp a si a mañ, a biôm

bise bi ne été: **16** nnye a nga jibi meyoñe mese me wulu' mezene map miaé mi nga lôt. **17** Akôsa bo nalé, a nji li'i émien te nkañete, amu a nga bo mvam a ve mia mveñ je aso yôp, a mimbu mi ne afok, a jalé minlem mienan a bidi a mevak. **18** Eyoñ be nga kobô mejô mete, be nga yen nju'u ya bame bôt be nga to ésulane be za tyi'i be betit.

19 Ve Bejuif be nga so Antioche, a Icone, be nga ke wôe: éyoñ be nga dutu bôt be nga to ésulane, ane be nga lume Paul mekok, a dutu nye si a va nye nlam, be nga si'a ko na a wuya. **20** Ve éyoñ beyé'é be nga tebe a bômane nye, a nga kôlô si a ke nlam: tyé kpwa ba Barnabas be nga kôlô a ke Derbe. **21** Eyoñ be nga mane kat mbamba foé nlam ôte a dutu bôt abui be bo beyé'é, be nga bulane Lystres, Icone, a Antioche, **22** be nga beta lepe beyé'é be bo ngule minlem, ane be nga tu'a lepe be be bo mbane ya buni, a jô na, Bi ayiane jibi ékpwe'ele abui éyoñ bi anyin ayoñe Zambe. **23** Eyoñ be nga telé be bivet bekirke bese, a ye'-elane Zambe a bômbô zaé ya kañe nye, be nga li'i Tate a ba'ale be, nnye be nga buni. **24** Ane be nga lôte Pisidie a kui Pamphylie. **25** Eyoñ be nga mane kobô mejô me Zambe Perge, be nga ke Attalie; **26** akôlô ya vôm ate, be nga ke miel Antioche, vôm be nga taté kôlô éyoñ bôt be nga lôme be a mvame Zambe, be ke bo ésaé be nga mane bo. **27** Eyoñ be nga so, a sulane kirke, be nga kate be mam mese Zambe a nga ve be ngule ya bo, a kate fe ane a nga dii meyoñe mefe mbé ya buni. **28** Ane be nga langan melu abui be beyé'é.

15 Ane bôte bevo'o be nga so Judée, a ye'ele bobenyañ ya mbunane na, Nge mi abo te tyi'ibane metye ane éyeme Moïse, mi se ngule ya yen ényiiñ. **2** Eyoñ ba be Paul a Barnabas be nga jaé sôane bisô a luman, bôt be nga jô na Paul ba Barnabas a bôte bevo'o ya nsamba wop be aye ke Jérusalem be minlôman a bivete ya kirke, amu ajô te. **3** Ane bôte ya kirke be nga ke li'itane

be zen, be nga lôte Phénicie a Samarie, a kate bôt ane meyoñe mefe me nga kôñelane minlem: ane bobenyañe bese be nga wô' ava' anen ajô te. 4 Eyoñ be nga kui Jérusalem, bôte ya kirke a minlôman a bivete ya kirke be nga nyoñe be, ane be nga kate be mam mese Zambe a nga ve be ngule ya bo. 5 Bôte bevo'o be nga buni be mbe ngame Bepharisien be nga kôlô si, a jô na, Bi ayiane tyi'i be metye, a tu'a lepe be na be ba'ale metiñe me Moïse.

6 Ane minlôman a bivete ya kirke be nga sulan a bôndé ajô te fek. 7 Eyoñ be nga jaé sôan, Pierre a nga kôlô si, a jô be na,

A bôt a bobenjañ, mi ayeme na Zambe a nga tope ma be mia aboñ, meyoñe mefe me aye wô'ô mejô ya mbamba foé anyu dam, a buni. 8 Zambe, nnye a yeme minlem mi bôt, a nga kañese be a ve be Mbamba Nsisim, aval ane a nga ve bia; 9 a nji kandé bia be be, a nga tune be minlem amu be nga buni. 10 Ajô te mi ave'ele Zambe amu jé, éyoñ mi abeté mvabe tyiñe beyé'é, nje to bia to bimvam biangan bi nji bo ngule ya jibi? 11 Ve bi abuni na bi aye yen ényiñ amu mvame Tate Jésus, aval ane be.

12 Ane bôte bese ya ésulán be nga tabe bivô; be nga vô'ôlô Barnabas ba Paul be kate foé ya mendem a bitua bi mam Zambe a nga ve be ngule ya bo meyoñe mefe. 13 Eyoñ be nga ku bivô, Jacques a nga yalan a jô na,

A bôt a bobējañ, vô'ôla'ane ma: 14 Siméon a maneya kañete ane Zambe a nga taté bo meyoñe mefe mvam, a nyoñe bôte bevo'o ya meyoñe mefe amu jôé dé. 15 Bekulu mejô be ame'ete ajô te ane be nga tili; amu e ne ntilane na,

16 Eyoñ mam ma me maneya, me aye timan,

Me aye beta lôñ nda Zambe David é nga ku;

Me aye telé je tetele:

17 Nalé bôt be ali'i be aye jeñe Tate, A meyoñe mefe mese, be aloene be na bone bam,

18 Nalé Tate a jô, nnye a ye'ele bôte mejô me aso ata'a.

19 Ajô te me atyi'i na, bi te ndeñele bôte ya meyoñe mefe be akôñelane minlem a buni Zambe; 20 ve na bi tili be, be sa'ale mbia be mame ya bengunemelan, a biôm bi awu abuk, a metyi, nalé fe fam te fulan ngon énoñ, te yen a za lu'u je. 21 Amu Moïse a ne bôt be akate mejô mé minlam mise ataté miaé bôte kôa, be alañe me menda me Zambe môse mi sondô mise.

22 Wôna minlôman a bivete ya kirke, a ngume kirke, be nga yen mvaé ya tope bôte ya nsamba wop, a lôme be Antioche ba be Paul a Barnabas; be mbe môé na Jude, be aloene nye jôé afe na Barsabas, a Silas, benya bôtô ya bobenyañ: 23 ane be nga ke be kalate ntilane na, Bia minlôman a bivete ya kirke, bi ne mia bobenyoñ, bi ajô mia bobējañ ya meyoñe mefe mi to Antioche a Syrie a Cilicie na, Mbôlané: 24 Amu bi nga wô'ô na bôte bevo'o be nga kôlô nsamba wongan a ndeñele mia a mejô map, a ndamane minlem mienan; ve bi nji ve be atiñ; 25 éyoñ bi nga bo nleme wua, ane bi nga yen mvaé ya tope bôt a lôme be be mia, ba be Barnabas a Paul, mbe bi anye'e, 26 bôte bete be nga ve ényiñe jap amu jôé Tate Jésus Christ wongan. 27 Ajô te, bi lômeya Jude ba Silas, bebiene fe be aye kate mia mejô mete a nkobô ya anyu. 28 Amu bia be Mbamba Nsisim bi nga yen mvaé bi bo te beté mia mvabe ya adañe mam, mme mi ayiane bo: 29 mme me ne na, mi sa'ale biôm be maneya ve bengunemelan, a metyi, a biôm bi awu abuk, nalé fe fam te fulan ngon énoñ te yen a za lu'u jé; nge mi atyi mam mete, mi aye bo mvo'é. Taba'an mvo'é.

30 Nalé éyoñ be nga kôlô ésulán, be nga ke Antioche; éyoñ be nga loene bôt be zu ésulán, be nga ve be kalate ate. 31 Eyoñ be nga lañe nye, be nga wô' avak amu mbamba mejô mete. 32 Ane Jude ba Silas, mbe fe be mbe bekulu mejô, be nga tu'a lepe bobenjañ mejô abui, a ve

be ngule minlem. **33** Eyoñ be nga to wôé abe melu, ane bobenyañ be nga suu be mvo'é, be bulane be bôt be nga lôme be. **35** Ve Paul ba Barnabas be nga li'i Antioche, a ye'ele bôt a kate mejô me Tate, ba be bôte bevo' abui.

36 Eyoñ abe melu e nga lôt, Paul a nga jô Barnabas na, Nke, bi bulan éyoñe ji a ke yene bobeyañ minlam mise bi nga kate mejô me Tate, a yen ane be to. **37** Barnabas a nga kômbô na be nyoñe fe Jean a ke nsamba wop, be nga loene nye jôé afe na Marc. **38** Ve Paul a nji nye'e na be nyoñe nye a ke nsamba wop, nnye ate a nga li'i be Pamphylie, te ke volô be ésaé. **39** Ane be nga dañe luman, ajô te be nga kandan, nyina a ke mfa'a wua, nyô mbo'o mfa'a mfe, Barnabas a nga nyoñe Marc a ke nye a nga ke, a ke miel été Chypre: **40** ve Paul a nga tope Silas a ke, bobenyañ be nga li'i nye a mvame Tate. **41** Ane a nga ke lôte Syrie a Cilicie, a bo bôte ya kirke ngule minlem.

16 Ane a nga kui fe Derbe a Lystres: a zu koé na ñyé'é éziñ a nga to wôé, a mbe jôé na Timothée, mon ngone Bejuif a nga buni: ésa wé a mbe mone Begrec. **2** Bobenyañ be mbe Lystres a Icone be nga kañete môt ate mvaé. **3** Paul a nga kômbô na ba nye be ke; ane a nga nyoñe nye a tyi'i nye atye, amu Bejuif be nga to afôla te: amu be bese be nga yeme na ésa wé a mbe mone Begrec. **4** Eyoñ be nga wulu minlam minlam, be nga kate bôte metiñ be ba'ale me, metiñe mete minlôman a bivete ya kirke be nga to Jérusalem be nga tiñeti. **5** Ajô te bôte ya kirke be nga buni ngu, ane bôt be nga kô'ôlan melu mese.

6 Ane be nga ke lôt afôla ya Phrygie a Galatie, amu Mbamba Nsisim a nga kame be bo te kobô mejô me Zambe Ashe; **7** éyoñ be nga kui bebé Mysie, be nga ve'ele ke Bithynie, ve Nsisime Jésus ô nji me'ete; **8** éyoñ be nga lôte Mysie, be nga kui Troas. **9** Ane Paul a nga yem biyeyem alu na: Môte ya Macédoine a

tele, a ye'elane nye, a jô na, Za'a Macédoine, ô volô bia. **10** Eyoñ a nga yem biyeyem bite, bi nga ji'a jeñe zene ya ke Macédoine, bi nga jô na, Zambe a loeneya bia bi ke kate be mbamba foé.

11 Ajô te bi nga kôlô Troas a ke miel été, a ke zôsôa zen a kui Samothrace, bi nga bô zen alu da, ane bi nga kui Néapolis; **12** akôlô ya vôm ate, bi nga kui Philippes, nname Macédoine, aku'u nname ya si été, bôte bete be nga so Rome: ane bi nga bômbô nlam ôte abe melu. **13** Môse sondô bi nga lôt mbé akak a ke nsa' ôsôé, vôm ate bi nga si'a ko na a ne vôm be wô'ô bo be ye'ela'ane Zambe; ane bi nga tabe wôé, a kobô binga be nga to ésulán. **14** Minga éziñ a mbe jôé na Lydie, a nga bo a ku'ane bivindi bindelé, minga ya Thyatire, a nga bo a kañe' Zambe, a nga wô'ô bia: Zambe a nga dutu nye nlem a tu'a wô'ô mejô Paul a nga jô. **15** Eyoñ a nga mane baptizôban, émien a bôte ya nda jé, a nga ye'elane bia, a jô na, Nge mi maneya tyi'i na me tu'uya buni Tate, za'an nda jam, a tabe wôé. Ane a nga bu'u bia.

16 A nga bo na, éyoñ bi nga ke vôm be wô'ô bo be ye'ela'ane Zambe, ngon éziñ é mbe nsisime ya kulu mejô é nga tôbane bia, bôt be nga bili nye be nga nyoñ akum abui amu a nga kulu mejô. **17** Ngon éte é nga tôñe bia be Paul mvus, a bete tyiñe yôp, a jô na, Bôte ba be ne bebo bisaé be Zambe A Dañe bôte bese Yôp, mbe be akañete mia zene ya ényñ. **18** A nga bo nalé melu abui. Ane Paul a nga dañe wô' abé, a kôñelan, a jô nsisim ôte na, Me ajô'wo a jôé Jésus Christ na, Kôlô'ô be nye. Ane ô nga kôlô awolo te.

19 Ve éyoñ bôt be nga bili nye be nga yene na be nji bo ngule ya beta nyoñ akum, ajô te be nga bi Paul ba Silas, a dutu be si a ke be be bejô bôt vôm bôt be nga bo be sula'an, **20** éyoñ be nga ke be be betyi'i mejô, be nga jô na, Be ne bôte ya Bejuif, be adañe zametan nname wongan, **21** be akate bôt biyem, mbie bi nji bo ngule ya nyoñ nge bo, bi za tyame

metiñ, amu bi ne bôte ya Rome. 22 Ane bôt be nga to ésulane be nga kôlô si nsamba wua a siñe be: ane betyi'i mejô be nga nyape be mengômesan, a wua be si a jô bôte na, Biba'ane be minkasa. 23 Eyoñ be nga jaé bibi be, be nga ke be nda mimbôk, a jô mba'ale nda mimbô'ô na, Tuka'a ba'ale be: 24 éyoñ a nga wô' ajô te, a nga ke be mon nda mfe été, a ve bibom mebo. 25 Bebé zañ alu, Paul ba Silas be nga ye'elane Zambe a yia bia, ane mimbô'ô mi nga vô'ôlô be; 26 atemeteme na si é nga fô'ôsan, ajô te mekône ya nda mimbô'ô si me nga fô'ôsan: ane mimbé mise mi nga ji'a diiban; a mengata'a ya bôte bese me nga kulan. 27 Eyoñ mba'ale nda mimbôk a nga vee ôyo, a yene mimbé ya nda mimbô'ô mi nto ndiian, a nga té nkpwaté mekôn, a ye wôé émien, amu a nga si'a ko na mimbô'ô mi maneya ti. 28 Ane Paul a nga dañe bete tyiñe yôp, a jô na, Te ndamane nyôle jôé: amu bia bese bi ne va. 29 Ane a nga loene belampe a ke mbil nda été, a fô'ôban a ko woñ, a ku si mebo me Paul ba Silas, 30 a ke be atan a jô na, A betate, me aye bo aya me aye yen ényiiñ? 31 Ane be nga jô na, Buni'i Tate Jésus, wôna wo aye yen ényiiñ, womien a bôte ya nda jôé. 32 Ane be nga kate nye mejô me Tate, a bôte bese be nga to nda jé. 33 Ane a nga nyoñe be awolo te alu se, a sópe be meveñ; ane a nga ji'a baptizôban, émien a bôte bese ya nda jé. 34 Ane a nga ke be nda jé été, a telé be bidi be di, a nga dañe vak, a bôte bese ya nda jé, amu a nga buni Zambe.

35 Eyoñ tyé é nga lende, betyi'i mejô be nga lôme bebo bisaé bap, a jô na, Su'u bôte bete. 36 Ane mba'ale nda mimbôk a nga kate Paul mejô mete, a jô na, Betyi'i mejô be lômeya foé na me suu mia: ajô te éyoñe ji, za'an, mi ke mvo'é. 37 Ve Paul a nga jô be na, Be maneya bôme bia bôt be to, te ke na bi nga ku, bia bôte ya Rome, be maneya ke bia nda mimbôk; éyoñe ji ye be aye suu bia asoé? nalé a ne momo; ve hebien be aye zu nyoñe bia a ke bia atan. 38 Bebo

bisaé be nga kate betyi'i mejô mejô mete: ane be nga ko woñ éyoñ be nga wô'ô na be ne bôte ya Rome; 39 ane be nga ke ye'elane be; éyoñ be nga ke be atan, be nga sili be be kôlô nlam ôte. 40 Ane be nga kôlô nda mimbôk, a ke nyi nda Lydie: éyoñ be nga yene bobenyañ, be nga volô be minlem, ane be nga kôlô.

17 Eyoñ be nga lôt Amphipolis a Apollonie, be nga kui Thessalonique, nda Zambe ya Bejuif é mbe vôm ate; 2 Paul a nga nyi nda be nga to môse mi sondô mila ane a nga bo a bo'ok, a kate be mejô me ne ntilane kalate Zambe, 3 a nga ye'ele be, a jô na, Christ a nga yiane jibi awu, a beta wômô soñ; a nga jô fe na, Jésus ate, nnye me akate mia, a ne Christ. 4 Ane bevo'o be nga buni, a tône Paul ba Silas; nalé fe beta nsamba ya Begrec be mbe zôsô, a binga abui be nga to benya bôtô. 5 Ane Bejuif be nga sengan, be nga nyoñ mbia be bôt nsamba wop, be mbe te ngum ésaé, be nga sulane bôt a zametan nlam ôte; a nyi nda Jason a évô, be nga ke bi be a zu be atan bôt be mbe. 6 Eyoñ be nga bo te yene be, be nga dutu Jason ba be bobenyañe bevo'o si, a ke be be bejô bôte ya nlam ôte, a jô na, Bôte ba be maneya kôñelane mam mese ya si nyô, be zuya fe nne; 7 mbe fe Jason a nyoñeya: a bôte ba bese be atyam metiñe me César, a jô na, Njô bôt mfe a nto, Jésus. 8 Ane be nga zametan ésulane bôt a bejô bôte ya nlam ôte, éyoñ be nga wô'ô mejô mete. 9 Ane be nga nyoñ éban Jason ba be bôte bevo'o be nga ve, a suu be.

10 Ane bobenyañ be nga ji'a lôme Paul ba Silas Béréé alu: éyoñ be nga kui, be nga nyi nda Zambe ya Bejuif. 11 Ane bôte bete be nga dañe bôte ya Thessalonique mbamba minlem, amu minlem miap mi nga bo avôle ya buni mejô me Zambe, a fombô mejô me ne ntilane kalate wé môse mise, a yen nge mejô mete me ne nalé. 12 Ajô te bôt abui be nga buni; nalé fe binga abui be mbe Begrec be nga to benya bôtô, a befam abui.

13 Ve éyoñ Bejuif ya Thessalonique be nga yeme na Paul a nga kate fe mejô me Zambe Bérée, be nga ke fe wôé, a zametan a ndeñele bôt. 14 Ane bobenyañ be nga ji'a lôme Paul mañ: ane Silas ba Timothée be nga li'i be to wôé. 15 Ane bôt be nga ke liti Paul be nga ke nye Athènes, éyoñ be nga mane wô'ô mbañete Paul a nga lôme Silas ba Timothée na be za'a avô, be nga kôlô.

16 Eyoñ Paul a nga yange be Athènes, a nga wô' abé nleme wé amu a nga yen nlam ôte bengunemelan ne lut! 17 Ajô te a nga fase Bejuif a bôt be mbe zôsô mejô me Zambe nda Zambe été, a ba be nga zu koé nye vôm bôt be nga bo be sula'an melu mese. 18 Ane bôte bevo'o ya Beépicurien a Bestoïcien be mbe be fase mam be nga sôane nye. Bevo'o be nga jô na, Môte nyô a kobô ne lobolobolop, a ye jô aya? ba bevo'o na, A funan ane môt a liti bôt mimfefé bezambe: amu a nga kañete bôte Jésus a ñiwômôlane soñ. 19 Ane be nga bi nye a ke nye nkôle ya Aréopage, a jô na, Ke bi akômbô yem aka'a mfefé ñye'elan wo aye'ele bôte di? 20 Amu wo akobô bia mimfefé mejô: ajô te bi akômbô yem ane mejô mete me né. 21 (Bôte bese ya Athènes a mintabe ya été be nga bo te bo jam afe, ve kobô a vô'ôlô mimfefé mejô). 22 Ane Paul a nga tebe abôbôn nkôle ya Aréopage, a jô na,

A bôte ya Athènes, me asimesane na mi adañe kañe biôm abui. 23 Amu éyoñ me nga lôte minseñ, a yene biôm mi akañ, me nga koé fe autel, nkpwe-lan ô to été na, MFA'A YA ZAMBE EZIN BOT BE NE TE YEM. Ajô te, jam mi akañ vôm mi adimi, nde te me akañete mia. 24 Zambe ate, nnye a ne té si a biôm bise bi ne été, nnye a ne Tate ya yôp a si, a nji tabe betemple be ne nlôñan a mo; 25 nalé fe bôt te bo nye bisaé a mo, aval ane nge a jeñe jôm, amu émien a ve bôte bese ényïñ, a mvebe, a mam mese; 26 ane a nga bo bôte ya meyoñe mese be so'o be môte wua a tabe si se, a nga telé mimbu miap ane a nga tiñeti, a tyi'i minné vôm be aye tabe; 27 nde

be aye jeñe Zambe, ndô'ôto be aye bôpe nye a yene nye, akôsa bo bia bese a Zambe bi nji bo ôyap: 28 amu ngule jé bi anyïñ, a wulu, a tabe, ane bôte benan be atili bia, bevo'o be nga jô na,

Amu bi ne fe bone bé.

29 Amu bi ne bone be Zambe, ajô te bi ayiane bo te simesane na Zambe émien a funan ane or, nge argent; nge mekok, bôt be ne atyeñ a mefe'e be akpwele bie. 30 Ajô te Zambe a nga jibi melu be nga dimi; ve éyoñe ji a jô bôte bese vôm ase na, Kôñela'ane minlem: 31 amu a nga tiñeti môs éyoñe te môt émien a nga telé a ye tyi'i mejô me bôte bese zôsô; nde a nga ve bôte bese ngule ya buni, éyoñ a nga wômôlô nye soñ.

32 Eyoñ be nga wô'ô foé na bôt be awômô mesoñ, bevo'o be nga biasé ajô te; ba bevo'o be nga jô na, Bi akômbô beta wô' ane wo akobô ajô di. 33 Ane Paul a nga kôlô vôm be nga to. 34 Ane bôte bevo'o be nga tôñe nye a buni: Denis, ntyi'i mejô ya nkôle ya Aréopage, a nga to nsamba ôte, a minga a mbe jôé na Damaris, ba be bôte bevo'o be nga buni.

18 Mam mete me maneya, a nga kôlô Athènes, a ke Corinthe. 2 A nga koé môt a mbe mone Bejuif, a mbe jôé na Aquilas, ve a nga bialé Pont, a ndôme so Italie, ba minga wé Priscille, amu Claude a nga jô Bejuif bese be kôlô Rome: ane a nga ke koé be; 3 amu ba nye be mbe ésaé jia, a nga tabe, ane be nga bo ésaé éte; amu ésaé jap é mbe ésaé ya lôñe menda bindelé. 4 Ane a nga ye'ele bôt nda Zambe môse mi sondô mise, a dutu Bejuif a Begrec be buni.

5 Ve éyoñ Silas ba Timothée be nga so Macédoine, Paul a nga bo ngul nlem amu mejô me Zambe, ane a nga kañete Bejuif na Jésus a mbe Christ. 6 Eyoñ be nga sôane bisô a biasé, a nga samese ngômesane jé, a jô be na, Metyi menan me tabe'e mia minlô; me ne mfuban: éyoñe ji me aye li'i mia, a ke meyoñe mefe. 7 Ane a nga kôlô vôm ate a ke nda môt a mbe jôé na Titius Justus, môt

ate a nga buni Zambe, nda jé é mbe bebé nda Zambe. 8 Ane Crispus, évete ya nda Zambe, a nga buni Tate a bôte bese ya nda jé; nalé fe bôt abui ya Corinthe, éyoñ be nga wôk, be nga buni a baptizôban. 9 Ane Tate a nga jô Paul biyeyem alu na, Te ko woñ, ve kobô te tabe évô: 10 amu me to be wo, te ke môk a ye ndamane wo, nge bi wo; amu me ne bôt abui nname wu. 11 Ane a nga tabe wôé mbu wua a ngon ésaman, a ye'ele be mejô me Zambe.

12 Eyoñ Gallion a mbe njô bôte ya Achaïe, Bejuif be nga bo nleme wua a kôlô si a siñe Paul, ane be nga ke nye vôm ntyi'i mejô a nga to, 13 a jô na, Môte nyô a dutu bôt be kañe Zambe, te aval ane metiñ. 14 Ve éyoñ Paul a nga ye kobô, Gallion a nga jo Bejuif na, A Bejuif, nge a nga bo fo'o ajô ékotekot, nge mbia jam, e ne zôsô nge me ajibi mia: 15 ve nge mi ne minsili ajô mejô a môé a metiñe menan, fomba'an ajô te mia-bebien; me te nye'e me tyi'i mejô mete. 16 Ane a nga titane be be kôlô éto ntyi'i mejô. 17 Ane bôte bese be nga bi Sosthènes, évete ya nda Zambe, a bibi nye vôm ntyi'i mejô a nga to. Gallion a nji simesane mejô mete.

18 Ajô te e maneya, ane Paul a nga beta tabe wôé melu abui, ane a nga ya'ane bobenyañ a ke miel été Syrie, Priscille ba Aquilas ba be be nga ke: a nga sôté ntui Cenchrées: amu a nga tiñeti atiñ. 19 Be nga kui Éphèse, ane a nga li'i be wôé; ve émien a nga nyi nda Zambe, a ye'ele Bejuif. 20 Eyoñ be nga bu'u nye na, Tabe'e melu mefe, a nji kañese; 21 ane a nga ya'ane be, a jô na, Me aye bulane be mia nge Zambe a kañese, ane a nga ke miel a kôlô Éphèse.

22 Eyoñ a nga kui kindi'i Césarée, a nga ke batane bôte ya kirke, ane a nga ke Antioche. 23 A nga bombô wôé abe melu, ane a nga kôlô, a lôte minlam minlam afôla ya Galatie a Phrygie, a bo beyé'é bese ngule minlem.

24 Mone Bejuif éziñ, a mbe jôé na Apollos, ve a nga bialé Alexandrie,

a nga dañe yeme kobô, a nga ke Éphèse; a nga dañe yeme ye'ele mejô me ya kalate Zambe. 25 Môk ate, bôt be nga mane ye'ele nye zene ya Tate; a mbe ngul nlem, ane a nga kobô a tu'a ye'ele bôt mame ya Jésus, a nga yeme ve mbaptizô Jean étam: 26 ane a nga taté kobô te ko woñ, nda Zambe. Eyoñ Priscille ba Aquilas be nga wô'ô nye, be nga nyoñe nye, a tu'a lepe nye zene ya Zambe. 27 Eyoñ a nga kômbô lôk a ke Achaïe, bobenyañ be nga me'ete, ane be nga tili beyé'é kalate na be nyoñe nye: éyoñ a nga kui a nga dañe volô be, mbe bete be nga buni amu mvame Zambe; 28 amu a nga dañe kpwé Bejuif bivô bôt be to, a liti be kalate Zambe été na Jésus a ne Christ.

19 A nga bo na, éyoñ Apollos a nga ke Corinthe, Paul a nga lôte si ya minkô, a kui Éphèse, a koé beyé'é bevok: 2 ane a nga jô be na, Ye mi nga nyoñ Mbamba Nsisim éyoñ mi nga buni? Be na, Momo, bi nji ke wô'ôtane na Mbamba Nsisim a to. 3 A nga jô na, Nde mi nga baptizôban a za ajô? Be na, Mbaptizô Jean. 4 Ane Paul a nga jô na, Jean a nga baptizô bôt mbaptizô ya nkôñelane minlem, a jô bôte na, Buna'ane nyô a ye zu me mvus, nnye a ne Jésus. 5 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga baptizôban a jôé Tate Jésus. 6 Eyoñ Paul a nga beté be mo, Mbamba Nsisim a nga zu be be; ane be nga kobô minkobô mevale meva, a kulu mejô. 7 Bôte bete bese be mbe nge awôm a bebaé.

8 Ane a nga bo a nyi'i nda Zambe, a kobô ngon éla te ko woñ, a fase bôte mejô, a dutu be mfa'a ya ayoñe Zambe. 9 Ve éyoñ bevo'o be nga bo melo, te wôk, ve kobô Zen éte abé vôm bôt be nga sulan, a nga li'i be, a nyoñe beyé'é, a kañete be mejô môse mise nda Tyrannus a nga bo a ye'ele' bôt. 10 A nga bo nalé mimbu mibaé; ajô te bôte bese be nga to Asie be nga wô'ô mejô me Tate, Bejuif a Begrec. 11 Ane Zambe a nga bo bitua bi mam mo me Paul: 12 nalé bôt be nga be'e biyañese nge bone bindelé be atiñeti angeteñ, a

nga be'e nyôle jé, a ke bie bôt be nga ya'a, ane akon e nga yete be, a mimbiaminsisim mi nga kôlô. 13 Ve Bejuif bevo'o be nga bo be wulu' minlam minlam, be mbe mimbibiañ, be nga jô na, Bi ne ngule ya va mimbiaminsisim, be nga kobô bôt be mbe mimbiaminsisim a jôé Tate, a jô na, Me ajô mia a ngule Jésus nnye Paul a kañete. 14 Ane Scévas, mone Bejuif, mie prêtre, a mbe bone zañbwa be nga bo nalé. 15 Ane mbiaminsisim a nga yalan a jô be na, Jésus me ayem, a Paul me ayem; ve mia mi ne beza? 16 Môt ate a mbe mbiaminsisim, a nga yô, a ke bi be, a dañe be bebaane ngu, a dume be si, nalé be nga mate a kôlô nda éte, be mbe soé a mibalane meveñ. 17 Ane bôte bese, Bejuif a Begrec, be nga to Éphèse, be nga wô' ajô te; bôte bese be nga ko woñ, ane jôé Tate Jésus e nga bo duma. 18 Bôt be nga buni, abui fe e nga zu, a mem a kate mam be nga bo. 19 Bôt abui, be nga bo bitua bi mam me ne medu'an, be nga kôane bekalate bap, a di'i be nduan, bôte bese be to; ane be nga lañe tañe moné ya bekalate bete, a yeme je bifase bi moné betoyini mewôm metan. 20 Ane mejô me Tate me nga dañe yaé a bo fo'ongu.

21 Eyoñ mam mete me nga man, Paul a nga bôndé fe'e nleme wé na, éyoñ a ye lôte Macédoine a Achaïe, a ye ke Jérusalem, ane a nga jô na, Eyoñ me kuiya wôé, wôna me ayiane fe ke yene Rome. 22 A nga lôme bôte bebaé be nga bo nye bisaé Macédoine, Timothée ba Éraste, ane émien a nga li'i a to Asie abe melu.

23 Bebé melu mete, ézezam abui é nga bo ajô Zen éte. 24 Môt éziñ, a mbe jôé na Démétrius, nluï argent, a nga lône bone menda ya Diane a argent, a nga ve bôt be mbe atyeñ bisaé abui; 25 mbe bete a nga loen, be zu sulan, a bôt be nga bo bisaé ya été, a jô na, A bôt, mi ayeme na ésaé ji nje bi ayen akume dangan. 26 Mi ayen a wô'ô na, sa Éphèse étam, Paul nyô a maneya dutu bôt abui a kôñelane be minlem, a jô na bezambe

bôt be abo a mo be nji bo bezambe: ve e nto bebé ya yian afôla ya Asie ese: 27 ajo te, bi ayiane ko woñe na ésaé jangan é za wu ntuk; nalé fe temple ya beta zambe minga, a ne jôé na Diane, a za bo momo, a za bo fe na be aye va nye duma dé, Asie ase a bôte ya si se be akañe nye. 28 Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga jaé yaa, a bete metyiñe yôp, a jô na, Diane ya bôte ya Éphèse a ne anen. 29 Ane nlam ôse ô nga to ne zameta-zametan! ane bôte bese be nga ke mbi vôm bôt be nga bo be sula'an, éyoñe te be maneya bi Caius ba Aristarque, bôte ya Macédoine, be nga bo be kele' nsamba Paul. 30 Eyon Paul a nga ye ke nyin vôm bôt be nga to, beyé'ê be nga kame nye. 31 Bote bevo'o fe, bejô bôte ya Asie be mbe bemvôé bé, be nga lôme nye bôt a ye'elane nye na a bo te ve'ele ke vôm bôt be nga bo be sula'an. 32 Ane bôte bevo'o be nga bete metyiñe yôp ajô da, ba bevo' ajô afe: amu ésulane bôt é nga bo ézezam; bôt be nga dañ abui be nji yeme jam be nga zu bo ésulane. 33 Ane be nga loen Alexandre a to ésulane bôt, Bejuif be nga télé nye ôsu. Ane Alexandre a nga fepe wo, a nga ye kame bôte bé, bôt be to. 34 Eyoñ be nga yeme na a mbe mone Bejuif, bebé mewolo mebaé bôte bese be nga bete metyiñe yôp tyiñe jia, a jô na, Diane ya bôte ya Éphèse a ne anen. 35 Eyoñ ntili bekalate ya nlam ôte a nga kpwé ésulane bôte bivô, a nga jô na, A mia bôte ya Éphèse, môtmbé a ne te yeme na nleme ya Éphèse wo aba'ale temple ya beta Diane, wo aba'ale fe ngunemelan é nga ku é so'o be Jupiter? 36 Amu bôt be nji bo ngule ya sôane mejô ma bisô, mi ayiane tabe bivô, te boan ajô e ne te fek. 37 Amu mi maneya zu bôte bana nne, be nji wupe biôme ya be-temple, te biasé fe zambe minga wongan. 38 Ajô te, nge Démétrius ba be bôt be abo ésaé éte be ne ajô ya jô môtm, nda be atyi'i mejô é yoo, a bejô bôt be to: bebien be aye kat a bo'olô bebien. 39 Ve nge mi ajeñ ajô e ne mam mefe, bôt be ne ngule

ya tyi'i de éyoñ be asulan. 40 Amu bi ayiane ko woñe na be za ve bia mekua amu ézezam je ate bo den, te ngum ajô: ajô te bi aye bo te ngule ya kobô ésulane ji zôsô. 41 Eyoñ a nga mane kobô nalé, a nga jô ésulane bôte na, A maneya.

20 Eyoñ zô'é éte é nga man, Paul a nga bañete beyé'é a lepe be, ane a nga ya'ane be, a kôlô a ke Macédoine. 2 Eyoñ a nga lôte me-fôla mete, a lepe bôt mejô abui, a nga kui Grèce. 3 Eyoñ a nga to wôé ngon éla, a Bejuif be nga bôndé fe'e ya bo nye jam, a nga ke miel Syrie, ane a nga tyi'i na, a ye bulane zene ya Macédoine. 4 Ane be nga fubu nsamba wé a ke Asie, Sopater môte ya Bérée, mone Pyrrhus; a ba be ya Thessalonique, Aristarque a Secundus; a Caius ya Derbe, a Timothée; a ba be ya Asie, Tychique a Trophime. 5 Bôte bete be nga ke ôsu, ane be nga yange bia Troas. 6 Ane bi nga ke miel a kôlô Philippes, melu be nga di fembé é ne te vus me maneya, ane bi nga ke koé be Troas melu metan; vôm ate bi nga bômbô melu zañbwa.

7 Môs sondô mfe a nga taté, éyoñ bi nga to ésulana a be'e fembé, Paul a nga kate be mejô, a ye'e kôlô mame tyé; ane a nga jaé kobô a kui zañ alu. 8 Belampe abui be mbe nda yôp vôm bi nga to ésulana. 9 Ndôman éziñ é mbe jôe na Eutyche, a nga to mbé yôp, ane ôyo ô nga dañe bo nye mis; éyoñ Paul a nga beta kobô ayap, amu ôyo ô nga dañe bi nye mis, ane a nga ku si, a nga to nda yôp menda mefe mebaé si, ane be nga zu to'é nye a wuya. 10 Ane Paul a nga sise si, a ku nye yôp, a wubane nye, a jô na, Te yônan; amu a ngenan a vee. 11 Eyoñ a nga beta ke nda yôp, a nga be'e fembé, a di, ane a nga beta kobô ayap, azukui ésala tyé, wôna a nga kôlô. 12 Ane be nga zu ndôman é nyiñeya, ane minlem mi nga vobô be.

13 Bi nga ke ôsu a ke miel, ane bi nga kôlô a ke Assos, vôm ate bi nga nyoñe Paul: amu émien a nga tiñeti nalé, amu a nga ke kindik. 14 Eyoñ a nga tôbane bia Assos, bi nga nyoñe nye, ane bi nga kui Mytilène.

15 Ane bi nga kôlô vôm ate miel été, alu da e lôteya, bi nga kui bebé Chio; tyé kpwa bi nga kui Samos; tyé fok bi nga kui Milet. 16 Amu Paul a nga jô na a ye yale zene fe te kui Éphèse, ajô te a ye bo te bômbô melu abui Asie; amu a nga ke avô, nge a ne ngu, a nga yi kui Jérusalem ésulane Pentecôte.

17 Eyoñ a nga to Milet a nga lôm mbañete Éphèse, a loene bivete ya kirke. 18 Eyoñ be nga zu vôm a nga to, a nga jô be na,

Miabebien mi ayem, ataté môs me nga taté telé abo dam Asie, ane me nga to be mia melu mese, 19 a bo ésaé Tate a nlem évôvoé, a mili'i mis, a meve'ele Bejuif be nga ve'ele me éyoñ be nga ke bimo'o; 20 mi ayeme fe na me nji ko woñ ya kate mia jam de ayiane mia, a ye'ele mia vôm bôt be to, a menda menda, 21 a kañete Bejuif a Begrec na be kôñelane minlem a buni Zambe, a buni fe Tate Jésus Christ wongan. 22 Eyoñe ji, mi lô, me ake Jérusalem, nsisim wo adutu ma, te yeme mam me aye bobane me wôé: 23 ve na Mbamba Nsisim a kate me minlam mise, a jô na, ngata'a a ékpwe'ele bi ayange ma. 24 Ve me ne te simesane na ényifne jam é ne jôm, ane me anye'e je mamien, ajô te me aye mane bo dulu dam, a ésaé éte me nga nyoñe je be Tate Jésus, a kat mbamba foé ya mvame Zambe. 25 Eyoñe ji, mi lô, me nga zu vôm mi nga to a kate mia mejô ya ayofne Zambe, me ayeme na mia bese mi aye bo te beta yen asu dam. 26 Ajô te me akate mia môse wu na, me ne mfuban mfa'a ya metyi me bôte bese. 27 Amu me nji ko woñ ya kate mia mejô me Zambe mese. 28 Tuka'a ba'alane miabebien, a nsamba ôse, ñwô Mbamba Nsisim a nga telé mia beba'ale, a ve kirke ya Zambe bidi, kirke éte a nga kus a metyi mé. 29 Me ayeme na éyoñ me aye kôlô, beze be aye kui vôm mi to, be ne te simesan nsamba; 30 bôt be aye kôlô nsamba wônan, a kobô mejô me ne medu'an, a dutu beyé'é be tôñe be. 31 Ajô te, momba'an, mi simesane na mimbu mila me nji jô'é lepe bôte bese alu ba

môs, ve kuli mili'i mis. **32** Eyoñe ji me ali'i mia be Zambe, a mejô ya mvame jé, me ne ngule ya bete mia yôp, a ve mia éto nsamba bôte bese be ne mfuban. **33** Me nji nyamete éza argent, nge or, nge mengômesan. **34** Miabebien mi ayeme na mo ma me nga bo ésaé ya kôane biôm bi ayiane ma, a bôt bia be be bi nga to. **35** Mam mese me nga ve mia éfunan, ane mi ayiane bo ésaé a volô bôt be ne atek, a simesane mejô me Tate Jésus, ane émien a nga jô na, Môt a ve, a nyô a nyoñ, nyô a ve a dañe yen ébotan.

36, Eyoñ a nga mane kobô nalé, a nga kute meboñe si, a ye'elane Zambe ajô dap bese. **37** Ane bôte bese be nga dañe yi, a wubane nye tyiñ, a latane nye menyu, **38** be nga dañe yi amu ajô a nga jô na, be aye bo te beta yen asu dé. Ane be nga ke litane nye miel.

21 A nga bo na, éyoñ bi nga kandinane be a kôlô, a ke miel été, bi nga ke zôsôa zen a kui Cos, alu da e lôteya, bi nga kui Rhodes, akôlô vôm ate, bi nga kui Patare: **2** éyoñ bi nga yene miel ô keke Phénicie, bi nga ke été, a ke. **3** Eyoñ bi nga kui bebé Chypre, a yen ékôte mañ éte, bi nga li'i je mbo nga, a ke Syrie a zu kui kindi'i ya Tyr; amu vôm ate be nga yiane va akum miel été. **4** Bi nga koé beyé'é wôé, ane bi nga bômbô melu zañbwa: bôte bete be nga jô Paul a ngul Nsissime na, a ye bo te telé abo dé Jérusalem. **5** A nga bo na, éyoñ melu mete me nga lôt, bi nga kôlô, a ke mfa'a bi nga ke; a be bese, beyal a bon, be nga zu litane bia susu'a nlam: bi nga kute meboñe si mfôme mañ, a ye'elane Zambe, ane bi nga ya'an; **6** bi nga ke miel été, ane be nga bulane jal mvus.

7 Eyoñ bi nga so Tyr miel été, bi nga kui Ptolémaïs; ane bi nga batane bobenyañ, a bômbô be be alu da. **8** Tyé kpwa, ane bi nga kôlô, a kui Césarée: ane bi nga nyin nda Philippe, nnye a nga bo a kate' mba-mba foé, bôte besaman nnye a mbe zañbwale, bi nga to nda jé. **9** Môt ate a mbe bo' be binga benyin, be

nga to te yaé befam, be nga kulu mejô. **10** Bi nga bômbô wôé abe melu, ane nkulu mejô éziñ, a mbe jôé na Agabus, a nga so Judée. **11** A nga zu vôm bi nga to, a nyoñ asese Paul, a ka'a mebo mé a mo mé émien, a jô na, Mbamba Nsissime a jô na, Nalé Bejuif ya Jérusalem be aye ka'a môt a bili asese di, be aye ve nye mo me bôt be ne te yeme Zambe. **12** Eyoñ bi nga wô'ô mejô mete, bia be bôte ya vôm ate bi nga ye'elane nye na a bo te ke Jérusalem. **13** Ane Paul a nga yalan, a jô na, Jé mi abo, mi ayi du a ve me éngôngole nyô? amu me ne ngule ya ke, sa ke nka'an ngata'a étam, ve wu fe Jérusalem, amu jôé Tate Jésus. **14** Eyoñ a nga bo te wô'ô bia, bi nga jô'é, a jô na, Mam Tate a nye'e me bo'ok.

15 Melu mete me lôteya, bi nga nyoñe biôm biangan, a ke Jérusalem. **16** Beyé'é bevo'o be nga so Césarée be nga ke fe liti bia, ane be nga ke Mnason môte ya Chypre, môt a nga taté bo ñyé'é, bi nga yiane tabe nda jé.

17 Eyoñ bi nga kui Jérusalem, bobenyañ be nga nyoñe bia a avak. **18** Tyé kpwa, bia be Paul bi nga ke be Jacques; ane bivete ya nda Zambe bise bi mbe wôé. **19** Eyoñ a nga batane be, a nga kate be mam mese Zambe a nga bo bôt be ne te yeme Zambe, amu ésaé jé. **20** Eyoñ be nga wô' ajô te, be nga kañe Zambe; ane be nga jô na, A mojañ, ô yeneya tañe betoyini be bôte ya Bejuif be nga buni; be bese be adañe nye'e be ba'ale metiñ: **21** be wô'ôya foé ajô dôé na wo aye'ele Bejuif bese be to meyoñe mefe na be aye li'i Moïse, a jô be na be aye bo te tyi'i bone bap metye, nalé fe te bo biyeme biap. **22** Ajô te e nto aya? be aye fo'o wô'ô na ô soya. **23** Ajô te, bo' ajô di ane bi ajô wo: Bi bili bôte benyin, bebien be tiñetiya atiñ; **24** nyoñe' be, a tune womien ane be aye bo, a ve biôm mfa'a wop be sôté mintui: bôte bese be aye yeme na mam mete be nga wô'ôtan ajô dôé me nji bo été; ve na womiene fe wo awulu zene ya zôsô, a ba'ale metiñ. **25** Ve mfa'a ya bôt be nga bo te yeme Zambe be buniya,

bi nga tili kalate, a tyi'i na be aye sa'ale biôm be atyi'i ngunemelan, a metyi, a biôm bi awu abuk, nalé fe fam te fulan ngon énoñ te yen a za lu'u je. **26** Wôna Paul a nga nyoñe bôte bete, tyé kpwa a nga tun émien ane be fe be nga bo, a nyine temple été, a tiñeti tañe melu be aye tune bebien, akekui éyoñ a ye mane ve biôm ajô bôte bete bese.

27 Eyoñ melu zañbwale mete me nga ye man, Bejuif be nga so Asie, éyoñ be nga yene nye temple été, be nga zametan ésulane bôte bese, a bi nye, **28** a bete metyiñe yôp a jô na: A bôte ya Israël, vola'ane bia: Nyina a ne môt a ye'ele bôte bese vôm ase na be siñe bôt, a metiñe me Zambe, a vôme nyô; ajô afe a nga zu Begrec temple été, a biasé mbamba vôme nyô. **29** Amu melu mvus be nga yene nye nlam, ba Trophime, môte ya Éphèse, be nga si'a ko na Paul a zuya nye temple été. **30** Nlam ôse ô mbe ne zametazametan! ane bôt be nga ke mimbile vôme wua; ane be nga bi Paul, a dutu nye si, a va nye temple: ane be nga ji'a dipe mimbé. **31** Eyoñ be nga kômbô wôé nye, foé é nga ke be évet énene ya nsamba bezimbi na, Jérusalem ase a nto ne zametazametan! **32** Ane a nga ji'a loene bezimbi a bivete ya mînsamba bezimbi ntete wua, a ke mbi vôm be nga to: éyoñ be nga yen évet énene ya bezimbi, a bezimbi, be nga jô'é, te beta bibi Paul. **33** Wôna évet énene ya bezimbi é nga zu bebé, a bi nye, a jô na, Ka'ane nye a ngôkop ébaé; a nga sili na, A ne za, a te bo za jam? **34** Bôt be nga to ésulane be nga bete metyiñe yôp, bana ajô da, ba bevo' ajô afe: éyoñ a nga bo te ngule ya tu'a yem amu zô'é éte, a nga jô na be aye ke nye nda bezimbi été. **35** Eyoñ a nga kui vôm be abet nda yôp, a nga bo na bezimbi be nga be'e nye mo yôp amu évô ya ésulane bôt; **36** amu abui bôte ya ésulane e nga zu be mvus, a bete metyiñe yôp, a jô na, Va'ane nye.

37 Eyoñ be nga ye ke Paul nda bezimbi été, a nga jô évet énene ya bezimbi na, Ye me ne ngule ya jô

wo ajô? Ane a nga jô na, Ye wo ayem nkobô Begrec? **38** Ke ô ne môte ya Égypte, nnye a nga dutu bôt melu mvus be zametan nlam, a ke fé été bôt betoyini benyin be nga bo be wôé' bôt? **39** Ane Paul a nga jô na, Me ne mone Bejuif, môte ya Tarse si ya Cilicie, môte ya nlam ô ne te duma tyôtyoé: me aye'elane wo na, me'ete'e na me kobô bôt. **40** Eyoñ a nga kañese, Paul a nga tele abete ya nda yôp, a fepe bôte wo; éyoñ be nga tu'a ku bivô, a nga kobô be nkobô Hébreu, a jô na,

22 A bôt, bobejañ a betate, vô'ôla'ane mejô me aye kate mia éyoñe ji ajô dam.

2 Eyoñ be nga wô'ô nye a kobô' be nkobô Hébreu be nga dañe tabe bivô: ane a nga jô na,

3 Me ne mone Bejuif, me nga bialé Tarse si ya Cilicie, nne me nga yaé nname wu, me nga to si fefel éto Gamaliel, be nga dañe fo'o ye'ele me zôsô ane be nga bo be ye'ele' bôte metiñe bimvam biangan, me nga dañe nye'e Zambe, aval ane mia bese mi abo môse wu: **4** me nga kpwe'ele Zene nyô, a wôé bôte bevo' été, me nga ka'a befam a binga, a ke be nda mimbôk. **5** Njô beprêtre fe a kañete ajô dam, a bivete ya menda me Zambe bise: mbe fe be nga ve ma bekalate be nga tili bobenyañ, a ke Damas, a kômbô bi bôt be mbe wôé a zu be minka'ane Jérusalem be yene melep.

6 A nga bo na, éyoñ me nga ke zen, a kui bebé Damas, éyoñe te zañe môs é nto bebé, atemeteme na beta éfufup a nga so yôp a faé vôm me nga tele.

7 Ane me nga ku si, a wô'ô tyiñ é jô'ô me na, A Saul, a Saul, wo akpwe'ele me amu jé? **8** Ane me nga yalan a jô na, O ne za, A Tat? Ane a nga jô me na, Me ne Jésus ya Nazareth, nnye wo akpwe'ele.

9 Bôt bia be be bi nga ke, be nga yene fo'o éfufup éte, ve be nji wô'ô tyiñe môt a nga kobô ma. **10** Ane me nga jô na, Me aye bo aya, A Tat? Ane Tate a nga jô me na, Kôlô'ô si, ô ke Damas;

be aye kate wo wôé mam mese me nga tiñeti wo na wo aye bo. **11** Eyoñ me nga bo te ngule ya yen amu

étôto'o ya éfufup éte, bôt bia be be bi nga ke be nga bi me wo, a ke ma, ane me nga kui Damas. 12 Ananias, môte ya zôsô mfa'a ya metiñe me Zambe, Bejuif bese be nga to wôé be nga kañete nye mvaé, 13 a nga zu vôm me nga to, a tebe me fefe, a jô me na, A mojañ Saul, yenek. Awolo te, me nga lôbô nye. 14 Ane a nga jô na, Zambe ya bimvam biangan a tobeya wo, wo aye yeme mam a nye'e, a yene fe Môte ya Zôsô, wo aye wô'ô fe nkobô ya anyu dé. 15 Amu ajô dé wo aye bo ô kañete' bôte bese mam ô maneya yen a wôk. 16 Eyoñe ji wo ayange amu jé? kôlô'ô si, ô baptizôban, a va mam abé môé, ô loene jôé dé. 17 A nga bo na, éyoñ me nga bulane Jérusalem, ane me nga ye'elane Zambe temple été, nlem ô nga ndeñe me mfa'a mfe, 18 ane me nga yene nye a jô'ô me na, Jika'a kôlô Jérusalem an'a'ana; amu be aye bo te buni nkañete wôé ajô dam. 19 Ane me nga jô na, A Tat, bebien be ayeme na me nga ke be nda mimbôk, a bibi bôt be nga buni wo menda me Zambe mese: 20 éyoñ metyi me Étienne, môt a nga bo a kañete' mejô môé, me nga kui, me fe me nga tele, a me'ete, a ba'ale mengômesane me bôt be nga wôé nye. 21 Ane a nga jô me na, Kôlô'ô: amu me aye lôme wo ôyap bôt be ne te yeme Zambe.

22 Ane bôt be nga vô'ôlô nye akekui ajô te; ane be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Va'an aka'a môte dina si nyô: amu a nji bo mvaé nge a nyiñ. 23 Eyoñ be nga bete metyiñe yôp, a wua mengômesane mape si, a lô'ôlan mbulu'u mfa'a yôp, 24 évet énene ya bezimbi é nga jô na be za'a nye nda bezimbi, a jô be be bibi nye nkasa, a sili nye minsili, nde a ye yem ajô be abete de metyiñe yôp a siñe nye. 25 Eyoñ be nga mane ka'a nye ngata'a, Paul a nga jô évete bezimbi ntete wua é nga tele, na, Ye a ne zôsô metiñ wo aye bôme môt a ne môte ya Rome, te ke na a kuya? 26 Eyoñ évete bezimbi ntete wua é nga wô' ajô te, a nga ke be évet énene ya bezimbi, a kate nye foé, a jô na, Wo aye bo jé?

am môte nyô a ne môte ya Rome. 27 Ane évet énene ya bezimbi é nga ke a jô nye na, Kate'e ma, ye ô ne môte ya Rome? Nye na, Ya. 28 Ane évet énene ya bezimbi é nga yalan a jô na, Me nga kus éto éte beta tañi. Ane Paul a nga jô na, Ve ma me nga bialé môte ya Rome. 29 Ajô te bôt be nga ye sili nye minsili be nga ji'a kôlô vôm a nga to: ane évet énene ya bezimbi é nga ko fe woñ éyoñ a nga yeme na a ne môte ya Rome, amu a nga ka'a nye.

30 Tyé kpwa, a nga kômbô yeme fo'o ajô Bejuif be nga bo'olô nye, a nga kuli nye, a jô bemie beprêtre a betyi'i mejô bese na be sula'an, ane a nga ke Paul a telé nye vôm be nga to.

23 Ane Paul a nga dañe fombô betyi'i mejô, a jô na, A bôt a bobajañ, me nga to nlem mvaé asu Zambe azukui môse wu. 2 Ane njô beprêtre, Ananias, a nga jô bôt be nga tele nye fefe na, Biba'ane nye anyu. 3 Ane Paul a nga jô nye na, Zambe a ye bibi wo, wo éfumulu mfin: ye ô to si a tyi' ajô dam aval ane metiñ, a jô bôt be bibi ma, be tyame metiñ? 4 Bôt be nga tele be nga jô na, Ye wo abiasé njô beprêtre ya Zambe? 5 Ane Paul a nga jô na, A bobajañ, me nji yeme na a ne njô beprêtre, amu e ne ntilane na, Wo aye bo te kobô njô bôte wônan abé. 6 Ve éyoñ Paul a nga yeme na bôt be ne ngam ébaé, jia Besadducéen, nyô fo'o Bepharisien, a nga bete tyiñe yôp vôm betyi'i mejô be nga to, a jô na, A bobajañ, me ne môte ya Bepharisien, bôt be nga biaé ma be mbe bôte ya Bepharisien: mi asili me minsili mfa'a ya mam bôt be abuni ajô mimbim a ñwômôlane mimbim. 7 Eyoñ a nga jô nalé, Bepharisien a Besadducéen be nga taté sôane bisô; ane ésulane bôt é nga kandane zañ. 8 Amu Besadducéen be ajô na ñwômôlane mimbim ô ne momo, ange ba nsisim bi ne momo: ve Bepharisien be akañese mejô mete mebaane. 9 Zô'é énen é nga bo: ane betili bekalate ya ngame ya Bepharisien bevo'o be nga tebe betetele a luman, a jô na, Bi yeneya môte nyô te mbia ajô: za

ajô e ne été nge nsisim nge ange be nga jô nye? 10 Eyoñ be nga dañe tyaman, évet éne ne ya bezimbi é nga ko wôñe na be za té nye zañ, ane a nga jô bezimbi na, Kele' va'ane nye bôt be né a ngu, mi ke nye nda mimbô' été.

11 Alu te Tate a nga tele nye fefe, a jô na, Volô'ô nlem: ane ô nga kañete ajô dam Jérusalem, nalé fe wo ayiane kañete de Rome.

12 Eyoñe tyé é nga bo, Bejuif be nga bo ngum nsamba, a tiñeti bebien, a kan ngana, a jô na, Bi aye bo te di, te nyu, akekui éyoñ bi wôéya Paul.

13 Bôt be nga bôndé mbia fe' ate be nga dañe bôte mewôm menyin.

14 Ane be nga ke be bemie beprêtre a bivete ya menda me Zambé, a jô na, Bi maneya tiñeti biabebien a kan mbia ngana na, bi aye bo te tye'e jôm akekui éyoñ bi wôéya Paul.

15 Ajô te éyoñe ji, mia be betyi'i mejô, jô'an évet éne ne ya bezimbi na é zu nye be mia, mi jô'ô na bi aye tu'a fombô ajo dé: bi aye bo na, a ngenan te kui bebé, bi wôé nye.

16 Ve monekale Paul a nga wô'ô na be ayabe nye, ane a nga ke nyi nda mimbôk a kate

Paul. 17 Ane Paul a nga loen évete bezimbi ntete wua, a jô na, Kele' ndômane nyô be évet éne ne ya bezimbi; amu a ne ajô a ye jô nye.

18 Ane a nga nyoñe nye a ke nye be évet éne ne ya bezimbi a jô na, Paul, a ne nkôm, a te loene ma, a sili me na me zu ndômane nyô be wo, a ne ajô a ye jô wo.

19 Ane évet énen éte é nga bi nye wo a ke nye émo'o, a sili nye asoé na, Za ajô wo aye kate ma?

20 Ane a nga jô na, Bejuif be tiñetiya na be aye sili wo ô zu Paul be betyi'i mejô akiti, aval ane be aye tu'a fombô jam éziñ ajô dé.

21 Te kañese be ajô te: amu bôt be ayabe nye be adañe bôte mewôm menyin, be maneya tiñeti bebien a kan ngana na be aye bo te di, te nyu, akekui éyoñ be wôéya nye: éyoñe ji be maneya kômesan, be ayange ve atiñe dôé.

22 Nalé évet énen éte é nga jô ndôman éte na, Kelek, ane a nga beta tu'a jô nye na, Te kate môte na wo ate zu kate me mejô ma.

23 Ane

a nga loene bivet bi nga to bezimbi ntet, bibaé, a jô be na, Kômesa'ane bezimbi mintete mibaé mi aye ke kui Césarée, a bôt be aye tabe bikabela yôp mewôm zañbwa, a bôte mintete mibaé be bili mekoñ, alu mewolo mela: 24 ane a nga jô be na be nyoñe betit be aye beté Paul yôp, a ke nye mvo'é be Félix, njô bôt.

25 Ane a nga tili kalate avale di:

26 A Félix, wo adañ mbamba njô bôt, me Claude Lysias me ave wo mbôlô.

27 Me ajô na, Bejuif be nga bi môte nyô, be nga ye wôé nye, ane me nga ke bezimbi vôm be nga to, a ke va nye, éyoñ me nga yeme na a ne môte ya Rome.

28 Amu me nga kômbô yem ajô be nga bo'olô nye, nde me nga ke nye be betyi'i mejô bap: 29 me nga koé bôt be bo'olô nye ajô minsili ya metiñe map, ve be nji jô nye ajô a yiane wu de, nge ka'a nye ngata'a.

30 Eyoñ be nga kate me foé na bôt be nga ke bôndé fe'e ya bo nye jam, ane me nga ji'a lôme nye be wo, a tu'a jô fe bôt be nga bo'olô nye na be kat ajô dé vôm ô to.

31 Nalé bezimbi be nga nyoñe Paul a ke nye Antipatris alu, ane a nga jô be.

32 Tyé kpwa be nga li'i bôt be nga to bikabela yôp, ba be nye be kelek, ane be nga bulan nda bezimbi: 33 éyoñ be nga kui Césarée a ve njô bôt kalate ate, be nga telé fe Paul vôm a nga to.

34 Eyoñ a nga lañe nye, a nga sili na a ne môte ya za si; éyoñ a nga yeme na a ne môte ya Cilicie,

35 a nga jô na, Me aye tu'a vô'ôlô ajô dôé éyoñ bôt be abo'olô wo be aye zu: ane a nga jô na be ba'ale nye nda Hérode.

24 Melu metan me lôteya, njô beprêtre Ananias, a nga ke wôé, a bivete bivo'o ya nda Zambé, ba be môte a mbe atyeñ ya kobô mejô, Tertulle; ane be nga kat njô bôt ajô Paul.

2 Eyoñ be nga loene nye, Tertulle a nga taté bo'olô nye, a jô na,

Amu bi yeneya mvo'é abui amu wo, nalé fe mam abé ya ayoñe di me nto zôsô amu fe'e jôé, 3 bi anyoñe me mevale mese a vôm ase, a ve wo

akéva anen, A Félix, wo adañ mba-mba môt. 4 Me za jalé wo njuk, me aye'elane wo na tame wô'd bia mejô tyôtyoé a mvame jôé. 5 Amu bi nga yene fo'o môte nyô ézezam, a dutu Bejuif bese be to si nyô be zametane mam, a tele fe ôsu ngame ya Benazaréen: 6 nnye fe a nga ve'ele biasé temple: ane bi nga bi fe nye: 8 éyoñ womien wo afase nye, wo aye bo ngule ya tu'a yeme mam ma mese, mme bi abo'olô nye. 9 Bejuif fe be nga kañese mbo'olan ôte, a jô na mam mete me ne fo'o été.

10 Eyoñ njô bôt a nga fepe nye wo, a kobô, Paul a nga yalan, a jô na,

Amu me ayeme na ô tabeya ntyi'i mejô ya ayoñe di mimbu abui, me awô'ava'a ya kat ajô dam: 11 amu ô ne ngule ya yeme na me nji dañe melu awôm a mebaé ane me nga ke Jérusalem a kañe Zambe: 12 be nji koé me temple été me sôane môte bisô, nge zametan ésulán, nge menda me Zambe, nge nlam été. 13 Nalé fe be se ngule ya liti wo mam be abo'olô ma éyoñe ji. 14 Ve ajô di me ameme wo na, Zene ya ngam be aloen abé, nje me abo ésaé Zambe ya bimvam biangan, a buni mam mese ya metiñ, mme fe me ne ntilane kalate bekulu mejô; 15 me abuni Zambe, aval ane bôte ba be abuni fe na bôt be aye wômô mesoñ, ba be ne zôsô a ba be ne bikotekot. 16 Amu mam mete me ave'ele tabe nlem mvo'é mfa'a ya Zambe a bôt melu mese. 17 Eyoñe ji abe mimbu e lôteya, me zuya ve ayoñe dam biôm bôt be nga lôm amu éngôngô, a biôm bôt be nga bo be va'ak: 18 éyoñ me nga ve biôm bite be nga koé me ntunan temple été, te ésulán, nalé fe te ke ézezam: ve Bejuif bevo'o be nga so Asie—19 mbe be nga yiane zu nne vôm ô to, a bo'olô nge be ne ajô be aye jô na. 20 Nge na bôte ba bebien be tame jô mam abé be nga yen, éyoñ me nga tele vôm betyi'i mejô be nga to, 21 ve ajô di étam, me nga bete tyiñe yôp bôt été na, Ajô ñwômólane mimbim mi asili me môse wu.

22 Ve Félix, amu a nga dañe yem ajô Zen éte, a nga bu'u be, a jô na,

Eyoñ Lysias évet énene ya bezimbi a ye so, me aye tu'a fas ajô denan. 23 Ane a nga jô évete ya bezimbi ntete wua na a ba'ale nye, a bo nye mvam; te kame bemvôé bé be aye bo nye bisaé.

24 Abe melu e lôteya, Félix a nga zu, a Drusille minga wé, a mbe ngone Bejuif, ane a nga loene Paul, a vô'ôlô nye ajô mam be abuni ajô Jésus Christ. 25 Eyoñ a nga fase nye ajô zôsô, a évôvoé nlem, a ntyi'ane mejô ô ne ôsu, Félix a nga ko woñ, a yalane na, Kele' wo ake éyoñe ji, éyoñ me anye'e, me aye bañete wo. 26 A nga buni na ndô'ôto Paul a ya ve nye akum: ajô te a nga jaé bañete nye, ba nye be kobô. 27 Ve éyoñ mimbu mibaé mi nga lôt, Porcius Festus a nga nyoñ éto Félix; amu a nga kômbô na Bejuif be yene nye mvaé, Félix a nga li'i Paul nda mimbôk.

25 Festus a maneya kui si éte, melu mela me lôteya, ane a nga kôlô Césarée, a ke Jérusalem. 2 Bernie beprêtre ba be benya bôtô ya Bejuif be nga kate nye ajô Paul; ane be nga ye'elane nye, 3 a sili nye na a bo be mvaé ajô Paul, a lôme bôt be zu nye Jérusalem, bebien be nga bôndé fe' ane be aye wôé nye zen. 4 Ve Festus a nga yalan a jô na, Be aba'ale Paul Césarée, mamiene fe me aye ji'a kôlô a ke wôé. 5 A nga jô fe na, Ajô te bôt mia be be mi to be ne ngu, mbe be aye ke nsamba wom, nge môt ate a ne mbia ajô, be aye bo'olô nye.

6 Eyoñ a nga bômbô be be, te dañe melu mwom nge awôm, ane a nga ke Césarée; tyé kpwa a nga to si éto ntyi'i mejô, a jô bôt be zu Paul. 7 Eyoñ a nga zu, Bejuif be nga so Jérusalem be nga bômane nye nkuk, a bo'olô nye mbia mejô abui, ve be nji bo ngule ya liti me; 8 éyoñe te Paul a nga kat ajô dé na, Me nji bo jame da abé mfa'a metiñ ya Bejuif, nge temple, nge César. 9 Ve Festus a nga kômbô na Bejuif be yene nye mvaé, ane a nga yalane Paul, a jô na, Ye wo aye ke Jérusalem, be aye tyi' ajô dôé wôé, me to? 10 Ve Paul a nga jô na, Me tele vôm éto ntyi'i mejô César é né, vôm ate be ayiane tyi' ajô dam:

me nji bo Bejuif jam abé, womiene fe wo atu'a yeme nalé. 11 Ajô te, nge me ne mbo mam abé, nge me boya jam me ayiane wu de, me nji vini me wo'ok; ve nge mam be abo'olô ma me nji bo été, te ke mô't a ne ngule ya ke me be. Me ake ajô dam be César. 12 Eyoñ Festus ba be betyi'i mejô be nga bôndé fek, a nga yalane na, Wo ate jô na wo aye ke ajô dôé be César: wo aye fo'o ke be César.

13 Eyoñ abe melu e nga lô't, Agrippa njô bôt, a Bérénice be nga zu a kui Césarée a batane Festus. 14 Eyoñ be nga to wôé melu abui, Festus a nga kat njô bôt ajô Paul, a jô na, Mô't a ne va Félix a nga li'i nye mimbôk; 15 éyoñ me nga to Jérusalem, bemie beprêtre a bivete ya Bejuif be nga kate me ajô dé, a sili me na me ve nye mekua. 16 Me nga yalane be na a nji bo éyeme ya bôte ya Rome na, be ve bôte mô't, te tame yene bôt be bo'olô nye ba be be be tele, a ye bo ngule ya kat ajô dé ajô mam be abo'olô nye. 17 Ajô te, éyoñ be nga sulane va, me nji yange, alu da e nga lô't, ane me nga to si éto ntyi'i mejô, a jô be na be za'a mô't ate. 18 Eyoñ bôt be nga bo'olô nye be nga tebe betetele, be nji bo'olô nye mbia mejô me nga buni na be aye jô; 19 ve be nga viane jô nye ajô mam be abuni, nalé fe ajô mô't éziñ be aloene na Jésus, nnye a nga wu, ve Paul a nga jô na a vee. 20 Eyoñ me nga to ne vema! te yem ane me aye fombô mejô mete, me nga sili nye nge a ye ke Jérusalem, be aye tyi'i mejô mete wôé. 21 Ve éyoñ Paul a nga sili ma me ba'ale nye, akekui César a ye tyi' ajô dé, me nga jô bôt be ba'ale nye, akekui éyoñ me aye lôme nye be César. 22 Ane Agrippa a nga jô Festus na, Mamiene fe me akômbô wô' ane mô't ate a kobô. A nga jô na, Wo aye wô' ane a kobô akiti.

23 Ajô te, mame tyé, éyoñ Agrippa a nga zu, Bérénice, a melitan abui, a nyin nda vôm be nga bo be vô'olô' mejô, ba be bivete binene ya bezimbi a benya bôtô ya nlam ôte, éyoñ Festus a nga jô, be nga zu Paul été. 24 Ane Festus a nga jô na, A

njô bôt Agrippa, a bôte bese bia be be bi to va, mi lô mô'te nyô 'ajô dé bôte bese ya Bejuif be nga ye'elane me Jérusalem a va, a bete metyiñe yôp, a jô na, a nji yiane nyiñ. 25 Ve me nga yene na a nji bo jam a yiane wu de: ve amu émien a nga jô na, Me ake ajô dam be César, me nga jô na me aye lôme nye. 26 Te yen me lô ngume jame ya tili tate wom ajô dé. Ajô te, me ate zu nye be mia, a dañe zu nye ve be wo, njô bôt Agrippa, nde éyoñ bi aye fombô ajô dé, me aye yen ajô ya tili. 27 Amu me lô ajô te ézezam mfa'a vom, nge me alôme mô't a ne mbôk, te ke kat ajô be abo'olô nye.

26 Ane Agrippa a nga jô Paul na, O ne ngule ya kobô ajô dôé. Ane Paul a nga same wo, a kobô ajô dé, a jô na:

2 A njô bôt Agrippa, me ayen mvaé amu me aye kobô ajô dam asu dôé mô'se wu ajô mam mese Bejuif be abo'olô ma: 3 me adañe yen mvaé amu wo adañe yem biyem bise a mejô mese ya Bejuif: ajô te me aye'elane wo na ô jibi vô'olô ma. 4 Bejuif bese be ayem ane me nga bo me bo'ok aso mongô, ane me nga taté tabe vôm bôte ya ayofie dam be nga to, a Jérusalem; 5 be ayeme ma aso atata'a, nge be anye'e be kañete' ane me mbe mô'te ya Bepharisien, ngam éte je adañe tôñe mam mese bi abuni zôsô. 6 Eyoñe ji me tele va be atyi' ajô dam amu me abuni atiñ Zambe a nga tiñeti bimvam biangan; 7 atiñ ete meyoñe mangan awôm a mebaé, me adañe bo ésaé Zambe alu ba mô's, me abuni na be aye yene de. Ajô mam ma me abuni nde Bejuif be abo'olô ma, A njô bôt! 8 Mi ajô na e ne jam mô't a ne te yiane buni amu jé, nge Zambe a wômôlô mimbim? 9 Mamiene me nga si'a ko na me ayiane bo mam abui a biasé jôé Jésus ya Nazareth. 10 Jam ete fe me nga bo Jérusalem: me nga dipe bôt be abuni Jésus abui menda mimbôk, bemie beprêtre be nga ve me ngul éte, nalé fe éyoñ be nga wôé be, me nga kañese. 11 Me nga kpwe'ele be abui menda me Zambe mese, a dutu be be

bo ébiasé; me nga dañe yaa be, a ke minlam mi ne ôyap a kpwe'ele be. 12 Ajô te éyoñ me nga ke Damas, bemie beprêtre be nga ve me ngul éte a lôme me, 13 A njô bôt, zañe môs, éyoñ me nga ke zen, me nga yen éfufup é so'o yôp je adañ étôto'o jôp, é nga faé vôm bôt bia be be bi nga wulu nsamba wua bi nga to. 14 Eyoñ bia bese bi nga ku si, me nga wô'ô tyiñ é jô'ô me nkobô Hébreu na, A Saul, a Saul, wo akpwe'ele me amu jé? a ne ayaé wo atyañete abo nsoñ. 15 Ane me nga jô na, O ne za, A Tat? Tate a nga jô me na, Me ne Jésus, nnye wo akpwe'ele. 16 Kôlô'ô si, ô tebe tetele: me maneya liti wo mamien amu ajô di na, me aye télé wo mbo ésaé a nkañete mam ô maneya yen a ma, a mam me aye beta liti wo mamien; 17 me aye nyii wo mfa'a ya bôt be ayeme Zambe, a ba be ne te yem, mbe me alôme wo, 18 a kui be mis, ajô te be aye kôñelan a kôlô dibi a ke éfufup, a kôlô ngule Satan a ke be Zambe, nalé be aye nyoñ njamane mam abé a éto vôm bôt be ne mfuban be to amu be abuni ma. 19 Ajô te, A njô bôt Agrippa, me nji bo melo mfa'a ya jôm me nga yen é so'o yôp: 20 ve me nga taté kañete bôte ya Damas, nalé fe Jérusalem, a si se ya Judée, nalé fe bôt be ne te yeme Zambe, a jô na, be kôñelane minlem a bulane be Zambe, a bo mam bôt be kôñelaneya minlem be ayiane bo. 21 Amu ajô di Bejuif be nga bi me temple été, a yi wôé ma. 22 Amu me nga nyoñ mvolan ô so'o be Zambe, ajô te nde me tele azukui môse wu a kate ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen foé, te kobô mam mefe ve mam bekulu mejô a Moïse be nga jô na me aye boban; 23 na, Christ a ye fo'o jibi mbia be mam, nalé fe na émien a ye taté wômô soñ, a kate bôt be ayeme Zambe a ba be ne te yem mejô ya éfufup. 24 Eyoñ a nga kat ajô dé nalé, Festus a nga jô tyiñe yôpe na, A Paul, wo aso' étyi; abui ñyemane mame dôé e boya wo nso' étyi. 25 Ane Paul a nga jô na, Me nji so' étyi, a Festus wo adañ mba môt, me akobô zôsô a benya bifa. 26 Amu njô

bôt a yeme mam ma, nnye fe me akobô nye te solé jame da: amu me abuni na a nji dimi jame da mam ma; amu jame di e nji bo asoé. 27 A njô bôt Agrippa, ye wo abuni bekulu mejô? Me ayeme na wo abuni. 28 Ane Agrippa a nga jô Paul na, Wo akômbô dutu me tyôtyoé a bo me môte ya Christ. 29 Paul na, Me aye'elane Zambe na nge me adutu tyôtyoé nge abui, sa wo étam, ve bôte bese be awô'ô me môse wu, be aye bo aval ane me né, ve sa ngata'a nyô.

30 Ane njô bôt a nga kôlô si, a njô bôt mbok, a Bérénice, a bôt ba be be be nga to: 31 éyoñ be nga kôlô, bebien be nga kobô, a jô na, Môte nyô a nji bo jam a yiane wu de, nge ngata'a. 32 Ane Agrippa a nga jô Festus na, Môte nyô a nga yiane kôlô mimbôk, nge a nga ye bo te ke ajô dé be César.

27 Eyoñ be nga tyi'i na bi aye ke miel été Italie, be nga ve Paul ba mimbô'ô mife évete bezimbi ntete wua é mbe jôé na Julius, môte ya nsamba ya Augustus. 2 Eyoñ bi nga nyine miele ya Adramytte ô ye'e kôlô a ke minlam mi ya Asie, bi nga ke mañ été, Aristarque, môte ya Thessalonique n'lame ya Macédoine, a nga ke nsamba wongan. 3 Tyé kpwa, ane bi nga kui Sidon: Julius a nga bo Paul mvam a kañese na a ye ke bemvôé bé be né, be ba'ale nye. 4 Ane bi nga ke miel été a kôlô vôm ate, a ke a li'i Chypre mfa' évuñulu é nga so, amu évuñulu é nga so mfa'a bi nga ye ke. 5 Eyoñ bi nga dañe mañ me ne bebé Cilicie a Pamphylie, bi nga kui Myrra, n'lame ya Lycie. 6 Vôm ate évete bezimbi ntete wua é nga yene miele ya Alexandrie ô kele' Italie; ane a nga ke bia été. 7 Eyoñ bi nga ke ôte'ete'e miel été melu abui, bi nga kui bebé Cnide, éyoñe te bi ju'uya, te fe ngule ya ke ôsu amu évuñulu, bi nga li'i Crète mfa' évuñulu é nga so, a lôte bebé Salmone; 8 éyoñ bi nga lôte bebé kindi' éte, éyoñe te bi ju'uya, bi nga kui vôm a mbe jôé na Mba Endumu'ôsdé; nlam ô mbe jôé na Lasée ô mbe bebé vôm ate.

9 Eyoñ melu abui me nga lôt, ane dulu ya mañe yôp e nga bo angôndô éyoñe te, amu melu me ya Esulan be abômbô zaé me nga mane lôt, Paul a nga tu'a lepe be, 10 a jô be na, A bôt, dulu ya miele wu de aye bo abé, biôm abui bi aye dimi, sa akum étam nge miel ôbien, ve ényiñe jangane fe. 11 Ve évete bezimbi ntete wua é nga dañe wô'ô mba'ale miel a mie miele, sa mejô Paul a nga jô. 12 Amu éndumu'ôsdôé é nji bo vôm miel wo atabe ôyôn, ajô te bôt abui be nga jô na be aye ke miel mañ été a kôlô vôm ate, ndô'ôtô be ne ngule ya kui Phénice, a tabe wôé ôyôn; a mbe vôme ya Crète miel mi nga bo mi tebe'e, a mbe asu mfa'a nord-est a mfa'a sud-est. 13 Eyoñ évuñulu ya sud é nga vuñe tyôtyoé, be nga si'a ko na e boye ane be anye'e, be nga bet étyé je atimbi miel, a ke lôte bebé kindi'i ya Crète. 14 Obe nté ô lôteya, évuñulu é nga vuñ ngu é so'o kindi' éte, be nga loene je na Euraquillon: 15 éyoñ évuñulu é nga bi miel, ô mbe te fe ngule ya ke ôsu mfa' ôte, bi nga jô'é, ane évuñulu é nga tindi bia. 16 Eyoñ bi nga kui vôm mon ékôte mañ a mbe jôé na Clauda a nga yo'o bia évuñulu, éyoñe te bi mbe ngule ya da éfunga miel été, éyoñe te bi ju'uya: 17 éyoñ be nga bete je yôp, be nga nyoñe biôm bi ayemete miel, a bômane bie miele si; be nga ko woñe na évuñulu é za tindi be Syrte, ane be nga va biôm bi atimbi miele yôp, nalé évuñulu é nga tindi be. 18 Eyoñ bi nga jaé njuk a ôkôs ôte, tyé kpwa be nga taté wua akum ôsdôé; 19 môse lale bebien be nga wua biôme ya miel ôsdôé. 20 Eyoñ jôp a ateté bi nga bo te beta yené melu abui, ane ôkôs ônen ô nga vuñe bia miel, éyoñe te bi nji beta buni na bi aye nyiñ. 21 Eyoñ be nga to ayap te di, Paul a nga tebe be zañ, a jô na, A bôt, mi nga yiane wô'ô me ane me nga jô mia na, Te kôlane Crète, ve mi nji yen abé di nge biôm bi andamane mia. 22 Eyoñe ji me atu'a jô mia na, Vola'ane minlem; amu te ke môte wua a ne va a ye dimeli ényiñe jé, ve miel étam.

23 Amu alu ya den, ange Zambe a tele me fefe, Zambe ate a bili ma, me abo fe ésaé jé, 24 a jô na, A Paul, te ko woñ; wo aye fo'o ke tebe asu César: tame yen, Zambe a veyo wo bôte bese mia be be mi ake miel été. 25 Ajô te, A bôt, vola'ane minlem: amu me abuni Zambe na jam ete de aye bo aval ane a te jô ma. 26 Ve évuñulu je aye fo'o sô'ôlô bia ékôte mañ éziñ.

27 Eyoñ melu awôm a mela me nga lôt, alu nyini, ane mañ be aloene na Adria, me nga tindi bia a ke li a ke li, éyoñ zañ alu é nga bo bebé, ane bôt be nga bo ésaé miel été be nga si'a ko na be kuiya bebé si éziñ: 28 ane be nga soñ ôsdôé a yene mètre mewôm menyin a ényin; be nga ke ôsu tyôtyoé, ane be nga beta soñ ôsdôé, a yene mètre mewôm mela a éla. 29 Bi nga ko woñe na mañ me za sô'ôlô bia kindik vôm a ne mekok, ane be nga futi bityé binyin bi atimbi ébône miel ôsdôé, a kômbô na tyé é lende. 30 Eyoñ bebo bisaé ya miel be nga ye kôlô miel a sôlan, be nga suu éfunga mañ été, aval ane be asuu bityé bi atimbi miel mfa'a ya miel ôsu, 31 Paul a nga jô évete bezimbi ntete wua a bezimbi na, Nge bôte ba be abo te tabe miel été, mi se ngule ya nyiñ. 32 Eyoñe te bezimbi be nga tyi'i minkole ya éfunga, a jô'é je si. 33 Eyoñ tyé é nga lende, Paul a nga ye'elane be bese na be di, a jô na, Mi nto melu awôm a menyin mi nga yange, ve tabe te di, te nyoñe jôm. 34 Ajô te me aye'elane mia na, Ja'ane bidi: amu jame di de aye ve mia ngu: amu mi ne va te ke môte wua koñ émile jia ya nlô wé je aye dimi. 35 Eyoñ a nga mane jô ajô te, a nga to'é fembé, a ve Zambe akéva vôm bôte bese be nga to; ane a nga be'e je, a taté di. 36 Ane bôte bese be nga volô minlem, a di bidi. 37 Bi nga to miel été bese bôte mintete mibaé a mewôm zañbwal a besaman. 38 Eyoñ be nga jaé di, be nga ve miel éveves, a wua bidi mañ été. 39 Eyoñ tyé é nga lende, be nji yeme si éte: ve be nga yen éndumu'u-mañ mfôm nselek, ane be nga

bôndé fek nge be ne ngule ya ke miele kindi'i vôm ate. 40 Ane be nga wua bityé bi atimbi miel ôsôé, a li'i bie ôsôé si, éyoñe te be nga kuli minkole ya biôm bi akôñelane miel; a tyelé êndélé asu miel, ane be nga taté ke miele kindik. 41 Be nga kui vôm mañe mebaé me nga fulan, ane miel ô nga yem mañe si; asu miel e nga bembe si, ve yem te ngule ya vas, ane êbôn é nga taté bu'i, amu mintyôa mi nga bo ngu. 42 Bezimbi be nga bôndé fe'e na be aye wôé mimbôk, mivo'o mi za jo' ôsôé a ti. 43 Ve évete bezimbi ntete wua é nga kômbô nyii Paul, ane a nga kame be jam be nga ye bo; a jô na bôt be ne ngule ya jok be aye ku ôsôé, a taté kui kindik; 44 ba be ali'i, bevo'o be aye tabe bityimbi yôp, ba bevo'o biôm bife ya miel. Ajô te nde bese be nga kui de kindi'i mvo'é.

28 Eyoñ bi nga kui mvo'é, ane bi nga yeme na êkôte mañ éte é mbe jôé na Malte. 2 Ane bôte ya si éte be nga bo bia étua mvam: amu be nga kôban nduan, a nyoñe bia bese, amu mveñ é nga noñ, a avep abui. 3 Eyoñ Paul a nga tya'a nja'a, a kôbane je di, nyo é nga so éte amu ayôñ, a lôpe nye wo. 4 Eyoñ bôte bese be nga yene nyo éte é tyele' nye wo, ane bebien be nga jô na, Môte nyô a ne fo'o ñwôé bôt, akôsa bo a maneya so mañ mvo'é, Zôsô a nji me'ete na a nyiñ. 5 Ve a nga samese nyo nduan éte, te yene jôm je abo nye. 6 Be nga si'a ko na a ye bim, nge ku mbime si ne vôp! ve éyoñ be nga jaé lôbô a yange, te yene jôm é bo'o nye, be nga viane kôñelan, a jô na, A ne Zambe éziñ.

7 Mefupe me mie nleme ya êkôte mañ éte a mbe jôé na Publius, me mbe bébé vôm ate; émien a nga nyoñe bia, a ba'ale bia melu mela a bo bia mvam. 8 A nga bo na ésa Publius a nga bô si a kone nyôle mintae, a tui fe metyi: Paul a nga nyin nda jé, a ye'elane Zambe, a beté nye mo mé a saé nye. 9 Eyoñ jam ete e nga boban, bôte befe be mbe minkôkon êkôte mañ éte be nga zu, ane a nga saé be: 10 mbe fe be nga bo bia

mvam abui; éyoñ bi nga kôlô, be nga ke biôm bi nga yiane bia miel éte.

11 Ngon éla é lôteya, bi nga kôlô miele ya Alexandrie éte, ñwô ôyôn ô nga mane lôt ô tele' êkôte mañ éte, ô mbe nkañane na, Mimbiase Befam Bebaé. 12 Bi nga kui Syracuse, a tebe valé melu mela. 13 Akôlô ya vôm ate, bi nga tyiñelan a kui Reggio; tyé kpwa, évuñulu ya sud é nga taté vuñ, alu baa bi nga kui Pouzzoles; 14 bi nga yene bobējañ wôé, ane be nga bu'u bia bi bômbô' wôé melu zañbwa: ane bi nga kui Rome. 15 Eyoñ bobējañ be nga w'ôtane bia vôm ate, be nga so a zu tôbane bia Ewônga ya Appius a bevo'o Menda Beyeñ Mela; éyoñ Paul a nga yene be, a nga ve Zambe akéva, a volô nlem.

16 Eyoñ bi nga kui Rome, be nga me'ete na Paul a tabe' étam ba mone bezimbi a nga ba'ale nye.

17 A nga bo na, éyoñ melu mela me nga lôt, a nga loene benya bôtô ya Bejuif ésulán: éyoñ be nga sulán, a nga jô be na, A bôt a bobējañ, akôsa bo me nji bo bôte jam, nge biasé biyem bemvamba, be nga va me Jérusalem a ke me bôte ya Rome nkôm: 18 mbe bete, éyoñ be nga fombô ma, be nga kômbô suu ma me ke, amu be nji yen ajô me ayiane wu de. 19 Ve éyoñ Bejuif be nga kobô ajô te abé, ane me nga jô na, Me ake ajô dam be César; sa amu me ne ajô ya jô ayoñe dam. 20 Amu ajô di me nga ye'elane mia mi zu yene ma a kobô 'ma: amu mam bôte ya Israël be abuni, nde me ne nka'an ngôkope nyô. 21 Ane be nga jô nye na, Bi nji nyoñe bekalate be so' ajô dôé, nalé fe bobējañ te ke môte wua a nga zu nne a kate foé nge kobô ajô dôé abé. 22 Ve bi akômbô wô' ane wo akobô mam wo asimesan; amu ajô ngame nyô bi ayeme na bôt be akobô je abé vôm ase.

23 Eyoñ môs be nga tiñeti nye ô nga kpwan, bôt abui be nga zu nda a nga to; ane a nga tu'a kate be ajô te, a kañete fe be mame ya áyoñe Zambe, a dutu be be buni ajô Jésus, mejô mete me mbe ntilane kalate

metiñe me Moïse a bekulu mejô, a nga taté mame tyé a kui mam ngô'é.

24 Bevo'o be nga buni mejô a nga jô, ba bevo'o te buni. 25 Eyoñ be nga bo te fulan nleme wua, be nga kôlô, éyoñe te Paul a maneya kobô ajô da na, Mbamba Nsisim a nga kobô bimvam bienan mvo'é anyu Ésaie, nkulu mejô, 26 a jô na,

Kele' be bôte ba, a jô na,

Awô'ô mi aye wôk, ve mi aye bo te yem;

Ayen mi aye yen, ve mi aye bo te yemelan:

27 Amu minlem mi bôte ba mi ne ayaé ya buni,

A melo map me ne te tu'a wôk,

Be nga dipe mise map;

Be za yen a mise map;

A wô' a melo map,

A yem a minlem miap,

Be za beta kôñelan,

Ane me ne saé be.

28 Ajô te, yemekane na ényiñe ji Zambe a ve é ne nlôman mfa'a bôt be ne te yeme Zambe: mbe fe be aye wôk.

30 Ane a nga to éza nda mingum mimbu mibaé a bo a yaka'ane mie ndaa, a nyoñe bôte bese be nga zu be nye, 31 a kañete mame ya ayoñe Zambe, a ye'ele bôte mam ajô Tate Jésus Christ, ane a nga nye'e, mô't a nji kame nye.

KALATE PAUL A NGA TILI BEROMAIN

1 Paul, mbo ésaé Jésus Christ, me nga lobane na, me bo nlôman, me nga teléban mfa'a ya kat mbamba foé ya Zambe, **2** nje éte a nga tiñeti melu kôa be bekulu mejô bé bezôsô mintilan été, **3** ajô Mone wé, nnye a nga bialé mvoñe bôt David mfa'a ya minsôn, **4** nnye ate a nga litiban a ngule na, a mbe Mone Zambe, mfa'a ya nsisime ya zôsô, amu fîwôm-an fîwuwan; nnye a ne Jésus Christ Tate wongan, **5** amu nye bi nga nyoñ mvam a ésaé nlôman, mfa'a ya m ewô'dô ya mbunan, vôm meyoñe mese me ne te yeme Zambe me to, amu jôé dé; **6** mme mete mia mi ne fe été, mi ne nloene na, mi bo ba be ya Jésus Christ: **7** me atili ba bese be to Rome kalate, mbe Zambe a nye'e, mbe be ne nloene na, be bo bôte ya Zambe: M vam é bo'o be mia, a mvo'é bi so'o be Zambe Esa wongan a be Tate Jésus Christ.

8 Me ataté ve Zambe wom akéva amu Jésus Christ ajô mia bese, amu mbunane wônan wo atotéban vôm ase si nyô ése. **9** Amu Zambe a ne ngaa wom, nnye me abo ésaé nsisime wom été, mbamba foé ya Mone wé été, ane me atote mia biyo ñe bise meye'elan mam été, te jô'é, **10** me asili nge e ne ngule ya bo zen éziñ na, éyoñ melu mevo'o me lôteya, me aye volôban amu nkômbane ya Zambe na, me zu be mia. **11** Amu me adañe kômbô yene mia, ndemben me aye ve mia mvean éziñ ya Nsisim, nde mi aye bo ñyeman ngu; **12** e ne na, bia be mia bi aye volôbane minlem vôm mi to, mô't ase ya be bia a mbunane ya nyô mbok, éñwônan a éñwom mibaane. **13** A me nji kômbô, A bobejañ, mi dimi na, biyoñ abui me nga tyi'i na, me aye zu be mia (a me nga bu'i azukui éyoñe ji), nde me aye fe nyoñe bibuma bivo'o be mia, aval

ane be ba bevo'o ya meyoñ me ne te yeme Zambe. **14** Me bili memvôla mfa'a ya Begrec a mfa'a ya Bebarbare, bebaane, mfa'a ya beyem mam a mfa'a ya bedimi mam, bebaane. **15** Nalé ate, abim e ne be ma, me ne nkômane ya kate fe mia mi to Rome mbamba foé.

16 Amu me nji wô'dô mbamba foé ôson: amu a ne ngule ya Zambe mfa'a ya nyii nyô ase a buni; ataté Bejuif akui fe Begrec. **17** Amu nne zôsô éziñ ya Zambe a yené été, ataté mbunan akui mbunan: aval ane e ne ntillane na, Ve zôsôa mô't a ye nyiñ a mbunan.

18 Amu na, ayaa ya Zambe de ayené e so'o yôp, a ve mboan ôse ô ne te ke Zambe a ékotekot ése ya bôt, mekua, mbe be abi benya mejô ékotekot été; **19** amu na, mam bôt be ayem mfa'a Zambe, me alitiban be be; amu Zambe a nga liti be me. **20** Amu mam mé me ne te yené aso ntéane ya si nyô, me atu'a yené, amu me alitiban a biôm bi nga téban, ja'ana ngul jé a mame ya ntabane wé ya nnôm éto; nde be aye bo te éfia: **21** amu na, vôm be nga yeme Zambe, bé nji kañe nye ane Zambe, nalé fe te ve nye akéva; ve be nga bo bemomo be mam asimesane dap été, a mekute minlem map me nga bo dibi. **22** Vôm be nga jô na, bebien be ne ñyeman, be nga bo mekut, **23** a veñesan étôto'o ya Zambe a ne te ja ntuk, a bo je aval éve'ela'a ya mô't a ja ntuk, a ji ya anon, a betit be ne mebo menyin, a biôm bi awoñ.

24 Ajô te, Zambe a nga li'i be mbia minkômbane ya minlem miap été na, be bo mam me ne mvin, nde menyôle map me aye boban ôson be bebien: **25** amu na, be nga veñesane benya mejô ya Zambe minsos, a kañ a bo biôm bi nga téban ésaé, sa Nté

biôm, nnye a ne дума nnôm éto. Amen.

26 Amu ajô te, Zambe a nga li'i be na, be bo minkômbane ya ôson; amu na, binga bap be nga veñesan mboan be nga bialé wô, a bo wu wo abiasé abialé dap: 27 a aval ete fe befam, vôm be nga li'i mboane binga be nga bialé wô, bebienbebien be nga bo ayôñ mbia minkômbane miap été, befambefam be nga bo mam me ne te yian, a nyoñe ma'ane ya abé dap be bebien, mme mete me nga yiane be.

28 A, aval ane be nga bene bi Zambe ñyemane wop été, ane Zambe a nga li'i be na, be bo asimesan e ne te nyoñeban, be bo mam me ne te yian; 29 be bo njaéan ékotekot ése ne lut, nkômban abé, minyamete, ziñ; mesengan ne lut, ñiwôéane bôt, ntañete, medu'an, ôviti'i nlem; bekôbô menyiiñ, 30 beso'o bôt, besiiñ Zambe, ésas, mebun, bewumu bebien, beté mbia be mam, bebo bebiaé melo, 31 bemomo mefek, betyam bilat, te nye'e bivuvumane biap, te éngôngô: 32 mbe bete be ayam njôane ya Zambe na, ba be abo avale mam ete be ayiane wa, sa mam mete étam be abo, ve kañese fe a ba be wô'ô bo me.

2 Ajô te, ô se éfia, A mô't, nyô ase ô né, wo wo ave mô't mfe mekua: amu na, vôm wo ave mô't mfe mekua, wo ave womiene mekua; amu wo wo ave mô't mfe mekua, wo abo fe avale mam ete. 2 A bi ayeme na, ntyi'an Zambe a tyi'i mejô ô ne zôsô, mfa'a ya be ba be abo avale mam ete. 3 A wo, A mô't, wo ave ba be abo avale mam ete mekua, a bo fe me, ye wo asimesane na, wo aye sa'ale mekua Zambe a ve? 4 Nge na, ye wo abiasé abui mvame dé a njiban a ôtete'e ya yaa vié, te yeme na, mvame Zambe je akômbô dutu wo na, ô kôñelan nlem? 5 ve amu ayete dôé a te nkôñelan nlem wôé, wo akô'ôlane womien ayaa môse ya ayaa a nlitane ya zôsôa ntyi'ane mejô ya Zambe; 6 nnye a ye ve mô't ase aval ane mimboan mi mam mié: 7 a ye ve ba be ajeñ étôto' a дума a mam me ne te ja ntuk njeñane ya mban, mbamba mboan été, ényiñ ya melu mese: 8 ve

mfa'a ya ba be ne melo, a be abo te bo benya mejô mewôk, ve bo bikotekote bi mam mewôk, ayaa a ayok, 9 njuk a ésbôk bi aye bo, mfa'a ya nsisime mô't ase wo abo abé, ataté wu ya Bejuif, akui fe wu ya Begrec; 10 ve étôto' a дума a mvo'é be mô't ase a bo mvaé, ataté Bejuif, akui fe Begrec: 11 amu nseman ngume mô't ô nji bo be Zambe. 12 Amu na, abime bôt e nga bo abé te metiñ, nde de aye fe jañ, te metiñ: a abime bôt e nga bo abé metiñe si, de aye tyi'ibane mejô a metiñ; 13 amu sa bevô'ôlô metiñ be ne zôsô mise me Zambe, ve bebo mame ya metiñ be aye kabe; 14 (amu na, éyoñ Begentil be ne te metiñ, be abo mame ya metiñ amu abialé dap, mbe bete be ne te metiñ, be mbili metiñ mfa'a wop bebien; 15 vôm be aliti na, mboane ya metiñ ô ne ntilane minlem miap été, a mone mô't ya minlem miap a bo ngaa ya été, a asimesane dap, via a vi ôvok, de ave mekua nge kale); 16 mô's Zambe a ye tyi'i mejô me bôt me solô, aval ane mbamba foé wom, be Jésus Christ.

17 Ve nge ô bili jôé na, mone Bejuif, a ô ye'e metiñe yôp, a wum be Zambe, 18 a wo ayam nkômbane wé, a kañese mam me adañ mvaé, a ye'é metiñ, 19 a buni na, womien ô ne nli'ti mindindime zen, éfufupe ya ba be to dibi été, 20 a ntyeñele mekut, a ñye'ele bongô, ô bili éve'ela'a ya ñyeman a ji ya benya mejô, metiñ été; 21 ajô te wo, wo aye'ele mô't mfe, ye ô ne te ye'ele womien? wo, wo akate na, mô't a ne te yiane wup, ye wo awup? 22 wo, wo ajô na, mô't a ne te yiane bo mejian, ye wo abo mejian? wo, wo avini bengunemelan, ye wo awupe biôme ya betemple? 23 wo, wo awumu womien metiñ été, ye wo ave Zambe ôsone nyô amu ntyamane metiñe wôé? 24 Amu na, jôé Zambe de abiaséban vôm meyoñ me ne te yeme Zambe me to amu mia, aval ane e ne ntilan. 25 Amu na, ntyi'an atye wo avolô fo'o, nge ô ne mbo mame ya metiñ: ve nge ô ne ntyam metiñ, ntyi'an atyele wôé ô nto nsôso. 26 Ajô te,

nge nsôsolô wo aba'ale minjôane ya metiñ, ye nsôsolô wé ô ne te lañeban ane ntyi'an atye? 27 a na, ye nsôso, ñwô ô ne wu ya abialé, nge wo ajalé metiñ, wo aye bo te ve wo mekua, wo, ô bili metiñ a ntyi'an atye, ô ne ntyam metiñ? 28 Amu na, nyô a nji bo mone Bejuif, a ne nyô a ne nye mfa'a ya atan; nalé fe ntyi'an atye ô nji bo wu ya atan, mfa'a ya minsôn: 29 ve nyô a ne mone Bejuif, a ne nyô a ne nye mfa'a ya été; a ntyi'an atye ô ne wu ya nlem, nsisim été, sa mboane mame ya metiñ été; ékaña'a jé é nji bo ji ya bôt, ve ji ya Zambe.

3 Ajô te, Bejuif be bili ndañan aya? nge na, jé é ne mvolane ya ntyi'an atye? 2 Abui mimfa'a mise: jame ya ôsu na, be nga veban minjôane mi Zambe. 3 Amu na, jé je abo, nge bevo'o be nga bo te buni? ye vôm be nga bo te buni a ye bo mba'alan Zambe a ba'ale ntiñetan, momo? 4 Te ke bebé: ya, Zambe a bo'o zôsô, ve môt ase nlaa minsos; ane e ne ntilane na,

Nde wo aye kabe a mejô môé,

A wo aye dañ éyoñ wo azu vôme ya ntyi'an mejô.

5 Ve nge ékotekote jagan je anenene zôsô ya Zambe, bi aye jô aya? Ye Zambe a ne ékotekot vôm a zu liti ayaa dé? (Me akobô aval ane bôt.) 6 Te ke bebé: amu na, nge nalé, Zambe a ye tyi'i si nyô mejô aya? 7 Ve nge benya mame ya Zambe be anenenen mfa'a ya дума dé amu minsose miam, me fe me ngenan me nyoñe' mekua ane mbo abé amu jé? 8 a amu jé e nji bo (aval ane bi abôtebane mejô, aval ane bevo'o be ajô na, bi ajô) na, Mbo'an abé, ndemben mvaé je aye tôn? mbe bete mekua map me ne zôsô.

9 Ajô te e ne aya? Ye bi adañe be? Momo, te ke mfa'a éziñ: amu na, bi tatéya liti mfa'a ya Bejuif a Begrec bebaane na, be ne bese abé si; 10 ane e ne ntilane na,

Te ke môt a ne zôsô, momo, te ke wuwua;

11 Te ke môt a yem,

Te ke môt a jeñe Zambe;

12 Be bese be maneya kope zen, be wuya ntu'u bese;

Te ke môt a bo mvaé, momo, te ke kui wuwua;

13 Metyiñ map me ne yôyoa soñ; Be maneya bo medu'an a ayeme dap:

Nsu mekpwe ô ne biyaé biap été:

14 Menu map me ne biyo'é a ayôle ne lut:

15 Mebo map me ne avôle ya ke kuli metyi;

16 Endaman a ôlun bi ne mezene map;

17 A be nga bo te yeme zene ya mvo'é:

18 Woñ ya Zambe ô ne momo mise map été.

19 Nde bi ayeme na, mam mese metiñ me ajô, me ajô me be ba be to metiñe si; nde anyu ese e diban, a si nyô ése é zu nyoñe mekua be Zambe: 20 amu na, te ke môt a ne minsôn a ye kabe mise mé amu mimboane mi mame ya metiñ; amu na, ñyemane ya abé wo aso amu metiñ.

21 Ve éyoñe ji zôsô éziñ ya Zambe a maneya yené, sa amu metiñ, a nga kateban a metiñ a bekulu mejô; 22 nnye a ne zôsô ya be Zambe amu mbunane ya buni Jésus Christ mfa'a ya ba bese be abuni; amu na, nkandan ô ne momo; 23 amu bese be nga bo abé, te kui дума Zambe; 24 be akabe zesé a mvame jé, amu nkôtan ô ne be Christ Jésus: 25 nnye ate Zambe a nga telé ôsu a bo a tuni'i nye, amu mbunan, metyi mé été, na, a ye liti zôsô wé, amu a nga bo te fombô mam abé me nga boban melu mvus, njibane ya Zambe été; 26 me ate jô na, amu a ye liti zôsô wé éyoñe ji: nalé émien a ye bo zôsô, a nkalé ya nyô a buni Jésus. 27 Ajô te, ñwuman ô ne vé? O ne momo. Amu za aka' atifi? ye di ya mimboane mi mam? Momo: ve amu atifi éziñ ya mbunan. 28 Ajô te, bi lô na, môt a kabe a mbunan, sa amu mimboane mi mame ya metiñ. 29 Nge na, ye Zambe a ne Zambe ya Bejuif étam? ye a nji bo fe Zambe ya Begentil? Ya, Zambe ya Begentil fe: 30 nge e ne nalé na, Zambe a ne wuwua, a na, a ye kale nyô a ne ntyi'an

atye a mbunan, a kale nyô a ne nsôso a mbunan.

31 Ajô te, ye bi bo metiñ momo amu mbunan? Te ke bebé: momo, bi ayemete metiñ.

4 Ajô te, za jam bi aye jô na, Abraham, mvamba wongane ya melu kôa, a nga yen amu minsôn? 2 Amu na, nge Abraham a nga kabe a mimboane mi mam, a bili éfia ya wumu je; ve sa mfa'a Zambe. 3 Amu na, ntilan wo ajô aya? Ve na, A Abraham a nga buni Zambe, ane ô nga lañebane nye mfa'a ya zôsô. 4 Nde, mfa'a ya nyô a bo mam, jôm a nyoñ é nji lañeban ane jôme ya mvam, ve ji ya ma'an. 5 Ve mfa'a ya nyô a ne te bo mam, ve buni nyô a kale mbia mô, mbunane wé wo alañeban mfa'a ya zôsô. 6 Ve aval ane David fe a tot ébotan mfa'a ya mô, nyô Zambe a lañe zôsô, sa amu mimboane mi mam, 7 vôm a jô na,

Ebotan a ba bikotekote biap bi nto njaman,

A mam abé map me nto mbutan.

8 Ebotan a mô, ate, nyô Tate a ye bo te lañ abé.

9 Ajô te, ye ébotan éte je atotaban mfa'a ya nyô a ne ntyi'an atye, nge totabane fe mfa'a ya nyô a ne nsôso? amu bi ajô na, Mfa'a Abraham, mbunane wé ô nga lañeban mfa'a ya zôsô.

10 Ve ô nga lañeban aya? ye éyoñ a mbe ntyi'an atye, ye nsôso? Sa éyoñ a mbe ntyi'an atye, ve nsôso: 11 a a nga nyoñ ndeme ya ntyi'an atye, éfeta'a ya zôsô ya mbunan, ñwo ôte a nga bili éyoñ éte a ngenan nsôso:

nde a ye bo ésa ya ba bese be abuni, akôsa bo be ne minsôso, nde zôsô a ye lañeban mfa'a wop; 12 a bo fe ésa ya mintyi'ane metye, sa mfa'a ya ba be ne mintyi'iane metyel étam, ve mfa'a ya ba be awulu fe bibô'a mebo ya mbunane ya ésa wongan Abraham été, ñwô ôte a nga bili éyoñ éte a ngenan nsôso. 13 Amu na, ntiñetan mfa'a Abraham nge mvoñe bôte jé na, a ye bo nyoñ ngape ya si nyô, ô nji bo amu metiñ, ve amu zôsô ya mbunan. 14 Amu na, nge ba be ne ba ya metiñ be ne benyoñ ngap, wôna mbunan ô boya momo,

a ntiñetan ôte ô boya zesé: 15 amu na, metiñ me até ayaa; ve vôm metiñ me ne momo, vôm ate ntyamane metiñ ô ne momo. 16 Ajô te, e ne jame ya mbunan, nde de aye bo di ya mvam; nde te ntiñetan ôte wo aye fo'o bo été mfa'a ya mvoñe bôt éte ése; sa mfa'a ya nyô é ne nyô ya metiñ étam, ve mfa'a ya nyô é ne fe nyô ya mbunan Abraham, nnye a ne ésa bia bese 17 (ane e ne ntilane na, Me teléya wo ésa meyoñ abui) asu nyô, nnye ate a nga buni, ja'ana Zambe, nnye a ve miñwuan ényiiñ, a loene biôm bi ne momo aval ane nge bi ne. 18 Nnye ate a nga buni a ndi nlem, te yen a bili jôme ya tabe je ndi nlem, nde ete a ye bo ésa ya meyoñ abui, aval ane e nga jôbane na, Nalé mvoñe bôte jôé je aye bo. 19 A a nji bo ate'e mfa'a ya mbunan, éyoñ a nga simesane nyôle jé éyoñ éte é nto aval ane ñwuan (a nto bebé mimbu ntete wua), a éwuwua nyôle Sara; 20 ve a nga lôbô mfa'a ya ntiñetane Zambe, te nyamelan a bisô, ve dañe bo ngul amu mbunan, a ve Zambe duma, 21 a a nga tu'a yeme na, jam a nga tiñeti, a mbe fe ngule ya tôé de. 22 Ajô te, ô nga lañebane fe nye mfa'a ya zôsô. 23 Ve e nji tiliban amu ajô dé étam na, ô nga lañeban mfa'a wé; 24 ve nalé fe ajô dangan, be bia wo aye lañeban, bia bi abuni nyô a nga wômôlô Jésus Tate wongan ñwuan, 25 nnye ate a nga veban amu mintyamane metiñe miangan, a wômô mfa'a ya mekabe miangan.

5 Ajô te, amu bi kabeya a mbunan, 5 bia be Zambe bi nto mvo'é, amu Tate Jésus Christ wongan; 2 amu nnye ate fe bi maneya nyi mvame nyô été amu mbunan, nje éte bi to été; a bi ava'a ndi minleme ya étôto'o Zambe été. 3 Sa ve nalé étam, ve bi ava'a fe minju'u miangan été: amu bi ayeme na, nju'u wo akô'olan mban; 4 a mban wo akô'olan ndañan; a ndañan wo akô'olan ndi nlem: 5 a ndi nlem é nji ve mô, ôsone nyô; amu nye'ane Zambe ô nga sôéban minlem miangan été a Mbamba Nsim, nnye ate a nga veban be bia.

6 Amu na, éyoñ éte bi ngenan atek, Christ a nga wu éyoñ je ayian, señ ya mbia be bôt. 7 Amu na, môt a vo'o wu señ ya zôsôa môt: amu ndô-ôto môt éziñ a ye bo ngule ya jibi wu señ ya nyô a ne mbamba môt.

8 Ve Zambe a liti nye'ane wé émien mfa'a wongan, vôme nyina na, éyoñ éte bi ngenan bebo mam abé, Christ a nga wu señe jangan. 9 Ajô te, de adañedañe na, amu bi kabeya a metyi mé éyoñe ji, bi aye nyiiban mfa'a ya ayaa Zambe amu nye. 10 Amu na, nge, éyoñ bi mbe besiiñ, bi nga lateban ñbwa be Zambe, amu awu ya Mone wé, de adañedañe na, amu bi latebaneya ñbwa, bi aye nyiiban a ényiiñe jé; 11 a sa ve nalé étam, ve bi ava'a fe be Zambe amu Tate Jésus Christ wongan, amu nnye ate, bi nyoñeya nlatan ñbwa ôte éyoñe ji.

12 Ajô te, aval ane abé e nga zu si nyô amu môte wua, a awu e nga zu amu abé; a nalé awu e nga kui be bôte bese, amu bese be nga bo abé:—

13 amu na, abé e mbe si nyô azukui metiiñ: ve abé e ne te lañeban éyoñ metiiñ me ne momo. 14 Akôsa bo nalé, awu e nga dañe bo ataté Adam azukui Moïse, ja'ana be ba be nji bo abé aval ane ntyaman atiiñ Adam, nnye a ne éve'ela'a ya nyô a nga ye zu. 15 Ve e nji bo na, aval ane ntyaman atiiñ, aval ete fe mveane ya zesé ô né. Amu na, nge abui bôt e nga wu amu ntyaman atiiñ ya môte wua, de adañedañe na, mvame Zambe, a mveane ya mvame ya môte wua ate, Jésus Christ, bi nga dañe bo mfa'a ya abui bôt. 16 A e nji bo na, aval ane môte wua a nga bo abé, aval ete fe mvean ôte ô né: amu na, ntyi'ane mejô ô nga so ntyaman atiiñ ya môte wua a ve mekua, ve mveane zesé ôte ô nga so mintyaman metiiñ abui a ve mekabe. 17 Amu na, nge amu ntyaman atiiñ ya môte wua ate awu e nga dañe jôo amu môte wua ate; de adañedañe na, ba be anyoñ abui mvam a mveane ya zôsô ôte, be aye jôo ényiiñ éte, amu môte wua ate, nnye ate a ne Jésus Christ. 18 Nalé ate, aval ane, amu ntyaman atiiñe wua, ntyi'ane mejô ô nga zu be bôte

bese a ve mekua, aval ete fe, amu mboane wua ya zôsô, mveane zesé ôte ô nga zu be bôte bese a ve mekabe ya ényiiñ. 19 Amu na, aval ane, amu melo ya môte wua, bôt abui be nga boban bebo abé, aval ete fe, amu mewô'ô ya môte wua, bôt abui be aye kabe. 20 A metiiñ me nga zu fe, nde ntyaman metiiñ wo aye bo abui; ve vôm abé e nga bo abui, vôm ate mvam é nga dañedañe bo: 21 nde, aval ane abé e nga jôo awu été, aval ete fe mvam je aye jôo amu zôsô, a ve ényiiñ ya melu mese, be Jésus Christ Tate wongan.

6 Ajô te, bi aye jô aya? Ye bi aye ke ôsu abé été, nde mvam je aye nenenen? 2 Te ke bebé. Bia, bi nga wu mfa'a ya abé, bi aye beta tabe de été aya? 3 Nge na, ye mi adimi na, bia, ba bese be nga baptizôban Christ Jésus été, mbe be nga baptizôban awu dé été? 4 Ajô te, bi nga jambe a nye amu mbaptizô ya awu été: nde, aval ane Christ a nga wômô ñwuan amu étôto'o ya Esa, aval ete fe bi aye wulu mfefé ényiiñ été. 5 Amu na, nge bi nto nlatane be nye éfunane ya awu dé été, bi aye fe tabe éfunane ya ñwômane wé été; 6 bi yeme jame dina na, nnôme môte wongan ô nga tyelébane croix yôp a nye, nde ngume jôm ô ne abé wo aye wu ntuk, nalé ate bi aye bo te beta tabe éto belo ya abé; 7 amu na, nyô a wuya, a kabeya mfa'a ya abé. 8 Ve nge bi nga wu a Christ, bi abuni na, bi aye fe nyiiñ a nye; 9 bi yeme na, vôm Christ a nga wômô ñwuan, a ne te beta wu; awu e ne te fe jôo nye. 10 Amu na, awu a nga wu, a nga wu de mfa'a ya abé, awu da: ve ényiiñ a nyiiñ, a nyiiñe je mfa'a ya Zambe. 11 Aval ete, mi lañe' fe miabebiene na, mi nto ñwuan mfa'a ya abé, ve mi vee mfa'a Zambe Christ Jésus été.

12 Ajô te, te yebane na, abé e jôo biwuwua menyôle bienan été, na, mi bo mbia minkômbane ya été mewôk: 13 nalé fe, te veane bibu'a ya menyôle menan mfa'a ya abé ane biôme ya bo bie ékotekot; ve va'ane miabebien be Zambe ane ba be nyiiñe, be so'o

mĩnwuan, a bibu'a ya menyôle menan ane biôme ya bo bie zôsô mfa'a Zambe.

14 Amu na, abé de aye bo te jôô mia: amu mi nji fe tabe metiñe si, ve mvame si.

15 Nde, jé? ye bi aye bo abé, amu bi nji tabe metiñe si, ve mvame si? Te ke bebé. 16 Ye mi nji yeme na, nyô mi ave miabebien ane bebo bisaé ya mewôk, mi ne bebo bisaé bé, nyô mi abo mewôk; ja'ana ba ya abé mfa'a ya awu, nge ba ya mewô'ô ya mame ya zôsô? 17 Ve akéva e bo'o be Zambe, amu na, vôm mi nga to bebo bisaé ya abé, mi nto mewô'ô me aso minlem mfa'a ya avale fïye'-elan, nde te mi nga veban; 18 a vôm mi nga telébane beti mfa'a ya abé, mi nga boban bebo bisaé ya mame ya zôsô. 19 Me atos aval ane bôt be wô'ô bo, amu ate'e ya minsône mianan: amu na, aval ane mi nga ve bibu'a ya menyôle menan ane bebo bisaé ya mvin a ékotekot mfa'a ya mboan ékotekot, aval ete fe éyoñe ji, va'ane bibu'a ya menyôle menan ane bebo bisaé ya mame ya zôsô mfa'a ya mboan mvo'é ya be Zambe. 20 Amu na, éyoñ mi mbe bebo bisaé ya abé, mi nga to beti mfa'a ya mame ya zôsô. 21 Nde, mi nga yene za bibuma éyoñe te mfa'a ya mam mi awô'ô ôson éyoñe ji? amu asu'ulane ya mam mete e ne awu. 22 Ve éyoñe ji, amu mi telébaneya beti mfa'a ya abé, a mi nto bebo bisaé be Zambe, nde mi bili bibuma bienan mfa'a ya mboan mvo'é ya be Zambe, a asu'ulane ya été e ne ényiñ ya melu mese. 23 Amu ma'ane ya abé me ne awu; ve mveane zesé ya Zambe ô ne ényiñ ya melu mese be Christ Jésus Tate wongan.

7 Nge na, A bobejañ, ye mi adi-mi (amu me akobô bôt be ayem metiñ) na, metiñ me ajôô môt nté a vee? 2 Amu na, minga a bili nnôm, a vaa metiñ été be nnôm ate, nté nnôm a vee; ve nge nnôm a wôé, a vasé metiñ été be nnôm. 3 Nalé ate, éyoñ nnôm a ngenan a vee, nge a late fame fe, a ye lobane na, mbo mejian: ve nge nnôm a wôé, a nto nti mfa'a ya atiñ, nalé a nji bo mbo

mejian, akôsa bo a ke lat alu'u be fame fe. 4 Ajô te, A bobejañe bam, mia fe mi nga wôéban mfa'a ya metiñ amu nyôle Christ; nde, mi lat mfe, nnye a ne nyô a nga wômô ñwuan, na, bi wum bibuma mfa'a ya Zambe. 5 Amu na, éyoñ bi nga to minsôn été, mbia minkômban, mmie mi nga bo amu metiñ, mi nga bo ésaé bibu'a ya menyôle mangan été na, bi wum bibuma mfa'a ya awu. 6 Ve éyoñe ji, bi suseya mfa'a ya metiñ, amu bi nga wu mfa'a ya jam nde bi nga vaa été; nalé bi abo ésaé a mfefé nsisim, sa fe a nnôm mboane metiñ.

7 Ajô te, bi aye jô aya? Ye metiñ me ne abé? Te ke bebé. Ve na, me nga ye bo te yem abé, nge te metiñ: amu na, me nga ye bo te yem minyamete, nge metiñ me nga ye bo te jô na, Wo aye bo te nyamete; 8 ve abé, amu e yeneya vôme ya bo, e nga té minyamete mevale mese be ma, amu memvinda: amu abé e ne ñwuan, nge metiñ me ne momo. 9 A me nga nyiñ melu mvus, te metiñ: ve éyoñ memvinda me nga zu, abé e nga vumulan, ane me nga wu; 10 a memvinda, mme me nga ye ve ényiñ, me nga yene na, me nga ve awu: 11 amu na, abé, amu e yeneya vôme ya bo, e nga du'u ma, amu memvinda, a e nga wôé ma, amu me. 12 Nalé ate, metiñ me ne zôsô, a memvinda me ne zôsô, a mvo'é, a mvaé. 13 Ajô te, ye jam e ne mvaé te e nga bo di ya awu mfa'a wom? Te ke bebé. Ve abé, amu de ayené na, e ne abé, e nga té awu mfa'a wom amu jam e ne mvaé te;—nalé ate abé de aye dañe-dañ yené abé. 14 Amu bi ayeme na, metiñ me ne jôme ya Nsisim: ve ma me ne jôme ya minsôn, me ne nkuan abé si. 15 Amu na, jam me abo, me ne te yem: amu na, sa jam me akômbô, nde me wô'ô bo; ve jam me avini, nde me abo. 16 Ve nge jam me ne te kômbô, nde me abo, nalé me akañese mfa'a ya metiñe na, me ne mvaé. 17 Nalé ate nde, mamien me nji fe bo de, ve abé e to be ma. 18 Amu me ayeme na, be ma, e ne na, minsône miam été, te ke jam e ne mvaé e to été: amu na, nkômban ô ne be ma,

ve mboane ya bo jam e ne mvaé ô se ke be ma. 19 Amu na, jam e ne mvaé, me akômbô, nde me ne te bo: ve abé me ne te kômbô, nde te me abo. 20 Ve nge jam me ne te kômbô, nde me abo, mamien me nji fe bo de, ve abé e to be ma. 21 Ajô te, me lô atiñe na, mfa'a wom me akômbô bo mvaé, abé e to. 22 Amu na, me ayene metiñe me Zambe mvaé mfa'a ya môte ya nlem été: 23 ve me lô aval atiñ afe bibu'a ya nyôle jam été, de awosan atiñ ya nleme wom, a de ake ma nkôm atiñ ya abé si, nde te e ne bibu'a ya nyôle jam été. 24 Ngo' éngôngole môt me né! Za a ye va ma nyôle ya awu di? 25 Me ave Zambe akéva amu Jésus Christ Tate wongan. Nalé ate, mamien me abo fo'o atiñe Zambe ésaé a nlem; ve atiñ ya abé, a minsôn.

8 Ajô te, éyoñe ji mekua me nji bo be ba be ne be Christ Jésus. 2 Amu na, atiñ ya Nsisime ya ényîñ be Christ Jésus e nga kôté ma mfa'a ya atiñ ya abé a awu. 3 Amu na, jam metiñ me mbe te ngule ya bo, amu me mbe atek amu minsôn, nde Zambe, vôm a nga lôme Mone wé a to éfunane ya minsôn mi ne abé été, a nga ve abé mekua minsôn été: 4 nde njôane ya metiñ wo aye boban be bia, bia bete bi nji wulu mfa'a ya minsôn, ve mfa'a ya Nsisim. 5 Amu na, ba be ne ba ya minsôn, be asimesane mame ya minsôn; ve ba be ne ba ya Nsisim, mame ya Nsisim. 6 Amu na, ôsimesane ya minsôn ô ne awu, ve ôsimesane ya Nsisim ô ne ényîñ a mvo'é: 7 amu na, ôsimesane ya minsôn vi asiñe Zambe; amu ô nji bo metiñe me Zambe mewôk, nalé fe ô nji bo fo'o ngule ya bo: 8 a ba be to minsôn été, be se ngule ya bo ane Zambe a nye'e. 9 Ve mia, mi nji tabe minsôn été, ve Nsisim été, nge e ne nalé na, Nsisime Zambe ô to be mia. Ve nge môt éziñ a nji bi Nsisime Christ, a nji bo éñwé. 10 A nge Christ a to be mia, nyôl é ne ñwuan amu abé; ve nsisim ô to ényîñ amu zôsô. 11 Ve nge Nsisime ya nyô a nga wômôlô Jésus ñwuan ô to be mia, nyô a nga

wômôlô Christ Jésus ñwuan, a ye fe ve biwuwua menyôle bienan ényîñ amu Nsisime wé, ñwô ô to be mia.

12 Nalé ate nde, A bobajañ, bi bili mvôla, sa mfa'a ya minsôn na, bi nyîñ a minsôn: 13 amu nge mi anyîñ a minsôn, mi aye wu; ve nge mi awôe mimboane mi mame ya nyô amu Nsisim, mi aye nyîñ. 14 Amu na, abime bôt de awulu a Nsisime Zambe, mbe bete be ne bone be Zambe. 15 Amu na, mi nji nyoñ nsisime ya éto belo ane mi aye beta ko woñ; ve mi nga nyoñ nsisime ya éto bon, a ñwô ôte bi ajô wô na, Abba Tate. 16 Nsisim ôte ôbien, a nsisime wongan, mi aliti na, bi ne bone be Zambe: 17 a nge bi ne bon, nde bi ne benyoñ ngap; benyoñ ngape ya Zambe, a beébe benyoñ ngape ya be Christ; nge e ne nalé na, bi ajibi mintaé bia be nye, nde bi aye fe wum, bia be nye.

18 Amu na, me ave'e fe'e na, ñwô'ane mintaé ya éyoñe ji ô nji yiane ve'an a étôto'o je aye litiban be bia. 19 Amu na, nya nkômbane ya mintéane mi biôm a yange nyenan bone be Zambe be aye yené. 20 Amu na, mintéane mi biôm mite mi nga boban ane bemomo be biôm, sa amu nkômbane wop, ve amu nyô a nga bo mie ane bemomo be biôm, a ndi minleme 21 na, mintéane mi biôm mibien mi aye fe vas ébol ntaban éto belo, a ke tabe éto beti ya étôto'o ya bone be Zambe. 22 Amu bi ayeme na, mintéane mi biôm mise mi afulane yôn a ju'u mintaé jôm ése ya été azukui éyoñe ji. 23 A sa ve nalé étam, ve biabebiene fe, bi mbili bemômbô bibuma ya Nsisim, biabebien bi ayôn menyôle mangan été, ane bi ayange ntaban éto bone jangan, e ne na, nyiane ya menyôle mangan. 24 Amu na, bi nga nyiiban a ndi minlem: ve ndi nlem, éyoñ é yenéya, é nji fe bo ndi nlem: amu na, za a tabe ndi nlem mfa'a ya jôm a lô? 25 Ve nge bi atabe ndi minlem mfa'a ya jôm bi ne te yen, nalé bi ayange je a mban.

26 A aval ete, Nsisime fe wo avolô bia ate'e dangan: amu bi ne te yeme

ye'elan ane bi ayiane ye'elan; ve Nsim ôbien wo avolô ye'elane bia a miñyôn mi ne te ngule ya toteban; 27 a nyô a fase minlem, a yem ôsime-sane ya Nsim, amu wo avolô ye'elane bôte ya Zambe aval ane nkômbane Zambe ô né. 28 A bi ayeme na, mfa'a ya ba be anye'e Zambe, mam mese me afulane su'ulan mvaé, ve mfa'a ya ba be ne nloen aval ane ntyi'ane wé. 29 Amu na, ba a nga taté yem, mbe bete fe a nga taté tope na, be bo éfunan aval ane Mone wé, nde a ye bo ntôle ya bobenyañ abui: 30 a ba a nga taté top, mbe bete fe a nga loen: a ba a nga loen, mbe bete fe a nga kale: a ba a nga kale, mbe bete fe a nga wumulu.

31 Ajô te, bi aye jô aya mfa'a ya mam mete? Nge Zambe a ne bia ngam, za a ye tebe bia ngame yat? 32 Nyô a nga bo te kame Mone wé émien, ve a nga ve nye ajô dangan bia bese, a ye fe bo te ve bia mam mese zesé, bia be nye, aya? 33 Za a ye ve bôt Zambe a nga top jam éziñ ya mekua? Zambe nnye a ne nyô a kale bôt; 34 za a ne nyô a ve mekua? Christ Jésus a ne nyô a nga wu, ya, a dañedañe na, amu a nga wômô fiwuan, nnye a to mbo nnôme Zambe, nnye fe a volô ye'elane Zambe ajô dangan. 35 Za a ye va bia mfa'a ya nye'ane Christ? ye njuk, nge ésôbôk, nge ékpwe'ele, nge mfum bale ya zaé, nge soé, nge angôndô, nge nkpwaté mekôn, 36 Aval ane e ne ntilane na,

Amu ajô dôé bi awôéban ngume môs;

Bi nga lañeban ane mintômba mi ake wôéban.

37 Momo, mfa'a ya mam mete mese, bi adañe ba be adañ, amu nyô a nga nye'e bia. 38 Amu me atu'a yeme na, sa awu, sa ke ényñ, sa ke beange, sa ke ba be adañedañe biwôlô, sa ke mame ya éyoñe ji, sa ke mame ya melu ôsu, sa ke ba be ne ngu, 39 sa ke ôyape yôp, sa ke édo'o si, sa ke ntéane jôm éziñ mfe, bi aye bo ngule ya va bia mfa'a ya nye'ane Zambe, fiwô ô ne be Christ Jésus Tate wongan.

9 Me akobô benya mejô be Christ, me nji laa minsos, mone môte ya nleme wom a kañese a ma, Mbamba Nsim été, 2 na, me awô'ô beta ôlun a mintae, bi ne te amané nleme wom été. 3 Amu me nga ye kômbô na, mamien me nyoñe biyo'é ya kandan Christ, amu bobefañe bam, bôte ya ayoñe dam mfa'a ya minsôn: 4 mbe bete be ne Beisraélite; mbe bete éto ya bon, a étôtok, a bilat, a mveane ya metiñ, a bisaé ya kañe Zambe, a mintiñetan, bi ne émbiap; 5 mbe bemvamba be ne émbap, a nne Christ a nga so be be mfa'a ya minsôn, nnye a dañe bese yôp, nnye a ne Zambe a ne duma nnôm éto. Amen.

6 Ve e nji bo aval ane nge njôane ya Zambe ô boya momo. Amu na, sa be bese be ne Israël, ba be ne ba ya Israël: 7 nalé fe, bese be nji bo bon, amu be ne mvoñe bôt Abraham: ve na, Mvoñe bôte jôe je aye loban be Isaac. 8 E ne na, sa ba be ne bone ye minsôn, be ne bone be Zambe; ve bone ya ntiñetan be alañeban ane mvoñ. 9 Amu wuna ô ne njôane ya ntiñetane na, Aval ane éyoñe ji, me aye zu, a Sara a ye biaé mona fam.

10 A sa ve nalé étam; ve Rébecca fe, éyoñ a nga nyoñ abum be môte wua, ve be ésa wongan, Isaac—11 amu na, éyoñ bon be ngenan te bialé, nalé fe éyoñ be ngenan te bo mvaé nge abé, amu ntyi'ane ya Zambe, ane wu ya ntoban, wo ayiane tabe, sa amu mimboane mi mam, ve amu nyô a loen, 12 éyoñe te e nga jôban be nye na, Ntôlô wo aye bo mongô bisaé.

13 Aval ane e ne ntilane na, Jacob me nga nye'e, ve Ésaü me nga vini.

14 Ajô te, bi aye jô aya? Ye ékotekot é ne be Zambe? Te ke bebé. 15 Amu a jô Moïse na, Me aye mvamane nyô me amvamane nye, a me aye ko éngôngo nyô me ako éngôngo. 16 Nalé ate, e nji bo jame ya nyô a kômbô, nge di ya nyô a ke mbi, ve di ya Zambe, nnye a ne mvam. 17 Amu ntilan wo ajô Pharaon na, Amu jame dina ebien, me nga telé wo na, me aye liti ngule jam be wo, a na, jôé dam de aye kateban si nyô ése. 18 Nalé ate, a

mvamane nyô a kômbô mvamane nye, a nyô a kômbô, nnye a bo ayet nlem.

19 Nde, wo aye jô me na, A ngenan a va'a mekua amu jé? Amu na, za a sôan nkômbane wé? 20 Momo, ve na, A mô't ô ne za, wo ayalan a fetane Zambe? Ye jôm é nga boban je aye jô nyô a nga bo je na, O nga bo me nalé amu jé? 21 Nge na, ye mmé viek a nji bo ngule ya bo étek ane a nye'e, a bo éfuse jia ya ébañ, vie'e mfa'a ya дума, a ji évo'o ya été, vi ya mfa'a ya te дума? 22 Jé é bo, nge Zambe, vôm a nga kômbô liti ayaa dé, a bo na, bôt be yem ngule jé, a nga jibi mevie'e ya ayaa abui njiban, mme me mbe nkômbane ya njañan: 23 a na, a ye liti abui étôto'o dé mfa'a ya mevie'e ya mvam, mme a nga taté kôm mfa'a ya дума, 24 aval ane bia, bia bete fe a nga loen, sa be Bejuif étam, ve nalé fe be Begentil? 25 Ane a jô fe be Osée na,

Me aye loene be na, bôte bam, mbe be mbe te bôte bam;

A me aye loene nye na, nyô me anye'e, nnye a mbe te nye'eban.

26 A de aye bo na, vôm e nga jôban be be na, Mi se ke bôte bam, Vôm até be aye lobane na, bone be vevea Zambe.

27 A Ésaie a kobô tyiñe yôp ajô Israël na, Nge tañe bôte ya Israël é ne ane nsele'e ya mañ, ve ba be abuk be aye nyiñ: 28 amu Tate a ye tôé njôane wé mfa'a ya si nyô, a ye sondô wô a tyi'i wô étun. 29 A, aval ane Ésaie a nga taté jô na,

Nge Tate ya Bizu'u bi Biôm a nga ye bo te li'î bia mvôñe bôt,

Ve bi nto aval ane Sodome, a boban aval ane Gomorrhe.

30 Nde, bi aye jô aya? Ve na, Begentil, mbe be nji tôñe zôsô, ve be nga kui zôsô, ve zôsô, nyô a ne nyô ya mbunan: 31 ve Israël, mbe be nga tôñe metiñ ya zôsô, be nji kui metiñ mete. 32 Amu jé? Amu be nji jeñe nye a mbunan, ve aval ane nge a mbe nyô ya mimboane mi mam. Be nga kolé ôba' ako'o te, nde e ne di be akolé ôbak; 33 aval ane e ne ntilane na,

O lô, me abôé ako'o be akolé ôbak, A ako'o be aben, Sion été:

A nyô a buni nye, a ye bo te veban ôsone nyô.

10 A bobajañ, nkômbane ya nleme wom a meye'elane mam mfa'a Zambe ajô dap, bi ne na, be nyiñ. 2 Amu me akañese mfa'a wo pe na, be adañe ve ngul mfa'a Zambe, ve sa aval ane ñiyeman. 3 Amu na, vôm be nga dimi zôsô ya Zambe, a vôm be nga jeñ ane be telé éñwop bebién, ane be nga bo te bo zôsô ya Zambe mewôk. 4 Amu Christ a ne susu'a ya metiñ mfa'a ya zôsô ya nyô ase a buni. 5 Amu Moïse a tili na, mô't a bo zôsô a ne nyô ya metiñ, nnye a ye nyiñ a nye. 6 Ve zôsô a ne nyô ya mbunan, a jô na, Te jô nleme wôé été na, Za a ye ke yôp été? (e ne na, a zu Christ si:) 7 nge na, Za a ye sis édo' ébé si? (e ne na, a zu Christ a so'o ñiwuan:) 8 Ve a jô aya? Njôan ôte ô ne wo bebé, anyu dôé été, a nleme wôé été: ô ne na, njôane ya mbunan, ñiwô ôte bi akañete: 9 na, nge wo aye mem Jésus ane Tate a anyu dôé, a buni nleme wôé été na, Zambe a nga wômôlô nye ñiwuan, wo aye nyiñ: 10 amu na, mô't a buni a nlem mfa'a ya zôsô; a mmeman wo atotaban anyu mfa'a ya ényañ. 11 Amu ntilan wo ajô na, Nyô ase a buni nye, a ye bo te veban ôsone nyô. 12 Amu na, nkandan ô nji bo zañ Bejuif a Begrec: amu Esa wua a ne Esa ya bese, a ne mvam abui mfa'a ya ba bese be aloene nye: 13 amu na, Nyô ase a ye loene jôé Tate, a ye nyiñ. 14 Ve na, be aye loene nyô be nga bo te buni, aya? a be aye buni nyô be nga bo te wô-ôtan, aya? a be aye wô-ôtan aya, te nkate foé? 15 a be aye kate foé aya, nge be ne te lômban? aval ane e ne ntilane na, Ngo'o aka' abeñe mebo ya ba be azu meva'a foé ya mbamba be mam!

16 Ve sa bese be nga bo meva'a foé mewôk. Amu Esaie a jô na, A Tat, za a nga buni foé jangan? 17 Nalé ate, mbunan wo aso ñiwô'an, a ñiwô'an wo aso mejô me Christ. 18 Ve me ajô na, Ye be nji wôk? Ya, fo'o,

Nkobô wop ô nga mialan si se,
A mejô map me nga kui meku'u
ya si.

19 Ve me ajô na, Ye Israël be nga
bo te yem? Moïse a taté jô na,

Me aye bo mia mi sengan a jôm
é nji bo ayoñ,

A me aye bo mia mi yaa a ayoñ
e ne momo ñyeman.

20 A Ésaïe a dañ ayo'o nlem a jô na,
Me nga sombane be ba be nji
jeñe ma:

Me nga yené be ba be nji sili ma.

21 Ve mfa'a ya Israël, a jô na,

Ngume môs me nga same mo
mam mfa'a ya bôt be mbe
melo a bisô.

11 Ajô te, me ajô na, Ye Zambe
a nga tyili be bôte bé? Te ke
bebé. Amu me fe me ne mon Israëlite,
mvoñe bôt Abraham, ayoñe Benjamin.

2 Zambe a nji tyili be bôte bé, mbe
a nga taté yem. Nge na, Ye mi nji

yem ane ntilane wo ajô mfa'a ya
Élie? ane a nga kobô Zambe étome

bôte ya Israël: 3 na, A Tat, be
maneya wôé bekulu mejô bôé, be

maneya tyam beautel bôé; a me li'ya
étam, a be ajeñ ényiñe jam. 4 Ve

éyalane Zambe je ajô nye aya? Me
li'ya bôte betoyini zañbwa mfa'a

wom, ba be nji kute meboñe si mfa'a
Baal. 5 Aval ete fe éyoñe ji, bevo'o

be ngenan be to, aval ane ntobane
ya mvam. 6 Ve nge ô ne wu ya

mvam, ô nji fe bo wu ya mimboane
mi mam: a za bo na, mvam é se fe

mvam. 7 Nde, jé é bo? Jam bôte
ya Israël be ajeñ, nde ete be nga bo

te nyoñ; ve mintoban mi nga nyoñe
de, a ba bevo'o be nga boban minlem

ayet: 8 aval ane e ne ntilane na,
Zambe a nga ve be nsisime ya ôyo,

mise ya be bo te yen, a melo ya be
bo te wôk, azukui môs ôbiene wu.

9 A David a jô na,

Tawôlô wop a bo' avot a ôlam,

A ôbak, a ma'an mfa'a wop.

10 Mise map me bo'o ndim ane be
bo te yen,

A ô viti memvuse mape si biyoñe
bise.

11 Nde, me ajô na, ye be nga kolé
ôba'a na, be tôlane ku si? Te ke

bebé; ve na, amu nkuane wop, ényiñ
é kuiya be Begentil, a bo be be sengan.

12 Nde, nge nkuane wop ô ne bibotan
abui ya si nyô, a tyôtyoé tañe jap é

ne bibotan abui ya Begentil; njalane
tañe wop wo aye dañe bo aka'a bibo-

tan abui. 13 Ve me akobô mia bôt
mi ne Begentil. Ajô te, amu me ne

nlômane ya Begentil, me awumulu
ésaé jam; 14 na, nge a zen éziñ

me aye bo ba be ne minsône miam
be sengan, a nyii bevo'o ya été. 15

Amu na, nge ntyilane ya be be ô ne
nlatan ñbwa ya si nyô, nyoñebane

wop wo aye bo aya, ve ényiñ ya
ñwômane miñwuan? 16 A nge mbô-

mô ébuma a ne ntelan étyi, ngume
jôm ô ne fe nalé; a nge ndi ô ne ntelan

étyi, mintya mi ne fe nalé. 17 Ve
nge mintya mivo'o mi nga tyi'iban,

a wo, ô mbe olivier ya fé, ô nga bembe
be mie été, a bo nyoñ ngape mendime

ya ndi élé olivier a mie; 18 te wu-

mulu womien vôm mintya mite mi
né: ve nge wo awumulu womien, sa

wo ô be'e ndi, ve ndi ñwô ô be'e wo.

19 Wôna wo aye jô na, Mintya mi
nga tyi'ibane na, me bembe été. 20

Nalé; amu bisô biap, nde be nga tyi'-
ibane de, a wo ô to été amu mbunane

wôé. Te bo mebun, ve ko woñ: 21
amu na, nge Zambe a nji nyane benya

mintyaa, nalé fe a ye bo te nyane wo.

22 Nde, ô lô mvam a ayaa Zambe:
mfa'a ya ba be nga ku, ayaa; ve

mfa'a wôé, mvame Zambe, nge wo
abo mbane ya tabe mvame jé été: a

za bo na, wo fe wo aye tyi'iban. 23

A mbe fe, nge be abo te bo mbane ya
tabe bisô biap été, be aye bembe été:

amu Zambe a ne ngule ya beta beme
be été. 24 Amu na, nge wo ô nga

tyi'ibane be jôm é ne olivier ya fé
amu ntéane wé, a ô nga bembe mba-

mba élé olivier été, ô to aval afe,
ngo'o de adañe beta ndañane na, ba

be ne mintya mibiene ya été be bembe
élé olivier jap bebien été?

25 Amu na, A bobejañ, me nji
kômbô na, mi dimi nsolane jame wu,
mi za bo ôsimesane ya mebun, na,
ayete minlem e kuiya be bôte bevo'o
ya Israël, akekui éyoñ tañe bôt ése
ya Begentil é nyiyya été; 26 a nalé

ate Israël ase a ye nyiñ: aval ane e ne ntilane na,

Nyi bôt ate a ye so Sion;

A ye va mam me ne te mame ya Zambe be Jacob:

27 A jina é ne élate jame ya be be, Eyoñ me aye va mam abé map.

28 Mfa'a ya mbamba foé, be ne besin amu mia: ve mfa'a ya ntoban, be ne minkpwek, amu bemvamba.

29 Amu na, mimvean a nloene ya Zambe bi nji bo bi a jôbane bie. 30 Amu na, aval ane mi nga bo Zambe melo melu mvus, ve éyoñe ji mi nyoñeya mvam amu melo map, 31 aval ete be fe be boya melo éyoñe ji, nde, amu mvam é nga litibane be mia, be fe be aye nyoñ mvam éyoñe ji.

32 Amu Zambe a nga dili bese mboane melo été, nde a ye mvamane bese.

33 Ngo'o aka' édo' abui mame ya fiyeman a fe'e Zambe bibaane, é né! ngo'o te ke afasé mimbôndane mefe'e mié mi né, a mezene mé me ne te ayemelan! 34 Amu na, za a nga yem ôsimesane Tate? nge na, za a mbe mbôndé mefe'e wé? 35 nge na, za a nga taté ve nye, a de aye beta bulane be nye? 36 Amu mam mese me aso be nye, a me to amu nye, a me asu'ulane be nye. Duma e bo'o be nye, nnôm éto. Amen.

12 Ajô te, A bobajañ, me aye'elane mia, amu mvame Zambe, na, mi ve menyôle menan, ane vevea metuna'a, mfuban, a me anyoñebane be Zambe, nde ete e ne nkañane wônane ya nsisim. 2 A te boan éfunan a si nyô: ve mi veñesa'an fiveñesane ya bo minsisim mienane mimféfé, nde mi aye ve'ele mve'elane ya bo mam me ne nkômbane ya Zambe, mam me ne mvaé, me anyoñeban, a me ne mvo'é ésesé'e.

3 Amu me ajô mô't ase ya be mia, amu mvam é nga vebane be ma, na, a bo'o te simesan émien adañ abim a yiane simesan; ve simesan ôsimesane ya évdvoé, aval ane Zambe a nga ve mô't ase abim mbunan. 4 Amu na, aval ane bi bili bibu'a abui nyôle jia été, a bibu'a bise bi nji bi aval ésaé da: 5 nalé ate fe bia, bi ne abui, bi ne nyôle jia be Christ, a nyô ase

ya été a ne ébu'a ya ba bevok. 6 A vôm bi bili mimvean mevale meva, aval ane mvam é nga vebane be bia, ja'ana nkulan mejô, nkula'ane me aval ane abim mbunan dangan; 7 nge ésaé, mva'ane biabebien mfa'a ya ésaé jangan; nge nyô a ye'ele, a va'a émien mfa'a ya ñye'elane wé; 8 nge nyô a volô bôte minlem, a va'a émien mfa'a ya involane minlem wé: nyô a ve biôm, a bo'o nalé a éso's; nyô a jôd, a jô'd nya njôane; nyô a mvamane bôt, a bo'k a mevak.

9 Nye'an ô bo'o te medu'an. Vina'ane mam me ne abé; kabeta'ane mam me ne mvaé. 10 Mfa'a ya nye'ane ya bobenyañ, mi tuka'a nye'esan; mfa'a ya ékaña'a, wua a wumulu'u nyô mbok; 11 mfa'a ya mvean ngu, te te'an; mi bo'an ayôñ mfa'a ya nsisim; mi bo'an Tate bisaé; 12 mi va'an ndi minlem été; mi jiba'an nju' été; mi bo'an mban meye'elan été; 13 mi kaba'ane bôte ya Zambe biôm be ayiane nyoñ; mi tôñan anyep. 14 Bota'ane ba be akpwe'ele mia; bota'an, a te yo'an. 15 Va'an a ba be avak; yiane du a ba be ayi. 16 Mi simesa'an avale jame da, wua mfa'a nyô mbok. Te keane minlem mienan mfa'a ya beta be mam, ve lumba'an mfa'a ya mam me ne si. Te yemane mam fiyemane ya bo mebut menan miabebien. 17 Te butane mô't abé ba abé. Simesa'ane mame ya ésemé mise me bôte bese. 18 Nge e ne ngule ya boban, abim e ne be mia, taba'ane bôte bese mvo'é. 19 Te kunane miabebien, A bôt me anye'e, ve mi va'an ayaa Zambe vôme ya tabe: amu e ne ntilane na, Akuna'a e ne éndam; ma me aye ya'ane bôt, Tate a jô nalé. 20 Ve nge nsiñe wôé awô'dô zaé, va'a nye bidi; nge a wo' évé, nyu'u nye mendim: amu na, vôm wo abo nalé, wo aye kutane ma'a me nduan nlô wé'yo'p. 21 Te dañeban a abé, ve ô dañ abé a mvaé.

13 Mô't ase a bo'o ba be tele ôsu mewôk: amu na, te ke ngul é né, ve nyô ya Zambe; a ngul é né, é nga telébane be Zambe. 2 Ajô te, mô't a bo nyô ya ôsu melo, nnye a biasé njôane ya Zambe: a ba be abi-

asé, be aye nyoñie melep mfa'a wop. **3** Amu na, bejô bôt be nji bo angôndô mfa'a ya mbamba mboan, ve mfa'a ya mbia mboan. A ye wo aye bo te ko nyô a tele ôsu woñ? bo'o mam me ne mvaé, a wo aye nyoñ ékaña'a be nye: **4** amu a ne mbo ésaé ya Zambe mfa'a ya bo wo mvaé. Ve nge wo abo jam e ne abé, ko woñ; amu a nji be'e nkpwaté mekôn ébe'ebe'e: amu a ne mbo ésaé Zambe, nkune ya liti ayaa mfa'a ya nyô a bo abé. **5** Ajô te, mi ayiane fo'o bo mewôk, sa ve amu ayaa étam, ve amu fe mone môte ya nlem fe. **6** Amu na, amu ajô te, mi ave fe biôme ya ékaña'a; amu be ne bebo bisaé ya bo Zambe ésaé, be abo mbane ya bo jam ete ebien. **7** Va'ane bôte bese mam me ayiane vebane be be: ma'ane ya nyôle môt émien mfa'a ya be nyô ma'an mete me ayiane veban; ma'ane ya biôm mi bili mfa'a ya be nyô ma'an mete me ayiane veban; woñ mfa'a ya be nyô woñ wo ayiane koban; duma mfa'a ya be nyô duma de ayiane veban.

8 Te biane môt jôm éziñ mvôla, vengevenge ve nye'an wua a nye'e nyô mbok: amu na, nyô a nye'e bôte befe, nnye a jaléya metiñ ne lut. **9** Amu minjôane mina na, Wo aye bo te bo mejian, Wo aye bo te wôé môt, Wo aye bo te wup, Wo aye bo te nyamete, a nge mvinda éziñe fe é ne, é ne ndilan njôane wuna été na, Wo aye nye'e bôt befe aval ane womien. **10** Nye'an ô ne te bo môt mfe abé: ajô te, nye'an ô ne njalan ôse ya metiñ.

11 A nalé ate, amu mi ayem éyoñe na, a nto fo'o mia éyoñ ya vee ôyo: amu na, éyoñe ji nyian ô nto bia bebé, a dañ éyoñ bi nga taté buni. **12** Alu e nto bebé ya man, a môs ô nto bebé: ajô te, mva'ane mimboane mi mame ya dibi, a njaéane biôm mewosane ya éfufup. **13** Nwula'an ane de ayian, aval ane a môs; sa mbia ndian été a nsô'an vin, sa menda menda été a bisôk, sa ntañete été a mesengan. **14** Ve mi jaéane Tate Jésus Christ, te bôndane mame ya minsôn fek, mbôndane ya bo mbia minkômbane ya été.

14 Ve nyô a ne ate'e mfa'a ya mbunan, mi nyoñie nye, ve sa nyoñiane ya tyi'i mone môte wé ya nlem. **2** Môte wua a buni na, a ne ngule ya di biôm bise: ve nyô a ne atek, a ja'a bijebejeba. **3** Nyô a di, a bo'o te biasé nyô a ne te di; a nyô a ne te di, a bo'o te ve nyô a di mekua: amu Zambe a nyoñeya nye. **4** O ne za, wo ave éza mbo ésaé mekua? a tele nge ku mfa'a ya be ésa wé. Ya, a ye teléban; amu Tate a ne ngule ya telé nye. **5** Môte wua a telé môse wua wu mbo' ôsu: nyô mbo' a telé môse mise avale da. Môt ase a tuka'a buni nleme wé émien été. **6** Nyô a semé môs, a semé wô mfa'a Tate: a nyô a di, a di mfa'a Tate, amu a ve Zambe akéva; a nyô a bo te di, a bo te di mfa'a Tate, a ve Zambe akéva. **7** Amu na, te ke môte ya be bia a vee be émien, a te ke môt a wu be émien. **8** Amu na, ja'ana bi vee, bi vee be Tate; ja'ana bi awu, bi awu be Tate: ajô te, ja'ana bi vee nge wu, bi ne ba ya Tate. **9** Amu mfa' ôte Christ a nga wu a beta vebe, nde a ye bo Esa ya miñwuan a bevevee, bebaane. **10** Ve wo, wo ave monyoñe wôé mekua amu jé? nge na, wo fe wo abiasé monyoñe wôé amu jé? amu na, bia bese bi aye tebe asu éto ntyi'ane mejô ya Zambe. **11** Amu e ne ntilane na,

Tate a jô na, Ane me vee, aboñ ese de aye kutubu be ma,

A ôyem ôse vi aye mem mfa'a Zambe.

12 Nalé ate, môt ase ya be bia a ye yalan ajô dé be Zambe.

13 Ajô te, mbo'an, wua te beta tyi'i nyô mbo' ajô: ve mi dañedañe tyi' ajô dina na, môt te bôé monyañe wé jôme ya kolé ôba'a zen, nge jame ya dume nye si. **14** Me ayem, a me abuni be Tate Jésus, na, te ke jôm ébien é ne mvin: ve mfa'a ya be nyô a simesane na, jôm éziñ é ne mvin, mfa'a wé é ne mvin. **15** Amu na, nge monyoñe wôé a wô' abé amu bidi, ô nji fe wulu nye'an été. Te ndamane nye a bidi biôé, nyô Christ a nga wu ajô dé. **16** Nde, te yebane na, mvaé jenan é toteban abé: **17** amu

na, ayoñe Zambe e nji [bo ndian a nyuan, ve zôsô a mvo'é a mevak Mbamba Nsisim été. 18 Amu nyô a bo Christ ésaé mfa'a ya mam mete, a ne mvaé mise me Zambe, a nkañesan be bôt. 19 Nalé ate, ntôñane mam me asu'ulan mvo'é, a mam bi avolane me biabebien. 20 Te ndaman ésaé Zambe amu ajô bidi. Biôm bise bi ne fo'o mfuban; ve jôm é ne abé mfa'a ya mô't a di je a ôbak. 21 A ne mvaé na, te di tit, nge nyu vin, nge bo jam éziñ, nde te monyoñe wôé a kolé ôbak. 22 Mbunan ô bili, ô ba'ale'e wô mfa'a wôé asu Zambe. Ebotan a nyô a bo te ve émien mekua mfa'a ya jam a kañese. 23 Ve nyô a sôane bisô, a ne mekua nge a di, amu a di te mbunan; a jam ese e nji bo di ya mbunan, e ne abé.

15 Nde, bia bi ne ngu, bi ayiane jibi ate'e ya ba be ne atek, a te bo ane biabebien bi anye'e. 2 Mô't ase ya be bia, a bo' ane nyô mbo' a nye'e, mfa'a ya mam me ne mvaé, mfa'a ya mvolan. 3 Amu na, Christ fe a nji bo ane émien a nye'e; ve ane e ne ntilane na, Bikpwe'ele ya ba be nga kpwe'ele wo, bi kuiya be ma. 4 Amu na, mam mese me nga tiliban melu mvus, me nga tiliban mfa'a ya ñy'é'ane wongan, nde, amu njiban a amu mvolane minleme ya mintilan, bi aye tabe ndi minlem. 5 Nde, Zambe ya njiban a mvolane minlem a bo'o mia na, miabebien mi bo nleme wua, wua a nyô mbok, aval ane Christ Jésus: 6 nde, a nleme wua a anyu da, miabebien mi aye wumulu Zambe a Esa ya Tate Jésus Christ wongan. 7 Ajô te, miabebien, wua a nyoñe' nyô mbok, aval ane Christ fe a nga nyoñe mia, mfa'a ya дума Zambe. 8 Amu me ajô na, Christ a nga boban mbo ésaé ya be mintyi'ane metye amu benya mejô ya Zambe, nde a ye yemete mintiñ-etan mi nga veban be bemvamba, 9 a nde te Begentil be aye wumulu Zambe amu mvame jé; ane e ne ntilane na,

Ajô te, me aye ve wo дума vôm Begentil be to,
A yia jôé dôé bia.

10 A a beta jô na,
A mia Begentil, va'an, mia be bôte bé.

11 A na,
Kañane Tate, mia Begentil bese,
A bôte bese, kañane nye.

12 A na, Ésaie a jô na,
Ndi ya Jessé ôte wo aye bo,
A nnye a kolô si a jôé Begentil;
Nnye ate Begentil be aye tabe nye
ndi minlem.

13 Nde, Zambe ya ndi minlem a jalé'é mia a meva'a mese a mvo'é ése mbunan été, nde mi aye jaé ndi minlem été, ngule ya Mbamba Nsisim été.

14 A bobejañ, mamiene fe me abuni mfa'a wônane na, miabebien mi ne njaéan ne lut a mvaé, njalan a ñyeman ôse, ngule ya lebane fe, wua a lepe nyô mbok. **15** Ve me adañe tili mia a ayo'o nlem mimfa'a miziñ, aval ane me bo mia mi beta simesan, amu mvam é nga vebane be ma é so'o be Zambe, **16** na, me bo mbo ésaé ya Christ Jésus mfa'a ya be Begentil, a bo ésaé mbamba foé ya Zambe, nde nzuane ya zu Begentil wo aye boban ngule ya nyoñeban amu ô ne ntunan a Mbamba Nsisim. **17** Ajô te, me bili meva'a mam be Christ Jésus mfa'a ya mam me ne ma ya Zambe. **18** Amu na, me aye bo te jibi tote mam meziñ, ve ma Christ a nga bo be ma, mfa'a ya mewô'ô ya Begentil, mfa'a ya mejô a mimboane mi mam, **19** a ngule ya mendem a bitua bi mam, a ngule ya Mbamba Nsisim; nalé ate ataté Jérusalem a mefôla mefôla akui Illyrie, me jaéya kate bôt mbamba foé ya Christ; **20** ya, me nga kômbô kat mbamba foé ate nalé, sa vôm Christ a maneya totebane jôé, nde me aye bo te lôn mbô'ane mô't mfe yôp; **21** ve ane e ne ntilane na,

Be aye yen, ba foé jé é nji kui be be,

A ba be nji wô'otan, be aye yem.

22 Ajô te fe, me nga bu'i nzuane ya zu be mia biyoñ abui bi: **23** ve éyoñe ji, amu me nji fe yene vôm mefôla ma, a amu me nga dañe kômbô zu be mia abui mimbu di,

24 ve éyoñ me ke me aye ke Espagne (amu me to ndi nleme na, me aye yene mia éyoñ me aye lô, a na, mi li'itane ma zen mfa' ôte, nge me aye taté jaé abim éziñ a ntabane ya be mia)—
 25 ve éyoñe ji, me ajô na, me ake Jérusalem, a bo bôte ya Zambe ésaé.
 26 Amu na, mbamba nkômbane ya Macédoine a Achaïe a mbe na, be ve biôm biziñ mfa'a ya minzôzoé ya bôte ya Zambe be to Jérusalem.
 27 Ya, e mbe mbamba nkômbane wop; a be ne bebi memvôla bap. Amu na, nge Begentil be maneya bobane benyoñ ngape ya mam mape ya Nsisim, be bili fe be mvôla na, be bo be ésaé a biôme ya menyô.
 28 Ajô te, éyoñ me sondôya bo jame di, a me tu'aya ve be bibuma bi, me aye lôte zene ya be mia, a ke Espagne.
 29 A me ayeme na, éyoñ me aye kui be mia, me aye zu a njaéane ya bibotane bi Christ.

30 Nde, A bobajañ, me asili mia, amu Tate Jésus Christ, a amu nye'ane ya Nsisim, na, mi volô sôngane ma a meye'elane menane ya be Zambe ajô dam;
 31 na, me nyiñ be ba be ne bisô Judée, a na, mveane wom be bili mfa'a Jérusalem wo aye nyoñeban mvaé be bôte ya Zambe;
 32 nde me aye kui be mia a mevak amu nkômbane Zambe, a yen awo'an bia be mia.
 33 Nde Zambe ya mvo'é a tabe'e be mia bese. Amen.

16 Me alepe mia ajô Phébé, kale jangan, nnye a ne mbo ésaé ya kirke é ne Cenchrée: 2 na, mi nyoñe nye be Tate, ane de ayiane bôte ya Zambe, a na, mi volô nye mfa'a ya jam ese a yiane yen be mia: amu émiene fe a mbe mvolô bôt abui, a éñwom mamien.

3 Mi sili'i me Prisca ba Aquilas, beébe bebo bisaé bam be Christ Jésus, 4 mbe be nga ve metyiñe map bebién mfa'a ya ényíñe jam; mbe bete, sa me étam me ave be akéva, ve nalé fe bekirke bese ya Begentil: 5 A mi sili'i me kirke é ne nda jap. Mi sili'i me Épaïnète, nyô me anye'e, a ne mbômô ébuma ya Asie be Christ.
 6 Mi sili'i me Marie, nnye a nga bo

mia ésaé abui. 7 Mi sili'i me Andronique ba Junias, bôte ya ayoñe dam, a beébe mimbô'ô bam, mbe be ne ba ya duma mfa'a ya minlôman, mbe fe be nga to be Christ, te yene me za tabe'e été. 8 Mi sili'i me Amplias, nyô me nga nye'e be Tate.
 9 Mi sili'i me Urbain, ébe mbo ésaé wongan be Christ, a Stachys, nyô me anye'e. 10 Mi sili'i me Apellès, nyô a ne nkañesan be Christ, Mi sili'i me ba ya nda Aristobule. 11 Mi sili'i me Hérodion, môte ya ayoñe dam. Mi sili'i me ba ya nda Narcisse, be to be Tate. 12 Mi sili'i me Tryphène ba Tryphose, mbe be abo ésaé be Tate. Mi sili'i me Perside, nyô a ne nye'eban, nnye a nga bo ésaé abui be Tate. 13 Mi sili'i me Rufus, ntobane ya be Tate, a nyia wé, a éñwom. 14 Mi sili'i me Asyncriete, Phlégon, Hermès, Patrobas, Hermas, a bobenyañ ba be be to.
 15 Mi sili'i me Philologue ba Julie, Nérée ba kale jé, a Olympe, a bôte ya Zambe bese ba be be to. 16 Mi bata'an, wua a bata'ane nyô mbok a nlatane menyu ya be Zambe. Bekirke bese ya Christ be sili'i mia.

17 Nde, A bobajañ, me aye'elane mia na, mi yemela'ane ba be até mengam a mam ya nkolan ôbak, sa aval ane ñye'elan mi nga yé'é: a mi sa'alé'e be. 18 Amu na, ba be ne aval ete be nji bo Tate Christ wongan ésaé, ve mebum map bebién; a be adu'u minleme ya ba be ne bibunibuni, a nkobô wop ô ne ékôkon a évivion.
 19 Amu na, mewô'ô menan me maneya mialan akui be bôte bese. Ajô te, me ava'a amu mia: ve me ayi na, mi bo ñyeman mfa'a ya mam me ne mvaé, a mfuban mfa'a ya mam me ne abé. 20 A Zambe ya mvo'é a mbeme fit Satan mebo menane si.

Mvame Tate Jésus Christ wongan é tabe'e be mia.

21 Timothée, ébe mbo ésaé wom, a sili'i mia; a Lucius ba Jason a Sosipater, bôte ya ayoñe dam. 22 Me, Tertius, me atili kalate nyô, me abatane mia be Tate. 23 Gaius, nyô me to nda, a nyô ngume kirke ô to be nye, a sili'i mia. Éraсте, mba'-

ale akume ya nname wu, a sili'i mia, ba Quartus, monyañ.

25 Nde, be nyô a ne ngule ya yemete mia, aval ane mbamba foé wom a nkatane foé ya Jésus Christ, aval ane nlitane ya nsolane jam ô nga to évô biyoñ ya nnôm éto, 26

ve éyoñe ji ô yenéya, a, amu mintilane ya bekulu mejô, aval ane njôane ya Zambe ya nnôm éto, ô nto nkañetan be meyoñe mese, na, be bo mbunan mewôk: 27 be Zambe, nnye étam a ne ñyeman, amu Jésus Christ, duma e bo'o be nye nnôm éto. Amen.

KALATE YA OSU PAUL A NGA TILI BECORINTHIEN

1 Paul, nloene ya bo nlômane ya Jésus Christ amu nkômbane ya Zambe, bi Sosthène, mojañe wongan, bi to, 2 me atili kirke ya Zambe é ne Corinthe, kalate, be ne ba be nga teléban be Christ Jésus, nloene ya bo bôte ya Zambe, a ba bese be aloene jôé ya Tate Jésus Christ wongan vôm ase, Esa wop a éñwongan: 3 Mvam a mvo'é bi tabe'e be mia, bi so'o be Zambe Esa wongan a be Tate Jésus Christ.

4 Me ave Zambe wom akéva biyoñe bise ajô denan, amu mvame Zambe nje éte é nga vebane be mia be Christ Jésus; 5 ane mi nga nyoñe bibotan abui be nye mimfa'a mise, mfa'a ya ngul ése ya kobô a ñyeman ôse; 6 aval ane nkañetane foé ya Christ ô nga yem be mia: 7 nalé ate, mi abo te li'i mvus mfa'a ya mvean éziñ; ane mi ayange nyenane ya Tate Jésus Christ wongan; 8 nnye ate fe a ye yemete mia akekui asu'ulan, nde mi bo te bijô môse ya Tate Jésus Christ wongan. 9 Zambe a tóé njôane wé, be nye mi nga lobane na, mi zu fulan a Mone wé Jésus Christ Tate wongan.

10 Nde, A bobajañ, a jôé ya Tate Jésus Christ wongan, me aye'elane mia na, mia bese mi kobô'ô jame da, a na, minkandane mengam mi bo'o te bo be mia; ve na, mi taba'ane nya mvo'é nlata'ane a nleme wua a nkañesane wua. 11 Amu na, A bobajañe bam, e maneya katebane be ma ajô denan, be ba be ya bôte ya nda Chloé

na, metyama'ane a ne be mia. 12 Nde, me akômbô jô ajô dina na, mô ase ya be mia a jô na, me ne môte ya Paul; a ma me ne môte ya Apollos; a ma me ne môte ya Céphas; a ma me ne môte ya Christ. 13 Ye Christ a saléya zañ? ye Paul a nga tyeléban croix yôp ajô denan? nge na, ye mi nga baptizôban a jôé Paul? 14 Me ave Zambe akéva ane me nga bo te baptizô môte ya be mia, vengevenge ve Crispus ba Gaïus; 15 a za bo na, môté éziñ a ye jô na, mi nga baptizôban a jôé dam. 16 A me nga baptizô fe bôte ya nda Stéphanas: mfa'a ya ba bevok, me ne te yem nge me nga baptizô môté éziñ mfe. 17 Amu na, Christ a nga bo te lôme me na, me baptizô bôt, ve na, me kat mbamba foé: sa a ñyemane ya mejô, a za bo na, croix ya Christ je aye bobane momo.

18 Amu na, ajô ya croix e ne mfa'a ya ba be ajañ, te fek; ve mfa'a wongan bia bôt bi ayen ényañ, e ne ngule Zambe. 19 Amu e ne ntilane na,

Me aye jian ñyemane ya beyem mam,

A fe'e ya bôt be ne fek, me aye bo je momo.

20 Nyem mam a ne vé? ntili bekalate a ne vé? nsôane bisô ya si nyô a ne vé? ye Zambe a nji bo ñyemane ya si nyô jam e ne te fek? 21 Amu na, vôme ya ñyemane Zambe, éyoñ si nyô, a ñyemane wé, é nga bo te yeme Zambe, e mbe mbamba nkômbane ya Zambe na, a nkatane foé ô ne te fek, a nyii ba be abuni. 22 Amu na,

Bejuif be asili mendem, a Begrec be ajeñ ñiyemane mam: 23 ve bia bi akañete Christ ntyelan croix yôp, mfa'a ya Bejuif jôme ya kolé ôbak, a mfa'a ya Begrec jame ya te fek; 24 ve mfa'a ya ba be ne nloen, Bejuif a Begrec, bebaane, Christ nnye a ne ngule ya Zambe a ñiyemane Zambe. 25 Amu na, jame ya Zambe e ne te fek, e ne fek adañe bôt; a jame ya Zambe e ne atek, e ne ngu adañe bôt.

26 Amu na, A bobajañ, mi lô nloene wônane na, sa abui beyem mame ya minsôn, sa ke abui biwôlô bi bôt, sa ke abui bôte ya дума, e ne nloen: 27 ve Zambe a nga tope biôme ya si nyô bi ne te fek, nde a ye ve bi bi ne fek, ôsone nyô; a Zambe a nga tope biôme ya si nyô bi ne atek, nde a ye ve biôm bi ne ngu, ôsone nyô; 28 a biôme ya si nyô bi ne te дума, a biôm bi abiaséban, mbie bite Zambe a nga top, ya, a biôm bi ne momo, nde a ye bo biôm bi to, momo: 29 nde, te ke minsôn mi aye wum asu Zambe. 30 Ve amu nye mi nto Christ Jésus été, nnye ate a nga boban ñiyeman mfa'a wongan a so'o be Zambe, a zôsô a mfuban, a nyian: 31 nde, aval ane e ne ntilane na, Nyô a wum, a wumu'u be Tate.

2 A ma, A bobajañ, éyoñ me nga zu be mia, me nji zu a abeñ nkobô, nge wu ya ñiyemane mam, me nga kañete mia foé Zambe. 2 Amu me nga tyi'i na, me bo te yeme jam éziñ vôm mi to, vengevenge ve Jésus Christ, a nye a ne ntyelan croix yôp. 3 A me nga to be mia a atek, a woñ, a beta mfo'ôban. 4 A nkobô wom a nkatane mejô wom bi nji bo a atyeñe mejô ya ñiyeman, ve a nlitane ya Nsisim a ngu: 5 nde, mbunane wônan wo aye bo te tebe a ñiyemane ya bôt, ve a ngule Zambe.

6 Bi akañete ñiyeman ve vôm ba be ne benya bôtô be to: ve ñiyeman, sa wu ya si nyô, sa ke wu bejôô ya si nyô, mbe be asu'ulane momo: 7 ve bi akañete ñiyemane Zambe ô solô, ñiyeman ôte ô nga solô, ñwô ôte Zambe a nga taté telé mfa'a ya étôto'o jangnan, te yen mesi me za té'é: 8 ñwô

ôte te ke môte ya bejôô ya si nyô a nga yem: amu na, nge be to yeme wô, be nga ye bo te tyelé Tate ya étôto'o croix yôp: 9 ve ane e ne ntilane na,

Mam mis me nga bo te yen, a melo me nga bo te wôk,

A me nga bo te nyi nleme môt,

Mam mese Zambe a nga kôm mfa'a ya ba be anye'e nye.

10 Ve mfa'a wongan Zambe a nga liti me a Nsisim: amu Nsisim wo abi'ili mam mese, ya, bido'o bi mame ya Zambe. 11 Amu na, za ya bôt a yeme mam me môt, ve nsisime môt ate, ñwô ô ne be nye, nalé ate fe te ke môt a yeme mame ya Zambe, ve Nsisime Zambe. 12 Ve bi nga nyoñ, sa nsisime ya si nyô, ve nsisim wo aso be Zambe: nde, bi aye yeme mam me nga vebane be bia zesé, me so'o be Zambe. 13 Mam mete fe bi akobô, sa a mejô ñiyemane bôt wo aye'ele, ve ma Nsisim wo aye'ele; bi akañete mame ya Nsisim a mejô ya Nsisim. 14 Ve na, môt a ne te Nsisim, a ne te nyoñe mame ya Nsisime Zambe: amu me ne te fek mfa'a wé; a a se ngule ya yeme me, amu me ne ñiyemelan a Nsisim. 15 Ve nyô a ne Nsisim, nnye a yemelane mam mese, a émien a ne te ñiyemelan be môt. 16 Amu na, za a nga yem ôsimesane Tate, ane a ye ye'ele nye? Ve bi bili ôsimesan Christ.

3 A ma, A bobajañ, me mbe te ngule ya kobô mia ane ba be bili Nsisim, ve ane ba be ne minsôn, ane ba be ne minkeñelé be Christ. 2 Me nga ve mia menyañ, sa benya bidii; amu mi mbe te ngule ya jibi bie: momo, ja'ana éyoñe ji mi ne te ngule ya jibi; 3 amu na, mi ngenan ba ya minsôn: amu vôm mesengan a ntañete bi ne be mia, ye mi nji bo ba ya minsôn, a ye mi ne te wulu aval ane bôt? 4 Amu na, éyoñ wua a jô na, me ne môte ya Paul; a nyô mbo'o na, me ne môte ya Apollos; ye mi nji bo bôt? 5 Nde, jé é ne Apollos? a jé é ne Paul? Ve bebo bisaé, mi nga buni amu be; a môt ase aval ane Tate a nga ve nye. 6 Ma me nga bé, Apollos a nga sôé mendim; ve Zambe a nga yale. 7 Nalé ate, nyô a bé a

se ke jôm, nalé fe nyô a sôé mendim; ve Zambe, nyô a yale. 8 Nde, nyô a bé a nyô a sôé mendim, be ne jômê jia: ve mô̄t ase a ye nyoñe ma'ane mé émien aval ane ésaé jé émien. 9 Amu na, bi ne beébe bebo bisaé be Zambe nje bia be émien bi abo: mi ne afupe Zambe, nlôñane ya Zambe.

10 Abim mvam Zambe é nga vebane be ma, aval ane ntyetyeñ nlôñ nda, me nga bôé mbô'ane si; a mô̄t mfe a lôñ été yôp. Ve mô̄t ase a tuka'a fombô ane a lôñ été yôp. 11 Amu na, te ke mô̄t a ne ngule ya bôé mbô'an mfe, ve wu ô ne mbôan, fiwô ô ne Jésus Christ. 12 Ve nge mô̄t éziñ a lôñ or, argent, bidima mekok, bilé, minkôte bilok, bikumba'a mbô'an ôte yôp; 13 ésaé mô̄t ase je aye yené: amu mô̄s ôte wo aye liti je, amu é ne nltan a nduan; a nduan ébien je aye ve'ele ésaé mô̄t ase aval ane é né. 14 Nge mboane mô̄t éziñ a nga lôñ été yôp wo aye tabe, a ye nyoñe ma'an meziñ. 15 Nge mboane mô̄t éziñ wo aye dik, a ye jibi supe biôm: ve émien a ye nyiñ; ve aval ane a tulan mbil nduan été.

16 Ye mi nji yeme na, mi ne temple Zambe, a na, Nsisime Zambe ô to be mia? 17 Nge mô̄t éziñ a jian temple Zambe, nnye Zambe a ye jian; amu temple Zambe a ne éyti, a aval ete mi né.

18 Mô̄t te du'u émien. Nge mô̄t éziñ ya be mia a simesane na, a ne ñyemane si nyô, a bo' akut, nde a ye bo ñyeman. 19 Amu ñyemane ya si nyô ô ne te fe'e be Zambe. Amu e ne'ntilane na, Nyô a bi beyem mam a fe'e medu'ane jap: 20 a na, Tate a yem^aasimesane ya beyem mame na, e ne momo. 21 Ajô te, mô̄t a bo'o te wum be bôt. Amu na, mam mese me ne émmenan; 22 ja'ana Paul, nge Apollos, nge Céphas, nge si nyô, nge ényiñ, nge awu, nge mame ya éyoñe ji, nge mam me aye boban; mese me ne émmenan; 23 a mi ne ba be ya Christ; a Christ a ne nyô Zambe.

4 Mot a yene' bia nalé, aval ane bebo bisaé be Christ, a beba'ale minsolan mi mame ya Zambe. 2 Na

lé fe na, vôme nyô de ajeñeban mfa'a ya beba'ale na, mô̄t a yené nya mba'ale. 3 Ve mfa'a wom de adañ ôyôme jam na, me tyi'iban ajô be mia, nge mfa'a ya ntyi'ane bôt: ya, me ne te tyi'i ajô dam mamien. 4 Amu me ne te yeme jam de ave me bijô; ve me nji kabe amu nalé: ve nyô a tyi'i ajô dam a ne Tate. 5 Ajô te, te tyi'an jam éziñ, te yen éyoñ é za kpwa'an, akekui éyoñ Tate a zu, nnye ate a ye zu minsolane mi mame ya dibi vôm éfufup é né, a liti mimbôndane mefe'e ya minlem, bibaane; a éyoñe te mô̄t ase a ye nyoñ ékaña'a jé be Zambe.

6 Nde, A bobajañ, me teléya mam mete éve'ela'a été, mfa'a wom a Apollos amu ajô denan; nde ete, mi yé'é be bia na, mi bo te dañ nné ya mam me ne ntilan; nde, te ke mô̄te ya be mia a bo'o mebun, wua mfa'a ya nyô mbok. 7 Amu za a bo wo na, ô bo aval afe? a za jômô ô bili, nje ô nga bo te nyoñ? ve nge ô nga nyoñe je, amu jé wo awumu womien aval ane nge ô nji nyoñe je? 8 Eyoñe ji mi jaéya ne lut, éyoñe ji mi mbili mam abui, mi kuiya vôme ya jôô, te yene bia: ya, me ayi na, mi jôô, nde, bia fe bi aye jôô a mia. 9 Amu me asimesane na, Zambe a maneya télé bia minlôman mvuse ya bese, ane bôt be ne ntelane ya awu: amu na, bi nto jôm be abi fianga mfa'a ya si nyô, mfa'a ya be beange a be bôt, bebaane. 10 Bi ne mekut amu ajô Christ, ve mia mi nto ñyeman be Christ; bi ne atek, ve mia mi ne ngu; mi bili étôtok, ve bia bi bili ôson. 11 Ja'ana azukui awolo ebienne di, bi awô'ô zaé, a évé, a bi ne soé, a bi awu ébôm, a bi nji bi ngumba éto; 12 a bi aju' ésaé, a bo ésaé a mo mangan biabebien: vôm bi abiaséban, bi abotan; vôm bi awu ékpwe'ele, bi ajibi; 13 vôm bi atotéban mbia ntotan, bi ayalan évôvoé: bi nto ane mbuane ya si nyô, nduñ ya biôm bise, ja'ana azukui éyoñe ji.

14 Me nji tili mam mana na, me ve mia ôsone nyô, ve na, me lepe mia ane bone bam me anye'e. 15 Amu na, ja'ana mi bili beba'ale beto-

yini awôm be Christ, ve mi nji bi beésa abui; amu na, me nga biaé mia be Christ Jésus a mbamba foé. 16 Ajô te, me aye'elane mia na, bo'ane bevu bam. 17 Amu ajô te, me nga lôme mia Timothée, nnye ate a ne mone wom me anye'e a nya mone wom be Tate, nnye a ye bo mia mi simesane mezene mam me ne be Christ, ja'ana aval ane me w'ô ye'ele vôm ase, kirke ése été. 18 Nde, bevo'o be abo mebun, aval ane nge me aye bo te zu be mia. 19 Ve me mbeme zu be mia, nge Tate a kômbô, a me aye yem, sa mejô ya ba be ne mebun, ve ngu. 20 Amu na, ayoñe Zambe e nji bo mfa'a ya mejô, ve mfa'a ya ngu. 21 Mi ayi jé? ye me aye zu be mia a nkasa, nge a nye'an a nsisime ya évôvoé?

5 Foé é katebaneya fo'o na, mejian me ne be mia, a aval mejian ete e nji bo ja'ana be Begentil, akekui na, wua ya be mia a bili nga ésa. 2 A mi ne mebun, a mi nji dañe w'ô lun, nde, nyô a nga bo mboan ôte a ye vas vôm mi to. 3 Amu na, vôm me nji tabe a nyô, ve me to a nsisim, aval ane nge me to, me tyi'ya fo'o ajô ya nyô a nga bo jam ete nalé, 4 a jôe Tate Jésus wongan, éyoñ mi sulaneya vôme wua, a nsisime wom, a ngule Tate Jésus wongan, 5 na, mi ve Satan avale môte ete, mfa'a ya ndamane minsôn, nde nsisim wo aye nyiñ môse Tate Jésus. 6 Nwumane wônan ô nji bo mvaé. Ye mi nji yeme na, ôyôm mvusu vi avusu ngum ébañ? 7 Va'an nnôm mvusu ôte, nde mi aye bo mfefé ébañ, aval ane mi ne te mvusan. Amu na, Pâque wongane fe a maneya veban ane metuna'a, nnye a ne Christ: 8 ajô te, mba'alane fête ate, sa a nnôm mvusu, nalé fe sa a mvusu ya abé nlem a mbia be mam, ve a fembe ya zôsô a benya mejô, é ne te mvusan.

9 Me nga tili mia kalate wom été na, mi bo te fulan a bebo mejian; 10 sa na, te fulane bo jam a bebo mejiane ya si nyô, nge a bôte minyamete a benyoñ abet, nge a bekañe bezambe befe; amu éyoñe te mi ayiane fo'o

kôlô si nyô: 11 ve aval ane e né, me nga tili mia na, mi bo te fulan, nge môte eziñ a lobane na, monyañ, a ne mbo mejian, nge môte ya minyamete, nge nkañe bezambe befe, nge mbiasé bôt, nge nso'o vin, nge nyoñ abet; a aval môte ete momo, te dian a nye. 12 Amu na, me ne za ajô ya tyi'i mejô ya ba be ne atan? Ye mi ne te tyi'i mejô ya ba be ne été? 13 Ve ba be ne atan, Zambe nnye a tyi'i be mejô. Va'an mbia môte ate vôm mi to.

6 Ye môte éziñ ya be mia, éyoñ a bili ajô a môte mfe, a bo te ko woñ ya ke vôm be atyi'i mejô be bôt be ne ékotekot, a sa be bôte ya Zambe? 2 Nge na, ye mi nji yeme na, bôte ya Zambe be aye tyi'i si nyô mejô? a nge si nyô je atyi'ibane mejô be mia, ye mi ne te yiane tyi'i ayôme mam de adañedañe tyôtyoé? 3 Ye mi nji yeme na, bi aye tyi'i beange mejô? ngo'o de adañedañe na, mam me ne ma ya ényine ji? 4 Nde, nge mi ayiane tyi'i mam me ne ma ya ényine ji, ye mi atelé ba be nji lañeban kirke été, na, be tyi'i mejô? 5 Me ajô ajô te amu me bo mia mi w'ô ôson. Jé, ye môte wua a ne nyeman a vo'o yené be mia, nyô a ye bo ngule ya tyi'i mame ya zañe bobenyañe bé, 6 ve monyañ a ke monyañ vôm be atyi'i mejô, a nalé vôm ba be ne te buni be to? 7 Momo, éyoñe ji e ne te ke jam afe ve nkoban ô ne be mia, ane mi ake ba bevo'o vôm be atyi'i mejô. Amu jé e ne te dañ mvaé na, mi jibi ékotekot? amu jé e ne te dañ mvaé na, mi nyoñebane biôm mbia nyoñan? 8 Momo, ve miabebien mi abo ékotekot, a nyoñe biôm mbia nyoñan, a nalé ate be bobenyoñe benan. 9 Nge na, ye mi nji yeme na, bikotekot bi bôt bi aye bo te nyoñ ngap ayoñe Zambe? Te du'uban: te ke bebo mangan, nge bekañe bezambe befe, nge bebo mejian, nge befam be binga, nge befam be ayaé befam befe, 10 nge miñwuwup, nge bôte minyamete, nge beso'o vin, nge bebiasé bôt, nge benyoñ abet, be aye nyoñ ngap ayoñe Zambe. 11 A bevo'o ya be mia be mbe aval ete: ve

mi nga sôban, ve mi nga teléban étyi, ve mi nga kabe jôê Tate Jésus Christ été, a Nsissime Zambe wongan été.

12 Mam mese me ne ngule ya boban mfa'a wom; ve sa mam mese me ayiane boban. Mam mese me ne ngule ya boban mfa'a wom; ve me aye bo te tindiban ngule ya jam éziñ, si. 13 Bidi bi ayian abum, a abum de ayiane bidi: ve Zambe a ye bo de a bie momo, bibaane. Ve nyôl é nji bo jôme ya bijabô, ve jôme Tate; a Tate jôme ya nyô: 14 a Zambe a nga wômôlô Tate, a ye fe wômôlô bia a ngule jé. 15 Ye mi nji yeme na, menyôle menan me ne bibu'a bi Christ? nde, ye me aye nyoñe bibu'a bi Christ a bo bie bibu'a ya minga bijabô? Te ke bebé. 16 Nge na, ye mi nji yeme na, nyô a late minga bijabô, ba nye be nto nyôle jia? amu a jô na, Be bebaé be aye bo nsône wua. 17 Ve nyô a late Tate, ba nye be nto nsissime wua. 18 Mata'ane mejian. Abé se môt a bo, o ne nyôl atan; ve nyô a bo mejian, a bo abé de andamane nyôle jé émien. 19 Nge na, ye mi nji yeme na, nyôle jenan é ne temple ya Mbamba Nsissim, nnye a to be mia, nnye ate mi bili, a so be Zambe? a mi nji bi miabebien; 20 amu na, mi nga kuseban a tañ: ajô te, kañane Zambe a menyôle menan.

7 Nde, mfa'a ya mam mi nga tili: E ne mvaé mfa'a fame na, é bo te nambe minga. 2 Ve amu ajô mejian, fam ése é bii' ngume minga wé, a minga ase a bii' ngum nnôme wé. 3 Nnôm a va'a nga ane de ayiane nye: a aval ete fe ngal a bo'o mfa'a nnôm. 4 Ngál a nji bi ngule ya jôê nyôle jé émien, ve nnôm: a aval ete fe nnôm a nji bi ngule ya jôê nyôle jé émien, ve nga. 5 Mia, wua a bo'o te tyi nyô mbok, vengevenge ve e ne a nkañesan ntéziñ, nde mi aye ve miabebien mfa'a ya meye'elan, a mi aye beta tabe vôme wua, nde Satan a bo te ve'ele mia amu bisô'o bienan. 6 Ve me ajô ajô te a zene ya mme'etan, sa nyô ya atiñ. 7 Ve me ayi na, bôte bese be

tabe aval ane mamien. Ve môt ase a bili mveane wé émien, ô so'o be Zambe, wua avale di, a nyô mbo' aval ete.

8 Ve me ajô ba be ngenan te luk a minkuse mi binga na, E ne be mvaé nge be atabe aval ane ma. 9 Ve nge be ne te ngule ya tabe mvo'é, be lu'uk: amu na, nlu'an ô ne mvaé adañ ntabane ya tabe minlem ayôñ. 10 Ve mfa'a ba be ne minlu'an me ave atiñ, ya, sa ma, ve Tate, Na, ngal a bo'o te kôlô be nnôme wé 11 (ve nge a kôlô, a tabe'e te luk, nge na, a late' nnôme wé ñbwa); a na, nnôm a bo'o te kôlô be ngale wé. 12 Ve mfa'a ya ba bevok, me ajô, sa Tate, na: Nge monyañ éziñ a bili minga a ne te buni, a minga ate a me'ete tabe be nye, nnôm a bo'o te kôlô be nye. 13 A minga, nyô a bili nnôm a ne te buni, a nnôm ate a me'ete tabe be nye, minga ate a bo'o te kôlô be nnôme wé. 14 Amu na, nnôm a ne te buni a teléban mfa'a Zambe be nga, a ngal a ne te buni a teléban mfa'a Zambe be monyañ ate: nge sa nalé, bone benan be aye bo mvin; ve éyoñe ji be ne mvo'é. 15 Ve nge nyô a ne te buni a kôlô, a kôlô'ô: monyañ nge ka a nji bo'éto belo si mfa'a ya avale mam ete: ve Zambe a nga loene bia na, bi tabe mvo'é. 16 Amu na, A nga, wo ayem aya, nge wo aye nyii nyo nnôm? nge na, A nnôm, wo ayem aya, nge wo aye nyii nyo nga? 17 Ve na, aval ane Tate a nga ve môt ase, aval ane Zambe a nga loene môt ase, nalé ate a wulu'u. A nalé ate, me atiñeti be bekirke bese. 18 Ye môt éziñ a nga loban a to ntyi'an atye? a bo'o te bo nsôso. Ye môt éziñ a nga loban a to nsôso? a bo'o te tyi'iban atye. 19 Ntyi'an atye ô se ke jôm, a nsôso ô se ke jôm; ve mba'alane metiñe me Zambe. 20 Môt ase a tabe'e nloen a nga loban, été. 21 Ye ô nga loban ô to ôlo? te tyelé nleme yôp mfa'a ôte: momo, akôsa bo nge ô ne ngule ya bo nti, de adañe na, ô bo de. 22 Amu na, nyô a nga lobane be Tate a to ôlo, nnye a ne nti ya Tate: nalé fe, nyô a nga loban a to nti, nnye a ne ôlo ya Christ.

23 Mi nga kuseban a tañ; te boane belo ya bôt. 24 A bobējañ, môť ase, vôm a nga loban, nne a tabe'e été ba Zambe.

25 Nde, mfa'a ya bengon be binga, me nji bi atiñe Tate: ve me atot ôsimesane viam, aval ane môť a nyoñ-eya mvame ya Tate na, a bo nyô be ayiane buni. 26 Ajô te, me asimesane na, jame dina e ne mvaé, amu nju' ô ne be bia, na, e ne mvaé na, fam é tabe aval ane é to. 27 Ye ô ne ntiñetane be minga? te jeñe zene ya tabe zesé. Ye ô ne zesé te timbi be minga? te jeñe minga. 28 Ve nge wo aye luk, ô nji bo abé; a nge ngone minga je aluk, é nji bo abé. Ve avale bôt ete de aye yen njuk mfa'a ya minsôn: a me akômbô kame mia. 29 Ve me ajô ajô dina, A bobējañ, na, éyoñ é nto étun, na, ataté éyoñe ji ba be bili binga be bo aval ane nge be nji bi; 30 a ba be ayi du, aval ane nge be nji yi; a ba be avak, aval ane nge be nji vak; a ba be akus, aval ane nge be nji bi; 31 afulane ba be abo mam me ne ma ya si nyô, aval ane nge be nji bo me akui nné: amu na, avale mame ya si nyô de alôt. 32 Ve me akômbô na, mi tabe zesé mfa'a ya mam me atyelé minleme yôp. Nyô a ne te nlu'an, nnye a simesane mame ya Tate, ane a ye bo ane Tate a nye'e: 33 ve nyô a ne nlu'an, nnye a simesane mame ya si nyô, ane a ye bo ane minga wé a nye'e, 34 a a saléya zañ. Nalé ate fe, minga a ne te nlu'an a ngone minga a simesane mame ya Tate, ane a ye bo mfuban mfa'a ya nyô a mfa'a ya nsisim, bibaane: ve nyô a ne nlu'an, nnye a simesane mame ya si nyô, ane a ye bo ane nnôme wé a nye'e. 35 A me ajô ajô te amu mvaé jenan mia-bebien; sa na, me aye womane mia ékoé, ve amu jam de ayian, a na, mi bo Tate ésaé te jam de andeñele. 36 Ve nge môť éziñ a simesane na, a bo ngo' jé ane e ne te yian, nge é nto ékua mfa'a ya mimbu mié, a nge de ayiane bobane nalé, a bo' ane a nye'e; a nji bo abé; be luka'an. 37 Ve nyô a tu'a buni nleme wé été, a ne te jame ya tindi, ve a ne ngule ya bo mfa'a

ya nkômbane wé, a a tyi'ya jam ete nleme wé été na, a ba'ale ngo' jé, a ye bo mvaé. 38 Nalé ate nyô a ve ngo' jé aluk, a bo mvaé, a nyô a bo te ve je aluk, a ye dañe bo mvaé. 39 Minga a ne ntiñetan nté nnôme wé a vee; ve nge nnôm a wôé, a nto zesé ya lu'u nyô a kômbô; ve be Tate étam. 40 Ve a dañe yen mvaé nge a tabe ane a to, mfa'a ya ntyi'ane wom: a me asimesane na, ma fe me bili Nsissime Zambe.

8 Nde, ajô ya biôm bi nga veban ane metuna'a mfa'a ya bengunemelan: Bi ayeme na, bia bese bi bili ñyeman. Nyeman wo abo mebun, ve nye'an wo avolô. 2 Nge môť éziñ a simesane na, a yeme jam éziñ, a ngenan te yem ane a yiane yem; 3 ve nge môť éziñ a nye'e Zambe, nnye ate a nto ñyeman be nye. 4 Ajô te, mfa'a ya ndiane biôm bi nga veban ane metuna'a mfa'a ya bengunemelan, bi ayeme na, te ke ngunemelan é ne jôm éziñ si nyô, a na, te ke Zambe a ne, ve wuwua. 5 Amu na, akôsa bo biôm bi ne, bi alobane na, bezambe, ja'ana yôp été, ja'ana si: aval ane abui bezambe e ne, a abui betate; 6 ve mfa'a wongan, Zambe wua a to, nnye a ne Esa, be nye biôm bise bi aso; a bia bi asu'ulane be nye; a Tate wua, Jésus Christ, amu nye biôm bise bi to, a bia bi to amu nye. 7 Ve na, ñyeman ôte ô nji bo be bôte bese: ve ba bevok, mbe, azukui éyoñe ji, be nga yemban ngunemelan, be adi aval ndiane ya jôm é nga veban ane metuna'a mfa'a ya ngunemelan; a mone môťe wope ya nlem, amu a ne atek, a ndaman. 8 Ve bidi bi aye bo te late bia ñbwa be Zambe: nge bi abo te di, bi nji dañ abé; nalé fe nge bi adi, bi nji dañ mvaé. 9 Ve mi tuka'a fomban, a za bo a zen éziñe na, éto beti jenan éte je aye bo jôm je akolé ba be ne atek ôbak. 10 Amu na, nge môť a yene wo, ô ne ñyeman, ô to ô ja'a temple ngunemelan été, ye mone môťe ya nleme wé, nge a ne atek, a ye bo te dutuban mfa'a ya di biôm bi nga veban be bengunemelan ane metuna'a? 11 Amu na, amu

ñiyemane wôé, nyô a ne atek a jañ, monyañ ate, nyô Christ a nga wu ajô dé. 12 A nalé ate, vôm mi abo bobenyañ abé, a balé mone môte ya nleme wop meveñ éyoñ a ne atek, mi abo Christ abé. 13 Ajô te, nge bidi bi abo mojañe wom na, a kolé ôbak, me aye bo te di tit nnôm éto, me za bo mojañe wome na, a kolé ôbak.

9 Ye me nji bo nti? ye me nji bo nlôman? ye me nji yen Jésus Tate wongan? ye mi nji bo mboan ésaé wom be Tate? 2 Nge me nji bo nlôman mfa'a ya ba bevok, ve me ne nalé mfa'a wônan; amu na, mi ne éfeta'a ya éto nlômane jam be Tate. 3 Eyalane jam mfa'a ya ba be asili ma, nje ji. 4 Ye bi nji bo ngule ya di a nyu? 5 Ye bi nji bo ngule ya ke bi awulu minga a buni, aval ane ba bevo'o ya minlôman, a bobenyañe be Tate, a Céphas? 6 Nge na, ma étam, a Barnabas, ye bi nji bo ngule ya tabe te bo ésaé? 7 Melu mese, za mone bezimbi a bo ésaé a yaka'an émien? za a bé afupe vigne, a bo te di bibuma ya été? nge na, za a ve mbam betit bidi, a bo te nyu menyañ ya mbam ôte? 8 Ye me akobô mam ma mfa'a ya aval mboane ya bôt? nge na, ye metiñe fe me nji jô nalé ate? 9 Amu e ne ntilane metiñe me Moïse na, Wo aye bo te dip nnôm ényaka anyu, éyoñ a wulu fese yôp a va bikôla'a. Ye binyaka mbie Zambe a ba'ale, 10 nge na, ye a jô fo'o ajô te mfa'a wongan? Ya, mfa'a wongan e nga tiliban: amu na, nyô a fa'a si, a yiane fa'a si a ndi nlem, a nyô a ko'otô fes, a ko'otô a ndi nleme na, a ye nyoñ ngap. 11 Nge bi nga bé mame ya Nsisim be mia, ye e ne beta jam nge bi akôane biôm bienane ya minsôn? 12 Nge ba bevo'o be bili ngul éte be mia, ye sa bia adañ-edañe nalé? Akôsa bo nalé, bi nji nyoñ ngul éte, ve bi ajibi mam mese, nde bi aye bo te bo jame ya ndeñele mbamba foé ya Christ. 13 Ye mi nji yeme na, ba be abo ésaé mfa'a ya mame ya Zambe, be adi biôm bivo'o ya temple, a ba be abo ésaé mfôm autel be anyoñ ngape jap ba be autel?

14 Aval ete fe, Tate a nga tiñeti na, ba be akat mbamba foé, be aye nyiñ a mbamba foé. 15 Ve me nji bo jame da ya mam mete: a me ne te tili mam mana na, de aye bobane nalé mfa'a wom; amu na, de adañ mvaé mfa'a wome na, me wu, sa na, môt éziñ a ye bo ñwumane wom momo. 16 Amu nge me akat mbamba foé, me nji bi jame ya wum de; amu na, jam me ayiane bo e titi me yôp; amu na, ngo'o ma nge me abo te kat mbamba foé. 17 Amu na, nge me abo jam ete a nkômbane wom mamien, me bili meya'an: ve nge sa a nkômbane wom mamien, me bili ésaé é nga vebane be ma. 18 Ajô te, jé é ne meya'ane mam? Ve na, éyoñ me akat mbamba foé, me aye ve mbamba foé, te nyoñe meya'an, nalé ate me bo te nyoñe mam mese me ne ngule ya nyoñ mbamba foé été. 19 Amu na, akôsa bo me mbe nti mfa'a ya be bôte bese, me nga zu mamien éto ôlo si mfa'a ya be bese, nde me aye dañe nyoñ abui. 20 A mfa'a ya Bejuif, me nga bo ane mone Bejuif, nde me aye nyoñ Bejuif; mfa'a ya ba be to metiñe si, aval ane me to metiñe si, mamien me nji bo metiñe si, nde me aye nyoñe ba be to metiñe si; 21 mfa'a ya ba be ne te metiñ, aval ane me ne te metiñ, me nji bo te metiñ mfa'a Zambe, ve me to metiñe si mfa'a Christ, nde me aye nyoñe ba be ne te metiñ. 22 Mfa'a ya ba be ne atek, me nga bo atek, nde me aye nyoñe ba be ne atek: me nto mam mese mfa'a ya bôte bese, nde me aye nyii bevo'o a mezene mese. 23 A me abo mam mese amu mbamba foé, nde me aye bo ébe nyoñ ngape ya été. 24 Ye mi nji yeme na, ba be asôngane mimbi, bese be asôngane, ve môte wua a nyôñe jôm? Mata'an aval ete; ndemben mi aye nyoñ. 25 A môt ase a sôngane bivôé, nnye a bo ve jôd émien mfa'a ya mam mese. Ve be be abo jam ete amu be aye nyoñ couronne je aja ntuk; ve bia, nyô é ne te ja ntuk. 26 Ajo te, me amate mbile nalé, sa aval ane me ne te yem ngumba jam; nalé me asôngane, sa aval ane me abibi ñyem: 27 ve

me abôme nyôle jam, a bo je é wô'ô ma: a za bo a zen éziñe na, éyoñ me maneya kate bôte befe mbamba foé, mamien me bo te nyoñeban.

10 Amu na, A bobejañ, me nji kômbô mi dimi'i na, bemvamba bangan bese be mbe nkute si, a bese be nga dañe mañ; **2** a bese be nga baptizôban Moïse nkut été a mañ été; **3** a bese be nga di avale bidi da ya be Zambe; **4** a bese be nga nyu avale jôme da ya be Zambe: amu be nga nyu jôme ya ako'o Zambe, nde e nga tôñe be: a ako'o te e mbe Christ. **5** Ve na, ba Zambe a nga bo te tu'a yen mvaé été, mbe be nga dañ abui: amu be nga mane wu fé été. **6** Nde, mam mete me mbe bive'ela'a biangan, mfa'a ya na, bi ne te yiane kômbô mbia be mam, aval ane be fe be nga kômbô. **7** Nalé fe, te boan bekañe bezambe befe, aval ane bevo'o ya été be mbe; ane e ne ntilane na, Bôte bete be nga tabe si a di a nyu, ane be nga kôlô si a vôé. **8** Nalé fe, mbo'an te bo mejian, aval ane bevo'o ya été be nga bo, ane be nga wu môse wua betoyini mewôm mebaé a bela. **9** Nalé fe, mbo'an te ve'ele Tate, aval ane bevo'o ya été be nga ve'ele, ane be nga jañ a benyo. **10** Nalé fe, te koban ésas, aval ane bevo'o ya été be nga kobô ésas, ane be nga jañ a njiane bôt. **11** Nde, mam mete me nga bobane be be mboane ya éve'ela'a; a me nga tiliban mfa'a ya nleb-ané wongan, be bia bete susu'a ya biyoñ é kuiya. **12** Ajô te, nyô a simesane na, a tele, a tuka'a fombô, a za ku. **13** Te ke meve'ele me nga bi mia, ve aval ane mô't a ne ngule ya jibi: ve Zambe a ne nya mba'ale, nnye a ye bo te me'ete na, mi yene meve'ele me adañe ma mi ne ngule ya jibi; ve vôme ya meve'ele, a ye fe kôme zene ya va me été, nde mi aye bo ngule ya jibi me.

14 Ajô te, A bôte bam me anye'e, mata'an nkañane bezambe befe. **15** Me akobô mia ane bôt be ne ñyeman; mi tyi'an mam me ajô. **16** Elaé ya ébotan bi aye'elane je Zambe, ye é nji bo mfulane ya metyi me Christ?

Fembe bi abek, ye é nji bo mfulane ya nyôl Christ? **17** amu na, bia, bi ne abui, bi ne fembe jia, nyôle jia: amu bia bese bi akabane fembe jia éte. **18** Mi lô Israë'l mfa'a ya minsôn: ye ba be adi biôme ya metuna'a be nji bo mfulan a autel? **19** Nde, me ajô aya? ye na, jôm é maneya veban be bengunemelan é ne jam éziñ, nge na, ngunemelan é ne jam éziñ? **20** Ve me ajô na, biôm bôt be ne te yeme Zambe be ave ane metuna'a, be ave bie ane metuna'a mfa'a ya mimbia minsisim, sa Zambe: a me nji kômbô na, mi fulan mimbia minsisim. **21** Mi se ngule ya nyu élaé Tate, a élaé mimbia minsisim: mi se ngule ya nyoñ ngap ya tawôlô Tate, a tawôlô mimbia minsisim. **22** Nge na, ye bi atind Tate na, a sengan? ye bi adañe nye ngu?

23 Mam mese me ne ngule ya boban; ve sa mam mese me ayiane boban. Mam mese me ne ngule ya boban, ve sa mam mese me avolô. **24** Mô't a bo'o te jeñ mvaé jé émien, ve mô't ase a jeñe' mvaé bôte befe. **25** Jôm ése é nga kuan éwônga, ja'an, te silan nsili amu mone mô'te ya nlem; **26** amu na, si nyô é ne jôme Tate, a biôm bise bi ne été. **27** Nge mô'te wua ya be ba be ne te buni a bañete mia ésulane bidi, a mi akañese na, mi ake; jôm ése é ne mia ntelan ôsu, ja'an, te silan nsili amu mone mô'te ya nlem. **28** Ve nge mô't éziñ a jô mia na, jôme ji é maneya veban mfa'a ya metuna'a, te dian, amu nyô a nga liti je, a amu mone mô'te ya nlem: **29** me ajô na, mone mô'te ya nlem, sa éñwôé womien, ve nyô ya mô't mfe ate; amu na, amu jé ngule jam ya bo ane me anye'e je atyi'iban ajô be mone mô'te ya éza nlem? **30** Nge me anyoñ a akéva, amu jé me atotéban abé mfa'a ya jôm me ave akéva? **31** Ajô te; ja'ana mi adi, nge nyu, nge jam ese mi abo, bo'ane mam mese mfa'a ya duma Zambe. **32** Te boane jam ya kolé ôbak, ja'ana mfa'a ya Bejuif, nge mfa'a ya Begrec, nge mfa'a ya kirke ya Zambe: **33** aval ane me fe me abo ane bôt bese be anye'e mfa'a ya mam mese, me ne te

jeñ mvaé jam mamien, ve mvaé ya
11 bôt abui, nde be aye nyiñ. **1**
 Bo'an bevu bam, aval ane me
 fe me avu Christ.

2 Nde, me akañie mia amu mi asim-
 esane ma mfa'a ya mam mese, a tu'a
 bi miñye'elan mite, aval ane me nga
 ve mia mie. **3** Ve me akômbô mi
 yeme na, nlô ya fam ése ô ne Christ;
 a nlô ya minga ô ne fam; a nlô ya
 Christ ô ne Zambe. **4** Fam ése je
 aye ye'elan nge kulu mejô, é to nlô
 nsolan a jôm, je ave nlô wé ôson.
5 Ve minga ase a ye'elan nge kulu
 mejô, te ye a to nlô nsolan a jôm, a
 ve nlô wé ôson: amu na, nalé a ne
 jame da a avale jame dada aval ane
 nge a ne nsôtan ntui. **6** Amu na,
 nge minga a nji bo nlô nsolan a jôm,
 a seba'ane fe ési: ve nge e ne ôson
 mfa'a minga na, a seban ési nge sôtô-
 ban ntui, a tabe'e nlô nsolan a jôm.
7 Amu na, fam é nji yiane fo'o tabe
 nlô nsolan a jôm, amu na, é ne éve'-
 ela'a a étôto'o Zambe: ve minga a ne
 étôto'o ya fam. **8** Amu na, fam é nji
 so be minga; ve minga a nga so be
 fam: **9** amu na, nalé fe fam é nji
 téban amu minga; ve minga a nga
 téban amu fam: **10** amu ajô te,
 minga a yiane bi ndeme ya ngu nlô
 wé yôp, amu beange. **11** Akôsa bo
 nalé, minga a tabe te fam a nji bo
 be Tate, nalé fe fam je atabe te minga
 é nji bo be Tate. **12** Amu na, aval
 ane minga a so be fam, nalé fam je
 abialé be minga: ve biôm bise bi aso
 be Zambe. **13** Tyi'an ajô te be mia-
 bebien: ye de ayiane na, minga a
 ye'elane Zambe a to nlô te nsolan
 a jôm? **14** Ye abialé ebien e nji
 ye'ele mia na, nge fam é be'e ayap
 ési, e ne ôson mfa'a wé? **15** Ve nge
 minga a be'e ayap ési, e ne duma
 mfa'a wé: amu na, ésile jé é nga
 vebane nye ane ébuta'a. **16** Ve nge
 fam éziñ je ayené ane je asôan, bi
 nji bi aval éyem ete, nale fe bekirke
 ya Zambe be nji bi.

17 Ve éyoñ me ave mi atiñe di,
 me ne te se'e mia ane mi wô'ô bo mi
 sula'an, sa amu mboan mvaé, ve amu
 mboan abé. **18** Amu na, jame ya ôsu,

éyoñ mi asulan kirke, me awô'ôtane
 na, minkandane mengam mi ne be
 mia; a me abuni mam mevo'o ya
 été. **19** Amu e se ngule ya bo zene
 fe, ve na, mengam me bo fe be mia,
 nde ba be ne mvo'é be aye yené vôm
 mi to. **20** Ajô te, éyoñ mi asulan,
 e nji bo ngule ya bobane na, mi di
 bidi bi Tate: **21** amu na, éyoñ mi
 nto ndian, mô't ase a taté nyoñe bidi
 bié; a wua a wô'ô zaé, a nyô mbok a
 so'o vin. **22** Jé, ye mi nji bi menda
 ya di a nyu été? nge na, ye mi abiasé
 kirke Zambe, a ve ba be nji bi, ôsone
 nyô? Me aye jô mia aya? ye me aye
 se'e mia? mfa'a ya jam ete, me ne te
 se'e mia. **23** Amu na, me nga nyoñe
 jam me nga ve fe mia be Tate na,
 Tate Jésus, alu a nga koñebane de,
 a nga nyoñe fembe; **24** a éyoñ a
 nga mane ve akéva, a nga be'e je,
 a jô na, Nyôle jame nyô, nje éte é
 ne amu ajô denan: boka mi bo'ane
 jame di, mi simesa'ane me été. **25**
 Aval ete fe élaé, éyoñ ndian ô nga man,
 a jô na, Elaé ji é ne mfefé élat metyi
 mam été: boka mi bo'ane jame di,
 menyu mese mi anyu je, mi simesa'ane
 me été. **26** Amu na, medi mese mi
 adi fembe nyô, a menyu mese mi anyu
 élaé ji, mi akañiete awu Tate akekui
 a ye so. **27** Ajô te, mô't ase a ye di
 fembe nyô nge nyu élaé ya Tate ji
 aval ane e ne te yian, nnye a ye nyoñe
 mekua ya nyôl a metyi me Tate. **28**
 Ve mô't a fombô'ô émien, a nalé ate
 a ja'a fembe nyô, a a nya'a élaé ji.
29 Amu na, nyô a di a nyu, nnye a
 di a nyu mekua mfa'a wé émien, nge
 a bo te yemelane nyôl éte. **30** Amu
 ajô te, bôt abui ya be mia be ne atek
 a mintutuñ, a ba be ne ôyo be nji
 bo tyôtyoé. **31** Ve nge bi nga ye
 yemelane biabebien, bi nga ye bo te
 nyoñe mekua. **32** Ve éyoñ bi anyoñe
 mekua, bi akômbane be Tate, nde bi
 aye bo te nyoñe mekua a si nyô. **33**
 Ajô te, A bobajañe bam, éyoñ mi azu
 di vôme wua, wua a yange'e nyô
 mbok. **34** Nge mô't éziñ a wô'ô zaé,
 a ja'a nda jé; nde nsulane vôme wua
 wônan wo aye bo te bo wu ya nyoñe
 mekua. A mam mevo'o me aye kôm
 éyoñ ése me aye zu.

12 Nde, mfa'a ya mimveane ya Nsisim, A bobejani, me nji kômbô na, mi dimi. **2** Mi ayeme na, éyoñ mi mbe bôt be ne te yeme Zambe, mi nga dutuban mfa'a ya mimvumvu'u bengunemelan mite, aval ese mi nga dutuban. **3** Ajô te, me akate mia na, te ke mô't a kobô a Nsisime Zambe, a jô na, Jésus a ne biyo'é; a te ke mô't a ne ngule ya jô na, Jésus a ne Tate, ve a Mbamba Nsisim.

4 Nde, mimvean mi ne mevale meva, ve aval Nsisime da. **5** A bisaé bi ne mevale meva, a avale Tate da. **6** A ngul é ne mevale meva, ve avale Zambe da, nnye a bo mam mese be bôte bese. **7** Ve nlitane ya Nsisim wo aveban be mô't ase mfa'a ya volô bese. **8** Amu na, ajô ya fek de avebane mô'te wua e so'o Nsisim; a mô't mbok, ajô ya ñyeman, aval ane Nsisime wua wo ave: **9** a mô't mbok, mbunan, a avale Nsisime da; a mô't mbok, mimveane ya saé bôt, a avale Nsisime da; **10** a mô't mbok, ngule ya bo bitua bi mam; a mô't mbok, nkulan mejô; a mô't mbok, ngule ya yemelane minsisim: mô't mbok, minkobô mevale meva; a mô't mfe, ngule ya kalane minkobô: **11** ve mam mese ma, Nsisime wua ôte a aval Nsisime da ete wo abo me, wo ave mô't asese'e aval ane wo akômbô.

12 Amu na, aval ane nyôl é ne jia, a é bili bibu'a abui, a bibu'a bise ya nyô, bi ne abui, bi ne nyôle jia; nalé ate fe Christ a né. **13** Amu na, bia bese bi nga baptizôban Nsisime wua été, a bo nyôle jia, ja'ana Bejuif nge Begrec, ja'ana belo nge beti; a bia bese bi nga vebane na, bi nyu Nsisime wua. **14** Amu na, nyôl é nji bo ébu'a jia, ve abui. **15** Nge akul abo de aye jô na, Amu me nji bo akule wo, me nji bo jôme ya nyô; e nji bo te bo jôme ya nyôl amu ajô te. **16** A nge alo de aye jô na, Amu me nji bo dis, me nji bo jôme ya nyô; e nji bo te bo jôme ya nyôl amu ajô te. **17** Nge ngume nyôl ô nga ye bo dis, ñwô'an ô nga ye bo vé? Nge ngume nyôl ô nga ye bo ñwô'an, ñyumelan ô nga ye bo vé? **18** Ve nde, Zambe a nga

toé bibu'a, ébu'a ése ya été nyôl été, ve aval ane e mbe mvaé mfa'a wé. **19** A nge bise bi nga ye bo ébu'a jia, nyôl é nga ye bo vé? **20** Ve nde, bi ne bibu'a abui, ve nyôle jia. **21** A dis e se ngule ya jô akule wo na, Me nji kômbô jôm be wo: nalé fe, nlô ô se ngule ya jô mekule mebo na, Me nji kômbô jôm be mia. **22** Momo, de adañedañe na, bibu'a bi nyôle bite, bi bi adañe yené ane atek, bi ayiane fo'o bo été: **23** a mefôla me nyôle mete, ma bi asimesane na, me ne abeñ tyôtyoé, mme bi adañedañe jalé abeñ; a mefôla me nyôle mangan me ne te abeñ, me adañedañe bo abeñ; **24** ve mefôla me nyôle mangan me ne abeñ me ne te yi jôm: ve Zambe a nga toé nyô, ébu'a ése ya été vôme wé, a nga dañedañe ve abeñ mfa'a ya afôla e nga jeñeban; **25** nde, nkandane mengam wo aye bo te bo nyôl été; ve na, bibu'a bite bi aye bi aval mba'alane da, jia é ba'ale'e ji évok. **26** A ja'ana ébu'a jia de awô'ô mintae, bibu'a bise bi awô'ô mintae a je; nge ébu'a jia je awum, bibu'a bise bi ava'a a je. **27** Nde, mi ne nyôl Christ, a bibu'a bisese'e ya été, ébu'a ése vôme wé. **28** A Zambe a nga telé bevo'o kirke été, nsamba ya ôsu, minlôman, wu baa, bekulu mejô, wu lale, beye'ele, wôna bitua bi mam, wôna mimveane ya saé bôt, mimvolan, minjôan, minkobô mevale meva. **29** Ye bese be ne minlôman? ye bese be ne bekulu mejô? ye bese be ne beye'ele? ye bese be ne bebo bitua bi mam? **30** ye bese be bili mimveane ya saé bôt? ye bese be akobô minkobô? ye bese be akalane minkobô? **31** Ve mi dañe kômbô mimvean mi adañ. A nalé fe, me aliti mia zen je adañedañ.

13 Nge me akobô minkobô mi bôt a mi beange, ve te bi nye'an, me nto nkeñ wo aduñ, nge biwoé bi akobô ne kañkañ. **2** A nge me bili mveane ya kulu mejô, a yem minsolane mi mam mise a ñyeman ôse; a nge me bili mbunan ôse, aval ane me ne va beta minkô, ve te bi nye'an, me se ke jôm. **3** A nge me ave akume dam ese mfa'a ya ve minzôzoé bidi,

a nge me ave nyôle jame na, é dik, ve te bi nye'an, e nji volô me jôm. 4 Nye'an wo ajaé jibi, a ô ne mavam; nye'an ô ne te bo mesengan; nye'an ô ne te wumu ôbien, ô ne te bo mebun, 5 ô ne te bo ane e ne te yian, ô ne te jeñe mam mé, ô ne te yaa, ô ne te lañesan abé; 6 ô ne te va'a vôm ya ékotekot, ve wo ava'a a benya mejô, 7 wo abuti mam mese, wo abuni mam mese, wo atabe mam mese ndi nlem, wo ajibi mam mese. 8 Nye'an ô ne te ke man: ve ja'ana mikulane mejô mi ne, mi aye man; ja'ana minkobô mi ne, mi aye bo momo; ja'ana ñyeman ô ne, wo aye man. 9 Amu bi ayem ve étun, a bi akulu mejô ve étun; 10 ve éyoñ jôm é ne ngum é soya, ji é ne étun je aye man. 11 Eyoñ me mbe mongô, me nga kobô ane mongô, me nga bôndé mam nlem ane mongô, me nga simesan ane mongô: éyoñe ji me nto nya môôt, me jô'éya mame ya mongô. 12 Amu na, éyoñe ji bi ayen bijujuk éyen été; ve éyoñ éte bi aye yenan mesu mesu: éyoñe ji me ayem étun; ve éyoñ éte me aye yem ngum, aval ane me fe me nga yemban ngum. 13 Ve éyoñe ji mbunan ô to, a ndi nlem, a nye'an, mana mela; ve di de adañ été e ne nye'an.

14 Tôñane nye'an, ve mi kômbô'ô mimveane ya Nsisim beta nkômban, ve de adañe na, mi kulu mejô. 2 Amu na, nyô a kobô nkobô mfe, a ne te kobô bôt, ve Zambe; amu na, te ke môôt a wôk; ve a kobô minsolane mi mam nsisim été. 3 Ve nyô a kulu mejô, nnye a kobô bôt mame ya volô, a nleban, a mvolane minlem. 4 Nyô a kobô nkobô mfe, nnye a volô émien; ve nyô a kulu mejô, nnye a volô kirke. 5 Nde, me ayi na, mia bese mi kobô minkobô, ve de adañe na, mi kulu mejô: a nyô a kulu mejô a dañe nyô a kobô minkobô, vengevenge ve a kôñelane mejô, ane kirke je aye nyoñ mvolan. 6 Ve na, A bobejañ, nge me azu be mia me kobô'ô minkobô, me aye volô mia jé, nge me ne te kobô mia ja'ana a zene ya nlitan, nge nyô ya ñyeman, nge nyô ya nkulan mejô, nge nyô ya ñye'elan? 7 Ja'ana

biôm bi nji bi ényîñ bi abo éduñ, ja'ana ndiñ nge mvét, nge bi ne te kobô tyîñ ya yemelan, jam e ne nloñan nge mbôm de aye yemban aya? 8 Amu na, nge toñ je akobô te ngumba tyîñ, za a ye kômesan mfa'a ya mewosan? 9 Nalé ate fe mia, nge mi ne te kobô a ôyem nkobô ô ne tyi'ibi ya wôk, jam de ajôban de aye yemban aya? amu mi aye kobô ñyem été. 10 Ndô'ôtô, aka'a abui minkobô e ne si nyô, a te ke aval e ne te su'ulane jam. 11 Nde, nge me ne te yem ane nkobô ô né, me aye bo barbare be nyô a kobô, a nyô a kobô a ye bo barbare be ma. 12 Nalé ate fe mia, vôm mi adañe kômbô mimveane ya minsisim, jeñan ane mi aye jaé mfa'a ya volô kirke. 13 Ajô te, nyô a kobô nkobô mfe, a ye'ela'an ane a ye kôñelane mejô. 14 Amu na, nge me aye'elan a nkobô mfe, nsisime wom wo aye'elan, ve ñwô'ane wom ô ne te wum bibuma. 15 Nde, nalé a ne jé? Me aye ye'elan a nsisim, a me aye ye'elane fe a ñwô'an: me aye yia bia a nsisim, a me aye yia fe bia a ñwô'an. 16 Nge sa nalé, nge wo akañ a nsisim, nyô a to vôme ya môôt a dimi a ye jô Amen ate éyoñ wo ave akéva, aya, amu a ne te yem ane wo ajô? 17 Amu na, wo ave fo'o akéva mvo'é, ve nyô mbo' a ne te yen mvolan. 18 Me ave Zambe akéva ane me akobô minkobô adañe mia bese: 19 ve na, kirke été, me adañe yi na, me kobô mejô metan a ñwô'ane wom, ane me aye fe ye'ele bôte bevok, adañe mejô betoyini awôm nkobô mfe.

20 A bobejañ, te boane bongô mfa'a ya ôsimesan; ve mfa'a ya abé, bo'ane minkeñelé, ve mfa'a ya ôsimesan, bo'ane benya bôtô. 21 Mfa'a ya metiñ, e ne ntilane na, Me aye kobô bôte ba a bôte ya nkobô mfe a biyaé ya bejin; a ja'ana nalé, be aye bo te wô'ô ma, Tate a jô nalé. 22 Ajô te, minkobô mi ne jame ya ndem, sa be ba be abuni, ve be ba be ne te buni: ve nkulane mejô ô ne jame ya ndem, sa be ba be ne te buni, ve be ba be abuni. 23 Ajô te, nge ngume kirke wo asulan vôme wua, a bese_

akobô minkobô, a bôt be ne te yem nge te buni, be azu été, ye be aye bo te jô na, mi aso' étyi? 24 Ve nge bese be akulu mejô, a mô't a ne te buni nge te yem, a zu été, nnye a leban a bese, a yemelan be bese; 25 mame ya nleme wé me solô me alitiban; a nalé ate, a ye kumbu si asu dé a kañe Zambe, a jô na, Zambe a to fo'o be mia.

26 Nde, nalé a ne jé, A bobējañ? Eyoñ mi asulane vôme wua, mô't ase a bili psamane éziñ, a bili ñye'elan éziñ, a bili nlitan éziñ, a bili nkobô éziñ, a bili nkôñelane mejô éziñ. Mam mese me boba'an mfa'a ya volô. 27 Nge mô't éziñ a kobô nkobô mfe, e bo'o a bôte bebaé, nge te dañe bôte bela, a mô't ase éyoñe jé; a mô'te wua a kôñelane mejô: 28 ve nge nkôñelane mejô a ne momo, a tabe' évô kirke été; a a kobô'ô émien, a Zambe. 29 A bekulu mejô be kobô'ô bebaé nge bela, a ba bevo'o be yemela'an. 30 Ve nge nlitan éziñ wo avebane be nyô mbo' a to bebé, nyô ya ôsu a tabe' évô. 31 Amu na, mia bese mi ne ngule ya kulu mejô wuwua, nde bese be aye yé'é, a bese be aye leban: 32 a minsisime ya bekulu mejô mi abo bekulu mejô mewôk; 33 amu Zambe a nji bo Zambe ya ne zametazametan, ve nyô ya mvô'é.

Aval ane e ne bekirke bese ya bôte ya Zambe, 34 binga be tabe'e bivô bekirke été: amu e nji bo be mme'etane na, be kobô; ve be bo'o mewôk, avale fe ane metiñ me ajô. 35 A nge be akômbô yé'é jam éziñ, be sili'i beyôm bap menda: amu e ne minga ôsone na, a kobô kirke été. 36 Jé? ye mejô me Zambe me nga mialan, me so'o be mia? nge na, ye me nga zu ve be mia étam?

37 Nge mô't éziñ a simesane na, a ne nkulu mejô, nge nyô ya Nsisim, a yeme' mam me atili mia na, me ne njôane Tate. 38 Ve nge mô't éziñ a dimi, a dimi'i.

39 Ajô te, A bobējañe bam, mi dañe' kômbô kulu mejô beta nkômban, a te kaman nkobane minkobô. 40 Ve mam mese me boba'an ane de ayian a nkôman.

15 Nde, A bobējañ, me akañete mia mbamba foé ate, nnye me nga kate mia, nnye ate fe mi nga nyoñ, nnye ate fe mi tele été, 2 a nnye ate fe mi anyiñe nye, nge mi atu'a bi ajô me nga kate mia, vengeve ve mi nga buni zesé. 3 Amu na, me nga ve mia jame ya ôsu, nde me fe me nga nyoñ: na, Christ a nga wu amu mam abé mangan aval ane mintilan; 4 a na, a nga jambe soñ; a na, a mbe ñwôman môse lala aval ane mintilan; 5 a na, a nga yené be Céphas; wôna be bôte bete awôm a bebaé; 6 wôna a nga yené be bobenyañ be adañe mintet mitan, éyoñe jia, mbe bete ba be adañ abui be ngenan be to azukui éyoñe ji, ve bevo'o be maneya ke ôyo; 7 wôna a nga yené be Jacques: wôna be minlôman mise; 8 a mvuse ya bese, aval ane be mon a bialé nsolôkan, a nga yené fe be ma. 9 Amu na, me adañe minlôman mise tyôtyoé, ma me ne te yiane lobane na, nlôman, amu me nga kpwe'ele kirke ya Zambe. 10 Ve amu mvame Zambe me nto ane me né: a mvame jé, nje é nga vebane be ma, é nji yené momo; ve me nga dañe bo ésaé adañe be bese: ve sa ma, ve mvame Zambe, nje é nga to be ma. 11 Nde, ja'ana ma nge be, nalé ate bi akat mbamba foé, a nalé ate mi nga buni.

12 Nde, nge Christ a katebane na, a nga wômô ñwuan, bevo'o ya be mia be ajô aya na, ñwômane miñwuan ô ne momo? 13 Ve nge ñwômane miñwuan ô ne momo, nalé ate fe Christ a nji wômô: 14 a nge Christ a nji wômô, wôna nkatan mbamba foé wongan ô ne momo, mbunane wônane fe ô ne momo. 15 Ya, a bi ayené bekañete ya Zambe be ne minsos; amu bi nga kañete mfa'a ya Zambe na, a nga wômôlô Christ: nnye ate a nji wômôlô nye, nge e ne nalé na, mimbim mi ne te wômô. 16 Amu na, nge miñwuan mi ne te wômô, nalé ate fe Christ a nji wômô: 17 a nge Christ a nji wômô, mbunane wônane ô ne momo; mi ngenan mi to mam abé menan été. 18 Wôna ba fe be maneya ke ôyo be Christ be jañeya.

19 Nge bi nga to ndi minlem be Christ ve ényĩne ji étam, bi adañe bôte bese éngôngo.

20 Ve éyoñe ji Christ a wômôya ñwuan, mbômô ébuma ya ba be nto ôyo. 21 Amu na, amu a môt awu e nga zu, a môt ñwômane miñwuan fe ô nga zu. 22 Amu na, aval ane bese be awu be Adam, nalé ate fe bese be aye veban ényĩn be Christ. 23 Ve bôte bese éyoñe jap: Christ, mbômô ébuma; wôna ba be ne ba be ya Christ, éyoñ a zu. 24 Wôna asu'ulan e soé, éyoñ a ye ve Zambe ayoñ, nnye a ne Esa; éyoñe te a maneya va njôan ôse a éwôlô ése a ngu. 25 Amu a yiane fo'o jôd, akekui a maneya telé besĩne bé bese mebo mé si. 26 Nsiñ a ye su'ulan vas a ne awu. 27 Amu na, A maneya telé biôm bise bi w'ô nye mebo mé si. Ve éyoñ a jô na, Biôm bise bi maneya telébane na, bi w'ô nye, e ne nalé na, nyô a nga telé biôm bise bi w'ô nye, nnye a ne vengevenge. 28 A éyoñ biôm bise bi maneya telébane na, bi w'ô nye, éyoñe te Mon émiene fe a ye telébane na, a w'ô nyô a nga telé biôm bise bi w'ô nye, nde Zambe a ye bo mam mese be bôte bese.

29 Nga sa nalé, ba be abaptizôban mfa'a ya miñwuan be aye bo aya? Nge miñwuan mi ne te ke bebé na, mi awômô, wôna be abaptizôban mfa'a wop amu jé? 30 amu jé bia fe bi tele angôndô été awolo ese? 31 A bobajañ, me abele na, amu ñwumane ya be mia, ñwô me bili be Christ Jésus Tate wongan, me awu môse mise. 32 Nge me nga wosane betit Éphèse aval ane bôt be w'ô bo, jam ete de avolô me jé? Nge miñwuan mi ne te wômô, nj'a'akan a nyuan, amu akiti bi awu. 33 Te du'uban: mfulan mbia be bôt wo abolô bezôsô be mam. 34 Ve'an ôyo a bo fe'e ya zôsô, a te boan abé; amu bevo'o be ne te yeme Zambe: me akobô ajô di nkobô ya bo mia mi w'ô ðson.

35 Ve môt éziñ a ye jô na, Miñwuan mi awômô aya? a mi aso za aka'a nyôlô? 36 Wo môt ô ne te fek, jôm woiem wo abé é ne te nyiñ nge é nji tame wu: 37 a jôm wo abé,

ô nji bé nyôle je aye bo, ve fes étam, ndô'ôtô je aye bo nlisi, nge aval éziñ afe; 38 ve Zambe a ve je nyôl aval ane e mbe mvaé mfa'a wé, a ve mvoñ ése nyôle jé ébien. 39 Minsône mise mi nji bo avale minsône da: ve nsône wua ô ne wu bôt, a nsôn mbo'o ya betit, a nsôn mbo'o ya anon, a wu mbo'o ya kos. 40 Menyôle ya yôp me ne fe, a menyôle ya si: ve étôto'o ya ma ya yôp é ne jia, a étôto'o ya ma ya si é ne éfe. 41 Etôto'o jia é ne ji ya jôp, a étôto' évok é ne ji ya ngon, a étôto' évok é ne ji ya ateté; amu ôteté via vi akandan ôteté ôvo'o mfa'a ya étôtok. 42 Nalé ate fe ñwômane miñwuan ô né. Je abéban a boé; je awômô, te boé: 43 je abéban é to ôson; je awômô é nto étôtok: je abéban é to atek; je awômô é nto ngu: 44 je abéban é to nyôle ya minsôn; je awômô nyôl nsisim. Nge nyôle ya minsôn é ne, nyôle ya nsisim é ne fe. 45 Nalé ate fe e ne ntilane na, Adam ya ôsu a nga boban vevea nsisim. Adam ya mvua a nga boban nsisim wo ave ényĩn. 46 Ve na, jôm é ne ôsu é nji bo ji ya nsisim, ve ji é ne ji ya minsôn; wôna ji é ne ji ya nsisim.

47 Môte ya ôsu a so si, a ne jôme ya metek: môte baa a so yôp. 48 Aval ane nyô ya mete'e a né, aval ete ba be ne fe ba ya mete'e be né: a aval ane nyô ya yôp a né, aval ete ba be ne fe ba ya yôp be né. 49 A aval ane bi nga be'e éfunane ya nyôle ya si, bi aye fe be'e éfunane ya nyôle ya yôp. 50 Nde, A bobajañ, me ajô ajô dina na, minsôn a metyi bi se ngule ya bo ngape ya ayoñe Zambe; nalé fe jôm je aboé é ne te bo ngape ya jôm é ne te boé. 51 Mi lô, me akate mia nsolane jam: Bia bese bi aye bo te tabe ôyo, ve bia bese bi aye veñesan, 52 ôyôm nté, nta nkabeke dis, éyoñ toñ je asu'ulan je akobô: amu toñ je aye kobô, a miñwuan mi aye wômô, mi to te ngule ya boé, a bi aye veñesan. 53 Amu nyôle je aboé nyô je aye fo'o jaé nyôl é ne te boé, a nyôle je awu nyô je aye fo'o jaé nyôl é ne te wu. 54 Ve éyoñ nyôle je aboé nyô é maneya jaé nyôl é ne te ngule

ya boé, a nyôle je awu nyô é maneya jaé nyôl é ne te wu, éyoñ éte njôan ôte wo aye boban, ñwô ô ne ntilane na, Awu e minebaneya ndañan été. 55 A awu, ndañane wôé ô ne vé? A awu, nlôbane wôé ô ne vé? 56 Nlôbane ya awu ô ne abé; a ngule ya abé é ne metiñ: 57 ve akéva e bo'ô be Zambe, nnye a ve bia ndañan amu Tate Jésus Christ wongan. 58 Ajô te, A bobejañe bam me anye'e, teba'an ngu, te yeñelan, mi bulu bo ésaé Tate biyoñe bise, amu mi ayeme na, ésaé jenan é nji bo zesé be Tate.

16 Nde, mfa'a ya mveane biôm amu bôte be Zambe, aval ane me nga ve bekirke ya Galatie atiñ, nalé ate fe mi bo'an. 2 Môs ôsu ya sondô, môl ase ya be mia a na'ane jôm nda jé, abim a ye bo ngule ya bo, nde nkôane biôm wo aye bo momo éyoñ me azu. 3 A éyoñ me asuan, ba bese mi aye kañese, mbe bete me aye lôm a bekalate na, be zu be'e mveane wônan a ke wô Jérusalem: 4 a nge de ayiane na, ma fe me ke, be aye ke nsamba wom. 5 Ve me aye zu be mia éyoñ me lôteya Macédoine; amu me alôt Macédoine; 6 ve ndô'ôtô me aye tabe be mia, ja'ana nge melu me ya hiver, nde mi aye li'itane ma dulu dam mfa'a ôse me ake. 7 Amu me nji kômbô yene mia éyoñe ji ane me alôt; amu me to ndi nleme na, me aye tabe be mia ôbe ayap, nge Tate a kañese. 8 Ve me aye tabe Éphèse akekui Pentecôte; 9 amu na, beta mbé a wu ya bo mam ô yoo ma, a minziziñ mi ne abui.

10 Nde, nge Timothée a zu, mi

bo' ane a tabe be mia te ko woñ; amu a bo ésaé Tate, aval ane ma fe me abo: 11 ajô te môl te biasé nye. Ve li'ita'ane nye dulu dé mvo'é, ane a ye zu be ma: amu me ave'e fe'e na, ba be bobenyañ be aye zu. 12 Ve mfa'a mojañ ate Apollos, me nga dañe sili nye na, a zu be mia, ba be bobenyañ: a e mbe te ke bebé nkômbane wé na, a zu éyoñe ji; ve a ye zu éyoñ a ye bi éyoñ je aye yian.

13 Mi momba'an, teba'an ngu mbunan été, bo'an aval ane benya bôtô, bo'an ngu. 14 Mam mese mi abo, me boba'an a nye'an.

15 Nde, me aye'elane mia, A bobejañ (mi ayem nda Stéphanas na, é ne bembômô bibuma ya Achaïe, a na, be nga telé bebiene na, be bo bôte ya Zambe ésaé), 16 na, mia fe bo'an avale bôt ete mewôk, a boane môl ase a volô bo ésaé a bo ésaé, mewôk. 17 A me ava' amu nzuan Stéphanas ba Fortunatus a Achaïcus: amu na, jôm é nga jeñeban mfa'a wônan, be nga ve je. 18 Amu na, be nga beta ve nsisime wom ngu a éñwônan: ajô te, mi sema'ane ba be ne avale bôt ete.

19 Bekirke ya Asie be sili'i mia. Aquilas ba Priscille be adañe sili mia be Tate, a kirke é ne nda jap. 20 Bobenyañe bese be sili'i mia. Mi bata'an, wua a bata'ane nyô mbok a nlatane menu ya be Zambe.

21 Mebatane ya me Paul me atiliban a wo wom mamien. 22 Nge môl éziñ a ne te nye'e Tate, a nyoñe' biyo'é. A Tat, za'ak. 23 Mvame Tate Jésus Christ é tabe'e be mia. 24 Nye'ane wom ô tabe'e be mia bese be Christ Jésus. Amen.

KALATE BAA PAUL A NGA TILI BECORINTHIEN

1 Paul, nlômane ya Christ Jésus amu nkômbane ya Zambe, bia Timothée mojañe wongan bi to, me atili kirke ya Zambe é ne Corinthe, kalate, ba be bôte be Zambe bese be to Achaïe ase: **2** Mvam é tabe'e be mia a mvo'é bi so'o be Zambe Esa wongan a be Tate Jésus Christ.

3 Duma e bo'o be Zambe, nnye a ne Esa ya Tate Jésus Christ wongan, Esa ya mvam a Zambe ya mvolane minlem ôse; **4** nnye a volô bia minlem nju'u wongan ôse été, nde bi aye bo ngule ya volô ba be to nju'u éziñ été minlem, a mvolane biabebien bi avolôbane wô minlem be Zambe. **5** Amu na, aval ane mintae mi Christ mi abo abui be bia, nalé ate mvolane minleme wongan fe wo abo abui amu Christ. **6** Ve ja'ana bi ayen njuk, ô ne amu mvolane minlem a nyiane wônan; nalé fe ja'ana bi avolôbane minlem, ô ne amu mvolane minleme wônan, ñwô wo abo ésaé ya volô mia na, mi bo mbane ya jibi aval mintae te, nde ete bia fe bi ajibi: **7** a ndi minleme jangan ya mfa'a wônan é yem ngu; amu bi ayeme na, aval ane mi ne benyoñ ngape ya mintae mite, nalé ate fe mi ne benyoñ ngape ya mvolane minlem ôte. **8** Amu na, A bobajañ, bi nji kômbô na, mi dimi ajô ya nju'u wongan, ñwô ô nga kui be bia mfa'a ya Asie, na, bi nga dañe bo adit nlem, adañ abim ngule dangan, nde ete bi nga bo te fe yem ja'ana bi aye nyiñ: **9** ya, biabebien bi nga wô' éyalan nleme wongan été na, bi aye wu, nde bi bo te buni biabebien, ve Zambe, nnye a wômôlô miñwuan: **10** nnye a nga va bia abime beta awu te été, a nnye a ye va: be nye bi teléya ndi nleme jangane na, a ngenan a ye'e fe va bia; **11** mia fe mi afulane volô ajô dangan

amu nja'ane wônan; nde, amu jôm é nga vebane be bia amu meye'elane ya bôt abui, nde akéva de aye vebane be bôt abui ajô dangan.

12 Amu ñwumane wongan ñwô wu, nkañesane ya mone môte wongane ya nlem, na, a ñwulane ya étyi a mfubane ya Zambe, sa a ñiyemane ya minsôn, ve a mvame Zambe, ñwô bi nga wulu si nyô, adañedañ mfa'a wônan. **13** Amu na, bi ne te tili mia mam mefe, ve ma mi alañ nge kañese fe, a me to ndi nleme na, mi aye kañese akekui asu'ulan: **14** avale fe ane mi nga kañese bia abim éziñ, na, bi ne ñwumane wônan, aval ane mia fe mi ne éñwongan, môse ya Tate Jésus wongan.

15 A amu mbunan ôte, me nga simesane na, me aye taté zu be mia, nde mi aye nyoñ mvolane baa; **16** a zu lôte mia a ke Macédoine, a beta so Macédoine a zu be mia, a mi aye li'tane ma dulu dam mfa'a ya Judée. **17** Ajô te, éyoñ me nga simesane nalé, ye me nga liti ôtyetyapetan? nge na, mam me abôndé fe'e ya bo, ye me abôndé fe'e ya minsôn, nde, mfa'a wom e bo na, ya ya ate a momo momo ate? **18** Ve aval ane Zambe a tôé njôan, mejô mangane ya be mia me nji bo ya a momo. **19** Amu na, Mone Zambe, Jésus Christ, nnye a nga kateban vôm mi to be bia, ja'ana be ma bia Silvain a Timothée, a mbe ke ya a momo, ve ya a ne be nye. **20** Amu na, abim ese mintiñ-etane mi Zambe mi né, ya ate a ne be nye: ajô te fe, Amen ate a ne be nye mfa'a ya duma Zambe amu bia. **21** Nde nyô a yemete bia be mia be Christ, a a nga wo'o bia mbon, a ne Zambe; **22** nnye ate fe a nga fete bia, a ve bia mbômô ya Nsisim minlem miangan été.

23 Ve me aloene Zambe a bo ngaa

mfa'a ya nsisime wome na, amu me anyane mia, nde me nga bo te zu de Corinthe. 24 Sa na, bi bili éto ya jôô mbunane wônan, ve bi ne bevôlô ya meva'a menan, amu na, mi tele 2 ngu mbunan été. 1 Ve me nga tyi'i jam ete mfa'a wom mamiene na, me bo te beta zu be mia a ôlun. 2 Amu na, nge me ave mia ôlune minlem, za a ne nyô a ve ma ava'a nlem éyoñe te, ve nyô a veban ôlun nlem be ma? 3 A me nga tili jam ete ebien, a za bo na, éyoñ me nga ye zu, me aye nyoñ ôlun be ba me nga yiane va' ajô dap; amu me nga bili mbunan be mia bese na, ava'a dam e ne ava'a ya mia bese. 4 Amu na, a abui njuk a mintaé nlem, me nga tili mia a mili' abui mis; sa na, mi veban ôlune minlem, ve na, mi yeme nye'an me adañedañe nye'e mia.

5 Ve nge môt éziñ a ngâ bo jame ya ôlun, a nga bo jame ya ôlun, sa mfa'a wom, ve mevo'o ya été (me za dañe tibi adit) mfa'a ya be mia bese. 6 Melep mete me nga vebane be bôt abui me ayian mfa'a ya avale môt ete; 7 nalé ate mi viane dañe jamé nye a volô nye nlem, a za bo a zen éziñe na, avale môt ete de aye mineban amu abui ôlune dé. 8 Ajô te, me aye'elane mia na, mi tu'a liti nye'ane wônan mfa'a wé. 9 Amu jame dina fe me nga tili de kalate na, me aye yem avale bôt mi né, nge mi ne mewô'ô mfa'a ya mam mese. 10 Ve nyô mi ajamé jam éziñ, nnye me fe me ajamé: amu na, jam me fe me jaméya, nge me jaméya jam éziñ, amu ajô denan me jaméya de vôm Christ a to; 11 nde, te ke jame ya va'a de de aye nyoñeban be Satan adañe bia: amu na, bi nji dimi atyeñe medu'ane dé.

12 Nde, éyoñ me nga kui Troas amu mbamba foé ya Christ, a éyoñ mbé ô nga yoo me be Tate, 13 me nji bi awo'an mfa'a ya nsisime wom, amu me nga bo te yene Tite mojañe wom: ve me nga kôlô be be, ane me nga ke ôsu mfa'a ya Macédoine.

14 Ve akéva e bo'o be Zambe, nnye a wulu bia ndañan été be Christ biyoñe bise, a liti menyume ya ñyemane wé vôm ase amu bia. 15 Amu

na, bi ne mbamba menyume ya Christ mfa'a Zambe, mfa'a ya ba be ayen ényiñ, a mfa'a ya ba be ajañ; 16 mfa'a ya bevok, bi ne menyum be ba be ataté awu akui awu; mfa'a ba bevok, bi ne menyum be ba be ataté ényiñ akui ényiñ. A za a yian mfa'a ya mam mete? 17 Amu na, bi nji bo aval ane abui bôt de abo, mbe be abolô mejô me Zambe: ve ane ba ya mfuban, ve ane ba ya Zambe, mise me Zambe, bi akobô be Christ.

3 Ye bi abeta taté kañe biabebien? 3 nge na, ye bi ayiane nyoñe bekalate ya ékaña'a a zu be be mia nge so be be mia, aval ane bevo'o be abo? 2 Mi ne kalate wongan, ntilane minlem miangan été, ñyemelan a nlañan be bôte bese; 3 amu mi ayené na, mi ne kalate Christ, mboane ya be bia, ntilan sa a mendime kalate, ve a Nsisime ya vevea Zambe; sa mintili meko' été, ve mintili mi ne minleme ya minsôn été. 4 A bi bili aval mbunan ete amu Christ be Zambe: 5 sa na, biabebien bi ayian, ane bi ne lañe jam éziñ, aval ane nge de aso be biabebien; ve ngule jangane ya yian je aso be Zambe; 6 nnye ate fe a nga ve bia ngule ya yiane bo ane bebo bisaé ya mfefé élat; sa ba ya metiñ, ve ba ya nsisim: amu na, metiñ me awôé, ve nsisim wo ave ényiñ. 7 Ve nge mboane ya awu, ñwô ô mbe ntilan a nkpwelan meko'o yôp, ô nga zu a étôtok, nalé ate bone be Israël be nga bo te ngule ya tu'a lôbô asu Moise amu étôto'o ya asu dé; étôto' éte nje é nga bo é lôtok: 8 mboane ya nsisim wo aye bo te dañe boban a étôtok aya? 9 Amu na, nge mboane ya mekua ô bili étôtok, mboane ya zôsô wo adañedañ étôto' été. 10 Amu me abele na, jôm é nga boban étôtok, é nji boban étôto'o mfa' ôte, amu étôto'o je adañ. 11 Amu na, nge jôm je alôt é mbe a étôtok, jôm je atabeta je adañedañe bo étôto' été.

12 Ajô te, amu bi bili aval ndi nleme ete, nde bi akobô nkobô ya beta ngu, 13 a bi nji bo aval ane Moise, nnye a nga buti éndelé asu dé, nde bone be Israël be aye bo te

tu'a lôbô susu'a ya jôm é nga bo é lôtôk: 14 ve minlem miap mi nga bo ayet: amu na, azukui môs ôbiene wu, éyoñ mejô me ya nnôm élat ôte me alañeban, mbutan éndelé ôte ô ngenan ô to, e ne te yené be be na, ô vaseya be Christ. 15 Ve azukui môse wu, éyoñ ése mejô me Moise me alañeban, mbutan éndelé ô butu minlem miape yôp. 16 Ve éyoñ ése môt a kôñelan be Tate, mbutan éndelé ôte ô vasé. 17 Nde, Tate a ne Nsisim ôte: a vôm Nsisime Tate ô né, vôm ate éto beti é né. 18 Ve bia bese bi alôbô étôto'o Tate aval ane bi alôbô éyen été, bi to mesu te mbutan, bi aveñesan a bo mfun'a'ane ate, ataté étôtok akui étôtok, avale de aso be Tate a ne Nsisim ôte.

4 Ajô te, amu bi bili ésaé ji, aval ane bi nga nyoñ mvam, nde bi ne te tek: 2 ve bi jô'éya minsolane mi mame ya ôson, bi ne te wulu a fe'e medu'an, nalé fe bi ne te bo ésaé ya mejô me Zambe a medu'an; ve a nlitane ya benya mejô bi akañe biabebien mfa'a ya mone môte ya nlem môt ase mise me Zambe. 3 A ja'ana nge mbamba foé wongan a ne mbutan, a ne mbutan be ba be ajañ: 4 be ba zambe ya si nyô a maneya bo minleme ya ba be ne te buni, ndim, nde éfufupe ya mbamba foé ya étôto'o Christ, nnye a ne éfunane Zambe, je aye bo te faé be be. 5 Amu na, bi ne te liti biabebien, ve Christ Jésus ane Tate, a biabebien ane bebo bisaé benan amu ajô Jésus. 6 Amu a ne Zambe, nnye a nga jô na, Efufup je aye faé é so'o dibi été, nyô a nga faé éfufup minlem miangan été, ane a ye ve éfufupe ya ñyemane ya étôto'o Zambe asu be Jésus Christ.

7 Ve bi bili étôto'o jôm éte mevie'e me éte' été, nde abui éwôlô ya ngul éte de aye bo jôme Zambe, sa ji je aso be biabebien; 8 bi atindiban mefebele mese, ve bi ngenan te kui vôme ya te ke aboé; minlem mi tyele bia yôp, ve bi ngenan te kui vôme ya fe'e ne vemaa; 9 bi atôñeban, ve bi ngenan te li'i étam; bi abômbane si si, ve bi ngenan te wôéban; 10 biyoñe bise bi be'e awu Jésus nyôl

été, nde ényiiñ Jésus fe je aye yené nyôle jangan été. 11 Amu na, bia bôt bi vee 'bi aveban mfa'a ya awu amu ajô Jésus biyoñe bise, nde ényiiñ Jésus fe je aye yené minsône miangan mi awu, été. 12 Nalé ate nde, awu de abo ésaé be bia, ve ényiiñ je abo ésaé be mia. 13 Ve bi bili nsisime ya mbunan ôte aval ane jam e ne ntilane na, Me nga buni, a ajô te me nga kobô; bia fe bi abuni, a ajô te bi akobô; 14 amu bi ayeme na, nyô a nga wômôlô Tate Jésus, a ye fe wômôlô bia be Jésus, a a ye telé bia be mia. 15 Amu na, mam mese me ne amu ajô denan, nde mvam, vôm é maneya fôé be bôt abui, je aye bo akéva na, e bo abui mfa'a ya duma Zambe.

16 Ajô te, bi ne te tek; ve akôsa bo môte wongane ya atan a wu ntuk, ve môte wongane ya été a beta bo mfefé môse mise. 17 Amu na, éveves nju'u jangan, ñwô ô ne ve ôbe nté, wo adañedañe bo bia adit étôto'o ya nnôm éto; 18 amu bi ne te lôbô mam me ayené, ve mam me ne te yené: amu na, mam me ayené me ne mame ya éyoñ; ve mam me ne te yené me ne mame ya nnôm éto.

5 Amu bi ayeme na, nge nda ya si nyô ya ébeme jangan je ajañ, bi bili nlôñan wo aso be Zambe, nda é ne te nlôñan a mo, nyô ya nnôm éto, é ne yôp été. 2 Amu me abele na, bi ayôn nda nyô été, bi dañe yi na, bi jaé ntabane wongan mfe, ô so'o yôp été: 3 nge e ne na, bi aye jaé, te yené soé. 4 Amu na, bia bôt bi to ébeme ji été, bi ayône fo'o, amu bi awô'ô njuk; sa amu bi akômbô va nyôle nyô, ve na, bi akômbô jaé ntaban mfe, nde jôm je awu je aye mineban ényiiñ été. 5 Nde, nyô a nga bo bia jam ete ebien a ne Zambe, nnye a nga ve bia mbômô ya Nsisim. 6 Ajô te, amu bi ne ngul nlem biyoñe bise, a amu bi ayeme na, éyoñ bi to nda ya nyôl été, bi ne Tate ôyap 7 (amu bi awulu a mbunan, sa a nyenan); 8 me ajô na, bi ne ngul nlem, a bi adañe kômbô bi to nyôl ôyap, a tabe mvôk, bia be Tate. 9 Ajô te fe, ja'ana bi to mvôk, ja'ana

bi nji tabe, bi ave ngule na, bi tabe ane a tu'a yen mvaé. 10 Amu na, bia bese bi aye fo'o yené asu éto ntyi'ane mejô ya Christ; nde, mô't ase a ye nyoñe mam me nga boban a nyô, aval ane mam a nga bo me né, ja'ana me ne mvaé nge abé.

11 Ajô te, amu bi ayeme woñ ya be Tate, bi adutu bôt, ve bi ayené be Zambe; a me to ndi nleme na, bi ayené fe mone mô'te ya minlem mienan été. 12 Bi nji beta kañe biabebien be mia, ve bi akobô ane nkobô ya ve mia jame ya wumu de mfa'a wongan, nde mi aye bi éfia ya yalane je ba be awum mfa'a ya atan, ve sa minlem été. 13 Amu na, ja'ana me ne nso' étyi, e ne amu ajô Zambe; nge ja'ana me ne nlem évôvoé, e ne amu ajô denan. 14 Amu na, nye'an Christ ô bili ma; amu bi atyi'i nalé na, mô'te wua a nga wu ajô ya bôte bese, ajô te, bese be nga wu; 15 a a nga wu ajô ya bôte bese, nde ba be anyiñ be aye bo te beta nyiñ mfa'a wop bebien, ve mfa'a ya nyô a nga wu a beta wômô amu ajô dap.

16 Ajô te, ataté éyoñ éte, bi ne te yeme mô't mfa'a ya minsôn: akôsa bo bi nga yeme Christ mfa'a ya minsôn, ve éyoñe ji bi nji fe yeme nye nalé. 17 Ajô te, nge mô't éziñ a ne be Christ, a nto mfefé ntéane jôm: minnôm mi mam mite mi lôteya; mi lô, me nto mimfefé. 18 Ve mam mese me aso be Zambe, nnye ate a nga late bia ñbwa be émien amu Christ, a a nga ve bia ésaé ya nlatan ñbwa; 19 e ne na, Zambe a nga bo a late' bôte ya si nyô ñbwa be émien amu Christ, a ne te lañe be mintyamane metiñe miap, a a nga ve bia mejô me ya nlatan ñbwa.

20 Ajô te, bi ne bekat mbañete señe Christ, aval ane nge Zambe a lep a anyu dangan: bi aye'elane mia señe Christ na, mi latane Zambe ñbwa. 21 Nyô a nga bo te yem abé, a nga jalé nye abé señe janggan; nde bi aye jaé zôsô ya Zambe

6 be nye. 1 A bia be nye bi abo ésaé, bi aye'elane fe na, mi bo te nyoñ mvame Zambe ényoñenyoñé 2 (amu a jô na,

Me nga vô'ôlô wo éyoñ me anye'e, A mô'se ya nyian me nga volô wo: mi lô, éyoñe ji é ne éyoñ a nye'e; mi lô, éyoñe ji é ne mô'se ya nyian): 3 bi ne te ve jame ya kolé ôba'a mfa'a éziñ, nde mboan ésaé wongan ô bo te bijô; 4 ve mimfa'a mise bi kañe biabebien, ane bebo bisaé be Zambe, vôme ya mbane ya jibi abui, a minjuk, a mintindan, a ésôbôk, 5 a bibôm, a mimbôk, a bikukuma, a bisaé, a ntaban évevé, a ntabane zaé; 6 a mfuban, a ñyeman, a ôtete'e ya yaa, a mvam, a Mbamba Nsisim, a nye'an ô ne te medu'an, 7 a nkobô ya benya mejôd, a ngule Zambe; a biôm mewosane ya zôsô mfa'a ya mbo nnôm a mfa'a ya mbo nga, 8 a duma a ôson, a mbia befe'e a mbamba befe'e; ane bedu'u bôt, a bi ne zôsô; 9 ane ba bôt be ne te yem, a be atu'a yem; ane bebé awu, a mi lô, bi vee; ane benyoñe melep, a bi ne te wôéban; 10 ane bewô' ôlun, ve bi ava'a biyoñe bise; ane minzôsoé, ve bi abo abui bôt minkukum; ane te ke bi jôm, a bi bili mam mese.

11 Anyu dangan e yoo be mia, A bôte ya Corinthe, nleme wongan ô nto anen. 12 Mi nji tabe ôfanefane vôm be bia, ve mi to ôfanefane vôm mfa'a ya nye'ane wônan miabebien. 13 Nde, ane mvean ô ne aval ete (me akobô aval ane me akobô bone bam), mi fe nenan.

14 Mi bo'o te fulane bôt be ne te buni ébôñeté jia si, mi to te avale da: amu na, za nлата'ane zôsô a ékotekot bi bili? nge na, za mfula'ane éfufup é bili ba dibi? 15 A za mbunda'ane Christ ba Bérial be bili? Nge na, za ngap mbuni a bili ba mô't a ne te buni? 16 A za nkañesane temple Zambe a bili ba be bengunemelan? amu na, bi ne temple ya vevea Zambe; aval ane Zambe a nga jô na, Me aye tabe be be, a wulu be be; a me aye bo Zambe wop, a be aye bo bôte bam. 17 Ajô te,

Kuian atan a li'i be, a mi tabe'e nkandan,

Tate a jô nalé,

A te nambane jôm é ne mvin;

A me aye nyoñe mia,

18 A me aye bo mia Esa,

A mi aye bo me bo' befam a bo' be binga,

7 nalé Tate ya Ngul Ese a jô. 1 Ajô te, A bôt me anye'e, amu bi bili mintiñetane mite, mbo'ane biabebien mfuban mfa'a ya mvin ése ya minsôn a nsisim, bi sondô bo mame ya zôsô bi ko Zambe woñ.

2 Kui'ane minlem mienan mfa'a wongan: bi nga bo te bo môt abé, bi nga bo te ndamane môt, bi nga bo te wone môte jôm. 3 Me ne te jô nalé amu me aye ve mia mekua: amu me ate taté jô na, mi to nleme wongan été, ntabane ya wu a bia a nyiñ a bia. 4 Ayo'o nkobô dam ya mfa'a wônan e ne anen, ñwumane wom ya ajô denan ô ne anen: me nto njaéan ne lut a mvolan nlem, me afuluku a meva'a nju'u wongan ôse été.

5 Amu na, ja'ana éyoñ bi nga kui Macédoine, minsône miangan mi nji bi awo'an, ve bi nga yen nju'u mefeefe mese; mewosan me mbe mfa'a ya atan, woñ ô mbe mfa'a ya été. 6 Akôsa bo nalé, nyô a wô'ô volô ba be ne minlem adit, nnye a ne Zambe, a nga volô bia minlem a nsoane Tite; 7 a sa a nsoane wé étam, ve nalé fe a mvolan a nga volôbane wô nlem mfa'a wônan, éyoñ a nga kate bia nkômbane wônan, nyiane du wônan, mvean ngule wônan mfa'a wom; nalé ate me nga beta dañe vak. 8 Amu na, akôsa bo me nga ve mia ôlune minlem a kalate wom, me ne te jôbane jam ete: akôsa bo me nga jôbane de (amu me lô na, kalate ate a nga ve mia ôlune minlem, akôsa bo ve nté éziñ), 9 éyoñe ji me avak, sa amu mi nga veban ôlune minlem, ve amu mi nga veban ôlune minlem akui mi akôñelane minlem; amu na, mi veban ôlune minlem aval ane vi ya be Zambe, nde mi bo te jibi supe jôm éziñ be bia. 10 Amu na, ôlun nleme ya be Zambe vi abo nkôñelan nlem akui nyian, nkôñelan nlem ôte ñwô ô ne te bo mejôba'ane: ve ôlun nlem ya si nyô vi abo awu. 11 Amu mi lô, jam ete ebiene na, mi nga veban ôlune minlem aval ane di ya be Zambe, aka'a mbamba mba'alan e nga bo

be mia, ya, aka'a nkamane miabebien, ya, aka'a nyaan, ya, aka'a woñ, ya, aka'a nkômban, ya, aka'a mvean ngu, ya, aka'a akuna'a! Mi nga liti mimfa'a mise na, miabebien mi ne mfuban mfa'a ya jam ete. 12 Nalé ate, akôsa bo me nga tili mia kalate, me nji tili amu ajô ya nyô a nga abé te, nge amu ajô ya nyô a nga jibi abé te, ve amu na, nya mba'alane wônane ya be bia a ye yené be mia mise me Zambe. 13 Ajô te, bi maneya volôban nlem: a mvolan nleme wongan été, bi nga dañedañe vak amu meva'a me Tite, amu nleme wé ô nga beta bo ngu be mia bese. 14 Amu na, nge me nga va' amu ajô denan be nye mfa'a éziñ, me nji veban ôsone nyô; ve aval ane bi nga kobô mia mam mese benya mejô été, aval ete fe, ñwumane wongan me nga wumu wô vôm Tite a to, ô nga yené na, ô ne fo'o été. 15 A nye'ane wé wo adañ abui mfa'a wônan, éyoñ a sime-sane mewô'ô ya mia bese, ane mi nga nyoñe nye mi ko woñ a fô'ôban. 16 Me ava' amu na, mfa'a ya mam mese me ne nya ngulu nlem mfa'a wônan.

8 Nalé fe na, A bobajañ, bi aliti mia mvame Zambe, nje éte é nga vebane be bekirke ya Macédoine; 2 aval ane abui ya meva'a map a abui ya azoé dap bi nga bulu bo beta meve'ele ya nju' été mfa'a ya abui mveane dap. 3 Amu me akañese ane ngaa na, abim ane ngule jap, ya, adañ abime ya ngule jap, be nga ve a nkômbane wop bebien, 4 ane be nga sili bia a abui meye'elan mfa'a ya mvam éte a mfulane ya volô bôte be Zambe: 5 a jam ete, sa ane bi nga to ndi nlem, ve jame ya ôsu, be nga ve bebien be Tate, a be bia amu nkômbane ya Zambe. 6 Nde te, bi nga lepe Tite na, aval ane a nga taté bo melu mvus, nalé ate a ye fe sondô bo mvam éte fe be mia. 7 Ve aval ane mi abulu bo mimfa'a mise, mfa'a ya mbunan a nkobô, a ñyeman, a mvean ngule minlem ôse, a nye'ane wônan mfa'a wongan, mi fombô'ô na, mi bulu bo mfa'a ya mvam éte fe. 8 Me nji kobô zene ya mvean atiñ.

ve nyô ya liti na, nye'ane wônan ô ne fe été amu mvean ngule minleme ya ba bevok. 9 Amu mi ayem mvame Tate Jésus Christ wongan, na, akôsa bo a nga bili mam abui, ve amu ajô denan a nga bo nzôzoé, nde amu azoé dé, mi aye bi mam abui. 10 A mfa' ôte me atyi'i ntyi'ane wom: amu jam ete de ayian mfa'a wônan, mia mi mbe ba ya ôsu be nga taté bo mbu wua mvus, sa ve mboan étam, ve nalé fe nkômban. 11 Ve éyoñe ji, mi sonda'ane fe mboan ôte; nde, aval ane nkômesane ya kômbô bo ô mbe, nalé ate fe mi sondô'ô aval ane abim ngule denan. 12 Amu na, nge nkômesan ô ne été, de anyoñeban mvo'é, abime mô't a bili, sa abim a nji bi. 13 Amu me nji jô ajô te ane bevo'o be aye yene tyi'ibi, a mia mi yen njuk; 14 ve zene ya bo abime da: abim abui denan e veban ane de ayian ôsame viap éyoñe ji, nde abim abui dap de aye fe veban a de aye yian ôsame vienan; nde abime da de aye bo: 15 aval ane e ne ntilane na, Nyô a nga kôan abui, a nga bo te bi abim afe yôp; a nyô a nga kôane tyôtyoé, a nga bo te yi abim afe.

16 Ve akéva e bo'o be Zambe, nnye a futi aval mvean ngul ete nleme Tite été mfa'a wônan. 17 Amu na, a nga kañese fo'o nlebane wongan; ve amu émien a nga dañe ve ngul nlem, a nga kôlô a zu be mia a nkômbane wé émien. 18 A bi nga lôme mojañ ate nsamba wé, nnye ate ékaña'a jé mfa'a ya mbamba foé é maneya mialan bekirke bese; 19 a sa ve nalé étam, ve nye fe a nga toban be bekirke na, a ke nsamba wongan amu ajô ya mvam éte, nje je abobane be bia mfa'a ya duma Tate, a mfa'a ya liti nkômbane wongan: 20 bi sa'ale jame dina na, mô't éziñ a ye ve bia bijô mfa'a ya mvam éte, nje je abobane be bia; 21 amu na, bi simesane mame ya duma, sa ve mise me Tate étam, ve nalé fe mise me bôt. 22 A bi nga lôme mojañe wongan nsamba wop, nnye ate bi nga ve'ele biyoñ abui a yene na, a ne mvean ngul nlem mfa'a ya mam abui, ve éyoñe ji a dañe bo mvean ngul nlem,

amu beta mbunan a buni mia. 23 Nge mô't éziñ a sili mfa'a Tite, a ne nyoñ ngape wom ya ésaé a ébe mbo ésaé wom mfa'a wônan; nge sili mfa'a ya bobenyañe bangan, be ne minlôm-ane ya bekirke, be ne duma Christ. 24 Ajô te, mi liti'i be, mise bekirke, mimboane mi mame ya nye'ane wônan, a ma ya ñwumulane wongane ya be mia.

9 Amu na, mfa'a ya mvolane ya volô bôte be Zambe, e ne te yiane na, me tili mia kalate: 2 amu me ayem nkômesane wônan, ñwô ôte me awumulu ajô denan vôm ba ya Macédoine be to, na, Achaïe a maneya kômesan mbu wua ya mvus; a mvean ngul wônan ô nga fô'ô étua abui bôte ya be be. 3 Ve me nga lôme bobeyañe bete, nde ñwumulan bi nga wumulu mia wo aye bo te bo momo mfa'a ya jam ete; nde, aval ane me nga jô, mi aye tabe nkômesan: 4 a za bo a zen éziñe na, nge bôte bevo'o ya Macédoine be azu nsamba wom a koé mia te nkômesan, bia (bi ne te jô na, mia) bi aye veban ôsone nyô mfa'a ya mbunan ôte. 5 Ajô te, me nga simesane na, me ayiane fo'o sili bobeyañe bete na, be zu ôsu be mia, a taté kôan mveane wônan ô nga taté bo ntiñetan, nde, mvean ôte wo aye bo nkôman aval ane jame ya mvean, sa di ya minyamete.

6 Ve me ajô ajô dina na, nyô a mias mmiasan ya ôkôlôt, nnye a ye fe kôan nkôane ya ôkôlôt; a nyô a mias mmiasane ya éso's, nnye a ye fe kôan nkôane ya éso's. 7 Mô't ase a bo' aval ane a kômbôya nleme wé été: sa mboane ya ôlun, nge wu ya ntindan: amu Zambe a nye'e nyô a ve a mevak. 8 A Zambe a ne ngule ya bo mam mese ya mvam me bulu bo be mia; nde, vôm mi bili biyoñe bise mam mese me ayian mimfa'a mise, mi aye bulu bo mfa'a ya mbamba mboan ase: 9 aval ane e ne ntilane na,

A miaseya émiase miasé, a vey a minzôzoé;

Zôso wé a to nnôm éto.

10 A nyô a wô'ô ve mmiasé fes mvoñ a bidi ya di, a ye ve a fôlô mvoñe

jenane ya mias, a bo bibuma ya zôsô wônan abui: 11 mi aye bi mam abui mimfa'a mise mfa'a ya ésôs ése, nje je abo bôte na, be ve Zambe akéva amu bia. 12 Amu na, mboane ya ésaé éte ô ne te jalé ve abim de ayiane bôte ya Zambe étam, ve wo adañe bo fe amu abui mvean akéva mfa'a Zambe; 13 amu na, vôme ya mve'elane wônan amu mboan ôte, be ave Zambe дума amu mewô'ô ya mmemane wônan mfa'a ya mbamba foé ya Christ a amu ésôse ya mveane wônan mi ave be a bôte bese; 14 éyoñe te bebiene fe, vôm be aye'elan ajô denan, be ayi mia amu beta mvame Zambe a ne be mia. 15 Akéva e bo'o be Zambe amu mveane wé, ñwô ô ne te ke atoté.

10 Nde, mamien Paul, me aye'elane mia a évôvoé a mvame Christ na, ma me ne nje'eban nlem éyoñ bia be mia bi to, ve me ne ngul nlem mfa'a wônan éyoñ me to vôm mfe: 2 ya, me aye'elane mia na, éyoñ me to, me aye bo te liti ayo'o nlem a ngul éte, nje me asimesane na, me ne ayo'o be bôte bevok, mbe be asimesan mfa'a wongan aval ane nge bi nga wulu avale dula ya minsôn. 3 Amu na, akôsa bo bi awulu minsôn été, bi ne te wosan aval ñwosane ya minsôn 4 (amu biôm mewosane biangan bi nji bo bi ya minsôn, ve bi ne ngu mise me Zambe, ane bi ne sô'ôlô aleme si); 5 bi atyam asimesan, a jôm ése é ne mbetane yôp, nje je abetebane yôp, a tebe ñyemane Zambe ngame yat, a bi abi ôsimesan ôse nkôm ô bo Christ mewôk; 6 a bi ne nkômesane ya kun ébiasé ése, éyoñ mewô'ô menan me aye jaé ne lut. 7 Mi afombô mam me ayené mise menan été. Nge môt éziñ a buni mfa'a wé na, a ne nyô Christ, a beta'a simesan jame dina mfa'a wé na, aval ane a ne nyô Christ, nalé ate fe bi né. 8 Amu na, akôsa bo me adañe wumulu mamien abim éziñ mfa'a ya ngule jangan (nje éte Tate a nga ve bia na, bi lôñ, a sa na, bi tyam), me aye bo te veban ôsone nyô: 9 nde, me aye bo te yené aval ane nge me

aye ve mia woñe minlem a bekalate bam. 10 Amu be ajô na, Bekalate bé be ne adit a ngu; ve ntaban a to a nyôle jé ô ne atek, a nkobô wé te ke jôme ya semé. 11 Avale môt ete e simesa'ane jame dina na, avale bi né a nkobô ya bekalate éyoñ hi ne vôm mfe, aval ete fe bi né a mboan éyoñ bi to. 12 Amu na, bi nji bo ayo'o ya lañ nge ve'ane biabebien a bôte bevo'o ya ba be awumulu bebien: ve bebien, vôm be ave'e bebien a bebien, a ve'ane bebien a bebien, be ne te fek. 13 Ve bi aye bo te wumu biabebien adañ nté wongan, ve aval ane nté ya nné Zambe a nga ve bia ane ngum nté, nde bi kui ve be mia. 14 Amu bi ne te limiti biabebien adañ nné, aval ane nge bi nji kui be mia: amu na, bi nga zu ve azukui nté ya be mia mbamba foé ya Christ été: 15 bi nji wumu biabebien adañ nné wongan, e ne na, ésaé bôte befe été; ve bi to ndi nleme na, aval ane mbunane wônan wo ayaé, bi aye nenebane be mia aval ane nné wongan akui abim afe, 16 nalé ate bi aye kat mbamba foé ja'ana akui mēfôla me ne mia yat, a bo te wumu biabebien éza nné été, mfa'a ya mam me maneya boban a zu me mo mangnan. 17 Ve na, nyô a wum, a wumu'u be Tate. 18 Amu na, sa nyô a se'émien a ne mvo'é, ve nyô Tate a sek.

11 Me ayi na, mi bo ngule ya 11 jibi ma, mfa'a ya ðyôm akut éziñ: ve mi ajibi fo'o ma. 2 Amu na, me asengan mfa'a wônan nsengane ya be Zambe: amu na, me nga ve mia alu'u be nnômé wua, nde me aye télé mia be Christ aval ane mfuban ngone minga. 3 Ve me ako woñ, a za bo a zen éziñe na, aval ane nyo éte é nga du'u Ève a fe'e medu'ane jé, asimesane denan de aye ndaman a li'i ngume nye'ane ya nlem a mfuban, mbie bi ne mfa'a Christ. 4 Amu na, nge nyô a zu a kate bôt Jésus mfe, nyô bi nji kate bôt, nge na, nge mi anyoñ aval nsisim afe, di mi nga bo te nyoñ, nge aval mbamba foé afe, di mi nga bo te kañese, mi abo mvaé ya jibi nye. 5 Amu me

asimesane na, me nji bo minlôman mi adañ ôsu, mvuse tyôtyoé. **6** Ve akôsa bo me ne ndiman mfa'a ya nkobô, ve me nji bo ndiman mfa'a ya ñyeman; momo, mimfa'a mise bi nga liti mia nalé mfa'a ya mam mese. **7** Nge na, ye me nga bo abé vôm me nga sili mamiene si ane mi aye betebane yôp, amu me nga kate mia mbamba foé Zambe, te nyoñe meya'an? **8** Me nga dañe nyoñe biôm be bekirke befe, me nga nyoñe meya'ane be be, ane me aye bo mia ésaé; **9** a éyoñ bia be mia bi nga to, a me nga to ôsame, me nji jalé môêt éziñ njuk; amu na, bobajañ, éyoñ be nga so Macédoine, be nga jalé abim me nga to ôsame; a mimfa'a mise me nga ba'ale mamien te jalé mia njuk, a nalé me aye ba'ale mamien. **10** Aval ane benya mejô me Christ me ne be ma, te ke môêt a ye dipe ma ñwuman ôte mefôla ya Achaie. **11** Amu jé? ye amu me ne te nye'e mia? Zambe a yem. **12** Ve jam me abo, nde ete me aye bo, nde me aye tyi'i zene ya yen éfia be ba be akômbô zene ya yen éfia; nde vôm be awumu bebien be aye yené aval ane bia. **13** Amu na, avale bôt ete e ne minlômane ya minsos, bebo bisaé ya medu'an, be aveñesane bebien ane minlômane mi Christ. **14** A e nji bo jame ya semé; amu na, ja'ana Satan a veñesan émien ane ange ya éfufup. **15** Ajô te, e nji bo beta jam nge bebo bisaé bé fe be aveñesane bebien aval ane bebo bisaé ya zôsô; mbe beta asu'ulane dap de aye bo aval ane mimboane mi mam miap mi né.

16 Me abeta jô na, môêt a bo'o te simesane na, me ne akut; ve nge mi asimesane nalé, ve mi nyoñane ma ane akut, nde me fe me aye wumu mamien tyôtyoé. **17** Jam me akobô, me ne te kobô de aval ane Tate, ve aval ane nkobô akut, mfa'a ya ngule ya ñwuman éte. **18** Amu bôt abui be awumu bebien mfa'a ya minsôn, me fe me aye wumu mamien. **19** Amu na, mi ajibi mekut a mevak, amu miabebien mi ne fek. **20** Amu na, mi ajibi môêt, nge a ke mia éto belo été, nge a soñe mia biôm, nge a

bi mia minkôm, nge a bet émiene yôp, nge a bibi mia asu. **21** Me akobô zene ya te duma, aval ane nge bi mbe atek. Ve mfa'a ôse môêt éziñ a ne ayo'o nlem (me akobô nkobô ð ne te fek), me fe me ne ayo'o nlem. **22** Ye be ne Behébreu? ma me ne nalé. Ye be ne Beisraélite? ma me ne nalé. Ye be ne mvôñe bôt Abraham? ma me ne nalé. **23** Ye be ne bebo bisaé be Christ? (me akobô ane nso' étyi) ma me adañedañ. Mfa'a ya bisaé, ma me adañedañ, mfa'a ya menda mimbôk, ma me adañedañ, mfa'a ya minkasa, me adañ abim e ne ntñetan, mfa'a ya mewu, biyoñ abui. **24** Be Bejuif, biyoñe bitan me nga bibane minkasa mebibi mewôm menyin a va da. **25** Biyoñe bila me nga biban alé, éyoñe jia me nga lumbane mekok, biyoñe bila me nga jibi mbôlane miel, alu da a môse wua me nga to bid'o mendim été; **26** mfa'a ya mulu, biyoñ abui, beangôndô be asôé été, beangôndô bewôlé bôte biôm été, beangôndô été be bôte ya ayoñe dam, beangôndô été be Begentil, beangôndô été mfa'a ya nlam, beangôndô été mfa'a ya fé, beangôndô été mfa'a ya mañ, beangôndô été vôm bobajañ ya medu'an be to; **27** bisaé a nju' été, bivevé été biyoñ abui, zaé a évé été, ntabane zaé été biyoñ abui, avep a soé été. **28** Akô'ôlane mam mete, mme mete me ne atan, jam e ne été, nde de atindi ma môs ôse, e ne na, ntyelan nleme yôp ajô ya bekirke bese. **29** Za a ne atek, a te ye me to atek? za a kolôban ôbak, a te ye me yôñôk? **30** Nge me ayiane fo'o wumu mamien, me aye wumu a mame ya ate'e dam. **31** Zambe nnye a ne Esa ya Tate Jésus, nyô a ne duma nnôm éto, a yeme na, me ne te laa minsos. **32** Mfa'a ya Damas, njôð ya be njô bôt Arétas a nga ba'ale nlame ya bôte ya Damas ane be bi ma: **33** a me nga daban aka'a mekok me to nkoé été a lôte mon mbé, a me nga sa'ale mo mé.

12 Me ayiane fo'o wumu mamien, akôsa bo e ne te yian; ve me aye zu mfa'a ya minyenan a minlitanane mi Tate. **2** Me ayeme môêt

éziñ be Christ, mimbu awôm a minyin mvus (nge nyôl été me ne te yem, nge na te ke nyô, me ne te yem; Zambe nnye a yem), avale môl ete e nga beteban a ke yôpe lale. **3** A me ayem avale môl ete (nge nyôl été nge te ke nyô, me ne te yem; Zambe nnye a yem), **4** aval ane a nga beteban a ke Paradis, a wô'ô mejô me ne te ke atoté, mme mete e ne te ngule ya hobane na, môl a kobô me. **5** Ajô ya avale môl ete, nde me aye wumu de: ve mfa'a ya ajô dam, me aye bo te wumu de, vengevenge ve mfa'a ya ate'e dam. **6** Amu na, nge me aye kômbô wumu mamien, me aye bo te bo akut; amu me aye kobô benya mejô: ve me abo te bo, a za bo na, môl éziñ a ye semé ma adañ abim a lô me né, nge wô'ô ma. **7** A amu beta éwôlô ya minlitane mite, a za bo na, me aye betebane yôp adañ nné, éyo é nga vebane be ma minsôn été, é mbe nlômane ya be Satan, é bôme ma, a za bo na, me aye betebane yôp adañ nné. **8** Mfa'a ya jam ete, me nga ye'elane Tate biyoñe bila na, é kôlô be ma. **9** Ane a nga jô me na, Mvame jam je ayiane wo: amu ngule jam je adañe litiban ate' été. Ajô te, me aye nye'e me wumuk ate'e dam été a meva'a me adañedañ, nde ngule Christ je aye tebe me yôp. **10** Ajô te, me ayen mvaé ate' été, meta été, mintindan été, bikpw'e'ele été, minju' été, amu ajô Christ: amu na, éyoñ me ne atek, éyoñe te me ne ngu.

11 Me nto akut: mi nga tindi ma; amu me nga yiane kañebane be mia: amu na, me nji bo minlôman mi adañ ôsu, mvus mfa'a éziñ, akôsa bo me se ke jôm. **12** Me abele mendeme ya nlôman me nga bobane vôm mi to a njiban ôse, a mendem a bitua bi mam a mimboane mi mame ya ngu. **13** Amu na, za jam e ne, nde ete mi nga sulubane bekirke bevo'o si, vengevenge ve na, mamien me nga bo te jalé mia njuk? mi jama'ane me abé te.

14 Mi lô, éyoñe ji é ne ji lale me nto nkômesane ya zu be mia; a me aye bo te jalé mia njuk: amu me ne te jeñe biôm bienan, ve mia: amu na,

bon be ne te yiane kôane mam mfa'a ya bebiaé, ve bebiaé mbe be ayiane kôane mam mfa'a ya bon. **15** A me aye ve a veban a meva'a me adañedañ ajô ya minsisim mienan. Nge me adañ nye'e mia abui, ye me adañe nye'eban tyôtyoé? **16** Ve e bo'onalé, mamien me nga bo te jalé mi njuk; ve me nga bo fe'e medu'an, ane me nga bi mia a medu'an, **17** Ye me nga nyoñe jôm be mia a môl éziñ ya ba me nga lôme mia? **18** Me nga lepe Tite, a me nga lôme mojañ ate ba nye. Ye Tite a nga nyoñe mia jôm éziñ? ye bi nga bo te wulu aval nsisime da été? ye bi nga bo te wulu avale bibô'a mebo da été?

19 Eyoñ ése ji mi asimesane na, bi akame biabebien be mia. Mise me Zambe bi akobô be Christ. Ve, A bôt me anye'e, mam mese me ne mfa'a ya mvolane wônan. **20** Amu me ako woñ, a za bo a zen éziñe na, éyoñ me azu, me aye bo te koé mia aval ane me akômbô, a mamien me aye yené be mia aval ane mi ne te kômbô; a za bo a zen éziñe na, ntañete, mesengan, ayaa, metyama'ane, bibôta, minsok, mebun, bikukuma bi aye bo; **21** a za beta bo na, éyoñ me azu, Zambe wom a ye sili me si vôm mi to, a me aye yi du ajô ya abui bôt ya ba be nga bo abé melu mvus, a bo te kôñelane minlem mfa'a ya mvin a mangan a bisôk, mbie bite be nga bo.

13 Eyoñe ji é ne ji lale me azu be mia. Ajô se de aye tyi'iban anyu bengaa bebaé nge bela. **2** Me nga taté jô a me abeta jô, aval ane éyoñ me nga to éyoñe baa, nalé fe éyoñe ji, éyoñ me ne momo, ba be nga bo abé melu mvus, a ba bevo'o bese na, nge me abeta zu, me aye bo te kam; **3** amu na, mi ajeñ'nlitane ya Christ a kobô be ma; nnye ate a ne te ate'e mfa'a wônan, ve a ne ngule be mia: **4** amu a nga tyeléban croix yôp amu atek, ve a nyiñ amu ngule Zambe. Amu na, bia fe bi ne ate'e be nye, ve bi aye nyiñ bia be nye amu ngule Zambe je azu be mia. **5** Fomba'ane miabebien, nge mi ne mbunan été; ve'ela'ane miabebien. Nge na, ye mi ne te yem

mfa'a wônan miabebiene na, Jêsus Christ a ne be mia? vengevenge ve nge mi ne fo'o nsuban. 6 Ve me to ndi nleme na, mi aye yeme na, bi se ke nsuban. 7 Nde, bi aye'elane Zambe na, mi bo te bo abé; sa amu na, bi yené nyoñeban, ve amu na, mi aye bo mam me ne zôsô, akôsa bo bi ne ane nsuban. 8 Amu na, bi se ngule ya bo jame ya tyam benya mejôô, ve di ya kam benya mejôô. 9 Amu bi avak, éyoñ bi ne atek, a mi ke ngu: jam ete fe bi aye'elane de, ja'ana nya nkômane wônan. 10 Amu ajô te, me atili mam ma, éyoñe te

me to momo, nde, éyoñ me to, me aye bo te bo ayok, aval ane ngule Tate a nga ve ma mfa'a ya nlôñan, a sa mfa'a ya ntyaman.

11 A bobajañ, me asu'ulane jô na, va'an. Mi sondô'ô bo mvo'é; bo'an mvolane minlem; bo'an aval ôsime-sane da; taba'an mvo'é été: a Zambe ya nye'an a mvo'é a ye tabe be mia.

12 Mi bata'an, wua a bata'ane nyô mbok a nlatane menyu ya be Zambe.

13 Bôte ya Zambe bese be sili'i mia.

14 Mvame Tate Jêsus Christ, a nye'ane Zambe, a mfulane ya Mba-mba Nsisim, bi tabe'e be mia bese.

KALATE PAUL A NGA TILI BEGALATIE

1 Paul, nlôman (sa wu wo aso be bôt, sa ke wu wo aso amu bôt, ve amu Jêsus Christ, a Zambe a ne Esa, nnye a nga wômôlô nye ñwuan), 2 a bobajañe bese bia be be bi to, me atili bekirke ya Galatie kalate: 3 Mvam é tabe'e be mia a mvo'é, bi so'o be Zambe a ne Esa, a be Tate Jêsus Christ wongan, 4 nnye a nga ve émien amu mam abé mangan, amu a ye nyii bia mbia si a ne éyoñe jina nyô, aval ane Zambe a ne Esa wongan a nga nye'e: 5 duma e tabe'e be nye ataté nnôm éto akui nnôm éto. Amen.

6 Me asemé amu mi ji'aya kôlô be nyô a nga loene mia amu mvame Christ, a mi keya tôñe foé fe; 7 nje é nji bo mbamba foé mfe: ve bôte bevo'o be ne été be andeñe mia, a be akômbô kôñelan mbamba foé ya Christ. 8 Ve ja'ana bia, ja'ana ange a so yôp, a ye kate mia foé éziñe fe, sa nyô bi nga kate mia, nnye a nyoñe' biyo'é. 9 Aval ane bi nga jô melu mvus, nalé ate me abeta jô éyoñe jina na, Nge môt éziñ a kate mia foé éziñe fe, sa nyô mi nga nyoñ, nnye a nyoñe' biyo'é. 10 Amu na, ye me ajeñ ékaña'a bôt éyoñe ji,

nge ji ya Zambe? nge na, ye me ajeñe zene ya bo ane bôt be anye'e? nge me ngenan me bo' ane bôt be anye'e, me nga ye bo te bo mbo ésaé ya Christ.

11 Amu na, A bobajañ, me ajô mia mfa'a ya mbamba foé a nga kateban a ma na, a nji bo jame ya bôt. 12 Amu na, me nji nyoñe nye be bôt, nalé fe me nji ye'é nye, ve a nga zu be ma a nlitane ya Jêsus Christ. 13 Amu na, mi nga wô'ôtan aval ane me nga to melu mvus mbunane ya Bejuif été, ane me nga dañe kpwe'ele kirke ya Zambe, a tyame je: 14 a me nga ke ôsu mbunane ya Bejuif été, a dañ abui bôte ya miaé wom vôm bôte ya ayoñe dam be nga to, a dañe be ngu mfa'a ya mba'alane ya biyeme ya bemvamba. 15 Ve éyoñ Zambe, nnye a nga tope ma, aso abum be nyia wom, a loene ma amu mvame jé, a nga yen mvaé 16 ya liti ma Mone wé nleme wom été, nde me aye kañete nye vôm Begentil be to; me nji ji'a ke sili minsôn a metyi: 17 nalé fe me nji bet a ke Jérusalem be ba be nga bo minlôman te yen me za bo'ok; ve me nga kôlô a ke Arabie; ane me nga beta bulane Damas.

18 Wôna, éyoñ mimbu mila mi nga lôt, me nga bet a ke Jérusalem a yene Céphas, ane me nga tabe be nye melu awôm a metan. 19 Ve me nji yen nlôman mfe ya minlôman vengevenge ve Jacques, monyañe Tate. 20 Nde ete, mfa'a ya mam me atili mia, mi lô, vôm Zambe a to, me nji laa minsos. 21 Wôna, me nga zu mefôla ya Syrie a Cilicie. 22 Eyoñe te bekirke ya Judée, mbe be mbe ba ya Christ, be ngenan te yem ma asu: 23 ve be nga wô'ôtane ve na, Nyô a nga kpwe'ele bia melu mvus, éyoñe ji a kañete mbunan a nga tyam melu mvus; 24 ane be nga kañe Zambe amu ma.

2 Wôna, éyoñ mimbu awôm a minyin mi nga lôt, me nga beta bet a ke Jérusalem, bia Barnabas, me nga ke fe Tite nsamba wom. 2 A me nga bet a ke amu nltan; ane me nga kañete be mbamba foé, nnye me akañete vôm Begentil be to, ve me nga kañete nye asoé vôm ba be nga dañe wum be nga to, a za bo zen éziñe na, me ake mbi, nge na, me nga ke mbi, ékeké. 3 Ve Tite émien, bia nye bi nga to, amu a mbe mone Grec, a nji tyi'iban atye a ntindan: 4 e nga bo nalé amu bobenyañ ya minsos be nga nyin été asoé, mbe be nga zu nyi été asoé amu be nga ye joñdôlô éto beti jangan nje bi bili be Christ Jésus, nalé be nga ye ke bia éto belo été: 5 mbe bete bi nji ve vôm mfa'a ya zene ya wô'ô be, momo, te ke awolo da; nde te benya mejô ya mbamba foé be aye tabe be mia. 6 Ve mfa'a ya ba be nga wum ane biwôlô (aval bôt ese be mbe e nji bo jam mfa'a wom: Zambe a ne te semé ngume mô't)—mbe, me ajô na, ba be nga wum be nji ye'ele ma jam: 7 ve mfa'a mfe na, éyoñ be nga yene na, me nga veban mbamba foé mfa'a ya minsôso, aval ane Pierre a nga vebane nye mfa'a ya mintyi'ibane metye 8 (amu nyô a nga ve Pierre ngu mfa'a ya ésaé nlômane ya mintyi'ibane metye, nnye ate fe a nga ve ma ngu mfa'a ya ésaé nlômane ya Begentil); 9 a éyoñ be nga yen mvam é nga veban be ma, ane Jacques ba

Céphas a Jean, mbe bete be nga to ane mekône ya kirke, be nga ve bia Barnabas mo ya mbo nnôme ya fulan ésaé, nde bi aye ke mfa'a ya meyoñ me ne te yeme Zambe, a be be aye ke mfa'a ya mintyi'ibane metye; 10 ve be nga kômbô na, bi simesane minzôzoé; jam ete ebien me fe me nga dañe ve ngule ya bo.

11 Ve éyoñ Céphas a nga zu Antioche, me nga sôane nye me lô nye asu, amu a mbe nyoñane mekua. 12 Amu na, te yen bôt bevo'o be za so'o be Jacques, a nga di ba be Begentil; ve éyoñ be nga zu, a nga jô'é a kandane be, amu a nga ko mintyi'ibane metyele woñ. 13 A Bejuif bevo'o be nga bo fe medu'an a nye; nalé fe Barnabas a nga du'uban a medu'ane map. 14 Ve éyoñ me nga yene na, be nji wulu zôsô aval ane benya mejô ya mbamba foé, ane me nga jô Céphas vôm be bese be nga to na, Nge wo, ô ne mone Bejuif, wo atabe ane Begentil be abo, sa ane Bejuif be abo, amu jé wo atindi Begentil, na, be tabe aval ane Bejuif be abo? 15 Bia bi ne Bejuif mfa'a ya mbialan, sa bebo mam abé ya Begentil, 16 ve bi ayeme na, mô't a nji kabe amu mimboane mi mame ya metiñ, ve amu mbunan a buni Jésus Christ, biabebien bi nga buni Christ Jésus, nde bi aye kabe amu mbunan bi abuni Christ, sa amu mimboane mi mame ya metiñ. 17 Ve nge bia, éyoñ bi nga kômbô kabe amu Christ, biabebien bi nga yené fe bebo mam abé, ye Christ a ne mbo ésaé ya abé? Te ke bebé. 18 Amu na, nge me abeta lôñe mam me nga tyam, me aliti na, me ne ntyam metiñ. 19 Amu na, amu metiñ, me nto ñwuan mfa'a ya metiñ, nde me aye nyiñ mfa'a ya be Zambe. 20 Me nto ntyebane croix yôp bia be Christ; a me nji fe nyiñ, ve Christ a nyiñ be ma: a ényiñ me to je mfa'a ya minsôn éyoñe ji, me to je amu mbunan, ñwô me abuni Mone Zambe, nnye a nga nye'e ma, a ve émien amu ajô dam. 21 Me nji bo mvame Zambe momo: amu na, nge zôsô a ne amu metiñ, wôna Christ a nga wu éwuui.

3 A mekute me bôte ya Galatie, za a nga zametane mia fek, mia bete Jésus Christ, a mbe ntyebane croix yôp, a nga tu'a kateban mise menan été? **2** Ve jame dina me aye yé'é be mia, Ye mi nga nyoñ Nsisim amu mimboane mi mame ya metiñ, nge amu mewô'ô ya mbunan? **3** Ye mi ne aka'a mekut ete? vôm mi nga taté a Nsisim, ye mi asondô éyoñe ji a minsôn? **4** Ye mi nga jibi abime mam ete éjibijibi? nge e ne fo'ô éjibijibi. **5** Ajô te, nyô a ve mia Nsisim, a bo bitua bi mam vôm mi to, ye a bo nalé amu mimboane mi mame ya metiñ, nge amu mewô'ô ya mbunan? **6** Aval ane Abraham a nga buni Zambe, ane ô nga lañebane nye mfa'a ya zôsô. **7** Ajô te, yemekane na, ba be ne ba ya mbunan, mbe bete be ne bone be Abraham. **8** A ntilan, ñwô ô nga taté yen ôsu na, Zambe a ye kale Begentil amu mbunan, ô nga taté kat Abraham mbamba foé na, Meyoñe mese me aye nyoñe bibotan be wo. **9** Nalé ate, ba be ne ba be ya mbunan be nyoñeya bibotan, ba be Abraham nnye a nga buni. **10** Amu na, abime bôt de atôñe mimboane mi mame ya metiñ, nde e ne biyo'é si: amu e ne ntilane na, Nyô ase a bo te bo mbane ya tabe mam mese me ne ntilan kalate metiñ été, a bo me, nnye ate a nyoñeya biyo'é. **11** A éfia ya na, te ke mô't a ne nkaban mise me Zambe amu metiñ, é ne fo'ô été: amu na, Zôsôa mô't a ye nyiñ a mbunan; **12** a metiñ me nji bo jame ya mbunan; ve na, Nyô a bo me a ye nyiñ a me. **13** Christ a nga kôté bia mfa'a ya biyo'é ya metiñ, vôm a nga nyoñe biyo'é biangan; amu e ne ntilane na, Nyô ase a tyele élé yôp a nyoñeya biyo'é: **14** nde ete, bibotan bi Abraham bi aye kui be Begentil amu Christ Jésus; nde bi aye nyoñ Nsisim ô ne ntiñetan amu mbunan.

15 A bobējañ, me akobô ane bôt be wô'ô bo be bo'ok: akôsa bo é ne ve élate ya bôt, ve éyoñ é nto ñyemetan, te ke mô't a bo je momo, nge kô'ôlane jam afe été. **16** Nde, mintiñetan mite mi nga jôban mfa'a

Abraham, a mvoñe bôte jé. A nji jô na, Mevale me mvoñ ane ma ya bôt abui, ve ane nyô ya mô'te wua, na, mfa'a ya mvoñe bôte jôé, nje éte é ne Christ. **17** Nde, me ajô ajô dina na, Vôm élat é nga taté yem be Zambe atata'a, metiñ, me nga zu éyoñ mimbu mintete minyin a mewôm mela mi nga lô't mvus éte, me nji bo je momo, a bo ntiñetan ôte éboboe. **18** Amu na, nge ngap é ne jôme ya metiñ, wôna é nji fe bo jôme ya ntiñetan: ve Zambe a nga ve je Abraham amu ntiñetan. **19** Ajô te, metiñ me abo za jame? Me mbe nkô'ôlan amu mimboan mi abé akekui éyoñ mvoñe bôt éte je aye so, nje ntiñetan ôte ô mbe ntiñetan; a me nga veban a beange a wo mvañe bôt. **20** Ve mvañe bôt a nji bo mvañ ya mô'te wua; ve Zambe a ne ve wuwua. **21** Ajô te, ye metiñ me akômbô tyam mintiñetane mi Zambe? Te ke bebé: amu na, nge metiñ me nga ye veban me mbe ngule ya ve bôt ényiñ, wôna zôsô a nga ye fo'ô bo jôme ya metiñ. **22** Ve ntilan ô nga dili biôm bise abé si, nde ntiñetane ya mbunan ya buni Jésus Christ wo aye veban be ba be abuni.

23 Ve na, te yen mbunan ô za so'ok, bi mbe mbilan nda mimbô'ô ya metiñe si, ndilan akekui mbunan ôte ñwô wo aye litiban melu ôsu. **24** Nalé ate, metiñ me nto ñye'ele wongan a zu bia be Christ, nde ete, bi aye kabe a mbunan. **25** Ve éyoñe ji, amu mbunan ôte ô soya, bi nji fe bo ñye'ele ate si. **26** Amu na, mia bese mi nto bone be Zambe, amu mbunane ya buni Christ Jésus. **27** Amu na, abime bôte ya be mia e nga baptizôban be Christ, nde ete e nga jaé Christ. **28** Mone Bejuif a se ngule ya bo, nge mone Grec, ôlo ô se ngule ya bo, nge nti, fam é se ngule ya bo, nge minga; amu mia bese mi nto mô'te wua be Christ Jésus. **29** A nge mi ne ba be ya Christ, wôna mi ne mvoñe bôt Abraham, mi ne benyoñ ngap, aval ane ntiñetan ô né.

4 Ve me ajô na, nté éjian é ne mongô, ba ôlô be nji kandan mfa'a éziñ akôsa bo é ne ésa ya biôm bise;

2 ve a wô'ô beye'ele a beba'ale akekui môs ésa a nga tiñeti wo akpwan. 3 Nalé ate fe bia, éyoñ bi mbe bongô, bi nga vaa ane belo atata'a bive'ela'a bi mame ya si nyô si: 4 ve éyoñ éyoñ é nga sondô kpwan, Zambe a nga lôme Mone wé, mbialane be minga, mbialane metiñe si, 5 nde, a ye kôté ba be mbe metiñe si, nde bi aye nyoñ éto ya bon. 6 A mi nto bon, Zambe a nga lôm Nsissime ya Mone wé minlem miangan été, ñwô wo aloene na, Abba, Tate. 7 Nalé ate, ô nji fe bo ôlô, ve mon; a nge ô ne mon, wôna ô ne nyoñ ngap amu Zambe.

8 Ve éyoñe te, amu mi nji yeme Zambe, mi nga vaa ane belo be ba be nji bo bezambe ataté éyoñ be nga téban: 9 ve éyoñe ji, amu mi zuya yeme Zambe, ve de adañe na, mi nto ñyemane be Zambe, mi abeta bulan mvus a ke tôn atata'a bive'ela'a bi mam e ne atek a azoé, nde ete mi akômbô beta tabe éto belo, aya? 10 Mi aba'ale môs, a bengon, a biyoñ, a mimbu. 11 Me ako woñ mfa'a wônan, a za bo zen éziñe na, me nga bo ésaé be mia éboboé.

12 A bobajañ, me aye'elane mia na, bo'an ane me né, amu ma fe me nto ane mi né. Mi nji bo ma abé: 13 ve mi ayeme na, amu ate' éziñ ya minsôn, nde me nga kate mia mbamba foé éyoñ ya ôsu: 14 a jam e mbe mia meve'ele minsône miam été, mi nji biasé de, nge kat; ve mi nga nyoñe ma ane ange ya Zambe, aval ane Christ Jésus. 15 Ajô te, ébotane jenan é nto vé? amu me ajô mia na, nge jam ete e mbe ngule ya boban, mi nga ye va mise menan a ve ma me. 16 Nalé ate, ye me nto nsiñe wônan, amu me nga kate mia benya mejôô? 17 Be nji ve ngule ya jeñe mia mbamba njeñan; momo, be akômbô dipe mia zen, nde mi aye jeñe be. 18 Ve e ne mvaé na, mi ajeñeban ngul mfa'a ya mbamba jam biyoñe bise, ve sa ve éyoñ bia be mia bi to. 19 A ayômô bone dam, mia bete me abeta kô'ôlô mie akekui Christ a nto be mia—20 ve me ne ngule ya kômbô na, bia be mia bi to éyoñe ji,

a kôñelane tyiñe jam; amu na, me to mia biyebé.

21 Katane ma, mia bôt mi akômbô tabe metiñe si, ye mi nji wô'ô metiñ? 22 Amu e ne ntilane na, Abraham a nga bili bo, befam bebaé, wua be minga a mbe ôlo, a nyô mbok be minga a mbe nti. 23 Ve mone ya be minga a mbe ôlo a nga bialé a minsôn; ve mone ya be minga a mbe nti a nga bialé a ntiñetan. 24 Mam mete me ne nlatan: amu binga bete be ne bilate bibaé; jia je aso nkôle Sina, je abiaé bone ya éto belo, nje éte é ne Agar. 25 Ve na, Agar nyô a ne nkôle Sina ya Arabie a funane Jérusalem e ne éyoñe ji: amu e to éto belo ba be bone bé. 26 Ve Jérusalem e ne yôp e ne nti, nde ete e ne nyia wongan. 27 Amu e ne ntilane na,

Va'ak, A nkôkôm, wo ô ne te biaé; Bete'e tyiñe yôp, a yôtan, wo ô ne te kô'ôlô mie:

Amu na, bone be nyô a ne te nnôm be adañe ba ya nyô a bili nnôm, abui.

28 Nde bia, A bobajañ, aval ane Isaac a mbe, nalé ate bi ne bone ya ntiñetan. 29 Ve aval ane nyô a nga bialé a minsôn a nga kpwe'ele nyô a nga bialé a Nsissime éyoñe te, nalé ate fe e ne éyoñe ji. 30 Ve ntilan wo ajô aya? Va'a minga a ne ôlo ba mone wé: amu mone ya minga a ne ôlo a ye bo te bo nyoñ ngap ba mone ya minga a ne nti. 31 Ajô te, A bobajañ, bi nji bo bone ya minga a ne ôlo, ve bi ne ba ya minga a ne nti.

5 Christ a nga kôté bia amu na, 5 bi tabe beti: ajô te, yeman ngu, te beta bilan ébôñeté ya éto belo si.

2 Mi lô, me, Paul, me ajô mia na, nge mi aty'i'ibane metye, Christ a ye bo te volô mia jam. 3 Ya, me abeta kate mô't ase a tyi'iban atye na, a nto nyô a yiane bo metiñe mese. 4 Mia be Christ mi maneya kandan, mia bôt mi akômbô kabe a metiñ; mi kuya a li'i mvam. 5 Amu na, bia, amu Nsirim a mbunan, bi ayange ndi minleme ya zôsô. 6 Amu na, be

Christ, ntyi'iban atyel ô ne te volô, nalé fe nsôso; ve mbunane wo abo ésaé a nye'an. 7 Mi nga tôñ mvo'é; za a nga kame mia na, mi bo te bo benya mejô mewôk? 8 Ndutane wu ô nji so be nyô a loene mia. 9 Oyôm mvusu vi avusu ngum ébañ. 10 Me abuni mia be Tate na, mi aye bo te simesan mfa'a mfe: ve nyô a ndeñ-ele mia a ye nyoñe melep mé, nyô ase a né. 11 Ve ma, A bobējañ, nge me ngenane me kañete'e ntyi'an metye, amu jé me ngenane me wô'ô ékpwe'ele? wôna nkolan ôba'a ya croix ô vaseya. 12 Me nga ye nye'e na, ba be azametane mia be aye ke ntyi'ane metyele yat.

13 Amu na, A bobējañ, mi nga loban amu na, mi bo beti; ve na, te veñesan éto beti jenan jôme ya bo mame ya minsôn, ve na, amu nye'an, bo'ane miabebien bebo bisaé ya ba bevok. 14 Amu na, metiñe mese me ne mboan ajô da été, nde dina na: Wo aye nye'e môt mfe ane wo anye'e womien. 15 Ve nge mi alôp a di miabebien, taba'an ntye mi za jiane miabebien.

16 Ve me ajô na, Wula'an a Nsisim, ndembene mi aye bo te bo nye'ane mame ya minsôn. 17 Amu minsôn mi ne te nye'e mam Nsisim wo anye'e, a Nsisim ô ne te nye'e mam minsôn mi anye'e; amu mam mete me asian, da de asiñe da avok; nde mi aye bo te bo mam mi akômbô. 18 Ve nge mi awulu a Nsisim, wôna mi nji bo metiñe si. 19 Ve na, mimboane mi mame ya minsôn mi ayené, mmie mi ne na: mejian, mvin, bisôk, 20 nkañiane bezambe befe, mboane bemvi'i, ziñ, ntañete, mesengan, ayaa, metyamane, minkandan, mengam, 21 minyamete, nso'ane bilam, mbia ndian, a aval mam ete; mme mete me atu'a lepe mia, aval ane me nga tu'a lepe mia na, ba be wô'ô bo aka'a mam ete be aye bo te nyoñ ngape ya ayoñe Zambe. 22 Ve bibuma ya Nsisim bi ne na, nye'an, mevak, mvo'é, évôvoé, njiban, mvam, zôsô, mbunan, 23 nje'eban nleme si, njôan nlem; atiñ de avini aval mam ete e ne momo. 24 A ba

be ne ba be Christ Jésus be tyeléya minsôn croix yôp, a fulan mbia minkômban a mbia minye'ane mi mame ya été.

25 Nge bi anyiñ a Nsisim, ñwula'ane fe a Nsisim ôte. 26 Mbo'an te bo mebune ya momo duma, a soñe miabebien, a sengane miabebien.

6 A bobējañ, nge môt a teme na, a boya abé éziñ, mia bôte ya Nsisim, mi beta'a sôan avale môt ete zôsô, a nsisime ya évôvoé; ô simesa'ane fe womien, ô za yene fe meve'ele. 2 Mi beka'ane mimbe'e ya ba bevok, nalé mi aye tu'a jalé metiñe me Christ. 3 Amu na, nge môt a simesane na, a ne jôm éziñ éyoñ a ne momo jôm, a du'u émien. 4 Ve na, môt ase a fombô'ô mboane wé émien, wôna a ye bi ava'a dé de aso ve be émien, te so be môt mfe. 5 Amu na, môt ase a ye be'e mbe'e wé émien.

6 Ve na, nyô a yé'é mejô, a va'a, nyô a ye'ele nye, mbamba be mam bese. 7 Te du'uban; Zambe a ne te jibi ébiasé: amu jôm ése môt a mias, nje éte fe a ye kôan. 8 Amu na, nyô a mias mfa'a ya minsône mié émien, a ye kôane bibole bi mame ya minsôn; ve nyô a mias mfa'a ya Nsisim, a ye kôan ényiñ ya melu mese ya Nsisim. 9 A mbo'an te bo atek mfa'a ya mboan mvaé: amu na, éyoñ melu me ayian me aye kpwan, bi aye kôan nge bi abo te tek. 10 Ajô te nde, éyoñ bi bili éyoñe ya bo, mbo'ane mam me ne mvaé mfa'a ya bôte bese, a dañedañ mfa'a ya be ba be ne ba ya nda mbunan.

11 Tameka yenan aka'a beta bikaanga me atili mia a wo wom mamen. 12 Abime bôt de akômbô yené zôsô mfa'a ya minsôn, mbe bete be atindi mia na, mi tyi'ibane metye; ve amu be nji kômbô wu ékpwe'ele amu croix ya Christ. 13 Amu na, ba bebien be atyi'ibane metye be nji ba'ale metiñ; ve be akômbô na, mi tyi'ibane metye, nde be aye wum amu minsône mianan. 14 Ve e bo'o te ke bebé mfa'a wome na, me wum

a jam afe, vengevenge ve amu croix ya Tate Jésus Christ wongan, amu nje éte si nyô é tyebeya croix yôp mfa'a wom, a ma me tyebeya croix yôp mfa'a ya si nyô. 15 Amu na, ntyi'an atye ô se ke jôm, nalé fe nsôso ô se ke jôm, ve mfefé mbialan. 16 A abime bôt de aye wulu a atiñe

di, mvo'é é tabe'e be be, a mvam, a be Israël ya Zambe.

17 Môt te beta ndeñele ma; amu na, me be'e bifele mendeme ya Jésus nyôle jam.

18 A bobajañ, mvame Tate Jésus Christ wongan é tabe'e be minsisime mienan. Amen.

KALATE PAUL A NGA TILI BEÉPHÉSIIEN

1 Paul, nlômane ya Christ Jésus, amu nkômbane ya Zambe, me atili bôte ya Zambe be to Éphèse, a ba be abuni be Christ, kalate: **2** Mvam é tabe'e be mia, a mvo'é, bi so'o be Zambe Esa wongan, a be Tate Jésus Christ.

3 Ekaña'a é bo'o be Zambe a Esa ya Tate Jésus Christ wongan, nnye ate a nga botane bia a bibotane ya Nsisim bise, bi so'o yôp été be Christ: **4** aval ane a nga tope bia be nye, te yene si nyô é za téba'an, nde ete bi aye bo zôsô a te ke bijô vôm a to, nye'an été: **5** a nga taté telé bia mfa'a ya nyoñe bia be émien ane bon amu Jésus Christ, aval ane mbamba nye'ane ya nkômbane wé, **6** mfa'a ya ékaña'a ya duma ya mvame jé, nje éte a nga ve bia akape be Nyô a nye'e: **7** bi bili nkôtane wongan be nye amu metyi mé, njamane ya mintyamane metiñe miangan, aval ane abui mame ya mvame jé, **8** nje éte a nga dañe sôé bia mfa'a ya ñiyeman ôse a fe' ése, **9** vôm a nga liti bia nsolane jame ya ntyi'ane wé, aval ane mbamba nkômbane wé nnye ate a nga telé be nye **10** mfa'a ya nkômbane ya éyoñ biyoñ bi aye kpwan, a late biôm bise be Christ, biôm bi ne yôp été, a biôm bi ne si nyô; me ajô na, be nye, **11** be nnye ate fe bi nga boban ngap, vôm bi nga taté teléban aval ane ntyi'ane ya nyô a wô'ô bo mam mese aval ane fe'e ya nkômbane wé; **12** mfa'a ya na, bi kañ étôto'o

jé, bia bete bi nga taté tabe ndi minlem be Christ: **13** be nnye mia fe, vôm mi nga wô' ajô ya benya mejôô, mbamba foé ya nyiane wônan, —be nnye, amu mi nga buni fe, ane mi nga feteban a Mbamba Nsisim ya ntiñetan, **14** nnye ate a ne mbômô ya ngape jangan, akekui nyiane ya biôm bi Zambe émien, mfa'a ya kañ étôto'o jé.

15 Amu jam ete, ma fe, vôm me nga wô'ôtan ajô ya mbunane ya be Tate Jésus ñwô ôte ô ne be mia, a nye'an mi aliti mfa'a ya bôte ya Zambe bese, **16** me ne te jô'é ve akéva amu ajô denan, me atos ajô denan éyoñ me aye'elan; **17** na, Zambe ya Tate Jésus Christ wongan, Ésa ya étôtok, a ye ve mia Nsisime ya ñiyeman a nitian ane mi aye yeme nye; **18** mise ya minlem mienan me yen, nde mi aye yeme jôm ndi minleme ya nloene wé é né, jôm abui mame ya étôto'o ya ngape jé mfa'a ya bôt bé e né, **19** a jôm abui éwôlô ya ngule jé mfa'a wongan bia bôt bi abuni e né, amu mboane ya ngul ya éwôlô jé, **20** ñwô ôte a nga bo be Christ éyoñ a nga wômôlô nye ñwuan, a toé nye mbo nnôme wé yôp été, **21** mbetane yôp a dañe ba bese be adañedañe biwôlô, a ba be adañe biwôlô, a ba be ne biwôlô, a ba be ne abe biwôlô, a jôé se e ne nyôlan, sa si nyô étam, ve nalé fe nyô je aye bo: **22** ane a nga telé biôm bise bi wô'ô nye mebo mé si, a telé nye Njôô ya jôô biôm bise mfa'a

ya kirke, **23** nje é ne nyôle jé, njalane ya nyô a jalé biôm bise biôm bise ya été.

2 A mia a nga ve ényĩñ, éyoñ mi nga to miñwuan amu mintyamane metiñe mienan a mam abé menan, **2** mme mete mi nga wulu été melu mvus aval ane dulu ya si nyô, aval ane njôô ya ngule ya ñyem été, nyô ya nsisim wo abo ésaé éyoñe ji be bôt be ne melô; **3** bia bese fe bi nga to be be melu mvus mbia minkômbane ya minsône miangan été, a bi nga bo mbia minkômbane ya minsôn a mi ya nlem, a bi nga bialé bone ya ayaa, aval ane ba bevok:—**4** ve Zambe, vôm a mbe abui mvam, amu beta nye'ane wé ñwô ôte a nga nye'e bia, **5** akôsa bo éyoñ bi mbe miñwuan amu mintyamane metiñe miangan, ane a nga ve bia ényĩñ bia be Christ (mi nga nyĩñ amu mvam), **6** ane a nga wômôlô bia be nye, a toé bia be nye yôp été, be Christ Jésus: **7** nde ete biyoñ ya ôsu a ye liti étua abui mame ya mvame jé vôm a mvamane bia be Christ Jésus; **8** amu na, mi nyiñeya a mvam, amu mbunan; a jam ete e nji so be miabebien, e ne mveane Zambe; **9** sa di ya mimboane mi mam, nde, te ke mô't a ye wum. **10** Amu na, bi ne ntéane wé, ntéban be Christ Jésus, amu bi aye bo mbamba be mam, mme mete Zambe a nga taté kôme na, bi wulu me été.

11 Ajô te, mi simesa'ane na, melu mvus mia, mi mbe Begentil mfa'a ya minsôn, mi alobane na, Minsôso be ba be alobane na, Mintyi'ibane Metye mfa'a ya minsôn, mboane ya mo; **12** na, éyoñe te mi nga to nkandan be Christ, mvasan mfa'a ya ayoñ ya Israël, a bejin mfa'a ya bilate ya ntiñetan, mi nji bi ndi minlem a te ke Zambe si nyô. **13** Ve éyoñe ji, be Christ Jésus, mia bôt mi nga to ôyap melu mvus, mi nto bebé metyi me Christ été. **14** Amu na, nnye ate a ne élate janggan, nnye a nga bo biôm bibaé jôme jia, a tyam ésu ya zañ é nga kandé, **15** vôm a nga va ziñ a minsône mié, mintiñetane ya metiñ, mme mete me mbe mveane memvinda

été; nde a ye té mfefé mô'te wua be émien, ô so'o be bôte bebaé, a bo élat nalé; **16** a a ye late be bebaane be bo nyôle jia be Zambe amu croix, amu a maneya wôé ziñ éte a je: **17** ane a nga zu kate mia foé ya élat, mia bôt mi mbe ôyap, a foé ya élat be ba be mbe bebé: **18** amu na, amu nye bia bebaane bi bili anyine dangan Nsisim wua été a ke be Tate. **19** Nalé ate, mi nji fe bo bejin a mintabe, ve mi nto bemie nlam mia be bôte ya Zambe, a ba ya bôte ya nda Zambe, **20** mi ne nlôñan mbô'ane si minlôman a bekulu mejô yôp, Christ Jésus émien a ne beta ako'o ya jua; **21** be nye ngum nda ôse, ñwô biôm bise ya été bi alateban vôme wé, je alôñeban a bo mbamba temple be Tate; **22** be nye mia fe mi ne nlôñan vôme wônan ane mi bo nda ya Nsisim été, nje Zambe a ye tabe.

3 Amu jam ete, me, Paul, mbô'ô Christ Jésus amu ajô ya mia Begentil,—**2** nge e ne nalé na, mi wô'ôya nkômane ya mvame Zambe, nje éte é nga vebane be ma mfa'a wônan; **3** na, nsolane jam ô nga katebane be ma a nlitan, aval ane me ate taté tili a mejô tyôtyoé, **4** mme mete, éyoñ mi alañ, mi aye bo ngule ya yem ñyeman me ayem nsolane jame ya Christ; **5** ñwô ôte ô nji litiban be bone be bôt miaé mife, aval ane ô ne nlitan éyoñe ji, be mbamba minlôman a bekulu mejô bé a ngule ya Nsisim; **6** e ne na, Begentil be nto beébe benyoñ ngap, a be ne fe bibu'a ya nyôl éte, a be ne fe benyoñ ya ntiñetan ô ne be Christ Jésus amu mbamba foé, **7** nnye ate me nga teléban mbo ésaé, aval ane mveane ya mvame Zambe ô né, nje éte é nga vebane be ma, aval ane mboane ya ngule jé. **8** Be ma, ma me adañe bôte bese ya Zambe be adañe tyôtyoé, tyôtyoé, mvame nyô é nga veban, na, me kate Begentil abui mame ya be Christ e ne te jame ya fas; **9** a na, me bo bôte bese be yene jôm nkômane ya nsolane jam ô né, ñwô ôte ô nga solô be Zambe miaé mise, nnye a nga té biôm bise; **10** nde te na, éyoñe ji mevale miñyemane ya Zambe me aye

litiban amu kirke be beange be adañe biwôlô a ba be ne ngu yôp été, 11 aval ane ntyi'ane ya nnôm éto ñwô ôte émien a nga tyi'i be Christ Jésus Tate wongan: 12 be nye ate bi bili minleme ya beti a ngule ya nyin a mbunan, amu mbunan wongan ya be nye. 13 Ajô te, me asili na, mi bo te kat amu minju'u miam ya ajô denan, mmie mite mi ne étôto'o jenan.

14 Amu jam ete, me akute meboñe si a ye'elane Tate, 15 be nye nda bôt ése ya yôp été a si nyô je ayôbane jôé dé, 16 na, a ye ve mia, aval ane abui mame ya étôto'o jé e né, na, mi aye veban ngul a ngu be môte ya été amu Nsisime wé; 17 nde Christ a ye tabe minlem mienan été amu mbunan; mfa'a ya na, mia, amu mi ne mbemane mindi a nlôñane nye'an yôp, 18 mia be bôte ya Zambe bese mi aye bo ngule ya yem ndam a nté a ôyap yôp a édok, 19 a yeme fe nye'ane Christ, ñwô ôte wo adañ ñyeman, nde mi aye jaé akekui njalan ôse ya Zambe.

20 Nde ete, be nyô a ne ngule ya bo étua abui mam amu adañe mam mese bi asili nge simesan, aval ane ngule je abo ésaé be bia, 21 duma e bo'o be nye kirke été a Christ Jésus été akekui miaé mise ya nnôm éto a nnôm éto. Amen.

4 Ajô te, me, mbô'do ya be Tate, me aye'elane mia na, mi wulu ane de ayian nloen ñwô ôte mi nga loban, 2 a nje'ebane minlem ôse a a évôvoé ése, a ôtete'e ya yaa, mia-bebien mi jiba'an a nye'an; 3 mi tuka'a ve'ele ba'ale ntaban nleme wua ya Nsisim nlatane ya ñbwa été. 4 Nyôle jia é ne, a Nsisime wua, avale fe ane mi nga loban ndi minleme jia ya nloene wônan; 5 Njôd wua, mbunane wua, mbaptizô wua, 6 Zambe wua a Ésa ya bese, nnye ate a jôd bese, a bili bese, a to be bese. 7 Ve mvam é nga vebane be môte ase ya be bia, aval ane jôm Christ a ve'e je biôm a ve, é né. 8 Ajô te, a jô na,

Éyoñ a nga ke yôp été, a nga ke biôm a nga bi minkôm,
Ane a nga ve bôte biôm.

9 (Ve ajô dina na, A nga ke yôp été, e ne jé, ve na, a nga taté fe sise bido'o ya si été? 10 Nyô a nga sise si a ne fe nyô a nga bet a ke ôyap yôp ese yat, nde ete a ye jalé mam mese ne lut.) 11 Ane a nga telé bevo'o be bo minlôman; a bevo'o bekulu mejô; a bevo'o bekate foé; a bevo'o bepasteur a beye'ele; 12 na, be kôme bôte ya Zambe mvo'é, mfa'a ya bo ésaé mvolan, mfa'a ya lôñ nyôle Christ: 13 akekui éyoñ bia bese bi akui ngum abime ya mbunan, a di ya yeme Mone Zambe, akui mboane ya nya môto, akui nné ya abime ya njaéane Christ: 14 nde bi aye bo te beta bo bongô, a yeñelane li a li a yele a évuñulu ése ya ñye'elan, amu medu'ane ya bôt a atyeñe mame ya minsos, aval ane atyeñe fe'e ya bikotekot bi bôt; 15 ve vôm bi akobô benya mejô nye'an été, bi aye yaé mimfa'a mise be nye, nnye a ne nlô, Christ émien; 16 be nye, ngume nyôl ôse, ébu'a ése ya nyôl été je alateban a timbi vôme wé amu biôm jua ése je ave, aval ane ébu'a ése je abo ésaé abim de ayian, je ayale nyô a nlôñan je alôñ ébien nye'an été.

17 Ajô te, me ajô ajô di, a kañete be Tate na, mi nji fe wulu ane bôt be ne te yeme Zambe be awulu fe, bemomo be mame ya minlem miap été, 18 amu be ne dibi été mfa'a ya mefe'e map, mvasan mfa'a ya ényîne Zambe, amu ndiman ô ne be be, amu ayete ya minlem miap; 19 mbe bete, be maneya vôd minlem, be nga ve bebien mfa'a ya bisôk, a bo mam mese me ne mvin minyamete été. 20 Ve mi nji yé'é Christ nalé; 21 nge e ne nalé na, mi nga wô'do nye, a yé'é be nye, aval ane benya mejô be ne be Jésus: 22 na, mi va nnôme môte, mfa'a ya aval ényîne denane ya melu mvus, ñwô ôte wo aboé aval ane mimbua minkômbane ya medu'an; 23 a na, mi bo mimfefé mfa'a ya minsisime ya minlem mienan, 24 a jaé mfefé môte, ñwô ô nga téban ô funa'ane Zambe mfa'a ya zôsô a mfubane ya benya mejôd.

25 Ajô te, mi va'a minsos, mia môte wua a kobô'do nyô mbo'o benya

mejôô: amu na, bi ne bibu'a, jia é ne ji ya bi bivok. 26 Mi ya'a, a te boan abé: te yebane na, jôp e dim ayaa denan e to: 27 nalé fe, te veane Satan vôm. 28 Nyô a nga wup, a bo'o te beta wup: ve de adañ mvaé na, a bo'o ésaé, a jôm é ne mvaé a mo mé, nde te a ye bi jôme ya ve nyô a yiane nyoñ. 29 Te yebane na, ébol nkobô é kui anyu denan, ve aval e ne mvaé ya volô, ane de ayiane ba be ayiane nyoñ, nde te de aye ve ébotane be be be awôk. 30 A te vean Mbamba Nsisime ya Zambe ôlun nlem, nnye ate mi nga fetebane nye akekui môse ya nkôtan. 31 Ziñ ése, a ayaa, a ayok, a miñyôn, a ébiasé, bi vase be mia, a abe nlem ese: 32 a mia, wua a mvama'ane nyô mbok, a boan mvam minlem, môt ase a jam'é nyô mbok, aval ane Zambe fe a nga jamé mia be Christ.

5 Ajô te, bo'ane bevu be Zambe, ane bon be ne nye'an; 2 a wulu nye'an été, aval ane Christ fe a nga nye'e mia, a ve émien ajô dangan, ane mvean a metuna'a mfa'a Zambe a bo ényum é ne mvaé ya nyumulu.

3 Ve mejian, a mvin ése, nge minyamete, bi bo'o te totebane vôm mi to, aval ane de ayiane bôte ya Zambe; 4 nge mam me ne ôson, nge nkobô ô ne te fek, nge mbia fianga, mbie bite bi ne te yian: ve de adañ mvaé na, mi va'an akéva. 5 Amu mi ayeme fo'o jame dina na, te ke mbo mejian, nge môt a ne mvin, nge minyameta môt, nnye ate a ne nkañe bezambe befe, a nyoñ ngap éziñ ya ayoñe Christ ba Zambe. 6 Te kañesane na, môt éziñ a du'u mia a bemomo bifia: amu na, amu mam mete, ayaa Zambe de azu be bôte ya melo. 7 Ajô te, mia be be, te boane benyoñ; 8 amu na, melu mvus mi mbe dibi, ve éyoñe ji mi ne éfufupe be Tate: wula'an ane bone ya éfufup 9 (amu na, bibuma ya éfufup bi to mbamba be mam a zôsô a benya mejô bese été), 10 mi fasane mam me ne mvaé mfa'a Tate; 11 mi bo'o te fulane mame ya dibi me ne te bibuma, ve de adañ mvaé na, mi va'a me bijô; 12 amu na, mam me aboban été

asoé me ne ôsone ya tot. 13 Ve mam mete mese, éyoñ me maneya vebane bijô, me ayené a éfufup: amu na, jam ese de ayené e ne éfufup. 14 Ajô te, a jô na, A wo môt ô ne ôyo, ve'e ôyo, a wômô ñwuan, a Christ a ye faé wo éfufup.

15 Ajô te, mi tuka'a fombô ane mi awulu, sa ane ba be ne te fek, ve ane ba be ne fek; 16 mi tôtane mame ya biyoñ, amu melu me ne abé. 17 Ajô te, te boane mekut, ve mi yemane mam Tate a kômbô. 18 A te boan nso'ane vin, ñwô ôte nzame-tane mam ô ne été, ve mi jaéane ne lut a Nsisim; 19 wua a kobô'ô nyô mbo'o a bepsaume a bia a miñyian mi bia ya Nsisim, mi yi'ane bia a bôme Tate biôm minlem mienan été; 20 a ve Zambe, nnye a ne Ésa, akéva biyoñe bise mfa'a ya mam mese a jôé Tate Jésus Christ wongan; 21 a wua a bo'o nyô mbo'o mewôk mbo-ane ya woñ ya Christ été.

22 A beya, mi bo'ane benyo beyôm mewôk, aval ane nge Tate. 23 Amu na, nnôm a ne nlô ya be nga, ane Christ fe a ne nlô ya kirke, émien a ne fe nyii ya nyô. 24 Ve aval ane kirke je awô'ô Christ, nalé ate beyale fe bo bo'o mfa'a ya beyôme bap mfa'a ya mam mese. 25 A beyôm, nyeka'ane benyo beya, aval ane Christ fe a nga nye'e kirke, a ve émien amu je; 26 na, a ye tune je, vôm a nga mane fubu je a nsôbane ya mendim a mejô, 27 nde a ye ve émien kirke, étôto'o kirke, nje je aye bo te bi ayeñ, nge mbot, nge jam éziñ aval ete; ve na, je aye bo mfuban a te ke bijô. 28 Aval ete, beyôme fe be ayiane nye'e beyale bap aval ane menyôle mape bebien. Nyô a nye'e nga, nnye a nye'e émien: 29 amu na, te ke môs môt a nga vini minsône mié émien; ve a voñôlô a ba'ale mie, aval ane Christ fe a bo kirke; 30 amu na, bi ne bibu'a ya nyôle jé. 31 Amu ajô te, fam je aye li'i ésa ba nyia wé, a je aye bi ngale wé; a be bebaé be aye bo nsône wua. 32 Nsolane jame wu ô ne anen; ve me akobô mfa'a Christ ba kirke. 33 Akôsa bo nalé, mia bese fe, môt asese'e a nyeke'e

ngale wé aval ane a nye'e émien; a nga a ba'ale'e na, a semé nnôme wé.

6 A bon, va'ane bebiaé benan mewô'ô be Tate: amu nalé a ne zôsô. **2** Tuka'a kañ éso ba nyua (nde e ne atiiñ ya ôsu e bili ntiñetan), **3** nde ete wo aye yen mvaé, a wo aye nyiñ ayap si nyô. **4** A mia beésa, te soñane benyo bon: ve mi yale'e be melep a fiye'elan Tate été.

5 A bebo bisaé, bo'ane ba be ne beéso benan mfa'a ya minsôn, mewôk, a woñ a mfô'ôban, aval mboane da ya minlem mienan, aval ane nge mi abo Christ; **6** sa a zene ya mboane ya mis été, aval ane ba be abo ane bôt be anye'e; ve aval ane nge mi ne bebo bisaé be Christ, ve bo ane Zambe a nye'e, mboan wo aso nlem; **7** ve bo ésaé a mbamba nlem, aval ane nge mi abo Tate, sa bôt: **8** amu mi ayeme na, mbamba jam ase mô't ase a bo, nde ete fe a ye beta nyôñe be Tate, ja'ana a ne ôlo, nge nti. **9** A mia, beésa, bo'ane fe be avale mam ete, a jô'an nka'ane melep: amu mi ayeme na, nyô a ne Ésa wop a éiwônân mia bese, a ne yôp été, a nseman ngumba mô't ô nji bo be nye.

10 Me asu'ulane jô na, bo'an ngule be Tate, a ngule ya ngule jé été. **11** Jaéane biôm mewosane ya Zambe bise, nde mi aye bo ngule ya tebe a wosan atyeñe medu'ane ya Satan. **12** Amu na, mewosane mangan me nji wosane minsôn a metyi, ve wosane ba be adañe biwôlô, a wosane ba be ne ngu, a wosane bejôô ya si nyô ya dibi di, a wosane bizu'u minsisime ya abé, mmie mite mi ne mefôla ya yôp. **13** Ajô te, nyoñane biôm me-

wosane ya Zambe bise, nde mi aye bo ngule ya yem a jibi éyoñ ya mbia mô's, a éyoñ mi maneya kôme mam mese, mi teba'an. **14** Ajô te, mi teba'an, vô'm mi maneya jaé benya mejô ntiñetan angeteñ, a vô'm mi maneya jaé ébene ya zôsô tôé, **15** a vô'm mi maneya jaé nkômesane ya mbamba foé ya mvo'é mebo menane si; **16** mi nyoñeya fe ébene ya mbunan, nje éte mi aye bo ngule ya dime je mekoñe me nduan me mbia mô't ate mese. **17** A mi nyoñan afô'ôlô ya nyian, a nkpwaté mekône ya Nsisim, fiwô ôte ô ne mejô me Zambe: **18** mi ye'ela'ane biyoñe bise Nsisim été a meye'elane mese a nja'an ôse, a momban mfa'a ôte a mban a nja'an ôse, ajô ya bôte be Zambe bese, **19** a ajô dame na, ngule ya kobô je aye vebane be ma éyoñ me akui anyu dame na, me kañete nsolane ya mbamba foé a ayo'o nlem, **20** amu nnye ate me ne nkat mbañete me tii ngôkop; nde me aye kobô nye a ngu, aval ane me ayiane kobô.

21 Ve amu na, mia fe mi yeme mam mam, aval ane me abo, Ty-chique, monyañ bi anye'e, zôsôa mbo ésaé mfa'a Tate, nnye a ye kate mia mam mese: **22** nnye ate me nga lôme be mia amu jame dina ebiene na, mi yem ane bi to, a na, a ye volô mia minlem.

23 Mvo'é é bo'o be bobenyañ, a nye'an a mbunan, bi so'o be Zambe nnye a ne Esa a be Tate Jésus Christ. **24** Mvam é bo'o be ba bese be anye'e Tate Jésus Christ wongan a nye'an ô ne te boé.

KALATE PAUL A NGA TILI BEPHILIPPIEN

1 Paul, bia Timothée, bebo bisaé be Christ Jésus, bi to, me atili bôte ya Zambe bese be ne be Christ Jésus, mbe be to Philippes, ba be beévêque a bediacre, kalate: **2** Mvam é bo'o be mia a mvo'é, bi so'o be Zambe Esa wongan a be Tate Jésus Christ.

3 Me ave Zambe wom akéva asim-esan ese me asimesane mia, 4 melu mese nja'ane wom ôse ajô mia bese me wô'ô ja'é a mevak, 5 amu mful-ané wônan ñwô ôte mi nga fôlô mbamba foé ataté môse ya atata'a azukui éyoñe ji; 6 amu me abuni ajô dina ebienne na, nyô a nga taté mbamba ésaé be mia a ye tu'a sondô bo je akekui môse Jésus Christ: 7 aval ane e ne zôsô mfa'a wome na, me simesane mia bese nalé, amu me bili mia nleme wom été, amu na, ja'ana mengata'a mam été, ja'ana éyoñ me akam a yemete mbamba foé, bia be mia bese bi ne benyoñ mvam. 8 Amu na, Zambe a ne ngaa wom, aval ane me adañe yi mia bese abui mvame Christ Jésus été. 9 A jame dina me aye'elane na, nye'ane wônan ô bulu bo a beta kô'ôlan mfa'a ya ñyeman a fe'ése; 10 nalé ate, mi aye yemelane mam me adañ mvaé; nde mi aye bi minleme ya zôsô a te jame ya kolô ôbak akekui môse Christ; 11 a jaé ne lut a bibuma ya zôsô, mbie bite bi aso be Jésus Christ, mfa'a ya дума a ékaña'a Zambe.

12 Nde, A bobajañ, me akômbô mi yeme na, mam me nga bo be ma, mme me nga dañe tindi mbamba foé ôsu; 13 nde ete mengata'a mam me nga yené amu Christ mfa'a ya nda bezimbi bese be aba'ale njôô, a be ba bevo'o bese; 14 a nde fe bobenyañ ya be Tate ba be adañ abui, amu be atu'a bo ngu amu mengata'a mam, be adañe bo ayo'o ya kobô mejô me Zambe, te ko woñ. 15 Bevo'o be akañete fo'o Christ a mesengan a ntañete; a ba bevo'o fe a mba ôsimesan: 16 bevo'o be abo nalé a nye'an, a yeme na, me ne ntelane ya kam mbamba foé; 17 ve ba bevo'o be akate Christ a metyama'ane, sa a minleme zôsô, be asimesane na, be aye ve ma ôlun nlem éyoñ me ne nka'an. 18 Jé é boya? ve jame dina na, zen ése, ja'ana nyô ya medu'an, ja'ana nyô ya benya mejôô. Christ a ne nkañetan; me ava' amu jam ete, ya, a me aye beta vak. 19 Amu me ayeme na, jame di de aye su'ulan mfa'a ya nyiane wom,

amu meye'eiane menan a mam Nsi-sime ya Jésus Christ wo ave, 20 aval ane nya ôsimesane wom a ntaban ndi bi né, na, te ke mfa' éziñ me aye veban ôsone nyô, ve na, a ayo'o se, aval ane biyoñe bise, nalé fe éyoñe ji, Christ a ye wum a nyôle jam, ja'ana a ényiñ, ja'ana a awu. 21 Amu na, mfa'a wom ajô ya me vee e ne Christ, a di ya wu de adañ mvaé. 22 Ve nge ajô ya vebe mfa'a ya minsôn, — nge jam ete de aye wum bibuma ya ésaé jam, wôna jam me aye top, me ne te yem. 23 Ve me yem zañe mam mete mebaé, me akômbô kolô a tabe be Christ; amu nalé a dañedañ mvaé: 24 ve ntabane ya me to minsôn wo adañe yian ajô denan. 25 A vôm me bili mbunane wu, me ayeme na, me aye tabe, ya, a me aye tabe bia be mia bese, a ke mia ôsu a ve mia ava'a mbunan été; 26 nde ñwumane wônan wo aye bulu bo be Christ Jésus be ma, amu ntaban bia be mia bi aye beta tabe. 27 Ve jame da na, aval ntabane ya ényiñe jenan e bo'o aval ane de ayian mbamba foé ya Christ: nde, ja'ana me azu yene mia, ja'ana me ne momo, me aye wô'ôtan ane mi to, na, mi yem ngu nsisime wua été, a nleme wua, a sôngan amu mbunane ya mbamba foé; 28 a te koane besiñe benan woñ a jam éziñ: nalé ate a ne nya ndeme ya njañan mfa'a wop, ve é ne nyô ya nyiane wônan, a ñwô ôte wo aso be Zambe; 29 amu na, e nga vebane be mia ajô Christ, sa ve na, mi bo ve buni nye, ve nalé fe na, mi jibi mintáé amu ajô dé: 30 mi bili aval nsôngan ete, nde mi nga yene be ma, a mi awô'ôtan éyoñe jina na, e ne be ma.

2 Ajô te, nge nleban éziñ ô ne be Christ, nge mvolane minlem éziñ ya nye'an, nge mfulane minlem éziñ ya Nsisim, nge nya mvame a éngôngô, 2 jala'ane meva'a mam ne lut, na, mi bo'o ba ya ôsimesane via, a bi aval nye'ane da, a aval nkañesane da, a aval nleme da; 3 te boane jam amu metyama'ane nge amu mebune ya momo дума, ve a nje'eban nleme si, môt ase a semé'é nyô mbok a dañ

nseman a semé émien; 4 mô̄t ase ya be mia te fombô ve mfa'a ya mam mé émien, ve mô̄t ase ya be mia a fombô'ô fe mam me ya ba bevok. 5 Mi bian aval ôsimesan ete be mia, nde te e mbe fe be Christ Jêsus: 6 nnye ate, a mbe Zambe émien, a nji yen ntaban abima Zambe jôme ya kame je, 7 ve a nga yen émiene momo, a tabe ane mbo ésaé, a nga to aval ane bôt; 8 a a nga yené ane mô̄t, ane a nga suu émiene si, a nga bo mewôk ja'ana akekui awu, ya, awu ya croix. 9 Ajô te, Zambe fe a nga dañe bete nye yôp, ane a nga ve nye jôé, nde te de adañe jôé ese; 10 nde te, be jôé Jêsus, meboñe mese me aye kutubu si, ma ya biôm bi ne yôp été a biôm bi ne si nyô a biôm bi ne si été, 11 nde te fe, ôyem ôse vi aye meme na, Jêsus Christ a ne Tate, mboane ya wumulu Zambe, nnye a ne Esa.

12 Nalé ate, A bôt me anye'e, ve aval ane mi nga bo mewô'ô biyoñe bise, sa ve ane éyoñ me to, ve dañedañ éyoñe ji éyoñ me ne momo, sonda'an ésaé ya nyiane wônan miabebien a woñ a mfô'ôban; 13 amu Zambe nnye ate a ne nyô a bo ésaé be mia mboane ya bo na, mi kômbô a mi bo ésaé, amu mbamba дума wé. 14 Bo'ane mam mese, te menyîñ a bisô: 15 ndemben mi aye bo te bijô a te jôm je andaman, bone be Zambe, te ke mbia jam, vôm miaé bôt ô ne ékote-kot a melo ô né, be be mi ayené ane bifufup si nyô, 16 a liti bôt mejô ya ényîñ; nde me aye bi jame ya va'a de môse Christ, na, me nji ke mulu mbi ékeké nge bo ésaé éboboé. 17 Ya, a nge me aveban mveane ya wôé a ésaé ya mbunane wônan, yôp, me ayen mvaé, a me avak a mia bese: 18 a aval ete mia fe yenan mvaé, a va'an a ma.

19 Ve me to ndi nlem be Tate Jêsus na, me mbeme lôme Timothée be mia, nde ma fe me aye dañe bo ngul nlem, éyoñ me ayem ane mi to. 20 Amu me nji bi môte ya aval ôsimesane dam, nyô a ye tu'a simesan ane mi to. 21 Amu na, be bese be ajeñe mam map, sa mam me Jêsus

Christ. 22 Ve mi ayem mve'elane wé na, ane mon a bo ésa ésaé, nalé ate a nga bo ésaé a ma mfa'a ya mfôlan mbamba foé. 23 Ajô te, nnye me to nye ndi nleme na, me mbeme lôm, éyoñ me aye tame yen ane de aye bo ma: 24 ve me abuni be Tate na, mamiene fe me aye ji'a zu. 25 Ve me nga yen e yi'ane na, me lôme mia Epaphrodite, mojañ a ébe mbo ésaé a ébe ñwosane wom, a nlôm-an a mbo ésaé wônane ya biôm bi ayiane ma; 26 amu na, a nga dañe yi mia bese, a a nga dañe tyelé nleme yôp, amu mi nga wô'ôtane na, a nga ya'a: 27 amu a nga ya'a fo'o bebé awu: ve Zambe a nga ko nye éngôngo; sa ve nye étam, ve ma fe, nde me aye bo te beté ôlun ôlun ôfe yôp. 28 Ajô te, me nga dañe ji'a lôme nye de, nde, éyoñ mi abeta yene nye, mi aye vak, a nde me aye wô' ôlun tyôtyoé. 29 Ajô te, mi nyoñe' nye be Tate a meva'a mese; a seman avale mô̄t ete: 30 amu na, amu ésaé Christ, a nga kui bebé awu, a nga kap ényîñe jé ane a ye bo mam me nga jeñeban, mmé mete mi nga ye bo ma.

3 A bobajañ, me asu'ulane jô na, 3 Va'an be Tate. Jame ya tili mia mam mete, e nji fo'o bo nju'u mfa'a wom, ve e ne jame ya mvo'é mfa'a wônan. 2 Taba'ane bemvu bete ntye, taba'an mbia bebo bisaé bete ntye, taba'ane ba ya ntyi'an ntye: 3 amu na, bia bi ne ntyi'ane metye, ba be akañ a Nsissime Zambe, a wum be Christ Jêsus, a bo te tabe mbunan mfa'a ya minsôn: 4 ve ja'ana mamien me ne ngule ya tabe mbunan mfa'a ya minsôn: nge mô̄t éziñ mfe a simesane na, a ne ngule ya tabe mbunan mfa'a ya minsôn, ve ma me adañedañ: 5 me nga tyi'iban atye môs mwome, me ne môte ya mvoñe bôt Israël, môte ya ayoñe Benjamin, mone Hébreu ya Behébreu; mfa'a ya metiñ me mbe mone Pharisien; 6 mfa'a mvean ngu, me nga kpwe'ele kirke; mfa'a ya zôsô a ne metiñ été, me nga yené te bijô. 7 Akôsa bo nalé, mam me nga dañ mvaé mfa'a wom,

mme mete me yeneya ane ma ya nsubane mam, amu Christ. 8 Ya, me abele, a me ayene mam mete mese ane nsubane mam, amu mame ya ñyemane ya Christ Jésus Tate wom me adañ mvaé: amu nye ate me nga jibi supe mam mese, a me ayene me ve ane biôme ya wua fé, nde me aye nyoñe Christ, 9 a yené be nye, te bi zôsô wom mamien, ja'ana nyô ya metiñ, ve nyô a ne amu mbunan be Christ, zôsô ate nnye a so be Zambe amu mbunan: 10 nde me aye yeme nye, a ngule ya ñwômane wé, a mfulane ya njibane mintáé wé, a funane nye mfa'a ya awu dé; 11 nge a zen éziñ me aye bo ngule ya kui ñwômane ya miñwuan. 12 Sa na, me biya éyoñe ji, nge na, me nto nya mvo'é éyoñe ji: ve me ave ngule ya ke ôsu, nge e ne na, me aye bi jôm nje te fe me nga bili be Christ Jésus. 13 A bobajañ, me nji yene mamiene na, me biya: ve jame da me abo, me abo ve vuane mam me ne mvus, a sam nlem mfa'a ya mam me ne ôsu, 14 me ave ngule ya ke ôsu mfa'a ya asu'u akui vôm mveane ya nloene ya yôp ô né, ô so'o be Zambe be Christ Jésus. 15 Ajô te, bia, abime bôt e ne mvo'é, nsimesa'ane mam mete: a nge mi asimesane jam éziñ afe, nde te fe Zambe a ye liti mia: 16 ve na, nté bi kuiya, ñwula'an a ñyemane ya été ôte.

17 A bobajañ, bo'ane bevu bam be miabebien, a yemelane ba be awulu ve aval ane mi bili bia ane éve'ela'a. 18 Amu na, abui bôt de awulu, mbe bete me nga kate mia biyoñ abui a kate fe mia éyoñe ji, ja'ana me yi fe du, na, be ne besiñe croix ya Christ: 19 mbe bete asu'ulane dap e ne njañan, zambe wop a ne mebume map, a duma dap e ne ôsone viap été, mbe be asimesane mame ya si nyô. 20 Amu na, mvô'd jangan é ne yôp été; vôm ate fe bi ayange Nyi bôt, Tate Jésus Christ: 21 nnye ate a ye veñesane nyôle jangane ya nsubane si mfefé, nde je aye funane nyôle ya étôto'o jé, a aval mboan a ne ngule ya bo ja'ana biôm bise ve wô'd nye.

4 Ajô te, A bobajañe bam me anye'e a dañe yi, avaa' dam a couronne jam, teba'an ñyemane nalé be Tate, A bôte bam me anye'e.

2 Me alep Évodie, a me alepe Syntyche na, be bo ôsimesane via be Tate. 3 Ya, me aye'elane fe wo, nya ébe mbe'e ébôñeté, volô'ô binga bete, amu na, bia be be bi nga bo ésaé mbamba foé, a Clement fe, a ba bevo'o ya beébe bebo bisaé bam, mbe bete môé map me ne kalate ya ényñ été.

4 Va'ane be Tate biyoñe bise: me aye beta jô na, Va'an. 5 Evôvoé jenan é yené'é be bôte bese. Tate a nto bebé. 6 Te tyelane minleme yôp a jam éziñ; ve mfa'a ya jam ese, mam mi asili me kateba'ane be Zambe a meye'elan a nja'an a mvean akéva. 7 A mvo'é Zambe, nje éte je adañe fe' ése, je aye ba'ale minlem mienan a minsimesane mienan be Christ Jésus.

8 A bobajañ, me asu'ulane jô na, mam mese me ne été, mam mese me ne éseman, mam mese me ne zôsô, mam mese me ne mfuban, mam mese me ne abeñ, mam mese me atotaban mvo'é; nge mvaé éziñ é ne, a nge ékaña'a éziñ é ne, yemela'ane mam mete. 9 Mam mi nga yé'é a nyoñ a wôk a yene be ma, bo'ane mam mete: a Zambe ya mvo'é a ye tabe be mia.

10 Ve na, me adañe va'a be Tate, amu na, éyoñe ji nté melu mi betaya simesane ma; vôm ate mi nga simesane fo'o, ve mi nji yen éyoñ ya bo. 11 Sa na, me akobô mfa'a ya nyiane biôm: amu me yé'éya na, éto ése me to, me yene je mvaé. 12 Me ayeme suubane si, a me ayeme fe bi abui: mfa'a ya jam ese a mfa'a ya mam mese, me yé'éya mvône ya jaé a nyô ya tabe zaé, ébaane, nyô ya bi abui a nyô ya yi biôm, ébaane. 13 Me ne ngule ya bo mam mese be nyô a ve ma ngu. 14 Akôsa bo nalé, mi nga bo mvaé vôm mi nga fulan nju'u wom été. 15 A mia bôte ya Philippes, miabebiene fe mi ayeme na, éyoñ mbamba foé a nga taté, éyoñ me nga kôlô Macédoine, te ke

kirke é nga fulan a ma mfa'a ya mvean a nyoñane biôm, ve mia étam; **16** amu na, ja'ana Thessalonique, mi nga lôme da a beta lôme biôm me nga yiane nyoñ. **17** Sa na, me ajeñ mvean ôte; ve me ajeñ ébuma je anene tañe jenan. **18** Ve me bili biôm bise, a me fuluku'u: me jaéya, amu me nga nyoñe biôm bi nga so be mia a Épaphrodite, ane ényum é ne mvaé ya nyumulu, a metuna'a ya nyoñeban, Zambe a yene me mvaé. **19** A Zambe wom a ye ve jam ese de ayiane

mia aval ane abui mame dé e ne étôto' été, be Christ Jésus. **20** Nde, duma e bo'o be Zambe, nnye a ne Esa wongan, nnôm éto a nnôm éto. Amen.

21 Sila'ane ma mô't ase ya Zambe be Christ Jésus. Bobejañ bia be be bi to be asili mia. **22** Bôte ya Zambe bese be asili mia, a dañedañ ba be ya nda César.

23 Mvame Tate Jésus Christ é tabe'e minsisime mienan.

KALATE PAUL A NGA TILI BECOLOSSIEN

1 Paul, nlômane Christ Jésus amu nkômbane Zambe, bia Timothée mojañe wongan bi to, **2** me atili bôte ya Zambe a bobejañ be abuni Christ kalate, mbe be to mfa'a ya Colosses: Mvam é bo'o be mia a mvo'é bi so'o be Zambe Esa wongan.

3 Bi ave Zambe akéva, nnye a ne Esa Tate Jésus Christ wongan, ane bi aye'elan ajô denan biyoñe bise, **4** amu bi maneya wô'ôtan ajô ya mbunane wônan mi abuni Christ Jésus, a ajô ya nye'an mi anye'e bôte ya Zambe bese, **5** amu ndi minlem é ne mia mba'alane yôp été, nje éte mi nga taté wô'ôtan a mejô me ya benya mejô ya mbamba foé, **6** nje é zuya be mia; aval ane é nto fe si nyô ése a wum bibuma a nenenen, aval ane je abo fe be mia, ataté môs mi nga wô'ô a yem mvame Zambe benya mejô été; **7** aval ane mi nga yé'é be Épaphras, mbamba ébe mbo ésaé wongan, nnye a ne nya mbo ésaé mfa'a wongan, **8** nnye fe a nga kate bia nye'ane wônane ya Nsisim été.

9 Amu ajô te, bia fe, ataté môs bi nga wô'ô nalé, bi ne te jô'é ye'elan a ja'é amu ajô denane na, mi jaé ne lut a ñyemane ya yem nkômbane wé ñyemane ôse ya Nsisim a fe' été,

10 nde mi aye wulu ane de ayian be Tate, aval ese a nye'e, a wum bibuma mfa'a ya mbamba mboan ase, a mi nenenen mfa'a ya ñyemane ya yeme Zambe; **11** a bo ngu a ngul ése, aval ane ngule ya étôto'o jé, akui mban ôse a abui njiban ese afulane mevak; **12** a ve Esa akéva, nnye a nga bo bia na, bi yiane bo benyoñ ngape ya bote'ya Zambe éfufup été; **13** nnye ate a nga va bia vôme ya ngule ya dibi, a a nga nyiñeli bia ayoñ ya Mone ya nye'ane wé; **14** be nye'bi bili nkôtane wongan, njamane ya mam abé mangan: **15** nnye a ne mfunane ya Zambe a ne te yené, a nga to te yen ntéane biôm ôse ô za bo'ok; **16** amu na, biôm bise bi nga téban be nye, bi ya yôp été a bi ya si nyô, biôm bi ayené a biôm bi ne te yené, ja'ana bi ya bito bi adañedañe biwôlô, nge bi bi adañe biwôlô, nge bi bi ne biwôlô, nge bi bi ne abe biwôlô; biôm bise bi nga téban be nye a mfa'a wé; **17** a a ne biôm bise ôsu, a biôm bise bi to be nye. **18** A a ne nlô ya nyô, nje é ne kirke: nnye a ne atata'a, a ne ntôlô ya bewômô miñwuan; nde mfa'a ya mam mese a ye tebe ôsu. **19** Amu e mbe mba-mba jam mise me Tate na, njalan ôse wo aye tabe be nye; **20** a na, be

nye a ye late biôm bise ñbwa be émien, vôm a nga bo élat amu metyi me ya croix jé; me ajô na, be nye, ja'ana biôm bi ne si nyô, nge biôm bi ne yôp été. **21** A mia, melu mvus mi nga to nkandane be Zambe a besiñ amu asimesane denane ya mbia miboane mi mam mienan été, **22** ve éyoñe ji a maneya late mia ñbwa nyôle ya minsône mié été amu awu, ane a ye telé mia mfuban a te meyeñ a te bijô vôm a to: **23** nge e ne nalé na, mi abo mbane ya tabe mbunan été, nteban mbô'ane yôp a ngu, a te vas mfa'a ya ndi minleme ya mbamba foé mi nga wôk, nje é nga kateban vôm mintéane mi biôm mise mi ne yôpe si mi né; me, Paul, me nga teléban mbo ésaé ya été.

24 Nde, me ava'a mintae miam été amu ajô denan, a me asondô mfa'a wom mame ya mintae mi Christ me ajeñebane minsône miam été amu nyôle jé, nje éte é ne kirke; **25** me nga teléban mbo ésaé ya été, aval ane ésaé Zambe é nga vebane be ma mfa'a wônane na, me sondô kate mejô me Zambe, **26** e ne na, nsolane jam ô nga solô biyoñe bise a miaé mi bôte mise: ve éyoñe ji ô maneya yené be bôte bé, **27** mbe bete Zambe a nga yen mvaé ya liti aval abui bitôto'o bi mame ya nsolane jam ôte e né vôm Begentil be to, ñwô ôte ô ne Christ be mia, nnye a ne ndi minleme ya étôtok: **28** nnye ate bi akañete, a bi alepe môt ase a ye'ele môt ase a ñyeman ôse, ane bi aye telé môt ase nya mvo'é be Christ; **29** mfa'a ôte me abo fe ésaé, me asôngan abim mboane wé, ñwô ôte wo abo ésaé ngu be ma.

2 Amu me akômbô mi yem ane me adañe sôngan amu ajô denan, a amu ajô ya ba be to Laodicée, a amu ajô ya abime bôt e nji yen asu dame ya minsôn; **2** nde minlem miap mi aye volôban, ane be aye bo ntiñan nye'an été, a mfa'a ya abui mam ese ya ñyemane ya fek, nde be aye yem nsolane jame ya Zambe, e ne na, Christ, **3** be nye bidima bi mam bise ya fek a ñyeman bi solô. **4** Me ajô ajô te, nde te ke môt a du'u mia

a atyeñ nkobô. **5** Amu na, akôsa bo me nji tabe a minsôn, ve me to be mia a nsisim, me avak a me lô nkômane wônan, a ngule ya mbunane wônan mi abuni Christ.

6 Ajô te, aval ane mi nga nyoñe Christ Jésus Tate, nalé ate wula'ane be nye, **7** ane mi bemeya mindi, a mi alôñebane be nye, a bo ngul mbunane wônan été, aval ane mi nga yé'é, a yaé mfa'a ya mvean akéva.

8 Mi momba'an, a za bo na, môt éziñ a ye bo nyô a bi mia minkôm amu atyeñ ñyemane dé a zesé medu'ane jé, aval ane befe'e be bôt, aval ane miñye'elane ya si nyô, a sa aval ane Christ: **9** amu na, njalan ôse ya ntabane Zambe ô to be nye nyôl été, **10** a be nye mi nto ne lut, nnye a ne nlô ya ba bese be ne biwôlô a abe biwôlô: **11** be nye mi nga tyi'ibane fe metye a ntyi'ane metyel ô nji boban a mo, wu ya va nyôle ya minsôn, wu ya ntyi'an atyele Christ; **12** mi nga jambe a nye mbaptizô été, ñwô ôte été mi nga wômô fe a nye amu mbunan mi abuni mboane Zambe, nnye a nga wômôlô nye ñwuan. **13** A mia, mi mbe miñwuan amu mintyamane metiñe mienan a amu minsôsole ya minsône mienan, me ajô na, mia a nga beta ve ényiñ mia be nye, a nga jamé bia mintyamane metiñe miangan mise; **14** a nga tyam ntiñetan ô mbe ntilane metiñ été, ñwô ô nga bili bia nka'an, ô nga ve bia mekua: a a maneya va wô zene yôp, a bômôlô wô croix yôp; **15** a maneya va ba be ne biwôlô a ba be ne abe biwôlô, ane a nga liti be a ngu, a nga dañe be a je.

16 Ajô te, môt a bo'o te tyi'i mia ajô ajô ya ndiane tit, nge ajô ya nyuan, nge mfa'a ya nkañane môs nge mfefé ngon nge môse sondô: **17** mam mete me mbe nsiñi ya mam me aye zu; ve nyôl é ne nyô Christ. **18** Môt a bo'o te wôlé mia meya'ane menane ya nsôngan amu nje'eban nlem ya nkañesan a nkañane ya kañe beange, a tabe mam a nga yen été, a bo mebun zesé ôsimesane vié ya minsôn, **19** a a bo te tu'a bi Nlô ôte,

be nye nyôl ése, amu je aveban ngu a timbi ntiñan amu bio a minsis, je ayaé amu ñyalan Zambe a yale je.

20 Nge mi nga wu a Christ a kôlô miñye'elane ya si nyô, amu jé, aval ane nge mi vee si nyô, mi ave mia-bebiene na, mi bo minjôan mewôk, 21 Te bii, te tyek, nge nambe 22 (biôm bite bise bi ne bi bi aye jañ éyoñ bi adiban), aval ane metiñ a miñye'elane ya bôt? 23 Mam mete me bili fo'o nlitane ya ñyeman mfa'a ya nkañane bôt be akômbô kañ, a nje'ebane minlem, a nkpwe'elane menyô; ve me ne te ke'e volô bam mboane ya minsôn.

3 Nde, nge mi nga wômô a Christ, 3 jeñan mam me ne ma ya yôp, vôm Christ a né, a to mbo nnôme Zambe. 2 Ke'ane minlem mienan mfa'a ya mam me ne ma ya yôp, sa mfa'a ya mam me ne ma ya si nyô. 3 Amu na, mi nga wu, a ényiñe jenan é solô a Christ be Zambe. 4 Eyoñ Christ, nnye a ne ényiñe janggan, a ye yené, éyoñe te mia fe mi aye yené mia be nye étôto' été.

5 Ajô te, wôéane bibu'a bienan, mbie bi ne bi ya si nyô: mejian, mvin, nye'ane mame ya minsôn, mbia nkômban, a minyamete, mmie mi ne nkañane bezambe befe; 6 amu mam mete ayaa Zambe de azu be bone ya melo: 7 mme mete mia fe mi nga wulu été melu mvus, éyoñ mi nga to mam mete été; 8 ve éyoñe ji mi ava fe mam mete mese: ayok, ayaa, abe nlem, miñyôn, nkobô ébiasé wo akui menyu menan: 9 wua a bo'o te laa nyô mbo'o minsos; amu mi vaya nnôme môt afulane mimboane mi mam mié, 10 a mi jaéya mfefé môt, ñwô ôte ô wô'ô beta bo mfefé mfa'a ya ñyeman aval ane mfuna'ane émiene ya nyô a nga té nye: 11 vôm ate mone Grec a mone Juif, ntyi'an atye a nsôso, ndimi mam, mone Scythe, ôlo, nti, be se ngule ya bo; ve Christ a ne bese, a a to be bese.

12 Ajô te, aval ane mintoban mi bôte ya Zambe, ba be ne mfuban a ba a nye'e, jaéane minleme ya éngôngo, mvam, nje'ebane minlem, évôvoé,

abui njiban; 13 wua a jibi'i nyô mbok, a wua a jamé'é nyô mbok, nge môt éziñ a bili nyô mbo' ajô; aval ane Tate a nga jamé mia, nalé ate fe mi bo'ok: 14 a jaéane nye'ane mam mete mese yôp, ñwô ôte ô ne ntiñetane ya nya mvô'é. 15 A mvô'é Christ é jô'ô minlem-mienan été, mfa'a ya vôm é né mi nga lobane fe nyôle jia été; a mi bo'o minleme ya ve akéva. 16 Mejô me Christ me tabe'e abui be mia; mi ye'ele'e a leban a ñyeman ôse, a bepsaume a bia a miñyane mi bia ya Nsisim, mi yi'a Zambe bia a mvam minlem mienan été. 17 A jam ese mi abo mfa'a ya nkobô nge mfa'a ya mboan, bo'ane mam mese a jôé Tate Jésus, a mi va'a Zambe nnye a ne Esa akéva amu nye.

18 A beya, bo'ane benyo beyôm mewôk, ane de ayian be Tate. 19 A beyôm, nyeka'ane benyo beya, a bo te vini be. 20 A bon, bo'ane bebiaé benan mewô'ô mimfa'a mise, amu jam ete nde e ne jame ya yen mvaé be Tate. 21 A beésa, te soñane benyo bon, be za tyili minlem été. 22 A bebo bisaé, bo'ane ba be ne bejôô benane ya minsôn mewô'ô mimfa'a mise; sa mboane ya mis été, aval ane bôt be abo ane bôt be anye'e, ve a ngumba nlem, mi ko Tate woñ: 23 jam ese mi abo, bo'ane de mboan wo aso nlem, aval ane nge mi abo Tate, ve sa bôt; 24 a yeme na, mi aye nyoñe meya'ane ya ngape ya be Tate: mi abo Tate Christ ésaé. 25 Amu na, nyô a bo abé a ye beta nyoñe meya'ane ya abé a nga bo: a nsemane mingumba mi bôt ô ne mo-
4 mo. 1 A bejôô, mi bo'ane bebo bisaé benan mam me ne zôsô a aval ete; mi yeme na, mia fe mi bili Njôô yôp été.

2 Mi kelan ôsu mbane meye'elan été, 'a mombô mfa'a ôte a mvean akéva; 3 nalé fe mi ye'ela'ane fe ajô dangane na, Zambe a ye dii bia mbé ya kate mejô, na, bi kobô nsolane jame ya Christ, amu ñwô ôte me to fe wô mengata'a été; 4 nde me aye liti wô, aval ane me ayiane kobô. 5 Mi wula'an a fek be ba be ne atan, a tôtane mame ya biyoñ. 6 Nkobô

wônan ô bo'o mvaé biyoñe bise, mvean nku, nde mi aye yem ane mi ayiane yalane môt ase.

7 Mam mam mese Tychique nnye a ye kate mia me, mbamba mojañ a nya mvolô a ébe mbo ésaé ya be Tate: 8 nnye ate me maneya lôme mia amu jame dina ebiene na, mi yem ane bi to, a na, a ye volô minlem mienan; 9 ba Onésime, nnye a ne nya mojañe a mbamba mojañ, nnye a ne môte wua ya be mia. Be aye kate mia mam mese me aboban nne.

10 Aristarque, nnye a ne ébe mbô'ô wom, a sili'i mia, a Marc, cousin Barnabas (mi nyoñeya metiñ ya ajô dé; nge a zu be mia, mi nyoñe nye), 11 a Jésus, nnye be aloene na, Justus, mbe bete be ne ba ya ntyi'ane metye: mbe bete étam be ne beébe bebo bisaé bam mfa'a ya ayoñe Zambe, bôte bete be mbe me

mvolan nlem. 12 Épaphras, nyô a ne môte wua ya be mia, mbo ésaé Christ Jésus, a sili'i mia, a sôngan amu ajô denan biyoñe bise meye'elane mé été na, mi tebe nya mvo'é a mbunan ôse mfa'a ya nkômbane Zambe ôse. 13 Amu me ne nye nganyia na, a bo abui ésaé ajô denan, a ajô ya ba be to Laodicée, a ajô ya ba be to Hiéropolis. 14 Luc, mbamba nsaé bôt, ba Démas be sili'i mia. 15 Mi sili'i ma bobajañ be to Laodicée a sili ma Nymphas, a kirke é ne nda jap. 16 A éyoñ kalate nyô a maneya lañeban vôm mi to, bo'an ane a lañebane fe be kirke ya Laodicée; a ane mia fe mi lañe kalate a so Laodicée. 17 A mi kate Archippe na, O ba'ale'e ésaé ô nga nyoñe be Tate na, ô tuka'a bo je.

18 Mebatane me Paul a wo wom mamien. Mi simesa'ane mengata'a mam. Mvam é tabe'e be mia.

KALATE YA OSU PAUL A NGA TILI BETHESALONICIEN

1 Paul, bia Silvain a Timothée bi to, me atili kirke ya Thessalonique kalate, é ne be Zambe nnye a ne Esa, a Tate Jésus Christ: Mvam é bo'o be mia, a mvo'é.

2 Bi ave Zambe akéva biyoñe bise ajô mia bese, a tote mia meye'elane mangan été; 3 bi abo te jô'é simesan ésaé jenane ya mbunan a nju'u wônan ya nye'an a njibane wônane ya ndi minlem é ne be Tate Jésus Christ wongan, asu Zambe wongan, a ne Esa wongan; 4 a bi ayem, A bobajañ Zambe a nye'e, ntobane wônan, 5 aval ane mbamba foé wongan a nga zu be mia, sa a nkobô étam, ve a ngule fe, a Mbamba Nsirim été, a a mejô me ne fo'o été; aval ane mi ayem avale bôt bi nga liti biabebien be mia amu ajô denan. 6 A mi

nga bo bevu bangan, a ba ya Tate, éyoñ mi nga nyoñe mejô mete abui ékpwe'ele été, a meva'a ya Mbamba Nsirim; 7 nalé ate nde, mi nga bo éve'ela'a be ba bese be abuni mfa'a ya Macédoine a mfa'a ya Achaïe. 8 Amu na, mejô me Tate me nga fôé, me so'o be mia, sa ve mfa'a ya Macédoine a Achaïe étam, ve vôm ase mbunane wônan mfa'a ya be Zambe ô maneya mialan; nalé ate bi ne te yiane kobô jam éziñ. 9 Amu na, bebien be akañete ajô dangan aval nzuan bi nga zu de be mia; a aval ane mi nga kôñelane be Zambe, mi so'o be bengunemelan, a kañe vevee a nya Zambe, 10 a yange Mone wé a so'o yôp, nnye ate a nga wômôlô fïwuan, nnye a ne Jésus, nnye a nyii bia mfa'a ya ayaa de aye zu.

2 Amu na, A bobajañ, miabebien mi ayem nzuane wongan ya be mia, na, ô nji yené zesé: **2** ve bi nga taté jibi mintae a wu ékpwe'ele ya ôson, ane mi ayem, mfa'a ya Philippes, ane bi nga dañe bo ayo'o nlem be Zambe wongan a kate mia mbamba foé Zambe mewosan abui été. **3** Amu na, nkatane foé wongan ô nji bo wu ya nkobane zen, nge wu ya mvin, nge a medu'an: **4** ve aval ane bi mbe ntobane ya veban mbamba foé be Zambe, nalé ate bi akobô; sa ane bôt be anye'e, ve Zambe, nnye a yemelane minlem miangan. **5** Amu na, te ke éyoñ bi nga yené na, bi akobô mejô me ya se'e, ane mi ayem, nge nsolane ya minyamete, Zambe a ne ngaa; **6** nge jeñ ékaña'a ya bôt, te ke be mia, nge be bôte befe, éyoñ bi mbe ngule ya tibi a ngu ane minlôm-an mi Christ. **7** Ve bi mbe évôvoé vôm mi nga to, aval ane éyoñ nyia a ba'ale bone bé émien: **8** aval ete, amu bi nga kômbô mia a nye'an, bi nga tu'a yen mvaé ya ve mia, sa ve mbamba foé ya Zambe étam, ve nalé fe minsisim miangan biabebien, amu na, mi nga to étua nye'eban mfa'a wongan. **9** Amu na, A bobajañ, mi asimesan ésaé jangan a nju'u wongan: bi nga bo ésaé alu ba môs, nde bi aye bo te jalé mô't éziñ ya be mia adit, ane bi nga kate mia mbamba foé Zambe. **10** Mi ne bengaa, nalé fe Zambe, aval mfuban a zôsô a te bijô bi nga bo biabebien mfa'a wônan, mia mi abuni: **11** aval ane mi ayem ane bi nga bo mô't ase ya be mia, aval ane ésa a bo bone bé émien, bi nga lepe mia, a volô mia minlem, a kañete, **12** mfa'a ya na, mi wulu ane de ayiane be Zambe, nnye ate a loene mia na, mi zu ayoñe dé a étôto'o jé émien.

13 A amu jame di, bi ave fe Zambe akéva, te jô'é, amu na, éyoñ mi nga nyoñe mejô ya mbañete be bia, mme mete me ne mejô me Zambe, mi nga nyoñe me sa ane mejô me bôt, ve, aval ane me ne fo'o été, mejô me Zambe, mme mete fe me abo ésaé be mia, mia mi abuni. **14** Amu na, A bobajañ, mi nga bo bevu be ya be-

kirke ya Zambe be ne mfa'a ya Judée be Christ Jésus: amu na, mia fe mi nga jibi avale mam ete be bôte ya ayoñe denan miabebien, aval ane bebien be nga jibi be Bejuif; **15** mbe bete fe be nga wôé Tate Jésus a be-kulu mejô, a titane bia, a bo te bo ane Zambe a nye'e, a be ne bôte bese ngame yat; **16** be nga kame bia bi bo te kobô Begentil ane be aye nyiñ; a jalé mam abé map biyoñe bise, ne lut: ve ayaa te e kuiya be be akekui nné.

17 Ve bia, A bobajañ, amu bi nga kandane mia a yi ôbe nté, mfa'a ya nyô, sa mfa'a ya nlem, nde bi nga dañedañe kômbô yene mesu menan beta nkômban: **18** amu na, bi nga ye zu be mia, me, Paul, éyoñe jia, a biyoñe bife; a Satan a nga bu'u bia dulu. **19** Amu na, jé é ne ndi minleme jangan, nge mevak, nge couronne ya duma? Ye sa miabebien, asu Tate Jésus wongan éyoñ a zu? **20** Amu na, mi ne duma dangan a meva'a mangan.

3 Ajô te, éyoñ bi mbe te fe ngule ya jibi, bi nga simesane na, e ne mvaé na, bi li'i mvus étam mfa'a ya Athènes; **2** ane bi nga lôme Timothée, mojañe wongan a mbo ésaé Zambe mfa'a ya mbamba foé ya Christ, na, a yemete mia, a volô mia minlem mfa'a ya mbunane wônan; **3** nde te ke mô't a fô'ôsan amu bikipwe'ele bi; amu miabebien mi ayeme na, mfa'a ôte bi ne ntelan. **4** Amu me abele na, éyoñ bia be mia bi nga to, bi nga taté kate mia na, bi aye jibi ékpwe'ele; aval ane é nga boban, a mi ayem. **5** Amu ajô te, me fe, éyoñ me mbe te fe ngule ya jibi, me nga lôme mô't, nde me aye yem mbunane wônan, a za bo a zen éziñe na, mve'ele bôt a nga ve'ele mia, a ésaé jangan é nga ye bo zesé. **6** Ve éyoñ Timothée a kuiya be bia éyoñe ji, a so'o be mia, a so bia meva'a mefoé ya mbunan a nye'ane wônan, a amu mi simesane bia biyoñe bise, a dañe kômbô yene bia, aval ane bia fe bi adañe kômbô yene mia; **7** amu ajô te, A bobajañ, bi nga volô-bane minlem ajô denan mfa'a ya nju'u

wongan ôse a ékpwe'ele jangan ése amu mbunane wônan: 8 amu na, éyoñe ji bi anyiñ, nge mi tele ngule be Tate. 9 Amu na, za aval akéva bi ne ngule ya beta ve Zambe ajô denan, amu meva'a mese bi ava'a me ajô denan asu Zambe wongan; 10 alu ba môs bi adañe ye'elane na, bi yene mesu menan, a tu'a jalé jam de ajeñeban mfa'a ya mbunane wônan?

11 Nde, Zambe wongan a Esa wongan émien, a Tate Jésus wongan, a liti'i zene jangan be mia: 12 a Tate a bo'o mia na, mi yaé a bulu nye'esan a bulu nye'e bôte bese, aval ane bia fe bi anye'e mia; 13 nde ete, a ye yemete minlem mienan te bijô mfuban été asu Zambe wongan a Esa wongan, éyoñ Tate Jésus wongan a ye zu, ba be bôte ya Zambe bé bese.

4 Nde, A bobajañ, bi asu'ulane ye'elan a lepe mia be Tate Jésus na, aval ane mi nga nyoñe be bia ane mi ayiane wulu a bo ane Zambe a nye'e, aval ane mi wô'ô wulu,—na, mi dañe bulubulu bo. 2 Amu mi ayem aval ñye'elan bi nga ve mia be Tate Jésus. 3 Amu na, dina e ne nkômbane ya Zambe, ñwô ô ne mfubane wônan, na, mi tyi mejian; 4 na, môt ase ya be mia a yem ane a yiane bi minga wé émien mfa'a wé a mfuban a éseman, 5 sa a nyametan ya mbia nkômban, aval ane Begentil, mbe bete be ne te yeme Zambe; 6 nde, te ke môt a ye dañ nné, a bo monyañ abé mfa'a ya jam ete: amu Tate a ne nkun mfa'a ya mam mete mese, avale fe ane bi nga taté lepe mia a kat. 7 Amu na, Zambe a nga loene bia, sa mfa'a ya mvin, ve mfuban été. 8 Ajô te, nyô a ben, nnye ate a ne te bene bôt, ve Zambe, nnye a ve mia Mbamba Nsisime wé.

9 Ve mfa'a ya nye'ane ya bobenyañ, mi nji yiane na, môt a tili mia: amu miabebien mi maneya yé'é be Zambe na, wua a nye'e nyô mbok; 10 amu mi abo fo'o nalé mfa'a ya bobenyañe bese be to Macédoine ase. Ve bi alepe mia, A bobajañ, na, mi dañe

bulubulu bo; 11 a na, mi yé'é tabe ne mieññ, a bo mam menan miabebien, a bo ésaé a mo menan, aval ane bi nga lepe mia; 12 ndemben mi aye wulu ane de ayian mfa'a ya be ba be ne atan, a bo te yi jôm.

13 Ve bi nji kômbô mi dimi, A bobajañ, ajô ya ba be ake ôyo; mi za wô' ôlun, aval ane ba bevok, mbe bete be nji bi ndi minlem. 14 Amu na, nge bi abuni na, Jésus a nga wu a beta wômô, nalé ate fe ba fe be nto ôyo be Jésus, Zambe a ye so be a nye. 15 Amu na, bi ajô mia jame di aval ane njôane ya Tate na, bia bôt bi vee, bi to akekui nzuane ya Tate, bi aye bo te ke taté ke ba be ne ôyo, ôsu. 16 Amu na, Tate émien a ye sis a so'o yôp, a beta nloen, a tyiñ ya éwôlô ange, a a toñe Zambe: a miñwuane ya be Christ mi aye taté wômô; 17 wôna bia bôt bi vee, bi to, bia be be bi aye beteban a fulan minkut été, a tôbane Tate ñyem été: a nalé ate bi aye tabe be Tate nnôm éto. 18 Ajô te, vola'ane miabebiene minlem a mejô ma.

5 Ve mfa'a ya biyoñ a melu, A bobajañ, mi ne te yiane na, jam éziñ e tiliban be mia. 2 Amu na, miabebien mi atu'a yeme na, môte ya Tate wo azu aval ane ñwuwup wo azu alu. 3 Eyoñ be ajô na, Mvo'é a te ke jame ya ko woñ, éyoñe te njañan wo azu be be atemetem, aval ane mie wo azu be minga a ne abum; a be aye bo te ke yene zene ya mate. 4 Ve mia, A bobajañ, mi nji bo dibi été, ane môs ôte wo aye koé mia aval ane ñwuwup: 5 amu na, mia bese mi ne bone ya éfufup, a bone ya môs: bi nji bo ba ya alu, nge ba ya dibi; 6 nalé ate nde, mbo'an te ke ôyo, aval ane ba bevo'o be abo, ve momba'an a tabe nkôman. 7 Amu na, ba be ake ôyo, be ake ôyo alu; a ba be aso'o vin, be aso'o vin alu. 8 Ve, amu bi ne ba ya môs, ntaba'an nkôman, njaéan ébene ya tôé mfa'a ya mbunan a nye'an; a mfa'a ya afô'ôlô, ndi minleme ya nyian. 9 Amu na, Zambe a nga tope bia, sa mfa'a ya ayaa, ve mfa'a ya nyoñe nyian, amu Tate Jésus Christ wongan, 10 nnye

a nga wu ajô dangan, nde, ja'ana bi vee nge tabe ôyo, bia be nye bese bi aye nyiñ. 11 Ajô te, wua a lepe'e nyô mbok, a wua a volô'ô nyô mbok, avale fe ane mi abo.

12 Ve bi aye'elane mia, A bobajañ, na, mi yeme ba be abo ésaé be mia, a be ne mia ôsu be Tate, a be alepe mia; 13 a na, mi dañe seme be a nye'an amu ésaé jap. Miabebien, taba'an mvo'é. 14 A bi aye'elane mia, A bobajañ, na, mi lepe' ba be to te nkôm-an, mi volô'ô minlem ya ba be ne ate'e minlem, mi volô'ô mintetek, mi bo'an abui njiban mfa'a ya bôte bese. 15 Mi tuka'a fombô na, mô't a bo te butane mô't éziñ abé ba abé; ve biyoñe bise tôñane mam me ne mvaé, wua mfa'a nyô mbok, a mfa'a ya bese. 16 Va'ane biyoñe bise; 17 mi ye'ela'an, te jô'é; 18 mfa'a ya mam mese, mi va'an akéva: amu jam ete e ne nkô-

mbane ya Zambe be Christ Jésus mfa'a wônan. 19 Mi bo'o te dim Nsisim; 20 te biasane minkulane mejô; 21 mi ve'ela'ane mam mese; mi kabeta'ane mam me ne mvaé; 22 tyian aval abé se.

23 A Zambe ya mvo'é émien a fubu'u mia mimfa'a mise; a minsim mienan a minlem mienan a menyôle menan bi bo mba'alane mingum, te ke bijô éyoñ Tate Jésus Christ wongan a zu. 24 Nyô a loene mia a ne nya mba'ale, a ye fe bo de.

25 A bobajañ, mi ye'ela'an ajô dangan.

26 Mi bata'ane bobenyañ bese a nlatane menyu ya be Zambe. 27 Me atu'a tiñeti mia, be Tate, na, kalate nyô a lañeba'ane be bobenyañ bese.

28 Mvame Tate Jésus Christ wongan é tabe'e be mia.

KALATE BAA PAUL A NGA TILI BETHESSALONICIEN

1 Paul, bia Silvain, a Timothée, bi to, me atili kirke ya Thessalonique kalate, be Zambe Esa wongan a Tate Jésus Christ; 2 Mvam é bo'o be mia a mvo'é, bi so'o be Zambe nnye a ne Esa, a Tate Jésus Christ.

3 A bobajañ, bi ne ntiñetane ya ve Zambe akéva biyoñe bise amu mia, aval ane de ayian, amu mbunane wônan wo adañe yaé, a nye'ane mô't ase ya be mia bese a nye'e ba bevok ô bulu bo; 4 nalé ate, biabebien bi awumu mia bekirke ya Zambe été amu njiban a mbunane wônan bi-kpwe'ele bienan bise a minju'u minenan été, mbie bite mi ajibi; 5 mme mete me ne nya ndeme ya zôsôa ntyi'ane mejô ya Zambe; nde ete mi aye lañeban ane ba be ayian ayoñ ya Zambe, nde ete fe mi ajibi mam: 6 nge e ne zôsôa jam be Zambe na, a kun nju'u be ba be aliti mia njuk,

7 a mfa'a wônan, mia bôt mi ayen njuk, a ye ve bia be mia awo'an, éyoñ Tate Jésus a ye yené a so'o yôp, ba be beange ya ngule jé nkaba'a nduan été, 8 a ye liti nyaane wé be ba be ne te yeme Zambe, a ba be ne te bo mbamba foé ya Tate Jésus wongan, mewôk: 9 mbe bete be aye nyoñe melep, njañane ya nnôm éto ôbien, a kôlô asu Tate a étôto'o ya ngule jé, 10 éyoñ a ye zu nyoñe duma be bôte bé ya Zambe, a nyoñ éseman amu ba bese be nga buni (amu nkatane foé wongane ya be mia ô nga buniban) mô's ôte. 11 Mfa' ôte bi aye'elan ajô denan biyoñe bise na, Zambe wongan a ye lañe mia na, mi yian nloene wônan, a jalé mia nkômban ôse ô ne mvaé a mboan ôse ya mbunan, a ngu; 12 nde jôé Tate Jésus wongan de aye wum be mia, a mia be nye, aval ane mvame ya Zambe wongan a Tate Jésus Christ.

2 Nde, A bobajañ, bi aye'elane mia, mfa'a ya nzuane ya Tate Jésus Christ wongan, a nsulan bi aye sulan be nye; **2** na, mi bo te ji'a yeñelan mfa'a ya ôsimesane vienan, nalé fe te koane woñ, ja'ana a nsisim, ja'ana a njôan, nge a kalate aval ane nge a so be bia, a jô'ô na, môse ya Tate ô nto fo'o bebé; **3** te me'etane na, mô't a du'u mia zen éziñ: amu na, wo aye bo te bo, ve nli'ane Zambe wo aye taté bo, a mô'te ya abé ate a ye yené, mô'te ya njañan, **4** nnye ate a siñ a kômbô dañe jam ese e ne nloene na, Zambe nge di de akañeban; nalé ate a tabe si temple ya Zambe été, a telé émien ôsu ane Zambe. **5** Ye mi nji simesane na, éyoñe te me ngenan me to be mia, me nga kate mia mam ma? **6** A éyoñe ji mi ayeme jôm je akam, nde a ye yené éyoñe jé émien. **7** Amu na, nsolan ntyamane metiñ ô tatéya bo ésaé: ve mô'te wua a kam éyoñe ji, akekui éyoñ a ye kôlô zen éte. **8** A éyoñ éte ntyam metiñ a ye yené, nnye ate Tate Jésus a ye wôé a mvebe ya anyu dé, a bo nye momo a nlitane ya nzuane wé; **9** ja'ana nye, nnye ate nzuane wé ô ne aval ane mboane Satan a ngul ése a mendem a bitua bi mame ya minsos, **10** a medu'ane mese ya ékotekot mfa'a ya ba be ajañ; amu be nga bo te nyoñe nye'ane ya benya mejô, nde be aye nyiñ. **11** A amu ajô te, Zambe a lôme be mboane ya ékotekot, nde be aye buni minsos: **12** nde te, be bese be aye tyi'ibane mejô, ba be nga bo te buni benya mejô, ve be nga nye'e ékotekot.

13 Ve bi ne ntiñetane ya ve Zambe akéva biyoñe bise amu mia, A bobajañ ya nye'an be Tate, amu na, Zambe a nga tope mia aso atata'a mfa'a ya nyian, ntunane ya Nsisim a mbunane ya benya mejô été: **14** mfa' ôte a nga loene mia a mbamba foé wongan, na mi bi étôto'o ya Tate Jésus Christ wongan. **15** Nalé ate, A bobajañ, teba'an ngu, a bi mejô mi nga yé'é, ja'ana a nkobô, ja'ana a kalate ya bekalate bangan.

16 Nde, Tate Jésus Christ wongan

émien, a Zambe Esa wongan, nnye a nga nye'e bia a ve bia mvolane minlem a mbamba ntaban ndi ya nnôm éto amu mvam, **17** a volô'ô minlem mienan a yemete mia mfa'a ya mba mboan a mba ajô ase.

3 A bobajañ, me asu'ulane jô na, mi ye'ela'an ajô dangane na, mejô me Tate me wulu'u, a wum, aval ane me abo fe be mia; **2** a na, bi kôlô mo me bôt be ne te fek a abé; amu na, sa bese be abuni. **3** Ve Tate a ne nya mba'ale, nnye ate a ye yemete mia, a ba'ale mia mfa'a ya mbia mô't ate. **4** A bi abuni be Tate ajô denane na, mi abo a mi aye bo mam bi ajô, mebaane. **5** A Tate a wulu'u minlem mienan mi ke nye'ane Zambe a njibane ya Christ.

6 Nde, A bobajañ, bi ajô mia, a jôé ya Tate Jésus Christ wongan, na, mi sa'ale'e monyañ ase a wulu ékotekot, sa aval ane mejô be nga nyoñe be bia. **7** Amu miabebien mi ayem ane mi ayian vu bia: amu bi nji wulu ékotekot be mia; **8** nalé fe bi nji di bidi mo me mô't éziñ, zesé, ve a ésaé a njuk, ve bo ésaé alu ba mô's, nde bi aye bo te jalé mô't éziñ ya be mia njuk: **9** sa amu bi nji bo ngule ya bo, ve amu bi aye bo biabebien éve'ela'a ya be mia, nde mi aye vu bia. **10** Amu na, ja'ana éyoñ bia be mia bi nga to, bi nga jô mia jame dina na, Nge mô't éziñ a bene bo ésaé, a bo'o te di. **11** Amu na, bi awô'ôtan mfa'a ya bôte bevo'o na, be awulu ékotekot be mia, be ne te bo jame ya ésaé, ve be ne befu'u mam. **12** Nde, ba be ne avale bôt ete, bi ajô a lepe be, a jôé Tate Jésus Christ na, be bo'o ésaé a évôvoé, a di bidi biap bebien. **13** Ve mia, A bobajañ, te katane vô'm mi abo mvaé. **14** A nge mô't éziñ a bo te bo njôane wongan ô ne kalate nyô été, mewôk, yemela'ane mô't ate na, mi bo te fulane nye mam, ndemben a ye wô' ôson. **15** Ve na, te yenane nye ane nsiñ, ve lebane nye ane monyañ.

16 Nde, Tate ya mvo'é émien a va'a mia mvo'é biyoñe bise me-

zene mese. Tate a tabe'e be mia bese.

17 Mebatane ya me, Paul, a wo

wom mamien, mme mete me ne ndem kalate ase été: nalé ate me atili. 18 Mvame Tate Jésus Christ wongan é tabe'e be mia bese.

KALATE YA OSU PAUL A NGA TILI TIMOTHÉE

1 Paul, nlômane Christ Jésus, aval ane njôane Zambe Nyi bôte wongan a Christ Jésus ndi minleme jangan; **2** me atili Timothée kalate, nnye a ne nya monô wome ya mbunan été: Mvam, éngôngo, mvo'é, bi so'o be Zambe, nnye a ne Esa a Christ Jésus Tate wongan.

3 Aval ane me nga lepe wo na, ô tabe Éphèse, éyoñ me mbe bebé ya ke Macédoine, nde wo aye jô bôte bevo'o na, be bo te ye'ele aval ñye'elan afe, **4** nalé fe be bo te fombô nkañete ya mintéane mi biôm a nlañane bindan ô ne te asu'u, mam mete mme me adañe soé nsôane bisô, te soé mba'alane mame ya Zambe, ñwô ô ne mbunan été; nalé ate me alep éyoñe jî. **5** Ve asu'ulane ya njôan ôte e ne nye'an wo aso mfuban nlem a mbamba ôsimesan nlem a mbunan ô ne te medu'an: **6** mfa'a ya mam mete bôte bevo'o be kobeya a yale feñ mfa'a ya zesé nokbô; **7** be akômbô bo beye'ele ya metiñ, akôsa bo be ne te yeme mam be akobô, nalé fe te yem ane mam be akobô a ngu me né. **8** Ve bi ayeme na, metiñ me ne mvaé nge mô't a bo me ane de ayiane metiñ, **9** ane a yem ajô dina na, metiñ me nji boban amu ajô ya zôsôa mô't, ve amu ajô ya betyam metiñ a ba be ne melo, amu ajô ya ba be ne te bo mame ya Zambe a bebo abé, amu ajô ya ba be ne mvin a ébiasé, amu ajô ya bewôé beésa a bewôé benyia, amu ajô ya bewôé bôt, **10** amu ajô ya bebo mejian, amu ajô ya befam be andamane bebien be befam bevok, amu ajô ya

ba be awupe bôt, amu ajô ya belaa minsos, amu ajô ya ba be akan ngana minsos, a nge jam éziñ afe e ne été e ne mvo'é ñye'elan ngame yat; **11** aval ane mbamba foé ya étôto'o ya Zambe a ne duma, nnye ate a nga vebane be ma na, me fôlô.

12 Me ave nyô a nga ve me ngu akéva, nnye a ne Christ Jésus Tate wongan, amu na, a nga yene me na, me ayian, ane a nga telé ma mfa'a ya ésaé jé; **13** akôsa bo me mbe mbiasé melu mvus, a nkpwe'ele, a mbo évô: akôsa bo nalé, me nga nyoñ mvam, amu me nga bo nalé amu bisô ya ndiman; **14** a mvame Tate wongan é nga dañe bo abui a mbunan a nye'an ô ne be Christ Jésus. **15** Njôane wu ô ne été a wo ayiane nyoñeban a nkañesan ôse na, Christ Jésus a nga zu si nyô amu a ye nyii bebo abé; mbe bete me me ne ôsu: **16** ve me nga nyoñ mvam amu ajô dina na, be ma ane nyô ya ôsu Jésus Christ a ye liti abui njibane dé se, ane éve'ela'a ya ba be aye buni nye melu ôsu mfa'a ya ényiñ ya melu mese. **17** Nde, be Njô bôte ya nnôm éto, nnye a ne te wu, te yené, nnye étam a ne Zambe, duma a étôtok bi bo'o be nye nnôm éto a nnôm éto. Amen.

18 Me ave wo atiñe di, A mone wom Timothée, aval ane minkulane mejô mi nga liti zen be wo, nde a mie mite wo aye wosan mbamba mewosan; **19** a ba'ale mbunan a mbamba mone mô'te ya nlem; nnye ate bôte bevo'o be nga ben a jañ ane miel mfa'a ya mbunan ôte: **20** mbe bete Hymenée a Alexandre be ne été; mbe

bete me nga ve Satan, nde be aye yé'é na, be bo te bo ébiasé.

2 Ajô te, mam mese di me ataté jô e ne na, minja'an, meye'elan, meye'elan ajô ya bôte befe, mvean akéva bi bo'o mfa'a ya bôte bese; **2** mfa'a bejô bôt a ba bese be ne ôsu; nde bi aye wulu ényîñ é ne te éndeñ-ela'a a é ne évôvoé a mboane mame ya Zambe ôse a zôsôa ntaban ase. **3** Jam ete nde e ne mvaé a de anyoñ-eban mise me Zambe Nyi wongan; **4** nnye a kômbô na, bôte bese be nyîñ, a be zu yem benya mejôô. **5** Amu Zambe a ne wua, nalé fe mvañe wua zañe Zambe ba be bôt, émien a ne môt, Christ Jésus, **6** nnye ate a nga ve émien ntañ ya bôte bese; foé éte je akateban biyoñ je ayiane kateban; **7** mfa'a ôte me nga teléban nkate foé a nlôman (me abele, me ne te laa minsos), ñye'ele Begentil mbunan été a benya mejô été.

8 Ajô té, me akômbô na, befam be ye'elane vôm ase, be bete'e mimfubane mi mo yôp, te ayaa a te bisô. **9** Aval ete fe, binga be jaé ngômesan é ne te melitan, a ntabane ya éseman a mba'alane minlem; sa mfenan ési, nge or nge beperle nge ngômesan é ne tañ anen; **10** ve (ane de ayiane binga be atîñeti mboane mame ya Zambe) a mbamba mimboane mi mam. **11** Minga a yeké'é a évôvoé a mewô'ô mese. **12** Ve me ne te yebe na, minga a ye'ele, nalé fe te jôô fam, ve na, a tabe évôvoé. **13** Amu na, Adam a nga taté téban, wôna Ève; **14** a Adam a nji du'uban, ve minga a nge du'uban, ane a nga ku ntyaman atîñ été: **15** ve a ye nyîñ abiaé dé été, nge be abo mbane ya tabe mbunan a nye'an a mfuban été a mba'alane minlem.

3 Njôane wu ô ne été, Nge môt a jeñ éto ya évêque, a kômbô mbamba ésaé. **2** Ajô te, évêque a yiane fo'o bo te bijô, nnôme ya minga wua, nyô a ba'ale émien, fe'e nlem, nkôman, mbo anyep, atyeñ ya ye'ele; **3** sa nso'o vin, sa mbôme bôt; ve évôvoé, te ntañete, te bo nye'e akum; **4** nyô a jôô nda jé émien mvo'é, a bi bone bé na, be bo mewôk a nkôm-

an ôse; **5** (ve nge môt a ne te yeme jôô nda jé émien, a ye ba'ale kirke ya Zambe aya?) **6** sa nyô a ndômô kôñelan nlem, a za bo na, éyoñ a boya mebun, a ye ku mekua me diable été. **7** Nalé fe a yiane fo'o bi mbamba nkañetan be ba be ne atan; a za bo na, a ye ku bijô été a ékoé ya diable été. **8** Aval ete fe bediacre be ayiane fo'o bo nkôman, te bo ayem abaé, te dañe nyu vin, te nyamete mvin nyoñan akum; **9** be bi minsolane mi mame ya mbunan mfuban mone môte ya nlem été. **10** A mbe bete fe be taté'é ve'eleban; éyoñe te be bo'o ésaé bediacre, nge be ne te bijô. **11** Aval ete fe, binga be ayiane fo'o bo nkôman, te bo bibôta, beba'ale bebien, ba ya buni mimfa'a mise. **12** Bediacre be bo'o môt ase nnôme ya minga wua, be jô'ô bone bap a menda map bebien mvo'é. **13** Amu na, ba be maneya bo ésaé bediacre mvaé, mbe be bo be tabe'e mbamba ntaban mfa'a wop bebien, a dañe bo ayô'o minlem mbunan été, ñwô ô ne be Christ Jésus.

14 Me atili wo mam mete, a me to ndi nleme na, me mbeme zu be wo; **15** ve nge me langan ayap, nde wo aye yem ane bôt bebien be ayiane bo nda Zambe été, nje éte é ne kirke ya vevea Zambe, akôn a mbô'ane si ya benya mejôô. **16** A bisô bi nji bo été, ve na, nsolane ya mfunane Zambe ô ne beta jam;

Nyô a nga yené minsôn été,

A kabe nsisim été,

A yené be beange,

A kateban be Begentil,

A buniban si nyô,

A nyoñebane yôp étôto' été.

4 Ve Nsisim wo ajô ne sañesañe na, biyoñ bi asu'ulan bôte bevo'o be aye li'i mbunan, a kabetane minsisim mi ne medu'an a miñye'elane ya mimbiana minsisim, **2** amu mvôle ya bôt be aye kobô minsos, be aye bo mone môte ya minlem miap bifel ane bi ya étyé é ne ayôñ; **3** be aye tyili bôt aluk, a be aye jô bôte na, be tyi ndiane betit, mbe Zambe a nga té na, be nyoñeban a mvean akéva be ba be abuni a yeme benya

mejôd. 4 Amu na, ntéane jôm ôse ya Zambe ô ne mvaé, a te ke jôm je ayiane beneban, nge je anyoñeban a mvean akéva: 5 amu é ne mfuban amu mejô me Zambe a meye'elan.

6 Nge wo abo bobenyañe na, be simesane mam mete, wo aye bo mba-mba mbo ésaé ya Christ Jésus, a nyoñe bidi mejô me ya mbunan été, a ma me ya mbamba ñye'elan ô nga tôn azukui éyoñe ji: 7 ve na, ô bene minkana mi ébiasé ya minnôm mi binga. A yale womien mfa'a ya mboane mame ya Zambe: 8 amu na, mboane mame ya ve ngule nyô wo avolô abim éziñ, ve mboane mame ya Zambe wo avolô mimfa'a mise, ñwô ô bili ntiñetan mfa'a ya ényiiñ é ne éyoñe ji, a mfa'a ya ji je aye zu. 9 Njôane wu ô ne été, a wo ayiane nyoñeban a nkañesan ôse. 10 Amu mfa'a ya jame di bi abo ésaé a wu ékpwe'ele, amu bi teléya ndi minleme jangai be vevea Zambe, nnye a ne Nyii bôte bese, adañedañ mfa'a ya ba be abuni. 11 Mam mete mme jô'ôk a ye'ele. 12 Te yebe na, mô't a biasé wo amu ô ne mongô; ve ô bo'o éve'ela'a be ba be abuni, mfa'a ya nkobô, mfa'a ya aval ntaban, mfa'a ya nye'an, mfa'a ya mbunan, mfa'a ya mfuban. 13 Akekui éyoñ me azu, ô ba'ale'e ajô nlañiane kalate, ajô ya lepe bôt, ajô ya ye'ele. 14 Te vuan mvean ô ne be wo, ñwô ô nga vebane be wo a nkulane mejô, a mbetane mo ya Presbytère. 15 O va'a ngu mfa'a ya mam mete, ô va'a womien ngumba mfa'a ya mam mete; nde nkean ôsu wôé wo aye yené be bôte bese. 16 O ba'ale'e womien a ñye'elane wôé. Bo'o mban mfa'a ya mam mete; amu na, vôm wo abo nalé, wo aye nyii womien, a ba be awô'd wo, mia bebaane.

5 Te komekan mvendé mô't, ve ô lepe nye ane éso; ô lepe bendôman be bôt ane bobenyoñ: 2 ô lepe bemvendé be binga ane benyua; ô lepe bengone be binga ane benyo ka, a mfuban ôse. 3 O ba'ale'e minkus mi ne fo'o minkus. 4 Ve nge nkus éziñ ô bili bon nge bendaé, be taté'é ye'é liti mvam mfa'a ya bôte ya nda

jap, a tuñulu bebiaé hap: amu jam ete nde e ne jam de anyoñeban mise me Zambe. 5 Ve wu ô ne fo'o nkus, a mbubua, ñwô ô teléya ndi nleme jé be Zambe, a wo abo mbane minja'an a meye'elan été alu ba mô's. 6 Ve wu wo amias ôbien mfa'a ya mame ya mevak, ô nto ñwuwan éyoñ ô ngenan ô vee. 7 Mam mete fe ô jô'ôk, ane mi aye bo te bijô. 8 Ve nge mô't éziñ a bo te ba'ale bôte bé, a adañedañe bôte ya nda jé émien, nnye ate a maneya kat mbunan, a a ne abé adañe nyô a ne te buni. 9 Te yebe na, nkus ô tiliban ane nkus éyoñ ô za bo'o mimbu mewôm mesaman, wu ô nga to minga ya fame jia, 10 wu wo atoteban mvaé mfa'a ya mbamba mimboane mi mam; nge ô nga yale bon, nge ô nga bo beyeñ anyep, nge ô nga bo ô sôpe' bôte ya Zambe mebo, nge ô nga bo ô volô'ô ba be ayen njuk, nge ô nga tu'a tôn mbamba mboane ase. 11 Ve te nyoñ minkus mi ne bengon: amu na, éyoñ be maneya biasé Christ, be akômbô luk; 12 be bili mekua, amu be beneya ntiñetane wop be nga taté tiñeti. 13 A nalé fe be ayé'é fe tabe te bo ésaé, be ake be awulu menda menda; a sa ve ntaban te bo ésaé étam, ve bo fe ékobôkobô a mfuk, be akobô mam be ne te yiane kobô. 14 Ajô te, me akômbô na, minkus mi ne bengon mi luk, a biaé bon, a jôd nda jap, a bo te ve mô't a siñ éfia ya kobô je abé: 15 amu éyoñe ji mivo'o mi maneya yale feñ a ke tône Satan. 16 Nge minga éziñ a buni a bili minkus, a volô'ô mie, a kirke é bo'o te jaé nju'u ya été; ndemben je aye volô mi mi ne fo'o minkus.

17 Bemvendé ya kirke be ajôd mvaé be lañeba'ane na, be ayiane nyoñ éseman mebim mebaé, ve adañedañ ba be abo ésaé ya kate bôt mejô me Zambe a ye'ele. 18 Amu ntilan wo ajô na, Wo aye bo te dipe nnôm ényaka anyu éyoñ a wulu fese yôp a va bikôla'a. A na, mbo ésaé a yiane nyoñe ma'ane mé. 19 Te buni njôan wo ave mvendé bijô, vengevengé ve a anyu bengaa bebaé nge bela. 20 Ba be abo abé ô lepe be

vôm bôte bese be to, ndemben ba bevo'o fe be aye ko woñ. **21** Me ajô wo asu Zambe, a di Christ Jêsus, a mintobane beange na, ô ba'ale mam mete te bo avôle ya tyi'i ajô, te bo jam mboane ya ngam. **22** Te bo avôle ya beté môte mo, nalé fe te bo nyoñ ngap ya éza mam abé: ba'ale'e womien mfuban. **23** Te beta fe bo ô nya'a ve mendim, ve ô bo ô nya'a ôyôm vin amu ajô ya abume dôé a akone dôé ya biyoñ abui. **24** Mam abé ya bôte bevo'o me ayené, me ake ôsu a nyoñe mekua; a nalé fe me atôñe bôte bevo'o mvus. **25** Aval ete fe mbamba mimboane mi mam mi né mi ayené; a mi mi ne aval afe mi se ngule ya bo nsoban.

6 Abime bôt e ne ane bebo bisaé ébôñete si be yene' bejôd bap ane ba be ayiane nyoñ éseman ése, ndemben jôé Zambe a ñye'elan ôte bi bo te biaséban. **2** A ba be bili bejôd be abuni, be bo'o te biasé be, amu be ne hobenyañ; ve be dañedañe' bo be ésaé, amu na, ba be anyoñ ngape ya mvolan be ne ba be abuni a ba be ne nye'an. Mam mete mme ô ye'-ele'e a lep.

3 Nge môt éziñ a ye'ele aval ñye'elan afe, a bo te kañese mejô me ne mvo'é, e ne na, mejô me ya Tate Jêsus Christ wongan, a ñye'elan ô ne wu ya mboane mam ya Zambe; **4** nnye a ne mebun, te yeme jam, ve a ne ate'e ya fase minsili a bisô ya nkobô, vôm ate mesengan me aso, ntañete, mewôman, mbia befe'e, **5** nsôane bisô ya bôt be ne mbia be asimesan a be nji fe bi benya mejôd, be asi'a ko na mboane mame ya Zambe ô ne zene ya nyoñ akum. **6** Ve mboane mame ya Zambe, afulan nyenan mvaé môt a yen, ô ne beta meyak: **7** amu na, bi nji zu jôm si nyô, nalé fe bi se ngule ya ke jôm atan; **8** ve vôm bi bili bidi a ngômesan, bi aye yen mvaé a biôm bite. **9** Ve ba be akômbô bo akum abui be aku meve'ele été a ékoé a abui mbia minkômban e ne te fek a éndaman,

aval ete de ajañesane bôt njañan été a étôtôlan été. **10** Amu ôzañ akum ô ne ndi wua ya mbia be mam mevale mese: nde te bôte bevo'o be nga jeñ a kandan mbunan ôyap a be maneya jii bebien a jama alun.

11 Ve wo, A môte ya Zambe, mate'e mam mete; a tôñe mame ya zôsô, mame ya Zambe, mbunan, nye'an, njiban, évôvoé nlem. **12** Sônga'an mbamba nsôngane ya mbunan, bii' ényiiñ ya melu mese, mfa'a ôte ñwô ô nga loban, a ô nga mem mba-mba mmeman vôm bengaa abui be nga to. **13** Me ajô wo asu Zambe, nnye a ve biôm bise ényiiñ, a di Christ Jêsus, nnye a nga kañete mbamba mmeman ate asu Ponce Pilate; **14** na, ô ba'ale atiñ ete te meyeñ, te bijô, akekuí éyoñ Tate Jêsus Christ wongan a ye yené: **15** nyenan ôte, biyoñ wo aye bo, a ye liti, nnye étam a ne Beta Ewôlô a дума, Njôd ya bejô bôt, a Tate ya betate; **16** nnye étam a ne te wu, a to éfufup été, nje éte te ke môt a ne ngule ya kui je bebé; nnye ate te ke môt a nga yene nye, nalé fe te ngule ya yen: дума a ngule ya nnôm étô bi bo'o be nye. Amen.

17 Jô'ô ba be ne akum abui si nyôna na, be bo te bo mebun, nalé fe be bo te telé ndi minleme jap mfa'a ya élôte zen akum, ve mfa'a ya be Zambe, nnye a wô'ô ve bia biôm bise ya va'a bie abuiabui; **18** na, be bo mvaé, a bo minkukum mfa'a ya mbamba mimboane mi mam, a be bo nkômane ya volô, a nye'e be bo'o mvam; **19** be bô'ô bebien mbamba mbô'an mfa'a ya melu ôsu, nde be aye bi ényiiñ é ne fo'o ényiiñ.

20 A Timothée, ba'ale'e jôm é nga vebane be wo, a sa'ale bemomo biko-bôkobô ya ébiasé a nsôane bisô ya ñyeman ôte, ñwô ô ne nloene ya medu'an nalé; **21** ñwô ôte bôte bevo'o be nga kañese, ane be nga kop mfa'a ya mbunan,

Mvam é tabe'e be wo.

KALATE BAA PAUL A NGA TILI TIMOTHÉE

1 Paul, nlômane Christ Jésus amu nkômbane Zambe, aval ane ntiñtane ya ényiñ é ne be Christ Jésus, **2** me atili Timothée kalate, mone wom me anye'e: Mvam, éngôngo, mvo'é, bi so'o be Zambe, nnye a ne Esa, a Christ Jésus Tate wongan.

3 Me ave Zambe akéva, nnye me abo ésaé ane bemvamba bangan a mfubane mone môte ya nlem, aval ane me ne te jô'é nsimesan me asimesane wo meye'elane mam été, alu ba môs **4** me akômbô yene wo, me asimesane mili'i môé, nde me aye jaé ne lut a mevak: **5** éyoñ me abeta simesan mbunan ô ne te medu'an ñwô ô ne be wo; ñwô ôte ô nga taté tabe be émvame minga jôé Lois, a nyua wôé Eunice; a me atu'a buni na, ô ne fe be wo. **6** Amu ajô te, me abo wo ô simesane na, ô fô'ô mveane Zambe, ñwô ô ne be wo amu mbetane ya mo mam. **7** Amu na, Zambe a nji ve bia nsisime ya woñ; ve wu ya ngu a nye'an a mboane fe'e nlem. **8** Ajô te, te wô'ô nkatane foé ya Tate wongan ôson, nge wô'ô nkatane foé wom ôson, me mbô'ô wé: ve ô jibi'i nju'u amu mbamba foé aval ane ngule Zambe; **9** nnye a nga nyii bia, a a nga loene bia nloene ya na, bi bo zôsô, sa amu mimboane mi mam miangan, ve amu ntyi'ane wé a mvame jé émien, nje éte é nga vebane be bia be Christ Jésus, te yen biyoñ ya nnôm éto bi za bo'ok, **10** ve éyoñe ji é maneya yené a nyenane ya Nyi wongan Christ Jésus, nnye a nga va ngule ya awu, a a nga zu ényiñ a ntabane ya te wu éfufup été amu mbamba foé. **11** mfa'a ôte me nga teléban nkate foé, a nlôman, a ñye'ele. **12** Amu ajô te, me ajibi fe de mam ma: ve me ne te wô' ôson; amu me ayeme nyô me nga buni, a

me abuni na, a ne ngule ya ba'ale jôm me nga ve nye akekui môs ôte. **13** O bii' éve'ela'a ya mejô me ya mvo'é, mme mete ô maneya' wô'ô be ma, mbunan a nye'an été, mbie bite bi ne be Christ Jésus. **14** O ba'ale'e mbamba jôm ate, nnye a nga vebane be wo a ngule ya Mbamba Nsisim, nnye a to be bia.

15 Wo ayeme jame dina na, ba bese be to Asie be nga li'i ma; mbe bete Phygelle a Hermogène be ne été. **16** Tate a mvama'an nda Onésiphore: amu a nga ve me mfefé ngu biyoñ abui, a a nga bo te wô'ô ngata'a jam ôson; **17** ve éyoñ a nga to Rome, a nga ve ngule ya jeñe ma, a a nga yene ma, **18** (Tate a kañese'e nye na, a yen mvam be Tate môs ôte); a abime mam a nga volô mfa'a ya Éphèse, wo atu'a yeme me.

2 Ajô te, wo, A mone wom, bo'ô ngul mvam été, nje é ne be Christ Jésus. **2** A mam ô nga wô'ô be ma vôm bengaa abui be nga to, mam mete ô va'a me bôt be ne benya beba'ale mbe be aye bo ngule ya ye'ele fe bôte bevok. **3** O jibi'i njuk ane ma, aval ane mbamba mone bezimbi ya Christ Jésus. **4** Te ke mone bezimbi, éyoñ a bo ésaé, a timbi mame ya ényiñe ji été; ane a ye bo ane nyô a nga tili nye mone bezimbi a yen mvaé. **5** A nalé fe, nge môt a sôngane bivôé, a ne te jaé couronne, vengevene ve nge a maneya sôngan aval ane de ayiane metiñ ya été. **6** Mbo mefup a bo ésaé a yiane fo'o taté nyoñ ngape jé ya bibuma. **7** O simesa'an ane me ajô; amu Tate a ye ve wo fe'e mfa'a ya mam mete mese. **8** O simesa'ane Jésus Christ, nnye a nga wômô ñwuan, môte ya mvoñe bôte David, aval ane mbamba foé wom a kañete: **9** nnye ate me ajibi njuk akekui nka'an ngata'a, aval

ane nge me ne mbo mbia be mam; ve mejô me Zambe me ne te nka'an. 10 Ajô te, me ajibi de mam mese amu ajô ya mintobane mi bôt, ane be fe be aye nyoñe nyian ô ne be Christ Jésus a Etôto'o ya nnôm éto. 11 Njôane wu ô ne été: Amu na, ngé bi nga wu bia be nye, bi aye fe nyiñ bia be nye: 12 nge bi ajibi, bi aye fe jôô bia be nye: nge bi aye kate nye, nnye fe a ye kate bia: 13 nge bi ne te ba'ale mbunan, nnye a to a tôé' ntiñetan; amu a se ngule ya kat émien.

14 O bo'o be na, be simesane mam mete, jô'ô be mise me Tate na, be bo te bo ntañete ya bikobôkobô mejô, mboan ôte ô ne te volô, wo asô'ôlô ba be awôk. 15 O va'a ngule ya télé womien be Zambe ane nyô a ne nkañesan, ane mbo ésaé a ne te yiane wô' ôson, a liti ajô ya benya mejôô zôsô ne tiñiñ. 16 Ve sa'ale'e bemomo bikobôkobô ya ébiasé: amu be aye ke ôsu mfa'a ya mam me ne te mame ya Zambe, 17 a mejô map me aye di aval ane ébole fôlé je adi: mbe bete Hyménéé a Philète be ne été; 18 bôte bete be yaleya feñ mfa'a ya benya mejôô, a jô na, ñwôman ô lôteya éyoñe ji, a be asô'ôlô mbunane ya bôte bevo'o si. 19 Ve fiyemetan mbô'ane ya Zambe ô to, ô bili nkpwe-lane wuna na, Tate a yeme ba be ne émbé: a na, Môt ase a tote jôé Tate a kôlô'ô mfa'a ya bikotekot bi mam. 20 Nde, sa ve mevie'e me or a ma me argent étam me ne beta nda été, ve nalé fe ma ya bilé a ma ya ékon; a mevo'o me ne mfa'a ya duma, a ma mevo'o mfa'a ya te duma. 21 Ajô te, nge môt a tun émien mfa'a ya mam mete, a ye bo vie'e mfa'a ya duma, jôme ya étyi, a yiane jom mie nda a bo je ésaé, nkôman mfa'a ya ésaé ése é ne mvaé. 22 Ve na, maté'e mbia minkômbane ya éyoñ môt a ne mongô, a tôñe mame ya zôsô, mbunan, nye'an, mvo'é, mia be ba be aloene Tate nloen wo aso mfuban nlem. 23 Ve bisilisili ya te fek a ndiman, ô bene' bie, a yeme na, bi abiaé mewôman. 24 A mbo ésaé Tate a ne fo'o te yiane wôman, ve bo

évôvoé nlem mfa'a ya bôte bese, atyeñ ya ye'ele, njiban, 25 a ye'ele ba be abo melo a nje'eban nlem; nge ndô'ôtô Zambe a ye ve be ngule ya kôñelane minlem a zu yeme benya mejôô, 26 a ndô'ôtô be aye tii bebien ékoé diable, éyoñ be maneya bili minkôm be nye mfa'a ya nkômbane wé.

3 Ve ô yeme' ajô dina na, melu me asu'ulan mbia biyoñ bi aye bo. 2 Amu na, bôt be aye nye'e bebien, be aye bo ôzañ akum, a wumulu bebien, a bo mebun, a mewôman, a bo bebiaé bap melo, a bo bikalak, te nye'e mame ya mbunan, 3 te nye'e bivuvumane biap, minziziñ, bebo bibôta, te jôô bebien, ayok, te nye'e mam me ne mvaé, 4 bekoñe bôt, ôjeja'a, mebun, benye'e mame ya mevak, adañe nye'an be anye'e Zambe; 5 be bili éve'ela'a ya mboane mame ya Zambe mfa'a ya atan, ve be kateya ngule ya été: ô sa'ale'e fe bôte bete. 6 Amu na, ba be ake be awoñe menda menda asoé be ne ba ya bôte bete, a be abi mintete'e mi binga ane minkôm, mi mi ne njalane mam abé, mi mi yaleya feñ amu mbia minkômban mevale meva, 7 be ayé'é melu mese a be ne te ngule ya zu kui vôm fiyemane benya mejôô ô né. 8 A aval ane Jannès ba Jambres be nga sengane Moïse, nalé ate fe balé be asengane benya mejôô; be ne bôt be maneya ndaman asimesane dap été, be subeya mfa'a ya mbunan. 9 Ve be aye bo te beta ke ôsu: amu akut mboane dap de aye yené be bôte bese, aval ane di ya bôte bete fe e nga bo. 10 Ve wo ô nga tôñ fye'elane wom, dulu dam, ntyi'ane ya nleme wom, mbunane wom, abui njibane dam, nye'ane wom, mbane wom, 11 bikpwe'ele biam, mintae miam; avale mam e nga bo ma mfa'a ya Antioche, Iconie, a Lystre; avale bikpwe'ele me nga jibi: a Tate a nga nyii ma mam mete mese été. 12 Ya, a bôte bese be akômbô tabe aval ntabane ya be Zambe be Christ Jésus be aye jibi ékpwe'ele. 13 Ve mbia be bôt a bebo medu'an be aye nenenen abé, be aye du'u bôt a du'uban. 14 Ve ô

tabe'e mam ô maneya yé'é été a ô yemeya na, me ne été, a yeme ba ô nga yé'é me be be; 15 a na, ataté nkeñelê ô nga yem mbamba mintilan, mmie mite mi ne ngule ya ve wo ñyem-an mfa'a ya nyian amu mbunan ô ne be Christ Jésus. 16 Ntilan ôse ô ne nsoane be Zambe ô ne fe mvolan mfa'a ya ñye'elan, mfa'a ya nleban, mfa'a ya nsôane bôte zôsô, mfa'a ya yale bôt ñyalan ô ne mame ya zôsô été: 17 nde môte ya Zambe a ye bo ngumba, ngumba nkômesan mfa'a ya mbamba mboan ase.

4 Me ajô wo asu Zambe, a di Christ Jésus, nnye a ye tyi'i bevevee a miñwuane mejô, a amu éyoñ nje a ye yené a amu ayoñe dé: 2 kañete'e mejô; va'a ngu, ja'ana éyoñ éyoñ je ayian, ja'ana éyoñ éyoñ é ne te yian; ve'ele'e bôt, lepe'e bôt, kobô'ô bôte mejo me ya nleban, a abui njiban ese a ñye'elan ôse. 3 Amu na, éyoñ je aye zu, éyoñe te be aye bo te jibi ñye'elane ya mvo'é; ve amu be bili melo me angômelan, be aye kô'ôlane bebien beye'ele aval ane mbia minkômbane miap bebien; 4 a be aye va melo map mfa'a ya benya mejô, a yale feñ mfa'a ya nkañete ya mintéane mi biôm. 5 Ve ô tuka'a mombô mfa'a ya mam mese, ô jibi'i mam me ne ayaé, bo'o ésaé ya nkate foé, jalé'é mboane ya ésaé jôé ne lut. 6 Amu na, me wô'ô veban éyoñe ji, a éyoñ ya akôlô dam e kpwaneya. 7 Me maneya wosan mbamba mewosan mete, me sondôya mmatan mbil ôte, me maneya ba'ale mbunan ôte: 8 ali'ya ve couronne éte ya zôsô é ne me mba'alan, nje éte Tate, zôsôa ntyi'i mejô, a ye ve me môs ôte; a sa ve ma

étam, ve nalé fe ba bese be nga nye'e éyoñ a ye yené.

9 O va'a ngule ya ji'a zu be ma: 10 amu Démas a li'ya ma, amu a nga nye'e si nyô ya éyoñe ji, ane a nga ke mfa'a ya Thessalonique; Cresceñs a nga ke mfa'a ya Galatie, Tite a nga ke mfa'a ya Dalmatie. 11 Ve Luc étam bia nye bi to. O nyoñe' Marc, a zu nye nsamba wôé; amu a ne me mvolan mfa'a ya ésaé. 12 Ve Tichique nnye me lômeya mfa'a ya Éphèse. 13 Alô'ô me nga li'i Troas be Carpus, za'a de éyoñ wo azu, a bekalate, adañedañ ba ya bikôp bi tit. 14 Alexandre, nlui binyune bi mvot, a nga bo me abé abui: Tate a ye ya'ane nye aval ane mimboane mi mam mié mi né: 15 wo fe ô tabe'e nye ntye; amu a nga dañe sôane mejô mangan. 16 Eyoñ me nga kat ajô dam éyoñ ya ôsu, te ke môt a nga volô kobô ma, ve bese be nga li'i ma: jam ete e bo'o te lañeban mfa'a wop. 17 Ve Tate a nga to be ma, a a nga ve me ngu; nde foé éte je aye kateban a ma akui ngum nné, a nde Begentil bese be aye wôk: ane me nga vas anyu ñbweñbwem éte été. 18 Tate a ye va ma mfa'a ya mbia mboan ase, a a ye nyii ma a ke ma ayoñe dé ya yôp: дума e bo'o be nye nnôm éto a nnôm éto. Amen.

19 O sili'i me Prisca a Aquilas, a bôte ya nda Onésiphore. 20 Éraste a nga li'i mfa'a ya Corinthe: ve me nga li'i Trophime a yaka'a mfa'a ya Milet. 21 O va'a ngule ya zu éyoñe te hivera za bo'ok. Eubulus a sili'i wo, ba Pudens, a Linus, a Claudia, a bobējañe bese.

22 Tate a tabe'e nsisime wôé. Mvam é tabe'o be wo.

KALATE PAUL A NGA TILI TITE

1 Paul, mbo ésaé Zambe a nlôm-ane Jésus Christ, amu mbunan mintobane mi bôte ya Zambe mi abuni, a ñyemane ya yem benya mejô, mme me ne ma ya mboane mame ya Zambe, 2 ndi minleme ya

ényiñ ya melu mese été, nje éte Zambe, nyô a se ngule ya laa minsos, a nga tiñeti te yen biyoñ ya nnôm éto bi za bo'ok; 3 ve biyoñe bié émien a nga liti mejô mé foé éte été, nje éte me nga veban aval ane atiñe Zambe

Nyi wongan; 4 me atili Tite kalate, nya monô wome ya mbunane bôte bese: Mvam a mvo'é bi so'o be Zambe, nye a ne Esa, a Christ Jésus Nyi wongan.

5 Amu jame dina nde me nga li'i wo de mfa'a ya Crête na, wo aye kôme mam me nga jeñeban, a telé bemvendé ya kirke nlam ôse, aval ane me nga jô wo; 6 nge mô't éziñ a ne te bijô, nnôme ya minga wua, a bili bon be abuni, mbe be nji vebane bijô ya nzametane mam nge melo. 7 Amu na, évêque a yiane fo'o bo te bijô, ane mba'ale mame ya Zambe; te bo ane émien a nye'e, te ji'a yaa, te bo ntañete ya nyu vin, te bo mbibi bôt, te nyamete mvine nyoñan akum; 8 ve bo a bo'o anyep, nye'e mam me ne mvaé, nleme ya fek, zôsô, mfuban, nyô a jôô émien; 9 a to nkabetan a benya mejôô, mme me ne aval ane ñye'elan ôte, nde a ye bo ngule ya dutu bôt mvo'é ñye'elan été, a bo fe ngule ya liti ba be asôan nkobane wop.

10 Amu na, bôt abui be ne melo, bekobô mame ya momo a bedu'u bôt, adañedañ ba be ya ntyi'ane metye, 11 mbe bete menyu map me ayiane fo'o diban; be ne bôt be asô'ôlô mingumba menda si, be aye'ele mam be ne te yiane ye'ele, amu mvine nyoñan akum. 12 Mô'te wua ya be be, nkulu mejô wop bebien, a nga jô na,

Bôte ya Crête be ne belaa minsos biyoñe bise, mbia betit, minles bedi bidi.

13 Njôan ôte ô ne été. Amu jam ete, ô lepe' be ngu, nde be aye bo mvo'é mfa'a ya mbunan, 14 be bo te tône minkañete mintéane mi bi-ôme ya Bejuif, a metiñ ya bôt be ali'i benya mejôô. 15 Mfa'a ya ba be ne mfuban, mam mese me ne mfuban: ve mfa'a ya ba be ne mvin a te buni, te ke jam e ne mfuban; ve asimesane dap a mone mô'te ya minlem miap bi ne mvin bibaane. 16 Be ajô na, be ayeme Zambe; ve be akate nye a mimboane mi mam miap, amu be ne jôme ya wô' angôndô, a melo, a be ne nsuban mfa'a ya mbamba mboan ase.

2 Ve wo, ô kobô'ô mam me ayian mvo'é ñye'elan éte: 2 ane bemvendé befam be bo ba ya ba'ale bebien, a bo ngômôtô, be jôô minlem miap, mvo'é mfa'a ya mbunan, mfa'a ya nye'an, mfa'a ya njiban: 3 nalé fe ane bemvendé be binga be aye bo éjijin mfa'a ya ntaban, te bo bibôta nge belo ya nyuane vin abui, be bo beye'ele ya mam me ne mvaé; 4 nde be aye ye'ele bengon be binga ane be nye'e beyôm bap, a be nye'e bone bap, 5 be jôô minlem miap, mfuban, bebo bisaé ya menda map, mvam, be bo beyôm bap bebien mewôk, nde mejô me Zambe me aye bo te biaséban: 6 aval ete fe ô lepe' bendôman be bôte na, be jôô minlem miap: 7 mfa'a ya mam mese ô liti'i na, womien ô ne éve'ela'a ya mba-mba mimboane mi mam; mfa'a ya ñye'elane wôé ô liti'i ntaban ô ne te boé, ngômôtô, 8 mvo'é kobô, wu ô ne te ngule ya vebane bijô; nde nyô ya ngame yat a ye wô' ôson, amu a nji bi mbia jame ya tote bia. 9 O lepe' bebo bisaé na, be bo bejô bap be bili be mewôk, a na, be bo ane be ayen mvaé mimfa'a mise; be bo te sôane bisô; 10 be bo te wupe jôm, ve na, be liti nya mba'alane ase; nde be aye jalé ñye'elane Zambe Nyi wongan abeñ mimfa'a mise. 11 Amu na, mvame Zambe é maneya yené a zu nyian be bôte bese, 12 je aye'ele bia mfa'a ya jame dina na, vôm bi akate mam me ne te mame ya Zambe a mbia minkômbane ya si nyô, bi aye tabe ntabane ya jôô minlem a zôsô a ane Zambe si nyô ya éyoñe ji; 13 ane bi ayange mbamba ndi minlem a nzuane ya étôto'o ya beta Zambe a Nyi wongan Jésus Christ; 14 nnye ate a nga ve émien ajô dangan, amu a ye kôté bia mfa'a ya ékotekot ése a tun émien bôt be bo jôme jé émien, be ve ngule ya bo mam me ne mvaé.

15 Mam mete mme ô kobô'ô a lepe bôt vôm be akop a ngul njôan ése. Te yebe na, mô't a biasé wo.

3 Bo'o be be simesane na, be tabe'e bejô bôt a ba be ne ngule ya jôô,

si, be bo'o mewôk, be tabe'e nkômane ya bo jam ese e ne mvaé, 2 be bo'o te kobô môt abé, be bo'o te bo ntañete, be bo'o évôvoé, be liti'i nje'ebane minlem mfa'a ya bôte bese. 3 Amu na, bia fe bi mbe mekut melu mvus, melo, bi nga du'uban, bi nga bo mbia minkômban a mame ya meva'a mevale meva ésaé, bi nga to abe nlem a mesengan été, bi mbe ziñ, bi nga sian. 4 Ve éyoñ mvame Zambe Nyi wongan, a nye'ane wé a nye'e bôt bi nga yené, 5 sa amu mimboane mi mame ya zôsô, mi biabebien bi nga bo, ve amu mvame jé, a nga nyii bia, a nsôbane ya beta bialé a mboan mfefé ya Mbamba Nsisim, 6 ñwô a nga sôé abui be bia, be Jésus Christ Nyi wongan; 7 nde ete, amu bi kabeya a mvame jé, bi aye bo benyoñ ngap aval ane ndi minleme ya ényîñ ya melu mese. 8 Njôan ôte ô ne été, a mfa'a ya mam mete me akômbô na, ô kobô ngu, nde ete ba be buniya Zambe be aye ve ngule ya bo mbamba mimboane mi mam. Mam mete mme

me ne mvaé a mvolan be bôt: 9 ve ô sa'ale'e bisilisili bi ne te fek, a minlañane bindan, a mewôman, a melumane ya ajô metiñ; amu mam mete me ne te mvolan a zesé. 10 Môt a bo mengam, éyoñ a maneya leban alebane da a di baa, ô sa'ale'e nye; 11 wo ayeme na, avale môt ete e ne melo, a a bo abé, a a ve émien mekua.

12 Eyoñ me aye lôme wo Artémas, nge Tychique, ô va'a ngule ya zu koé ma mfa'a ya Nicopolis: amu me tyi'ia na, me aye tabe wôé éyoñ ya hiver. 13 O tuka'a kômesan Zénas ñye'ele metiñ ba Apollos dulu dap, aval ane jôm é bo te jeñebane be. 14 A ô yebe'e na, bôte bangane fe be yék'éé na, be bo mbamba mimboane mi mam mfa'a ya biôm bôt be ayiane nyoñ, be za bo te wum bibuma.

15 Bôte bese bia be be bi to be sili'i wo. O sili'i bia ba be anye'e bia mbunan été.

Mvam é tabe'e be mia bese.

KALATE PAUL A NGA TILI PHILÉMON

1 Paul, mbô'ô Christ Jésus, bia Timothée, mojañe wongan, bi to, me atili Philémon, nyô bi anye'e a ébe mbo ésaé wongan, kalate, 2 a Appie, kale jangan, a Archippe, ébe mone bezimbi wongan, a kirke é to nda jôé: 3 Mvam é bo'o be mia a mvo'é, bi so'o be Zambe Esa wongan a Tate Jésus Christ.

4 Me ave Zambe wom akéva biyoñe bise, a tote wo meye'elane mam été, 5 amu me nga wô'ôtane nye'ane wôé, a mbunan ô bili mfa'a Tate Jésus, a mfa'a bôte ya Zambe bese; 6 na, mboane mame ya mbunane wôé wo aye bo ngu, mfa'a ya ñyemane ya yem mbamba jam ase a ne be wo, mfa'a Christ. 7 Amu na, me nga bili abui mevak a mvolan nlem amu nye'

ane wôé, amu na, minleme ya bôte ya Zambe mi nga bo mfefé ngu amu wo, A mojañ.

8 Ajô te, akôsa bo me bili ngul ése ya jôô wo jame de ayian, 9 ve amu nye'an me adañe yen mvaé ya sili wo, amu me ne avale môt ete ane Paul, nyô a ne nnôm, a éyoñe ji me ne fe mbô'ô Christ Jésus: 10 me aye'elane wo ajô ya mone wom, nyô me nga biaé mengata'a mam été, nnye a ne Onésime, 11 nnye ate a mbe wo te mvolan melu mvus, ve éyoñe ji a ne wo mvolan a ma: 12 nnye ate me bulaneya wo nye nyôle jé émien, e ne na, nleme wom ôbien: 13 nnye ate me nga ye yen mvaé ya ba'ale be ma, ane a ye bo ngule ya bo me ésaé señe jôé ane me to mengata'a ya mbamba foé été: 14 ve

me nji kômbô bo jam, te na, wo akañese; nalé mvame jôé je aye bo te bo ane jame ya ntindan, ve di ya nkañesan. 15 Amu na, ndô'ôtô amu ajô te nde a nga kandane wo de nté éziñe na, wo aye bi nye nnôm éto; 16 sa fe ane mbo ésaé, ve a dañ mbo ésaé, a ne mbamba mojañ, adañ mfa'a wom, ve aka'a beta ndañan adañ mfa'a wôé, mfa'a ya minsôn a mfa'a ya be Tate, mimfa'a mite mibaane. 17 Nde, nge wo alañe ma ane ébe mvôé, ô nyoñe'nye ane mamien. 18 Ve nge a nga bo wo abé éziñ, nge na, a bili wo jôm, ô lañe' je mfa'a wom; 19 me, Paul, me atili ajô te a wo wom mamienne na, me aye ya'ane je: sa na me ajô

wo na, ô bili ma mvôla, ja'ana nyôle jôé womiene fe. 20 Ya, A mojañ, yebe'e na, me nyoñe meva'a ya be wo be Tate: va'a me mfefé ényiñ nleme wom be Christ.

21 Amu me abuni mewô'ô môé, nde ete me atili wo de kalate, a me ayeme na, wo aye bo ja'ana adañ abim me ajô. 22 Ve jam afe na, ô kôme fe ma vôme ya bômbô: amu me to ndi nleme na, me aye vebane be wo amu meye'elane môé.

23 Épaphras, ébe mbô'ô wome ya be Christ Jésus, a sili'i wo; 24 a nalé fe Marc, Aristarque, Démas, Luc, beébe bebo bisaé bam.

25 Mvame Tate Jésus Christ wongan é tabe'e be nsisime wôé. Amen.

KALÂTE A NGA TILIBAN BE BEHÉBREU

1 Zambe, nnye á nga kobô bemva- mba melu kôa be bekulu mejô a bifase bifas a mevale minlitan, 2 nnye ate a maneya kobô bia susu'a ya melu ma be Mone wé, nnye a nga telé nyoñ ngape ya mam mese, a nga té fe mesi be nye; 3 nnye ate a mbe mfaéane ya étôto'ô jé, a mfuná'ane émiene ya ntabane wé, a a nga ba'ale biôm bise a njôane ya ngule jé, éyoñ a nga mane bo metu- na'a ya mam abé, ane a nga tabe si mbo nnôme ya Nyô A Dañ yôp été; 4 a nga dañedañe beange abim ete, nde a nga bili jôé de adañ éndap. 5 Amu na, mbé ya beange, émien a nga jô éyoñ éziñe na,

O ne Mone wom,

Den me biaéya wo?

a fe na,

Me aye bo Esa mfa'a wé,

A nnye a ye bo Mon mfa'a wom?

6 A éyoñ a beta zu ntôle mon si nyô, a jô na, A beange be Zambe bese be kañe' nye. 7 A mfa'a ya beange, a jô na,

Nyô a bo beange bé bivunulu,

A bebo bisaé bé nkaba'a nduan:

8 Ve mfa'a Mon, a jô na,
Eto jôé ya jôô, A Zambe, é to
nnôm éto a nnôm éto;

A ntume ya zôsô ô ne ntume ya
ayoñe dôé.

9 O nga nye'e zôsô a vini ékotekot;
Ajô te, Zambe, Zambe wôé, a
nga wo'ô wo

Mbone ya mevak adañ émbôé
bevok.

10 A na,
Wo, A Tat, ô nga bôé mbô'ane
ya si nyô atata'a,
A yôp ese e ne mimboane ya mo
môé:

11 De aye jañ; ve wo ô tôtô:
A nde ete se de aye bo ntuk aval
ane ngômesan je abo;

12 A wo aye vute de aval ane alô'ô,
Aval ane ngômesan, a de aye
veñesan:

Ve wo ô to avale dada,
A mimbu miôé mi aye bo te man.

13 Ve mbé ya beange, émien a nga
jô éyoñ éziñe na,

Tabe'e si mbo nnôme wom,

Akeku me abo besine bôé éto ya telé mebo môé?

14 Ye bese be nji bo minsisim mi abo ésaé, mi alômbane na, mi bo ésaé ajô ya ba be aye nyoñ ngape ya nyian?

2 Ajô te, bi ayiane dañe tu'a kabetan mfa'a ya mam me mbe ñwô'an, a za bo a zen éziñe na, bi aye tindiban a li'i me. 2 Amu na, nge mejô me nga jôban a beange me nga yem ngu, a ntyaman atiñ ôse a ébiasé ése bi nga nyoñe zôsôda mveane ya meya'an; 3 bi aye bo ngule ya sa'ale aya, nge bi abo te simesan aka'a beta nyian ete? ñwô ôte ô nga taté kateban a Tate, ô nga litibane be bia na, ô ne été, be ba be nga wôk; 4 Zambe fe a nga ve fôé jap ngu, ba be be, a mendem a bitua bi mam, a ngule mevale meva, a mimveane ya Mba-mba Nsisim, bise, aval ane nkômbane wé émien.

5 Amu na, sa mfa'a ya beange ñwô a nga bo si ya melu ôsu na, é wô'ô be, nje éte bi akobô. 6 Ve mô't a nga tot vôm éziñ, a jô na,

Môt a ne jé, ane wo asimesane nye?

Nge mone mô't, ane wo azu yene nye?

7 O nga sulu nye beange si ôyôm nté;

O nga jalé nye couronne étôto'o a дума,

A ô nga telé nye ôsu ya mimboane ya mo môé:

8 O nga telé biôm bise bi wô'ô nye mebo mé si.

Amu na, vôm a nga telé biôm bise bi wô'ô nye, a nga bo te li'i jôm, ji é te bo nye mewôk. Ve éyoñe ji, bi ngenan te yene biôm bise bi wô'ô nye. 9 Ve bi lô nyô a nga sulubane beange si ôyôm nté, nnye a ne Jésus, amu njiban awu, a be'e couronne étôto'o a дума, nde, amu mvame Zambe, a ye tye' awu mfa'a mô't ase. 10 Amu na, e nga yiane nye, biôm bise bi ne mfa'a wé, a biôm bise bi ne amu nye, vôm a ye zu bon abui mfa'a ya étôtok, na, a ye bo mbo ya nyiane wop mvo'é ése amu njibane mintaé. 11 Amu na, nyô a telé étyi a ba be ateléban étyi,

bese be ne ba ya mô'te wua, bebaane: amu ajô te a ne te wô' ôsone ya loene be na, bobajañ, 12 amu a jô na,

Me aye kate bobejañe bam jôé dôé,

Me aye yia дума dôé bia ésulane bôt été.

13 A fe na, Me aye buni nye. A fe na, Tameka yenan, Bia be bon Zambe a nga ve ma. 14 Ajô te, amu bone bete be ne benyoñ ngape ya minsôn a metyi, émiene fe a nga nyoñ ngape ya été aval ete; nde te amu awu, a ye bo nyô a nga bili ngule ya awu, momo, e ne na, diable; 15 a a ye kôte ba bese, mbe, amu woñ ya awu, be nga to éto belo nté ényine wop ôse. 16 Amu me abele na, a ne te volô beange, ve a volô mvoñe bôt Abraham. 17 Ajô te, e nga yiane nye mfa'a ya mam mese na, a boban aval ane bobenyañe bé, nde a ye bo beta prêtre a ne mvam a nya mba'ale mfa'a ya mame ya Zambe, a bo metuna'a amu mam abé ya bôt. 18 Amu na, vôm émien a nga jibi mintaé a yene mevé'ele, a ne ngule ya volô ba be ayene mevé'ele.

3 Ajô te, A bobajañ ya zôsô, be-nyoñ ngape ya nloene ya yôp, mi simesa'an Nlôman a Beta Prêtre ya mmemane wongan, nnye a ne Jésus; 2 nnye a mbe nya mba'ale mfa'a ya nyô a nga telé nye, avale fe ane Moïse a mbe nda jé ése été. 3 Amu a nga lañebane na, a yiane dañe nyoñe дума адаñe di Moïse, abime nyô a telé nda a bili abui дума адаñe di ya nda. 4 Amu na, nda ése je ateléban be mô't éziñ; ve nyô a nga telé biôm bise a ne Zambe. 5 A Moïse a mbe fo'o nya mba'ale nda jé ése éte ane mbo ésaé, ane éve'ela'a ya mam mete, mme me aye kateban melu ôsu; 6 ve Christ a mbe mon, a jô'ô nda jé; nda jé éte nje bi ne, nge bi atu'a bi ayo'o nleme dangan a ava'a ya ndi minleme jangan ngu akeku asu'ulan. 7 Ajô te, aval ane Mbamba Nsisim a jô ña,

Den nge mi aye wô'ô tyiñe jé,

8 Te boane minlem mienan ayet, aval ane môse mi ya ndutan aya,

Aval ane môse mi ya mve'elan fé été,

9 Vôm ate bemvamba benan be nga ve'ele ma a mfasan be nga fase ma,

A be nga yen mimboane mi mam miam mimbu mewôm menyin.

10 Ajô te, me nga bo te yene miaé bôt ôte mvaé,

Ane me nga jô na, Be akope minlem miap été biyoñe bise:

Ve be nga bo te yem mezene mam;

11 Ane me nga kan ngana ayaa dam été,

Be aye bo te nyin awo'ane dam été.

12 Tuka'a fomban, A bobejañ, a za bo a zen éziñe na, mbia nleme ya bisô a ye tabe be môt éziñ ya be mia, a nkuane ya kôlô be vevea Zambe: 13 ve na, mi leba'an, wua a lepe'e nyô mbo'o môs ôse, nté de ajôbane na, Den; a za bo na, môt éziñ ya be mia a ye bo ayet nlem amu medu'ane ya abé: 14 amu na, bi nto benyoñ ngap bia be Christ, nge bi atu'a bi atata'a ya mbunane wongan ngu akekui asu'ulan: 15 nté de ajôbane na,

Den, nge mi aye wô'ô tyiñe jé,

Te boane minlem mienan ayet, aval ane môse mi ya ndutan ayaa.

16 Amu na, beza, éyoñ be nga wôk, be nga dutu ayaa? Momo, ye sa ba bese be nga so Égypte mo me Moïse?

17 A beza a nga bo te yen mvaé mimbu mewôm menyin? ye sa ba be nga bo abé, mbe bete menyôle map me nga ku fé été? 18 A beza a nga kan ngana na, be aye bo te nyin awo'ane dé été, ve ba be nga bo melo? 19 A bi lô na, be nga bo te ngule ya nyin amu bisô.

4 Ajô te, nkoane woñ, a za bo a zen éziñe na, éyoñ ntiñetane ya nyin awo'ane dé été ô ngenan ô to, môt éziñ ya be mia a ye yené na, a boya te kui de. 2 Amu na, bi nga wô'ô fo'o mbamba foé a kateba'an be bia, avale fe ane be: ve mejô be nga wôk me nji volô be amu me nji fulan a mbunan be ba be nga wôk. 3 Amu na, bia bi nga buni bi anyi awo'an ete été; aval ane a nga jô na,

Ane me nga kan ngana ayaa dam été,

Be aye bo te nyin awo'ane dam été: akôsa bo bisaé bi nga sondôban ataté ntéane ya si nyô. 4 Amu a nga jô vôm éziñ mfa'a ya môse zañbwale avale dina na, A Zambe a nga wo'an môse zañbwale mfa'a ya bisaé bié bise; 5 a vôme nyina fe na,

Be aye bo te nyin awo'ane dam été.

6 Ajô te, amu e li'ya na, bevo'o be aye nyine de été, a ba mbamba foé a nga taté kateban be nga supe nyiane ya nyin été amu melo, 7 a beta tiñeti môs éziñe na, Den, a kobô be David éyoñ nté melu éziñ ô lôteya (aval ane de ate taté jôban) na,

Den, nge mi aye wô'ô tyiñe jé,

Te boane minlem mienan ayet.

8 Amu na, nge Josué a to ve be awo'an, a nga ye bo te kobô melu ôsu mfa'a ya môs mfe. 9 Ajô te, môse ya awo'an éziñ ô li'ya mfa'a bôte be Zambe. 10 Amu na, nyô a nyineya awo'ane dé été, émiene fe a wo'aneya mfa'a ya bisaé bié, aval ane Zambe a nga wo'an mfa'a ya émbié.

11 Ajô te, mva'an ngule ya nyin awo'an ete été, nde, te ke môt a ku aval ane éve'ela'a ya melo éte. 12 Amu na, mejô me Zambe me ne vevee a me abo ésaé, a me ne akap adañ nkpwaté mekôn ôse ô ne meyo mimfa'a mibaé, a me atup akekui me asal nlem a nsisim, a bio a foñ, bibaane, a me ne ngule ya yemelan asimesan a minkômbane ya nlem. 13 A te ke ntéane jôm ô ne te yené mise mé: ve mam mese me ne soé a me ne nkulan mise ya nyô bi aye yalane nye.

14 Nde, amu bi bili beta éwôlô prêtre, nyô a maneya lôt yôp ese, Jésus Mone Zambe, ntuka'a bian mmemane wongan. 15 Amu na, bi nji bi beta prêtre, nyô a se ngule ya bo nnamban a ñwô'an ate'e wongan; ve nyô a nga yene meve'ele mimfa'a mise, aval ane bi ayen, ve te ke bo abé. 16 Ajô te, nsuba'an éto njôane ya mvam bebé a ngule minlem, ndemben bi aye koban éngôngo, a yen mvame ya volô bia éyoñ bi ayiane nyoñ.

5 Amu na, beta prêtre ase, nyô a nyoñeban a so'o be bôt, a teléban amu ajô ya bôt, mfa'a mame ya Zambe, ane a ye ve mimvean a metuna'a amu mam abé, bibaane: **2** nyô a ne ngule ya jibi a mvam mfa'a ya ba be adimi a ba be akop, amu émiene fe a ne mbôma'ane a atek; **3** a amu ajô te, aval ane amu ajô ya bôt, nalé fe amu ajô dé émien, a yiane ve biôm ajô ya mam abé. **4** A te ke mô't émien a nyoñe duma te, ve éyoñ a lobane be Zambe, aval ane Aaron a nga loban. **5** Nalé ate fe Christ a nga bo te wumulu émiene na, a teléban beta prêtre, ve nyô a nga jô nye na,

O ne Mone wom,

Môse wu me biaéya wo:

6 aval ane a jô fe vôm mfe na,

O ne prêtre nnôm éto

Aval éto Melchisédek.

7 Nnye ate, melu a nga to minsôn, éyoñ a nga liti meye'elan a minja'an a beta ñyônan a mili'i mis be nyô a mbe ngule ya nyii nye mfa'a ya awu, a mejô mé me nga wô'é amu woñe wé mfa'a ya Zambe, **8** akôsa bo a mbe Mon, ve a nga ye'é mewôk amu mam a nga jibi mintae; **9** a éyoñ a nga boban mvô'é ése, ane a nga boban mbo ényiñ ya melu mese be ba bese be abo nye mewôk; **10** a yôbane be Zambe na, beta prêtre aval éto Melchisédek.

11 Bi bili mam abui ya jô mfa'a wé, a me ne ayaé ya kañete, amu mi nto asu'u ya wôk. **12** Amu na, vôme ya éyoñ mi ayiane bo beye'ele, mi abeta yiane na, mô't éziñ a ye'ele mia tyi'ibi mejô ya atata'a bifia ya minjôane ya Zambe; a mi nto avale bôt de ayiane nyoñe menyañ, a sa bidi bi ne ayet. **13** Amu na, mô't ase a nyoñ ngape ya menyañ a ne te yembane mejô ya zôsô; amu a ne nkeñelé. **14** Ve ayete bidi e ne jôme ya benya bôtô, e ne na, ba, amu be maneya yemban, be nto mefe'e ya yemelan mvaé a abé.

6 Ajô te, nli'an ñye'elane ya atata'a bifia ya Christ, nkelan ôsu akui benya mame; sa na, bi beta bôé mbô'ane ya nkôñelane minleme ya li'i bi-

wuwua mimboane mi mam, a wu ya mbunane ya mfa'a Zambe, **2** wu ya ñye'elane ya mintunane ya mendim, a wu ya mbetane mo, a wu ya ñwôm'ane miñwuan, a wu ya ntyi'ane mejô ya nnôm éto. **3** A jam ete bi aye bo, nge Zambe a me'ete. **4** Amu na, mfa'a ya be ba be tatéya yen éfufup a be tye'eya mveane ya yôp, a be bobaneya benyoñe mengape ya Mbamba Nsisim, **5** a be tye'eya mbamba mejô me Zambe, a ngule ya éyoñ je aye zu, **6** a be jô'é, e vo'o bo ngule ya bobane na, a beta bo be mimfefe mfa'a ya nkôñelane minlem; amu be atyelé Mone Zambe croix yôp mfefé ntyelan mfa'a wop, a ve nye ôsone nyô vôm bôt be to. **7** Amu na, afup e nga nyoñ mveñ je anoñe de biyoñ abui, a de afaa bidi bi ayian ba mbe de alibane fe mfa'a wop, nde te de anyoñ ébotan be Zambe: **8** ve nge de afaa biyo a fafôlô, de abenaban a e ne bebé mfa'a ya biyo'é; asu'ulane ya été e ne na, e di'iban a nduan.

9 Ve na, A bôt me anye'e, bi ave'e fe'e mam me adañ mvaé mfa'a wônan, a mam me ne ma ya nyian, akôsa bo bi akobô nalé: **10** amu Zambe a nji bo ékotekote ya vuan ésaé jenan a nye'an mi nga liti mfa'a ya jôé dé, vôm mi nga bo bôte ya Zambe ésaé, a mi ngenan mi bo'o be ésaé. **11** A bi akômbô na, mô't ase ya be mia a ye liti mvean ngul ôte akui njalane ya ndi minlem akekui asu'ulan: **12** nde, mi bo te tek, ve bo bevú ya ya ba be anyoñ ngape ya mintiñetan, amu mbunan a mbane ya jibi.

13 Amu na, éyoñ Zambe a nga tiñeti Abraham atiñ, amu a mbe te ngule ya kan ngana a jam afe de adañ anen, ane a nga kan émien ngana, **14** a jô na, Me aye fo'o botane wo ébotan, a me aye fôlô wo mfôlan. **15** A nalé ate, amu a nga jibi a mban, ane a nga nyoñe jam e mbe ntiñetan. **16** Amu na, bôt be wô'ô bo be kala'ane jam de adañ anen: a bitom biap bise été, nkalane minka ô ne susu'a jame ya yemete atiñ. **17** Ajô te, Zambe, amu a nga simesane na, a ye dañe tu'a liti benyoñ ngape ya ntiñetane na, mbô-

ndane fe'e wé ô ne te ngule ya selan, ane a nga tebe zañ a nkanan ngana; 18 nde, amu mam mebaé me ne te ngule ya selan, mme mete e vo'o bobane na, Zamba a laa minsos, nalé bi aye bi beta mvolane minlem, bia bete bi mateya a ke sobô, ane bi bi ndi minlem é tele bia ôsu: 19 nje éte bi bili ane atyi étyé ya minlem, nje é ne te famé a te bôlé a de atulan akui éndelé ya zañ yat, mam mete mela; 20 vôm ate Jésus a nga nyin éte mfa'a wongan ane nke ôsu, a nto beta prêtre nnôm éto aval éto Melchisédek.

7 Amu na, Melchisédek ate, njô bôte ya Salem, prêtre ya Zamba A Dañe Yôp, nnye a nga tôban Abraham éyoñ a nga bulan a so'o wôé bejô bôt, a botane nye, 2 nnye ate fe Abraham a nga ve ngap awômô ya biôm bise (a nga taté bo Njô bôte ya zôsô aval ane de asu'ulan, wôna a nga bo fe Njô bôte ya Salem, e ne na, Njô bôte ya Mvo'é; 3 te ke ésa, te ke nyia, te ke bimvemvam, nalé fe te ke bi ataté melu nge asu'ulane ya ényiiñ, ve a mbe aval ane Mone Zamba), a to prêtre nnôm éto.

4 Nde, mi tuka'a simesan abim éwôlô môt ate a mbe, nyô Abraham, mvamba ate, a nga ve ngap awômô ya mbamba be biôm a nga sa. 5 A ba be ne fo'o ba ya bôte ya Lévi, mbe be anyoñ ésaé prêtre, be bili atiñe na, be nyoñ ngap awômô be bôt aval ane atiñ e né, e ne na, be bobanyañe bap, akôsa bo balé be nga so nyôl Abraham: 6 ve nyô bimvemvam bié bi ne te lañebane be be, nnye a nga nyoñ ngap awômô be Abraham, a a nga botane nyô a nga bili mintiñetan. 7 Ve te ke bisô na, nyô a ne tyôtyoé a nyoñ ébotan be nyô a dañ. 8 A mfa'a ya nne, bôt be awu be wô'ô nyoñ ngap awômô; ve mfa' ôte, môte wua a nga nyoñe je, ajô dé e ne nkañetane na, a vee. 9 A e ne jame ya jô nalé na, ja'ana Lévi, nyô a wô'ô nyoñ ngap awômô, a nga ve ngap awômô a mo me Abraham; 10 amu na, a mbe a ngenan nyôl ésa wé été, éyoñ Melchisédek a nga ke tôbane nye.

11 Nde, nge mvo'é ése é to bo mfa'a ya ésaé beprêtre ya Lévi (amu na, bôt be nga nyoñe metiñ éte si) amu jé e nga beta yiane na, prêtre mfe a ye tebe aval éto Melchisédek, a bo te lañeban aval éto Aaron? 12 Amu na, amu beprêtre be kôlôya éto jap, metiñe fe me ayiane fo'o kôlô éto jap. 13 Amu na, nyô mam ma me ajôban ajô dé, a ne môte ya ayoñ afe, nde, te ke môte ya éte a nga bo ésaé mfôm autel. 14 Amu de atu'a yené na, Tate wongan a nga faa Juda; mfa'a ya ayoñ ete Moise a nji kobô jame ya beprêtre. 15 A jam bi ajô e ngenan e dañedañe yené, nge prêtre mfe a tebe a funa'an e Melchisédek, 16 nyô a nga boban, sa aval ane atiñ ya njôane ya abialé ya minsôn, ve aval ane ngule ya ényiiñ é ne te asu'ulan: 17 amu e ne nkañetan ajô dé na,

O ne prêtre nnôm éto,
Aval éto Melchisédek.

18 Amu na, ntyamane ya metiñ ya ôsu ô ne amu me mbe atek a te volô 19 (amu na, metiñ me nji bo jôm nya mvo'é), a nzuane ya zu ndi minlem je adañ éte yôp, amu nje éte bi asubu je bebé be Zamba. 20 A amu na, a abim e ne na, e nji bo te ke nkanan ngana 21 (amu be nga bobane fo'o beprêtre te ke ngana, ve nye a nga boban a ngana be nyô a jô ajô dé na,

Tate a nga kan ngana a a ye bo te jôban,

O ne prêtre nnôm éto);

22 abim ete fe Jésus a nto ntiñetane ya élat je adañ. 23 A be be nga bobane fo'o beprêtre abui mfa'a ya tañ, amu na, amu awu be se ngule ya tabe tabe: 24 ve nnye, amu a to nnôm éto, a bili éto prêtre jé, te ngule ya kôlô je. 25 Ajô te fe, a ne ngule ya nyii ba be azu bebé be Zamba amu nye, nya nyiane, amu a to nnôm éto a vañ amu ajô dap.

26 Amu na, aval beta prêtre ete e nga yiane bia, nyô a mbe zôsô, te ke medu'an, te ke meyeñ, a kandaneya bebo abé, a a nga boban ôyape yôp adañe yôp ése; 27 nnye ate a ne te yiane ve metuna'a môs ôse, aval

ane beta beprêtre bete, ataté mfa'a ya mam abé mé émien, wôna mfa'a ya mam abo da yôt: amu a nga bo jam ete abo da mfa'a ya biyoñe bise, éyoñ a nga ve émien ane metuna'a. 28 Amu na, metiñ me atelé bôt beta beprêtre, be to atek; ve njôane ya nkanan ngana, ñwô ôte ô nga jôban mvuse metiñ, wo atelé Mon, nnye a ne nya mvo'é nnôm éto.

8 Nde, mfa'a ya mam bi akobô, éfia je adañ é ne jina na: Bi bili aval beta prêtre ete, nyô a nga tabe si mbo nnôme ya éto njôo ya Nyô A Dañ a to yôp été, 2 mbo ésaé ya vôm a dañ étyi, a nyô ya nya tabernacle, nnye Tate a nga telé, sa bôt. 3 Amu na, beta prêtre ase a telébane na, a ve mimvean a metuna'a, bibaane: ajô te, de ayiane fo'o bobane na, beta prêtre ate a bi fe jôm éziñ ya ve. 4 Nde, nge a to si nyô, a vo'o bo prêtre, amu ba be ave mimvean aval ane metiñ be to; 5 mbe be abo ésaé ya jam e ne éve'ela'a a nsiñi ya mame ya yôp, aval ane Moise a nga nyoñ nlebane be Zambe éyoñ a mbeme bo tabernacle: amu a jô na, Fombô'ô ane wo aye bo biôm bise aval ane éve'ela'a é nga litiban be wo nkôle yôp. 6 Ve éyoñe ji a nyoñeya ésaé je adañedañ abim ete ane a nto fe mvañi ya élat je adañedañ, nje éte é nga boban mintiñetan mi adañe yôp. 7 Amu na, nge élate ya ôsu éte é to bo ve mvo'é mvo'é, wôna te ke vôm a nga ye jeñeban mfa'a ya ji baa. 8 Amu na, a nga yene mie te mvo'é mvo'é, a jô na,

Mi lô, Tate a jô na, melu me azu,
Ane me aye bo mfefé élat bia be
nda Israël a nda Juda;

9 Sa aval ane élat me nga bo bia
be bemvamba bap

Môs me nga bi be wo a wulu
be be kôlô si ya Égypte;

Amu na, be nga bo te ke ôsu
élate jam été,

Ane me nga bo te yene be mvaé,
Tate a jô nalé.

10 Amu na, jina é ne élat me aye bo
bia be Israël

Eyoñ melu me maneya,
Tate a jô nalé;

Me aye futi metiñe mam minlem
miap été,

A me aye tili fe me minlem miape
yôp:

A me aye bo Zambe ya be be,

A be aye bo bôte ya be ma:

11 A be aye bo te ye'ele, môt ase te
ye'ele môt mfe,

A môt ase te ye'ele monyañe wé,
a jô na, Yeme' Tate:

Amu bese be aye yeme ma,

Ataté nyô a dañe tyôtyoé akui
nyô a dañ anene ya be be.

12 Amu me aye bo mvam mfa'a ya
bikotekote biap,

A me aye bo te fe beta simesane
mam abé map.

13 Ve vôm a tote na, Mfefé élat,
a nga bo ji ya ôsu nnôm. Ve ji é nto
nnôm a dañ ntuk, é nto bebé ya vas.

9 Nde, ja'ana élate ya ôsu é nga
bili metiñ ya nkañane Zambe, a
vôme wé ya étyi, nnye a mbe nyô
ya si nyô. 2 Amu na, tabernacle

a nga kômban, nnye ate étune ya
ôsu, bibi ngôé, a tawôlô, a fembe ya
étyi bi nga to été; nje éte je alobane
na, vôme ya Etyi, 3 A éndelé baa

ya zañ yat, tabernacle a lobane na,
vôm a Dañe Dañ Etyi, a mbe; 4
a nga bili autel ya biôm bi mbe

mbamba menyum, a mbe mboan a
or, a éwolo ya élat é mbe ñyañan a or
vôm ase, nne vie'e ya or ô nga bili
manne, a ntum Aaron ñwô ô nga faa,

a meko'o metiñ ya élat bi mbe été;
5 a mfa'a ya été yôp, becherubin ya
étôto'o be nga buti éto ya mvam a
éjijin; mfa'a ya mam mete bi se ngule

ya kobô me mesese'é éyoñe ji. 6 Nde,
mam mete me maneya kômbane nalé,
ane beprêtre be anyin tabernacle ya
ôsu été biyoñe bise, a bo bisaé ya
nkañan; 7 ve mfa'a ya nyô baa,

beta prêtre étam a nyin été anyine
da mbu wua, te nyin été te metyi,
mme mete a ve amu ajô dé émien, a
amu minkobane ya bôt: 8 Mbamba

Nsisim a liti ajô dina na, zene ya
nyine vôme ya étyi é ngenan te yené,
éyoñ tabernacle ya ôsu a ngenan a
tele; 9 nnye ate a ne éve'ela'a ya
éyoñe ji; amu nye ate mimvean a

metuna'a bibaane bi aveban, mbie

bite bi se ngule ya bo nkañ nya mvo'é mfa'a ya mone môte ya nlem, 10 mbie bite (bi mbe bi ya bidi a biôme ya nyu a minsôban mevale meva) bi mbe ve metiñ ya menyô, bi nga bebe été akekui éyoñ ya nkôman wo adañ.

11 Ve Christ, a nga bo beta prêtre ya mbamba be mam me aye zu, a tabernacle a dañ éwôlô a dañ mvo'é, a nji boban a mo, e ne na, sa nyô ya ntéane wu, 12 nalé fe sa metyi me ya bikela a bone binyaka, ve a metyi mé émien, a nga nyi vôme ya étyi été anyi da mfa'a ya biyoñe bise, a maneya nyoñe nyiane ya nnôm éto. 13 Amu na, nge metyi me ya bikela a beyôm binyaka, a asupe ya mon ngal ényaka de akutubane ba be nto mvin, bi asôpe bôt mfa'a ya tune minsôn: 14 abim avé metyi me Christ, nnye ate a nga ve émien metuna'a a Nsissime ya nnôm éto, a mbe te ke ayeñ be Zambe, me aye dañedañe tune mone môte wônan ya nlem mfa'a ya biwuwua mimboane mi mame na, mi bo vevea Zambe bisaé? 15 A amu ajô te, a ne mvañ ya mfefé élat, nde, amu awu e nga bo mfa'a ya va mintyamane metiñ mi mbe élate ya ôsu si, ba be nga loban be aye nyoñ ntiñetane ngape ya nnôm éto. 16 Amu na, vôm nkabane jal ô né, awu ya nyô a nga bo wô de ayiane fo'o bo. 17 Amu na, nkabane jal ô ne ngu vôm awu e maneya bo: amu na, ô ne te ngu éyoñ nyô a nga bo wô a ngenan a vee. 18 Ajô te ja'ana élate ya ôsu é nji veban, te metyi. 19 Amu na, éyoñ memvinda mese me nga mane kateban a anyu Moïse be bôte bese aval ane metiñ me né, a nga nyoñe metyi me ya bone binyaka a bikela, a mendim a mevule me ntômba me ne évele ne zôññ a hysope, ane a nga miame kalate ate émien a bôte bese, bibaane, 20 a jô na, Mana me ne metyi me ya élat Zambe a nga tiñeti mfa'a wônan. 21 Nalé fe tabernacle ate a mevie'e mese be nga bo me ésaé, a nga miame bie metyi aval ete. 22 A aval ane metiñ me né, me ne bébé ya jô na, biôm bise bi atuneban a metyi, a

nkulane metyi momo, njaman ô ne momo.

23 Ajô te, e nga yiane fo'o bo na, bive'ela'a ya biôm bi ne yôp été bi tuneban a bie; ve na, biôme ya yôp bibien bi tuneban a metuna'a me adañe malé mete. 24 Amu na, Christ a nga bo te nyine vôme ya étyi a nga boban a mo, aval ane éve'ela'a ya nya vômô ya étyi; ve a nga nyine yôp ebien été, a yené asu Zambe éyoñe ji ajô dangan: 25 nalé fe sa na, a ye ve émien ane metuna'a meve abui, aval ane beta prêtre a wô'ô nyine vôme ya étyi mbu ôse a bili metyi, sa émmé émien; 26 nge a nga ye bo nalé, a nga ye yiane fo'o jibi mintaé mejibi abui ataté ane si nyô é nga téban: ve e ne na, asu'ulane ya biyoñ a maneya yené ayené da ya va abé a metuna'a ya nyôle jé émien. 27 A aval ane e ne ntyi'ane be bôte na, be wu awu da, a éyoñ be wuya, ntyi'ane mejô ô soé; 28 nalé ate fe Christ, amu a nga veban ane metuna'a avebane da ya nyoñe mam abé ya bôt abui, a ye yené ayené baa, sa ajô ya abé, be ba be ayange nye, mfa'a ya nyian.

10 ya mbamba be mam me aye zu, me nji bo éve'ela'a ébiene ya mam mete, me vo'o bo ba be azu bébé, nya mvo'é amu avale metuna'a da ya mbu ôse, mme mete be ave biyoñe bise. 2 Nge nalé, ye me nga ye bo te jô'é veban? amu na, bekañ, vôm be maneya tuneban atunebane da, be nga ye bo te beta simesane mam abé. 3 Ve metuna'a mete été, ôsime-sane ya mam abé vi aboban mbu ôse. 4 Amu e vo'o bobane na, metyi me ya beyôm binyaka a ma ya bikela me ava mam abé. 5 Ajô te, éyoñ a zu si nyô, a jô na,

Metuna'a a mimveane mi biôm,
ô nga bo te kômbô bie,

Ve nyô nje ô nga kôm mfa'a wom;
6 Mfa'a ya ndi'an mingumba mi
biôm a metuna'a ya abé, ô nga
bo te yene bie mvaé:

7 Wôna me nga jô na, O lô me azu
(Mvulukane ya kalate été ene ntil-
an ajô dam)

Ane me bo nkômbane wôé, A Zambe.

8 A tatéya jô mfa'a ya yôpe na, Metuna'a a mimveane mi biôm a ndi'an mingumba mi biôm a metuna'a ya abé, ô nga bo te kômbô bie, nalé fe ô nga bo te yen mvaé été (mbie bite bi aveban aval ane metiñ me né), 9 wôna a ate jô na, O lô, me azu bo nkômbane wôé. A va mboane ya ôsu ane a ye telé wu baa. 10 A nkômban ôte bi nga telébane wô mfa'a Zambe, amu mveane ya nyôle Jésus Christ avebane da mfa'a ya biyoñe bise. 11 A prêtre ase a tebe fo'o a bo ésaé a ve avale metuna'a da biyoñ abui môse mise, mme mete me vo'o va mam abé: 12 ve nye, éyoñ a nga mane ve avale metuna'a da ajô mam abé mfa'a ya biyoñe bise, ane a nga tabe si mbo nnôme Zambe; 13 ataté éyoñe te a yange akekui besiñe bé be aboban éto ya telé mebo mé. 14 Amu na, a mveane wua, a maneya bo ba be ateléban mfa'a Zambe nya mvo'é ya nnôm éto. 15 A Mbamba Nsisime fe a kañete bia; amu éyoñ a maneya jô na, 16 Jina é ne élat me aye bo bia be be Eyoñ melu mete me maneya, ane Tate a jô:

Me aye bem metiñe mam minlem miape yôp,

A me aye fe tili me asimesane dape yôp;

wôna a jô na,

17 A mam abé map a bikotekote biap, me aye bo te beta sime-sane bie.

18 Nde, vôm njamane ya mam mete ô né, mveane metuna'a mfe ajô abé ô ne momo.

19 Ajô te, A bobejañ, amu bi bili ngule minleme ya nyine vôme ya étyi ate amu metyi me Jésus, 20 a zen a nga kôme bia, zen é ne mfefé a vevee, je alôt éndelé ya zañ, e ne na, minsône mié; 21 a amu bi bili beta prêtre a jôô nda Zambe; 22 nsuba'ane bebé a mingumba minlem a mbunan ne lut, bi bili minlem mi ne mmiamane ya kandan mbia mone môte ya nlem: a bi bili menyôle mangan me nto nsôban a mimfubane mendim, 23 ntuka'a

bian mmemane ya ndi minleme janggan, ô bo te meñ; amu na, nyô a nga tiñeti, a tôé: 24 a nsimesa'an, môte ase a simesa'ane nyô mbok, nsimesane ya tindi nye mfa'a ya nye'an a mbamba mimboane mi mam; 25 te jô'an nsulane wongane ya vôme wua, ane ba bevo'o be wô'ô bo, ve nkoba'ane mejô me avolô, wua a kobô'ô nyô mbok; a mi dañedañe bo nalé ane mi ayene môs ôte ô za'a bebé.

26 Amu na, nge bi avañe bo abé éyoñe te bi nyoñeya ñyemane ya benya mejôô, avale metuna'a afe mfa'a ya mam abé e nji fe beta bo, 27 ve ñyangan éziñ ya woñ mfa'a ya ntyi'ane mejô, a ayaa éziñ ya nduan, nje éte je aye di'i besiñe bete. 28 Môt a biaséya metiñe me Moise, nnye a wu te ke éngôngo a mbo'olane ya bengaa bebaé nge bela: 29 mi asim-esane na, za abime beta melep a ye tyi'iban ajô na, a yiane nyoñ, nyô a tibiya Mone Zambe mebo si, a a yeneya metyi me ya élat éte jôme ya te étyi, mme mete a nga telébane me mfa'a Zambe, a a biaséya Nsisime ya mvam? 30 Amu bi ayeme nyô a nga jô na, Akuna'a e ne jôme jam, ma me aye ya'ane bôt. A fe na, Tate a ye tyi'i bôte bé mejô. 31 Nkuane ya ku mo me vevea Zambe ô ne angônda jam.

32 Ve mi simesa'ane melu me ya mvus, mme mete, éyoñ mi yeneya éfufup, mi nga jibi beta mewosane ya mintae; 33 mfa'a wua, mi nga bobane jôm be afombô a bi fianga, a mejô me ya ôson a bikpwe'ele, bi-baane; a mfa'a mbok, mi nga bobane benyoñe mengap mia be ba be nga boban aval ete. 34 Amu na, mi nga wô'ô ba be mbe mengata'a éte, éngôngo, a jibi a mevak nsaan be nga sa biôm bienan, mi mfa'a mite mibaé, amu mi nga yeme na, mi bili jôm je adañ, a ji je alibi, mfa'a wônan. 35 Ajô te, te wuan ngule minleme jenan fé, nje éte é bili beta mveane ya meya'an. 36 Amu na, mi ayiane bo mbane ya jibi, nde, éyoñ mi maneya bo nkômbane ya Zambe, mi aye nyoñe jôm é ne ntiñetan.

37 Amu na, ôyôme mon nté ô ngenan, Nyô a wô'ô zu a ye zu, a a ye bo te langan.

38 Ve zôsôa môte wom a ye nyiñ a mbunan:

A nge a subu mvus, nleme wom ô ne te yene nye mvaé.

39 Ve bi nji bo ba be ya ba be asubu mvus akui njañan; ve bi ne ba be ya ba be bili mbunan akui nyiane ya nsisim.

11 Nde, mbunan ô ne ñyemetane mam môt a to me ndi nlem, ô ne ñyeman nlem été mam me ne te yené. **2** Amu na, a ñwô ôte bemvamba be nga bili ngaa ya kale be. **3** Amu mbunan, bi ayeme na, mesi me nga téban a njôane Zambe, nalé ate biôm bi ayené bi nji boban bi so'ô biôm bi ayené. **4** Amu mbunan, Abel a nga ve Zambe metuna'a me adañ mveane Caïn, amu mme mete a nga bili ngaa ya kale nye na, a mbe zôsô, Zambe a nga bo ngaa amu avale mimveane dé: a amu ñwô ôte, akôsa bo a wuya, a ngenan a kob'ô. **5** Amu mbunan, Ênoch a nga betebane yôpe na, a ye bo te yen awu; a nga bo te yené, amu Zambe a nga bete nye yôp: amu a nga bili ngaa ya kale nye na, te yen a za beteba'ane yôp, a mbe nya mvo'é mise me Zambe: **6** a mbunane momo, môt a vo'ô bo nya mvo'é mise mé; amu nyô a zu be Zambe a yiane fo'ô buni na, a ne, a na, a ne ñya'ane ya ba be ajeñe nye. **7** Amu mbunan, Noé éyoñ a nga wô'ô nleban be Zambe mfa'a ya mam me ngenan te yené, a nga fô'ôban amu woñ mfa'a Zambe, ane a nga lôñ arche ya nyii nda jé; amu ñwô ôte a nga ve wô si nyô mekua, a bo nyoñ ngape ya zôsô, nnye ate a ne nyô ya mbunan. **8** Amu mbunan, Abraham, éyoñ a nga loban, a nga bo mewô'ô ya kôlô a ke mfa'a ya vôm a ye nyoñ ane ngap; ane a nga kôlô a ke, te yem mfa'a a nga ke. **9** Amu mbunan, a nga bo ntabe si ya ntiñetan été, aval ane ntaban si é nji bo éñjé, a nga tabe menda me ntendé été, ba be Isaak a Jacob, benyoñ ngape ya ntiñetan ôte, ba be nye: **10** amu a nga yange nlam

ôte, ñwô ô ne mimbô'an, ñwô ôte nté éve'ela'a a mbo ya été a ne Zambe.

11 Amu mbunan, ja'ana Sara émien a nga nyoñ ngule ya biaé mvoñe bôt éyoñe te a lôteya miaé, amu a nga yene nyô a nga tiñeti, môte ya tôé atiñ:

12 ajô te fe, mvoñe bôt é nga faa be môte wua, a nye ate a mbe fo'ô aval ane mbim, nje été é mbe abui ane ateté ya yôp mfa'a ya tañ, a abima nselek, ñwô ô ne nsa'a mañ, te ke alañé.

13 Bôte bete bese be nga wu mbunan été, be ngenan te nyoñe mam me mbe ntiñetan, ve be nga yene me a sôô me ôyap, a be nga meme na, be mbe beyeñ a bewulu dulu si nyô.

14 Amu na, ba be ajô avale mam ete be aliti na, be ajeñe si éziñ é ne éñjap bebien. **15** A nge be nga ye fo'ô simesane si éte nje éte be nga so, be nga ye yen éyoñ ya bulan. **16** Ve éyoñe ji be akômbô si je adañ, e ne na, nyô ya yôp: ajô te Zambe a ne te wô'ô be ôson, ane a lobane na, Zambe wop; amu na, a nga kôme be nlam.

17 Amu mbunan, Abraham, éyoñ a nga yene meve'ele, a nga ve Isaac ane metuna'a: ya, nyô a nga nyoñe mintiñetan a mevak, a va'a atyi'i mone dé a nga biaé ane metuna'a; **18** ja'ana nyô e nga jôbane be nye na, Mvoñe bôte jôé je aloban be Isaac: **19** a nga simesane na, Zambe a ne ngule ya wômôlô, ja'ana mfa'a ya miñwuan; a nga beta fe nyoñe nye ane éve'ela'a, a so'ô miñwuan. **20** Amu mbunan, Isaac a nga botane Jacob ba Êsau, akôsa bo mfa'a ya mame ya melu ôsu. **21** Amu mbunan, Jacob, éyoñe te a mbeme wu, a nga botan mon ase ya bone be Joseph; a nga ye'elan, a ye'e sôso'ô ya ntume wé yôp. **22** Amu mbunan, Joseph, éyoñe te asu'ulane dé e nto bebé, a nga tot akôlô ya bone be Israël; a a nga ve atiñ ajô ya bivese bié. **23** Amu mbunan, Moïse, éyoñ a nga bialé, a nga solôban ngon éla be bebiaé bé, amu be nga yene na, a mbe abeñe mon; a be nji ko atiñ njô bôte woñ. **24** Amu mbunan, Moïse, éyoñ a nga bo nya môtô, a nga bene lobane na,

mone ya ngon Pharaon; 25 a nga dañe nye'e a tope' na, a nyoñ ngape ya ñwuan ékpwe'ele ba be bôte ya Zambe, sa na, a yen mbamba be mame ya abé mvaé nté éziñ; 26 amu a nga yen ôsone ya Christ ô to akum abui adañe bitôto'o bi mam ya Égypte: amu a nga fombô mveane ya meya'an. 27 Amu mbunan, a nga kôlô Égypte, te ko ayaa njô bôte woñ: amu a nga jibi, aval ane a lô nyô a ne te yené. 28 Amu mbunan, a nga bo Pâque, a mîiamane metyi ôte, nde njiane mintôle mi biôm a ye bo te nambe mie. 29 Amu mbunan, be nga lôt Évele mañ aval ane nya sii: nde bôte ya Égypte be nga ve'ele bo, ane be nga jañesan mendim été. 30 Amu mbunan, ôngô-la meko'o ya Jéricho ô nga su'ulane si, éyoñe te ô nto ntyiñelan melu zañbwa. 31 Amu mbunan, Rahab, minga bijabô, a nga bo te jañ nsamba ya ba be nga bo melo, amu a nga nyoñe bejom bete mvo'é.

32 A me aye beta jô aya? amu na, éyoñ je aye jembane ma nge me kañete ajô Gédéon, Barak, Samson, Jephthé; ajô David a Samuel a be-kulu mejô: 33 mbe bete, amu mbunan, be nga dañe meyoñe bejô bôt bita, a bo mame ya zôsô, a nyoñe mam me mbe ntiñetan, a dipe menyu beñbweñbwem, 34 a dim ngule ya nduan, a sa'ale meyo me nkpwaté me-kôn, vôm be mbe atek be nga boban ngu, a bo ngule mewosan, a titane minsamba bezimbi ya meyoñe mefe. 35 Binga be nga nyoñe mimbim miap amu ñwômelan éziñ: a ba bevo'o be nga wu ékpwe'ele, te kômbô na, be nyii be; nde, be aye nyoñ ñwôman wo adañ: 36 a ba bevo'o be nga yen mve'elane ya mbia nkobô a bi-bôm, ya, nalé fe wu ya mengata' a mimbôk: 37 be nga lumbane mekok, be nga si'iban a zik, be nga yen mve'elane, be nga wôéban a nkpwaté me-kôn: be nga ke be awulu be be'e bikôp mintômba, be be'e bikôp bikela; be nga to ôsame, a juk, a fitiban mbia mfitan 38 (mbe bete si nyô é nji yiane be), be nga ke be awulu fefé a beta minkô, a mimbase mekok,

a mefulu me si. 39 A bôte bete bese, vôm be nga bili ngaa ya kale be amu mbunane wop, be nga bo te nyoñ ntiñ-etane jam ôte, 40 amu Zambe a nga taté kôme jam éziñ de adañ mfa'a wongan, nde, éyoñ bi mbe momo, be aye bo te boban nya mvo'é.

12 Ajô te, amu bi ne mbôma'ane a abim abui bengaa te, mva'ane fe jôm ése é ne adit, a abé e ne avôle ya ndeñele bia, a nkelane mimbil a mban mfa'a ya nsongan ô ne bia ôsu, 2 bi lôbô'ô Jésus, ntaté a mbo nya mvo'é ya mbunane wongan, nnye ate, amu meva'a me mbe nye ôsu, a nga jibi croix, a biasé ôson, a a tabeya si mbo nnôme ya éto njôane ya Zambe. 3 Amu na, tameka simesane nyô a nga jibi aval bisô ya bebo mam abé te be nga sôane nye, nde mi bo'o te tek, a ku som minlem mienan été. 4 Mi ngenan te sôngan akekui nkulane metyi, éyoñ mi awosan abé: 5 a mi vuaneya mejô me ya melep, mme mete me atu'a liti mia aval ane bon, na,

A mone wom, te yen nkômane melepe ya Tate ane ôyôme jam, Nalé fe, te bo ate'e nlem éyoñ wo alebane be nye;

6 Amu na, nyô Tate a nye'e, nnye ate a lep,

A a bôme mon ase a nyoñ.

7 E ne jame ya nkômane na, mi jibi; Zambe a bo mia mam aval ane a bo bon; amu na, mon mbé a ne, nyô ésa wé a ne te kôm a melep?

8 Ve nge mi ne te kômban a melep, mme mete bôte bese be nga bobane benyoñ ngap, wôna mi ne bone ya mejian, sa bon. 9 Nalé ate fe, bi nga bili beésa ya minsône miangane na, be kôme bia a melep, a bi nga semé be: ye bi aye bo te dañe bo Esa ya minsisim mewôk, a nyiñ?

10 Amu na, be nga kôme fo'o bia a melep nté ya abe melu, ane e nga yené mvaé mfa'a wop; ve nye a kôme bia a melep mfa'a ya mvaé jangan, nde mben bi aye bo benyoñ ngap ya mfubane wé. 11 Nkômane melep ôse ya éyoñe ji wo ayené ane jame ya te mevak, ve di ya ôlun; ve éyoñ ô maneya, wo awum bibuma ya mvo'é

be ba be nga ve'eleban a wô, e ne na, bibuma ya zôsô. 12 Ajô te, samane mo me jômô si, a meboñ me ne mi-ñyemelan; 13 a boane mezen me ne mvo'é mfa'a ya meda mebo menan, nde, nyô a ne ñyeyem a ye bo te tyili a li'i zen, ve yet mvo'é.

14 Tôñan mvo'é mfa'a ya bôte bese, a mfuban, nge ô ne momo, te ke mô't a ye yene Tate: 15 mi tuka'a fombô, a za bo na, mô't éziñ a ye bo te kui mvame Zambe; a za bo na, mbia ndi éziñ a ye faa a ndeñele mia, a bôt abui be aye bo mvin amu wô; 16 a za bo na, mbo mejian éziñ a ye bo, nge mô'te ya ébiasé, aval ane Ésaü, nnye ate a nga kuan éto ntôle jé émien a adi bidi da. 17 Amu mi ayeme na, akôsa bo éyoñ a nga beta kômbô nyoñ ébotan été, a nga sup; amu a nji yene vôme ya kôñelan nlem be ésa wé, akôsa bo a nga tu'a jeñe je a mili'i mis.

18 Amu na, mi nji zu nkôle ya nambe, a ñwô ô nga yôñ a nduan, a zu vôme ya évindi, a dibi, a beta ôkôs, 19 a nkobô toñ, a tyiñ ya mejô; tyiñ éte ba be nga wô'ô je be nga ye'elane na, te ke ajô afe e jôbane be be; 20 amu na, be mbe te ngule ya jibi jam e nga jôbane na, Ja'ana nge tit je anambe nkôl ôte, je aye lumbane mekok; 21 a nyenan ôte ô mbe aka' angôndô, nde Moïse a nga jô na, Me adañe ko woñ a fô'ôban: 22 ve mi zuya nkôle Sion, a nname ya vevea Zambe, Jérusalem ya yôp, a be bizu'u beange bi ne te ke alañé, 23 beta nsamba a kirke ya mintôle mi bon, mbe bete be ne ntilan yôp été, a be Zambe, Ntyi'i Mejô ya bôte bese, a be minsisime ya bezôsô be bôt be maneya boban nya mvo'é, 24 a be Jésus, mvañ ya mfefé élat, a vôme ya metyi me ya mmiaman, mme me akobô adañe ma me ya Abel. 25 Mi fomba'an ane mi bo te bene nyô a kobô. Amu na, nge be nga bo te yene zene ya sa'ale éyoñ be nga bene nyô a nga lepe be si nyô, bia bi aye dañeadañe bo te yene zene ya sa'ale, bia bôt bi akôlô be nyô a lep, a to yôp été: 26 nnye ate tyiñe jé é nga fô'ô si nyô éyoñe te: ve éyoñe

ji a maneya bo atñ, a jô na, Me nge-nan me ye'e beta fô'ô afô'ô da, sa ve si nyô étam, ve nalé fe yôp. 27 A njoane wuna na, Me nge-nan afô'ô da, ñwô wo asu'ulan mvaane ya biôm bi afô'ôsan, aval ane mvaane ya biôm bi nga boban, nde, biôm bi ne te fô'ôsan bi aye tabe. 28 Ajô te, amu bi anyoñ ayoñ e se ngule ya fô'ôsan, mbiane mam ya mvam, mme mete bi aye ve me nkañan ô ne mvo'é mvo'é be Zambe a éseman a woñ: amu na, Zambe wongan a ne nduan je adi'i.

13 Nye'ane ya nye'e bobenyañ ô kel' ôsu. 2 Mi bo'o te vuane liti nye'an mfa'a ya beyeñ: amu na, a mboane ya nalé, bôte bevo'o be nga toé beange menda map, te yeme nalé. 3 Mi simesa'ane ba be ne nka'an mengata'a, aval ane nge mia be be mi ne nka'an; ba be awu ékpwe'ele, aval ane nge miabebiene fe mi ne nyôl éte été. 4 Alu'u e tabe' a éseman be bôte bese, a énoñ é bo'o te mvin: amu beke mangan a bebo mejian, Zambe a ye tyi'i be mejô. 5 Osimesane vianan ya minlem ô bo'o nti mfa'a ya nye'an akum; mi va'an a abime biôm mi bili: amu émien a nga jô na, Me aye bo te suu wo étam mfa'a éziñ, nalé fe me aye bo te li'i wo zesé mfa'a éziñ. 6 Nalé ate bi ajô a mbamba ayo'o minleme na,

Tate a ne mvolô wom; me aye ke ko woñ:

Mô't a ye bo me jé?

7 Mi simesa'ane ba be nga tele mia ôsu, bôt be nga kate mia mejô me Zambe; mi simesa'an asu'ulane ya ényine jap, a vu mbunane wop. 8 Jésus Christ a ne avale da angô'é a den, ya, a nnôm éto. 9 Te tindiban a miñye'elan mi ne mevale meva a mife: amu e ne mvaé na, nlem ô yem a mame ya mvam; sa a betit, mbe bete ba be nga wulu été be nji nyoñ mvolan. 10 Bi bili autel, mame ya été ba be abo ésaé tabernacle be nji bi ngule ya di me. 11 Amu na, mimbime ya betit bete, mbe bete metyi map me azu vôme ya étyi été mo me beta prêtre ane metuna'a ya

abé, mi adí'iban atane ya nlam. 12 Ajô te, Jésus fe, amu a ye tune bôt a metyi mé émien, a nga jibi mintae mbé aka'a ya nlam atan. 13 Ajô te, Nkuian atan bi ke be nye nlam atan, bi be'e ôsone vié. 14 Amu bi nji bi nlam ô to va, ve bi ajeñ nlam wo aye bo. 15 Nde, amu nye, mva'ane metuna'a ya ékaña'a be Zambe biyoñe bise, e ne na, ébuma ya biyaé bi amem mfa'a ya jôé dé. 16 Ve na, mi bo'o te vuane bo mame ya volô bôt a kabane biôm: amu na, avale mimvean ete nde Zambe a tu'a yen mvaé. 17 Mi bo'o ba be tele mia ôsu mewôk, a tabe njôane wop si: amu be amombô ajô ya minsisim mienan, aval ane ba be aye yalan ajô ya été; nde, be aye bo jam ete a mevak, a sa ôlune minlem: amu jam ete e nga ye bo te mvolan mfa'a wônan.

18 Mi ye'ela'an ajô dangan: amu bi ave'e fe'e na, bi bili mbamba mone môte ya nlem, bi kômbô'ô tabe ane de ayian mfa'a ya mam mese. 19 A me

adañaéne lepe mia na, mi bo'o jam ete, ndemben me aye beta ji'a bulane be mia ana'ana.

20 Nde, Zambe ya mvo'é, nyô a nga va éwôlô mba'ale mintômba ñwu-an, a metyi me ya élate ya nnôm éto, e ne na, Tate Jésus wongan, 21 a bo'o mia nya mvo'é mfa'a ya mba-mba jam ase na, mi bo nkômbane wé, a bo'o be bia mam me ne mvo'é mvo'é mise mé, amu Jésus Christ; duma e bo'o be nye nnôm éto a nnôm éto. Amen.

22 Ve me alepe mia, A bobajañ, na, mi jibi'i mejô me ya melep mete: amu me maneya tili mia mejô tyôtyoé. 23 Mi yeme' na, monyañe wongan, Timothée, a nto zesé; nsamba wé, nge a ji'a zu, me aye yene mia.

24 Mi sili'i me ba bese be tele mia ôsu, a bôte ya Zambe bese. Ba be ya Italie be sili'i mia.

25 Mvam é tabe'e be mia bese. Amen.

KALATE JACQUES

1 Jacques, mbo ésaé Zambe a Tate Jésus Christ, me atili meyoñ awôm a mebaé, kalate, mme mete me ne Mmialane Yôpe Yôp, na, Taba'an mvo'é.

2 A bobajañe bam, mi yenane jam ete meva'a mese, éyoñ mi atem mi nto mbôma'ane a meve'ele mevale meva; 3 mi yeme na, mve'elane ya mbunane wônan wo ave mia mban. 4 A mban ô sondô'ô bo ésaé jé, ndemben mi aye bo nsondan a mingum, te jembane jôm.

5 Ve nge mô't éziñ ya be mia a jeñe fek, a sili'i Zambe, nnye ate a ve bôte bese akap, te ve bijô; a je aye vebane be nye. 6 Ve na, a sili' a mbunan, te sôane jam: amu na, nyô a sôan a ne aval ane ntyôa mañ wo atindiban a évuñulu a yeñelan. 7 Amu na, mô't ate a bo'o te simesane na, a ye

nyoñe jôm éziñ be Tate; 8 a ne mô'te ya minlem mibaé, a ndeñ a mezene mé mese.

9 Ve na, monyañ ya éto ya si a wumuk a mbetan éto wé: 10 a nyô a ne akum abui a wumuk amu a nto nsuane si: amu na, a ye lô't aval ane sam bilok. 11 Amu na, jôp de atôô a ayôñ évuñulu, a viele bilok; a same ya été je akutan, a abeñ ya nyôle jé de ajañ: nalé ate fe mô't a ne akum abui a ye viele mulu mé été.

12 Ebotan a mô't a jibi meve'ele; amu na, éyoñ a kabeya, a ye nyoñ couronne ya ényañ, nje éte Tate a nga tiñeti ba be anye'e nye. 13 Mô't te jô, éyoñ a yene meve'ele, na, Me ayene meve'ele be Zambe; amu Zambe a se ngule ya yene meve'ele ya abé, a émien a ne te ve'ele mô't: 14 ve mô't ase a yene meve'ele éyoñ a dutuban a mbia nkômbane wé

émien, a du'uban. 15 Wôna mbia nkômban, éyoñ a nyoñeya abum, a biaé abé: a abé, éyoñ e neneya, de abiaé awu. 16 A bobējañe bam me anye'e, te du'uban. 17 Mbamba mvean ase a nya mvean ase bi aso yop a zu si, bi so'o be Esa ya bifufup, be nye ate mveñesan ô se ngule ya bo, nalé fe te nsisiñ ya nkôñelan. 18 Amu nkômbane wé émien, a nga biaé bia a mejô ya benya mejôô, nde bi aye bo aval ane atata'a bibuma ya biôm bié.

19 A bobējañe bam me anye'e, mi ayem ajô ete. Ve môt ase a bo' avôle ya wôk, ôtete'e ya kobô, ôtete'e ya yaa: 20 amu na, ayaa ya môt e ne te bo zôsô ya Zambe. 21 Ajô te, va'an mvin ése a mfulukane mam ôse ya abé, a mi nyoñe mejô me ne mbéan a minlem évôvoé, mme mete me ne ngule ya nyii minsisim mienan. 22 Ve na, mi bo'o bôt be abo mejô, sa ve bewô'ô étam, mi za du'u miabebien. 23 Amu na, nge môt éziñ a ne ñwô'ô mejô, te bo mbo, nnye a ne aval ane môt a lô asu dé a nga bialé de éyen été: 24 amu na, a lô émien, a kôlô, a ji'a vuan avale môt a mbe. 25 Ve nyô a tu'a fombô benya metiñ été, metiñ ya éto beti, a bo mbane ya bo nalé, amu a nji bo ñwôk a vuan, ve mbo a bo, môt ate a ye nyoñ ébotan a mboane wé. 26 Nge môt éziñ a simesane na, émien a ne mbo mame ya mbunan, éyoñe te a bo te tiñeti ôyeme vié, ve du'u nleme wé, mboane mame ya mbunane ya môt ate ô ne momo. 27 Mfuban mboane mame ya mbunan a te mvin mise me Zambe a Tate wongan, ô ne na, môt a jome bobenyui a minkus vôm be ayen njuk, a ba'ale émien te meyeñ ya si nyô.

2 A bobējañe bam, te bian mbunane ya Tate Jésus Christ wongan, Tate ya étôtok, mbiane ya semé mingum mi bôt. 2 Amu na, nge môt éziñ a zu vôme ya ésulane jenan a be'e élonde or, a abeñ ngômesan, a nzôzoé fe wo azu ô be'e ntu'u ngômesan: 3 a mi asemé nyô a bek abeñ ngômesan, a jô na, Tabe'e si mbamba vôme nyô; a mi ajô nzôzoé

môt ôte na, Tebe'e tetele valé, nge tabe éto étele mebo jame si; 4 ye mi nji kandé miabebien, a bo betyi'i mejô ya mbia minsimesan? 5 A bobējañe bam me anye'e, vó'ôla'an; ye Zambe a nji tope ba be ne azoé mfa'a ya si nyô na, be bo minkukum mfa'a ya mbunan, a benyoñ ngape ya ayôñ nde ete a nga tiñeti ba be anye'e nye? 6 Ve mi biaséya nzôzoé môt ôte. Ye minkukum mi nji kpwe'ele mia, a bebien be adutu mia mi ke bito ya ntyi'ane mejô? 7 Ye be nji biasé mbamba jôé nde ete mi aloban? 8 Ve na, nge mi atu'a bo mame ya atiñ de ajôô, aval ane e ne ntilane na, Wo aye nye'e môt mfe ane wo anye'e womien, mi abo mvaé: 9 ve nge mi asemé mingum mi bôt, mi abo abé, mi nyoñeya mekua ya metiñ aval ane betyam metiñ. 10 Amu na, môt ase a ye ba'ale metiñe mese, ve a kolô ôbak a da, a nto mekua ya mese. 11 Amu na, nyô a nga jô na, Te bo mejian, a nga jô fe na, Te wôé môt. Nde, nge ô ne te bo mejian, ve wo awôé môt, ô nto ntyam metiñ. 12 Mi kobô'ô, a bo fe, aval ane bôt be aye tyi'ibane mejô a atiñ éziñ ya éto beti. 13 Amu na, ntyi'ane mejô ô ne te mvam mfa'a ya be nyô a nga bo te mvam: mvam je awum a biasé ntyi'ane mejô.

14 A bobējañe bam, de avolô jé, nge môt éziñ a jô na, a bili mbunan, ve te bi mimboane mi mam? ye mbunan ôte ô ne ngule ya nyii nye? 15 Nge monyañ éziñ nge ka be ne soé, a be ajeñe bidi ya môs ôse, 16 a môte wua ya be mia a jô be na, Kelan mvo'é, woba'an nduan a jaé di; ve mi abo te ve be biôm bi ayian mfa'a ya menyô; de avolô jé? 17 Nalé ate fe, mbunan, nge ô ne te bi mimboane mi mam, ô ne ñwuan mfa'a ya ôbien. 18 Ya, môt éziñ a ye jô na, Wo ô bili mbunan, a me me bili mimboane mi mam: liti'i ma mbunane wôé, te mimboane mi mam miôé, a me, amu mimboane mi mam miam, me aye liti wo mbunane wom. 19 Wo abuni na, Zambe a ne ve wua; wo abo mvaé: mimbiana minsisime fe mi abuni, a si'an. 20 A éwôwôlé môt,

ye wo aye yeme na, mbunan ô ne te mimboane mi mam, ñwô ô ne zesé? 21 Ye Abraham, ésa wongan, a nji kabe amu mimboane mi mam, vôm a nga ve Isaac, mone wé, autel yôp? 22 Wo ayene na, mbunan ô nga bo ésaé afulane mimboane mi mam mié, a, amu mimboane mi mam, mbunan ô nga sondôban; 23 a ntilan ô nga jaé ne lut, ñwô wo ajô na, A Abraham a nga buni Zambe, ane ô nga lañebane nye mfa'a ya zôsô; ane a nga lobane na, mvôé Zambe. 24 Mi lô na, amu mimboane mi mam, mô't a kabe, sa amu mbunan étam. 25 Ye Rahab fe, minga bijabô, a nji kabe avale ete amu mimboane mi mam, vôm a nga nyoñe minlôman, a lôme mie mi ke zene fe? 26 Amu na, aval ane nyôl é ne te nsisim é ne ñwuan, aval ete fe mbunan ô ne te mimboane mi mam ô ne ñwuan.

3 A bobajañe bam, bôt abui ya be mia, te boane beye'ele, mi yeme na, bi aye nyoñe mekua me adañedañ. **2** Amu na, bia bese bi akolô ôbak mimfa' abui. Nge mô't éziñ a bo te kolô ôbak a nkobô, nnye ate a ne zôsôa mô't, a ne fe ngule ya tiñeti ngume nyô. **3** Ve nge bi awomane bikabela minkole menyu map été na, bi bo bia mewôk, bi akôñelane fe ngume nyôle wop. **4** Tameka yenane fe bifunga, akôsa bo bi ne aka' anen a bi atindiban a beta bivuñulu, ve bi akôñelan a ôyôm mon ngap mfa'a ya vôm nli'ti éfunga a kômbô. **5** Nalé ate fe ôyem ô ne ôyôm ébu'a, a vi akobô beta be mam. Tameka yenan, abim abui bilé de adik a ôyôm nduan! **6** A ôyem ô ne nduan: si ya mbia be mam bibu'a biangan été é ne ôyem, fievie ôte vi andaman ngume nyô, a vi abo'é ngum ényiñ a nduan, a vi abo'éban nduan je aso étôlôlan. **7** Amu na, mevale me tite mese a anon, ma ya biôm bi anyi'tan a biôm bi ne mañ été, me atoéban ñbwa'a, a me maneya toéban ñbwa'a be bôt: **8** ve ôyem, te ke mô't a ne ngule ya toé vie ñbwa'a; ô ne abé e ne te wo'an, ô ne nsu ya awu ne lut. **9** Nvie ôte bi akañe vie Tate a Esa; a ñvie ôte bi ayo'é vie bôt, mbe bete be ne ntéan

a éve'ela'a Zambe: **10** ékaña' a biyo'é bi akui anyu da. A bobajañe bam, mam mete me ne te yiane bo nalé. **11** Ye ndôñ ôsdé je akuli abé da mvo'é mendim a ayôle mendim? **12** A bobajañe bam, ye élé figuier é ne ngule ya wum bibuma bi olive, nge ndi'i raisin wo awum bibuma bi figue? nalé fe ôsdé ô ne nku ô se ngule ya kuli mvo'é mendim.

13 Za ya be mia a ne fek a ñyeman? a liti'i mimboane mi mam mié amu mbamba ényiñe wé a évôvoé nleme ya fek. **14** Ve nge mi bili ayôle mesengan a metyama'ane minlem mienan été, te wuman ñwumane ya laa minsose ya biasé benya mejôô. **15** Fe' éte é nji bo fe'e je aso yôp, ve é ne nyô ya si nyô, nyô ya nnôm abialé, nyô ya mbia nsisim. **16** Amu na, vôm ate nzametane mam a mbia mimboane mise bi né. **17** Ve na, fe'e je aso yôp, nje jame ya ôsu e ne na, mfuban, wôna nye'an mvo'é, évôvoé, avôle ya lat ñbwa, mvam a mbamba bibuma ne lut, te avôle ya selan, te medu'an. **18** A bezôsô bibuma be amiaséban a mvo'é mfa'a ya be ba be ne mvo'é.

4 Mewosan me aso vé a mewôman me aso vé be mia? ye bi nji so mfa' ôte, mfa'a ya mbia minkômban, mmie mite mi awosan bibu'a bienan été? **2** Mi akômbô a mbia nkômban, a a mi ne te bi: mi awôé, a nyamete, a mi se ngule ya nyoñ: mi awôman a wosan; mi ne te bi, amu-mi ne te sili. **3** Mi asili, a mi ne te nyoñ, amu mi asili ékotekot, amu mi aye bo bie mame ya mbia minkômbane mienan. **4** A mia beli' alu'u ya be Zambe, ye mi nji yeme na, ñbwa ya si nyô é ne ziiñ be Zambe? Ajô te, mô't ase a kômbô bo mvôé ya si nyô, nnye a bo émien nsiñe Zambe. **5** Nge na, ye mi asimesane na, ntilan wo akobô éko-bôkobô? Ye Nsisim ñwô ôte a nga bo na, ô tabe be bia, wo anyamete mfa'a ya mesengan? **6** Ve a kô'ôlan mvam. Ajô te, ntilan wo ajô na, Zambe a tele bôt be ne mebun ngame yat, ve a mvamane ba be ne minlem nje'eban. **7** Ajô te, bo'ane Zambe mewôk; ve mi wosa'ane diable, ndemben

a ye mate mia. **8** Mi suba'ane bebé be Zambe, ndemben a ye subu mia bebé. A bebo abé, bo'ane mo menan mfuban; a tunane minlem mienan, A bôt mi ne minlem mibaé. **9** Yenan njuk, a yi, a kulu mili'i mis: vioé vianan ô veñesa'ane du, a meva'a menan me veñesa'an ôlun. **10** Su'ane mia-bebiene si mise me Tate, ndemben a ye bete mia yôp.

11 A bobējañ, môte wua te kobô nyô mbo' abé. Nyô a kobô monyañ abé, nge ve monyañe wé mekua, nnye a kobô metiñ abé, a tyi'i metiñ ajô: ve nge wo atyi'i metiñ ajô, ô nji bo mba'ale metiñ, ve ntyi'i mejô. **12** Wua étam a ne mve metiñ a ntyi'i mejô, ve nyô a ne ngule ya nyii a jian: ve wo ô ne za, wo atyi'i môt mfe mejô?

13 Nde, tameka vò'ôlan, A mia bôt mi ajô na, den nge akiti bi aye ke nname wuli, a tabe wôé mbu wua, a kuan abom, a nyoñ akum: **14** ve mi ne te yeme jam de aye bo akiti. Enyiñe jenan é ne-jé? Amu mi ne ndutu, nnye a yené ôbe nté, wôna a jañ. **15** Vôm ate mi ayiane jô na, Nge Tate a kañese, bi aye nyiñ, a bo jame di nge dili, mebaane. **16** Ve éyoñe ji mi awum nkobô mebune wônan été: aval ñwuman ete se e ne abé. **17** Ajô te, nyô a yem mba jame ya bo, a te bo nye, nalé a ne abé mfa'a wé.

5 Nde, tameka vò'ôlan, A mia minnkum, yian a yônan amu minju'u mienan, mmie mite mi aye zu be mia. **2** Akume denan de andaman, a mengômesane menan me adiban a bevielele. **3** Or wônan a argent wônan bi nto miengele; a miengele wop a ye bo mbo'olane ya bo'olô mia, a a ye di minsône mienan ane nduan. Mi maneya naan akume denan mfa'a ya melu me asu'ulan. **4** Mi lô, ma'ane ya bebo bisaé, mbe be nga tyi'i bidi mefupe menan, mme mete me akambane be mia a medu'an, me ayôn: a miñyôn ya ba be nga kôane bidi mi kuiya melo me Tate, Tate ya Bizu'u bi Biôm. **5** Mi tabeya ntabane ya bi mam mi anye'e si nyô, a mi maneya nyoñe

minkômbane mienan; mi jaléya minlem mienan môse ya awu. **6** Mi veyá mekua, mi maneya wôé zôsôa môt; a ne te sôngane mia.

7 Ajô te, A bobējañ, jiba'an mban akekui nzuane ya Tate. Mi lô, mba'ale afup a yange bitôto'o bibuma ya si nyô, a bo mbane ya yange mfa'ôte, akekui bi anyoñ atata'a mveñ a nyô je asu'ulan. **8** Mia fe, bo'an mbane ya jibi; yemeta'ane minlem mienan ngu: amu na, nzuane ya Tate ô nto bebé. **9** A bobējañ, wua te kobô nyô mbo'o menyiiñ, mi za nyoñe mekua: mi lô, ntyi'i mejô a tele mimbé yôp. **10** A bobējañ, tameka simesan bekulu mejô be nga kobô a jôé Tate, ane éve'ela'a ya njibane mam a ji ya mbane ya jibi. **11** Mi lô, bi aloene ba be nga bo mbane ya jibi na, benyoñ ébotan: mi wò'dya njibane Job, a mi yeneya susu'a jame ya Tate, aval ane na, Tate a ne éngôngo ne lut, a mvam.

12 A bobējañe bam, ve jam de adañe mam mese e ne na, te kalane minka, ja'ana yôp, ja'ana si nyô, ja'ana nkal éziñ mfe: ve ya wônan a bo'o ve ya, a momo wônan a bo'o ve momo; mi za ku ntyi'an ajô si.

13 Ye môt éziñ ya be mia a yen njuk? a ye'ela'an. Ye môt éziñ a wò'avak? a yi'a bia bi ékañ'a. **14** Ye môt éziñ ya be mia a kon? a lo'ene bemvendé ya kirke; a be ye'ela'an ajô dé, be woko'o nye mbon a jôé Tate: **15** a meye'elane ya mbunan me aye nyii nyô a kon, a Tate a ye bete nye si; a nge a nga bo mam abé, me aye jambane nye. **16** Ajô te, mema'ane mam abé menan, wua a meme nyô mbok, a wua a ye'ela'an ajô nyô mbok, ndemben mi aye nyiñ. Meye'elane ya zôsôa môt me adañ ngu mfa'a ya mam me abo. **17** Élie a mbe môt mbialan ane bia, ane a nga ye'elan ngule na, mveñ é bo'o te noñ; ane mveñ é nga bo te noñe si nyô mimbu mila a ngon ésaman. **18** Ane a nga beta ye'elan; ane yôp e nga no mveñ, ane si nyô é nga wum bibuma bié.

19 A bobējañe bam, nge môt éziñ ya be mia a kope zene ya benya mejôô,

a mô̄t éziñ a kôñelane nye nlem; wé, nnye a ye nyii nsisim mfa'a
 20 a tuka'a yeme na, nyô a kôñ- ya awu, a a ye buti jama abui mam
 elan mbo abé na, a li'i nkobane zene abé.

KALATE YA OSU PIERRE A NGA TILI

1 Pierre, nlômane Jésus Christ, me atili mintobane mi bôt kalate, mbe be ne mintabe ya Yôpe Yôp mfa'a ya Pont, Galatie, Cappadoce, Asie, a Bithynie, **2** aval ane Zambe a ne Esa a nga taté yem, a ntelan étyi ya Nsisim, mfa'a ya mboane mewôk a mmiamane ya metyi me Jésus Christ: Mvam a mvo'é bi kô-ôla'ane be mia.

3 Zambe, nnye a ne Esa ya Tate Jésus Christ wongan, a bo'o duma, nnye ate, aval ane beta mvame wé, a nga beta biaé bia mfa'a ya vevea ndi minlem amu ñwôman ñwuane ya Jésus Christ, **4** na, bi nyoñ ngap é ne te ngule ya boé, a te mvín, a é ne te viele, é ne mia nnaane yôp été, **5** mia, amu ngule Zambe, mi ne mba'alan amu mbunan, mfa'a ya nyian ô ne nkômane ya litiban éyoñ je asu'ulan. **6** Mfa' ôte mi adañe vak, akôsa bo ôyôm nté ya éyoñe ji, nge de ayiane bo nalé, mi nga veban ôlune minlem a meve'ele mevale meva, **7** nde mve'elane ya mbunane wônan, ñwô wo adañ or tañ anen, nnye a jañ akôsa bo a ve'eleban a nduan, wo aye yené mfa'a ya ékaña'a a étôtok a duma éyoñ Jésus Christ a ye yené: **8** nnye ate mi nji yen, ve mi anye'e nye; nnye ate, akôsa bo mi ne te yene nye éyoñe ji, ve mi abuni nye, mi adañe vak a meva'a me ne te atoté a étôto'o ne lut: **9** mi anyoñ asu'ulane ya mbunane wônan, e ne na, nyiane ya minsisim mienan. **10** Mfa'a ya nyian ôte bekulu mejô be nga dañe sili a kombô yem, mbe be nga kulu mejô me ya mfa'a ya mvam je aye zu be mia: **11** be nga kômbô

yem éyoñ nge aval éyoñ Nsisime Christ ô nga to be be ô nga liti, éyoñ ô nga taté kañete njibane mintae ya Christ, a bitôto'o bi aye tôñe wô. **12** Be be e nga litibane na, sa mfa'a wop bebien, ve mfa'a wônan, be nga bo ésaé ya mam mete, mme mete me maneya katebane be mia éyoñe ji be ba be nga kate mia mbamba foé a ngule ya Mbamba Nsisim a nga lômban a so'c yôp; mam mete beange be akômbô fombô.

13 Ajô te, tiñeta'ane meses me-ngeteñ ya asimesane denan, mi mombô'ô a tu'a toé ndi minlemeñ jenan mfa'a ya mvam je aye zu mia éyoñ Jésus Christ a ye yené; **14** aval ane bon be abo mewôk, te boane mia-bebien aval ane mbia minkômbane mienane ya melu mvus éyoñ mi nga dimi: **15** ve aval ane nyô a nga loene mia a ne mfuban, miabebiene fe bo'an mfuban mfa'a ya aval ntab-an ese; **16** amu e ne ntilane na, Mi aye bo mfuban; amu me ne mfuban. **17** A nge mi aloene nye ane Esa, nnye a tyi'i mejô aval ane mboane mame ya mô̄t ase ô né, te nsemane ya mingumba mi bôt, mi wula'an melu mi to mi ko woñ: **18** mi yeme' na, mi nga kôtéban, sa a biôm bi ne ngule ya boé, sa a argent nge or, mfa'a ya avale momo ényifne denan, nde e nga kalan e so'o be bemvamba benan; **19** ve a metyi me ne tañ anen, aval ane ma ya mon ntômba a ne te ke aveñ a te ke éyem, e ne na, metyi me Christ: **20** nnye ate a nga taté fo'o tabe te yen si nyô é za téba'an, ve a nga yené asu'ulane ya biyoñ amu ajô denan, **21** mia mi ne bebuni Zambe amu nye, nnye a

nga wômôlô nye ñwuan, a ve nye duma; nalé ate mbunane wônan a ndi minleme jenan bi aye bo be Zambe. 22 Amu mi maneya tune minsisime mienan vôm mi nga bo benya mejô mewôk akui nye'ane ya bobenyañ ô ne te medu'an, mi nye'esa'an nye'an wo aso minlem mi ne ayôñ: 23 amu mi betaya bialé, sa mbialane ya mvoñ é ne ngule ya boé, ve wu ya nyô é ne te ngule ya boé, a ngule ya mejô me Zambe, mme mete me ne vevee a me tôto. 24 Amu na,

Minsône mise mi ne aval ane bilok,

A étôto' ése ya été aval ane sam bilok.

Bilo'o bi akôt, a sam je akutan:

25 Ve njôane Tate ô to nnôm éto.

A ñwô ôte ô ne njôane ya mbamba foé a nga kateban be mia.

2 Ajô te, va'an abé se, a fe'e medu'-an ése, a mvôl ése, a mesengane mese, a bibôta bise, 2 aval ane minkeñelé mi bon mi ndômô bialé, mi yi menyañ ya nsisim, mme mete me ne te fe'e medu'añ, nde te mi aye yaé akui nyian; 3 nge mi tye'eya na, Tate a ne mvam: 4 za'ane be nye, nnye a ne vevee akok, nde ete e nga benebane fo'o be bôt, ve be Zambe e ne ntoban, édima akok, 5 mia fe, aval ane bevevee mekok, mi ne nlôñan nda nsisime na, mi bo éto beprêtre ya étyi, mi ve metuna'a ya nsisim, mme mete me ne mvaé ya nyoñeban be Zambe amu Jésus Christ.

6 Amu e ne njôan ntilan été na,

Mi lô, me abôé ako' anen ya jua, e ne ntoban, a édima, Sion été:

A nyô a buni nye a ye bo te veban ôsone nyô.

7 Ajô te mfa'a wônan mia bôt mi abuni, e ne édima jôm: ve mfa'a ya avale bôt e ne te buni,

Ako'o belôñ be nga ben,

Nde ete e nga boban nlô ako'o ya jua;

8 a

Ako'o ya kômôtô bôt, a beta ako'o ya kolé ôbak;

amu be akolé ôba'a mfa'a ya mejô mete, amu be ne melo: mfa' ôte fe be nga teléban. 9 Ve mi ne ntoban

mvoñe bôt, beprêtre be ne bejôô, mfuban ayoñ, bôt Zambe a bili mfa'a wé émien, nde mi aye liti bitôto'o bi mame ya nyô a nga loene mia na, mi kôlô dibi a zu vôm étua éfufup jé é né: 10 mia melu mvus mi mbe te ke bôt, ve éyoñe ji mi nto bôte ya Zambe: mia mi nga bo te nyoñ mvam, ve éyoñe ji mi nyoñeya mvam.

11 A bôt me anye'e, me aye'elane mia ane mintabe a beéwuluwulu na, mi tyi mbia minkômbane ya minsôn, mam mete me awosan nsisim; 12 mi wulu'u ane de ayian vôm Begentil be to; nde, vôm be akobô mia abé ane mi ne bebo abé, amu mbamba mimboane mi mam mienan, mmie mite be ayen, be aye ve Zambe duma môs a ye zu.

13 Mi bo'an njôan ôse ya bôt mewô'ô amu Tate: ja'ana njô bôt, ane nyô ya ôsu; 14 nge begouverneur, ane ba be alômbane be nye na, be lepe bebo abé a kañe ba be abo mvaé. 15 Amu nkômbane ya Zambe ô ne nalé na, amu mboan mvaé mi aye toé ndimane ya mekute me bôt évô: 16 ane beti, a te bian éto beti jenan ane ébuta'a ya abé, ve mi bo'an ane bebo bisaé be Zambe. 17 Sema'ane bôte bese. Nyeka'ane bobenyañ. Koane Zambe woñ. Sema'an njô bôt.

18 A bebo bisaé, bo'ane bôt be bili mia mewôk a woñ ôse; sa ve ba be ne mvo'é a évôvoé étam, ve nalé fe ba be ne mbia éyem. 19 Amu jame di nde e ne mvaé nge môt a jibi mame ya ôlun, a wô'ô mintaté te étom, amu mone môte ya nlem mfa'a Zambe. 20 Amu na, za duma e ne été, éyoñ mi abo abé, a wu ébôm amu ajô te, nge mi aye jibi nyoñe je? ve na, éyoñ mi abo mvaé, a mi awô'ô mintaté amu je, nge mi aye jibi nyoñe mié, jam ete nde e ne mvaé be Zambe. 21 Amu mfa' ôte mi nga loban: amu Christ fe a nga jibi mintaté amu ajô denan, a li'ia mia éve'ela'a nde mi aye tôñe bibô'a mebo bié: 22 nnye ate a nga bo te bo abé, nalé fe medu'an me nji yené anyu dé été: 23 nnye ate, éyoñ a nga wu ékpwe'ele, a nji

beta kpwe'ele; éyoñ a nga wô'ô mintaé, a nji li'i mvek; ve a nga ve émien be nyô a tyi'i mejô zôsô: 24 nnye émien a nga nyoñe mam abé mangan nyôle jé été élé yôp, nde bia, amu bi wuya mfa'a ya mam abé, bi aye veebe mfa'a ya mame ya zôsô; mi nga bo mvo'é amu meveñe mé. 25 Amu mi nga bo mi kope' zen aval ane mintômba; ve éyoñe ji mi bulaneya be Mba'ale a Évêque ya minsisime mienan.

3 Aval ete, A mia beya, bo'ane benyo beyôm benan mewôk; nde, ja'ana nge bôte beziñ be ne te bo mejô mete mewôk, be aye nyoñeban amu aval ntabane ya beyale bap, te nkobô; 2 amu be ayen mfuban ntabane wônan ô tii a woñ. 3 Nkômesane wop ô bo'ô te bo nkômesan mfenan émile ya atan, nge wu ya be' abeñe biôm ya or, nge wu ya jaé ngômesan; 4 ve ô bo'ô nsolane môte ya nlem, wu ya ngômesan é ne te ngule ya ja ntuk, é ne nyô ya nsisim ô ne nje'eban a évôvoé, ñwô ô ne tañ anen mise me Zambe. 5 Amu na, aval ete, melu mvus binga ya zôsô fe, ba be nga to ndi minlem be Zambe, be nga kômesan, a be nga bo beyôm bap beben mewôk: 6 aval ane Sara a nga bo Abraham mewôk, a loene nye na, tate: mi ne bone bé éyoñe ji, nge mi abo mvaé, a bo te vebane woñe minlem amu angôndô éziñ.

7 A mia beyôm, aval ete, mi taba'ane benyo beya aval ane ñyemane ya été, a tu'a ba'ale minga, aval ane mi aba'ale vie'e vi adañ atek, amu mia be be mi ne fe beébe benyoñ ngape ya mvame ya ényiiñ; nde ete meye'elane menan me bo te kolé ôbak.

8 Me asu'ulane jô na, mia bese bo'an aval ôsimesane da, éngôngo, mi nye'esa'an aval ane bobenyañ, minleme ya mvam, nje'ebane minlem: 9 te butan abé ba abé, nge mbia nkobô ba mbia nkobô; ve mi viane botan; amu mfa' ôte mi nga loban, nde mi aye nyoñ ngape ya ébotan. 10 Amu na,

Nyô a kômbô nye'e ényiiñ,

A yen mbamba melu,

A tyili'i ôyeme vié mfa'a ya abé,

A biyaé bié bi bo'ô te kobô medu'an:

11 A a kôlô'ô mfa'a ya abé, a a bo'ô mvaé;

A jeñe' mvo'é, a tôñe je.

12 Amu mise me Tate me lô bezôsô be bôt,

A melo mé me avô'ôlô meye'elane map:

Ve asu Tate e lô ba be abo abé.

13 A nyô a ye ndamane mia a ne za, nge mi ave ngu mfa'a ya jam e ne mvaé? 14 Ve ja'ana nge mi aye wô'ô mintaé amu mame ya zôsô, ébotan a mia: a te koane beangôndô be mame bap woñ, nalé fe te fô'ôban; 15 ve mi tela'an Christ étyi minlem mienan été aval ane Tate: mi tabe'e nkôman biyoñe bise ane mi aye yalane môt ase a sili mia éfia ya ndi minlem é ne be mia, ve a nje'ebane minlem a woñ: 16 mi bii' mbamba mone môte ya nlem; nde vôm mi atotaban abé, be aye veban ôsone nyô, ba be akobô mbamba aval ényiiñe wônan ya be Christ abé. 17 Amu de adañ mvaé, nge nkômbane ya Zambe wo akômbô nalé na, mi wô'ô mintaé amu mboan mvaé, sa amu mboan abé. 18 Amu Christ fe a nga jibi mintaé éyoñe jia amu mam abé, nyô a ne zôsô señ ya ba be ne bikotekot, nde a ye zu bia be Zambe; amu a nga wôéban mfa'a ya minsôn, ve a nga nyiiban mfa'a ya nsisim; 19 a ñwô ôte fe a nga ke kate minsisim mi to mimbô'ô foé, 20 mmie mite mi nga bo melo melu mvus éyoñ abui njibane ya Zambe e nga yange melu me ya Noé, éyoñe te arche a ngenan a lôñeba'an, nne ôyôme tañ, e ne na, minsisim mi bôt mwom, mi nga nyiiñ été a mendim: 21 mme mete fe me anyii mia éyoñe ji, jôm ébien ya éve'ela'a été été, é ne na, mbaptizô, sa mvaan mvine ya minsôn, ve nsili ya mbamba mone môte ya nlem mfa'a Zambe, amu ñwômane Jésus Christ; 22 nnye a to mbo nnôme Zambe, amu a maneya ke yôp été; beange a bejôô a ba be ne biwôlô be maneya telébane na, be bo nye mewôk.

4 Ajô te nde, amu Christ a nga jibi mintaé mfa'a ya minsôn, jala'ane

fe miabebien aval ôsimesane ete; amu na, nyô a nga jibi mintae mfa'a ya minsôn, a kôlôya mfa'a ya abé; 2 nde biyoñe bienan bi li'iya mfa'a ya minsôn, mi aye bo te beta tabe ntabane ya bo mbia minkômbane ya bôt, ve wu ya bo nkômbane Zambe. 3 Amu na, biyoñ bi lôteya bi yianeya mfa'a ya mane bo nkômbane ya Begentil, a mane wulu bisôk été, mbia minkômban, minso'an mi vin, njeman mbia mebôk, mbia bisulane ya di a nyu, a ébiasé nkañane bezambe befe: 4 mfa' ôte be asimesane na, e ne éye'ane jam vôm mi ne te wulu a be mfa'a ya aval ndôn ete ya nzametane mam, a be akobô mia abé: 5 mbe be aye yalane nyô a ne nkômane ya tyi'i bevevee a miñwuan mejô. 6 Amu ajô te, mbamba foé a nga kateban ja'ana be miñwuan, nde be aye fo'o tyi'ibane mejô aval ane bôt be to minsôn été, ve be to aval ane Zambe mfa'a ya nsisim.

7 Ve asu'ulane ya mam mese e nto bebé: ajô te, bo'an ôsimesane ya mvo'é, a tabe nkômane ya ye'elan: 8 jame ya ôsu mfa'a ya mam mese, mi bo'an ayôn mfa'a ya nye'ane wônan miabebien mi anye'esane; amu nye'an wo abuti jama mbia be mam: 9 mi bo'an anyep, wua a bo'o nyô mbok te kobô abé été: 10 aval ane môt ase a nyoñeya mvean éziñ, mi vola'ane wô miabebien, aval ane mbamba beba'ale ya mevale me mvam abui ya Zambe; 11 nge môt éziñ a kobô, a kobô' aval ane nge a kobô minjôane ya Zambe; nge môt éziñ a volô bot, a volô' aval ane ngu Zambe a ve: nde Zambe a ye wum mfa'a ya mam mese amu Jésus Christ, nnye ate duma a ndañan bi ne émbié nnôm éto a nnôm éto. Amen.

12 A bôt me anye'e, te vemban ajô ya meve'ele me nduan me ne be mia, mme mete me azu be mia na, me ve'ele mia, aval ane nge éye'ane jam é bobaneya be mia: 13 ve amu mi ne benyoñ ngape ya mintae mi Christ, va'an; nde, éyoñ étôto'o jé je aye yené, mia fe mi aye va'a beta mva'an. 14 Nge mi awu ékpwe'ele

amu jôé Christ, ébotan a mia; amu Nsissime ya étôtok a Nsissime Zambe ô to be mia. 15 Amu na, môte ya be mia a bo'o te wô'ô mintae aval ane ñwôé bôt, nge ñwuwup, nge mbo abé, nge mfu' éza mam: 16 ve nge môt éziñ a wô'ô mintae aval ane chrétien, a bo'o te wô' ôson; ve a va'a Zambe duma a jôé te. 17 Amu éyoñ ya ntyi'ane mejô é zuya taté mfa'a ya nda Zambe: a nge je ataté be bia, asu'ulane ya ba be ne te bo mbamba foé Zambe mewôk de aye bo aya? 18 A nge zôsôa môt a ne ayaé ya yen ényiñ, nyô a ne te bo mam me Zambe a mbo abé be aye yené vé? 19 Ajô te, ba fe be awô'ô mintae aval ane nkômbane Zambe ô né, be va'a minsissime miap mba-mba mboan été be Nté biôm a tôé.

5 Ajô te, ma, nyô a ne ébe mvendé, 5 a nkañete ya mintae mi Christ, nyô a ne fe nyoñ ngape ya étôto'o je aye yené, me alepe bemvendé be bôt be to be mia: 2 Mi ba'ale'e mbam mintômba Zambe ô ne be mia, a bo ésaé ya fombô, sa a ntindan, ve a nkañesan, aval ane nkômbane Zambe; sa fe amu mvine nyoñan akum, ve a ñkômbane ya nlem; 3 sa a mboane ya jôd ba be nga vebane be mia, ve mi bo'ane miabebien bive'ela'a ya mbam. 4 A éyoñ beta Mba'ale mintômba a ye yené, mi aye nyoñ couronne ya duma, nje é ne te viele. 5 Aval ete, mia bendôman, bo'an mvendé môt mewôk. Ya, mia bese, jaéan nje'eban nlem ane ases, ane mi aye volan: amu na, Zambe a tele bôt be ne mebun ngame yat, ve a mvamane ba be ne minlem nje'eban. 6 Ajô te, su'ane miabebien éwôlô wo Zambe si, ndemben a ye bete mia yôp éyoñ je ayian; 7 mi va'ane nye mam mese me atyelé mia minleme yôp, amu nnye a ba'ale mia. 8 Mi taba'an nkôman, mi momba'an: nsiñe wônan diable a ke a wulu' aval ane ñbwe-ñbwem je abam, a jeñe nyô a ne ngule ya bi: 9 mi taba'ane nye ngame yat a tebe ngul mbunane wônan été, a mi yeme' na, aval mintae ete e kuiya be bobenyoñe benan be to si nyô. 10 A Zambe ya mvam ése, nyô a

nga loene mia na, mi zu vôm étôto'o jé ya nnôm éto é ne be Christ, éyoñ mi maneya jibi mintae dyôm nté, émien a ye sondô kôme mia, a yemete mia, a ve mia ngu. 11 Ngule ya jôô é bo'o be nye nnôm éto a nnôm éto. Amen.

12 A Silvain, nya monyañe wongan ane me lô nye, me maneya tili

mia mejô tyôtyoé, ntilane ya lep, a jô na, jam ete e ne nya mvame Zambe: mi teba'an été ngu. 13 Nyô é ne Babylone, é ne ntoban a mia, é sili'i mia; a nalé fe Marc, mone wom. 14 Mi bata'an, wua a bata'ane nyô mbok a nlatane menyu ya nye'an.

Mvo'é é tabe'e be mia bese mi ne be Christ.

KALATE BAA PIERRE A NGA TILI

1 Simon Pierre, mbo ésaé a nlôm-ane ya Jésus Christ, me atili kalate be ba be nyoñeya aval étôto'o mbunan ete aval ane bia mfa'a ya zôsô ya Zambe wongan a Nyi bôt Jésus Christ: 2 Mvam a mvo'é bi ko'ôla'ane be mia amu ñyeman mi ayeme Zambe a Jesus Tate wongan; 3 aval ane ngule jé ya Zambe é nga ve bia mam mese me asu'ulan mfa'a ya ényiiñ a ntaban ane Zambe, amu ñyemane ya yeme nyô a nga loene bia amu étôto'o jé a mba éyem wé émien; 4 a mbie bite a maneya ve bia mintiñetane mié mi ne tañ anen a mi adañ anen; nde amu mie, mi aye bo benyoñ ngape ya ntabane Zambe, amu mi mateya bibole bi mam bi ne si nyô amu mbia nkômban. 5 Ya, a amu ajô te ebien, mfa'a wônan mi latan ngul mboan ése été yôp, mbunane wônan été mi kô'ôla'an mba éyem; a mba éyeme wônan été, ñyeman; 6 a ñyemane wônan été, mba'alane miabebien; a mba'alane miabebien été, mban; a mbane wônan été, ntaban ane Zambe; 7 a ntabane wônan ane Zambe été, mvame ya bobenyañ; a mvame ya bobenyañe jenan été, nye'an. 8 Amu na, nge mam mete me ne émmen a abui, me abo mia na, mi bo te tabe zesé nge te wum bibuma mfa'a ya ñyemane ya yeme Tate Jésus Christ wongan. 9 Amu nyô a nji bi mam

mete a ne ndim, a yene ve mam me ne bébé, a maneya vuan ntunane ya minnôm mi mam abé mié. 10 Ajô te, A bobeyañ, mi dañe' vean ngule ya bo nloene wônan a ntobane na, bi bo été: amu na, nge mi abo mam mete, mi aye bo te ke'e ku: 11 amu nalé ate nyiane ya nyin ayofi ya nnôm éto, di Tate a Nyi bôt Jésus Christ wongan, wo aye veban abui be mia.

12 Ajô te, biyoñe bise me aye tabe nkômane ya bo mia na, mi simesane mam mete, akôsa bo mi ayeme me, a mi ne ngu mfa'a ya benya mejôô be ne be mia. 13 A me asimesane na, e ne zôsô na, nté me to ébeme jina été, me fô'ô mia a bo mia mi simesan; 14 amu me ayeme na, mvaane ya ébeme jam wo azu atemetem, aval ane Tate Jésus Christ wongan a nga kate ma. 15 Ya, me aye ve ngule na, biyoñe bise mi aye bo ngule ya simesane mam mete éyoñ me wuya. 16 Amu na, bi nga bo te tôñe minkana mi nga boban a atyeñe medu'an, éyoñ bi nga kate mia ngul a nzuane Tate Jésus Christ wongan, ve bi mbe bengaa be nga yen étôto'o jé a mis. 17 Amu a nga nyoñe duma a étôto'o be Zambe Ésa, éyoñ avale tyiñ ete e nga jôban be nye é so'o Beta Ewôlô Etôto'o na, Nyina a ne Mone wom me anye'e, nnye ate me ayen mvafé: 18 a tyiñ été biabebien bi nga wô'ô je é kobô' é so'o yôp éyoñ bia be

nye bi nga to mbamba nkôl ate yôp. 19 A bi bili mejô me ya nkulane mejô, me adañe fo'ô bo été; mfa' ôte mi abo mvaé ane mi atu'a fombô, aval ane mi afombô lampe a faé éfufup vôm a ne dibi, akekui tyé je alende, a ôteté ya mame tyé vi atôô minlem mienan été: 20 a taté yeme jame dina na, te ke nkulane mejô ya ntilan ô ne jômne ya mfasane ya be môt émien. 21 Amu na, te ke'e nkulan mejô ô nga zu a nkômbane ya bôt: ve bôt be nga kobô mejô me ya be Zambe, a ntindane ya Mbamba Nsisim.

2 Ve bekulu mejô ya minsose fe be nga yené be bôt, avale fe ane beye'ele ya minsos be aye bo be mia, mbe bete be aye zu bikotekote bi fiye'elan asoé, be aye kat ja'ana Tate a nga kuse be, a be aye zu njañane ya atemetem be bebien. 2 A bôt abui be aye tôñe mimboane mi mam miap ya bisôk; amu be, zene ya benya mejô je aye koban abé. 3 A minyamete été be aye won akum be mia a mejô me ya medu'an: mbe bete ntyi'ane mejô wope ya melu kôa ô ne te langan, a njañane wop ô ne te ke ôyo. 4 Amu na, nge Zambe a nga bo te nyane beange éyoñ be nga bo abé, ve wua be si étôtôlan été, a a nga ve be mfa'a ya bibé ya dibi, be yange akekui ntyi'ane mejo; 5 a a nga bo te nyane si ya melu kôa, ve a nga ba'ale Noé, ba be bôte bevo'ô zafibwa, nnye a mbe nkate foé ya mame ya zôsô, éyoñ a nga kuli ndôn si ya ba be ne te bo mame ya Zambe; 6 a a nga kôñelane minlame ya Sodome a Gomorrhe mi bo asup, a a nga ve mie mekua ya jiane mie, éyoñ a maneya bo mie ane éve'ela'a be ba be aye wulu dulu e ne te dulu ya Zambe; 7 a a nga nyii zôsôa Lot, nnye a nga dañe wô' ôlun amu ényiñe bisô'ô ya mbia be bôte bete 8 (amu na, zôsôa môt ate a nga to be be, éyoñ a nga yen a wôk, a nga bo zôsôa nsisime wé ésôbô'ô môse mise amu mimboane miap ya te metiñ): 9 nde Tate a yeme ya ba be abo mame ya Zambe meve'ele été, a telé bikotekote bi bôt melepe si akekui môse ya ntyi-

ane mejô; 10 ve a dañedañe telé ba be awulu aval dulu ya minsôn mbia nkômbane ya mvin été, a be abiasé ngul njôan. Te semé jôm, melo, be ne te ko woñ ya kobô bitôto'ô bi biôm abé: 11 éyoñe te, akôsa bo beange be adañe be mfa'a ya éwôlô a ngu, be ne te ve bie mekua ya kobô bie abé vôm Tate a to. 12 Ve be, aval ane biôm bi ne te fek, mbialan ane betite ya nyoñeban a jañ, be akobô abé mfa'a ya mam be adimi, be aye fo'ô jañ njian be ajian bôt été, 13 be aye jibi abé ane ma'ane ya mboan abé; bôt be ayen mvaé ya di a nyu a môs, be ne mvin a bijô, be adi a nyu medu'ane map été éyoñ mia be be mi adi; 14 be bili mis me ne mejian ne lut, a be se ngule ya jô'é abé; be awone bôt be ne biyebeyebe; be bili minlem mi yé'éya minyamete; be ne bone ya biyo'é; 15 be li'ya zene ya zôsô, be yaleya feñ, be tôñeya zen Balaam mone Beor, nnye a nga nye'e ma'ane ya mboan abé; 16 ve a nga nyoñe melep amu ntyaman atiñe wé émien: mvumvu' éjakas ô nga kobô tyiñe môt a man akut mboane ya nkulu mejô ate. 17 Be ne menjeñ me ne te ke mendim, a minkut mi avas a évuñulu; mfa'a wop évindi ya dibi é nga naaban. 18 Amu na, éyoñ be akobô beta bivuvu'u mejô ya momo, mbia nkômbane ya minsôn été, a mame ya bisôk, be awone ba be tatéya mate ba be to nkoban été; 19 be atiñeti be na, be aye ve be bito beti, éyoñe te bebien be to belo ya bibole bi mam; amu na, jam de adañe môt, nde te a biliya fe ôlo ya été. 20 Amu na, nge, éyoñ be mateya mvine mame ya si nyô amu fiyeman be ayeme Tate a Nyi bôt Jésus Christ, be beta bili été a dañeban, éto je asu'ulan é nto be abé adañe ji ya ôsu. 21 Amu na, e nga ye bo be mvaé na, be bo te yeme zene ya zôsô, sa na, éyoñ be yemeya je, be bulan mvus a li'i mbamba atiñ a nga veban be be. 22 E boya be aval ane nya nkana a ne na, Mvu je abeta kôñelan vôm ndôlô wé émien a né, a ngal ngôé a maneya woban a beta bulan a bum ndobo' été.

3 A bôt me anye'e, nyina a ne kalate baa me atili mia éyoñe ji; a mbe bete bebaane été me afô'ô mbamba ôsimesane wônan mfô'ane ya bo mia mi simesan; **2** nde mi aye simesane mejô me nga taté kateban be mbamba bekulu mejô, a atiñe Tate a Nyi bôt e nga kateban be minlôm-ane mienan: **3** a taté yeme jame dina na, melu me ya asu'ulan bôt be ne ébiasé be aye zu ébiasé, be wulu' a tôn mbia minkômbane miap be bien, **4** a jô na, ntiñetane ya nzuane wé ô ne vé? amu na, ataté môs be mvamba be nga wu, mam mese me ake ôsu aval ane me mbe ataté atata'a ya ntéane biôm. **5** Amu be anye'e be vu'ane jame dina na, yôp ese e nga to ataté melu kôa, a si é nga boban é so'o mendim été a amu mendim, amu njôane Zambe; **6** a mbie bite si é nga to éyoñe te, é nga yandane mendim, é nga jañ: **7** ve yôp ese e ne éyoñe ji a si nyô bi nga bo mba'alan mfa'a ya nduan a njôan ôte, bi ne nnaan akekui môse ya ntyi'ane mejô a njañane ya bôt be ne te bo mame ya Zambe.

8 Ve na, A bôt me anye'e, mi bo'o te vuane jame da dina na, môse wua ô ne Tate ane toyini mimbu wua, a toyini mimbu wua ane môse wua. **9** Tate a nji langan mfa'a ya ntiñetane wé, aval ane bevo'o be lô nlangan; ve a dañe jibi mfa'a wônan, a ne te kômbô na, môt éziñ a ye jañ, ve na, bese be zu kôñelane minlem. **10** Ve môse Tate wo aye zu aval ane fîwuwup;

môs ôte yôp ese de aye lôt a beta éduñ, a biôme ya yôp bi aye nyeme amu beta ayôñ, a si a mimboane mi biôm mi ne été bi aye dik a nduan.

11 Amu biôm bite bise bi aye nyeme nalé, za aval bôtô mi ayiane bo zôsôa ntaban ase a mboane mam ane Zambe été, **12** ane mi ayange a dañe kômbô nzuane ya môse Zambe, a fîwô ôte, yôp ese de adik a nduan de aye nyeme, a biôme ya yôp bi aye nyeme a beta ayôñ? **13** Ve na, aval ane ntiñetane wé ô né, bi ayange mimfefé mi yôp a mfefé si, nne zôsô a to été.

14 Ajô te, A bôt me anye'e, amu mi ayange mam mete, va'an ngule na, mi aye yené mvo'é été, te ke meyeñ a te ke bijô mise mé. **15** A mi simesa'ane na, ayap njibane Tate wongan e ne nyian; aval ane mbamba mojañe wongan Paul fe, abim fîyeman ô nga vebane be nye, a nga tili mia; **16** avale fe ane bekalate bé bese été, a tote mam mete été; mbe bete mam mevo'o me ne ayaé ya yem, mme mete ba be adimi a bebiyebeyebe be a vit, avale fe ane be abo mintilane mife, akui njañane wop be bien. **17** Ajô te, A bôt me anye'e, amu mi tatéya yeme mam mete, mi momba'an, a za bo na, vôm mi avas amu nkobane ya mbia be bôt, mi aye ku a li'i nteban' ngule wônan. **18** Ve na, yaéan mvam a fîyemane ya yeme Tate a Nyi bôt Jésus Christ wongan été. Duma te e bo'o be nye éyoñe ji a nnôm éto bibaane. Amen.

KALATE YA OSU JEAN A NGA TILI

1 Ajô e nga to aso atata'a, ajô bi nga wôk, ajô bi nga yen a mise mangan, ajô bi nga lô, a mo mangan me nga nambe de, mfa'a ya Ajô ya éyiñ **2** (a ényiñ été é nga yené, a bi nga yene je, a kañete a kate mia ényiñ été, ényiñ ya melu mese été, nje é nga to be Esa, a é nga yené be

bia); **3** ajô bi nga yen a wôk, nde ete bi akate fe mia, nde mia fe mi aye bo mfulane minlem bia be mia: ya, a mfulane minleme wongan ô ne be Esa, a be Mone wé Jésus Christ: **4** a mam mete mme bi atili, nde ete ava'a dangan de aye jaé ne lut.

5 A nyôna é ne foé bi nga wô'ô be nye a nje bi akate mia na, Zambe a ne éfufup, a te ke'e dibi e ne be nye. 6 Nge bi ajô na, bi afulane minlem bia be nye a bi wulu'u dibi été, bi alaa minsos a bo te bo benya mejôd: 7 ve nge bi awulu éfufup été, aval ane a to éfufup été, bi abo mfulane minlem, wua a nyô mbok, a metyi me Jésus Mone wé me atune bia abé se. 8 Nge bi ajô na, bi se ke abé, bi adu'u biabebien, a benya mejô me nji bo be bia. 9 Nge bi ameme mam abé mangan, a tôé njôan a bo zôsô ya jamé bia mam abé mangan, a tune bia bikotekote bise. 10 Nge bi ajô na, bi nga bo te bo abé, bi abo nye nlaa minsos, a ajô dé e nji bo be bia.

2 A ayôme bone dam, mam mete me atili mia, ane mi aye bo te bo abé. A nge môt éziñ a bo abé, bi bili Mvañ be Esa, Jésus Christ nnye a ne zôsô: 2 a a ne metuna'a ya mam abé mangan; a sa ve émmangan étam, ve nalé fe ma ya si nyô ése. 3 A vôme nyôna bi ayeme na, bi ayeme nye nge bi aba'ale metiñe mé. 4 Nyô a jô na, Me ayeme nye, a a to te ba'ale metiñe mé, nnye a ne nlaa minsos, a benya mejô me nji bo be nye; 5 ve môt ase a ba'ale mejô mé, nye'ane Zambe ô jaéya fo'o be nye. Vôme nyôna bi ayeme na, bi to be nye: 6 nyô a jô na, a to be nye, émien a yiane fe wulu aval ane a nga wulu.

7 A bôt me anye'e, me ne te tili mia mfefé atiñ, ve nnôm atiñ mi nga bili aso atata'a: nnôm atiñ ôte ô ne ajô mi nga wôk. 8 Ve me atili mia mfefé atiñ, ñwô ôte ô ne été be nye a be mia; amu dibi e wô'ô bo e lôtok, a nya éfufubu a faé éyoñe ji. 9 Nyô a jô na, a to éfufup été, a a vini'i monyañe wé, nnye a to dibi été ja'ana azukui éyoñe ji. 10 Nyô a nye'e monyañe wé, nnye a to éfufup été, a te ke jame ya kolé ôbak e ne be nye. 11 Ve nyô a vini monyañe wé, nnye a to dibi été, a nnye a wulu dibi été, a a ne te yem mfa' a ke, amu dibi e dibeya mise mé.

12 A ayôme bone dam, me atili mia amu mam abé menan me nto njaman amu jôé dé. 13 A beésa,

me atili mia, amu mi ayeme nyô a to aso atata'a. A bendômane be bôt, me atili mia amu mi dañeya mbia môt ate. A ayôme bongô, me tiliya mia amu mi ayem Esa. 14 A beésa, me tiliya mia amu mi ayeme nyô a to aso atata'a. A bendômane be bôt, me tiliya mia amu mi ne ngu, a mejô me Zambe me to be mia, a mi dañeya mbia môt ate. 15 Te nye'ane si nyô, nge mam me ne si nyô. Nge môt éziñ a nye'e si nyô, nye'ane ya nye'e Tate ô nji bo be nye. 16 Amu na, mam mese me ne si nyô, mbia minkômbane ya minsôn a mbia nkômbane ya mis a duma mebune ya ényiñ, me nji bo mame ya be Tate, ve me ne mame ya si nyô. 17 A si nyô je alôt, a mbia nkômbane ya été: ve nyô a bo nkômbane Zambe, nnye a to nnôm éto.

18 A ayôme bongô, awolo de asu'ulan e nto: a aval ane mi nga wô'ô na, nsiñe Christ a zu, ja'ana éyoñe ji abui besiñe Christ be yenéya; vôm ate bi ayeme na, awolo de asu'ulan e nto. 19 Be nga kôlô be bia, ve be mbe te bôte ya be bia; amu na, nge be mbe bôte ya be bia, be nga ye ke ôsu bia be be: ve be nga kôlô, nde be aye yené na, be bese be nji bo bôte ya be bia. 20 A mi ne ñwo'an wo aso be Nyô a ne Etyi, a mi ayeme mam mese. 21 Me nji tili mia amu mi ne te yeme benya mejôd, ve amu mi ayeme me, a amu minsos mi nji bo jôme ya benya mejôd. 22 Za a ne nlaa minsos ate, ve nyô a ne te me'ete na, Jésus a ne Christ ate? Nyôna a ne nsiñe Christ ate, e ne na, nyô a kat Esa ba Mon. 23 Môt ase a kate Mon ate, nnye ate a nji bi Esa: nyô a meme Mon, nnye a bili fe Esa. 24 Mfa'a wônan, ajô mi nga wôk aso atata' e tabe'e be mia, mia fe mi aye tabe be Mon, a be Esa. 25 A jina é ne jôm a nga tiñeti bia, é ne na, ényiñ ya melu mese. 26 Me maneya tili mia mam mete ajô ya ba be akômbô yale mia feñ. 27 A mfa'a wônan, ñwo'an mi nga nyoñe be nye ô to be mia, a mi ne te yiane na, môt éziñ a ye'ele mia;

ve aval ane ñwo'ane wé wo aye'ele mia mam mese, a ô ne été, a ô ne te minsos, a aval ane ô nga ye'ele mia, mi to be nye. 28 Nde, A ayôme bone dam, taba'ane be nye; nde, nge a yené, bi aye bo ngule minlem, a bo te wô' ôson asu dé éyoñ a zu. 29 Nge mi ayeme na, a ne zôsô, mi ayeme na, môt ase fe a bo zôsô, a nto mbialan be nye.

3 Mi lô aval nye'an Tate a nga ve bia, ane bi alobane na, bone be Zambe; a aval ete bi né. Amu ajô te, si nyô é ne te yeme bia, amu é nga bo te yeme nye. 2 A bôt me anye'e, bi ne bone be Zambe éyoñe ji, a e ngenan te yené avale bi aye bo. Bi ayeme na, nge a yené, bi aye funane nye; amu bi aye yene nye aval a né. 3 A môt ase a bili ndi nlem éte ntelan be nye, nnye a tun émien mfuban, aval ane a ne mfuban. 4 Môt ase a bo abé, nnye a tyame fe metiñ; a abé e ne ntyamane metiñ. 5 A mi ayeme na, a nga yené amu a ye va mam abé; a abé e nji bo be nye. 6 Môt ase a to be nye, a ne te bo abé: môt ase a bo abé, a za yene'e nye, nalé fe a ne te yeme nye. 7 A ayôme bone dam, te yebane na, môt a yale mia feñ: nyô a bo mame ya zôsô, nnye a ne zôsô, aval ane a ne zôsô: 8 nyô a bo abé, nnye a ne nyô ya diable; amu na, diable a bo abé aso atata'a. Amu jame dina Mone Zambe a nga yené na, a ye tyam mimboane mi mam mi diable. 9 Môt ase a nto mbialane be Zambe, nnye a ne te bo abé, amu mvoñe jé é to be nye: a a ne ngule ya bo abé amu a nto mbialane be Zambe. 10 Vôm ate bone be Zambe be ayené, a bone be diable: môt ase a ne te bo zôsô, nnye a nji bo nyô Zambe, nalé fe nyô a ne te nye'e monyañe wé. 11 Amu na, nyôna é ne foé mi nga wô' aso atata'a na, bi nye'esan: 12 sa ane Caïn a mbe nyô ya mbia môt ate, a a nga wôé monyañe wé. A a nga wôé nye amu jé? Amu mimboane mi mam mié mi mbe abé, a mi mi monyañe wé mi mbe zôsô.

13 A bobajañ, te seman nge si

nyô je avini mia. 14 Bi ayeme na, bi tulaneya awu été akui ényiiñ été, amu bi anye'e bobajañ. Nyô a ne te nye'e, nnye a to awu été. 15 Môt ase a vini monyañe wé, nnye a ne ñwôé bôt: a mi ayeme na, te ke ñwôé bôt a bili ényiiñ ya melu mese é to be nye. 16 Vôme nyôna bi ayem nye'an, amu a nga jô'é ényiiñe jé si amu ajô dangan: a bi ayiane jô'é ényiiñe jangane si amu ajô ya bobajañ. 17 Ve môt ase a bili akume ya si nyô, a lô monyañe wé a to ôsame, a dip nleme wé ya éngôngole be nye, nye'ane Zambe ô to be nye aya? 18 A ayôme bone dam, mbo'an te nye' a nkobô, nge a ôyem; ve a mboan a benya mejô. 19 Vôm ate bi aye yeme na, bi ne ba ya benya mejô, a bi aye ve minlem miangan ngu vôm a to: 20 amu na, nge minlem miangan mi ave bia bijô, Zambe ta dañe minlem miangan, a nnye a yeme mam mese. 21 A bôt me anye'e, nge minlem miangan mi ne te ve bia bijô, bi ne ngule minlem be Zambe; 22 a jam ese bi asili bi anyoñe de be nye, amu bi aba'ale metiñe mé a bo mam me ne mvaé mise mé. 23 A dina e ne atiñe dé na, bi buni jôé Mone wé Jésus Christ, a na, bi nye'esan, aval ane a nga ve bia atiñ. 24 A nyô a ba'ale metiñe mé, nnye a to be nye, a nnye be nye. A vôme nyôna bi ayeme na, a to be bia, amu Nsisim a nga ve bia.

4 A bôt me anye'e, te bunan nsisim ôse, ve mi ve'ala'ane minsisim, nge mi ne mi ya Zambe; amu na, abui beku lu mejô ya medu'an e maneya mialan si nyô. 2 Amu jame dina mi aye yeme de Nsisime Zambe: nsisim ôse wo ameme na, Jésus Christ a zuya minsôn été, ñwô ô ne wu Zambe: 3 a nsisim ôse ô ne te meme Jésus, ñwô ô nji bo wu Zambe; a wuna ô ne nsisime ya nsiiñe Christ ate, ñwô ôte mi maneya wô'ôtane na, wo azu; a éyoñe ji ô nto si nyô. 4 A ayôme bone dam, mi ne ba be Zambe, a mi dañeya be: amu na, nyô a to be mia a dañe nyô a to si nyô. 5 Be ne bôte ya si nyô: ajô te, be

akobô ane ba ya si nyô, a si nyô je awô'ô be. **6** Bi ne ba be ya Zambe: nyô a yeme Zambe, nnye a wô'ô bia; nyô a nji bo nyô ya be Zambe, nnye a ne te wô'ô bia. A mam mete mme bi ayeme me nsisime ya benya mejôô, a nsisime ya nkobane zen.

7 A bôt me anye'e, ñnye'esa'an: amu nye'an ô ne jôme ya Zambe; a mô't ase a nye'e, nnye a nto mbialane be Zambe, a nnye a yeme Zambe.

8 Nyô a ne te nye'e, nnye a ne te yeme Zambe; amu Zambe a ne nye'an.

9 Vôme nyôna nye'ane Zambe ô nga yené be bia na, Zambe a nga lô'm atyi'i Mone dé a nga biaé si nyô, nde bi aye nyiñ amu nye.

10 Vôme nyôna nye'an ô né, sa na, bia bi nga nye'e Zambe, ve na, nnye a nga nye'e bia, a a nga lôme Mone wé na, a bo metun'a ya mam abé mangan.

11 A bôt me anye'e, nge Zambe a nga nye'e bia nalé, bia fe bi ayiane nye'esan.

12 Te ke mô't a nga yene Zambe mô's éziñ: nge bi anye'esan, Zambe a to be bia, a nye'ane wé wo

abo ngumba mvo'é be bia: **13** amu jame dina bi ayeme de na, bi to be nye a nnye be bia, amu a maneya ve bia ngape ya Nsisime wé.

14 A bi yeneya a kañete na, Esa a nga lôme Mone na, a bo Nyi bôte ya si nyô.

15 Mô't ase a ye meme na, Jésus a ne Mone Zambe, Zambe a to be nye, a nnye be Zambe.

16 A bi ayem a bi buniya nye'an Zambe a nye'e bia. Zambe a ne nye'an; a nyô a to nye'an été, nnye a to be Zambe, a Zambe a to be nye.

17 Vôme nyôna nye'an ô wô'ô bo ngumba mvo'é be bia, nde bi aye bo ngule minlem mô'se ya ntyi'ane mejô;

amu na, aval ane a né, aval ete bi ne si nyô.

18 Woñ ô nji bo nye'an été: ve nya nye'ane a wua woñe fé, amu woñ ô bili melep; a nyô a ko woñ, nnye a nji bo nya mvo'é mfa'a ya nye'an.

19 Bi anye'e, amu a nga taté nye'e bia. **20** Nge mô't a jô na, Me anye'e Zambe, a a vini'i monyañe wé, nnye a ne nlaa minsos: amu na,

nyô a ne te nye'e monyañe wé, nyô a yeneya, nnye a se ngule ya nye'e Zambe, nyô a nji tame yen.

21 A

bi bili atiñe di e so'ô be nye na, nyô a nye'e Zambe, a nyeke'e fe monyañe wé.

5 Mô't ase a buni na, Jésus a ne Christ ate, nnye a nto mbialane be Zambe: a mô't ase a nye'e nyô a nga biaé, a nye'e fe nyô a nto mbialane be nye.

2 Amu jame dina bi ayeme de na, bi anye'e bone be Zambe, éyoñ bi anye'e Zambe a bo metiñe mé.

3 Amu jame dina nde e ne nye'ane Zambe, ane bi aba'ale metiñe mé: a metiñe mé me nji bo adit.

4 Amu na, jôm ése é nto mbialane be Zambe je adañe si nyô: a jame dina nde e ne ndañan ô dañeya si nyô, e ne na, mbunane wongan.

5 A za a ne nyô a dañe si nyô, ve nyô a buni na, Jésus a ne Mone Zambe?

6 Nyina a ne nyô a nga zu a mendim a metyi, nnye a ne Jésus Christ: sa ve a mendim étam, ve a mendim a metyi.

7 A Nsisim ñwô ô ne nyô a kañete, amu Nsisim ô ne benya mejôô.

8 Amu belale mbe be akañete, Nsisim, a mendim, a metyi: a belale bete be afulane kañese mfa'a ya jame da.

9 Nge bi anyoñ nkañetane bôt, nkañetane Zambe wo adañ: amu nkañetane Zambe ô ne wuna na, a maneya kañete ajô ya Mone wé.

10 Nyô a buni Mone Zambe, nnye a bili nkañetan be émien: nyô a ne te buni Zambe, nnye a boya nye nlaa minsos; amu a nji buni nkañetan Zambe a nga kañete ajô ya Mone wé.

11 A nkañetan ôte ô ne wuna na, Zambe a nga ve bia ényiñ ya melu mese, a ényiñ éte é ne be Mone wé.

12 Nyô a bili Mon, nnye a bili ényiñ; nyô a nji bi Mone Zambe, nnye a nji bi ényiñ.

13 Me maneya tili mia mam mete, nde mi aye yeme na, mi bili ényiñ ya melu mese, e ne na, mia bôt mi abuni jôé Mone Zambe.

14 A nyina é ne ngule minlem bi bili be nye na, nge bi asili jam éziñ aval ane nkômbane wé, a wô'ô bia: **15** a nge bi ayeme na, a wô'ô bia jam ese bi asili, bi ayeme na, bi bili mame ya minja'an bi maneya sili nye.

16 Nge mô't éziñ a yene monyañe wé a bo'

abé, te kui awu, a ye sili, a Zambe a ye ve nye ényĩĩ mfa'a ya ba be abo abé, te kui awu. Abé éziĩĩ de akui awu e né: sa mfa'a ya dili me ajô na, a ye ja'é. 17 Ekotekot ése é ne abé: a abé éziĩĩ e ne te kui awu e né.

18 Bi ayeme na, môt ase a nto mbialane be Zambe, nnye a ne te bo abé; ve nyô a mbe mbialane be Zambe, nnye a ba'ale émien, a mbia

môt ate a ne te nambe nye. 19 Bi ayeme na, bi ne ba be ya Zambe, a si nyô ése é jô'ô be mbia môt ate. 20 A bi ayeme na, Mone Zambe a zuya, a a veyá bia ngule ya yem, nde bi yeme nyô a ne fo'ô nya, a bi to be nyô a ne fo'ô nya, e ne na, be Mone wé Jésus Christ. Nyina a ne nya Zambe, a ényĩĩ ya melu mese. 21 A ayôme bone dam, mi ba'ala'ane miabebien mfa'a ya bezambe befe.

KALATE BAA JEAN A NGA TILI

1 Mvendé je atili ntobane Kyria ba be bone bé kalate, mbe fo'ô me anye'e; a sa ve ma étam, ve nalé fe ba bese be anye'e benya mejôô; 2 amu ajô ya benya mejôô, mme me to be bia, a me aye tabe be bia nnôm éto: 3 Mvam, éngôngo, mvô'é bi aye tabe be bia, bi so'ô be Zambe, nnye a ne Esa a be Jésus Christ, Mone ya Esa, benya mejôô a nye'an été.

4 Me adañe vak amu me nga yen bevo'ô ya bone bôé be wulu'u benya mejô été, aval ane bi nga nyoñ atĩĩ be Esa. 5 A éyoñe ji me asili wo, A Kyria, sa aval ane nge me nga tili wo mfefé atĩĩ, ve di bi nga bili aso atata'a na, bi nye'esán. 6 A wuna ô ne nye'ane na, bi wulu aval ane metĩĩe mé. Dina e ne atĩĩ ete, aval ane mi nga wô' aso atata'a na, mi wulu de été. 7 Amu na, abui bedu'u bôt be maneya mialan si nyô, e ne na,

ba be ne te meme na, Jésus Christ a zu minsôn été. Nyina a ne ndu'u bôt ate a nsiñe Christ ate. 8 Mi momba'an mfa'a wônan, mi za dimili mam bi nga bo, ve na, mi nyoñ ngum meya'an. 9 Môt ase a ke ôsu a bo te tabe ñye'elane Christ été, nnye a nji bi Zambe: nyô a tabe ñye'elan été, nnye ate a bili Esa ba Mon, bebaane. 10 Nge môt éziĩĩ a zu be mia, a a bo te zu ñye'elan ôte, te nyoñane nye nda jenan, a te batane nye: 11 amu na, nyô a batane nye, nnye a nyoñ ngape ya mbia mimboane mi mam mié.

12 Amu me bili abui mame ya tili mia, me aye bo te tili me a kalate a mendime kalate: ve me to ndi nleme na, me azu be mia, a na, me kobô me lô mia mesu, nde meva'a menan me aye jaé ne lut. 13 Bone ya monyoñe wôé a ne ntoban be sili'i wo.

KALATE LALE JEAN A NGA TILI

1 Mvendé je atili mbamba Gaïus kalate, nnye fo'o me anye'e.

2 A mô't me anye'e, me aye'elane na, wo aye ke ôsu a bo mvo'é mimfa'a mise, aval ane nleme wôé wo ake ôsu.

3 Amu me nga dañe vak, éyoñ bobejañ be nga so a kañete benya mejô môé, aval ane wô awulu benya mejô été. 4 Me nji bi ava'a de adañe dili, ane me awô'ô na, bone bam be awulu benya mejô été.

5 A mô't me anye'e, wo abo nya ésaé mfa'a ya mam mese ô wô'ô bo ba be ne bobejañ a beyeñ besese'e; 6 mbe be nga kañete ajô ya nye'ane wôé vô'm kirke é né: mbe bete wo aye bo mvaé nge wo li'itane be dulu dap ane de ayiane be Zambe: 7 amu na, amu ajô ya Jôé te nde ete be nga ke de, be nji nyoñe jôm be Begentil. 8 Ajô te, bi ayiane tu'a nyoñ avale bôt ete, nde bi aye bo beébe bebo bisaaé mfa'a ya benya mejôô.

9 Me nga tili kirke mam mevok:

ve Diotrêphe, nnye a nye' a tele ôsu vô'm be to, a nji nyoñe bia. 10 Ajô te, nge me azu, me aye volô simesane mimboane mi mam mié a bo, ane a wô'ô kute bia mbia mejô nyô: a a ne te su'u valé, nalé fe émien a ne te nyoñe bobejañ, a a kame ba be akômbô bo, a titane be kirke. 11 A mô't me anye'e, te vu mam me ne abé, ve na me ne mvaé. Nyô a bo mvaé, nnye a ne nyô ya Zambe: nyô a bo abé, nnye a nji yene Zambe. 12 Démétrius a bili nganyia be bôte bese, a nyô ya benya mejôô: ya, bia fe bi ne nganyia; a wo ayeme na, ngaa wongan a ne été.

13 Me nga bili abui mame ya liti wo, ve me ne te kômbô tili wo me a mendime kalate a nkôs: 14 ve me to ndi nleme na, me mbeme yene wo, a bi aye kobô bi lôane mesu. Mvo'é é bo'o be wo. Bemvôé be sili'i wo. O sili'i me bemvôé ô tote'e môé.

KALATE JUDE A NGA TILI

1 Jude, mbo ésaé Jésus Christ, a monyañ Jacques, me atili ba be ne nloene kalate, mbe be ne nye'an be Zambe, nnye a ne Esa, a be ne mba'alan mfa'a Jésus Christ: 2 Mvam a mvo'é a nye'an bi kô'ôla'ane be mia.

3 A bôt me anye'e, éyoñ me nga ve ngul ése ya tili mia ajô ya nyiane wongan bia bese, me nga tindibane na, me tili mia a lepe mia na, mi ve ngule ya kam mbunan ô nga veban be bôte ya Zambe avebane da mfa'a ya biyoñe bise. 4 Amu na, bôte

bevo'o be maneya nyin été asoé, e ne na, ba be nga taté tiliban melu kôa mfa'a ya mekua mete, bôt be ne te bo mame ya Zambe, be akôñielan mvame ya Zambe wongan bisôk, a be akate nyô étam a ne Njôô a Tate wongan, Jésus Christ.

5 Nde, me akô'mbo bo mia na, mi simesan, akôsa bo mi ayeme mam mese ayeme da ya biyoñe bise, na, Tate, éyoñ a nga mane nyii bôt a va be si ya Égypte, ane a nga su'ulane jiane ba be nga bo te buni. 6 A be-ange, ba be nga bo te ba'ale éto njôane jap, ve be nga kôlô vô'me wop be nga

yiane tabe, mbe bete a nga ba'ale nka'an mengata'a ya nnôm éto été be to vôme ya dibi akekui ntyi'ane mejô ya beta môs ate. **7** Aval ane Sodome a Gomorrhe, a minlam mi nga bômane mie, amu mi nga ve bebien mfa'a ya mejian a ke jeñe minsône mife, aval ane be, mi ne ntelan ane éve'ela'a, mi awô'ô melepe ya nduane ya nnôm éto. **8** Ve aval ete be fe biyeyem biap été be abo minsôn mvin, a biasé ngul njôan, a kobô ba be ne bitôto' abé. **9** Ve Michel beta ange, éyoñ a nga wosan diable, nnye a nga sôan ajô mbim Moïse, a nga ko woñ ya ve nye mekua ya ébiasé, ve a nga jô na, Tate a liti'i wo melep. **10** Ve be be abiasé mam mese be ne te yem: a mam be ayem a ñyemane ya abialé dap, aval ane betit be ne te fek, be ajañe mam mete été. **11** Ngo'o be! amu be nga ke zene Caïn, a be nga dañe ke bebien nkobane zen Balaam été amu meya'an, a be nga jañe bisô bi Coré été. **12** Balé bete be ne ba be ne minsolane mekok vôme ya bisulan mindiane bienane ya nye'an éyoñ mia be be mi adi, be ne beba'ale be ave bebiene bidi te ko woñ; be ne minkut mi ne te mendim, mmie mi avas a bivufulu; be ne bilé bi ya automne bi ne te bibuma, bi awu mewu mebaé, bi atébane mindi; **13** be ne ayo'o mintyôa ya mañ, mmie mi akuli avule ya ôsone viap bebien; be ne ateté de awulu mezene mefe, mbe bete évindi ya dibi é nga naaban nnôm éto. **14** A mfa'a ya bôte bete fe Ênoch, môte ya miaé zañbwale ataté Adam, a nga kulu mejô, a jô na, Mi lô, Tate a nga zu ba be mbamba be bôt bé betoyini awôm, **15** ane a tyi'i mejô be bôte bese, a ane a ye ve ba bese be ne te bo mame ya Zambe mekua amu mi-

mboane mi mam miap mise ya te mame ya Zambe, mmie mite be nga bo mboan ô ne te Zambe, a amu mam mese ya ébiasé, mme mete bebo abé be ne te bo mame ya Zambe be nga kobô nye abé. **16** Balé be ne beso'o bôt, bekobô bito biap abé, be awulu aval ane mbia minkômbane miap mi né (a menyu map me akobô beta bivuvu'u mejô), a be aliti nsemame mingumba mi bôt amu be aye nyoñ mvolan.

17 Ve mia, A bôt me anye'e, mi simesa'ane mejô me nga taté jôban a minlôman mi Tate Jésus Christ wongan; **18** ane be nga jô mi na, Eyoñ je asu'ulan bôt be ne ébiasé be aye bo, be aye wulu aval ane mbia minkômbane miap bebien mi ne te mi ya Zambe. **19** Balé be ne ba be abo mengam, be ne ba ya minsôn, be nji bi Nsisim. **20** Ve mia, A bôt me anye'e, vôm mi alôñe mia-bebien mbamba mbunan a dañedañ yôp, a vôm mi aye'elan Mbamba Nsisim été, **21** mi ba'ala'ane mia-bebien nye'ane Zambe été, a yange mvame Tate Jésus Christ wongan akekui ényiñ ya melu mese. **22** A mi koane bevo' éngôngo, ba be abo bisô; **23** a mi nyi'i bevok, a va be nduan été; a mi koane bevo' éngôngol a woñ; a mi vini'i ja'ana ngômesan é ne meyeñ amu minsôn.

24 Nde, be nyô a ne ngule ya ba'ale mia mi za kolé ôbak, a a ne ngule ya telé mia vôme ya étôto'o jé é né, mi to te bijô abui meva' été, **25** be nyô étam a ne Zambe Nyi wongan, amu Jésus Christ Tate wongan, duma, éwôlô, ngu a njôan bi bo'o be nye, te yen biyoñe bise bi za bo'ok, a éyoñe ji, a akui nnôm éto. Amen.

NLITANE YA JEAN

1 Nlitane ya Jésus Christ, ñwô Zambe a nga ve nye na, a liti bebo bisaé bé, ô ne na, mam me aye fo'o ji'a boban: a a nga lôm a liti wô ange wé be mbo ésaé wé Jean; **2** nnye a nga kañete ajô Zambe, a nkañetane ya Jésus Christ, ô ne na, mam mese a nga yen. **3** Ebotan a nyô a lañ, a ba be awô'ô mejô me ya nkulane mejô ôte, a ba'ale mam me ne ntilan été: amu éyoñ é nto bebé.

4 Jean, me atili bekirke zañbwa be ne mfa'a ya Asie kalate: Mvam é bo'o be mia, a mvo'é, bi so'o be nyô a to, a nyô a nga to, a nyô a ye zu; a be Minsisim zañbwa mi to asu éto njôane jé; **5** a be Jésus Christ, nnye a ne zôsôa nkañete, ntôlô ya bewômô miñwuan, a njôô bejô bôte ya si nyô. Mfa'a ya be nyô a nye'e bia, a a nga kôté bia mfa'a ya mam abé mangan a metyi mé; **6** a a nga bo bia bi bo ayoñ ya bejôô, bi bo beprêtre mfa'a Zambe a Esa wé; étôtok a njôan bi bo'o be nye nnôm éto a nnôm éto. Amen. **7** Mi lô, a zu a minkut; a dis ese de aye yene nye, a ba be nga jii nye akoñ; a meyoñe mese ya si nyô me aye yôn amu nye. E bo'o nalé, Amen.

8 Me ne Alpha a Oméga, nalé Tate Zambe a jô, nyô a to, a nyô a nga to, a nyô a ye zu, nyô a ne Ngul Ese.

9 Me, Jean, monyoñe wônan a ébe nyoñ ngape wônan mfa'a ya njuk a ayoñ a njiban, mbie bi ne be Jésus, me nga to ékôte mañ é ne jôé na, Patmos, amu ajô Zambe a nkañetane ya Jésus.

10 Me nga to Nsisim été môse ya Tate, a me nga wô'ô beta tyiñ mvuse jam, aval ane nyô ya toñ, **11** é jô'ô na, Mam wo ayen, tili'i me kalate été, a lôme nye bekirke zañbwa: mfa'a ya Éphèse, a mfa'a ya Smyrne, a mfa'a ya Pergame, a mfa'a ya Thyatire, a mfa'a ya Sardes, a mfa'a ya Philadelphie, a mfa'a ya Laodicée.

12 Ane me nga kôñelan a fombô tyiñ é nga kobô ma. A éyoñ me nga kôñelan, me nga yene bibi bifufup bi or zañbwa; **13** a ézezañ ya bibi bifufup bite, môte wua a funa'ane mone môt éziñ, a be' ayap alô' e kui mebo si, a a nga be' ases or ntiñetan nkuk. **14** A nlô wé a éstile jé bi mbe éfumulu aval ane éfumulu mevule me ntômba, éfumulu ane neige; a mise mé me mbe aval ane nkaba'a nduan; **15** a mebo mé aval ane nséan mvot, aval ane nge é man-eya fupe di étyé été; a tyiñe jé ane tyiñ ya beta asôk. **16** A a nga bili ateté zañbwa wo ya mbo nnôme wé été: a akap nkpwaté mekôn e mbe meyo mibaé e nga kui anyu dé: a asu dé e mbe aval ane jôp de afaé a ngule jé. **17** A éyoñ me nga yene nye, me nga ku mebo mé si aval ane mbim. Ane a nga beté me wo wé ya mbo nnôm, a jô na, Te ko woñ; me ne nyô ya ôsu a nyô a su'ulan, **18** a Nyô a Vee; a me mbe ñwuan, a ô lô, me vee nnôm éto, a me bili adiba'a ya awu a di ya Vôme ya Miñwuam. **19** Ajô te, tili'i mam ô nga yen, a mam me né, a mam me aye boban melu ôsu; **20** nsolane jame ya ateté zañbwa, nde ete ô nga yene wo ya mbo nnôme wom été, a bibi bifufup bi or zañbwale bite. Ateté zañbwale ete e ne beange ya bekirke zañbwale bete: a bibi bi bifufup zañbwale bite bi ne bekirke zañbwa.

2 Tili' ange ya kirke é ne Éphèse na:

Nyô a bili ateté zañbwa wo ya mbo nnôme wé été, nyô a wulu ézezañ ya bibi bifufup bi or zañbwa, a jô mam ma: **2** Me ayeme mimboane mi mam miôé, a nju'u ya ésaé a njibane wôé, a na, ô se ngule ya jibi mbia be bôt, a ô nga ve'ele ba be nga loene bebiene na, minlôman, a be nji bo mie, a ô nga yene be medu'an; **3** a ô ne mban, a ô nga jibi amu jôé dam, a ô nji tek. **4** Ve me bili wo ajô

dina na, ô li'ya nye'ane wôé ya atata'a. 5 Ajô te, simesa'ane vôm ô nga ku, a kôñelan nlem a bo mimboane mi mame ya atata'a; nge sa nalé, me azu be wo, a me aye va ébi éfufupe jôé vôme wé, vengevenge ve wo akôñelan nlem. 6 Ve ô bili jame dina na, wo avini mimboane mi mame ya Benicolaïte, mmie mite me fe me avini. 7 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke. Nyô a dañ, me aye ve nye a di élé ya ényiñ, nje é ne Paradis ya Zambe été.

8 A tili' ange ya kirke é ne Smyrne na:

Nyô a ne nyô ya ôsu a nyô a su'ulan, nyô a nga to ñwuan, a beta nyiñ, a jô mam ma: 9 Me ayem nju'u wôé, a azoé dôé (ve ô bili mam abui), a'ébiasé ya ba be ajô na, be ne Bejuif, a be nji bo be, ve be ne synagogue ya Satan. 10 Te ko mam ô mbeme jibi woñ: ô lô, diable a mbeme futi bevo'o ya be mia nda mimbôk, nde mi aye yene meve'ele, a mi aye yen nju'u melu awôm. O ba'ale'e mbunan akekui awu, a me aye ve wo couronne été ya ényiñ. 11 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke. Nyô a dañ, a ye bo te wô'ô mintáé ya awu baa.

12 A tili' ange ya kirke é ne Pergame na:

Nyô a bili akap nkpwaté mekôn e ne meyo mimfa'a mibaé, a jô mam ma: 13 Me ayeme vôm ô to, e ne na, vôm éto njôane Satan é né; a ô bili jôé dam ngu, a ô nga bo te kat mbunane wom, ja'ana melu me ya Antipas, nkañete wom, nya nkañete wom, nnye a nga wôéban vôm mi to, vôm Satan a to. 14 Ve me bili wo ayôme mam avok, amu ô bili bôte bevo'o be bili ñye'elane ya Balaam wôé, nnye a nga ye'ele Balak na, a telé bôte ya Israël jôme ya kolé ôba' ôsu na, be di biôm bi nga veban be bengunemelan, a bo mejian. 15 Nalé fe ô bili bôte bevo'o be bili ñye'elane ya Benicolaïte aval ete. 16 Ajô te, kôñela'an nlem; nge sa nalé, me ji'a zu be wo, a me aye wosane be a nkpwaté mekône ya anyu dam. 17 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsi-

sim wo ajô bekirke. Nyô a dañ, me aye ve nye nsolane manne, a me aye ve nye éfumulu akok, a mfefé jôé ô to nkpwelan ako'o te yôp, nde ete te ke mô't a yem, ve nyô a nyoñe de.

18 A tili' ange ya kirke é ne Thyatire na:

Mone Zambe, nyô a bili mise mé aval ane nkaba'a nduan, a mebo mé me ne aval ane nséan mvot, a jô mam ma: 19 Me ayeme mimboane mi mam miôé, a nye'ane wôé a mbunan a mboan a njiban, a na, mimboane mi mam miôé mi asu'ulan mi adañe mi ya atata' abui. 20 Ve me bili wo ajô dina na, wo ajibi Jézabel, minga ate, nnye a loen émiene na, nkulu mejôa minga; a ye'ele a du'u bebo bisaé bame na, be bo mejian, a di biôm bi nga veban be bengunemelan. 21 A me nga ve nye éyoñ na, a kôñelan nlem; a a bene kôñelan nlem mfa'a ya mejiane mé. 22 O lô, me awua nye énoñe yôp, a ba ba be nye be abo mejian, beta nju' été, vengevenge ve be akôñelan minlem mfa'a ya mimboane mi mam mié.

23 A me aye wôé bone bé a awu; a bekirke bese be aye yeme na, me ne nyô a fombô minsimesan a minlem: a me aye ve nyô ase ya be mia aval ane mimboane mi mam mianan mi né. 24 Ve me ajô mia, mi bevo'o mi to Thyatire, abim e ngenan te bi ñye'elan ôte, nde e ne te yeme bido'o bi mame ya Satan, ane be wô'ô bo be jô'ôk; me nji kô'ôlane mia mbe'e mfe. 25 Akôsa bo nalé, mam mi bili, mi biane me ngu, akekui éyoñ me azu. 26 A nyô a dañ, a nyô a ba'ale mimboane mi mam miam akekui asu'ulan, nnye me aye ve ngule ya jôd meyoñ: 27 a a ye jôd me a ntum étyé, aval ane mevie'e ya mmé mevie'e me abôlé bifase bifas; aval ane me fe me nga nyoñ be' Esa wom: 28 a me aye ve nye ôteté ya mame tyé. 29 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke.

3 A tili' ange ya kirke é ne Sardes na:

Nyô a bili Minsisim mi Zambe zañbwa, a ateté zañbwa, a jô mam ma: Me ayeme mimboane mi mam miôé na,

ô bili jôé na, ô vec, ve ô ne fîwuan. 2 O mombô'ô, a yemete mam me ngenan, mme me nga ye wu: amu me nji yene mimboane mi mam miôé nya mvo'é asu Zambe wom. 3 Ajô te, simesa'an ane ô nyoñeya a ane ô nga wôk; a ba'ale de, a kôñelan nlem. Ajô te, nge wo aye bo te mombô, me aye zu ane fîwuwup, a wo aye bo te yem awolo me aye zu de be wo. 4 Ve ô bili môé abim éziñ mfa'a ya Sardes, mme me nga bo te bo mengômesane map mvin: a be aye wulu bia be be be be'e bifumulu mengômesan; amu be ayian. 5 Nyô a dañ, a ye jaé bifumulu mengômesan nalé; a me aye bo te ke'e tyame jôé dé kalate ya ényiñ, a me aye meme jôé dé asu Esa wom, a asu beange bé. 6 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke.

7 A tili' ange ya kirke é ne Philadelphie na:

Nyô a ne étyi, nyô a ne zôsô, nyô a bili ôdiba'a David, nyô a dii a te ke mô't a ye dip, a dip a te ke mô't a dii; a jô mam ma: 8 Me ayeme mimboane mi mam miôé (ô lô, me maneya telé mbé ô nto ndian asu dôé, fîwô te ke mô't a ne ngule ya dip) na, ô ne ngule tyôtyoé, a ô nga ba'ale ajô dam, a ô nji kate jôé dam. 9 O lô, me ave bôte ya synagogue ya Satan, ba be ajô na, be ne Bejuif, a be nji bo be, ve laa minsos; ô lô, me aye bo be zu a kañe mebo môé, a yeme na, me nga nye'e wo. 10 Amu ô nga ba'ale ajô ya njibane wom, me fe me aye ba'ale wo awolo ya meve'ele, awolo te de aye zu si se, a ve'ele ba be to si. 11 Me mbeme zu: ô tuka'a bi jam ô bili ngu, nde, te ke mô't a nyoñ couronne jôé. 12 Nyô a dañ, me aye telé nye akôn temple ya Zambe wom été, a a ye bo te beta kôlô valé: a me aye tili jôé Zambe wom nyôle jé, a jôé ya nname ya Zambe wom, mfefé Jérusalem, fîwô wo asise si ô so'o yôp be Zambe wom, a mfefé jôé wom mamien. 13 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke.

14 A tili' ange ya kirke é ne Laodicée na:

Amen ate, zôsô a nya nkañete, nté ya ntéane Zambe, a jô mam ma: 15 Me ayeme mimboane mi mam miôé na, ô ne te ke avoé nge ayôñ: me ayi na, ô bo avoé nge ayôñ. 16 Nde, amu ô ne ntôton, te ke ayôñ, te ke avoé, me aye yôd wo a anyu dam. 17 Amu wo ajô na, me ne kum, me nyoñeya mam abui, a te ke yi jôm; a ô ne te yeme na, ô ne nyô a ne éngôngo a ôsame a azoé a ndim a soé: 18 me alepe wo na, ô kus or be ma, nnye a maneya tumban a nduan, nde wo aye bo kum; a bifumulu mengômesan, nde wo aye jaé ngômesan, a ôsone ya soé jôé vi aye bo te yené; a mbone mis ya wo'o mise môé, nde wo aye yen. 19 Abime bôt me anye'e, nde ete me alep a bôm: ajô te, va'a ngu a kôñelan nlem. 20 O lô, me tele mbé si a kut: nge mô't éziñ a wô'ô tyiñe jam a dii mbé, me aye nyine vôm a to, a di be nye a nye be ma. 21 Nyô a dañ, me aye ve nye ngule ya tabe si be ma éto njôane jam yôp, aval ane me fe me nga dañ, a tabe si be Esa wom éto njôane jé yôp. 22 Nyô a bili alo, a wô'ô mam Nsisim wo ajô bekirke.

4 Eyoñ mam mete me nga man, me nga yen, a ô lô, mbé ô yoo yôp été, a tyiñ me nga taté wôk, tyiñ ane nyô ya toñ é kobô'ô ma, é jô'ô na, Bete'e mfa'a ya nne, a me aye liti wo mam me aye fo'o boban melu ôsu. 2 Me nga ji'a tabe Nsisim été: a ô lô, éto njôan é ntele yôp été, a mô't a to éto njôan éte yôp; 3 a nyô a nga to a nga yené ane ako'o jaspe a sardoine: a ndutum ô nga bôman éto njôan éte, ô yen'é é ane émeraude. 4 A bito bi njôan mewôm mebaé a binyin bi nga bôman éto njôan éte: a me nga yene bemvendé be bôt mewôm mebaé a benyin be to bito bi njôane bite yôp, be be'e bifumulu mengômesan; a becouronne be or minlô miape yôp. 5 A befel-eves a metyiñ a mindum mi mveñ bi nga so éto njôan éte. A belampe be nduan zañbwa be nga yôñ asu éto njôan éte, mbe be ne Minsisim zañbwale ya Zambe mite; 6 a jôm

aval ane nge mañ me éyen é funa'ane cristal é to asu éto njôan éte; a beveeve be biôm benyin be mbe mis ôsu a mvus ne lut, be to ézezañ éto njôan éte a bômane fe je. 7 A jôme ya ôsu é nga funan ñbweñbwem, a jôme baa é nga funane mon ényaka, a jôme lale é nga bili asu aval ane di mô, a jôme nyini é nga funan ndôé je ayele. 8 A beveeve be biôm bete benyin, jôm ése ya été é bili mefap mesaman, be bili mis nyôl ése a été: a be ne te wo'an môs ba alu, a jô na, Etyi, étyi, étyi, Tate Zambe, nyô a ne Ngul Ese, nyô a nga to, a nyô a to, a nyô a ye zu.

9 A éyoñ beveeve be biôm bete be aye ve дума a ékaña' a akéva be nyô a to éto njôane yôp, be nyô a vee nnôm éto a nnôm éto, 10 bemvendé be bôt mewôm mebaé a benyin bete be aye kumbu si asu nyô a to éto njôane yôp, a be aye kañe nyô a vee nnôm éto a nnôm éto, a be aye wua becouronne bap asu éto njôan éte, a jô na,

11 A Tate wongan a Zambe wongan, wo ayiane nyoñe дума a ékaña' a ngu: amu ô nga té biôm bise, a amu nkômbane wôé bi nga to, a bi nga téban.

5 A me nga yene kalate wo ya mbo nnôm nyô a nga to éto njôane yôp, a mbe ntilan été a atan, a mbe nya mfetane a bifeta'a zañbwa.

2 A me nga yen ngungul ange ô kobô' a beta tyiñe na, Za a yiane kui kalate ate, a bu'u bifeta'a ya été? 3 A te ke mô, yôp été, nge si, nge si été, a mbe ngule ya kui kalate ate, nge lôbô nye. 4 A me nga dañe yi du, amu te ke mô a nga yené a yiane kui kalate ate, nge lôbô nye: 5 a jia ya bemvendé be bôte bete é nga jô me na, Te yi; ô lô, Nbweñbwem é ne ayoñ ya Juda, Ndi David, é dañe ya na, é kui kalate ate a bu'u bifeta'a zañbwale bite ya été. 6 A ézezañ ya éto njôan éte a ézezañ ya beveeve be biôm bete benyin, a ézezañ ya bemvendé be bôte bete, me nga yene Mon Ntômba a ntele, aval ane nge a nga wôéban, a nga bili minla'a zañbwa, a mise zañbwa, mme

me ne Minsisime Zañbwale ya Zambe mite, mi mbe nlôman si se. 7 A a nga zu, a nyoñe nye mbo nnôme ya nyô a nga to éto njôan éte yôp. 8 A éyoñ a nga nyoñe kalate ate, beveeve be biôm bete benyin, a bemvendé be bôt mewôm mebaé a benyin bete be nga kumbu si asu Mon Ntômba ate, nyô ase ya été a bili mvet, a bisôa bi or bi nga to encens ne lut, mbie bi ne meye'elan me ya bôte ya Zambe. 9 A be ayia mfefé jia, a jô na,

Wo wo ayiane nyoñe kalate ate, a kui bifeta'a ya été: amu ô nga wôéban, a ô nga kuse ba ya menda me bôte mese, a minkobô mise, a bôte bese, a meyoñe mese, mfa'a Zambe, a metyi môé, 10 a bo be na, be bo ayoñ ya bejôd a beprêtre be Zambe wongan; a be ajôd si.

11 A me nga yen, a me nga wô'd tyiñ ya beange abui mbôma'ane éto njôan éte a beveeve be biôm a bemvendé be bôte bete; a tañe jap é mbe betoyini awôm biyoñ betoyini awôm, a betoyini biyoñ betoyini; 12 be nga kobô a beta tyiñe na,

Mon Ntômba a nga wôéban, nnye a yiane nyoñ ngu, a akum, a ñyeman, a ewôlô, a дума, a étôtok, a akéva.

13 A me nga wô'd ntéane jôm ôse ô ne yôp été, a si, a si été, a mañe yôp, a biôm bise bi ne bie été, bi jô'd na,

Akéva, a дума, a étôtok, a ngu, bi bo'o be nyô a to éto njôane yôp, a be Mon Ntômba, nnôm éto a nnôm éto.

14 A beveeve be biôm bete benyin be nga jô na, Amen. A bemvendé be bôte bete be nga kumbu si a kañ.

6 A me nga yen éyoñ Mon Ntômba a nga kui jia ya bifeta'a zañbwale bite, a me nga wô'd wua ya beveeve be biôm bete benyin, a kobô' aval ane tyiñ ndum mveñe na, Za'ak. 2 A me nga yen, a ô lô, éfumulu ékabela, a nyô a nga to je yôp a nga bili mfan; a couronne é nga vebane be nye: a a nga so a dañ, a a ye dañ.

3 A éyoñ a nga kui éfeta'a baa,

me nga wô'ô vevea jôme baa a jô'ô na, Za'ak. 4 A ékabela évo' é nga so, évele ékabela ne zôññ: a e nga vebane be nyô a nga to je yôpe na, a va mvo'é si, a na, bebien be aye wôéan: a beta nkpwaté mekôn a nga vebane be nye.

5 A éyoñ a nga kui éfeta'a lale, me nga wô'ô vevea jôme lale a jô'ô na, Za'ak. A me nga yen, a ô lô, évindi ékabela; a nyô a to je yôp, a nga bili kop wo wé été. 6 A me nga wô'ô aval ane nge é mbe tyiñ ézezañ ya bevevee be biôm bete benyin, é jô'ô na, Jat nlisi jia franc jia, a biat bi orge bila franc jia; a te ndaman mbon a vin.

7 A éyoñ a nga kui éfeta'a nyini, me nga wô'ô tyiñ ya vevea jôme nyini é jô'ô na, Za'ak. 8 A me nga yen, a ô lô, ñyelekan nyôl ékabela: a nyô a nga to je yôp, jôé dé e mbe na, Awu; a Vôme ya Miñwuan a nga tôñe nye bebé. A ngul é nga vebane be be na, be jôô ngape nyini ya si nyô, a wôé je a nkpwaté mekôn, a mfum bale ya zaé, a awu, a miñyôyo'o betite ya si.

9 A éyoñ a nga kui éfeta'a tane, me nga yene minsisime ya ba be nga wôéban amu ajô Zambe, a amu nkañ-etan be nga bili, mi bô autel si: 10 a be nga yôn a beta tyiñ, a jô na, A Tat, nyô a ne étyi a zôsô, nté mbé wo abo te tyi'i mejô a kune metyi mangan mfa'a ya be ba be to si? 11 A éfumulu alô' é nga vebane be mô't ase ya be be; a e nga jôbane be be na, be aye beta wo'an ôbe nté, akekui beébe bebo bisaé bape fe a bobenyañ, mbe be aye wôéban ve aval ane be fe be nga bo, be tameya jalé tañe jap.

12 A me nga yen éyoñ a nga kui éfeta'a samane, a beta mfô'ôsane si a nga bo; a jôp e nga bo évindi aval ane nkuta ési, a abôm ngon e nga bo aval ane metyi; 13 a ateté ya yôp e nga ku si, aval ane élé figuier je awua bityese bi figue bié si éyoñ je asu'uban a beta évuñulu. 14 A yôp e nga vas aval ane kalate éyoñ a vulukan; a nkôl ôse a ékôt mañ ése bi nga vase vôme wop. 15 A

bejô bôte ya si, a beprince, a beta bejô mewosan, a minkukum, a mingungu, a ôlo ôse a nti ase, be nga sobô mimfu a mimbase meko'o ya beta minkô; 16 a be ajô beta minkô a meko'o na, Kpwa'ane bia yôp, a solé bia asu ya nyô a to éto njôane yôp, a ayaa Mon Ntômba: 17 amu beta môse ya ayaa dap a kpwaneya: a za a ne ngule ya tebe?

7 Eyoñ jam ete e nga man, ane me nga yene beange benyin be tele meku'u menyine ya si, be bili bivuiñulu binyine ya si, nde te ke évuñulu je aye vuñe si, nge mañe yôp, nge élé éziñ yôp. 2 A me nga yen ange mfe a so'o mfa'a jôp de atôô, a bili ndeme ya vevea Zambe: a a nga kobô a beta tyiñ be beange benyin bete, mbe e nga vebane be be na, be ndamane si a mañ, 3 a jô'ô na, Te ndamane si, nge mañ, nge bilé, akekui éyoñ bi aye tame mane ve bebo bisaé be Zambe wongan ndem mvom mesu jap. 4 A me nga wô'ô tañ ya ba be nga veban ndem mvom mesu, betoyini ntete wua a betoyini mewôm menyin a benyin, ba ya nda ése ya bôte ya Israël be nga veban ndem mvom mesu:

5 Ba ya nda Juda be nga veban ndem mvom mesu, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Ruben, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Gad, betoyini awôm a bebaé;

6 Ba ya nda Aser, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Nephthali, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Manassé, betoyini awôm a bebaé;

7 Ba ya nda Siméon, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Lévi, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Issacar, betoyini awôm a bebaé;

8 Ba ya nda Zabulon, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Joseph, betoyini awôm a bebaé;

Ba ya nda Benjamin be nga veban

ndem mvom mesu, betoyini awôm a bebaé;

9 Eyoñ mam mete me nga man, me nga yen, a ô lô, bizu'u bi bôt, te ke mô't a mbe ngule ya lañe bie, bi so'o meyoñe mese a menda me bôte mese a bôte bese a minkobô mise, bi tele asu éto njôan a asu Mon Ntômba, bi be'e bifumulu melô'ô, a bi bili mebui melen mo map été; **10** a be kobô' a beta tyiñ, a jô na, Nyian ô bo'o be Zambe wongan, nnye a to éto njôane yôp, a be Mon Ntômba.

11 A beange bese be nga tele mbôma'ane éto njôan éte, a mbôma'ane bemvendé be bôt a bevevee be biôm benyin bete; a be nga lumbu mesu mape si asu éto njôan éte, a kañe Zambe, **12** a jô na,

Amen: Nkañan, a étôtok, a ñyem-an, a akéva, a duma, a ngu, a éwôlô, bi bo'o be Zambe wongan, nnôm éto a nnôm éto, Amen.

13 A jia ya bemvendé be bôte bete é nga kobô, a jô me na, Ba be be'e bifumulu melô'ô ba, be ne beza, a be nga so vé? **14** A me nga jô nye na, A tate wom, wo wo ayem. A a nga jô me na, Bana be ne ba be aso beta nju' été, a be nga sôpe melô'ô map, a bo me mfuban metyi me Mon Ntômba été. **15** Ajô te, be nto asu éto njôane Zambe éte; a be abo nye ésaé môs ba alu temple wé été: a nyô a to éto njôan éte yôp, a ye buti be a tabernacle wé. **16** Be aye bo te fe wô'ô zaé, nalé fe te fe wô' évé; nalé fe jôp de aye bo te fe nyane be nyô, nge ayôñ éziñ: **17** amu Mon Ntômba a to ézezañ ya éto njôan éte a ye bo mba'ale wop, a a ye liti be menjeñ ya mendime ya ényíñ: a Zambe a ye fimi mili'i mese mise map.

8 A éyoñ a nga kui éfeta'a zañbwale, évôl é nga bo yôp été bebé nta étun awolo. **2** A me nga yene beange zañbwa be tele asu Zambe; a metoñe zañbwal me nga vebane be be.

3 A ange mfe a nga zu a tebe autel yôp, a bili ésoa or encens; a encens abui a nga vebane be nye na, a ye ve nye mfa'a ya meye'elane me bôte

ya Zambe bese autel or a mbe asu éto njôan éte yôp. **4** A ôtita ya encens afulan meye'elane me bôte ya Zambe ô nga kui yôp asu Zambe, ô so'o wo ange. **5** A ange ate a nga nyoñ ésoa encens; ane a nga jalé je a nduane ya autel, a wua je si: a mindum mi mveñ mi nga tôñ, a metyiñ, a befel-eves, a mfô'ôsane si.

6 A beange zañbwale bete be nga bili metoñe zañbwa be nga kômesan ane be aye loñ.

7 A nyô ya ôsu a nga loñ, a meta' a nduan, mfula'ane a metyi, bi nga tôñ, a bi nga wuabane si: a ngape lale ya si é nga dik, a ngape lale ya bilé é nga dik, a bilele'e bi ôbut bise bi nga dik.

8 A ange baa a nga loñ, a aval ane beta nkô, ndi'an nduan, e nga wuaban mañ été: a ngape lale ya mañ é nga bo metyi; **9** a ngape lale ya biôm bi mbe mañ été, bi bi mbe bevevee, é nga wu; a ngape lale ya miel é nga jañ.

10 A ange lale a nga loñ, a beta ôteté a nga ku si a so'o yôp, a yôñôk ane ngôé, a a nga ku ngape lale ya asôé yôp, a menjeñe mendime yôp; **11** a jôé ôteté ôte e ne nloene na, Ayô: a ngape lale ya mendim é nga bo ayô; a bôt abui be nga wu mendim mete, amu me nga boban ayô.

12 A ange nyini a nga loñ, a ngape lale ya jôp é nga ndaman, a ngape lale ya ngon, a ngape lale ya ateté; nde, ngape lale ya été é bo dibi, a môs ô bo te faé nta ngape jia ya été, a alu fe aval etc.

13 A me nga yen, a me nga wô'ô ndôé é ye'e ézezañ yôp é jô'ô, a beta tyiñe na, Angônda jam, angônda jam, angônda jam, mfa'a ya ba be to si, amu metyiñe mevo'o ya toñ ya beange bela, mbe be aye beta loñ.

9 A ange tane a nga loñ, a me nga yen ôteté ô kpwa'a si, ô so'o yôp: a ôdiba'a ya édo' ébé ô nga vebane be nye. **2** A a nga dii édo' ébé éte; a ôtita ô nga kui yôp ô so' ébé éte, aval ane ôtita ya beta di étyé; a jôp a ñyem bi nga bo dibi amu ôtita ya ébé éte. **3** A bamba'a

be nga so ôtitâ ôte été akui si; a ngul é nga vebane be be, aval ane alé ya si e ne ngu. 4 A e nga jôbane be be na, be bo te ndaman ôbute ya si, nge élele'e jôm éziñ, nge élé éziñ, ve avale bôt ete étam, ba be nji bi ndeme ya Zambe mvom mesu jap. 5 A e nga vebane be be na, be bo te wôé be, ve na, be wô' ényan ngon étan: a ényane jap é mbe aval ane ényan ôlé éyoñ vi alôpe mô. 6 A melu mete bôt be aye jeñ awu, a be aye bo te ke yene de; a be aye kômbô wu, a awu ve mate be. 7 A mevale bembâ'a bete me mbe aval ane bikabela bi nto nkôman mfa'a ya mewosan; a biôm bi nga to minlô miape yôp aval ane becouronne be funa'ane or, a mesu map me mbe aval ane mesu befam. 8 A be nga bili ési aval ane ésilé binga, a mesône map me mbe ane mesône beñbweñbwem. 9 A be nga bili bibene metôé aval ane bibene metôé ya étyé; a éduñ ya mefape map é mbe ane éduñ ya bewagon, ji ya abui bikabela de ake mimbile mewosan. 10 A be bili akot e funa'ane akot alé, a minsoñ; a ngule jap ya ve bôte mintâé ngon étan é ne akote dap été. 11 Be bili ange ya édo' ébé éte ane nyô a jôd be: jôé dé nkobô Hébreu e ne na, Abaddon, a nkobô Grec a ne jôé na, Apollyon.

12 Angônda Jame ya ôsu a lôteya: ô lô, Beangôndô be Mam bebaé be abeta zu melu ôsu.

13 A ange samane a nga loñ, a me nga wô'ô tyiñ é so'o minla'a mi autel or a tele asu Zambe, 14 wua a jô' ange samane a nga bili toñe na, Ti'i beange benyin be ne nka'an mfôm beta ôsôé ya Euphrate. 15 A beange bete benyin be nga tiiban, mbe be nga to nkôman mfa'a ya awolo a môs a ngon a mbu ôte na, be wôé ngape lale ya bôt. 16 A tañ ya bôt be awosan be to bikabela yôp é mbe betoyini awôm biyoñ betoyini awôm biyoñe bibaé: me nga wô'ô tañe jap. 17 A nalé me nga yene bikabela nyenan ôte été, a ba be nga to bie yôp, be bili bibene bi tôé aval ane bi bi nduan a bi bi hyacinthe a bi bi soufre: a minlô bikabela mi ne aval

ane minlô beñbweñbwem; a nduan a ôtitâ a soufre bi kui menyu map. 18 A ngape lale ya bôt é nga wôéban a bibubua bilale bi, a nduan a ôtitâ a soufre, mbie bi nga kui menyu map. 19 Amu ngule ya bikabela é ne menyu map été, a menjeme map été: amu menjeme map me afunan benyo, me bili minlô; a mmie mite bi ave mintâé. 20 A bôt be nga buk, ba be nga bo te wôéban a bibubua bite, be nji kôñelane minlem mfa'a ya mimboane mi mame ya mo mape na, be bo te kañe mimbâ minsisim, a bengunemelan be or, a ba be argent, a ba be mvot, a ba be ya mekok, a ba be ya bilé; mbe be nji bo ngule ya yen, nge wôk, nge wulu: 21 a be nji kôñelane minlem mfa'a ya minwôéane mi bôte miap, nge mfa'a ya bemvi'i bap, nge mfa'a ya mejiane map, nge mfa'a ya wupe wop.

10 A me nga yen ngungul ange mfe ô za'a si, ô so'o yôp, ô be'e nkut ane ngômesan; a ndutum ô mbe nlô wé yôp, a asu dé e mbe aval ane jôp, a mebo mé aval ane nyôl nduan; 2 a nga bili ôyôm nkuiane kalate wo wé été; a a nga telé abo dé ya mbo nnôm mañ yôp, a abo dé ya mbo nga kindi'i yôp; 3 a a nga kobô a beta tyiñ, aval ane ñbweñbwem je abam: a éyoñ a nga kobô, mindum mi mveñe zañbwale mite mi nga kobô a metyiñe map, 4 a éyoñ mindum mi mveñ zañbwale mite mi nga kobô, me mbe bebé ya tili: ane me nga wô'ô tyiñ é so'o yôp é jô'ô na, Dipe' mam mindum mi mveñe zañbwale mite mi ate kobô a éfeta'a, a te tili me. 5 A ange me nga yen a tele mañ yôp a kindi'i yôp, a nga sam wo wé ya mbo nnôm mfa'a ya yôp, 6 a kan ngana be nyô a vee nnôm éto a nnôm éto, nnye a nga té yôp a biôm bi ne été, a si a biôm bi ne été, a mañ a biôm bi ne été, na, éyoñ ya yange je aye bo te fe bo: 7 ve melu me ya tyiñ ange zañbwale, éyoñ a mbeme loñ, éyoñ éte nsolane jame ya Zambe wo aye man, aval ane mbamba foé a nga kate bebo bisaé bé, bekulu mejô. 8 A tyiñ me nga wô' é so'o

yôp, me nga beta wô'ô je é kobô'ô ma, é jô'ô na, Kele' nyoñe kalate ate a ne nkuian wo ya ange a tele mañ yôp a kindi'i yôp. 9 A me nga ke be ange ate, a jô nye na, a yiane ve me mone kalate ate. Ane a nga jô me na, Nyoñe' nye, a mine nye; a a ye bo abum dôé ayô, ve mfa'a ya anyu dôé été a ye bo zam aval ane wôé. 10 A me nga nyoñe mone kalate ate wo ya ange ate été, a mine nye; a a nga bo zam ane wôé anyu dam été: a éyoñ me nga mane di nye, abume dam e nga boban ayô. 11 Ane be nga jô me na, Wo aye fo'o beta kulu mejô ajô bôt abui a meyoñ a minkobô a bejô bôt.

11 A ôlé ane ntum ô nga vebane be ma: a wua a nga jô na, Kôlô'ô si, a ve'e temple ya Zambe, a autel, a ba be akañ été. 2 A cour a ne temple atan, ô li'i nye atan, te ve'e nye; amu a maneya vebane be meyoñ me ne te yeme Zambe: a be aye tibi mbamba nlam ate mebo si ngone mewôm menyin a ébaé. 3 A me aye ve bekañete bam bebaé mvean, a be aye kulu mejô melu toyini wua a mintete mibaé a mewôm mesaman, be be'e mengômesane ya minkuta. 4 Bana be ne bilé bi olivier bibaé a bibi bifufup bibaé bi tele asu Tate ya si. 5 A nge mô't éziñ a kômbô ndamane be, nduan é kui menyu map a di'i besiñe bap; a nge mô't éziñ a kômbô ndamane be, aval ete a ye fo'o wôéban. 6 Balé bete be ne ngule ya dipe yôpe na, mveñ é bo te noñ melu me ya nkulane mejô wop: a be bili ngule ya jô'd mendim a kôñelane me metyi, a ngule ya bibi si a bibubua bise, éyoñ ése be akômbô. 7 A éyoñ be aye mane kañete nkañetane wop, tit je aso édo' ébé je aye wosane be, a dañe be, a wôé be. 8 A mimbim miap mi bô nseñ ya beta nlam ate, nnye a loban nloene ya Nsisime na, Sodome a Égypte, vôm ate fe ésa wop a nga tyeléban croix yôp. 9 A ba ya bôt a menda me bôt a minkobô a meyoñ be alôbô mimbim miap melu mela a étun, a te yebe na, mimbim miap mi jambe mesoñ. 10 A ba be to si be ava'a vôm mi né, a bo mefôn;

a bebien be aye lômane biôm; amu bekulu mejô bete bebaé be nga ndeñ ele ba be to si. 11 A éyoñ melu melal a étun mete me nga lô't, mvebe ya ényifiñ ô so'o be Zambe ô nga nyine mie été, a mi nga tebe betetele mebo map; a beta woñ a nga kui be ba be nga yene mie. 12 A be nga wô'ô beta tyiñ a so'o yôp, a jô'ô be na, Za'ane yôp nne. Ane be nga ke yôp nkut été; a besiñe bap be nga lô be. 13 A awolo te beta mfô'ôsane si a nga bo, a ngap awômô ya nlam ôte é nga ku; a ba be nga wôéban mfô'ôsane si ôte été be mbe bôt betoyini zañbwa: a ba be nga li'i be nga ko woñ, a ve Zambe ya yôp duma.

14 Angônda Mame baa a lôteya: ô lô, Angônda Mame lale a mbeme zu.

15 A ange zañbwale a nga loñ; a beta metyiñ be nga tôñ yôp été, a be nga jô na,

Ayoñ ya si e nto di ya Tate won-gan, a di ya Christ wé: a a ye jô'd nnôm éto a nnôm éto.

16 A bemvendé be bôte bete mewôm mebaé a benyin, mbe be to bito bi njôane biape yôp asu Zambe, be nga kumbu mesu mape si a kañe Zambe, 17 a jô na,

Bi ave wo akéva, A Tate Zambe, nyô a ne Ngul Ese, nyô a to, a nyô a nga to; amu ô nyoñeya beta ngule wôé, a ô nga jô'd. 18 A meyoñ me nga yaa, a ayaa dôé e nga zu, a éyoñ ya miñwuan mi atyi'ibane mejô, a éyoñ ya ve bebo bisaé bôé bekulu mejô, a bôte ya Zambe, a ba be ako jôé dôé woñ, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen, meya'ane map; a ji ya jiane ba be ajiane si.

19 A temple ya Zambe a ne yôp été a nga diiban; a éwolo ya élate jé é nga yené temple wé été; a befe-leves be nga tôñ, a metyiñ, a mindum mi mveñ, a mfô'ôsane si, a beta meta'a.

12 A beta ndem a ngayenyôpété: minga a be'e jôp ane ngômesan, a ngon mebo mé si, a couronne ya ateté awôm a abaé nlô wé yôp; 2 a a mbe abum; ane a nga yôn, a

kô'ólô mie, a wô'ô mintae ya biaé. **3** A ndeme fe é nga yené yôp été: a ô lô, beta éele dragon ne zôññ, a bili minlô zañbwa a minla' awôm, a bediadème zañbwa minlô mié yôp. **4** A ôkote vié vi adutu ngape lale ya ateté ya yôp, a a nga wua de si: a dragon ate a tele asu minga a mbeme biaé, nde éyoñ a biaéya, a ye mine mone wé. **5** A a nga biaé mon, nkeñelé mona fam, nnye a ye jôð meyoñé mese a ntum étyé: a mone wé a nga nyoñebane yôp be Zambe, a vôme ya éto njôane jé. **6** A minga ate a nga mate a ke fé été, vôm ate a bili vôm a nga kômbane be Zambe na, vôm ate be aye ve nye bidi melu toyini wua a mintete mibaé a mewôm mesaman.

7 A mewosan me nga bo yôp été: Michel ba be beange bé be nga ke wosane dragon ate; a dragon ate a nga wosan, ba be beange bé; **8** a be nga bo te dañ, nalé fe vôme wop a nji fe yené yôp été. **9** A beta dragon ate a nga wuabane si, nnôm nyo ôte, nyô a lobane na, Diable a Satan, ndu'u si se; a nga wuaban akui si, a beange bé be nga wuabane si a nye. **10** A me nga wô'ô beta tyiñ yôp été, é jô'ô na,

Eyoñe ji nyian ôte ô soya, a ngu, a ayoñ ya Zambe wongan, a njôane ya Christ wé: amu mve mekua ya bobajañe bangan a wuabaneya si, nyô a wô'ô bo a va'a be mekua asu Zambe wongan môs ba alu.

11 A be nga dañe nye amu metyi me Mon Ntômba ate, a amu ajô ya nkañetane wop; a be nga bo te nye'é ényine jap, ja'ana akekui awu. **12** Ajô te, A yôp ese, va'ak, a mia bôt mi to de été. Angônda jam mfa'a ya si a mfa'a ya mañ: amu diable a maneya sise si a zu be mia, a bili beta ayaa, a yeme na, a bili ve ôyôm nté.

13 A éyoñ dragon ate a nga yene na, a wuabaneya si, a nga kpwe'ele minga a nga biaé mona fam ate. **14** A mefap mebaé ya beta ndóé ate me nga vebane be minga ate na, a ye yele a ke fé été akui vôme wé,

vôm a vebane bidi éyoñ éziñ, a bियोñ, a étun éyoñ, ôyap asu nyo éte. **15** A nyo éte é nga tui mendim aval ane ôsôé me so' anyu dé été mfa'a minga ate a nga to, nalé je aye bo nye na, a vas a ôsôé ôte. **16** A si é nga volô minga ate, a si é nga kui anyu dé a min ôsôé ñvie dragon a nga tui anyu dé. **17** A dragon ate a nga dañe yaa minga, ane a nga kôlô a ke wosane ba bevo'o ya mvoñe bôte jé, mbe be aba'ale metiñe me Zambe, a

13 be bili nkañetane ya Jésus: **1** a a nga tele nsele'e mañ yôp.

A me nga yene tit é kui mañ été, é bili minla' awôm a minlô zañbwa, a bediadème awôm minla'a mié yôp, a môé ya ébiasé minlô mié yôp. **2** A tit me nga yen é mbe aval ane ze, a mebo mé me mbe aval ane mebo me ours, a anyu dé aval ane anyu ñibweñbwem: a dragon ate a nga ve je ngule jé, a éto njôane jé, a beta njôan. **3** A me nga yene wua ya minlô mié aval ane nge ô nga biban akui awu; a aveñe dé ya wu e nga yet: a si se é nga semé tit été; **4** a be nga kañe dragon ate amu a nga ve tit été ngule jé ya jôð; a be nga kañe tit été, a jô na, Za a ne aval ane tit été? a za a ne ngule ya wosane je?

5 a anyu e nga vebane je e kobô'ô beta be mam a mame ya ébiasé; a ngule ya jôð a bo ésaé jé ngone mewôm menyin a ébaé é nga vebane je. **6** A é nga kui anyu dé a kobô Zambe mame ya ébiasé, a biasé jôé dé, a tabernacle wé, ja'ana ba be to yôp été. **7** A ngule ya wosane bôte ya Zambe é nga vebane je a dañe be: a ngule ya jôð nda bôt ése a mvoñe bôt ése a nkobô ôse a ayoñ ese é nga vebane je. **8** A ba bese be to si be aye kañe je, nyô ase jôé dé e nji tiliban, te yen si é za téba'an, kalate ényin ya Mon Ntômba a nga wôéban. **9** Nge mô't éziñ a bili alo, a wô'ôk. **10** Nge mô't éziñ a bi minkôm, émien a ye bili nkôm: nge mô't éziñ a ye wôé a nkpwaté mekôn, émien a ye fo'o wôéban a nkpwaté mekôn. Vôme nyô njiban a mbunane ya bôte ya Zambe bi né.

11 A me nga yene tite fe é kui si

été; a é nga bili minla'a mibaé aval ane mi mi mon ntômba, a é nga kobô aval ane dragon. 12 A je abo ngul njôan ése ya tite ya ôsu asu dé. A je atindi si a ba be to été na, be kañe tite ya ôsu éte, nje éte aveñe dé ya wu e nga yet. 13 A je abo beta mendeme na, é bo ja'ana nduan é so yôp a ku si vôm bôt be to. 14 A je adu'u ba be to si amu mendem, e nga vebane be je na, é bo me vôm tit éte é to; é jô'ô ba be to si na, be bo éve'ela'a ya tit éte nje é bili aveñ ya nkpwaté mekôn, a é vee. 15 A ngule ya ve je mvebe é nga vebane je, e ne na, éve'ela'a ya tit éte na, éve'ela'a ya tit éte je aye kobô, a bo abime bôt de aye bo te kañ éve'ela'a ya tit éte na, e wôéban, mam mete mebaé. 16 A je abo bese, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen, a minkukum a minzôzoé, a beti a belo na, ndem é vebane be wo ya mbo nnôm wop, nge mvom mesu jap; 17 a na, te ke mô't a ye bo ngule ya kus nge kuan, ve nyô a bili ndem éte, e ne na, jôé tit éte nge tañ ya jôé dé. 18 Vôme nyô ñyeman ô né. Nyô a bili fe'e nlem, a yemela'ane tañ ya tit éte; amu é ne tañ ya mô't éziñ: a tañe jé é ne Mintete misaman a mewôm mesaman a ésamam.

14 A me nga yen, a ô lô, Mon Ntômba ate a tele nkôle Sion yôp, ba be bôt betoyini ntete wua a betoyini mewôm menyin a benyin, be be'e jôé dé, a jôé Esa wé ntilan mvom mesu jap. 2 A me nga wô'ô tyiñ é so'o yôp, aval ane tyiñ ya beta asôk, a aval ane tyiñe beta ndum mveñ: a tyiñ me nga wôk é mbe aval ane tyiñ bebôm memvet be abôm memvete map: 3 a be ayia aval ane mfefé jia asu éto njôan éte, a asu bevevee be biôm benyin a bemvendé be bôte bete: a te ke mô't a mbe ngule ya yé'é jia éte, ve bôt betoyini ntete wua a betoyini mewôm menyin a benyin bete, e ne na, ba be nga kuseban be so'o si. 4 Bana be ne ba be nji bo mvin be binga; amu be ne bengon be binga. Bana be ne ba be atôñe Mon Ntômba vôm ase a ke. Bana be nga kuseban

be so'o be bôte na, be bo bembômô bibuma mfa'a Zambe a mfa'a Mon Ntômba ate. 5 A minsos mi nji yené menyu map été: be ne te ke bijô.

6 A me nga yen ange mfe a yele'e ézezañe yôp été, a bili mbamba foé ya nnôm éto a kate nye ba be to si, a ayofñ ese a nda bôt ése a nkobô ôse a mvoñe bôt ése; 7 a a jô a beta tyiñe na, Koane Zambe woñ, a ve nye duma; amu awolo ya ntyi'ane mejô wé e kpwanya: a kañane nyô a nga té yôp a si a mañ a menjeñe mendim.

8 A nyô mbok, ange baa, a nga tôñ, a jô'ô na, Beta Babylone a kuya, a-kuya, nnye a nga bo meyoñe mese na, me nyu vin ya ayaa ya mejiane mé.

9 A ange mfe, nyô lale, a nga tôñe be, a kobô a beta tyiñe na, Nge mô't éziñ a kañe tit éte a éve'ela'a jé, a nyofñ ndem mvom asu jé, nge wo wé yôp, 10 nnye fe a ye nyu vin ya ayaa Zambe, nnye a ne nkôman te nsamelan élaé ya ayaa dé été; a a ye wô' éso'bô'ô ya nduan a soufre vôm mbamba beange be to, a vôm Mon Ntômba ate a to: 11 a ôtita ya éso'bô'ô jap vi akui yôp nnôm éto a nnôm éto; a be ne te wo'an mô's ba alu, ba be akañe tit éte a éve'ela'a jé, a nyô ase a nyofñ ndeme ya jôé dé. 12 Vôme nyô njibane ya bôte ya Zambe ô né, ba be aba'ale metiñe me Zambe, a mbunane ya Jésus.

13 A me nga wô'ô tyiñ é so'o yôp, é jô'ô na, Tili'i na, Ebotan a miñwuan mi awu be Tate, ataté éyoñe te: ya, Nsisim wo ajô nalé, ane be aye wo'an mfa'a ya minju'u miap; amu mimbo-ane mi mam miap mi atôñe be a ke nsamba wop.

14 A me nga yen, a ô lô, éfumulu nkut; a me nga yene mô't éziñ a to nkut ôte yôp a funa'ane mone mô't, a be'e couronne or nlô wé yôp, a nyi'ane fa é ne akap wo wé été. 15 A ange mfe a nga kui atan a so'o temple, a kobô nyô a nga to nkute yôp a beta tyiñe na, Same' nyi'ane fa wôé, a tyik: amu awolo ya tyi' e kpwanya; amu bidi ya si bi nto bitôtôlô. 16 A nyô a nga to nkute yôp

a nga same nyi'ane fa wé mfa'a ya si, ane si é nga tyi'iban.

17 A ange mfe a nga kui atan a so'o temple a ne yôp été, nnye fe a nga bili akap nyi'ane fa. 18 A ange mfe a nga kui atan a so'o autel, nyô a ne ngu mfa'a ya nduan; a a nga loene nyô a nga bili nyi'an akape fa ôte a beta tyiñ, a jô na, Same' nyi'an akape fa wôé, a kôane bisañ ya mindi'i ya si; amu bibuma bié bi nto benya bitôtôlô. 19 A ange ate a nga same nyi'ane fa wé mfa'a ya si a tyik, a kôane bisañe mindi'i ya si, a wua bie éfat vin été, beta éfat vin, ji ya ayaa Zambe. 20 A éfat vin éte é nga fitiban nlam atan, a metyi me nga so éfat éte, akui minkole bikabela ya menyu, nta be-stade toyini wua a mintede misaman.

15 A me nga yen ndeme fe yôp été, beta ndem a nyô ya semé, beange zañbwa be bili bibubua zañbwa, mbie bi asu'ulan, amu ayaa Zambe de aman a bie.

2 A me nga yen aval ane nge mañ me éyen mfula'ane a nduan; a ba be dañeya mfa'a ya tit éte, a mfa'a ya éve'ela'a jé, a mfa'a ya tañ ya jôé dé, be tele mfôme mañ me éyen mete, be bili memvete me Zambe. 3 A be ayia jia Moïse mbo ésaé Zambe, a jia Mon Ntômba ate, be jô'ô na,

Mimboane mi mam miôé mi ne anen a mi ya semé, A Tate Zambe, nyô a ne Ngul Ese; mezene môé me ne zôsô a été, wo Njô bôte ya biyoñe bise. 4 Za a ye bo te ko woñ, A Tat, a kañe jôé dôé? amu wo étam ô ne étyi, amu meyoñe mese me aye zu a kañ asu dôé; amu bezôsô mimboane mi mam bôé be maneya yené.

5 A éyoñ mam mete me nga man, ane me nga yen, a temple ya tabernacle ya nkañetan a yoo yôp été: 6 a beange zañbwal be nga bili bibubua zañbwale bite, be nga kui atan be so'o temple été, be be'e ngômesane ya bidima mekok, mfuban a éngengeñ, a be be'e mesese me or minku'u miap. 7 A wua ya bevevee be biôm bete benyin a nga ve beange zañbwale

bete bisôa bi or zañbwa, ayaa Zambe été ne lut, nnye a vee nnôm éto a nnôm éto. 8 A temple a nga jaé a ôtita ya étôto'o Zambe, a ngule jé; a te ke mô't a mbe ngule ya nyi temple été, akekui éyoñ bibubua zañbwal bite ya beange zañbwa bi aye tame man.

16 A me nga wô'ô beta tyiñ a so'o temple été, a jô'ô beange zañbwale bete na, Kelan, a sôé bisôa zañbwale ya ayaa Zambe bite mfa'a ya si.

2 A nyô ya ôsu a nga ke, a sôé ésôa jé mfa'a ya si; a é nga bo mbia bitye a mintae mfa'a ya bôt be nga be'e ndeme ya tit éte a ba be nga kañ éve'ela'a jé.

3 A nyô baa a nga sôé ésôa jé mañ été; a me nga bo metyi aval ane ma ya mbime mô't; a vevee jôm ase a nga wu, e ne na, biôm bi mbe mañ été.

4 A nyô lale a nga sôé ésôa jé mfa'a ya asôé a menjeñe mendim, a bi nga bo metyi. 5 A me nga wô' ange ya mendim a jô'ô na, O ne zôsô, nyô a to a nyô a nga to, wo Mô't ô ne Etyi, amu ô nga tyi'i nalé: 6 amu be nga kuli metyi me bôte ya Zambe a bekulu mejô, a ô vey a be metyi na, be nyu: be ayian. 7 A me nga wô' autel a jô'ô na, Ya, A Tate Zambe nyô a ne Ngul Ese, mintyi'ane mejô miôé mi ne été a zôsô.

8 A nyô nyini a nga sôé ésôa jé jôpe yôp; a e nga vebane be de na, e belekane bôte menyô a nduan. 9 A bôt be nga belekane menyô amu beta ayôñ: a be nga biasé jôé Zambe, nnye a bili ngule ya jôé bibubua bi; a be nji kôñelane minlem a ve nye дума.

10 A nyô tane a nga sôé ésôa jé éto njôane ya tit éte yôp; a ayoñe dé e nga vine dibi; a be nga nyalé ayeme dap amu mintae, 11 a be nga biasé Zambe ya yôp amu mintae miap a bitele biap; a be nji kôñelane minlem mfa'a ya mimboane mi mam miap.

12 A nyô samane a nga sôé ésôa jé beta ôsôé yôp, ôsôé Euphrate; a

mendime ya été me nga velé, nde zen je aye kômban mfa'a ya bejô bôt be aso mfa'a jôp de atôd. 13 A me nga yene minsisim mi ne mvin mila aval ane minkongo mi so' anyu dragon ate, a anyu tit éte, a anyu nkulu mejô ya medu'an ate: 14 amu mi ne minsisime ya bediable, mi abo mendem; mmie mi ake be bejô bôte ya si se, a kôane be mfa'a ya mewosane ya beta môse ya Zambe, nyô a ne Ngul Ese. 15 (O lô, me azu aval ane ñuwuwup. Ebotan a nyô a mombô, a ba'ale mengômesane mé, a za wulu soé, a be ayen ôsone vié.) 16 A mi nga kôane be vôm a ne nloen nkobô Hébreu na, Harmaguédon.

17 A nyô zañbwale a nga sôé ésôa jé ñiyeme yôp; a beta tyiñ a nga so temple a so' éto njôan éte, a jô'ô na, E bobaneya: 18 a befeleves, a metyiñ, a mindum mi mveñ, bi nga bo; a beta mfô'ôsane si a nga bo, aval ete e nji bo ane bôt be nga tabe si nyô, aval beta mfô'ôsane si ete, aka' éwôlô. 19 A beta nlam ate a nga kaban mengap mela, a minlame ya meyoñ me ne te yeme Zambe mi nga ku: a beta Babylone a mbe nsimesan asu Zambe na, a ve nye élaé vin ya ayo'o ya ayaa dé. 20 A ékôte mañ ése é nga mate, a beta minkô mi nga bo te yené. 21 A beta meta'a, ata'a se bebé adit abima talent, me so'o yôp, me kpwa'a bôte yôp: a bôt be nga biasé Zambe amu ébubua ya meta' éte; amu ébubua ya été je adañ anen.

17 A wua ya beange zañbwa be nga bili bisôa zañbwa, a nga zu, a kobô na, a jô na, Za'a mfa'a ya nne, me aye liti wo ntyi'ane mejô ya beta minga a ne bijabô, nnye a to mendim abui yôp; 2 be nye bejô bôte ya si be nga bo mejian, a ba be to si be nga boban besô'o vin ya mejiane mé. 3 A a nga be'e ma Nsisim été a ke me fé été: a me nga yene minga a to tit é mbe évele ne zôññ yôp, é mbe môé ya ébiasé nyôle ne lut, é mbe minlô zañbwa a minla' awôm. 4 A minga ate a nga be'e ngômesan pourpre a évele ne zôññ, a be'e or a bidima mekok a beperle, a

bili élaé or wo wé été, mbia be mame ya ébiasé ne lut, ji ya mvine mame ya mejiane mé, 5 a jôé e to ntilan mvom asu jé yôpe na, NSOLANE JAM, BETA BABYLONE, NYIA YA BOT BE NE BIJABO A NYIA MBIA BE MAME YA EBIASE YA SI. 6 A me nga yene minga ate a so'o metyi me bôte ya Zambe, a metyi ya bôt be nga wôéban amu ajô Jésus. A éyoñ me nga yene nye, me nga semé beta nseman. 7 A ange ate a nga jô me na, Amu jé wo ate semé? Me aye kañete wo nsolane jame ya minga ate, a wu ya tit é be'e nye, nje é bili minlô zañbwa a minla' awôm. 8 Tit ô nga yen, é nga to, a é nto momo; a é mbeme so édo' ébé, a ke jañ. A ba be to si be aye semé, ba môé map me nji tilibane kalate ya ényiiñ, te yen si é za téba'an, éyoñ be ayene tit éte na, é nga to, a é nto momo, a je aye so. 9 Vôme nyô nlem ô ne fek ô né. Minla'a zañbwal mite mi ne beta minkôle zañbwa, mmie mite minga ate a to yôp: 10 a be ne bejô bôte zañbwa; betane ya été be kuya, wua a to, nyô mbo' a ngenan te so; a éyoñ a so, a ye fo'o tabe ôyôm nté. 11 A tit éte é nga to, a é nto momo, ébiene fe é ne nyô mwome, a é ne wua ya zañbwale bete: a a ke jañ. 12 A minla' awôm ô nga yen, mi ne bejô bôt awôm, mbe be ngenan te nyofie meyoñ; ve be anyoñ ngule ya jôd ane bejô bôt, ba be tit éte, nta awolo da. 13 Balé bete be ne nleme wua, a be ave tit éte ngule jap a njôane wop. 14 Balé bete be aye wosane Mon Ntômba ate, a Mon Ntômba a ye dañe be, amu nnye a ne Esa ya beésa, a Njôd ya bejô bôt; a ba fe be ne be nye be aye dañ, be ne nloen a ntoban a beba'ale mbunan. 15 A a nga jô me na, Mendim ô nga yen, mme mete minga ate a ne bijabô a to yôp, me ne mvoñe bôt, a bizu'u bi bôt, a meyoñ, a minkobô. 16 A minla' awôm ô nga yen, a tit éte, mbie bite bi aye vini minga ate a ne bijabô, a bi aye li'i nye te ke jôm a soé, a di minsône mié, a di'i nye ase nduan. 17 Amu Zambe a nga bo minlem miape na, bi bo ôsimesane vié, a zu bo ôsimesane via, a ve tit éte

meyoñe map, akekui mejô me Zambe me aye sondô boban. 18 A minga ô nga yen, a ne beta nlam ate, nnye a jôð bejô bôte ya si.

18 Eyoñ mam mete me nga man, me nga yen ange mfe a sise si a so'o yôp, a bili beta ngule ya jôð; a si é nga bo éfufup amu étôto'o jé. **2** A a nga kobô a beta tyiñ a jô na, Beta Babylone a kuya, a kuya, a a nto éto bediable a asoé vôme ya nsisim ôse ô ne mvin, a asoé vôme ya ônon ôse ô ne mvin a nziziñ. **3** Amu meyoñe mese me kuya amu vin ya ayaa ya mejiane mé; a bejô bôt ya si be nga ke bo mejian be nye, a bekuane mebome ya si be nga dañe bo kum amu ngule ya abui mmiasane ya abui biôme dé.

4 A me nga wô'ô tyiñe fe é so'o yôp, é jô'ô na, Kuian atan, A bôte bam, mi kôlô'ô be nye, nde mi bo te fulane mam abé mé été, nde fe na, mi bo te nyoñ ngape ya bibubua bié: **5** amu mam abé mé me kuiya ja'ana yôp, a Zambe a simesaneyya mbia be mam mé. **6** Va'ane nye aval ane a nga ve, a bo nye abime ya mimboane mi mam mié mehim mete mebaé: élaé a nga sôé, mi sô'é nye mesôé mebaé. **7** Abim ese a nga wumulu émien, a dañe mias abui biôme dé, abim ete va'ane nye ésôbôk a ôlun: amu a jô nleme wé été na, Me to ane njô bôta minga, a me nji bo nkus, a me aye bo te yene jam éziñ ya ôlun. **8** Ajô te, bibubua bié bi aye zu môse wua, awu, a ôlun, a mfum bale ya zaé; a a ye di'iban a nduan ne meññ; amu Tate Zambe, nnye a nga tyi'i nye ajô, a ne ngu. **9** A bejô bôte ya si, mbe be nga ke bo mejian a tabe ntabane ya mias abui akum ba be nye, be aye yi a yôn ajô dé, éyoñ be aye yen ôtita ya ndi'ane wé, **10** be tele ôyap amu woñ ya ésôbô'ô jé, be jô'ô na, Ngo'o, ngo'o, beta nlam ate, Babylone, éwôlô nlam éte! amu ntyi'ane mejô wôé ô zuya awolo da da. **11** A bekuane mebome ya si be ayi a wô' ôlun ajô dé, amu te ke mô't a beta kuse biôm biap; **12** biôm bi or, a argent, a bidima mekok, a beperle, a mbamba ndombo, a ngô-

mesan pourpre, a nyô soie, a nyô é ne évele ne zôññ; a aval élé ese de anyum mvaé, a ésôa ése é ne mboan a mbañ, a ésôa ése é ne mboan a bilé bi adañe tañ anen, a ji ya mvot, a étyé, a marbre; **13** a cinnamome, a aromate, a mbone ya mbamba me-nyum, a myrrhe, a encens, a vin, a mbon, a nte'an avut, a nlisi, a biyem, a mintômba; a bikabela a bewagon a belo; a minsisim mi bôt. **14** A bibuma nleme wôé ô nga kômbô, bi vaseya be wo, a biôm bise bi mbe avoñ a abeñ, bi jañeya be wo, a bôt be aye bo te ke'e beta yene bie. **15** Bekuane biôm bite, mbe be nga bo kum abui amu nye, be aye tebe ôyap amu woñ ya ésôbô'ô jé, be yik a wô' ôlun; **16** a jô na, Ngo'o, ngo'o, beta nlam ate, nyô a nga be'e mbamba ndombo a ngômesan é ne pourpre a évele ne zôññ, a nga be'e or a bidima meko' a beperle! **17** amu aka'a beta akum ete e vaseya awolo da da. A nli'ti miel ase, a mô't ase a ke vôm éziñ a to miel été, a ba be abo ésaé mañ yôp, a abime bôt de anyoñ mvolane ya ényiiñe jape mañ, be nga tele ôyap, **18** a be nga yôtan tyiñ yôp éyoñ be nga yen ôtita ya ndi'ane wé, a jô na, Za nlam ô ne aval ane beta nlam ate? **19** A be nga kut mbulu'u minlô miape yôp, a yôn, a yi a wô' ôlun, a jô na, Ngo'o, ngo'o, beta nlam ate, nne ba bese be nga bili miele miap mañ été be nga bo kum abui été amu biôm bié ya tañ anen! amu a li'ya te ke jôm awolo da da. **20** Va'a amu nye, A wo yôp, a mia bôte ya Zambe, a mia minlôm-an, a mia bekulu mejô, amu Zambe a tyi'ya ntyi'ane wônan nyôle jé.

21 A ngungul ange ô nga to'é akok aval ane beta ako'o be ako'o nye bidi, a wua de mañ été, a jô na, Aval ete Babylone, beta nlam ate, a ye wuabane si beta fiwuaban, a a ye bo te ke beta yené. **22** A tyiñ ya bebôm memvet a beyia bia a beloñe mindiñ a beloñe metoñ je aye bo te ke beta wô'é be wo; a te ke mbo ésaé ya mo, nyô a bo aval ésaé éziñ, a ye beta yené be wo; a éduñ ya ako'o bidi je aye bo te ke beta wô'é

be wo; 23 a éfufupe ya lampe je aye bo te ke beta faé be wo; a tyiñ ya mô̄t a bili mbom, a nyô mbom, je aye bo te ke beta wô'é be wo: amu bekuane mebom bôé be mbe beprince ya si; amu meyoñe mese me nga du'uban a bemvi'i bôé. 24 A be nye, metyi bekulu mejô a bôte ya Zambe, me nga yené, a ma ya ba bese be nga wôébane si.

19 Eyoñ mam mete me nga man, me nga wô'ô beta tyiñ aval ane nge é mbe nyô ya beta tyiñ ya beta nsamba bizu'u bi bôt yôp été, é jô'ô na,

Alléluia; Nyian, a duma, a ngu, bi ne bi ya Zambe wongan: 2 amu mintyi'ane mejô mié mi ne été a zôsô; amu a tyi'ya ajô beta minga a ne bijabô, nyô a nga bo a bolô'ô si a mejiane mé, a a kun-eya metyi me ya bebo bisaé bé me ne wo wé été.

3 A be nga jô ajô baa na, Alléluia. A ôtita vié ô bo ô kui' yôp nnôm éto a nnôm éto. 4 A bemvendé be bôt mewôm mebaé a benyin a bevevet be biôm benyin bete be nga kumbu si a kañe Zambe, nnye a to éto njôan été yôp, be jô'ô na, Amen; Alléluia. 5 A tyiñ é nga so éto njôan été, é jô'ô na,

Va'ane Zambe wongan duma, mia bebo bisaé bé bese, mia bôt miako nye woñ, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen.

6 A me nga wô'ô tyiñ aval ane nge é mbe nyô ya beta nsamba bizu'u bi bôt, a aval ane tyiñ ya beta asôk, a aval ane tyiñ ya biwôlô mindum mi mveñ, é jô'ô na,

Alléluia: amu Tate Zambe wongan, nyô a ne Ngul Ese, nnye a jôô. 7 Mva'an a dañ yen mvaé, a mva'ane nye duma te: amu alu'u ya Mon Ntômba e kpwanya, a minga wé a maneya kôm-esan. 8 A e nga vebane be nye na, a jaé mbamba ndombo, énge-geñ a mfuban: amu mbamba ndombo a ne bezôsô mimboane mi mame ya bôte ya Zambe.

9 Ane a nga jô me na, Tili'i na, Ebotan a ba be ne nloene ya zu di

bidi ya alu'u Mon Ntômba ate. Ane a nga jô me na, Mina mi ne benya minjôane ya Zambe. 10 Ane me nga ku si mebo mé a kañe nye. Ane a nga jô me na, Tame fombô, te bo jam ete: me ne ébe mbo ésaé wôé a nyô ya bobenyoñe bôé, mbe be bili nkañetane ya Jésus: kañe' Zambe: amu nkañetane Jésus ô ne nsisime ya nkulane mejô.

11 A me nga yene yôp e yoo; a ô lô, éfumulu ékabela, a nyô a nga to je yôp, a to jôé na, Ntôé mejô a Fo'ô; a a tyi'i mejô a bo mewosan zôsô été. 12 A mise mé me ne nkaba'a nduan, a bediadème abui be ne nlô wé yôp; a a bili jôé ntilan, te ke mô̄t a yeme de, ve émien. 13 A a be'e ngômesane é ne mmiamane metyi: a jôé dé e ne nloene na, Ajô Zambe. 14 A minsamba mi ne yôp été mi nga tôñe nye, mi to bifumulu bikabela yôp, mi be'e mbamba ndombo, éfumulu a mfuban. 15 A akap nkpwaté mekôn de akui anyu dé, nde a ye bibi de meyoñ: a a ye jôô me a ntum étyé: a a tibi éfat vin ya ayo'ô ya ayaa Zambe, nnye a ne Ngul Ese. 16 A a bili jôé ntilan ngômesane jé a angeteñe dé yôpe na, NJOO YA BEJO BOT, A TATE YA BETATE.

17 A me nga yen ange a tele jôp été; a a nga kobô a beta tyiñ, a jô anon ese de ayele ézezañe yôpe na, Zaka sulane vôme ya beta ndiane bidi ya Zambe; 18 nde mi aye di minsône bejô bôt, a minsône biwôlô bejô bewosan, a minsône biwôlô bi bôt, a minsône bikabela a mi ya ba be to bie yôp, a minsône mi bôte bese, beti a belo, a ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen, besese'e.

19 A me nga yene tit été, a bejô bôte ya si bete, a minsamba bezimbi miap, be maneya sulane na, be aye wosane nyô a nga to ékabela yôp, a wosane beta nsamba bezimbi wé. 20 A tit été é nga bili, ba nkulu mejô ya minsos ate, nnye a nga bo mendem vôm é to, mme mete a nga du'u me ba be nga nyoñ ndeme ya tit été a ba be nga kañ éve'ela'a jé: be bebaane be nga wuaban ato'ô nduan

de ayôñ a soufre été, be to bevevee: 21 a ba bevo'o be nga wôéban a nkpwaté mekône ya nyô a nga to ékabela yôp, nkpwaté mekôn ôte ñwô ô nga kui anyu dé été: a anon ete se e nga jaé di minsône miap.

20 A me nga yen ange a sise si a so'o yôp, a bili ôdiba'a ya édo' ébé éte a beta ngôkop wo wé été. 2 Ane a nga bi dragon ate, nnôme nyo ôte, nnye a ne Diable a Satan, a ka'a nye tañe mimbu toyini wua, 3 a wua nye édo' ébé éte été, a dipe je, a fete nye je yôp, nde a ye bo te beta du'u meyoñ, akekui éyoñ toyini mimbu ate a maneya: éyoñ mimbu mite mi maneya, wôna a ye fo'o tiiban ôyôm nté.

4 A me nga yene bito bi njôan, a be nga tabe bie yôp, a ntyi'ane mejô ô nga vebane be be: a me nga yene minsisime ya ba be nga tyi'ibane minlô amu nkañetane Jésus, a amu ajô Zambe, a avale bôt e nga bo te kañe tit éte, nge éve'ela'a jé, a bo te nyoñ ndem éte mvom mesu jape yôp a wo wope yôp; a be nga veebe a jôd, ba be Christ, mimbu toyini wua. 5 Miñwuan mivo'o mi nga bo te veebe akekui éyoñ toyini mimbu ate a maneya. Wuna ô ne ñwômane ya ôsu ôte, a ne ébotan a mfuban: awu baa e se ngule ya jôd balé bete; ve be aye bo beprêtre ya Zambe a ba ya Christ, a be aye jôd, ba be nye toyini mimbu wua.

7 A éyoñ toyini mimbu ate a maneya, Satan a ye tiiban a kôlô mimbô'd mié, 8 a a ye kui atan a du'u meyoñ me to meku'u me si menyin, Gog a Magog, a sulane me mfa'a ya mewosan: tañe jap é ne ane nsele'e mañ. 9 A be nga ke mefôla me si mese, a bôman nkane bita ya bôte ya Zambe, a nlam be anye'e ôte, ne kpwok: a nduan é nga zu si é so'o yôp, a di'i be. 10 A diable, nyô a nga du'u be, a nga wuaban ato'o nduan a soufre été, vôm ate fe tit éte a nkulu mejô ya minsos ate be né; a be aye wô' ésôbô'd môs ba alu nnôm éto a nnôm éto.

11 A me nga yen beta éfumulu

éto njôan, a nyô a nga to je yôp, si a yôp bi nga mate asu dé; a vôme ya bi tabe a nga bo te yené. 12 A me nga yene miñwuan, mi mi ne anen a mi mi ne tyôtyoé, mi tele asu éto njôan; a bekalate be nga kuiban: a kalate mfe a nga kuiban, nnye a ne kalate ya ényiñ: a miñwuan mi nga tyi'ibane mejô a mam me mbe ntilane bekalate bete été, aval ane mimboane mi mam miap mi né. 13 A mañ me nga kuli miñwuan mi mbe été; a awu ba Vôme ya Miñwuan be nga kuli miñwuan mi mbe été: a mi nga tyi'ibane mejô, môt ase aval ane mimboane mi mam miap mi né. 14 A awu ba Vôme ya Miñwuan be nga wuaban ato'o nduan ete été. Dina e ne awu baa, e ne na, ato'o nduan. 15 A nge môt éziñ a nga bo te yené ntilane kalate ya ényiñ ate été, nnye a nga wuaban ato'o nduan ete été.

21 A me nga yen mfefé yôp a mfefé si: amu yôpe ya ôsu a si ya ôsu bi lôteya; a mañ me nji fe bo. 2 A me nga yen mbamba nlam, mfefé Jérusalem, e sise si, e so'o yôp be Zambe, e nto nkômesan aval ane mbom ô ne nkômesan amu nnôme wé. 3 A me nga wô'd beta tyiñ a so'o éto njôan, é jô'd na, O lô, tabernacle ya Zambe a ne be bôt, a a ye tabe be be, a be aye bo bôte bé, a Zambe émien a ye tabe be be, a bo Zambe wop: 4 a a ye fimi mili'i mese mise map; a awu de aye fe bo; nalé fe ôlun vi aye fe bo, nge ñyôn, nge mintae: mame ya ôsu me lôteya. 5 A nyô a to éto njôan éte a nga jô na, O lô, me abo mam mese mimfefé. A a nga jô na, Tili'i: amu mejô ma me ne été a benya mejôd. 6 Ane a nga jô me na, Me bobaneya. Me ne Alpha a Oméga, atata'a a susu'a. Me aye ve nyô a wô' évé a nyu anjeñe mendim ya ényiñ zesé. 7 Nyô a dañ, a ye nyoñe mam mete ngap; a me aye bo Zambe wé, a nnye a ye bo mone wom. 8 Ve mfa'a ya miñwôwoñ, a ba be ne te buni, a bebo ébiasé, a bewôé bôt, a bebo mejian, a mimvimvi'i, a bekañe bezambe befe, a belaa minsos bese, ngape jap je 261

aye bo ato' été, nde de ayôñ a nduan a soufre; dina e ne awu baa.

9 A wua ya beange zañbwale bete, ba be nga bili bisôa zañbwa, mbe be nga bili bibubua zañbwa bi asu'ulan, a nga zu; a a nga kobô ma, a jô na, Za'a mfa'a ya nne, me aye liti wo mbom, nga Mon Ntômba. 10 Ane a nga ke me Nsisim été nkôl ô mbe anen a ôyape yôp, a liti me mbamba nlam Jérusalem, a sise si a so'o yôp be Zambe, 11 a nga bili étôto'o Zambe: éfufup ya été é mbe aval ane ako'o de adañ édima, aval ane nge e mbe ako'o jaspe, e ngemba'an ane cristal: 12 a nga bili akak e mbe anen a ôyape yôp: a nga bili mimbé awôm a mibaé, a beange awôm a bebaé be tele mimfôm mimbé; a môé me mbe ntilan été yôp, mme me ne môé meyoñe me bôte ya bone be Israël awôm a bebaé: 13 mimbé mila mi mbe mfa'a jôp de atôd; a mfa'a ya nord mimbé mila; a mfa'a ya sud mimbé mila; a mfa'a jôp de adim mimbé mila. 14 A aka'a ya nlam ôte e nga bili mimbô'ane mekôn awôm a mibaé, a môé awôm a mebaé ya minlôman mi Mon Ntômba awôm a mibaé me mbe été yôp. 15 A nyô a nga kobô ma, a nga bili ôlé or ane fe'e ya ve'e je nlam ôte, a mimbé ya été, a aka'a ya été. 16 A nlam ôte ô bô meku'u menyin, a nté ya été ô ne abima ndam: ane a nga ve'e nlam ôte a ôlé ôte, bestade betoyini awôm a bebaé: nté a ndam a ôyape yôp ya été bi ne abime da. 17 Ane a nga vek aka'a ya été, becoudée ntete wua a mewôm menyin a benyin, fe'e ya mô't, e ne na, nyô ya ange. 18 A nlôñane ya aka'a ya été ô mbe jaspe: a nlam ôte ô mbe mfuban or, aval ane mfuban éyen. 19 Mimbô'ane mekône ya aka'a ya nlam ôte mi mbe nkôman a meko'o me édima mevale mese. Mbô'an akône ya ôsu ô mbe jaspe; wu baa, saphir; wu lale, calcédoine; wu nyini, émeraude; 20 wu tane, sardonix; wu samane, sardoine; wu zañbwale, chrysolithe; wu mwome, béryl; wu ébulu, topaze; wu awômô, chrysoprase; wu awômô a wua, hyacinthe; wu awômô a baa,

améthyste. 21 A mimbé awôm a mibaé mite mi mbe beperle awôm a bebaé; mbé ôse ya mimbé misese'e ô mbe perle wua; a nseñ ya nlam ôte ô mbe mfuban or, aval ane éyen je ayené yat. 22 A me nji yene temple nlam ôte: amu Tate Zambe nyô a ne Ngul Ese, a Mon Ntômba ate, be ne temple ya été. 23 A nlam ôte ô ne te yi jôp, nge yi ngone na, bi faé wô: amu étôto'o Zambe é nga faé wô, a lampe ya été a ne Mon Ntômba ate. 24 A meyoñe me bôt me aye wulu ézezañ ya éfufupe ya été: a bejô bôte ya si be azu étôto'o jap été. 25 A mimbé ya été mi aye bo te ke diban a môs (amu alu de aye bo wôé): 26 a be aye zu étôtok a duma ya meyoñ me bôt été; 27 a te ke jôm éziñ é ne mvin je aye nyi été, nge nyô a bo jame ya ébiasé a laa minsos: ve ba étam be ne ntilane kalate ya 22 ényiñe Mon Ntômba. 1 Ane a nga liti me ôsôé mendime ya ényiñ, éngengeñ aval ane cristal, ô so' éto njôane Zambe a Mon Ntômba, 2 ézezañ ya nseñ ya été. A nsa' ôsôé ôte, kindi'i ya nne a nyô ya yat, élé ya ényiñ é nga tele, é wumu bibuma meval awôm a mebaé, é wumu bibuma bié ngon ése: a mekaé ya élé éte me mbe jôme ya ba'ale mvo'é ya meyoñe me bôt. 3 A te ke jôm éziñ ya biyo'é je aye beta bo: a éto njôane Zambe a Mon Ntômba ate je aye tabe été: a bebo bisaé bé be aye bo nye ésaé; 4 a be aye yen asu dé; a jôé dé de aye bo mvom mesu jape yôp. 5 A alu de aye fe bo; a be nji yi éfufupe lampe, nge éfufupe jôp; amu Tate Zambe a ye faé be éfufup; a be aye jôé nnôm éto a nnôm éto.

6 Ane a nga jô me na, Mejô ma me ne été a benya mejôd; a Tate, Zambe ya minsisim mi ya beku lu mejô, a nga lôm ange wé na, a liti bebo bisaé bé mam me mbeme fo'o boban. 7 A ô lô, me mbeme zu. Ebotan a nyô a ba'ale mejô me ya nkulane mejô ya kalate nyô.

8 A me, Jean, me ne nyô a nga wôk a yene mam ma. A éyoñ me nga wôk a yen, me nga ku si a kañ mebo

me ange a nga liti me mam ma. 9 Ane a nga jô me na, Tame fombô, te bo jame ete: me ne ébe mbo ésaé bia wo a bia be bobenyoñe bôé bekulu mejô, a bia be ba be aba'ale mejô me ya kalate nyô: kañe' Zambe.

10 Ane a nga jô me na, Te dipe mejô me ya nkulane mejô ya kalate nyô a éfeta'a; amu éyoñ é nto bebé.

11 Nyô a ne ékotekot, a bo a bo'ô ékotekot: a nyô a ne mvin, a bo a boba'an mvin: a nyô a ne zôsô, a bo a bo'ô zôsô: a nyô a ne mfuban, a bo a boba'an mfuban. 12 O lô, me mbeme zu: a meya'ane mam me ne be ma ane me aye ve mô't ase aval ane mboane mam wé ô né. 13 Me ne Alpha a Oméga, nyô ya ôsu a nyô a su'ulan, atata' a susu'a. 14 Ebotan a ba be asôpe melô'ô map, nde be aye bo ngule ya zu kui élé ya ényiiñ, a nyi mimbé mite a ke nlam été. 15 Mfa'a ya atan a ne bemvu, a mimvimvi'i, a bebo mejian, a bewôé bôt, a bekañe bezambe befe, a nyô ase a nye'e minsos a laa mie.

16 Me, Jésus, me lômeya ange wome na, a kañete mia mam ma mfa'a ya bekirke. Me ne ndi a mvoñe bôte David, mfaéan ôteté, vi ya mame tyé.

17 A Nsisim a mbom be ajô na, Za'ak. A nyô a wôk, a jô'ô na, Za'ak. A nyô a wô' évé, a za'ak: nyô a kômbô, a nyoñe' mendime ya ényiiñ zesé.

18 Me akate mô't ase a wô'ô mejô me ya nkulane mejô ya kalate nyôna na, Nge mô't éziñ a ye kô'ôlane me, Zambe a ye kô'ôlane nye bibubua bi ne ntilane kalate nyôna été: 19 a nge mô't éziñ a ye va ajô ya mejô ya kalate ya nkulane mejô wu, Zambe a ye va ngape jé mfa'a ya élé ya ényiiñ, a mfa'a ya mbamba nlam ate, mbie bi ne ntilane kalate nyôna été.

20 Nyô a kañete mam ma, a jô na, Ya: me mbeme zu. Amen: za'ak, A Tate Jésus.

21 Mvame Tate Jésus é tabe'e be bôte ya Zambe. Amen.

BS325 .B95 1926
The New Testament in Bulu : the four

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00077 3939